غزلیات

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

(الف)

صورتگر چه ښه صورت په دیوال ساز کا   کل عالم ئې په صفت زبان دراز کا
د هغه نقاش په صنع نظر نه کا   چه له څه څاڅکي نه دا نقش و طراز کا
سترګي ورځي پوزه نور کښېږدي په مخ کښ   غاښ و شونډي ژبه خوله سره پرداز کا
یو سر بل سر په سر جوړ کا دوه غوږونه   چي په دواړو اوریدنه د آواز کا
بند په بند د لاسو ګوتي و بله کښېږدي   سر تر پایه درست صورت سره یو راز کا
که څوک زر کتابه وکښي له دې بابه   که په کښل شي زر به نور پسې آغاز کا
هر ویښته چه به صورت باندي لیده شي   که پر ځیر شي د شناخت ور به درته واز کا
خاص بنده د خدای هغه ګڼه خوشحاله
چه د ځان په معرفت ئې سر فراز کا

اورنګزیب چه آرایش د تخت و تاج کا   تخت و تاج به ئې مرګي تاخت و تاج کا
په جهان کښ به ئی پاتو ښه بد نوم شي   ده زده چاري د کسری که د حجاج کا
زه غمجن په عید په جشن خبر نه شوم   که درست خلق د دهلیَ ابتهاج کا
اوبه سترګو لره لاړې اور د زړه شو   څوک به څرنګه ژوندون په دا مزاج کا
چه په دګ مي ګوُتی کښېږدي رنګ ئې زیر شِي   طبیبان می به په څو دَ رنج علاج کا
جدائي دِ ما په زړه کا هسي چاري   لکه باز ئی په تارو یا په دراج کا
دوه مین چه په هواد و بله بېل شِي   خدای ئې څه شکل د تش سلام محتاج کا
ځما اوښي د کوګل په جوش پیدا دي   لکه اور چه له کبابه نم اخراج کا
هر ناوک چه د قضا له شسته خېژي
زمانه د خوشحال زړه ورته آماج کا

بازیګر چه د بازیو صندوق وا کا   په یوه زمان کښ څو بازۍ بر پا کا
ننداړچي چه ورته ګوري حیرانېږي   بازیګر چه په بازیو کښ بلا کا
عارفان د سر په سترګو ګوُتي کښېږدي   د خپل زړه په سترګو ګوري تماشا کا
دا عالم لکه طفلان ورته ښکارېږي   د طفلانو په بازي پوري خندا کا
همېشه خوښي د چا ده، د هغه ده   چه په زړه کښ د دنیا چاری فنا کا

(c) ketabton.com: The Digital Library

د هغه په وفا څه خوښي خوشحاله
چه وفا در سره کا بیا زر جفا کا

بیا رباب د مغني ښه سرایت کا   په نغمه کښ نوی نوی حکایت کا
شیخ دي کنج د صومعې زه به گلگشت کړم   د بهار گلونه ما ته هدایت کا
گدایانو لره غم د گیډي ډېر دئ   بادشاهان دِ غم د ملك و ولایت کا
د وفا مهر کرم به ئې لا څه وي   په جفا کښ چه دا هونبره عنایت کا
په مانې ئې هم خوشحال شم هم دلگیر شم   لکه څوک چه له چا شکر و شکایت کا
دا دِ ما دَ بخت اثر نه دي نو څه دئ   له رقیبه چه شکوه پدا غایت کا
په دا ښهد کښ څرگند شراب خرڅېږي   محتسب د باده نوشو رعایت کا
که د کښلیو[۱] د دیدن مینه گناه ده
سکه خوشحال ختك درست عمر جنایت کا

په هر ځای چه طمع خپل هنر څرگند کا   ډېر هوښیار ماهی مرغونه طمع بند کا
بادشاهی د بحر و برده که باور کړې   قناعت دي که په خشك و تر خورسند کا
په هغه ځما سلام خرم دي اوسی   چه د چا سره نه مهر نه پیوند کا
خلق واړه داند وه په دریاب ډوب دي   کله کله له دریابه سر بلند کا
درویش بخره خوښي غم د هغو دَئ   چه په شمار دَ زرو ناست دي چون و چند کا
هوښیارانو څخه ډېری اندېښنې دِي   چه ملنگ د مسلې، هغه انند[۲] کا
و نور چا وته به څه وته څه وایی
و خپل ځان وته خوشحال ختك دا پند کا

په عاشق باندي غوغا غماز پدول[۳] کا   چه گلونه پرې کوي اغزي قبول کا
ارسطو تر افلاطون ښه وُ سکندر ته   په جهان کښ هر څوک مینه پخپل کول[٤] کا
څو مې زړه په ببغمیَ پسې درومي   هونبره نور تازه غمونه را وصول کا

---

[۱] ښکلیو.

[۲] عیش.

[۳] بیهوده.

[٤] یا به مصدر وی په معنی د (کردن) یا به مخفف د کهول وی په معنا د کورنی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا تازه تازه مضمون چه په بیاض کښم   خبر نه یم چه له کومه را نزول کا
آشنایي لکه ښه تول[۱] چه ورته اش[۲] کړي   جدایي لکه ژلۍ ورانی د تول کا
یو ښکاره د قیامت علامت دا دئ   په فاعل باندي چه اوس تېري مفعول کا
دریغه یَو هسي پیدا شي چه په عشق کښ   دا دِ ما لېونی زړه څه خو معقول کا
زه د عشق په کنج توانګر یم که نور خلق   ټولول د زرو مال، متاع د پول کا
ځما روېِ سترګي ولاړي ته څلور شوېِ   که ښکاره د یار له لوریه خداي رسول کا
ګنُدی وي چه د وصال په خوښي خوښ شي
چه خوشحال په جدایي کښ ډېر نول[۳] کا

په اختر په جمعه څه غرض زما   زه مجنون یم سر نیولَي په صحرا
هغه وخت د ما اختر ما جمعه ده   چه دیدار راته ښکاره کا د لیلا
عاشقان له عشق له کاره انکار نه کا   فاسقان به پخپل زړه کښ لَری غلا
د یاریَ لایق نه دي رنګ ئی ورک شه   چه ئی نه وي په یاریَ کښ وفا
د رښتیني[٤] یاری لافی ډېر عالم کا   ولی ما پکښېِ و نه لیدل رشتیا
هی توبه د عشق د پټو سرو لمبو نه   نه واښه نه ئېِ لرګي لکي په تا
په یرغ په مصلحت د عشق کار ندی   په لیدل په اروېدل شي را پیدا
نه په پندِ لوېږي له هر کاڼي بڅیري   دئ سوخته سره بکرْ[٥] لَرِي سودا
دا رنګیني معنی چېری دي خوشحاله
چه را درومي لکه ګل په بیاض ستا

په سپېن جمال چه تار په تار دوېِ زلفي عنبر فام کا[٦]   محبوبه غواړي دا چه رڼا ورځ په عاشق شام کا
چه ډېري د یار زلفي یادوم مقصود مي دا دئ   چه ما د یار د زلفو د حلقو دیوانه نام کا

---

[۱] کښت.

[۲] په پښتو کښ د تعجب او مسرت کلمه ده.

[۳] غم، ویر.

[٤] رښتني.

[٥] بکری.

[٦] دا بدله په چاپي دېوان کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

عاشق چه په جهان کښ خپل ژوندون له خدایه غواړي — د زړه مقصود ئې دا دي چه ځان ځار تر دلارام کا
زه مست بیخوده پروت یم په یوه پیاله د میو — ساقی ښیښه نیولې راته فکر د بل جام کا
په مخ د ښو محبوبو زه مین چه هونبره نه یم — چه یا به ئی څوک وکښي یا ئی شرح څوک مدام کا
دلبره چه له دله د عاشق په مرگ راضي شي — د سترگو په کاته کښ و عاشق وته پیغام کا
چه تا منع کوي د بت په عشق کښ ورته وایه — کعبه د کانیو گوره ترو دې څه خلق احرام کا

که غټ د عنایت په سترگو وگوري خوشحال ته
د ده مقصود به واړه په یوه نظر تمام کا

تا وې چه غم مه کړه نور زه ستا یم ته ځما — زه خو دِ ژوندَي کړم که دروغ کړې که رشتیا
څه بلا زیبا ئې، بې نظیره محبوبا ئی — که دا عیب دِ نه وي په زړه سخته ئې بلا
که کل جهان خوبا شي په هر لوری محبوبا شي — عجب که لا پیدا شي یَوهَ تا غندي زیبا
په هونبره ډېر مقتولَ ته لا هیڅ نه ئی ملوله — که سل خونونه وکا د جلاد ترو څه پروا
چه گل غواړم له تا نه، ستا له باغه له بوستانه — که خس را عنایت کړې هم په گل نیولي ما
څو زه بنده زنده یم، د هغو زلفو بنده یم — چه تل ئی سل سل زړونه په هر تار دي مبتلا
که لوی دي که هلك دي دواړه ستا په نعره[1] ورک دي — په ښهر کښ څوک نشته چه مېَن نه دَې په تا
د سبر ونه گوره په زمان شي نامنظوره — چه وخوځې په باغ کښ ته په دا قد و بلا

نسیه جنت سبا دَئ، د زاهد دئ د ملا دئ
په لاس جنت موندلي نن خوشحال دئ ستا لقا

تل که دا وي د خوبی طمطراق ستا — نور دي لاس له ځانه پرې وینځي عشاق ستا
نن پدا دور هغه ښایسته ته ئې! — چه په هر لوري ثنا وائي آفاق ستا
دواړه شونډي دي ترياق، زلفي ښامار دي — جار وتلي دا ماران دي تر ترياق ستا
لږ شکیب ورته په مثل د لوی غره دي — په شکیب کښ به په څو پائي مشتاق ستا
د بازیو دي موندلي یم غلوه مي — د هلك غندي رشتیا گڼم مزاق ستا
ته خپل ځان لره مهمیز کړه څه پروا کړی — که قدم د چا په سر کښېږدي براق ستا
خلق وائي چه دوږخ شته پسله مرگه — په حیات صورت دروږخ نه دئ فراق ستا؟
لکه تل وه همیشه په هغه شان دِ — هیڅ ملا مرشد بدل نکړ اخلاق ستا

لکه باد د صبا راشي گذر کا
ما خوشحال چه آزمیلي دَئ میثاق ستا

---

[1] په لوري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تلم په خپله لار را سره مله شوه نگارا — شوخه غمزه گره خنده رویه خود آرا
رنگ ئې د سرې وُ اما خوي د ښاپېریو — تن ئی لکه سیم وُ په زړه سخته سنگ خارا
راغللم په ښهر لاس په لاس شوه له ما ورکه — کوي په کوي جار وزم پسی غواړم بخارا
ډېري لري نخښې[١] د صورت د زیبایی — څخو درته وایم یو څو نخښې آشکارا
دنکه[٢] تازه کنکه[٣] قد عرعره مو کمره — ښه ئې تر گلونو د گلابو عذارا
غاښ ئې د گوهر په لب شکر ابرو کمانه — تور باڼو ناوک په دواړو سترگو خونخوارا
پوزه ئې غنچه وه د زنبق سیب سپینه زن ئې — مښك د مخ خالونه په مخ کښلې مه پارا
هار د جواهرو دوه لړی د مرغلرو — تور وربل وُ دلی زلفی ئی عنبر سارا
واړه ئی د تن جامې گلگونې زرنگارې — درسته سره لمبه وه چا لیدله خدارا
بیا هسي مدد کړه چه خوشحال سره دي تل کړ
بختهٔ! د دې ورکي سراغ نخښه[٤] و مارا

ځان ئې سر تر پایه جوړ کړ بیا بلا کا — د زلفینو په هر وله د زړونو غلا کا
معشوقې ته چه ئې هونبره حسن ورکړ — دا په دا چه د عاشق خونه تالا کا
په هر ځای چه څو محبوبه[٥] سره کښېني — هغه ځاي مي تر جنت ښایسته لا کا
دوه مین که سره هر څو، مرور وي — خپله مینه ئې بیا زر سره پخلا[٦] کا
تور باڼو ئې تور توبري دي را څرخېږي — که را پورته محبوبا سترکي شهلا کا
څو د شاه په کښلي مخ باندي خالونه — ما به هم په هونبره داغ مبتلا کا
همگي ئې ستا له مخه گفتگوي شي — چه دردمن وبله ټول شي مشغولا کا
په خیر خیر ئې مخ ته مه گوره خوشحاله
په خاطر به دي اور لمبې والا کا

---

[١] نښې.

[٢] د سید راحت په لغاتو کښ ابتدا په ساکن او په گ دا کلمه په معنی د لوړ قد او جگ راغلې ده.

[٣] د دې کلمې اصل نسو را معلوم. په پښتو قاموس کښ کنگه په معنی د غټه، غوړه (پیغله) دئ.

[٤] نښه.

[٥] محبوبی.

[٦] پخولا.

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه عجب دلخوا دي دا صهبا   چه ساقي ئې راکوي په مرحبا
د غنچې خندا محاله په چمن ده   که نسیم پر گذر نه کړي هر سبا
مصلحت ئې د بلبل په کار کښ دا وُ   چه صبا کړ د غنچې کمیس قبا
د بلبلي قدر زده کړه اې گله!   که هر څو ئې په دا خپل حسن زیبا
چه علاج ئې وابسته پخپل مطلوب دئ   د عاشق له رنځه څه زده اطبا
بې د یار د زیبا مخ گمان مکړه
چه خوشحال به په بل مخ شي شکیبا

چه یار مهر وفا نکاندي څوک څه کا   چه بې جور و جفا نکاندي څوک څه کا
د جهود به هم زړه سوي را باندي وشي   چه یار رحم په ما نکاندي څوک څه کا
ما وې زړه ئې گُندی نرم په ژړا کړم   چه اثر پر ژړا نکاندي حؤک څه کا
که وصال ئې په دنیا له عمره خوږ وي   چه تل عمر وفا نکاندي حؤک څه کا
حال دي هیڅ له یاره پټ نه دي خوشحاله
عنایت چه په تا کاندي څوک څه کا

چه په ما باندي ئې زړه سیځې تپاک کا[١]   الحذر چېري به ځان د اور خوراک کا
ما پخپله ملامت وته ځان ساز کړ   عالم عالم دي په ما سل ځله بلغاک کا
که د خضر په چشمه باندي مي کور شي   د فراق اندوه به هور ته ما هلاک کا
چه بقا ئې په چمن کښ یوه ورځ وي   لاله ځکه د کمیس گریبان چاک کا
د اسمان له عاشقانو سره کست دي   هر زمان ئې په هجران سره غمناک کا
ترې به سل رنگه گلونه شگفته شي   هر سړی چه خاکساري واخلي ځان خاک کا
زه خوشحال په هغه چا پوري حیران یم
چه له یاره نه جدا شي په څو ژواک کا

چه د پلار سره دروغ نفاق خلاف کا   د نور چا سره به څه رنگه زړه صاف کا
گوره بیا ئې کوم دروغ نفاق په زړه دي   منافق پخپل گناه چه اعتراف کا
نه به زه د ناخلف گناه مراف کړم   نه به خداي د عزازیل گناه معاف کا
دا واړه غرونه لا هیڅ ندي راضي یم   که په میان کښ مو خداي غر د کوه قاف کا

[١] دا بدله په چاپي نسخه کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

حال[١] د خپل زوي ئی خپل پلار وته معلوم دئ　　حؤک به څه لره د عاق راته اوصاف کا
نه به ده غندي دروغ دروغجن وائي　　نه به ده غندي سړی مکر و گزاف کا
هم هزار رنگه دروغ خلاف په زړه کښ　　هم هزار رنگه په خوله د صدق لاف کا
په ژوندون ئې دیدن مه وینم هاله هم　　پسله مرگه که د مار د گور طواف کا
چه مي هسي تربیت د ناخلف کړ　　دا په دا چه دي له ما سره مصاف کا
په ژوندون به ئې ارمان وزي له دله
زمانه که د خوشحال سره انصاف کا

چه دنیا ورته ښکاره شوه بی وفا　　و دنیا ته به مخ نکا بې قفا
د غرض یاری هیڅ یاری نه دئ　　که یاران دِي خو اخوان دِي د صفا
که کاته دي که لیده که اروېده دئ　　دا د ښو یارانو واړه دي شفا
چه په چا باندي مین شوې قبلوه ئې　　سل نازونه سل نا سازي سل جفا
که په وصل کښ ئې هر ساعت یو کال شي　　لا په دا د عاشق نه وي اکتفا
له ما خوار سره څو قاف[٢] وهې ورې کړې　　جگي جگي څه خو لا وطې وفا[٣]
دا بیدرد عالم پرې هیڅوک خبر نشو
و خوشحال ته ئې خوله ورکړه په اخفا

څوک چه مخ کا په مذهب د خپل مولا　　د هغو په خدمت ودري دنیا
څوک چه مخ په لمو روان شې خو دي گوري　　چه سایه ور پسې درومي په قفا
درویشان که اشارت وکا و غره ته　　د غره کاڼي به هم شي لکه طلا چه کیمیا
کیمیا کیمیا یادېږي په جهان کښ　　کیمیا څه ده ښه نظر د اولیا
که د تخت د پاسه ناست وي صاحبي کا　　د دروېش په زړه کښ هیڅ نه وي هوا
خیري زنگ ورځني نن دي چا وللي　　د دروېش جامه له ځایه[٤] ده صفا
مړه و ده وته ژوندي وي ژوندي مړه وي　　د دروېش هونبره قوت دي د دعا

---

[١] ځان.

[٢] ق،هـ، ر: قهر.

[٣] ل، ط، ف: لطف.

[٤] ځانه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مگر چېري د درویش په مهر یاد شي
چه خوشحال ئې کړ دا هسي بې نوا

چه خپل خوي شي په جهان بد خواه د چا — د خپل خوي دي نه چه دي تباه د چا
من فليل په یوه مچ سره بد بوي شي — بد دي نشي یو زمان همراه د چا
کاڼي لعل د بدخشان، گیا کیمیا ده — چه ئې نه بېژني ته گناه د چا
چه بادشاه ئې ستمگر شي خلق خوار شي — خداي دئ نکا ستمگر بادشاه د چا
زه که سل ځله وفا کړم یار جفا کا — بخت دي نشي په دنیا سیاه د چا
د جمشید او د سکندر فلك پرې نښوې — پرې به نږدي همېشه کلاه د چا
دا دنیا لکه لولی ده خوشحاله!
که ئې گورې گاه د چا شي گاه د چا

جار تر هغه مخ شم چه به ما په ځان مین کا[١] — سحر دئ که دم دئ که څه نوري فتنی فن کا
زړه بویه چه خوی ئي د بورا یا د بلبل وي — درومي کرزي غواړي خو په گل باندي وطن کا
وسیځي په اور کښ پتنگ، هو چه پتنگ نه وي — و تښتي له اوره ځان پخپله دروغجن کا
ډېر په باغ کښ کږ شي څوک خالي وزي له باغه — څوک ئې مېوه وخوری په گلونو ډک دامن کا
ما ئې چه مزه د خوږو شنډو ده موندلې — ناست وم که ولاړ وم زړه مي هرکله من من[٢] کا
خیال ئې د زلفینو لکه غل د خپلي خوني — هر کالي لیدلي فراغت ئې دزدیدن کا
سترگو ته ئې وگوره څه څُني توري زلفي — څر په سنبل زار کښ دوه هوسیه د ختن کا
هر چرته چه گرزي لکه سرو سمه درومي — هر چرته چه کښېني هغه ځاي لکه گلشن کا
تن ئې آزارېږي په کمیس د سري[٣] صافو
گل د چنبې بویه چه خوشحال ئې اغوستن کا

چه مي ولیدې دا توري سترگي ستا — زه به نکرمه هېر نوري[٤] سترگي ستا
یا د باز یا د طاوس یا د شاهین دئ — یا د تور هوسي که گوري سترگي ستا

---

[١] دا بدله په چاپي نسخه کي نسته.

[٢] د اغزو خواړه.

[٣] یو ډول کالي و.

[٤] نور هېرى.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکه وژغوري کبلې په مرغزار کښ — د خواره وربل تر سیوري سترکي ستا
لکه پټ سپاره د جنگ نېزه په غاړه — دا اوږده باڼو پرې پوري سترکي ستا
چه دئ هسي و هر در وته ولاړ کړ — د عاشق دي اور په کوري سترکي ستا
لکه څوک په میو مست شي هسي مست شم — زه چه ووینم مېخوری سترکي ستا
که شېخان که زاهدان که عابدان دئ — د هر چا د زړونو چوري[1] سترگي ستا
چه دي غوښت هغه دیدن دي ورته گوره
که خوشحال ندئ[2] کوري سترگي ستا

چه مي ښکته پورته اوښکي تگ و پو کا — د خپل یار په طلب گرځي جستجو کا
زه په دا طمع د شاه د سپیو مل شوم — گوندي ما د خپلو سپیو سره تو کا
هر چه ستا په کښلي مخ باندي مین دي — هغه درسته شپه له ما همه گفتگو کا
که زه ورو وایم خبري گرم مې مه کړه — ځایگي ویشتلي تل خبري ورو کا
ستا له غمه چه و چا وته ویل کړم — لا مي حرف ویلی نه وي چې هو هو کا
په هر ځاي چي درې څلور و بله ناست وي — چي پرې غوږ باسم خبري د مهر کا
پادشاهان يې ارزومند د نندارې دئ — گدایان به ئې د خولې طمع په سو کا
د گلونو دور تل نه وي خوشحاله!
ښایسته به په خپل حسن کبر څوک کا

حقیقت راته معلوم شو د هر چا — باور نشته په آشنا په نا آشنا
چه په سر دي سوگند خوري ورځني ډار کړه — یوه ورځ به ستا د سر وکا سودا
د هر چا نه چه دي طمع د وفا وي — هم هغه درته ښکاره شي بې وفا
یا څو وُ دا جهان واړه بې وفا وُ — یا د ما په دور ډېره شوه جفا
آدمیت له آدمیانو نه خداي واخیست — تر دوه پایو نه بهتر وینم چارپا
که هندو که مسلمان که بل فریق دئ — په هیچا کښ به بیا نه مومې رشتیا
نه د دین د چاري شناخت مهر و وفا شته — نه په شرم ننگ حؤک ښر دې د دنیا
د تقلید رسم عادت یاري خپلوي کا — د هر چا نظر پخپله مدعا
همگي واړه یاران د خپل مطلب دي — بیهوده ناز و منت کاندي په تا

---

[1] غلې.

[2] نه وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مخامخ دي په ثنا په صفت سر شي   سل بلا دربانديي وايي پسي شا
د دو دام ترې سرېونه بهتر دئ
اې خوشحاله ځه له ښهره په صحرا

خداي دي مخ د هيڅ غافل را ښکاره نکا   د غافل سره دي ما آواره نکا
په هر لوري نو بهار دي غورېدلې   سترگي وخوره چه به دا ننداره نکا
هغه څوک چه د الفت په توري پوه شو   نور په ساز د سوختگانو ناره نکا
د چار پايو په حساب دئ سړي ندئ   چه په ساز د سوختگانو ناره نکا
هغه څوک دي چه په حال ځما خبر شي   چه گرېوان به تر لمن پاره نکا
په يوه نظر ئې هر څه له ما يووړه   چه هيڅ نشته نور نظر دوباره نکا
طبيبان د رنځ و هر لوري ته ډېر دي   رنځوران ولي د وخته چاره نکا
د تقوى غليمي دف كښېږده له لاسه   په وهلى ّهر څوک نقاره نکا
وړه ستا دا توري سترگي خوشحال وژني
دا قتلونه څه طالع ستاره نکا

خداى چه تار په تار ياران بيا سره ټول كا   تروري خاوري په په سر د رنتبول كا
د جهان غمونه يو سر ځما بل سر   كه سرى ئې د باور په تله تول كا
نه مي يار نه مي غمخوار شته په دا غم كښ   لكه بي اوبو څوک بند په گرم چول كا
كه په پوهه كښ دانا د زمانې وي   د زړه غم ئې تر هلكو كچو كول[١] كا
چه ئى پول واهه ځما په دلگېرى   اوس دي تر په[٢] پخوا هم په دغه پول كا
چه مستان د يوه جام دي غم ئې نشته   كه ئې هر څو زمانه په لاس كچكول كا
د پسا له صفت ئې شي د رنگ ئې نشي   څوک چه پوري په بدرنگي ناوې پسول كا
كه د اسپنو كلا وي چه بخت يار شي   خاوند خداى به ئى آسانه لكه شپول كا
چه گلونه د بهار واړه تمام شي   د زړه سود شيدا بلبله په ختول[٣] كا
خال ئې مست خوني هاطي دئ سنبال كړي   چه ښكاره شي شا به ورته د غم غول[٤] كا

---

[١] په قلمي نسخه كښ يوه محشي "نادان" ورته كښلي دي.

[٢] ترپې.

[٣] يو خود رويه گل دي.

[٤] په قلمي نسخه كښ محشي (فوج) ورته كښلي دي. ممكنه ده چه دا د پښتو يو ورک لغت وي، په قندهار كښ داسي ويل كېږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خوشحال د رنج علاج په یوه خدای شي
چه له دردە سره تل ښوري آشول[۱] کا

خپل عمل چه سړی سپك کا — لکه خس هسي ئې ورک کا
بد عمل لیونی سپیَ دئ — چه حملی پخپل کندک کا
مگر نه گوري و ځان ته — چه احوال پېغور دَ پك کا
مزري ښکار کا د گاوزو — پیشو گرزی ښکار[۲] مږک کا
دا خبره ده که کېږي — که کیسه د دو تك کا
چتی[۳] باز په پرونو نشو — گه آلوزی پر پرک کا
چه بیزو د بازیگر شو — نن څه ناسته په انډک[٤] کا
ځما ژبه نده اور ده — گذاروُنه دَ توپك کا
چه ځما اختیار ئې خور کړ — خداي دي خوار هغه ختك کا
خوشحال ناست په برَموَل دئ
ارمانونه د اټك کا

د دنیا یاران په خوي دي د دنیا — بی وفا لکه ئې مخ هسي ئې شا
که د دین دپاره تا سره یاري کا — له هغو غواړه که غواړي څه وفا
د دنیا ښادیٔ غمونه سره گډ دي — په خندا خندا دي ژر کا په ژړا
چه فتنې ترې پیدا کېږې واړه نفس دي — نفساني یاران به نه وي بی بلا
اولیاء د اولیاء سره بد نه وي — دا پدا چه ئې د نفس نشته هوا
په دنیا د بادشاهانو سره ضد دي — امرا سره دښمن وي امرا
یا په نه یاري کښ سود دي که پوهېږی — یا په نه ویل کښ سود دي د دانا
بیا هاله د بل جفا وته نظر کړه — که ته نه وینې په ځان کښ هیڅ جفا

(غولی غولي خلق راغله) ممکنه ده چه د دي دوو کلمو اصل یو وي یعني فوچ فوچ،

[۱] په قلمي نسخه کښ محشي آه و فریاد ورته کښلي دي، ما تر اوسه دا لغت ندي اوریدلي.

[۲] یعني ښکار د مږک.

[۳] یعنی شب پرک.

[٤] پر یوه انډی ناسته د تکبر علامه ده محاورتاً.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکه تا سره څوک څه کاندي خوشحاله
ته هم هسې زيست روزګار کړه له هر چا

د مرغه ئې که وزر شته الوته کا   څه په دور لکه باز هسې خاته کا؟
که مته[1] غندي تېره لري مړک داړه   څه مته غندي ګزار وته واته کا؟
په ارمان د ديدن مرم پرې سلام دئ   چه ځير ځير مي د يار مخ وته کاته کا
ښايسته په جهان ډير دي ښه هغه دي   په ښه خوي چه د عاشق د زړه ساته کا
لکه سترګي تصويري ځنبل مي نه وي   چه مي سترګي ښه جمال وته کاته کا
څه خوښی ئې پکښې يښې دي پوهېږې   هر نفس چه د واته ننواته کا
په هر څه کښ ئې لذت فرحت راحت دئ   لکه ساه چه وواته ننواته کا
که په تن خوشحال خټك دئ ځنې لري
د ده زړه د يار په کوي کښ جار واته کا

د عشق په باديه کښ مړده ګام د تمنا[2]   هغه څه عاشق ندي چه وړي نام د تمنا
زار[3] ځما د زړه دي، زار ځما دي په دا کار کښ   که دا طور به تل درومي ايام د تمنا
مرم له يار له شوقه سره دواړه نه جوړېږي   آغاز د يار د وصل او انجام د تمنا
څه شوه هغه مينه چه د سترګو په کاته کښ   ښو به ئې را واستاوه[4] پيغام د تمنا
قدم زده د هغه عاشق په پله باندي خوشحاله
چه کام ئې خپل موندلي په هنګام د تمنا

دنيايي ياران چه طمع د دنيا کا   عاقبت په يوه طمع ځان جدا کا
ديدني ياران په کار دئ په دنيا کښ   چه ياری د ديدن په تمنا کا
د ګونګټ مينه په غول په غوښايه ده   خاصګي مينه په ګل باندي بورا کا
که پخپله رضا درومي چاره نشته   که ځما په رضا درومي خوله به را کا
په بار بار د هغه يار منت را باندي   چه پلو په مخ نيولي مخ ئې وا کا

---

[1] محشي په خربيشوي ترجمه کړي دي،

[2] دا بدله په چاپي نسخه کښ نسته.

[3] په پښتو زار په معنا د زحمت او مشقت عموماً راغلي دي.

[4] را ستاوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سل رحمت د عاشقانو په همت شه　　چه په طمع د دیدن د سر سودا کا
په رقیب به ئې بې تیغه مرگ روا شي
که دلبره د خوشحال مقصود روا کا

دروغ دروغ وعده چه دل سنگین سره پیوند کا　　عاشق له ډېره خیاله ځان پروین سره پیوند کا
بلا کاندي خوله وازه د فتنو آتش تازه شي　　چه نازو جلوه دواړه نازنین سره پیوند کا
آزاد تر سینه درومي د جگر دننه کښېني　　چه غشي لینده دواړه مه جبین سره پیوند کا
که نور مهر دي نشته څه خو کړه د حال پوښتنه　　چه تا په زړه ویشتلي سر بالین سره پیوند کا
څه زه څه مي مجال دي، چه دي وصل غواړم دریغه　　که ځړه توره شړي ځوک وریښمین سره پیوند کا
که ځان غواړې خوشحاله له چشمانو ئې حذر کړه
خپل ځان وژني قځري[1] چه شاهین سره پیوند کا

دوې دي توري سترگي لکه دوی توري بلا　　دوې د توري ورځي لکه دوې توري تر ملا
بیا دي تور باڼو د دواړو سترگو کربلا[2]　　بیا دي توري زلفي تر ښامارونه بلا
له هسي رنگه حاله، راته ووایه اصلا　　د هغو به څه احوال شي چه په تا وي مبتلا
عاشقان دي واړه سر کړل همېشه په واویلا　　چه هسي رنگ ستم به په هیچا نه وي اصلا
د خاطر بخچه مي هسي تا خالي کړله تا لا　　لکه غل د خپلي خوني همېش روږد یي په غلا
نه به بل څه وکښي نه به کاندي نور املا
دا بنده خوشحال او ستا له عشقه مشغولا

د خوبی نوم دي ولاړ د بد خو هم لا　　پخپل کلي په اولس په هر سو هم لا'
ته چه هسي په دا خپل جمال نازېږی　　گله ستا به دا جمال نه وي بو هم لا
چه بد مست شي په مجلس کښ هغه نه یم　　که کدو د میو تش کړم سبو هم لا
ستا له جوره له ستمه هورته لاړي　　هغه ځاي چه آدم نه وي آهو هم لا
د نماستي په وخت ئې واکړه آزار مه شه　　د وربل غوټي کوڅی د گیسو هم لا

---

[1] بله املا د دې کلمې تنزري دي په معنی د تیهو او کبك.

[2] تر دې کلمه لاندي محشي (لویه بلا) لیکلې ده، ممکنه ده چه مخفف د (کره بلا) وي، یعنی خاصه او خالصه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خوشحال خټك دپاره چه میخور شو
په مغان مي وښي کښېښوول باهو[۱] هم لا

دوه زړونه چه یو شي غر به هم پاره کا ځار تر ېګانګي چه نعمتونه را ښکاره کا
توري زلفي بویه خط و خال زرو زیور هم مخ چه ښایسته وي خلقه ئې ننداره کا
څوک چه په اخلاص و بله مین شي په دنیا کښ زر سازي نا سازي په دنیا کښ آواره کا
خلق په شیطان باندي لعنت لرینه چاري په سړیو واړه نفس اماده کا
سل رنګه غمونه لور په لور د نفس لاله سه دوه سوه د حرص له مخه نور را اجازه کا
چه وېش وي د شکرو ډېر عالمورباندي ټول شي چه واخلي خپلي بخري نور ځانونه کناره کا
خو بي د خپلی چاري څوک په مټ په کوښښ غواړي څوک خپل کارونه واړه حواله په ستاره کا
ځار تر یکرنګی چه زړه ئی یو یو ئی اقرار وي هر چه دو زبان وي خخل غمونه دو باره کا
هر څوک دي دعا کاندی چه حاجت ئې چا ته نه وي ولي بادشاه نه وي چه حاجت ئې بیچاره کا
ګل و سړي ورکړه چه خوشحال په یوه ګل شي
خره غوایه نظر کله د ګل په پشتاره کا

د بې ننګو پښتنو له غم ما لوئي پرېښوه وینو له کم ما
دا هم ښه که پدا کار کښ هونبره کار وي چه که واخیست انتقام له ګرم ما
چه د ننګ ګوهر مي مات شو دواړه سترګي په ژړا کړې یو دم بی نم ما
هغه درومي په لاس نه راغي[۲] بېړیه! استاده کړه په ساحل له یم ما
هغه ملا مي چه په هوډ سره لوي غر ده په ناکام کړه و مغل ته خم ما
هم د بخت و ماته شا شوه هم د خلقو په مغل کړ ځکه مخ له هم ما
که مي لاس وئ په رضا مي به کښې نښول د مغل په لوري دوه قدم ما
د هغو د خولې کړې خبري اروم چه خبره ورته نکړه سم ما
دم د خپلو د پردیو را معلوم شو که هر څو ساته خپل ځان له دم ما
په هغو لویو خبرو شرمسار یم چه هر چا وته ایستې له فم ما
سل غندنې پېغورونه را دو څار شول چه به ځان ساته همېش له ذم ما
دا الم مي هیڅ الم سره سم نه دئ که لیدلي د هزار الم ما

---

[۱] بله املا ئی (باوُ) دي، په معنی د بنګړي چه د ښځو یو پسول دې.

[۲] نه راځي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مگر بخت را سره بیا مدد آغاز کا   چه فارغ کا د اندوه له سم ما
هاتی ځکه په سر لوني دا خاوري
چه خبر کړ دي خوشحال له غم ما

راته څه وائې چه یار در سره څه کا   که وفا کا، که جفا کا واړه ښه کا
دا تل دود د ښایسته وو، د یاری دي   چه یك لخته د زړه مهر په چا نه کا
سل بلا ئی قبلوه ور پسي درومه   ښایسته د جهان کل واړه خپل زړه کا
چه د کبر خیال دماغ وته ئې گورم   اندېښنې مي ویښ بیدار ورته اوده کا
که په نه عمر ئې نه گڼم زه خوار شم   هغه عمر چه جدا له یاره تله کا
تېره چار به د هیچا په لاس را نشي   که په دېره ژړا سره دواړه لېمه کا
د بتانو په دیدن د زړه نشاط شي   لکه باغ پاڼي گلونه په اوبه کا
په درتللو ئې شړې په تلو ئې بولي
چه ئې نه پرېږدې په هېڅ کښ خوشحال څه کا

راشه وگوره نن دا طراز ځما   حقیقت سره قرین مجاز ځما
درست عالم ئی په بازار په کوڅه وایي   لا و چا ته ښکاره ندئ راز ځما
د نیازمنو عمر غواړم په دا څه شي   که بی نیاز وگړي نه وړي نیاز ځما
د عمزی په تېغ مي وژنه صرفه مه کړه   څوک به نه غواړي لتانه ساز ځما
د مسجد محراب د چا دئ د عابد دئ   په محراب ئې د ابرو نماز ځما
ښایسته د بڼ طاوس ور لره بویه   دا واړه ښکارونه نه کا باز ځما
چه په خوږو زړونو بلوسي سزا مومي   ښه چه خوار شو پدنیا غماز ځما
ته په ما باندي تل ناز کړه معشوقه ئې
زه خوشحال خټك عاشق یم نیاز ځما

زړه چه نه وي مبتلا   پری دي سازه شي بلا
تر عاشق دي صدقه شي   که زاهد دي که ملا
عاشق هر زمان غزا کا   په تېره توره د لا[1]
که عاشق د یار په تېغ مري   پرې منت دي د یار لا
زاهد خوښ کنج د خلوت کړ   عاشق خوښ د یار بالا

---

[1] نفی له غیره.

(c) ketabton.com: The Digital Library

گل د عشق دي غوړېدلي   و عاشق ته ده صلا
دا د نې چاري ادني وي   د اعلا چاري اعلا
که شېخي زاهدي غواړې   پخپل لاس کښ ده لالا
لکيور[۱] د ستا په سر کړه   سر وهه په مصلا
يا مسواک کښېږده په سر کښ   يا ئې و ټونبه تر ملا
په تسبيح خو څوه شونډې   نور ټکي کوې که غلا
مرد هغه گڼه خوشحاله
چه ئی کېږي مشغولا

زه تا پېژنم هوا   واړه تا کړم[۲] سر هوا
چه هميش ئې په عالم کا   د جهان گوره غلوا
په نوا ئې بې نوا کړل   بې نوا شول په نوا
د هر رنځ دارو موندل شي   د بد خوي نشته دوا
عاشقی څني په گور کړل   څوک پراته دي په زگروا
چه مي ويني د کوگل خورې   ويني کله دي روا
د چمن گلونه وا شول
د خوشحال نه شو زړه[۳] وا

زاهدان چه د رندانو تل پېغور کا   که توانيږي ازلي قسمت دي نور کا
ښه چه سپين د زهد ليري له ما گرزي   چه و تورو ته نزدې شي سپين هم تور کا
که رشتيا وايم ويل ئې په ما اور دي   څوک چه ما سره بی عشقه بل بيور[٤] کا
که په خوله مهر وهلي د عقشق دي   په سينه کښ ئی ززه وگوره څه شور کا
د ليلی نه نوريده د مجنون مينه   چه مي زړه له ياره نيسی خلق زور کا

---

[۱] دا کلمه په هره نسخه کښ په جلا املا ليکل سوی ده، په يوه نسخه کښ (لکور) په بله کښ (لکيور) په بله کښ (لکه يور) کښلې ده، په يوه نسخه کښ محشي (سمله) هم ورته ليکلې ده. ممکنه ده دا د کاتب غلطی وي او په اصل کښ (لکی ور) وي.

[۲] واړه تا کړمه رسوا.

[۳] زړه نه شو وا.

[٤] تر دې کلمی لاندې محشی (مشغولا) ترجمه کښلی ده، د سيد راحت په لغاتو کښ بيوره په معنی د ښکاره، او ظاهر او روښان کښل سوي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نازنیني د دې ښهر واړه بویه   چه نن ناز و غمزه ستا له سترګو پور کا
ځما یار په هر محفل باندي چه راشي   په ښایست د ښایسته وو بازار خور کا
یو زمان د زړه خوښي په لاله زار کښ   دا فلك ئې بل زمان را باندي اور کا
چه دیدن د مین نه وي زه ئې څه کړم   که ګلونه شګفتن راته هر لور کا
تېر یاران به نورو نه ویني په سترګو
که خوشحال ورپسې دوه سترکي څلور کا

ستا له چمه به وا نه وړي عاشقان ستا   که هر څو تېره دندان لري سګان ستا
چې قدم له تا نه اخلم زړه مي نه شي   پا بسته یم د زلفینو په ریسمان ستا
ته لا اوس لکه غونچه په غوړیدو ئې   د ښایست خبري لاری په جهان ستا
په ښایست د ښایسته یوسف ثاني ئې   په دوه کونه ښه دیدن دي رایګان ستا
په جهان کښ که تر مرګه ګران څه نشته   زه تر مرګه لا بتر ګڼم هجران ستا
زه به نوم د سلطانیه باندي کښېږدم
که تش نوم د خوشحال تېر شي په زبان ستا

سور پېزوان دي په زرګر نوي سو اریا[1]   بیا د زړونو آزار اخلې پاریا پاریا
په خاوند مي دي سوګند وي باور وکړه   چه هیڅ دم مي له خاطر نه ئې و ساریا
زه هر ګوره دماغي په ځان غره وم   ولي ستا سترګو ځما دماغ او تاریا
د چرې د کټارې حاجت هیڅ نشته   د ښو په غشیو تا بېچاره ماریا
کله کله ئې له حاله خبر آخله
بېچاره خوشحال خپل زړه در پسي هاریا[2]

ښه سړي د چا په بدو نظر نه کا   که څوک بد ورسره کاندي دوي به ښه کا
په بارداره ونه تل وربېږي کاڼي   ورته ګوره چه بارداره ونه څه کا؟
د جهان کینی غصې واړه تر شا کا   که سړي په وخت د قهر مرګ تر زړه کا

---

[1] په دې بدله کښ د بیتو وروستي کلمات ټوله هندی دي چه د لمړي بیت د لمړي مصراع د اخیري کلمې اصل نسو را معلوم، د دغه بیت پاریا په معنا د کناره ګېرئ او د دوهم بیت آخر په معنا د فراموشی او دریم بیت پاي په معنا د کښته اي څلورم په معنا د وېشلو او څلورم په معنا د ویشتلو دي، په څلورم بیت کښ د کټراي کلمه په معنا د خنجر ده.

[2] بایلو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا پدا چه خود بيني ور څخه نشته   د جهان نندارې ځکه دوه لېمه کا
په کينه په حسد هيڅ د چا و نه شي   هر سړی چه حسد کاندي ځان اوبه کا
نصيحت د نيکو ښه دي نه د بدو   کم بدبختان به بد فعلي د چا په خوله کا
و سړي ته ئی اختيار ورکړ هوښياره   که په هره چار کښ خداي واړه خپل کړه کا
ورځ او شپه په لار رواني قافلې دئ   نيك او بد د قافلې په لاري تله کا
يك تنها په لاري تله[۱] نه ده خوشحاله
په دا هسي لار څوک څه د لاري مله کا

عقل سل د مصلحت بندونه جوړ کا   چې د عشق سيلاب پرې راشي واړه نوړ کا
ما ته مه وايه عاقله چه عشق څه دئ؟   که مين شي تا به هم له عقله موړ کا
زه به هيڅکله له عشقه نه وانه وړم   عقل څه په قهر تل د گوتو مروړ کا
زه که هر څو خپل پېوند شولم له عشقه   ولي ما او عشق خداي لا ويله جوړ کا
زما عمر په حساب تر شلو زيات دي   د عشق غم به مي په ديرش کاله کښ زوړ کا
که ئې چيري د خپل يار په وصال لاس شي
بيچاره خوشحال به هم خاطر پرې سوړ کا

که بې نمازه د قيامت په ورځ ممتاز کا   و جنت ته ئې روان په ډېر اعزاز کا
نماز گذارو ته ئې هسي حکم وشي   چه فرښتې ئې د دوږخ په اور کذار کا
اوليا او انبيا به هيڅوک نه وئ   چه تر شونډو به بيرون نرى آواز کا
تر عاصي نه لا بتر هغه عابد دئ   چه په خپل طاعت به عجب يا به ناز کا
دا ځاي کار د هيڅ تاعت ندئ خوشحاله
گوره څوک به پخپل فضل سر افراز کا

که يو ځل دي د وصاله بهره مند کا   په هر دود به دي خرم خوشحال خورسند کا
په زمان به دي پيوند له هر چا پرى کا   که محبوبه دي د ځان سره پيوند کا
نوې مياشت به دي په مخ گوري وگري   که په مخ باندي دي جوړ سم د سمند کا
زه به ځان لکه پتنگ ترې صدقه کړم   که له ورايه د ديدن مشغل څرگند کا
مبتلا خاطر مي مري د يار له لاسه   بيا له ميني هم د يار په سر سوگند کا
چه له سوزه له گدازه ئې حذر شي   زمانه به ئې گلاب نه به ئې قند کا

---

[۱] تلنه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د هر چا قدر قیمت پخپل هنر وي　　د گني قدر ځرگند د گني خوند کا
چه د عشق د لېونیو په حلقه شي　　کله وي چه هغه غوږ د چا په پند کا
د جاهل سره گلگښت لکه دوږخ دي　　له دانا سره راضي یم که مي بند کا
که د خپلو سپیو نوم ورباندي کښېږدي
خوار خوشحال به په عالم کښ سر بلند کا

که دي زړه لري بها[1]　　ځان به نه کړی کم بها
څه وې څه به شي خبر شه　　ابتدا په انتها
چه به کانده[2] تنها کېږي　　خو لا نن ښه ئې تنها
چه ئې نور له تا آخلي　　پخپل لاس ئې کړه رها
ته خبر نه ئې له ځانه　　چه په تا کېږي څه، ها[3]
درته وایم نه پوهېږي　　څه غفلت لرې ها ها
بل مخ مه گوره خوشحاله
مخامخ شه په شها[4]

که د یار پسې څوک سپیني جامې رنگ کا　　اواره دي د نیمگړې دنیا ننگ کاه
شپه او ورځ دي پسې ژاړي یار دي غواړي　　که مین وي په رښتیا ځان دي ملنگ کا
و اشنای وته د یار مینه ځرگنده　　لکه قصد چي له ډیوي سره پتنگ کا
دا د غم کښتي چه گرځي په دریاب کښ　　یوه ورځ به ئې ذرې ذرې نهنگ کا
ښایسته بلا دي ولیده خوشحاله!
اوس که زړه منع کوې سترگي دي جنگ کا

---

[1] لمړئ بها په معنا د روڼوالي او دوهمه په معنا د پلور ده.

[2] ښایي چه د کاتب غلطي وي او اصلي ئې دا وي (چه په کانده تنها کېږي).

[3] "ها: د افسوس کلمه ده که یو ځای (چها) وویل شي، هم صحیح دي.

[4] شها یا شهی په ښښتو کي لکه لیلا د معشوقو عام نوم دي.

[5] دا شعر د عبدالغني کاسي په تذکره کښ د خوشحال د اشعارو په برخه کښ اخیستل سوي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له دلبري نه مي خوله غوښته اما　　ډکه خوله ئی راته دا ووې "له ما"؟
د ماڼي په وخت ئې تل هسي خواب وُ　　گوره بیا ئې په څه زړه بد دي له ما
هسي یار سره څوک څه لره یاري کا　　چه له کبره ئې نظر وي په سما
زه به هېڅکله له عشقه نه وانوړم　　پند گویانو خپل پند وساتي شما
څه خبر يې چه اول په عشق کښ څه ځي　　په اول وصلت[1] ئې ځي د سترگو ما
د چا زړه لکه کابل د چا بگرام دئ　　د یوه نصیب ساړه د بل گرما
که جمال راته ښکاره کا زه به ورکړم　　دا گټلې دنیا واړه رونما
زه خوشحال چه ستا په مخ باندي مین شوم[2]
پارسایي غواړې له ما نه صنما؟

نو بهار شو بیا نرگس په باغ مستي کا　　چه صبا مي په سنبل دراز دستی کا
په پنځه ورځي کښ گل د باغ تازه وئ　　په شپږمه ورځ فنا خپله هستي کا
مبتلا بلبله سر د گل په پښو ږدی　　لکه برهمن د بت بت پرستي کا
تواضع زده کړه په تن له سرو وني　　چه په هسي بلندئ[3] کښ پستي کا
کرلاڼي لا نور شراب نوشلي ندي
دا مستي واړه په جام الستي کا

نادیده په نادانی څه بلا کا　　الف بې ئې لوستي نه وي ځان ملا کا
روستایی تر دښته نه وي رسېدلي　　بیهوده ویل د دښت کربلا کا
و کافرو[4] ته روغ کړې د دین توره　　مسلمان ته ئی مشرک سړی تر ملا کا
و دانا وته بلا شوه خپله پوهه　　چه ئې تل په سل غمونو مبتلا کا
دا همه د بد خویی علامت دئ　　چه سړی زنا خونونه، ټگي غلا کا
په جهان کښ چه خویونه د بدی دئ　　یو دروغ تر زرو بدو تېري لا کا

---

[1] یا به وهلت وي یعنی پلا، په بله نسخه کښ رحلت هم راغلي دي.

[2] یم.

[3] چه په هسي بلندي کښ ئې پسي کا .

[4] په بله نسخه کښ داسي دي "وکافر ته روغه کړې د دین توره".

(c) ketabton.com: The Digital Library

عطارد[۱] دي نور قلم له لاسه کښېږدي   چه په دا خوبي بهرام انشا املا کا
دا خبري د خوشحال و چا ته نه دي
خو هم دي له خپله ځانه مشغولا کا

نشته په دا ښهر څوک چه نه دي خریدار ستا[۲]   څرنګه ډېر تود دي چه مي ولیده بازار ستا
ښه ده سرو ونه نه چه ښه ده ستا تر قد   شهد که شیرین دي نه شیرین دې تر ګفتار ستا
ښې د هوسی سترکي دي، نه ښی دي ستا تر سترګو   ښه د زرکو یون دي چه ښه دي تر رفتار ستا
څوک دې چه تا ووینې مین در باندي نشي   هر لوري ته ډېر دي که ئې ګورم خریدار ستا
چا چه تا ته کړي یو نظر دي په درسست عمر   څو په دنیا پایي نور به تل وي طلبګار ستا
زه به ورته نه وایم سړی چه تش کالبد دئ   هر چه ته ئې ولیدې لوټ نشو په دیدار ستا
ګل د لاله داغ لري سختي د رابیل پاڼې   چا وې چه لاله دي یا رابیل دي ګلعذار ستا
ډېر طبیبان راغله لکه راغله هسي ولاړل   راشه حال ئې ګوره چه څه حال لري بیمار ستا
وې مي و طبیب ته چه د رنج دارو مې وکړه   وئې چه دا دارو کړم اور بلېږي په پرهار ستا
سر لري خوشحال درته پېښکښ که دي په کار دئ
به تر دا نور څه چه د چا سر راشي په کار ستا

واړه مست شه بد ویل کا   و سرېو ته ښکنځل کا
سل بلا تر خوله وباسي   په تېره توره ورژل[۳] کا
چه خپل زړه و چا ته ورکړي   هغه چاري په تاتل کا
زه به څه مانه له چا کړم   په ما دا چاري زړه خپل کا
ځان به واچوم و سیند ته   څوک به دا هونبره زغمل کا
ده پخپله دا فتنې زده   که بد خواه ورته سنبل کا
نه ئې ویره د آزاد شي   به مي رحم په ژړل کا
چرته ځم په چا فریاد کړم   څوک به داد ځما د دل کا
بل تاراج نشته خوشحاله
واړه عشق دي چه نتل کا

---

[۱] ستوري چه منشي د فلك ئې بولي.

[۲] دا بدله هم په چاپي دیوان کښ نسته.

[۳] غوښي کوټل او ټك ټك کول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هر بیمار چه د[۱] طبیب سره شدت کا — که ئې گوري و خپل ځان وته آفت کا
د ماهي ژوندون دریاب دي گه ترې ووت — په خشکي کښ به دي کله فراغت کا
شاپېرک چه له آفتابه نه پټېږي — د افتاب د کومي چاري خسارت کا
و مهتاب وته د سپیو غپا کېږي — په غپا غپا ځان هسي فضیحت کا
د گونگټې[۲] د گل د بویه نه بلا ده — ژواک ژوندون واړه په بوي د نجاست کا
انبیاء چه کافرانو وته بد شول — واړه چاري د شیطان په مصلحت کا
خوار هغه چه د غلیم په نغوته[۳] درومي — مدعي غلیم د نیکو نصیحت کا
یو د رود په غاړه تږي تشنه لب مري[٤] — هر خسیس په خساست کښ خپل عادت کا
د فرقان په هدایت فاروق پوهېږي — نه بوجهل بولهب ته هدایت کا
طهارت د مسلمان کېږي خوشحاله
نه اودس غسل د کبر طهارت کا

یار په څه بې وفایي کا — چه بې جرمه جدائي کا
لکه شمعه له ما درومي — په بل ځاي به روښنائي کا
عاشقي دي هغه کاندي — چه قبوله رسوائي کا
څو ښایست دي دلبره — هونبره کبر و منائي کا
خوار خوشحال ته د سرو شونډو
بوسه ورکړه گدائي کا

یار مي مرور دي که څوک وي چه ئې پخلا کا[٥] — ژر پاڅه رویباره ځما زړه پسې بلا کا
تل به د جفا په دریابونو کښ غوټې خوري — څوک چي زړه د دور په دلبرو مبتلا کا

---

[۱] له طبیب.

[۲] جعل.

[۳] یعني اشاره.

[٤] دا بیت په بله قلمي نسخه کښ داسې دي "بو تیمار د رود پر غاړه تشنه لب مري"، اما دغه صورت ئی لکه چه صحیح دي بوتیمار په پښتو ککوی بولي، چه د رود پر غاړه سوي سوي نارې وهي او مشهوره ده چه دا نارې ئې له تندي وي.

[٥] دا بدله په چاپي نسخه کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه ګنده عالم دئ مه ئې دود وي مه ئې رسم[۱] وړي په ځاي پرېږدي و مړو وته صلا کا
هيڅ سزا ئې نشي باندي لاس د ما د زړه شوي توري زلفي ستا دي چه دايم د زړونو غلا کا
ستا د تورو زلفو ظالمی څه پته نه ده مست چه زورور وي ظالمی په ملا کا
ته چه عاشقي کړې قبلوه په عاشقي کښ تل په عاشقانو باندي خلق الالا[۲] کا
ستا خونخوارو زلفو زه تنها نتلي نه يم څو به د ما خوار غندي لا نور هسي جلا[۳] کا
راشه که ئې ګورې دا پخپل جمال مغروره
څو رنګه نازونه په خوشحال خلا ملا کا

يار چه تل هسي جفا کا ظلم، جور، سل بلا کا
نور څوک هم شته په دنيا کښ خو که تل به ئې په ما کا
راشه ګوره ستا له لاسه څوک خندا کا څوک ژړا کا
د هغو په حال خبرېږه چه په در، درته دعا کا
که رشتيا ور څخه نشته مرګ ئې مه وه تل رشتيا کا
څه ئې شته په زړه پوهېږم دا چه ځي نظر تر شا کا
مخ ئې ګل دئ زه بلبل يم تل بلبل د ګل ثنا کا
هيڅ مانه مکړه خوشحاله
ښايسته خپله رضا کا

(ب)

خوار عاشق په خاصيت دي د سيماب څو ونه مرې ځنې نه ځي اضطراب
ولي هسي خپل عاشق په جفا وژني نه ديت شته نه قضا شته نه عذاب
ستا د سپېو سره ګرزم ستا په کوي کښ ګندي ما ورسره ګډ کړې په حساب

---

[۱] څه ئې دود دي څه ئې رسم.

[۲] يعنی شور او غوغا، په بله قلمی نسخه کښ "غل غلا" کښل سوي دي.

[۳] سوځل او بلول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو خوښي دي د خپل يار د ديدن مومم　　که په وېښه ميسر شي يا په خواب
دا چيستان د يار له شونډو راته حل شو　　اوريده شو يو ځای نقل او شراب
چه په ډکه خوله دی ووې ياري نګړم　　د بلا په خوله دي ورکړم زه خراب
په ملال ملال کاته عاشقان[۱] وژني　　ستا په سترګو کښ چړې دي د قصاب
ماته څه وايې چه وايه څك دي وژني　　ته له خپلو سترګو غواړه دا خواب
که دي زړه وي چه به زړه د خوشحال ګورم
راشه وګوره په اور يښي کباب

خپل بيمار مي حواله کړ به نصيب　　ورته زهر شوې ګولی د طبيب
برامد ورباندي صوت د غراب شو　　خوشامد ورته آواز د عندليب
طبيعت چه مخبط شي سود ئې نشته　　بن په پند څه نصيحت نه په ترکيب
په اعجاز د محمد خلقو اقرار کړ　　د بوجهل تل نارې وې د تکذيب
عمارت لکه خطا هسي خطا ځي　　په اول ئی چه خطا پر ېوزي ترتېب
نصيحت د ناصحانو باندې باد شي　　چه زوال د چا د چاري شي قريب
دانشمند دي خپل دانش ليري ساتلي　　د تعليم او هنر اثر په ذئب
د پخو په حال اومه کله پوهېږي　　د مقيم په حال خبر نه وي عريب
نصيحت بې ځايه واړه جګر خون دئ　　ځکه ژبه تر غاښ لاندي کړه اديب
د هلك مينه په چا وي په هلکو　　د لبيب قدر په چا وي په لبيب
په زرګونو مي دنيا و هر چا ورکړه　　په جهان کښ پيدا نشو يو حبيب
د خوشحال خټك په شمار په حساب ندئ
په هر ځاي په هر ديار لري رقيب

ما د مځکي په مخ وليده مهتاب　　چه خجل ترې دا مهتاب دي هم آفتاب
د زلفينو تر نګهت ئې مشك شرمېږي　　د خولې[۲] تر بوي ئې نه رسي ګلاب
د وربل په هر هر پېچ کښ ئې نافې دئ　　مشاطه ئې چه پرانزي[۳] پيچ و تاب

---

[۱] په يوه قلمي نسخه کښ داسي دي: په ملال ملال کاته زړونه ورژلې.

[۲] د خولو.

[۳] پرانځي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نور شراب ورته اوبه د تر خوبيٰ[۱] دي   چه ئې مست وي د لبانو په شراب
وې مي زړه مي ستا د مخ په اور وريتېږي   وې ئې پرېږده چه ښه وريت شي دا كباب
ستا په زار مي صورت سر تر پايه پر دي   زړه مي گوره په تصوير كښلي كتاب
عاشقان مي كشتگان د معشوقې دي   كشتگانو څخه نشته سوال ځواب
كه ته څه خو اشارت وكړې د سترگو
د خوشحال ختك به ووينې شتاب

نول د تن د ځان شيون د زړه آشوب   يوه څه بده بلا دئ عاشق توب
وايي ته په چا مين ئى راته وايه   بې له تا له نورو مينو توبا توب
خوله چېيه ده د حيات په تور ملسل[۲] كښ   نوم ئې شته لا هيڅوك ندي پرې خروب
ستا له تورو شهلا سترگو ئې سيالي كړه   نرگس ځكه كښيښ سر د دار په چوب
خار و خس به دي په لاري كي پرى نږدم   چه ئې تويم د مژگانو په جاروب
واړه شونډي په لذت سره يو نه دي   څوک حلوا دي د نباتو څوک اتوب
لكه باز خال دي تارو دا ښگار د ده دئ   كه څه شي ځما د زړه په تلا توب
دا ځما د سترگو اوښي ويني بدي   د ويشتلي زړه له سترگو ځي زهوب
ستا د مخ په ياد ئې دواړه له زړه ولاړل
د خوشحال د زړه آرام د سترگو خوب

(ت)

په جهان كښ څلور قسمه دي نعمت   عاقلان ئې دِي خبر په حقيقت
لمړنې نعمت د علم، د ښه خلق دئ   دا نعمت په دواړه كونَ دَى راحت
بل نعمت په دا جهان د ډير دولت دئ   چه هر شان پرې ابلهان كا فراغت
بل نعمت د رياضت دئ كه ئې گورې   په هغه جهان راحت دلې محنت

---

[۱] په چاپي نسخه كښ "تر خولي" ليكل سوي دي چه معنا ئې نسوه را ښكاره.

[۲] مطلب ځني زلفي دې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په خپل مټ، په خپل کوښښ نه ده خوشحاله
هر آزاد بنده ته رسي خپل قسمت

چه مین شوم د بلندي په قامت — راته ودرېده دار د ملامت
چه بلا ئې د قامت راته ښکاره شه — گویا پاڅېده بلا د قیامت
چه محراب ئې د ابرو راته ښکاره شه — هغه دم مي ناره وکړه قد قامت
د مژگانو ناوکي ئی هسي نه دئ — چه به څوک ورحئي دروي سلامت
چه نه مي نه معشوقه نه کښت د گلو — تېر ئې عمر دي په غم په عرامت
نن د کښلیو د دیدن نندارة گوره — او کنه کانده به درشي ندامت
چه د کښلیو نندارة ور ښځه ولاړه — خبر نه یم کوم گناه وه کوم شامت
چه نظر به د کرم پر خوشحال کاندي
لا به کله وي دا فضل و کرامت

چه مي ولیده په سترگو ستا ښایست — ښاپېریو ښځه نشته دا ښایست
هم هغه درباندي هسې شان مین کړم — چه درکړي ئې و تا دي دا ښایست
مخ ئې کله د لاله غندي زیبا دې — د لاله تر گل ئې ډېر دي لا ښایست
گرمه نه ئې چه خپل ځان ستایي نگاري — وایي نه لري قمر ځما ښایست
لور په لور به د بلبلو ږغ پری وشي — که صبا کا د گلونو وا ښایست
د نرگس گلونه هم هر گوره زیب کا — ستا د سترگو وینم لا زیبا ښایست
عاشقان دي پرې پتنگ کړل چه وریتېږي — خدایه تا کړ په جهان پیدا ښایست
ملاحت وه نزاکت وه لطافت وه
د خوشحال دلبره سر تر پا ښایست

چه د پلار بد گوئی سر شي پوت[۱] — صد لعنت د ده د مور په گنده چوت
چه د مور په چوت ئې خیر و برکت وي — له هغه موره به نه زېږي کپوت[۲]
بختور ئې هغه پلار هغه ئې مور وي — چه له موره نه فرزند زېږي ثبوت
د بد زویه ږغ د فسق و د فساد ځي — د ښه زویه ځي ناری په ملکوت

[۱] محشي فرزند او زوي ورته کښلې دې.

[۲] محشي " نه زوي" ورته کښلي دي چه مطلب ئې نالایق دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مزرې په خوي پيدا شي ځني زويه   ځني غواړي د ګيدړ غندي خپل قوت
چه ئې نوم په جهان پاتو شي د نېکو   هغه زوي خو عمل ګوره کرتوت[1]
د سپين توب چه مزه نه وي په څه کار دې   که ښه خوند لري ترې ښه ګڼه تور توت
ډېر ځوانان چه احمقان دي لکه پياز دي
و خوشحال ته هوښيار ښه دي پير فرتوت

د شوم سړي له کوره که اوبه وي د حيات   [2]په ما باندي لګېږي لکه زهر د ممات
موسى څخه هيڅ نه وُ ور څخه يوه عصا وه   قارون څخه دنيا وه خود ئې وليده آفات
هر چا څخه مال وي و بال هم ورسره مل وي   دانا به هسي کار کا چه ئې نه وي و بال زيات
د ګل د عمر کار، د دنيا مال، د سفله مهر   دا درې څلور کارونه بې بقا دي[3] بی ثبات
چه شرم ننګ ئې نه وي نه هنر لري نه پوهه[4]   په مال ئې نظر مکړه مه په حسن په ذات
دانا په جګرخون کښ د نادان خوښي افزونه   عالم واړه حيران دي په دنيا کښ دا واقعات
عادت د فلك دا دي هم دِ ښاد هم دِ غمجن کا   که هر څو ښه صفا وي بيا زنګ ونيسي مرآت
خوشحاله څه اندوه کړې خوښ پدا اوسه خوښي کړه
چه بې ما له غني دئ نه ئې حج نه ئې زکات

که عطار د خپلو ښکو کا صفت[5]   په دا څو ئې روان نشي نګهت
مشاطه دي د دړيو ارايش کا   ولي دريغه که د ناوي وي صورت
که د خره زين د سرې واړه سره زر کړې   خر به آس نشي په دا زيب و زينت
کوري هم لکه ياقوت هسي لېده شي   جوهري ئې خبر دار دي په قيمت
د هوښيار چه زيست روزګار شي له نادانو   شيرين عمر بزي تيريږي په حسرت
په نصيب ئی دغه دواړه تو که نه وي   چه هم بخت هم ئې د عقل وي نعمت

---

[1] دا کلمه عيناً وليکله سوه په ټولو نسخو کښ دغسي ده.

[2] دا بدله په چاپې نسخو کښ نسته.

[3] وي.

[4] چه شرم ننګ ئې نه وي نه مهر دي نه پوهه.

[5] دا بدله په نورو نسخو کښ نسته، له يوې قلمي نسخې څخه نقل شوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خوشحال که نه د تن یې نه د ګیډې
و سفله لره ورشه په حاجت

ما چه نظر وکړ په ذرات په موجودات ... ګول په جهان راغلم ترې په ګول دروممم هیهات
یو څادر تر میان وي فهم پاتو شي له کاره ... دا هونبره کیسې هونبره ادراک د سماوات
هیڅ بني ولي ئې درست اسرار موندلن ندئ ... لویه کارخانه ده که وګورې کائنات
وزېږي[1] له نوح د طوفان په موج فنا شي ... زوي د آذر و مومي له ناره نه نجات
کار د بل حکیم دي چه څه کاندي هسې کاندي ... واړه سردرګم دي د آبا دا امهات
دخل د ساعت د طبیعت دي که د نور څه ... نیك زېږي له بدو له بد ذاطو نه نیکذات
هونبره[2] علم زده کړه چه فربنتو ته سبق ورکړي ... بیا به خبر نه وي د جهان په ترهات
رد دئ که مقبول دئ که معقول که نا معقول دئ ... ګوره ننداره کړه، تر دا دم مه وهه زیات

سر په سجده کښېږدي وایی نمونځ کوم خوشحاله
زړه ته نظر نه کړې، بکښي څو لات و منات

نن مي ولیده هغه مست ... غنچه خوله ئې نیست و هست[3]
په دوو زلفو عنبر پاش ... په دوو سترګي[4] مي پرست
څه[5] شېوې دِي په جهان کښ ... دَ همه شېوو همدست
منفعل ئې ګل تر مخه ... تر بنه قد ئې سرو پست
اوس مي بیا مونده په کور کښ ... چه دایم ئې وم په مرست
دَ بالا[6] بلا ئې بنه دَه
دَ خوشحال سَره پیوست

---

[1] مطلب ځني د نوح زوي دي چه کافر وُ او د آذر زوي ابراهیم وُ.

[2] همره شي عالم چه فربنتو ته.

[3] خوله په اعتبار دَ تنګی ګویا نیست دهَ.

[4] سترګو.

[5] چه.

[6] چه مطلب ځني قد دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(ټ)

که د شمع غندي کښېناستې مخ پټ　　تجلي دي د جمال وينم تر څټ
ته ورځه په نجاست باندي پېرې کړه　　د ګلزار له ګلو څه غواړې ګونګټ
د چندڼ دوني لږ لرګي تحفه دئ　　نه د بلي بدي وني درسته سټ
په وکښلو به ئې څوک وي چه بد وايي　　د ګنډ هېرونه که خېژي تر بنسټ
که په څو را باندي و خېژي خطا شي　　راته وايه چه دي پرېوزه دواړه مټ
مګر مرګ ئې په ارمان و بله جدا کا　　د جيجي[1] جدائي نشته له لويټ
چه دي زړه هغه به ووينې خوشحاله
خون يوه قطره که تېر شی تر دا خټ[2]

(ث)

چه بد نه کاندي خبيث　　نور به څه کاندي خبيث
ځني طمع د ښو مکړه　　کله ښه کاندي خبيث
چه د بل ښېګړه ويني　　ځان اوبه کاندي خبيث
که ئی ځاي وکړی په زړه کښ　　خوږ دي زړه کاندي خبيث
که ځما په خوله شي خداي دئ　　زر ړانده کاندي خبيث
چه جهان ور ځني خلاص شي　　خداي دي مړه کاندي خبيث
د مېږي غندي خوشحاله
الوته کاندي خبيث

يار مي بيا د سترګو تور کا الغياث　　واړه جور ظلم زور کا الغياث
په ما خوار باندي ئی نر ناحقه لېږدي[3]　　سل بلا د څنګه نور کا الغياث
زاهد هم هسي له عشقه خالي ندئ　　په عاشق به څه پېغور کا الغياث

---

[1] محشي ورته ليکي: چه جي جي او لويټه د وه مرغونه دي چه يو له بله هيڅکله نه بېلېږي.

[2] خط.

[3] تلنګ او راهي کېده او لېږل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه د وصل په دولت وي[۱] سره جمع   جدایی به هغه خور کا الغیاث
د خزان دوک ئې لیدلي دي په سترګو   چه بلبلي هونبره شور کا الغیاث
هونبره اور چه د خوشحال په خاطر بل دئ
څوک به مړ دا هونبره اور کا الغیاث

(خ)

چه صاحب نفر پرور نه وي هم هیڅ   په نفر کښ چه هنر نه وي هم هیڅ
په پالنګ د معشوقې ورځې سر تېري   هر عاشق چه تېر تر سر نه وي هم هیڅ
له معشوقي نه شېوه بویه څو رنګه   د عاشق چه پرې نظر نه وي هم هیڅ
که په زر رنګه خوبی اراسته وي   چه زلمی په بلا بر نه وي هم هیڅ
هوښیرانو لره عقل فکر بویه   لېوني چه بی خبر نه وي هم هیڅ
چه له شور و شره خلاص دي مردګان دي   د ژوندیو چه شور شرنه وي هم هیڅ
که بادشاه څخه بی شماره خزانی وي   چه ئې ښه جنګې لښکر نه وي هم هیڅ
مړني چه بې وسلې شو په څه کار دئ   چه سخی سړی تونګونه وي هم هیڅ
زوړ سړی که تر څنګ کښېنوي ښه ناوې   چه قوت ئې د ذکر نه وي هم هیڅ
سوداګر که وقوف دار د هر کالي وي   په کیسه کښ چه ئې زر نه وي هم هیڅ
که سړی د جهان واړه علم وکا   چه د ده د عمل چر نه وي هم هیڅ
باز که لوی کتّه خو شرنګ د ډېر صفت وي   چه تېز پر په زړه زړه ورنه نه وي هم هیڅ
یو د بل له حاله پند اخلي خوشحاله
د سړی چه دا سیر نه وي هم هیڅ

---

[۱] دې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(ح)

کلك خراباتي يم له ما غواړه صلاح ډکي پيالی اخلم تر صباح تر رواح
څوک دئ چه د نمر خوبي به ستا مخ په څېر کا نمر مثال څراغ دي ستا جمال لکه صباح
مه پوښه زاهده د ښه مخ له نندارونه سترګي چه دا کار دي په فتوای د عشق مباح
توي کړه په هنګام د حادثې ساقي په جام کښ مي چه باد را پاڅث په زجاج کښ ښه مصباح
پاڅه محتسبه خوشحال راغي جنګ ته جوړ شه
غسل په مي وکړه د مومن وضو سلاح[1]

---

[1] الوضوءُ سلاح للمؤ من عنی اوسد د مومن وسله ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(د)

د خداي عرفان مى وشو په عرفان د محمد — پاک دَي محمد پاک دي سجان دَ محمد
راشه نظر وکړه په طه او په يسين[1] کښ — خداى دي صفت کړي په قرآن د محمد
ډير خلق پيدا دي انبياء که اولياء دي — نشته په خلقت کښ يو په شان د محمد
خداي سره موسى په کوه طور کړلې خبري — دَى د عرش د پاسه لامکان د محمد
پيك ئې جبرئيل وُ دَ رفرف جلب نيولَي — پاس ئې چه معراج وُ په اسمان د محمد
خوان د موسى خوړمن سلوي يو لك وگوري — انس و جن مړيږي تل په خوان دَ محمد
خواست به نور څوک نکا دَ خسته وُو عاصيانو — خواست به محمد کا، خاندان د محمد
لاس دي لگولي ما خوشحال په دواړو کونه
غم اندوه مي نشته په دامان د محمد (صم)

ډير عالم ځما په ياد — راغَي تير شو لکه باد
هم دا هسي راشي تير شِي — په ځاي نه لري ايستاد
عجب لويه کارخانه ده — چه پيدا کړه لوي اُستاد
و حباب وَته نظر کړه — څه حباب څه ئې بنياد
هسي نه ئې که پوهيږي — ښه مثال شو درته زباد[2]
هيڅ خبر نشوې له ځانه — هي فرياد، فرياد، فرياد
غمجن والي دي په څه وِي — بيا په څه شي هسي ښاد
څه سختي لرې خوشحاله
دا دي زړه دَي که فولاد

سپَى چه ولامبى په رود — لا بد بوى شى دا دَى دود
په بهار او په خزان ئى — هيڅ و نه شو ځما سود
ليونى لېونى تر شِى — څو چه شِى ورته سرود

---

[1] رشه نظر وکړه په طه په يسين باندي.

[2] يعني ياد او بيان او ثابت.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په سوړوالی کښې چه کار شيِ   و هيچا ته مه شه تور
چه ئی قصد د گزار نه وِئ   هغه نکا زغره خود
که ته کام غواړې خوشحاله
کام نه مومې په مښود

عمر هر زمان رفتن کا لکه باد   مرگ دي هر سړَی همېش لَرِی په ياد
چه د عمر ئې بنياد په هوا اِيښَي   په دا هسي ژوندون څه دَي اعتماد
د آدم خاوري د غم[۱] په اوبو نم دئ   خميره[۲] [۳]په قدرت کړې چل بامداد
انبياء او اولياء لاړل و کور ته   ته به وائې چه دَ دوي نه وُ بنياد
د دنيا ژوندون هيڅ ندي که ئې گورې   چه هيچا ځَني بيا نه مونده مراد
همېشه که ژوندون[۳۳] غواړې درته وايم   هميشه کَه د نفس سَرَه جهاد
مسافر چه ئې سفر وِي څو دوړاند   په مقدار دَ هغې لاري آخلِي زاد
راشه زړه له غيرو پريکړه اې خوشحاله
په اميد ئې دَ ديدار لَرَه زړه ښاد

و دِ نه زېږ فرزند   د بابا په غولي وند[٤٤]
د مريخ په کوکب شوي   شوخ بې باک بلا لوند
دَ زهره په ستوري زېږه   خوش خرم خوشحال خورسند
نحس او سعد اُوه ستوري   تر دا نور شته لا بلند
په هغه طالع چه وشِي   په عالم کښ شِی څرگند
بختور دانا مخ دُونَي   دَ وگړی دلپسند
دَ ده زړه په هره چار کښ   دَ همت سَرَه پيوند
هَمگي په خوږو ډک وي   د گني غندي بند بند
د ده علم عطائي وي   نه سبق دَ دانشمند

---

[۱] د مرگ په اوبو.

[۲] خمرت طينة آدم اربعين صباحاً.

[۳] يعني ځما گله.

[٤] سيد راحت وند په معني د خندق او غنډی را وړي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه تر ژبه څه وَباسِی نصیحت وِي وعظ، پند
پخپل شرم ننگ راغلَي نه په شخوند وِي نه په خوند
دا ته څه وايې خوشحاله
خرو ته څه ورکوې پند[1]

هر گروه له خپله گروهَ دَي خوشنود هر سړَی لَرِي نظر پخپل مقصود
دانشمند دَ دانشمند په صحبت خوښ دَئ د جاهل په صحبت گډ شِي جاهل زود
مسلمان ئې په بزرگي په لويي پوه دئ د جيند له حاله څه پوښتې جهود
د جماع په لذت حيز کله خبر دَئ که ئی حوره په پالنگ کښېنی څه سود
چه په خوي دي خبر نشو غير جنس دَئ
غير جنس سَرَه خوشحاله کوم بهبود؟

(ذ)

د خوږو شونډُ وې ډير دَی تلذذ تر همه خواږه ئې تير دَئ تلذذ
ما وې زه به ئې غسل سره نسبت کړم د دشنام ئې په بل پير دَئ تلذذ
له شکرو زړه نيوه شِي نه له ده نه د پيو[2] روي[3] په څه څير دَئ تلذذ
څو مي ياد د هغې خولې دَ مچي خوند دَئ نور مى کل له دله هير دَئ تلذذ
د ناوک ئې[3] هم[4] لذت تر حساب تير دَئ ولي زيات ئې[4] دَ[1] شمشير دَئ تلذذ
لکه وُ د زنخ سيب په هغه شان دَئ نه چه اوس ئې تير و بور دَئ تلذذ
ستا دَ ژبي دَ سر ډير منت را باندِي په دا يم ئې را بر سير دَئ تلذذ
په هجران دَ شکر لبو په جهان کښ
په خوشحال زهر و گنډ هير دَئ تلذذ

---

[1] قند.

[2] دا کلمه په هره نسخه کښ جلا املا لري (پيو وړي، پيووري) ام اصل يې (پېروي) دي چه په پارسي ئې قيماق بولي.

[3] دِ.

[4] دِ،

(c) ketabton.com: The Digital Library

(ر)

آه دا هونبره استغفار　　چه ئې تل کړې په اسحارَ
گه رشتیا دا استغفار دَئ　　بیا گناه څه گناه کارَ!
که دا کار دې په دروغ کړې　　شرم وکړه له دې کارَ
هم دروغ کړې هم گناه کړې　　ترس د نشي[1] د قهارَ؟
هم توبه کړم هم گناه کړم　　ته مي وینې گردگارَ
زه عاجز بنده عاصي یم　　پرده پوښ مِي شې ستارَ
د خاصونو توبه راکړه
ما خوشحال ته استوارَ

با تو خلوت برگزینم در تو بینم ځیر ځیر　　گر چه وقت نو بهار است باوجودت هېر هېر
پنج روزې بیش نبود صحبت گل با هزار　　ای دریغا در گلستان گر بماندې ډېر ډېر
بار آن صبر است این سیب زنخ در دست ماست　　کز رقیبان تو می بردیم جور تېر تېر
آهوی چشم تو از شیران عالم دل ربود　　گر چه بر شیران ندیدې هیچ آهو چېر چېر
گفتم ای جان جهان از من گهی یاد آیدت　　گفت وقت قتل می آیی بیادم ډېر ډېر
می نیاساید دمی خوشحال بې دردت بلې
لشکر دردِ تو اکنون کرد دل را زېر زېر

تا غُندِي به نه وي یوه کښلې په دا دور　　یُون دي دَي د زرکی دواړه سترکې دي د میور[2]
وخت دَ نو بهار دَي راغ و باغ واړه گلزار دي　　راز دَ کردگار دَي دا گلونه نه طور طور
بار[3] [4]دربانِدي مه وه زه هم زړه لَرم ویرېږم　　باز خوري دَ زړه غوښې، یا ئې ته خورې یا ئې بور
نور عالم بې غمه زه دا یم په درد و غم کښ　　عشق نه دَي بلا دَي چه ئې وینوم په ځور

---

[1] ترس دِ نشته.

[2] یعني طاوس.

[3] په قلمي نسخو کښ پار هم راغلي دي.

[4] یعني پړانك.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مي شته چنگ و ني شته ساقي راشه باده راکړه   تَل به بهار نه وِي چه تيريږي وخت دَ ثور
کښينم وَ رودبار ته چه رواني اُوبه گورم   عمر غُندِي درومي چه ښه وکم باندِي غور
يار دي که دَ کور[١] دين قبول کا پدا څه شِي   شرط دَ محبت دَي ته هم واخله دين د کور
مينه [٢] دَ مجنون په ليلا لا شوه ډيره ډيره   څو چه عالم وَرباندِي وکړه هور زور

طبعَ دَ خوشحال ده لکه ښه باغبان په باغ کښ
گل و هر چا ورکا چه ئې زړه وړي على الفور

په تازه عاشقي مهر کوهَ مهر   چه آشنا شو نور که مهر کړي که قهر
که دَ زهرو پياله وِي ستا له لاسه   تر عسلو به لا ښه وِي هغه زهر
چه له لويو له هلکو جفا اروم   مگر دود دَ وفا نشته ستا په ښهر
په عالم کړي بلا ستا سترگي نزولي   څوک به څه لَرَه تهمت وايي په دهر
زه هاله له دَ عافيت ناوِي قبول کړم   چه مي خپله تمنا ورکړه په مَهر
د وصال ورَځِي هلکی تر گری دِي   بی ليدلو مياشتی کال شوې گړَي پهر
د ديدن تږَي بې حده تلوار کاندي   گوره کله به خروب شي ستا په نهر

خوار خوشحال ئې لکه خس هسي لاهو کړ
چه دَ عشق سيلاب را وخوت لهر لهر

ته چه مخ په آينه کړې برابر   ربښه[٣] شي په دا مخ کښ مخ دَ نمر
مَرَني سپاره دَ مخ دِي دا دوه توگه   توري ورځي توري سترگي مخ لښکر
چه پلو له مخه واخلِي زه دعا کړم   هر چا زده چه دعا ښه دَه په سحر
د يوسف غُندِي مخ پټ کړه په برقع کښ   چيري نه وِي چه پری ولگي نظر
مخ هغه چه ئې ستاينه درست عالم کا   نه هغه چه لکه ستايي د لال خر
زاهد مخ په محراب وينو سجود کا   ستا د ورځيو په محراب نه دَي خبر
مخ دي هسي شان ليده شِي په خالونو   که ئې گورې لکه گل دَ پيغمبر

---

[١] محشي تر کور لاندي کافر کښلي دي.

[٢] مينه د مجنون به په ليلا وشوه لا ډېره   څو به چه عالم ورباندي ډېر کړ هورزرو

[٣] دا توري د هري نسخې لېکونکي په جلا ډول غلط کزي دي، چه هيڅ معني نه ښندي مگر ربښه صحيح دي، د سپوږمی   سپکي رڼا ته وايي، يا نوره سپکه رڼا.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا د مخ مخي به نه کړم نور مخونه   نور که ستوري دَ آسمان دِي ته يی نمر
دا دَ مخ خوبي ئې وګوره خوشحاله
دَ شرابو دَ مستي لَرِئ اثر

چه مرغونه دَ آسمان ساتي دا کار[۱]   دَ هوښيار دَي دَ بيدار دَي خبردار
زه دا نه وايم چه زه هوښيار بيدار يم   د ما هم له لاسه ولاړ دِي څو دينار[۱۱]
دَ نادان خطا لا هسي ګرانه نه وِي   که خطا دَه خو خطا دَه دَ هوښيار
هو دا هونبره تفاوت تر منځ ليده شِي   چه مير ښکار سَړی پوهيږي پخپل کار
سربښته دَ مير ښکارئ ور څخه نه وِي   بيهوده مرغه ضايع کا نا مير ښکار
ښه مرغه د نامير ښکار تر لاس ور مه شه   او که ورشِي يا به خاوري شِي يا خوار
د خوشحال خبره نغوږه پرې عمل کړه
تجربې ئې دي ليدلي دَ روزګار

څه سړی څه ئې تدبير   هم هغه شِي چه تقدير
که جهان شِي تېره توره   ستا په مرګ شي خلق خير[۲]
بی تقديره به وَ نه مرې   نه په توره نه په تير
بی اجله مرګيي نشته   تېغ وَهَه مکړه تقصير
لکه کار دَ مړَني دئ   هسي کار نه دَئ د پير
دَ غازيانو شهيدانو   پروا نشته دَ سعير
ګُل ګټنه دَه دَ توري   که کابل دَي که کشمير
مَړَني دِي چه[۳۳] يادېږي   په سندرُو هم په وير
چه دروغ دَ توري لاف کا   د هغو[٤] نه يم دلګير

[۱] محشي روته کنبلي دي چه يو څو اينار بازونه.

[۲] څير.

[۳] که يادېږي.

[٤] په هغو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

توره بخره دَ خوشحال ده   کان[١١] په کان خلق خبير
تر اووُ پېړېو پورى   واړه مړه په تېغ په تېر
دا دَ خان ستاينه نه دَه
حقيقت وايم په ځير[٣٢]

چه له خپله هوډه نه وواوښت منصور   که وګړى په سولي[٣٣] کړ مخ ئى سور
ملامت چه په عاشق باندِي وايه شِي   په مذهب دَ عاشقانو دَي معذور
عاشقان په معشوقه باندِي پتنګ دِي   له جهانه به ولاړ نشِي دا دستور
څو دَ عشق مينه زيار تېرِي په کوګل کښ   دَ عاشق په پوهه نورُ علي نور
دَ عشق کار په لېونتوب دَئ نور څه ندئ   راشه واوره، نه په عقل نه شعور
معشوقې وته بادشاه لکه بنده شِي   که قيصر دَئ که خاقان دَئ که فغفور
روغ ئې هيڅ په حال خبر نه وِي له درد   که په درد کښ قراري نکا رنځور
زړه مي سر تر پايه واړَه اَبله دَئ   په فراق کښ، لکه وَړِي دَ انګور
هر ګروه له خپله ګرده سَره سرور کا   د ما هيڅ نه شِي له چا سره سرور
عاشقان په عشق کښ واړه ناصبور دِئ
څه خوشحال يواځې نه دَئ نا صبور

چه مکې لَرهَ څوک درومي[٤٤] په خره سپور   که حاجي شِي نه ئې ننګ وِي[٦٥] نه پېغور
چه خبر په هنر نه هغه کم عقل   چه دَ خط سترګِي ئې نه وِي هغه کور
چه ئې خداي و چا ته ورکا دَ هغه[٦٦] دي   بخت دولت نه په کوښښ دَي نه په زور

[١] کال په کال.

[٢] څېر

[٣] يعني دار.

[٤] ورشي.

[٥] شته.

[٦] د هغو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اصالت هنر چه دواړه سَرَه يَو وِي لکه ښه کښيده روغه[١] په انځور[٢]
په[٣] خصلت هنر سيرت دانش باقي وي قد قامت صورت فاني دئ سپين و تور
دا همه له نا پوهَی پيدا کيږِي خر خښي دعوې نا سازي شر و شور
پېرځوينه، ښه سلوک، نمځنه،[٤] عدل که دِ دا خويُونه شته څه غواړې نور
کبر جن، حريص، بې زړه چه دروغ وايي دَ يارئَ لايق نه دِي دا څلور
که وعده ئې قيامت وي دَ غوښتنې د هوښيار سړی به نه وِي په کار پور
که طالع ئې دَ دولت په شربت ډک کا بيا آخر شِي دَ کم عقل جام نسکور
دَ يارئِ دَ دوستی لايق هغه دِي چه آزاد ورځي نه وِي پلار و مور
که ځوانمرد يې ځوانمردي به دِ هاله وي سل بدئِ آواره کړه دَ خپل ورور
په ايمان په ځان په دواړه خرفه نکا چه دَ خپلي ژبي وَلگيږِي اور

دَ هوښيار[٥] سَرَه مجلس ښه دَئ خوشحاله
دَ نادانه سَرَه ښه ندَئ بيور

خپل پرَدیْ راته په خوله وايي زر زرْ و عالم ته تر هر څه دي بهتر زر
اوس په دا دَور ما وَليدَل خواړه دِي تر پدر تر برادر تر پسر زر
نورُو چارُو وته څه گورې دا گوره چه صاحب دَ مسلمان کا کافر زر
که دِ قصد کښينه حسد ور سَره پرېوزي په وژو دَ سيد درست کا محضر زر
فيروزه الماس يا قوت لعل له کانه له دريا به نه وَکاږی گوهر زر
مځکه څه دَ اسمان ښايست په زر دي ستوري زر دِي آفتاب زر دَي قمر زر
شاهزاده بې زرو گُښي تنها گرزي دَ هندو سَرَه روان کا لښکر زر
زور، قوت، حرمت هورې درومي چه زر وي دَ پادشاه په سر څوک کښيږدي افسر زر

---

[١] جوړه.

[٢] نقش يا د نقاشي اسباب.

[٣] چه.

[٤] دا کلمه په ځنو نسخو کښ فقط (نمنځنه) ليکلې‌ده، چه معني ئې نسوه راته جوته، ممکنه ده چه نمنځه حاصل مصدر وي له نمانځل څخه يعني لمونځ کول.

[٥] خپل پردي په خوله په زړه وايې زر زر.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خداي دِ ما دَ قانعانُو په حساب کا — چه و ديو وته يَو دي حجر زر
ښه ځوانان ئې ليدَل نه مومي له ورايه — دَ نامرد په غېږِ کې ورکا دلبر زر
جوهري قدر قيمت زده دَ جوهرو — قلب سَرَه سَرَه جدا کا زرگر زر
دَ گيدړُو نوم په خوله څه لرَه اخلی — دَ زمري له تنه هم پرې کا سر زر
هر مراد چه دَ سرِی دِی په دنيا کښی — دَ طلب په وخت ئی ورکا در بر زر
که چميار دَي که نداف دَي که جولا دي — تر اصيل سړي ئې کښېنوِي بر زر
نه به دي په لږُو زور نظر وَکا
نه به پرېوزي و خوشحال ته غر غر زر

دَ غريق اوبه چه پاس واوړي تر سر[1] — د جهان له حاله هيڅ نه وِی خبر
خبر دار ئې په پساره په اوړده نه وي — چه درياب تر کومه لاړ دَي پهن تر
اوس مي درست صورت دَ غم په درياب ډُوب دَئ — په هيچا باندِي مي نه لگي نظر
اندرون بيرون همه په غم کښ ځار شوم — هم دَ غم سَرَه مِي يَو شو درست پيکر
ژواک ژوندُون مِي همگي واړه په غم شو
غم په مثل لکه اور زه سمندر

دَ دولت لَمن نيوه نشِي په زور[1] — ړوند که سترگي په سمه کا لا پېغور
دولت څه دَئ په مثال ښايسته ناوې — دَ نامرد کره ئې عمر وِي په اور
د گنده ټټو نه بد ټټو پيدا شِي — ښه آسونه دَ ميدان راوړِي ښه مور
دَ دولت په آس دِي هر نا سور سوز نشِي — که سواري ورباندِي کاندِی خو شاه سور
چه په کور کښ می اول ټټو راغلَي — د ما بخت وُ لا اول له ځَايه تور
ټټوگي دِي تازهگي دي ترې زوولي — همېشه کا په پايگاه کښی شر و شور
نه يَو ښه لايق فرزند دَ پلار په خونه — نه دَ سرو دَ سپينوُ گنج دَ ده په کور
ربه ډېر اولاد دي را کړ منت دار يم — دَ خوبی بړغ ئې بيايې په هر لور
چه په ورُونو کښ نفاق کا نا لايق دي — يا ئې ښه کړه يا ئې مه گرزوه نور
دَ خوشحال په دعا غوږ دَ سترگوُ وَرکړه
که بهرام[1] عابد[1] دِي واړه کر و کور

---

[1] بهرام او عابد د خوشحال خان زامن وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ بازوُنو ښکار د چا دَئ د زردار   هم زردار هم بې پروا قلندر وار
که ئې غم دَ هوس کا دَ زيان ئې نکا   که ئې مرِي په قوشخانه کښ څو دينار[١١]
دَ هغه سرِي څه کار دَئ په بازُونو   چه بنده دَي دَ درم او د دينار
دَ ښکار کار په مصلحت په سيالِی نه دئ   دا يَو عشق دَي چه ئې ورکا کردگار
چه په اصل کښ شجاع عالي فطرت دِئ   دَ هفه په زَړه کښ حُب پرېوزي دَ ښکار
قمار باز به له قماره صبر وکا   مست نه هم شِي له شرابوُ توبه گار

زه خوشحال به دَ بازوُنو ښکار پرېنږدم
څو ژوندَی[٢] يَم دا مي کار دَئ دا روزکار[٢]

زه ژولېده تر يم که مجنون ژوليده تر   هيڅ خبره مکړه[٣٣] سَرَه دواړه سر په سر
گوره چه څه حال دَي ستا په زلفو کښ دَ زړه مِي   باد را لَرَه راوړ نن پرېشان پرېشان خبر
مخ دي مسلمان دَئ واړه[٤٤] زلفي دِي کافري   دواړه مِي قبول دَي مسلمان دَي که کافر
گل د لاله ښه دَي راته وايه که بارخو مي   ستا زيبا بارخو نه له گياه کړم برابر؟
نه په گښت دَ باغ ځَي نه په سيل دَ گلوُنو   څوک چه په کوڅه دَ دلربا لَرِي مقر
تا وَته دَ خپلوُ شونډُو قدر ښکاره ندئ   ما زده چه عسل دي يا نبات دي يا شکر
مخ په پلَو پَټ کړې رڼا ورَځ ور باندي شام کړې   بيا چه پلَو واخلی په عاشق شِی سپين سحر
ډېر[١٥] په غېږ کښی پروت قدر ئی هيڅ نه نه ئی زده شِي   چا دَ سر قيمت زده جوهري صاحب نظر

سترگو ته ئې وگوره خوشحاله بانُو ورځِي
ستا دَ مرگ دَپاره په څو جوړ لرِي لښکر

---

[١] محشي ورته کښلي دي: يعني دينار بازونه، ممکنه ده چه يوه نوعه د باز وي.

[٢] په ژوندون ئ له ما نه درومي دا کار

[٣] نده.

[٤] توري زلفي.

[٥] در په غېږ کښ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

راشه گوره دَ بهرام دَ نفاق چر — گاه سني گاه را فضي گهي كافر
كله ښه زوىَ دَ پلار ښه ورور د ورور شِي — گاه له دواړو توګو ګرزي پر پر نځر[۲۱]
دا تاثير دَ بد پټي دَئ كه د تخم — چه غنم باندي كرې كېږِى جودر
كه لوګي دَ اور فرزند دَئ په دا څه شوه — چه دَاور غُندِي ئې نشته خير و شر
په ما دركښ ئې بلا وِئ كه په پلار كښ — چه دا هسي ځَني زېږِي ګيدي[۲۲] خر
بهرام خان [۳]دَئ سعادت دَي هم يحيى دَي[۳] — په خصلت كښ سَرَه يَو[٤] ترْبل[٥] بدتر
و خانِى وته ځَغله هنر هيڅ نه — و عالم وته پيدا كړه درد سر
خاني كار دَ هر چا نه دَئ دَ هغه دَئ — چه صرفه ئې نه په زر وِي نه په سر
يكباره ئې په نظر كښ شرم ننګ وِئ — دَ دنيا په سود زيان نه وِئ خبر

دَ خوشحال خټك كه سل زويه نمسِي دِي
لا لايق دَ خاني نه وينم پسر

راشه مه كوَه ډېر جور — زه هم خوي لَرَم يَو طور
زه فرهاد دَ زمانې يَم — ته شيرينه دَ دې دور
دَ غماز په خولې[٥] مي وژنې — نه انصاف لَرې نه غور
په خبرو دِي پوهېږم — زه ته رنګ لَري دَ ميور[۱]
ګُندي راشې په منګلُو — درته پروت يَم لكه بور

په خوشحال كړې ځَني چاري
دَ غمزې په هور زور

شپه ئې وينځَه بې بې نور — تور زنګي نوم ئې كافور
مرده شوي چه منافق دئ — مړ جهود بولي مغفور

---

[۱] دا كلمه په چاپه ديوان كښ پزنځر او په نورو كه هم ېول ېول لېكلې ده چه حل طلبه پاته سوه.

[۲] سيد راحت ګېدي په معني د زره را وړي دي.

[۳] بهرام، سعادت، يحيي د خوشحال خان زامن دي.

[٤] سره يو تبله بتر.

[٥] په خوله مي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نادیده چه ،منیه[٢١] لولي ‌ ‌ ځان ملا کاندِي مشهور
سفله ټول کا څو درهمه ‌ ‌ تر خواجگانوُ شـِي مغرور
دروغجن تر ټوپه[٢] ورشي ‌ ‌ د کابل کاندِي مذکور
خپله بل وته نیولِي ‌ ‌ په پردِی باندِي غیور
پُټي ډکِي پیالې اخلي ‌ ‌ ښکاره مه خوره یَو انگور
موحد دَ رسالو شه ‌ ‌ تر ځان کوز گڼه[٣٣] حضور
د خوشحال سَرَه خندا کړه
بیا ئې ژاړه په سرور

عشق تر ځوانَ نه زوړ کا ژر نسکور[٤] ‌ ‌ په پخه ونه لا ښه لگېږی اور
اندرون دَ هر چا شین دَ عشق په شین دَئ ‌ ‌ دا یو اور دَي لگېدلَی لور په لور
چه په عشق کښی څك پېغور ترِي په نورو ‌ ‌ هم په دَه پوري به لگ وِئ دا پېغور
زاهد وَرچانی[٤٤] انکار کاندي له عشقه ‌ ‌ نلدمن[٥٥] لیلا مجنون لولِي په کور
چه دَ مځکښي دَ اسمان په منځ کښي څه شته ‌ ‌ زه همه وینم له عشقه سپین و تور
زه حیران یم دا مي څه دي په کوگل کښی ‌ ‌ چه ورَځ و شپه پر تل وي شر و شور
په وصال کښي سل هراسه دَ هجران دِي ‌ ‌ په هجران کښي خو غم یو دَئ نه وي نور
جهان واړه کور دَ عشق دَ محبت دَي
په خوشحال باندي باڼه[٦٦] شو رنتبهور

---

[١] د فقه له لمزنیو کتابو څخه دي.

[٢] په ننگرهار کښ دَ یوه زاړه عمارت کنډواله ده چه ښایسته ټوپ ئې بولي، دا ټوپ زما په خیال له هغي زړې کلمې ستوڅه څخه پاته دي، چه پخوا ئې دَ بودائي دین معابدُو ته ویله.

[٣] منصور.

[٤] یعني دروازه ترِي.

[٥] د یوه عاشق نوم دي چه جلا کتاب لري.

[٦] یعني کوچني کلي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

فلك كا دا هسي چارِ   دَ ده چاري دِي مردارِ
دوه ياران سَرَه جدا كا   بيا ئې بند كا سره لارِ
گاه دِ زړه وِي په ښادي كښ   گاه دَ غم ژړا چيفارِ
گاه دشواري كا آساني   گاه اساني كا دشوارِ
دواړه توگِ گزران شِي
بده دا هم نه ده بارِ

كه په خوله را سره جنگ كا هغه يار   په زړه مهر رنگارنگ كا هغه يار
چه له ما سَرَه راځي غاړه غړئَ   څه مِي ليري له زړه زنگ كا هغه يار
هيڅ حاجت دَ توري نسته مانَې بس دَئ   كه مِي مرگ وته آهنگ كا هغه يار
چه مشال ئې دَ جمال راته ښكاره كړ   بيا به ما باندِي پتنگ كا هغه يار
چه ملنگ دَ مسلې غواړِي خپل مخ ته   عاقبت مِي به ملنگ كا هغه يار
له هر چا سره خندا په اَرت زړه كا   خو په ما باندِي زړه تنگ كا هغه يار
مرصع بسير[21] دِ نور لَري په پوزه   اكتفا په تور لَونگ كا هغه يار
زه فقير يم دَئ بادشاه دَي باندي ښائي   كه څما له يارئ ننگ كا هغه يار
رقيبانو وَته نرم شِي تر مومَ
و خوشحال وَته زړه سنگ كا هغه يار

كه مسجد گورې كه دير   واړه يو دِي نشته غير
يو مي بيا موند په هر څه كښ   چه مي وكړ دَ زړه سير
هغه ځاي په سير گرځم   چه تر نه رسيږي غير[22]
په احوال باندي يو دوه شِي   ځكه نشته باندِي خير
خوشحال يَو وينِي خوشحال دَئ
ورته ورک دي غير و زير

---

[1] دا كلمه په هره نسخه كښ په جلا ډول ليكلې ده، په چاپي كښ بير، په بله كښ پسرده، چه اصل ئې نسو را معلوم.

[2] طير.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که دي زلفي نه وي تار تار　　ما به نه ژړله زار زار
ستا له خاره خاره عشقه　　په سینه کښ مي خار خار
چه په تا ئې دَ زړه مینه　　هغه تل گرزي خوار خوار
زړه دَ یار له لاسه مرینه　　بیا مدام وایې یار یار
توري سترگې دي گواښ گرندي　　بانه ستا وایي مار مار
ستا دَ شکرینو شونډُو　　اشتیاق لَرم بار بار
خوشحال ستا له مخه وایي
واړه ښه وایِي ځار ځار

لکه کار لَرِي نظر　　هسِي ژبه کا اثر
ماهیت ئې مونده نَشِي　　چه څه ځیز دَئ دا بشر
هم ترکیب دَ نیك و بد دَئ　　هم معجون دَ خیر و شر
هم فرښته دَئ هم حیوان　　هم مومن دَئ هم کافر
کله اور کله اوُبه شِي　　کله توره کله سپر
کله څورب شِي له باده　　کله بیا په هیڅ ډنگر
لکه دَی دَي په جهان کښ　　بل به نه وي دیده[۱۱] ور
دَ څلورُو[۲] میندو[۲] زويَ　　دَ اتو پلارُو پسر
څه خو لږ تر خداي را کوز دي　　که ئې نه دي برابر
دا وَ چا ته کړې خوشحاله
د مستي شور و شر

لېوني سَرَه[۱] به څه کړې نور تدبیر[۱]　　لیوني لَرَه زندان بویه زنجیر
دما زړه ئې په حلقه دَ زلفو یووړ　　لکه لوي ماهی په شست دَ ماهي گیر
که خوبښي دِه په جهان کښ دَ لیدو ده　　نه خوبښي دَ بادشاهیَ دَ سریر

---

[۱] د پدر.

[۲] مطلب له څلورو مندو څخه څلور عنصر دي، او اته پلاره به ممکنه ده، اته عرض وي، په اصطلاح د قدیم حکمت، مگر په بعضو نسخو کښ (د نو پلارو پسر، دي چه محشي ورته کښلي دي مطلب ځني نه فلك دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که یوسف ئې دَ کنعان دَ ښاهَ وَکېښ   په نیك بخت ستوري زوولَي وُ بشیر
دَ شکرو په دکان هندوُ بچه دَي   که تور خال دَي ستا په سرو شونډو جایگیر
دَ بهار په وخت په بوړهَ د سراي گرزه   نه په بوزه دَ کابل او دَ کشمیر
دَ لنډیَ اوبه هغه گڼه خوشحاله
چه یادېږي په جنت کښي جوي دَ شیر

مرد به نشې په گفتار   ښو پیدا نه کړې کردار
چه دي وښکنځي مرد نه یې   که له تا نه وِي په ډار
چه ښه دَي خو انتقام دئ   دَ مردانو کار و بار
عفو هورته ځاي لَرینه   چه نه عیب دِي نه عار
چه غیرت ور ښخه نه وِي   هغه مرد نه وِي پکار
هم مهره لَري هم زهر   ښه مردان وِي لکه مار
چه هم تندره هم باران دئ   تر هغو مردانوُ ځار
مرد به غم دَ خپل هنر کا   نه دَ زر نه دَ دینار
مرد به غم کا دَ خپل شرم   دَ عزت دَ اعتبار
نا مرد فخر په نسب کا   مرد نه مور لَري نه پلار
دَ خوشحال خبري گوره
لعل و دُر پېئي په تار

نه مي لاس رسي په یار   نه طاقت دَ انتظا
دا ستم په ما خپل یار کا   که گردش دی دَ روزگار
پکښي ستا غمونه ځاي دِي   که یَو زړه دَی که هزار
تر وینښته ضعیف وجود مي   ستا دَ زلفو دئ یاد گار
غم دَ یار دَ بیلتانه دَئ   چه تر هر ښه دَئ دشوار
خپلي اوُښي میي دریاب شوې   پکښي نه مومم کنار
چه مي تل په دیو زورې   ستا په شونډُ ولَرم کار
چه ښوک سوځي، هغه سوځي   هم پتنگ گوره، هم نار
ځما زړَه ښه اسان ندي   چه ئې وړې نه ترس نه ډار

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ بوسی وعده دي وکړه
زه خوشحال لرم تلوار

ننگيالي قبلوي گور[١١] گور خو نه وِي[٣٢] رنتبهور
لس په کال پرېِ نَنوزِي ځَني وزِي درېِ ځلور
مور زادي بلا پروټ[٣٣] يَم چه بلا هورېِ مِي کور
ننگيالی دَ ننگ دَ پاره په هر څه لگَوِي اور
سر په باد دَ سرِي پېوزه چه ئېِ وِي ژوندُون نور
چه په نام و ننگ آر نه وِي خو دي نشِي ويَي[٤٤] سپور
سر په دار لك شوي ښه دي نه لك شوي پر پېغور
په همت سرَی پرده دَئ
نه دَ مست هاتي په زور

نه د ما د هنر شته حؤک طلبگار نه د ما دَي ددېِ ملك منر په کار
خپل ځُانونه هوښياران کښي نادان دئ خداي د ما د هسي خلقو کړ روزگار
په يو ژبه ويل سَرَه پښتو کړو ولي هيڅ ځَبله[٥٥] نشو خبردار
چه دَ سوات په ملك کښي ما ننداره وکړه بل اولس تر يوسفزيو نشته خوار
زور زياتي خو د پسندي خصلت دَ وارُو هر سرِي ئېِ طمع خواست وته تيار
که په کور کښ مال دولت لَرِي سترگ وړي ملکان ئېِ لا تر نورُو دِي مردار
حقه چار به دَ عزيز کاندي نا حقه که په بدِي رشوت مومي يَو دينار
ختکیَ له ختکی نه رنگ آخلي عالمان شيخان ئېِ لا دِي نا پکار

---

[١] دا بدله په چاپي نسخه کښ نسته.

[٢] خون دي.

[٣] وټ لاري او سرِک ته وايي.

[٤] په يوه لمي نسخه کښ وهي ليکلي دي.

[٥] وَبله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه مې ولیدَل له نورُو خبر نه یم دا خو واړه[1] یا غوایه دي یا حمار
دا په هر دیار کښ سیل هم بد نه دَئ چه خوشحال وته څرګند شو هر اسرار
چه د سوات د سیمي خاوري خوشحال بوي کړې
یَو سرَی[2] به ځنې نه وِئ وفادار

نخښه نه ولي همېش لښدی په سر کله منځ کله ښَي کيږ کله لَر بر
دا یو لحظه دَ هوښیار غلطي نه وئ؟ یا هر ګز دَ لانبوزن نه وِئ خطر؟
په زمان کښ به خپل ځان تر هر چا ښه کا دَ سړی که لاس رسېږي په قدر
بخته! چېري يې له ورايه را ښکاره شه چه مي ښه تر عراقی شي لا شه خر
دانشمند په خواري خوار جاهل کامران دئ دَ سړي طالع په کار دَي نه هنر
هنر مند سړی په هر دیار عزیز وئ په ځاي قدر قیمت لَريي سره زر
دَ بلبلو په کار ګل دَي نه دا نور څه په چمن کښ خار و خس بلا بتر
چه دَ زرکو ښکار په غره کښ پیدا کېږي باز په دا سبب نیولَي دَي لوي غر
اول فکر دَ زړه وَکړه بیا وَیل کړه کاتبان تر کښو پخوا وهی مسطر
هیڅ خبر دَ ورځو شپو په حساب نه دَئ
همیشه ښه دَ خوشحال خټك اختر

ولي په کوڅه دَ هغه یار نکړې ګذر وَرلَرَه دي بولي ته لا ګرزې در په در
خاوري دي په سر شه چه به وریه ورجار وزې زده کړه دا خبره در په در خاوري په سر
یار دي په ښایست کښ دَ بهار تر ګلو ښه دَئ ولي ئې له مخه لاله ګل ته کړې نظر
هر چه ته ئې غواړې هغه یار درته حاضر دَئ دواړه سترګې وَخورې هیڅ په ځان نه يې خبر
دا یم درته وایم ستا بد خواه نه یَم نېکخواه یَم فکر دَ توښې کړه چه پخوا لَرې سفر
زرکی تور تارو تمځَری هر لوری ته پېر دی هسی باز در څخه تا ئی وَترِل سهپر
تخم شته هم مځکه هم قبله لَري تیاره هر اسباب دِ جوړ دَئ ولي نکړې کار د کَر
کانده به حساب وي مو بمو به سوال ځَواب وي څه دِي پکښي کښلي راشه ګوره خپل دفتر

[1] دا خو بې غوړو لکی دي حمار.

[2] به پکښ نه وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مه اوسه بې غمه غلیمان لکې له همَ
فهم کړه خوشحاله چه دا لار لَرِي خطر

هر ساعت چه په چا ځي هسې بې کار   تر هغه نه زه لا ښه ګڼم بېګار
رنځوران که کا روبار نکا معذور دئ   روغ سړی به ولي نکا خپل روزګار
که هیڅ کار و بار دِ نه وِئ درته وایَم   هَسې مه کښېنه بېکاره نا پکار
په هر څه چه غم غلط شِي واړَه ذوق دَي   که په نرد که په شطرنج وِي که په ښکار
سړی هر ساعت هر وخت په بل بل[1] حال شِي   همېشه په یَوَه حال دَئ کردګار
ستا به نوم په جهان پاتو شِي خوشحاله
یَوَه لویه مشغولا دَه ستا دَ کار

یَو دا هسې ښه بهار   بیا پرې صوت دَ هزار
څوک سپاره په عراقیانوُ   تر چا لاندې ښه رهوار
په لاس ناست خاصه بازوُنه   په هر لورِي خاصه ښکار
ښه کرجې[2] وراندِي نیولي   دَ باز ونوُ سَرَه یار
ښه تازی په دور ترلي   پرانتلي په وار وار
زړه فارغ له هره لوریه   پکښې واړه خیال دَ یار
تر دا هسې هوس به
زه خوشحال کړم دنیا ځار

ړ

په سرو شونډُو دې بازار دَ شکر مات کړ   تورُو زلفو دِې ناموس دَ عنبر مات کړ
چه دَ صبر په آهن مې وه ترلې   تا دَ زلفو په حلقه هغه ورمات کړ

[1] بېل بېل.

[2] په قلمي نسخو کښ کرځې لیکلي دي، یعني زوړ باز.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه ئې ستا دَ خط و قد ننداره وکړه　　صورت گرو مي پر کار و مسطر مات کړ
سحر گرُو اوس دَ سحر دکان ونغښت　　دواړُو سترگوُ دي دَ سحر هنر مات کړ
په دا دوه سپاره دَ مخ يعني ستا سترگي　　تا مي درست دَ بارسايَی لښکر مات کړ
په هوس هوس راځې طره پريښښې　　گوره بيا دي دَ چا نَويَ سنگر مات کړ
چه آرزو لرم په زړه کښ ستا دَ ورځيو　　دې ارزو مي په ځگر کښ خنجر مات کړ
تا وې نور به قول مات نکړم سوگند دَئ　　په سوگند سوگند دي لا څه بهتر مات کړ
په بارخو دَ مار حلقه شو که صبا مي　　ستا دَ تورُو زلفو خولې وته سر مات کړ
ماتوه دَ خوشحال زړه بيا به وَوايې
چه مي څه لره دا هسي گوهر مات کړ

په دا شکر چه ئې بوي ښکاره اَتش کړ　　اگر[1] درست صورت وَا ورته بېشکش کړ
زړه پخپله هغه مخ لَرَه لاړ نشو　　دَ ذلفينو ئې هر تار ورته دلکش کړ
دا بېغش شراب دَ کومي ميخانې دي　　چه ځما دَ زړه ئې ليري غل و غش کړ
لېونتوب ئې مبارک شه تَل ترتَله　　چه ئې يار دَ زړه په غوره پرېوش کړ
په يادی ئې نر باحقه نازېدلَم　　بېهوده مې په سراب دَ اُوبواَش[2] [3]کړ
مشوش ئی کړ روزکار دَ پرهېز گارُو　　چه کاکل ئې په جبين را مشوش کړ
ما وې سپينه خوله به ورکړې وَ خوشحال ته
په خندا ئې له نا خوا له پنج و شش کړ

چه مِي زړه دَ مال و ملك په هوا نه ولاړ[3]　　[1]که په کښليو پسې لاړ شو ښه چه ښه ولاړ
عقل و هوښ صبر و آرام ور پاتو نشِي　　دَ هر چا چه په دلبرُو پسې زړه ولاړ
هر چه خوږ دَ کښلي مخ په مينه نه وِئ　　دَ جهان په مخ اُوده راغَي اُوده ولاړ
هم مي زړه په غمزه وړي هم ځان نادان کا　　راته وايي وايه بيا دِ زړه په څه ولاړ
محبت دَ کښلي مخ ځما په زړه کښ　　باور وَکړه لکه اور په وچ وابښه ولاړ
دَ هجران په شپه ئې درست ټوکر ټوکر شو　　په ژړا ژړا مِي زړه تر دوه لېمه ولاړ

[1] عود.

[2] د تحسين او تعجب کلمه ده.

[3] دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته. .

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه يار را ښخه وايې هر گز نه وُ هيڅ مې نه زده كه همېش را سره وه ولاړ
هر زمان به ئې شا راته په مانې وه يوه ورځ بې غمه نه وه تلتل ته ولاړ
نور به بيا په بېارته را نشی خوشحاله
گذشته عمر پسو لكه اوبه ولاړ

چه مي ښه توريت[۱] دَ خپلي چاري ځير كړ[۲] ځان مي واړه حبطه پخپل تدبير كړ
لكه واچوي دانه دَ دام په منځُ كښ خلقو ما سره په مهر كښ تروير كړ
ما پدا سترگړ ليده دَ دنېا خلق څو ئی ډېر دَ دنېا سود[۳] هونبره ئی وير كړ
مور زادی كاڼه هر گز نه هوښيارېږي نصيحت په تور زړگي كله تاثير كړ
په ناپوه باندي بې غمه بې غمي ده دَ دانا آفت ئې خپل ضمير منير كړ
راشه وگوره يو گز مځكه نيولې چه ئی مېږ دَ خپلی خوني په توفير كړ
دَ ارمان لاسُونه مړه مرږي په گور كښ چه مو ولي په نيكیَ كښ تقصير كړ
دَ هر چا مي خپل هنر بلا دَ ځان دَئ خپلو پرونو په خزه بندي كجير كړ
چا ئې وصل پخپل مېږ حواله كړَي چا دَ هري چاري حكم په تقدير كړ
ليونی د لېونتوب په سبب بند شِي مست هاتي خپلي مستِی په زنجير كړ
په بار بار دَ خپل استاد منت را باندي چه له زنگه ئې صفا ځما ضمير كړ
دَ زړه ښهر مي چه ځاي د قناعت دئ په ناحقه مي حرص بكښی امېر كړ
كه وَيل ئې دَ غماز منلي نه دِئ بيا ئې ولي له حيرانه زړه دلگير كړ
پوره زر اتيا كلونه په كابل كښ دا غزل مي په بياض باندِي تحرير گړ
دَ خوشحال دَ زړه خوښي نشِي بې سرايَ
خپل وطن ئې په هر چا باندِي كشمير كړ

څو ئې بوي په هر طرف بهير و نه كړ[٤] په گلونُو عندليب نفير و نه كړ
ځما اوښيو كانې هم په مخه يووړل ولي ستا په زړه ئې هيڅ تاثير و نه كړ

---

[۱] د طالع ستوري، نجوم.

[۲] دا بدله په چاپي نسخو كي نسته.

[۳] سور.

[٤] دا بدله په چاپي نسخه كښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ژړا په بی صبري له ليدَل مومم   ما په دواړو توګه هيڅ تقصير و نه کړ
په خندا خندا دي مرګ وته نيژدې کړم   ترو دي څرنګه په ما تزوير و نه کړ
خو لا زه يم چه له غشيه نه دي دروممم   ګنه هونبره مې په تور نخچير و نه کړ
مګر زه سهل غرځه وم ستا تر فهمه   چه ځما په مرګ دِي هيڅ تکبير و نه کړ
اوس به څرنګه خلاصېږم له دې غمه   چه لمَرى مي دَ خلاصى تدبير و نه کړ
د کعبې په لار به څنګه برَى کړې   چه هر ګز دَ يوه شپه شبګير وَ نه ګړ
په صورت به دَي تل وېر وئ پسله مرګه   که د ځَان دی په ژوند ونې وير و نه کړ
زه خوشحال چه سر و تير ځَم ستا له تيره
هيڅ ارمان دي دَ غمزې په تير و نه کړ

خداي يَو هسِي فکر راکړ[۱]   چه ئې ملك راته رڼا کړ
چه په ملك په ملکوت دِي   پرې خبر ئې زړه دَ ما کړ
په اعلى په اسفل واړه   را ښکاره ئې هر اشيا کړ
که په نورُو توره شپه دَه
په خوشحال ئې سپين سبا کړ

لکه خداي چه دَ يار حسن بې نظير کړ   هسی ما دَ زړه په سر باندي تصوير کړ
د مجنون غُندي په درد دَ عاشقی کښ   پخپل حال مي همګي خلق خبير کړ
ما وې کندي تفحص وکا پخولا شِي   تر پرونه نه ئې نن مانې کبېر کړ
ښايسته د قندهار دَ چا په ياد دئَ   پدا حسن ئې بنده واړه کشمير کړ
دا څه حسن څه جمال څه ئې اقبال دَئَ   چه شالانُو ئې په وَر کښ ځَان فقير کړ
زړه پخپله هغه مخ لَرَه ولاړ نشو   دَ زلفينو ئې هر تار ورته زنجير کړ
نه ګناه نه ئې خطا نه نيت ئې نور دي
نر ناحقه ئې خوشحال په زړه دلګير کړ

مخ ئې فکر دَ نسرين را څخه يوور   خط و خال ئې مشك چين را څخه يوور
د ترسا زلفې زنار شوې را تر غاړه   شکر شکر چه ئې دين را څخه يوور
بې د يار دَ شونډُو تل چه يادوم ئې   مينې نور ذکر تلقين را څخه يوور

[۱] دا بدله په چاپي ديوان کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

درسته شپه ژړا نارې آه و فریاد کړم   بیا ئې خوب په څه آئین را څخه یووړ
دواړه سترګي ئې شاهین شهپر ئې زلفي   ځما زړه کوتر، شاهین را څخه یووړ
په راتله ئې درست آرام را لَرَه راوړ   او په تله ئې درست تسکین را څخه یووړ
د چمن ګلُونه کوز ګوري دا واړړ   چه دلبري هر تحسین را څخه یووړ
چه مِي زړه وړي ما وې پاسه په اسمان ده   ولی تُرکي په زمین را څخه یووړ
زه هاله دَ عافیت ناوِي قبول کړم   چه هوس ئې په کابین را څخه یووړ
تل اوبه په نري ځاي باندِي ما تېږي   عقل و هوښ ئې نخستین را څخه یووړ
هغه ورَځ مِي زړه له خپله ځانه موړ شو   چه له لاسه دل سنګین را څخه یووړ
چه دعا ځما دَ صبر کا وَګړي   عشق دَ دې دعا آمین را څخه یووړ

ما وې زه به ئې لا فکر دَ علاج کړم
ولی خوار[1] خوشحال زړه خوږین را څخه یووړ

ما دَ کښلیُو ننداره کړه زاهد ننګ کړ[2]   ښه خو دا چه خداي دَي هم د ما په رنګ کړ
هغه وخت چه را په یاد شِي ډېر خوشحال شم   چه به ما درته دعا کړه تا به جنګ کړ
زما زړه ئې په قلاب دَ زلفو یووړ   ور سَرَه ئې اوده کړي په پالنګ کړ
که ژوندی نشي له خوبهٔ عمر ئې شوم دَئ   چه په خاک ئې دَ پایلو باندِي شرنګ کړ
کښلي مخ ئې لکه څراغ هسِي بلېږي   خوار عاشق ئې پدا څراغ باندِي پتنګ کړ
ملنګان ئی دَ دربار دروېزه مومي   ما هم ځکه ځان دَ یار دَ ور ملنګ کړ

ته دَ ځایه هسي نه وې دا څه حال دَئ
چه په ما باندِي دي زړه دا هسِي سنګ کړ

---

[1] ولي خوار عاشق زړه.

[2] دا بدله په چاپي نسخو کښ نست له یوې قلمي څخه را نقل سوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ز

پر د قاز شته پر د باز[1]   لکه پر هسِې پرواز
لکه سترګي لیده هونبره   لکه خلق هسِې آواز
لکه قد جامه هم هونبره   لکه حسن هونبره ناز
دَ دانش کښیده بویه   نه دَ سرو زور طراز
ښېړۍ کرزِي په ښله[2] کښ   په قلزم ګرزي جهاز
سګ لاهو غُندی خو نشته   مېرک که هر څو وي اوباز
په دا پړانګ نشو خوشحاله
که پړانګ [3]پش[3] دَي پړانګ ته ساز

چه هر یار ته مي تر خوله ویوست آواز[4]   زر په واړه عالم خور شو هغه راز
که دي ِزړه دَۍ چه سوا په هیچا نشي   د قلوب دننه ښه دۍ ساز ناساز
که آواز دَ زرګُو وَۍ په درو کښ   چا به چېړي ور پسي ګرزاوه باز
چه ناري کا تور تارو په مرغزار کښ   باز جره ئي ښتي یوسي د طراز
چه څما تر خوله و نه ووت چا وَ نه وي   خپل نفس دَۍ په سړی باندي غماز
په سبا به هغه راز په کلي خور وُ   چه په شپه به ما وَزوي ته وي په ناز
ډېر یاران مي تر سرتېر دۍ ځوان وَم زوړ شوم   په زرګونو کښ پیدا نشو دمساز
پخپل زړه کښ جګرخون کوَه خوشحاله
خپل پردِي ته دَ زړه راز مکړه آغاز

لکه غشي لَرَه بویه تیر انداز   هسي شعر لَرَه بویه سحر ساز
همېشه دَ زړه په لاس تله دَ وزن   زیات وکم دَ وزن یو توري غماز

---

[1] دا بدله له یوې قلمي نسخې څخه را نقل سوه، په نورو کښ نسته.

[2] یعني جزیره.

[3] د زنګله یاغي پښتي چه له پړانګ داسي ده.

[4] دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په تور آس دَ حقيقت ناوې سپَره کا   په سپين مخ پلَو نيولَي دَ مجاز
سل جلوې سل کرشمې سل مکيزُونه   په نظر کښ ئې ښکاره دَ سترګو ناز
دَ صنعت زيور په حۋ رنګه پرېوزي[٢١]   د تشبيه چندڼ چووه باندِي طراز
دَ تجنيس پايلي جوړی[٣٢] په پښو کړي   د تر صيع منی[٤٣] په غاړه اوږد دراز
د مضمون د نزاکت غمزه ور څخه   سر تر پايه درست صورت سَرَه يواز
که په نظم کښ کارګه او ټپوس را وړي[٤٤]   هم دَ زړونو په ښکار ګرزي لکه باز
چه يوه وينا ئې وکړه هوښيار هغه   عاقلان به وَيل کاندِي په ايجاز
و پښتو ژبي ئې ډېره خوبي ورکړه
چه خوشحال کا په پښتو شعر آغاز

[١] پر ېوزي يا پرې پوري.

[٢] څړي.

[٣] امېل.

[٤] دا درې بيت په نورو نسخو کښ نسته، له يوې نسخې څخه را نقل سوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(س)

په رموز د عاشقانو عاشقان پوهېږي بس   [١]په طلب دَ طالبانُو طالبان پوهېږي بس
په ضمير دَ نخلبندُو نخلبند سرَی خبر وِئ   په تصوير دَ نقاشانو نقاشان پوهېږه بس
چه کښتۍ پکښي بيايي په عظيم درياب ګډېږي   په بيلو د کښتۍ ملاحاان پوهېږي بس
چه ګردش ئې ورځ و شپه کا دَ کامل انسان دپاره   په اسرار ئې کاملان يا دا آسمان پوهېږي بس
سپينۍ ږيرِي وَته بويه چه نظر پخپل قوت کا   او هوس دَ شوخي شنګي پدا ځوان پوهېږي بس
نادانان دَ ملك ښتن کا دانا هسي ورته ګوري   دغه پوهه دَ چا نه دَه پرې سجان پوهېږي بس

چه خوشحال ئې په بياض کښ دا تازه تازه خبرِي
نو په دا تازه خبرُو سخندان پوهېږي بس

په درست کلی کښ مي يار دَئ هغه کس   چه په درست تومن اوښار دَئ هغه کس
که په شکل شمايل سرَی ليده شي   سر تر پايه پر يوار دَئ هغه کس
ځکه زه وَر باندِي هسي عندليب يَم   چه په حسن يَو ګلزار دَئ هغه کس
که هر څو راته ښکنځَل کا يا قهرېږِي   په خوله واړه شکر بار دَئ هغه کس
که ئې زلفي که کاکل که ئې ګيسو دي   همګي مشك تا تار دَئ هغه کس
چېږِي نه چه په ټولی کښ ئې غلط کړې   هوسۍ سترګي ګلرخسار دَئ هغه کس
دَ جايفل په ځَای به سر ورته بېښکښ کړم   که په سرمی مينه دار دَئ هغه کس
چه زه خوله ورځَني غواړم نور ښکنځَل کا   بې حسابه ستمکار دَئ هغه کس
سر تر پايه زرزری جامې آغوستي   سر تر پايه زرنکار دَئ هغه کس
زرکی! څه لَرَه پخپل رفتار غره يې   لا تر تا نه خوش رفتار دَئ هغه کس

چه صورت سيرت ئې دواړه سَرَه جوړ دِي
دَ خوشحال دَ زړه پکار دَئ هغه کس

په لحد کښ به هوا نه وِی هوس[٢]   در سَرَه به خپل عمل درومي نور بس
بې طوطی نه قفس هيڅ نه دَئ باور کړه   روح په مثل دَ طوطي دَي تن قفس
فهم وکړه چه ضائع در څخه نشِي   لکه در بې بها دَي دا نفس
چه دا در بې بها هسی تلف کا   دَ ښارويو په شمار دَي هغه کس
د خانانو په خاکونُو ګذر وَکړه   زرغونه ئې په خاکونو خار و خس
هر چه شوِي نه بدلېږی دا په څه کړې   هونبره ډېرِي انديښنې هونبره وسوس
نصيبه له جهانه يو کفن وړي   هغه هم اته يا نه ګزه يا لس
دا به واړه له تا پاتو شي اې جانه!   که ښې جونه که آسوُنه که اطلس

---

[١] دا بدله په چاپي ديوان کښ نسته.

[٢] دا بدله په چاپي دېوان کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تيارېږه وخت دَ کوچ راغي خوشحاله
په هر لورِي نارې اَروې دَ جرس

ته څه زړه لرې څه لاس   واړه ګنج ئې کوز و پاس
ګاه دَ مځکی طراحی کړې   ګاه په عرش کښېږدې اساس
لکه ېک شې هسي تش شې   د د شناځ دَئ ستا اماس
لکه پونډ[1] يې وَ اور ته   وَ اُوبو وَته قرطاس
هم ګوهر يې هم شبه يې   هم کُتني[2] يې هم کرباس
هم ملك يې هم ملِك يې   هم خنزير يې هم خجاس
په افلاس کښی دِ دولت دی   په دولت کښی دِ افلاس
ته له ديوه په هراس يې   دَی تا نه په هراس
نه اطلس دَئ نه زربفت دَئ   لا څه ښه دَئ ستا لباس[3]
واړه ښه وايې خوشحاله
وايه هيڅ نشته وسواس

چه ئې غم لرې دَ مخ هم دا وصال بس[4]   انديښنه ئې د جمال دَ خط و خال بس
بادشاهان دِئ زر زری جامې اغوندِي   دَ قانع ګداي په شا باندي يو شال بس
په بهاندُو اُوبو کښېنه ننداره کړه   دَ جهان دَ تېرېدَلو دا مثال بس
خو يوه ګېده خواړه دوه درې خرڅوړی   که دانا يې په جهان کښ دا جنجال بس
و حريص وته درست مال دَ دنيا لږ دئ   و قانع ته يَو فلوس دَ دنيا مال بس
زاهد سترګي ترې پوښي زه کښلي ګورم   که جنت لَرَه مي بيايي دا وبال بس
که لايق ئې دَ جمال دَ ليدو نه يَم   که ئې بيا مومم وصال په خوب و خال بس
دواړه کوَنه د هغه چه ئې طلب کا
ستا دَ سترګو ننداره د خوار خوشحال بس

خدايه که زه تا ته نيژدې کېږم په افلاس[5]   زر مي ګند په غاړه کړه يَو مات کچکول په لاس
ته که په دا خوښ يې چه خاوند د ملك و مال وم   مال و ملك مي هونبره کړې چه تېروي تر قياس
هسي مال را مه کړه چه ئې ځاي وي تر زړه کښته   هسی اموال را کړه چه ئې ځاي دَ زړه دَ پاس
لاس مي همېش بر لَره په واړُو غليمانو   دوه می غليمان دِي يو مي نفس بل مي خناس
طمعَ که حسد وئ که حرص که بد خويونه   واړه له ما پرېکړه د خپل فضل په الماس
توان د طاعت راکړه چه اخلاص ور سَره مل وئ   نه هغه طاعت چه شِي په رسم په لباس

---

[1] يا پونړ دا يو راز قديم اورلګت وُ، چه وچ لرګی او نور وچ اور اخيستونکيي مواد به وه.

[2] هم کيمخا يې.

[3] ستا پلاس.

[4] دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

[5] دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یا بارَ کریمه! د خوشحال خټك دا خواست دَئ
تل دَ ده په زړه کي لرې ټېنګ دَ دین اساس

زه هغه سړی یم چه قلم واخلم په لاس[1]
ناظر مي عطارد دَي چه به څه کښ په قرطاس
نائب دي د تقدیر د ما تدبیر په مصلحت کښ
صائب دَي ځما فکر د هر امر په اساس
د تورُو په میدان کښ چه سودا وِي د سرونو
هغه زمان مي ګوره تل به سور وِي د ما آس
حاسد مي لکه کاڼي د صحرا په هیڅ حساب دئ
په قدر په قیمت کښ یا یاقوت یم یا الماس
که حاصل مي د قضا په حکم هسي محول وي
قمر وَته نظر کړه کله بدر کله کاس
ظاهر لکه شهباز یم که وَ ما وته نظر کړې
باطن لکه خورشید یم هیڅ مي مه غواړه په قیاس
که لافي د کوزئِ د هسکی وهم باور کړه
تر تورُو خاورُو کوز یم تر اسمانه یَم لا پاس
ویَل کوې و چا ته چه د ما ویل سَرَه زر دِي
ړوند و وته خوشحاله لکه زر هسي رصاص

سړی ښه دئ حق شناس
سر دئ خورِي ناسپاس
دَ یوې داني اوربشي
احسان ډېر دَئ تر قیاس
چه احسان وته ئې شا شوه
مخ ئې تور شه نه دَئ ناس
څو اخلاص ور سَره نه وِئ
یاري نَشِي په لباس
یار ئې مه ګڼه اغیار دَئ
چه ته پرېوزې درکا لاس
تل خالي دَئ[2] له خلله
دَ رشتیا میني اساس
که دي یار دَئ هغه یار دَئ
چه خپلوی ئې بې وسواس
بې وفا دِي دا دری توکه
توره، ښځه، دریم آس
دَ خوشحال خبري دُر دِي
چه ئې کښلي په قرطاس

کله باز کا و مرداري ته هوس
دغه کار دَي د کارګه و د کرګس
و ګفتار وَته ئې غړوه سترګي
په کرده په عمل ګوره کس ناکس
که ئې سر په لکی اوړي هغه دئ
په هیڅ رنګ به نور څه نشي سګ مګس
په ظاهر شماره که لس سَرَه دوه پنج وِئ
د ابجد په حساب نوي وګڼه لس
ده سړی په باغ کښې ګې شي یَو ګل ګوري
دویم ګرزي په طلب د خار و خس
زه دا یم په بېلتانه کښ له هغو یم
چه دَ یار بې یادوندی یو نفس
که هر څو ښایسته روغ دي ځك ئې څه کا
د طوطي له مخه ښه یشي[3] قفس
خوار شوخحال به ځني څو شړې په جور
که سړې شونډي دي شکر دي دَ مګس

---

[1] دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

[2] وِئ.

[3] یعنی ښه ایسي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که د موږ نفس کښ څه وئ لکه وئ هسي به اوس[۱] چه په څه دئ زړه مینه هم هغه مینه به بوس
لاس دَ زړه دَ پاسه کښېږده چه څه حال درته معلوم شي څه تسپې په لاس کښ نموږې څه په ږمنځې زیره پوس
که د باغ دئ که دَ راغ دئ په څو لونه دي دا وني حؤک سپیدار ځوک چنار دئ ځوک پلو[۲] دئ حؤک پلوس
اینځر نه لري گلوُنه مېوه سپینه لَرِي توره د انگورو ژنکوري گوره مېوه گل لَرِي نلگوس[۳]
دا جهان پټې پټې دَئ جنس دَ جنس سَرَه خوښي کا چه په خیال په هوا گرزِي زیر پرِوني سر منډوس
الحذر دَ عشق له اوره که دئ لاس رسي زړه ژغوره
دَ دلبرو مینه اور دَه اي خوشحاله زړه کړه بوس

ش

توراني خو د جنجال دِئ د پرخاش[٤] دروغجن سوگند خواره بهتان تراش
ایراني د آشنایيِ د وفا دِئ د خلقت د مروت دِئ دَ معاش
پښتانه دَ بد نیتی د خصومت دِئ په حیا په شجاعت ئې وکړه شاش
که بلوڅ که هزاره واړه چرکین دئ نه ئې دین نه ئې مذهب ستر ئې فاش
که هندي دِئ که سندی دِئ مخ ئې تور شه نه حیا نه ئې وفا نه نان و آش
کشمیري که نرکه ښځې واړه هېڅ دِئ د مردی ور څخه نشته هیڅ قماش
د آدم له نسله نه دِئ گوره څه دِئ دواړه ورک شه یو اوزبك بل قزلباش
لغمانی بنگښ سواتي تیراهي واړه موت مټر لوبیا چڼه دئ مهي ماش
هر احوال ورته ښکاره دَئ دَ وگړي
د خوشحال ختِك په پوهه کړه شاباش

ښ

دا ښایست چه ئې په تا بانديِ کښېښ دَ زړه داغ به ئې په ما باندي کښېښ
که جمال ئې و یوسف نه وُئ ورکړَي چا به غم په زلېخا باندِي کښېښ

---

[۱] دا بدله په نورو نسخو کښ نسته، له یوې قلمي څخه را نقل سوه.

[۲] دا کلمه عیناً ولیکه سوله حل طلبه ده.

[۳] د دې کلمې تلفظ د قندهار په خوا کښ نرگوس دئ، مگر دلته په ټوله نسخو کښ په لام لیکي دئ، نو موږ هم پر دغه املا پرېښود.

[٤] دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مگر گل په اشارت کښ ورته وَ وېِ   چه[1] بلبل ټېتر په ما باندِي کښېښ
که دَ زلفو[2] مار ئې وخوري عاشق گرم دئَ   چه ئې لاس په اږدهار باندِي کښېښ
زه که ستا په لړ شوبو[3] باندي پروت نه وئَ   دَ سپي نوم به دئَ په چا باندِي کښېښ
که هر څو به دئَ شاړه له خپله وره
خوار خوشحال به قدم لا باندِي کښېښ

ض

له تا به ستا له تېغه عاشق چېري کا اعراض   د شمع د اور پښتۍ[4] مینه نه ځي په مقراض
د خپل خاطر احوال به زه خپل یار وته معلوم کړم   بیمار به له تبیبه په څو پټ لرۍ امراض
تر دانه به ته کوم طاعت ته به مومې اې دله   چه یو ساعت مي کښېنې دَ زاهد سَرَه مرطاض
سودا ئې د چشمانو په ژړا ژړا بتر شوه   دا اوښیو محرمي [5]ئې اوس وړینه په بیاض
د یار کوڅه مي بیا مونده دَ یار له بویه پُره   هوا به دَ گلونُو نوره څو کړم دَ ریاض
خوشحاله مستعد اوسه و فیض ته قابل یې[6]
ورېږي دَ قابل په زړه تل فیض دَ فیاض

ظ

چه دَ کښلیوُ په لیدَل نه وِئ محظوظ   د سرود په اَرویدل نه وِئ محظوظ
چه حاصل ئې دَ خپل یار ننداره نه وئ   په گلزار ئې سوخته دل[7] نه وِئ محظوظ
که شیخان که زاهدان که عابدان دي   په دا خپل عمر به تَل نه وِئ محظوظ
چه ئې دواړه شونډي کښل کړم پری محفوظ شم   څوک به هم په مي خوړَل نه وِئ محظوظ
کله کله هسي وخت په سړی راشي   چه دَ گلو په کتَل نه وِئ محظوظ

---

[1] چه بلبلي ټېتر بیا باندي کښېښ.

[2] د زلفینو مار کښ وخوري.

[3] دا کلمه عیناً ولیکه شوه حل طلبه ده.

[4] یعني پټن.

[5] د اوښیو محرر ئې اوس درینه په بیاض.

[6] شه.

[7] خسته دل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ خوشحال ویل[1] هنر دي هغه خر دَئ
چه به دَی په دا ویل نه وِئ محظوظ

زړه مي بې له عشقه په بل کار نه وِئ محظوظ[2] ببله کښلیه مخه په گلزار نه وِئ محظوظ
کله مړنَی دي چه د توري په میدان کښ دَی دَ تېرې توري په پرهار[3] نه وِئ محظوظ
هر چه عاقلان دِي په فتوی دَ عقل کار کا هر چه عاشقان دِئ پدا کار نه وِئ محظوظ
هر چه بل ئې وَلِي بیا دي پرې غشي لك کا هیڅکله ښکاري په هغه ښکار نه وِئ محظوظ
خاوري ئې په سر حبطه ئې عمر تېر شو هر چه نن دَ کښلیُو په دیدار نه وِئ محظوظ
عید شو هم بهار شو وَ صحرا وته خلق ووت زار دئ دَ هغه چه پخپل یار نه وِئ محظوظ
دور دَ عاشقانُو دَئ که وَگورې په عشق کښ پند که ورته وایي پخپل پلار نه وِئ محظوظ
هر کله چه راشې ورته وخاندې له ورایه
خوار خوشحال به ولي په بار بار نه وِئ محظوظ

ع

سخت ساعت دَي دَ وداع په آشوب و په صداع
چه یَو ځَل سَرَه څوک بېل شِي بیا په بخت وِي اجتماع
عجب هر زمان نیاز کا نوې نوې اختراع
چه په لږ ماتي وه نزع ترو به څه وئ په نزاع
هم مي وغلوي بیا وایي نه پوهېږي په خداع
شونډه بوڅه په نخوال[4] کا چه مي وَویني اوضاع
دَ بورجل غمجن په رقص دَ پایلو په سماع
چه ترې دَ لیدو لارې څه دِ خیر دَئ مناعَ!
نه ئې یو دیدن خوشحاله!
نه دَ درست جهان متاع

---

[1] د خوشحال ویل هنر نه د هغه دي.

[2] دا بدله په چاپي دیوان کښ نسته.

[3] گزار.

[4] نا خوال.

(c) ketabton.com: The Digital Library

غ

خلقي سَرَه ياري كا په دروغ و به نه وينې دوه زړُونه سَرَه روغ
د شودو پيو عوض ئې وِي په زړه كښ چه سفله و چا ته وركا چېرى دوغ
د هغو صحبت كيميا دَئ كه ئې مومې چه ئې بيا مومې په ناسته كښ فروغ
د دې دور ياران واړه منافق دي په خوله تا سره هو هو كا په زړه يوغ[۱]
په قيامت به ئې په كوم عبادت پټ كا په آزاد دَ خپل پدر ترلَي توغ
نور كارُونه اوس په كار ندي خوشحاله!
يا و چا څه وركوه يا الچوغ[۲]

كه يو گل و ما نه راكړې دَ خپل باغ خداي دئ تا تر و تازه لَرى تل باغ
ستا له باغه يو گل ما لره دولت دَئ نه په سل رنگه گلوُنه دَ بل باغ
چه ورتله دئ باندې نه وِئ سپيره ډاگ وئ په راتله دي شى درست ملك و بورجل باغ
په خوړو خوړو مېوو په گلُو ډک وئ چه ښكاره كړې راته ته په ښكنځَل باغ
دَ ښه مخ دَ گلستان بلا هجران دي تل گلونه به خزان رېژول باغ
نور باغونه دَ نوروز په وخت غوړېږي په اهاړ كا غوړېده دَ كابل باغ
همېشه به پرې نارې وِئ دَ بلبلو
دا چه ساز كړ نن خوشحال په وَيل باغ

ف

را معلوم شو دَ اورنگ عدل و انصاف دَ ده ښه مسلماني ښه اعتكاف!
سَكه ورونه وار په وار واړه وژلِي پلار په بند كښ اچولَي په مصاف
كه هزار ځله څوک سر وهِي په مځكه يا په صوم تر شمځَي ورولي ناف
څو نيت[۳] د ښه عمل سَرَه جوړ نشِي عبادت، طاعت دي واړه دِي خلاف
چه دَ ژبى لار يَوه دَ زړه ئې بله په چاره ئې شه ځگر شگاف شگاف
مار په تن دَ پاسه ښه ښايسته روغ دَئ ولي ننه[٤] اندرون لرَي ناصاف
مړنى په كرده ډېر وَيَل ئې لږ وِئ د نامردُو لَږ عمل وئ ډېر ئې لاف
كه دلې دَ خوشحال لاس په ظالم نشته
دَ قيامت په ورَځ ئې خداي مكره معاف

---

[۱] د دې كلمى معنا حل طلبه ده.

[۲] دا كلمه هم حل طلبه ده.

[۳] څو دي نيت.

[٤] د دننه مخفف دئ په چاپي نسخو كښ دا مسرئ داسي ده: ولى تن ئې اندرون لري ناصاف.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ق

چه بنیاد ئې پیدا شوی په نفاق[۱]   د هغه[۲] نه طمع مکړه اتفاق
چه وودلې وِئ په ذات توره شړئ   سپینول ئې وَ هر چا وَته دِئ شاق
چه په باغ کښ رنګارنګ مېوه پیدا شِي   لَون لَون ئې مزه وِي په مذاق
دَ عسل سَرَه ئې خوره خوږِه به نشِي   مَرَ غونې چه ترخه دَه په میثاق[۳]
دَ دانا به دَ ناپوه سَرَه څه زیست شي   کونګی[٤] هیڅکله دَ باز نه وئ مشتاق
که اخلاقِ ناصري په یاد ووایي   په اخلاق کښ به ښه نشِي بد اخلاق
دَ طاوس سَرَه که زاغ په قفس بند کړې
تر وصاله ئې خوشحال وي په فراق

خر دَ سرو زرو دَ زین نه دي لایق[٥]   ښه څړَی ور لره بویه موافق
بوالهوس چه عاشقي کا عاشق ندئ   په خالي هوس ئې مه بوله عاشق
نفساني تاریکه شپه صادق هغه دئ   چه سهار غُندي سینه لَري صادق
څه په علم په تلقین سَرَه نور نَشِي   چه راغلیَ له ازله دَي فاسق
د سینا[٦] زويَ له ځَایه شیخ ملا وُ   آراسته نشو په درس په خوانق
په ادب آداب به نه فائق تر چا شِي   چه له ځَایه په فطرت نه وِي فائق
صالحان له ظالمانو نه پیدا شِي   له زاهدَ نه پیدا شِي غل سارق
دَ بد خوي دَ خوي علاج ملك الموت دي   نه په ډېر علاج خبر حکیم حاذق
هغه باغ هغه باغوان هغه ئې ګل دئ   چه فرهاد باندِي بلبل وُ یا وامق
زړه سوخته مینان ډېر دي په جهان کښ   څه یواځي یَو مجنون ندَئ عاشق
که کارګه غندی ئې فهم وِي خوشحاله!
هیڅ استاد به شین طوطا نکړي ناطق

ډېر دَ خیال سپاره ترې لاړل معلق[۷]   سپور په شا پرېښي نه دَي دې ابلق
په دا طشت کښ هَره ورځ ویني توئېږي   ښکارَوَل ئې هر ماښام کاندِي شفق

---

[۱] دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

[۲] د هغونه.

[۳] یعني په ازلی تړوُن.

[٤] یعني جغد.

[٥] دا بدله هم په چاپي نسخو کښ نسته.

[٦] بو علی سینا د اسلام مشهور حکیم او فیلسوف د څلورمي هجري پېړئ.

[۷] دا بدله په چاپي دېوان کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ازل چه دا نسق دَ بېلتانه دي   تر ابده به وران نشي دا نسق
و گداي وته به ځرنگ پاتو کېږي   د بادشاه له تنه خېژي دا يلمق[1]
روغ به هاله دَ دردمن په حال خبر شي   چه په زړه باندِي رسا وَخوري شلق
پيدا کېږي، فنا کېږي، نه ښکارېږي   پدا سيند کښ جهازوُنه هم زورق
که د مرگ سبق دِي هېر دَي گوري گوره   خپل ياران به درته ياد کاندي سبق
که هر څو په سود سودا گرم ليده شِي   تر ماښامه دَئ دَ دې بازار رونق
عاقبت به واړه سترِي شي خوشحاله
که څوک ژاړِي ناړي مرگ گڼي ناحق

دربغه سره تش کړَې دا ډک زړُونه دَ فراق[2]   ټول کړلي په تله دَ چا زيات شوي اشتياق
مرگ به ما قبول کړ نه بېلتون له خپله ياره   څه کړم چاره نشته حکم دا وُ په ميثاق
وېش چه په ازل وُ دَ هر چا دَ قسمتونو   غم وُ که محنت وُ په نصيب شو دَ عشاق
څوک په عاشقي ولاړ چه څه پاتو هجران وتوت[3]   اوس به له ما څه غواړِي وَگړِي خوي اخلاق
هر محنت، آفت، شدت، نکبت په جهان ښه دئ   يَو بېلتون بلا دَئ تر هر څه په اتفاق
عشق ئې دَ زلفينو لکه زهر دَ مارُونو[4]   ښورى په ځگر کښ د واړه لب ئې دِي ترياق
تل سبا بيگا باندي دَ آه د ناوکيو   ووري [5]سپين توبري څه ښادي کا اهل نفاق
تل شهد و شکري که خوشحال خوري گمان مکړه
چه بې هغو لبانُو به خوږ شِي دَ ده مذاق

که دَ سرو شونډو سَره غواړې تحقيق[6]   دَ يمن په ملك به نه وِي دا عقيق
خوله ئې هسته دَه که نېسته نه پوهېږم   دا رموز دَئ و هر چا وَته دقيق
په زرگونو راته لاف کړي دَ يارئَ   ما يَو يار بکښي وَ نه ليده صديق
په هر لور مي غورزَوِي په سر لگېږم   زمانې کړم لکه سنگ دَ منجنيق
اول غم دَ يار وَ ما وَته غليم وُ   اوس تر دَه نه بَل څوک نلَرم شفيق
په لُمړِي قدم دي سر له تنه پرې کا   چه قدم کښېږدې پدا خوني طريق
چه دَ عشق په بحر ډُوب دَئ حال ئې گوره   دَ دنيا په حال خبر نه دَئ غريق
طلبکار ئې دَ وصال په لوي طلب وى   له ازله ئې راوړَي دا توفيق
آزاده عالم بندى دَى که ئى گورې   د زلفينو په خنځير ئې دِى عتيق

---

[1] محشي ورته ليکي چه يو راز کالي دي.

[2] دا بدله په چاپي ديوان کښ نسته.

[3] دا کلمه په نورو ټولو قلمي نسخو کښ دغسي ده مگر په يوه نسخه کښ داسى ده: چه څه پاتو وه هجران يو.

[4] مارانو.

[5] دَ اوسپني توبري څه ښادي....

[6] دا بدله په چاپي دېوان کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

گټه زيان دَ عشق يوازي دَ عاشق دَي
اميد قطع کړه خوشحاله دَ رفيق

يَو څه بحر دَي عميق   دَ سيماب غُندي حريق
په شنا ترې واته نشِي   څو چه بخت نشی رفيق
په ساحل وَلاړو څه زده   چه څه حال لَری غريق
حال د ما يو معما دَئ   چا مي حال نه کړ تحقيق
که هندو که مسلمان وئ   پَت پالي د خپل فريق
چه مي يار دَ طريقت وه   په کار نشو هيڅ طريق
يو له بله بهره مومي   په اخلاص او په توفيق
چه ئې زه لَرم په زړه کښ   عجب فکر دَئ دقيق
سل بلا دَ جهان کل وَئ   جدايی نه وَئ تفريق
په نامه به شقيق[۱] نشِي   که څوک نوم کښېږدِي شقيق
پدا ښـهر کښ اکبر دَئ
دَ خوشحال يار شفيق

ک

چه په رُوي به ئې بخښل ښې پاک نا پاک[۲]   بل سرې نه دَي صاحب دَي دَ لولاک
تر هلال ئې صدقه شم تر بلال (ص)   په اخلاص يَم زه دَ دُوي دَ تلي خاک
دَ بوذر (ص) او دَ سلمان (ص) ئې دروېزگر يم   تَل دَ دُوي په محبت دَئ ځما ژواک
ذوالفقار ئې اږدهار وُ دوې ئث ژبې   چه دَ دين مخالفان ئې وُ خوراک
په دا هسې مرتنوب ئې آفرين وُ   چه په کار ئې محمد (ص) شو فرحناک
که سپاره ئې مَرَنې دَ لښکر ډېر دِئ   لاس ځما دَ دلدل سوار دَ زين فتراک
د خيبر په کوټ ئې هسي زور ښکاره کړ   چه له وېخ ئې را و لوړل تاک[۳]
محمد (ص) دَ علم ښـهر دَی ئې وَرُوُ
تر قنبر ئې شه خوشحاله خټک فداک

---

[۱] حضرت شقيق د بلخ يو لوي ستانه دئ.

[۲] دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

[۳] چه له وېخ ئی راونړول پاگ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دال[١] و د محرم دَ صفر[٢] اک[٣] دَ ړومبی خوري دروښیم څه یك[٤]
دَ دوهمي خور ړونبیه اتلسمه دَ دریمي خوري یا[٥] مه وکړه شك
څلورمي خوري[٦] دال چه سَره ید شِي دَ رجب دي ب[٧] ویج د شعبان دک[٨]
دَ روژې د میاشتي جك[٩] پوره حساب دئ حې[١٠] شوال ذي القعده بط[١١] ذوالحجه وک[١٢]
چه په هَرَه میاشت کښ دوې ورَځِی دِي نحسي هم دغه دَي چه حساب وشو خوبك
بیا وروستیَ چارشنبه دَ هري میاشتي
نحسه ورځ دَه، وایي ښه خوشحال ختك

که زه نه وَی تا به ځَان لَره بلل څوک په پالنگ به دي دا هسي در ختل څوک
واړه عشق دَئ چه ئې سر راته گیاه کړ گڼه[١٣] زه په ځَان مین دَ سر ښندل څوک
چه پتنگ ته روښنایي دَ څراغ ښکاره شي نور له څراغه نه ئې غواړي جار وتل څوک[١٤]
بدرگه که محبت را سَرَه نه وِي یك تنها به په خونخواري لاري تلل څوک
دَ دې[١٥] مښُو پیالې ډېرُو دِي آخستي ولي ما غُندي به نه وئ لا یعقل څوک
دَ زنخ په څادِي بند دَ شونډُو مست وي روغ هوښیار به په کوهي کښ پرېوتل څوک
چه پخپله[١٦] راته وایي چه وایه گڼه زه دَ میني راز ښکاره وَیل څوک

---

[١] دال یعني څلورمه او (و) یعني شپږمه ورځ.

[٢] په دې بدله کښ پر زاړه نجوم مطابق د ابجد په حساب د هري میاشتي نحسي ورځي بیان سوي دي.

[٣] ا یعني لمړی او ک یعني شلمه ورځ.

[٤] ی یعنی لسمه اوک یعنی شلمه ورځ.

[٥] ی یعنی لسمه یا یعنی یولسمه ورځ.

[٦] ی یعمي لسمه او دال یعني څلورمه ورځ چه دواړه حروفونه ید کیږي.

[٧] ب یعني دوهمه او یج یعني دیرلسمه ورځ.

[٨] دال یعني څلورمه او ک یعني شلمه ورځ.

[٩] ج یعني دریمه او ک یعني شلمه ورځ.

[١٠] ح یعني اتمه او ي یعني لسمه ورځ.

[١١] ب یعني دوهمه او ط یعني نهمه ورځ.

[١٢] و یعني سپږمه او ک یعني شلمه ورځ.

[١٣] کنه.

[١٤] نور له څراغه د ده غواړي جار وتل څوک.

[١٥] د دیو میو.

[١٦] ته پخپله راته وواپې چه وایه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته مې وژنه دَ قصاص اندېښنه مکړه   دَ خپل خون په تور به ونسم[۱] یو بل څوک
ښه خو دا چه دَ چا نوم پکښې یادېږي   په فاني دنیا به نه وِئ ژوندي تل څوک
تا پخپله سپینه خوله و خوشحال ورکړه
گڼه دَئ دا هسې شونډي کښلول څوک

مرد هغه چه همت ناک برکت ناک   دَ عالمه سَرَه خوږ په زیست و ژواک
مخ ئې مخ، قول ئې قول، عهد ئې عهد   نه دروغ، نه ئې فریب، نه تش تپاک
لَږ ویل ډېر ئې کوَل په خاموشي کښ   دَ غنچې غُندي خوله ډکه سینه چاک
چه خبره د پسی د بلندئ شي   په لوئي لکه اسمان، په پستي خاک
په تمکین کښ لکه سبر په پستي[۲] کښ   په هر لور ځانگي ږنگوري لکه تاک
لکه گل شگفته روي تازه په باغ کښ   همېشه دَ ښو بلبلو پر بلغاک
چه دا هسي ښه ویل کا زه حیران یم
چه خوشحال راوړ له کومه دا ادراک

نه[۳] په خوله گولی خوږي دَ ټوپك   نه نمرئ دَ لیئمانُو دا ښانك
که دَ تن ویني یو جام وڅښې لانبې دِئ   نه اوگره دَ بخیلانُو یَو کاشك[٤]
که اوبه دئ دَ بخیل دَ منگی وڅښې   ستا دي وَخېژي دانه په چنغرک
نه دَ شوم دَ لاسه سل ښېري خوړلی   نه[٥] د مرد دلاسه پاڼې دا پالك
دَ نامرد سَرَه مکې ته رسېدلي   ښه دا مرد سَرَه په ښېد ښېد یا ورک
مخ دئ سوَي دَ دوږخ په لمبو ښه دئ   نه چه سم کړې وَ ممسك وته ورسك[٦]
دَ منت سره حلوا مه خوره خوشحاله
تر حلوا نه لا بهتر دَي وچ کنډک[۷]

---

[۱] ونسیم.

[۲] په سخا کښ.

[۳] ښه.

[٤] د قاشق مفغن دئ.

[٥] ښه.

[٦] ورسك: وربوز درلودنکښی او گردنه درلونکي غر یا د کلا برج (سیند).

[۷] دلته کنډک په معني د یوه ټوک ډوډئ دئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ل

اقربا راته اقرب شول — رضا من مې په تعب شول
دواړه ترُونه مې نااهلَ — ابو جهل، بو لهب شول
زه ئې بند کړم په مغولوُ — په خانی[۱] او په منصب شول
رشوتونه ئې قبول کړه — په تلاښ کښ زوز و شب شول
دا لوي زویَ مي لوي مشه — دَ زرو بلا سبب شول
زه ئې هند لَره روان کړم — په نشاط او په طرب شول
خپلخانه مى شوه په غُرونو — پرې کارُونه پېښ عجب شول
ناز پروره زوی مې واړه — په فرياد و په شغب شول
چه ئې نمر ليدلَي نه وُ — په ځنگلو تشنه لب شول
درست اولس قبيله واړه — گرفتار په ډېر غضب شول
په آه آه دَ فراقجنو — زړُونه وړی دَ عنب شول
خوشحال نه مونده ختِکوُ
که ئې هر څو په طلب شول

بد زحمت شی په بازُونو يو يو کال — نوم ئې څه دئ پارسي سيه پيخال
طعمه اَچَوي طلب دَ اُوبو ډېر کا — ور پيخال کاندي دَ لويو په مثال
په نبات دَ غوا په غوړ سَرَه باز صاف کا — يا علاج د سنگتا وکړه دم در حال
دَ سنگتا و ترتيب اوبه دَ درياب واخله — د صحرا په غوشيو تاوده سفال
پکښی اچوه چه ښې اوبه په جوش کا — بول[۲] ناس، نبات بکښي مثقال مثقال
دا سنگتا وکه دَ اوبو سَرَه باز څښينه — فائده ئې تجربه دَه دَ خوشحال
که يوه ذره لونگ هم پکښي وينه
په ښيښه کښ ئې ساته په ماه و سال

په درست جهان به نه وئ يو د ما غُندي رسوا بل[۳] — ورځم توره وکښلې چه مين واروم په تا بَل
يو تير دي وَويشتمه چه د ما دَ درد دارُو شو — هان اې د ما طبيبه! چه ښه روغ نه يَم يَو بيا بل
که سبر که عر عر که صنوبر ستا تر قامته — څه نوري دَ باغ وني؟ چه په څېر ستا دَ بالا بل
نن ما وته چا ووې چه اشنا غواړې خپل تېغ ته — دَ خداي دَپاره کوم به له ما به وی اشنا ستا بل
ستا زلفو مي زړه يووړ سترگی ستا راته پځو دی — تاراج به دا ترکان کا نه به څيز يوسي په غلا بل
نه ننگ لَرِي نه شرم تا وې هر چه عاشقان دئ — بې ننگ دِي که بيشرمه هيڅ عاشق نشته تر ما بل

---

[۱] په خانيو په منصب شول.

[۲] يعنی د انسان بولي.

[۳] دا بدله په چاپي ديوان کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملا ئې فتنه ګر دئ ور ښئي فتنې جنګونه
تعلیم ته ئې خوشحاله زر پیدا شوي یَو ملا بَل

چه په زلفو ئې پابست شول   دَ ماهيٍ غُندي په شست شول
دَ خمار وېره ئې نشته   چه دَ شاه دَ سترګو مست شول
چه په لام[1] و بې ئې مینه   دَ سرو میو مَي پرست شول
دَ هغو ښادي به تل وِئ   چه دَ شاه دَ غم تر دست شول
چه دَ خولې رموز ئې بیا موند   عاشقان له نیسته هست شول
دَ خوشحال خلاصي له کومه
چه ئې تا غُندِي په کست[2] شول

خپل پردِي چه دَ شمشېر شول   کشتني تر شماره تېر شول
توره وَنغاړه خوشحاله   اوس به څو وَژنې چه ډېر شول
که صاحب[3] و که تُر سم وُ   ختِك ډېر دَ دُوئ په څېر شول
هسي چارِي کا ستا زوئَ   چه اَتش[4] شاهي بیګ هېر شول
چه نظر وَکړم خپل ځَان ته   څو غمُونه را چاپېر شول
دا پېرى ده که طالع دَه   چه ګیدړ وه راته شېر شول
هیڅ دم مه وهه خوشحاله!
ګه نبات درته ګنډهېر شول

دَ ښه یار دیدن وَئ تَل   سَرَه ځَاي چمن وَئ تَل
تر کنار او تر آغوش مِي   هغه ګلبدن وَئ تَل
لکه سیب ځما په خوله کښ   غه[5] شیرین ذقن وَئ تَل
رقیبان وَلاړ له ورایه   له ما هم سخن وَئ تَل
جدايِي نه وَئ له یاره   سَرَه ځَان و تن وَئ تَل
مه ماڼي وَئ مه عتاب وَئ   په رقیب شیون وَئ تَل
دَ خپل یار دَ کوڅې خاوري
دَ خوشحال وطن وَئ تَل

---

[1] لب: لب.

[2] قست.

[3] که ساهب وه که تور سم وه.

[4] د مغولو طرفداران او د مرحوم شاعر مخالفین وه.

[5] غه مخفف د هغه دئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

راشَه بر چشمم نشین ایِ شاه خوبان چگل[۱] لمعۀ خورشید را بر چشم باشد جای تل
تا وَیل قند و نبات و شهد یکجا دیدۀ؟ آری آری آن دهان و آن لبان و آن وَیل
سر[۲]دهم تا هر چه فرمائی ترا فرمان رواست از تو حکم ای پادشاه مهو شان از ما منَل
ځار و قربان تو گردم گر به تیغ خود کشی نی به تیغ دیگران خونم ترا باشد بحل[۳]
نن بمن میگفت در کوی تو میرفتم رقیب شوخ چشمی بر نه میگردی ازین کوبر شړل
څو په تن گتم ضعیف و لاغر و خوار و نحیف نیست اندر فرقت خوبان مرا خوب وخوړل
تا جفا و جور از حد و نهایت بیش کړ من نیاز و عجز و زاری مینمایم یَو په شل
تل سبا بېگاه آه و ناله و فریاد ماست بر دل سختت نشد تاثیر زاری و ژَړل

هېچېری مثل تو دکبری نیاید در نظر
زین سبب خوشحال میل دل نمیدارد په بل

مخ دی لاله گل دئ لا بهتر تر لاله گل سرې شونډې دِ مل دي لا بهتری دئ ترمُل
ډار کړمه لازم شم چه پرېشاني کړې خبري مښك دئ كه عنبر دئ ستا پرېشان پرېشان كاكل
زلفې دي ښکاره کړه خجل شِی کار کښ څه لَره ښېوه کا لکه ستا زلفی سنبل

نه زه ملك غواړم نه مال نه دَ دهر نور جنجال
نه په تله دَ جهان غم کړم نه په راغله ئې خوشحال
دَ اسفل فکرُونه نه کا په اعلی ختلَي[٤] فال
په اسمان باندې بېره کړم دَ همت په پر و بال
دَ خپل خداي منت را باندِي چه ئې رانه کړ بل خيال
بخارا بخښم هغه یم په دیدن دَ یوه خال
وَ جهان وَته ئې شا دَه
که خوشحال مُومِي وصال

یو ځله که ووینمه بیا وچلوی دَیار خپل نور به تر قیامته شکر وایم دَ دادار خپل
هر چه بار ئې پرېووت په ځاي پاتو شه له ملونُو بې وفا یارانو تېارَي وَکړ دَ بار خپل
ښه سَړی پردَي په دلاسا په نېکي خپل کا کومه ښاغلتيا دَه چه څوک بد کا زړَه دَ یار خپل
درد دَ زړه پنهان ساته که وینې دِ ځگر شې مه وایه دښمن ته که دې دم خبژې اسرار خپل
زه خو امید وار یَم گندې وئ چه مرهم کښېږدي پسله انتظاره په پرهار دَ امید وار خپل
حکم حکم ستا دَئ که آشتي کوې که جنگ کړې ما له لاسه واچوه اوس حکم انتظار خپل
زړه که عافیت غواړې نظر په کښلیو مکړه هر چه کښلي گورې نور دئ واچَوی قرار خپل
گبر که ترسا دَئ که جهود که مسلمان دَئ دین قبله لرِی، د ما قبله دَئ مخ دَ یار خپل

---

[۱] چو گل.

[۲] سرور ماهر چه.

[۳] بحل عربي دئ یعني بخښلي.

[٤] ئې قیل و قال.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مه وایه و چا ته دَ خاطر له درده دُوکه   اې ځما لېمه چه څوک به نه مومې غمخوار خپل
یَو ځله دَ زړه په غوږو فهم کړه خوشحال ته
تا وته چه عرض کا ګښُې ګښُي دَ زړه زار خپل

م

آشفته دي دَ جمال یم   همېشه دي پدا خیال یم
نورُو مینُو ته مې شا کړه   مین ستا په زلفو خال یم
چه مې اُوښې په ګرېوان ځي   دا په تا پسې بې حال یم
ځاي مې ته يې په خاطر کښ   ته ریحان يې زه سفال یم
نور مي هر څه فراموش دي   اَرزو من دي دَ وصال یم
لا د مهر وَیَل پرېږدَه
په ښکنځلُو دي خوشحال یَم

په مردن پروا دار نه یم   په زندان پروا دار څه[1] یم
یو غصه دوهم ښېلتون دَئَ   چه په اور په اوبه زه یم
اشرفخان[2] دي راته کښلي   څه خو خوښ په خط دَ ده یم
پنځه میاشتې یم په بند کښ   بابا ډېر ډاډه په زړَه یَم
زویه ما خو غم دِ تا کړ   چه ته ښه يې زه خو ښه یم
چه فلك سرَه سر باسي   په همت کښ هغه زه یم
کړه يې نه دي بې حکمته
زه خوشحال دَ ده په کړه یَم

په زړه تر یار ځارېږم دَ پتنګ غُندې پېرې کړم   یَو راز دَي په دا کار کښ که په خوله ورته ښېرې کړم
هې باغ دَئَ دَ ګلونو نُو چه وَما وَته غوړېږي   چه یار را سرَه ناست وي ورته زه دَ ناز هېرې کړم
عاشق مې باتو نشو پرېږده پڅې پردې اوسي   ښائې چه بوالهوس ته دَ عمزې توري تېرې کړم
چه ځاي مې په ګلشن وُ هغه زه وم راشه ګوره   په هر چرته چه درومم په ګلخن باندې دېرې کړم
دا زړه دئ که قسمت دَئَ که څه نور څه کوډې موډې   چه زه ئې مبتلا د ستمګرې په څېرې کئم
چه ته له ما نه ولاړ شې، که بالبنت که نهالی وي   په درسته شپه چه ژاړم په ژړا دواړه ترې کړم
که پایم په دنیا کښ زه خوشحال په دا زوړ والي
دَ خپلوُ دَ پردیُو به لا ځُو میني سپرې کړم

---

[1] نه یم.

[2] د خوشحال خان د زوي نوم دئ، چه تخلص ئې "هجري" او د پښتو یو مقتدر شاعر دئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته دلبره که عذار یې زه وامق یم — ستا په مینه کښ هر گوره موافق یَم
ته که له ما نه پایې معشوقه ئې — زه به بې له تا په څو پایم عاشق یم
ته تل خانده هوسیږه ځما زړه بې — غم به زه کړم چه همېش دَ غم لایق یم
پتنگ خان په اور کښ وَویشت دا ئې ووې — که مي لاف دَ میني وَواهه صادق یم
که د غشیو باران را بانِدي وشي — که به سترګي له تا واخلَم منافق یم
چه و تورو خاورُو هسي حسن ورکا — زه حیران پاتو په صنع دَ صادق یم
د نیمګړو طبیبانو دارو اور دَئ
زه خوشحال په طلب ستَړي دَ حاذق یم

تا چه زلفي کړې خم خم — ځکه نه وایې سم سم
تا چه سترګي کړې را پورته — پکښي زه وینم غم غم
څو به ته لکه هوسی یې — تل له ما گرزې رم رم
دَ خوبیَ کار په تا دئ — نن په دا دور تم تم
که دِ ډېر نه وِي په زړه کښ
خوشحال یاد لَرَه کم کم

تا خو یاری پرې کړه واړه زه در پسې درومم — څو در پسې درومم هونبره ډېره خواری مومم
هیڅ په ما پوهېږې نوم مي څه دئ ستا په عشق کښ — قیس دَ لیلی وُ، تا ویشتلي لیس نومم
زه څه هغه نه یم چه خوښي غواړې له ما نه — تل د د غمونو لبالب جامونه شومم
هر چه شهسواران دي واړُو وَتبځلي [1]وراندی — زه دَ دُوي په منډه دا یم[2] ځَم ورپسې درومم[3]
ځار تر تا رسول[4]! تا مي یار لیده په سترګُو — راشه را نیژدې شه چه دِ دواړه کَسِي چومم
یو لوري مي نشته میني هسِي سر هوا کړم
باد غُندِي خوشحاله په هزار طرفه درومم

څه عجب زیبا صورت دَئ چه زه بیبست دَ ده یم — راشي وگوري عالمه چه پسو تر دست دَ ده یم
دواړه زلفي ئې دَ زړه په قصد سرَه شکست کړ — زه په ځان و زړه بندِي په هر یوه شکست دَ ده یم
زه حیران یم له دې حاله چه دا چا عالم ته ووې — چه همه عالم خبر شو، چه زه هم نشست دَ ده یم
آوازه شوله په دهر نیك بد واړه خبر شول — چه ځما اشنا یَو بت دئ زه هم بت پرست دَ ده یم
درسته شپه ئې په هر غولي زه وَلاړ ناري وَهمه — چه اې خلقو عیب نشته که مستي کړم مست دَ ده یم
که دا خپل صورت دې نیست په عشق کښ نن کړې اې خوشحاله!
بیا دَ ځان دَ هستی[5]لاف کړه، وایه زه هم هست دَ ده یم

---

[1] یعني تاخت ئې وکي.

[2] یعني لار او شهراه.

[3] لغومم.

[4] ځار تر تا رسول شم.

[5] دا هسي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه دا هسي دِ له جوره مشوش يم له آزاده مي حذر کوه درد کش يم
که قوت دِ دَ هاتي په زړه مزري يې زور قوت را باندي مه کوه آتس يم
دَ جنون بخره مي اوس نده هاله وه چه مين په هغه يار پرېوش يم
څوک به ما غُنډي يَو هېښ په زړه ساده وي چه وفا غواړم له کښليو په دا اش يم
راته څه وايې، چه ته په چا مين يې په ايمان به درته وايم پنځ[۱] و شش يم
که مريي مي زر خريد گرزي بې شماره و خپل يار ته زر پېرو دئ دَ حبس يم
طعام خورم مزه مي نه درومي تر کومي همېشه د شيرېنی مزه چش يم
غم د اور له تا وه زر لَري چه قلپ وي ځما څه اندوه له اوره چه بې غش يم
د دې دور حريفان که شوده پی دئ
زه خوشحال دَ شودو پيو په سررش[۲] يم

ځما خوب له اندېښنو نه شي بيدار شم و عالم وته په دا تهجد گذار شم
غرُونه غرُونه گناهُونه را په ياد شي وَ خپل خداي وته گويا په استغفار شم
استغفار په خوله په زړه دَ شر فکرُونه بيا له خپله استغفاره شرمسار شم
دَ دې دور دَ شيخانو حال مي وکوت چه ساعت ور سرَه کښېنم ترې وېزار شم
ما دا هسي شيخي دوي[۳] وته بخښلې په محشر دِ دَ رندانُو سرَه شمار شم
چه حلال کسب ئې نه وئ شکرانې خوري خدايه بځَن په شېخي دَ شيخ مکار[۴] شم
دانا تار چه په جلي ذکر شيخان کا کله زه په تاخت راضي په دانا تار شم
چه څرگنده سر بازي کاندِي دَ تورُو
زه خوشحال ختِك تر هسي هنر جار شم

چه دَ عشق په ملك نديم يم دَ اندوه په ملك مقيم يم
نه بهښت وَته هوس کړم نه په وېره دَ حجيم يم
بند دَ يار په اختيار يم آزاده له هر نعيم يم
سينه زه لَرم روښانه تا ته تور سيه گليم يم
هغه قول چه حما کړَي په هغه قول مستقيم يم
خليفه[۵] اصل ځما دئ لوي نسبت يم که يتيم يم
که نور اوس دَ ميني لاف کا زه عاشق په يار قديم يم
په غه اور چه عشق ئې نوم دی گه براهيم کله کليم يم
دَ يوه نفس دَ پاره په اميد، وهم، په بيم يَم

---

[۱] محشي ورته ليکي، چه د ابجد په حساب ۵۰، و) پنځه او شپږ راځي، چه (هو) ځني جوړېږي، يعني په هومين يم.

[۲] محشي ورته (پېروي) معني ليکلې ده، په يوه نسخه کښ (د مخ رش يم) هم راغلي دَئ.

[۳] ديو ته.

[۴] په ځنو نسخو کښ د مکار پر ځاي رحمکار راغلي دئ، په دغه مسرئ کښ د (بخن) معنی حل طلبه ده.

[۵] تلميح دي په دې آيت شريف اِنی جاعل فی الارضِ خليفه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه خوشحال په خرابات[1] کښ
گرم په امانت عظيم يم

چه ستا له زيبا مخه چېري گل وته نظر کړم　　پخپلُو سترگو خير شم چه که ښځ[2] پکښي خنجر کړم
چه ستا له زيبا مخه ځوک بل مخ راته وستايي　　يو هسي قهر راشي چه که غوځ ئې دغه[3] سر کړم
که هر ځو دَ بهار گلُونه ښه دي په چمن کښ　　يو گل به په ښايست کښ ستا له مخه برابر کړم
دا مه[4] وايه و ما ته چه ته ولي وَر په ورشوې　　خپل مخ وته ووايه چه ئې ولي ور په ور کړم
خاطر مي څه خو خلاص وُ فراغت وم له غمونو　　چه مخ دِ را ښکاره کړ زه دِ بيا په نارو سر کړم
که واړه خزانې دَ شاه جهان بادشاه ځما شِي　　همه واړه به زه په يوه خال دَ خوبا ورکړم
رشتيا خبره ښه دَه راته غوږ باسه خوشحاله
که تېر تر سر و مال شوې ځما ځانه خوله به درکړم

څه زه څه مي مجال دَئ چه به وَوايم ستا يار يم　　دا هونبره عزت لږ دَئ چه گداي دِ دا دربار يم
چه ما زهد، تقوی، طاعت، بندگی لَره ځوک بولي　　زه کله ستا له عشقه وَ بل کار وته وزکار يم
په لويه ورځ به ستا په گريوان ښخي کړم منگلي　　څه ته څه دِ وېل دئ، ستا د خون څه پروا دار يم
په ما باندی ته تل د واړُو سترگو عزيز يې　　که ستا تر فهم هر ځو تر دا تورُو خاورو خوار يم
سودا دَ يار دا وصل که په سر شِي پايمال شي　　دَ سر و مال به هيڅ صرفه وَ نکړم خريدار يم
چه وَمرم عزيزانُو تور کفن را لَره بويه　　پدا سبب چه زه دَ تورُو سترگو سوگوار يم
هزار ځله په کال کښ يَوَه مياشت دَ گلُو وخت وي　　دَ يار په صحبت زه محبوبَ تل تازه بهار يم
څه جك وهې ناصحه چه و ما ته نصيحت کړې
در درومه خپل روزگار کړه زه خوشحال پخپل روزگار يم

چه نظر د په ټيك[5] د تور وربل کړم　　دَ جهان بادشاه دَ ځان مخي ته بل کړم
لا د ما طالع بهتره تر هر چا دي　　چه دا هسي کښليو سترگو ته کتل کړم
دَ سرو شونډُو په شرابوُ چه بېخود شم　　د مستی رقيبانوُ ته ښکنځل کړم
اجابت به ئې لا کله تاثير کاندِي　　چه دعا دئ دَ وصال په سحر تل کړم
چه مي زړه ورپسې سه[6] هونبره سرېږي　　چه په مخ ئې پرهاررُونه په چيچل کړم
د ښه مخ مينه می نه درومي له دله　　که تَل غوږ دَ ناصحانوُ په ويل کړم
په صورت می پرهارُونه دي خوږېږي　　په وار وار دَ هر پرهار دارُو به تل کړم

---

[1] په خير آباد کښ.

[2] سيخ.

[3] که غوځ د هغه سر.

[4] و مه وايه.

[5] يو پسوال دئ چه ښځی ئې پر تېکو ځروي.

[6] سو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا داغُونه چه می سږ په زړه بنځُوس دئ — تر بل کال به ئې دَ عشق لا لاسه سل کړم
چا په زور را لَرَه غم نه دَئ راوړي — وَ خپل زړه ته ئې پخپله راوستل کړم
ازلي مي دَ غم بخره ده راوړې — غم که نورُو لَرَه درومي زه ئې خپل کړم
يو نېيبخت ساعت به وِي چه راته غوږ کا — چه په وَرئې په ياد فرياد ژَرَل کړم
چه لا ښهر دَ دهلی شته خوشحاله
څه فائده که وران په آه سَرَه کابل کړم

چه په خوب شم ستا له خياله سَرَه خواب کړم — چه بيدار شم دَ مخ سود دِ په آفتاب کړم
چه مي ستا دَ خولو بوي تر سپږمو تېر شو — نور به څه مينه په مښك او په گلاب کړم
بې نصيبه ليدل نه ميسر کېږي — په ليدو پسې که هر څو اضطراب کړم
ښه ليدَل ئې په مثال آب حيات دئ — دا تشنه خاطر به کله پرې سيراب کړم
په ښکنځا مي کله کله سر افراز کړه — هغه دم چه دَ سوال هيله په خواب کړم
ما ته څه وايې چه چا هسي خراب کړې — چه دَ حال پوښتنه نه کړې تا خراب کړم
ما ته مه وايه چه ولي پېچ و تاب سوې — ستا دې تورُو زلفُو هسي پېچ و تاب کړم
چه له مخه دِ پَلَو واخيست لمبه شوې
بېچاره خوشحال دِ درست سَرَه کباب کړم

څو ژوندَی ئې دَ زرق مه کوَه هيڅ غم — خپل قسمت به در رسېږی بېش و کم
قابل غم د ننگ و نام کا په دنيا کښ — نه په غم وِي دَ دينار او دَ درم
قارون لاړ تحت الثرى لَرَه لا درومي — موسی (ص) پاس په عليين کښېښ قدم
پسله مرگه ښخ دَ مرد تر قدم ښه يم — گور مي مه شه دا نامرد له گوره سَم
دَ خوشحال قدر که اوس په هيچا نشته
پسله مرگه به ئې ياد کا ډېر عالم

چه په ما باندِي مين باندِي مين يم — چه ځما په غم غمجن زه ئې غمجن يم
ما وې يَو زمان که بېل شم زه به ومرم — چه جدا پايم له ياره دروغجن يم
که دَ پېښو خاورى[1] ئې نه يم باري شکر — چه دَ گرد په دود ئې ښبتي په لمن يم
په نور څه مي دَ خاطر دلاسا نشي — په جهان کښ آرزومن دَ ښه ديدن يم
خوبه راشه! ما اوده کړه چه پخشو[2] شم — په فراق کښ په ژړا ژړا کرمن يم
که رقيب په دا خبر شي ترو به څه کا — چه له ياره سَرَه زه لاس و گردن يم
يماني چهره مي ولاړه حبشي شوه — دَ فراق په اور ئې سوَي لوغړن يم
زه دَ دوو په ځاي درې گواه لَرم په عشق کښ — رنگ مي زير، سترگي لندې، زبون په تن يم
ته محبوبه له شيرينه د دې وخت يې!
زه خوشحال دَ اوسنِي دور کوهکن يم

---

[1] خيري.

[2] د دې کلمې معنى نسوه را ښکاره عيناً وليکه سوه، په يَوَه نسخه کښ بخشو راغلي دئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځوک خو به کښېده واړه به نه وه سَرَه سم[١] ته د کښليو سر يې، نور تر تا دِي واړه کم
يو کلي يا دوه چه ئې ستاينه کا دا ډېر دئ چون کښلي هغه دَئ، چه ئې ستايي درست عالم
وخوځه په باغ کښې رنګارنګ ګلونه ګوره ګل دئ دَ ګلابُو داَ ګلونو مقدم
څه لَرَه اې مياشتي ته خپل مخ ستايې و ما ته دَ يار په مخ مي نورځِي ستا په مخ درومي تورتم
مخ ئې لکه اور دئ، پرې پرې دِي توري زلفي څه رنګه بازي کا په سره اور کښې تور ارق
ځوک چه ډېر ډېر ګوري يار، دَ زړه مينه لړېږي ځو ئې ډېر ډېر ګورم، پرې مين شم دم تر دم
تا وَيل خوشحاله که مي غم لرې په زړه کښې
خوښ اوسه خَوښي کړه تل تر تله ستا څه غم

چه بازئِ په جهان کړم هغه زه يم هم ئې پوسم[٢] هم ترې يوسم اړې پر نه يم
و اغيار ته لکه کاڼي موم و يار ته په سختي او په نرمي کښې هغه زه يم
و بلا ته دَ اختيار توره په لاس کښې و قضا وته تسليم په شان دَ مړه يم
لکه بوټي دَ کيميا په مرغزار کښې چه په حال مي خبر دار شِي دَ هغه يم
تندر هم ځما له ذاته نه پيدا دئ په سپين زړه که دَ باران سپېڼي اوبه يم
په هر نام چه دِ رضا هغه مِي بوله آدم زاد، فرښته، پري، بوده، لېوه يم
دَ کونينُو ننداره دَ زړه په عين دَ وېښ والي په دود کړم تا ته اوده يم
دَ هر چا بازار ځما په سودا تود دَئ خبر دار په سود دَ بحر هم دَ غره يم
هم دَ اُوښ غُندي هلك سَرَه په لار ځم چه په بده لار مي بيايې هلته نه يم
هم مي ځيز هم مي نا ځيز کا په زمان کښې
زه خوشحال په حال خبر نه يم چه څه يم

ځو به ستا دَ ديو غمونو زغمل تل کړم دَ يارانُو کمي نشته يار به بل کړم
په قراره قراري دِ ياري پرې کړه دَ نېمګړي نيت و چا وَته ويل کړم
چه وعده دئ دَ وصال چېري خطا شِي په ژړلو خاوري ختې دَ بورجل کړم
هر طبيب لَره چه وريشم ناقص وي چه له حاله ئې خبر شم ځَني تلَل کړم
نور به هسي يك تنها له خلقو اوسم دَ هر چا سَرَه چه کښېنم غم حاصل کړم
بلا پېري زړه لرم دا ئې عادت دَئ غم وَ بل لوري ته درومي زه ئې خپل کړم
چه منګي مي تشول دَ ميُو زه وم اوس نور ډکي پيالې اَخلي زه کتل کړم
منکري دَ عاشقیَ سَرَه مله دَه په انکار که دروغجن يم دروغ سل کړم
خالي لاس ورځني ځَم هيله مي نه وه چه ډک زړه به ئې له ډکه باغه تلَل کړم
پدا هونبره هوښياریَ هسي هېښ يم ځوک چه زهر راته نوش کا، هم مَنَل کړم
غر ګناه راته دَ خس غُندِي ښکارېږي چه په مهر کرم رايشم بخښل کړم
هر غزل مي په بياض باندِي وګوره
زه خوشحال ختِك دَ زړه په وينُو کښل کړم

---

[١] دا بدله په چاپي ديوان کښې نده راغلې.

[٢] پوسل: تربيت او روزنه او پالنه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه مین دی د زلفینو په سلسل یم — خود پخود وَ لېونتوب وَته مائل یم
وایی ِ ته به دَ مجنون غُندِی مین وې — که وَ چا رُوته می گورې ترې فاضل یم
ما به څه پوښتنې چه څه لَرَه زړه تنگ یې — ستا دَ تنگی خولې په فکر کښی تنگدل یم
دَ گلونو په لیده دی مخ را یاد شي — ځکه هسی په گلگشت دَ چمن تلل یم
په ځېر ځېر راته کاته کړې ځَېروې مي — چه دِ زړه هسی جفا کړه اوس دی خپل یم
لکه څوک چی پخپل دین کښي مستحکم وئ — هسي زه دَ یار په مینه مستقل یم
چه جدا له خپله یاره ژوندة پایم — زه په دا ژوننَون له یاره تل خجل یم
دَ نفر غُندِي مي عذر چاره نشته — هر چه ما وآته څه وایې په منَل یم
لکه څوک چه خواږه شهد وَخورِي خوښ شي — هسِي خوښ دَ شکر لبُو په ښکنځَل یم
زه[1] خوشحال په گلرېزي کښي بهار راغي
په زیبا وَیَل هر گل ته مقابل یم

حیران یم نه پوهېږم چه زه څه یم څه به شم — له کومه یم راغلي بیا به کوم لُورِي ته ځَم
خبر دَ هغو تللیو بیا په بیارته چا رانه وړ — له حاله له احواله ئې که هر څو څوک پوښتم
دلې چه څوک لیده شِي نن[2] ئې"په پدا بانده[3] کښ — آخر ئې له دې ځَایه وار په وار واته گینم
جهان یَو کتوري شُوه زه په مثل دَ مېږي یم — حیران پکښ جار وَزم لاس وپښې پکښي وهم
په هیج[4]کله زړه ښه کړي کله زړه په هیڅ بیا بد کړي — په کام که په ناکام دي واړه باد د دې پیما یم
دنیا وَته چه گورم کار و بار ته دَ وگړي — دَ اوړکیو تماشې دئ زه ئې هم ور سَرَه کړم
چه ته پرې مبتلا يې که دِ مال دَئ که دِ ملك دئ — دا واړه بې له خوبه بې له خیاله نه وینم
چه تور وښته دِسپین شول خوي دِ نور نشو خوشحاله
باور کړه اوس ناحق دَ سړی نوم در باندِي بِدم

دا صفا په لارِي نه یښي قدم[5] — همیشه له دروِېشي وهي دم
هغه کله شیخ، ملا، ولي، درویش دئ — چه نظر په سود زیان په مدح و ذم
درویشان په تفاوت ندي راغلي — خپل پرَدي په سترگوُ واړه گوري سم
دَ درویش تر زړه به نه رسي دا دواړه — آئینه د سکندر که جام دَ جم
و درویش علم په درس په مکتب ندئ — تل نظر لَرِي په لوح او په قلم
که څلورر دِئ که پنځَه که شبږ اوه دِئ — دَ درویش نشته دا هېڅ اتم انم
ما و تا وته دیوار شته غاړي غرونه — په درویش تر شرقه غربه دئ یوسم

---

[1] د خوشحال.

[2] نن میشه په دا.

[3] له کلي جلا یوه کوچنی بنا بانده بولي.

[4] که زړه په هیڅ ښه کړي که نه زړه په هیڅ بد کړي.

[5] دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه په نون دئ نه په میم دَئ نه په جیم دئ[1]   کامل پاس په لام وهلَی دَئ علم
چه ذره طلب دَ نمر کاندي خوشحاله
په همت مه شه ته هم تر ذرې کم

دا نه وایم وَ چا ته، چه پارسا یم فاسق نه یم   دَ خداي منت را باندِي چه هر څه یم منافق نه یم
یا ما زده ستا په حسن، یا ځما په مینه تا زده   که هر څو کښلي ډېر شی نور په هیچا عاشق نه یم
د مخ مثال دي بل کړ دَ پتنگ غُندِي پرې راغلم   بیا ته به راته وایې، چه په عشق کښ صادق نه یم
که ته لکه لیلی یې ما مجنون بوله په عشق کښ   که ته لکه عذرا یې زه هم کم تر وامق نه یَم
یا مست یا لېونَی یم یا مي نه زده کار د میني   ښکاره ښکاره وَیل کړم دَ رازُنو سارق نه یم
دَ هر ښهر په کوي کښ ناقصان طبیبان ډېر دئ   که هر څو پسی گرزم زه لا پېښ په حاذق یم
څو ذکر څو مذکور کړې تل ځما دَ گمراهیَ   انصاف ښه دَي زاهده زه مخلوق یم خالق نه یم
دروغ وعده هم ښه دَه دَ سړي دَ زړه امید شي   یو تش مهر خو وَکړه که دَ پک دِ لایق نه یم
که وایې هغه وایه چه دَ عشق دَ محبت دِئ
که نور څه راته وایې زه خوشحاله شایق نه یم

دَ خپل یار میني په زړه هسي بیمار کړم   چه په درد کښ ئې هر گوره ناقرار کړم
چه ناقص مِی دارُو کا پرې نه رغېږم   دَ حاذق طبیب طلب په کوم دیار کړم
توري سترگي، توري ورځې، توري زلفي   دا همه توري بلا وی[2] زه ئې خوار کړم
که یَو تَش نظر دَ مهر راته وکا   دَ دنیا واړه منصب، مال به ترې جار کړم
زه خو هسي نادیده نه یم اې خلقه!   چه به بِه تر مخ گلُونه دَ بهار کړم
دَ بهار گلوُنه اور شِی زه پرې سوځم   چه بې کښلیه مخه سیل دَ گلذار کړم
بې له ځانه په بل چا مي پېرځو نشِي   چه کاته د مهو شانُو په دیدار کړم
چه ډېر ډېر پرې کښلي مخ ته کتَي نشم   دواړه سترگي ئې مزري دِئ ځني ډار کړم
ما خوشحال په ځان پخپله چارِي وکړې:
چه په ملك کښ یو ناترس وي زه ئې یار کړم

دَ تقوی د پارسایَی دعا تل کړم   چه د عامي اثر نکا څه ویل کړم
زړه مي خداي مین کوي په ښایسته وو   هسي نه چه زه پخپله زړه مایل کړم
چه عالم مي اړوي دَ عشق له کاره   زه اقرار ورته په خوله انکار په دل کړم
مگر زه فسق او فجور لرَه پیدا یم   چه بیا بیا ئې ماتوم که توبې سل کړم
واعظ حوري ښه کوي تر دا دلبرُو   که هوهو ورته لَرَم کله منل کړم
زه پدا سبب لیمه غواړم له خدایه   چه دلبرو ته دَ سترگو غَروَل کړم
چه دَ عشق غموُنه نور گا لَرَه دروِمي   زه ئې مخي لَرَه ورشم واړه خپل کړم
عاشقان به دَ جهان په ما پېغور کا   زه که اوس په عاشقَی کښ خوي بل کړم

---

[1] په دې بیت کښ نون اشاره ده ناسوت ته او میم ملکوت او جیم جبروت، وا لام عالم لاهوت ته، چه دا د تصوف په اصطلاح خاص عالمونه دئ.

[2] بلا دئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

و هر چا وته ئې راز وایم دَ میني
د هر چا سَرَه چه یار شم یار خجل کړم

زه لمړی په آشنایَی بازېدلم   واړه غم وُ چه پرې ښه وَ پوهېدلم
د زړه زور دَ صورت توان را څخه لاړ شه   چه درانه دَ بېلتانه پېټی آخلم
آشنایي یاري په مهر په رضا شِي   پدا کار کښ په چا نشي زور و ظلم
سر اول دَ یار دَ یاد په بالین کښېږدم   له غه پسه په پالنګ باندِی څملم
چه دَ سر په ځاي سینه راته بده[۱] کا   هم هغه به دَ ښو په غشیو ولم
ښایسته لکه ګلوُنه زه طوطی یم   چه و هر لوري ته ځم په ګلو ملم
که سیالي له مَرَه[۲] شِي نه ئې له بخته   شاه پخپله بې ریباره و بللم
هوسی چا په دَو نیولِي دِئ خوشحاله
بیهوده په غزاله وُو پسې زغلم

زه چه هسي په تعجیل او په شتاب ځم   خرابات لَرَه په هیله دَ شراب ځم
د ساقي له لاسه مي چه تناول کړم   بیا په بیارته به بیخود دَ مست خراب ځم
دَ ساقي دَ مخ جذبه مي مخ ته بولي   چه دا هسي میکدې ته په ترتاب[۳] ځم
درد د درد مي ئې له خمه دئ نوشلي   اوس په هیله په امید دَ مي ناب ځم
چه مي نشِي بله یو سر بل سر سترګي   له جهانه مخ پوښلَي په نقاب ځم
له دوو سترګو مي روان دَ اوښیو سیند شو   د دې سیند دَ پاسه زه لکه حباب ځم
خوب و خور مي له خاطره فراموش دي   دَ جمال په خیال ئې سرسته شپه په خواب ځم
دَ محبوبي دَ جمال شغلې آتش دئ
زه خوشحال ئې له لېدَلُو زړه کباب ځم

زه چه تل هونبره ناسازي دَ عالم وړم   دَ خپل یار دَپاره دا جور و ستم وړم
دَ لاله غُندِي داغدار په جهان راغلم   هم دا داغ به له جهانه د صنم وړم
په وصال ئې دَ جهان خوښِی راشي   چه له کښلیو جدا کېږم ځني غم وړم
په عالم دَ مجنون بِغ دَئ مرد مي بوله   په محشر که ځني وړاندي خپل علم وړم
هر قدم په ځګر خون بِدم توئي مشه   دَ شرابُو پیالې ډکي په تور تم وړم
چه نرګس ته نظر نکاندي له کبره   و هغو ته څه ګلوُنه دَ شرشم وړم
کار کنان دا کار فرماي په حکم کار کا   زړه چه حکم فرمایي هوري قلم وړم
هونبره ډېري خرخښې فتنې جنګونه   بیا به وایې چه زه ستا غنجونه کم وړم
په هر دم دا هغه یار منت را باندي   چه ئې هسي ډیر خیالُونه په هر دم وړم
مخ به چېری راته سم کړي په یاریَ   که دا خوي به همېشه له عمره سم وړم

---

[۱] محشي نښانه ورته کښلې ده.

[۲] له نره شي.

[۳] یعني غم، افسوس، ساندي، نارې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه په کوي کښ دِ مقیم شم دروغجن یم — که به نوم په ژبه چېږي د ارم وړم
راته وايې نن زړه څه رنګ وړې له ما نه
که دِ خوړین کړ هم ئې خوښ خوشحال خرم وړم

زه چه خپل قدم دَ عشق په خوني راه ږدم — هر زمان له تنه سر لکه ګیاه[1] ږدم
دَ جمال خوبي دي زیاته تر آفتاب ده — دَ نظر دَپاره نوم درباندي ماه ږدم
درسته شپه چه ستا له غمه سره تاو شم — هر سحر په افلاکوُنو باندي آه ږدم
که ته تیغ دَ جفا وَکاږې و ما ته — ستا وَ تیغ وَته به سر لکه ګیاه ږدم
که مي چېږي لاس و واک در وَرَسېږي — په سپین مخ به دي دَ غاښ نخښي سیاه ږدم
بېچاره خوشحال چه ستا دَ ور ګداي شو
ځکه زه ورباندِي نوم دَ بادشاه ږدم

ښه به هغه وخت وي چه به یار لَرَه ور درومم — وایم چه زه باغ و بهار لَرَه ور درومم
زلفي ئې ښکاره کړې مښك غنبر ئې په ما توي کړه — اوس به له دې پسه څه عطار لَرَه ور درومم
خداي په کور کښ راکړه، هغه توری سترګی تُرکه — اوس به ئې په مرسته څه فرخار لَرَه ور درومم
زار دَ خوږوُ زړوُنو، خوښ خرم زړونه آزار کا — غم اندوه مي دا دئ چه خپل زار لَرَه ور درومم
هر چرته چه خار وِي، هغه ځاي مومي ګلوُنه — ځکه پدا هیله هر هر خار لَرَه ور درومم
کوم سحر ئې وکړ په ما خوار باندی حیران یمه — مرګ و ته مي ناست هغه خونخوار لَرَه ور درومم
هم ئې په ما وکړل څو څو رنګه ستموُنه — بیا له ناځاریَ ستمګار لَرَه ور درومم
یار مي په ښایست کښ لکه ګل دَ نو بهار دئ — سود ئې دَ جمال کړم چه ګلزار لَرَه ور درومم
ښه خواږه یاران چه ما خوشحال لیدل په سترګوُ
اوس ئې په ژړا ژړا مزار لَرَه ور دورمم

که مین زه په ګلزار یمه په ځاي یم — که دَ مخ ئې په نندار یمه په ځاي یم
چه جدا ورځنی پاتو یم عالمه! — په ژړا که په چیغار یمه په ځاي یم
یار می ولاړ شو پدا لار ورپسې درومم — که دېر سترِی پدا لار یمه په ځاي یم
بې له عشقه بله چار نشته بهتره — که دایم دَ عشق په چار یمه په ځاي یم
په جنت کښ هم دَ حوروُ صفت کېږي — که طالب دَ ښه نګار یمه په ځاي یم
له خوږوُ شونډو وې سرې شکري اوري — که طوطي دَ شکر بار یمه په ځاي یم
زه خوشحال په لېونتوب کښ خوشحالي کړم
لېوني دَ پري وار یمه په ځاي یم

که مي هر څو ته بادشاه يې زه ګدا یم — مخ له ما نه مه جار باسه مبتلا یم
زه چه ستا له غلامیَ داغ لَرَمه — هیڅوک ځان سرَه سَم نه ګڼم بادشاه یم
دَ خاطر ور مي ترَلي دَئ په غنو[2] — له عالمه سرَه ناست په فکر ستا یم

---

[1] لکه کلاه.

[2] د اغزونو ونو ښاخونه، چه کروُنکي ئې پر کښت د ساتني د پاره را کرزوي، یا ئې د باغ په ورکښ د ترلو دپاره ږدي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که دی څوک په درد دردمن دی زه دردمن یم — که دئ څوک د تلي خاوري زه خاکپا یم
کله ستا دَ راز خبري په کاغذ کښم — کله ستا له مخه حال قلم ته وایم
دَ ښه مخ دَ عاشقانوُ دي شمار نشته — ولي زه په همه واړوُ کښ یکتا یم
خادمانُو له شمارې مي محروم مکړه — که دَ نورُو انعامونو دي تر شا یم
که په ما مهر کرم کوې ته ښایي — که پما جور و ستم کوې سزا یم
تا خوشحال وته ویل چه څه پکار یې
که په کار که نا په گار یم خو هم ستا یم

که همېش دَ ملامت کاڼي په سر خورم — غم مي نشته چه په تور ئې دَ دلبر خورم
که دَ سپیوُ دَ کَودِي اوُبه ئې مومم — زه به وایم چه په تن آَب کوثر خورم
لکه باد په نرگس ولگي تازه شِي — دَ رقیب څپېړه هسي په بصر خورم
زه به لا ورته تلوار کړم لکه تَړي — که تل ستا له لاسه توره یا خنجر خورم
چه په ښاخ ئې ډَول ډَول مېوې زانگي — لا به کله دَ وصال دَ وني بر خوعم
تا ویل خوشحاله چپ شه خوله مي واخله
زه طوطي یم چیغار وکړم بیا شکر خورم

که گناه نه کړَي آَدم — ترو په چا به شو کرم
سکه کرم لَره بایده دئ — چه پیدا شوَي نور عالم
په یَوَه توبه گناه ځَي — دَ سرِي له عمره سم
گرد غبار چه په گل پرېوزي — شست و شو ئې کا شبنم
دَ مؤمن گناه په غاړه — دَ شیطان وِئ ښېش و کم
شاهزاده چه بدي وکا — دَ ندیم سر شي قلم
دَ ده بد په نور وېشل شي — یار تر یاره ندي گرم
په لا تقنطوا خوشحاله
تل خوشحال اوسه خرم

گرم خو نه یم که ارمان کوم لا ژاړم[۱] — دَ باغ گل مي غوړېده زه ځَني لاړم
بل بادشاه نشته اورنگ مي عدل نکا — که سبا ښېگا ئې تل په دربار ناړم
دَ طلب غړي مِي لاندِي شول تر غرونُو — هغه ښېل یاران په کومو غړیو غواړم
دَ هواد یاران مي هر زمان یادېږی — چه ئې مخ په خوب کښ ووینم وَویاړم
چه قاصد دَ یار دَ خولې کتابت راوړي — څو ئې لوند په اُوښیو نکړم نه ئې نغاړم
زه خوشحال پخپل قسمت پوري حیران یم
چه په چرته گرزېدم، په چرته ولاړم

گرم خو نه یم که له درد سرَه ښورم — نور به ډکي پیالې اخلِي زه به گورم
لاله زار به شگفته په هغه ملک شي — چه باران دَ دواړوُ سترگوُ باندي وورم

---

[۱] دا بدله په چاپي نسخه کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

وايي زړه له ما نه وَژغوره که ښه کړې کشکي ستا له لاسه خلاص شي زه ئې ژغورم
ځان به درکړم، مچه راکړه ښه سودا ده که ئې ته په بهار پېرې زه ئې پلورم
په دا راز به هر بې نیاز کله خبرېږي
چه خوشحال راته دعا کا زه ئې زورم

که غموُنه د دې خپل خاطر کباب کښم[١] بویه دا چه دفتر وُ نه یا کتاب کښم
په بیان په قصیده به تمام نَشي که نا سازي دا سپهرو دا شهاب کښم
دَ فراق غموُنه لور په لور انبار دئ په کاغذ باندِي دَ کوم یوه حساب کښم
په ډېر غم کښ هیڅ خبر نه یم له حاله چه زه دا ویَل په وینبه که په خواب کښم
که جفا دَ زمانې وه که دَ خلق زه به دا واړه په حکم دَ وهاب کښم
په فلك باندِي دَ هیچا حکم نشته چه ئې ظلم، ستموُنه، انقلاب کښم
دَ اَګرې په کوټ کښ بند شاه جهان دئ دَ دارا به هغه کوم فاني جناب کښم
نه به زړه ځما سرېږي نه به لاس کړم ورځ و شپه که سلاموُنه په احباب کښم
خراب شوي دَ فلك له لاسه ډېر دئ اوس به حال دَ هغه کوم یَوَه خراب کښم
که دَ خوږ خاطر له حاله چا ته کښل کړم یا آهونه یا ژړا یا به عذاب کښم
یَو مکتوب دَ خپل اشنا را لَرَه راغي اوښي بغرګي تویَوَم چه ئې ځواب کښم
حاسدان مي په حساب لکه ګِلاب دئ حیف ندي چه به جور دَ کِلاب کښم
ما خوشحال په خوب دا حال نه وُ لیدلَی
چه به دا دَ غم بیتونه په پنجاب کښم

له هنره چه څوک وو وایِي لَرَم چه مي بخت نه کا یارِي څه وَوایم
په جهان کښ دَ وفا هنر کیمیا دئ زه ئې څه لَرَه له چا هیله کوَم
دَ وفا مېوه دَ هر چا په باغ نشته[٢] بېهوده ئې هَرَه وَنه لَټَوم
غه باران چه په دریاب باندي ورېږي په باران به ئې زه څه حسابوم
نا داني مِي غلبه په هوښیارِي شوه مرغلَرِی په دریاب کښ تویَوَم
له قسمته به نه لږ نه به څه زیات شي غه روزي چه ځما نده نه ئې خورم
چه ځما له رزقه زیات ځما څخه وئ امانت غُنډي ئې بل لَرَه ساتم
کوم مکان دَ زمانې له مکره خلاص دئ چه هغه لوري ته تېښت ورځني کړم
که په تښتې خلاصېدې[٣] ځني به خلاص شوم دَ قضا له لاسه کُوم لوري ته ځم
زمانه مي دَ فتنو په کاڼیو ولي زه ابله دَ ښیښې سپر په مخ کښېږدم[٤]
چه په راغله ئې ښادی را سَرَه نه وه په هجران به ئې څه زړه[٥] زهیرَوم

---

[١] دا بدله په چاپي نسخه کښ نسته.

[٢] د وفا مېوه د دهر ه با غ نشته.

[٣] خلاصي وئ.

[٤] په مخ کښ ږدم یا په مخ کښ وړم.

[٥] زړه څه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چا ویَل چه صبر نخښه دَ بري دَئ
زه خوشحال په صبر ځکه زړه تړَم

لا به کله خپل مقام وَ دلبر ورکړم[۱] — چه ګټلَي مال همه ورته وَلورَ کړم
یو ویَې دَ دلاسا راته پرې نږدي — ځان که هر څو خپل مین ته مرور کړم
هیچا نه وکړه ځما دَ زړه ساتنه — هر سړَی مي زړه دردمن کا چه زړه ورکړم
په درست کلي کښ یَو هسي دلبر نشته — چه خپل زړه دَ ده په وصل بهره ورکړم
خبر دار به شي عالم ځما له درده — که دَ آه په اور دېوزي پېښور کړم
ستا دَ خولې خبري نوري دَ زړه نوري
زه خوشحال ختِك پوهېږم پرې باور کړم

ما شراب خوړلي نه په حد واهه شم — که ئې وَخورم خبر نه یم چه به څه شم
په هر لوري چه نظر کومَ اغیار دئ — دَ زړه حال وَ چا ته وَوَیلي نه شم
زمانې را باندې وکړې هسې چاري — لکه دُر دَ خر مهر و سَرَه پېیه شم
دَ اورنګ بادشاه په دور عدل نشته — تر طناب لاندي په ښهر کښ لوټه شم
که دَ رنځ دارُو مي کړې طبیبه وخت دَئ — هاله ستا دارُو وَ مشه چه په تله شم
خپل خوني و چا ته څه ښیم په ګوته — چه دَ چا دَلاسه مرمه خود لیده شم
درسته شپه لکه اَغزي په زړه څرخېږي — دَ فراق غموُنه، څنګه اوده شم
هیڅ په سترګو لیده نشي یو قصاب دئ — نه ئې لاس نه ئې چاړه په زړه ورژه شم
لکه وُ په هغه شان په وفا ټینګ دَئ — چه تر یار ئې خجل نکړم ځار تر زړه شم
په دا لوڅو پوڅو نه رسم تر یاره — دَ سیمایا علم مي نشته چه مرغه شم
خلق تشي تسلې کا زه له ځلي — دَ هلك غُندې َ هر سړی په خوله شم
اللهداد چه بند په بند ګوتي په تار ږدي — دَ خوږ زړه دمه مي شِي څه خو تابه شم
نه شیخان نه طبیبان نه ساحران شته — چه له دې رنځُه دَ چا په سبب ښه شم
زه خوشحال له نورُو څه لَره فریاد کړم
په زړه زړه واړه پخپل غشي ویشته شم

ما بې دوده توسني کړه منځېدلم[۲] — عاقبت ئې په کمند وَ څکېږلَم[۳]
وړاندې ورُوستو ئې را واچَول بندونه — په آخور ئې کیزه کړَي وَ تړَلم
هغه ډیچې[٤] هغه ترنډې[٥] له ما ولاړې — چه به خوشي په جلګو کښ ګرزېدلم

---

[۱] دا بدله په چاپي دیوان کښ نده راغلې.

[۲] منځېدل: پورته پورته عمودي غورځېدل.

[۳] یعني پېچل او بندول.

[٤] یعني نه رام والي او نه اېل والي.

[٥] دا کلمه له ترهند څخه جوړه سوې ده یعني توند والي، د آس هغه هال چه تورېږي چه په فارسی ئې رم بولي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ریاضت ئې دَ مولا[1] را باندِي کښېښ	رنگ په رنگ ئې په حلب وَپوهَولم
چه مي لاس دا چا تر شا نه وُ راغلي	اوس پخپله شا پخپله زین آخلم
دَ سورلی هنر ئې وښایه و ما ته	په تېمار او په راتب ئې وَ ساتلم
ورځ و شپه مِی دَ تپاک خبر آخلي	که خوراک خورم که وَلاړ وم که څملم
هم ئې نوم دَ ډېري میني په ما کښېښ	هم ئې زه پخبله ژبه وَستایلم
بیهوده زغاسته واړه له ما لاړه	چه په هر لوري ئې حکم هورې زغلم
چه په ما به ئې نظر په حقارت کړ	هغو واړُه په هنر کښ وَپسندلم
اوس مي قدر یو په سله یَو په زر دي	چه اول په څو درمه پېریدلم

اوس په هر توکي خوشحال خورسند خرم یم
پخپل قدر په قیمت وَ پوهېدلم

مست یم مَی پرست یم رندي کړمه کړمه کړم	واوره محتسبه باده خورمه خورمه خورم
نور شراب مي واړه نور عالم وَته بخښلي	لام و بې مِي مَي دئ پسې مرمه مرمه مرم
موړ به ځني نشم زه دَ میو مستسقي یَم	تل که هسِي ډکي پیالې څښمه څښمه څښم
لار دَ محبت دَه تل به روغ سلامت نه وم	زه چه په دا هسي لاري تلَمه تلَمه تلَم
څه وائې وَ ما ته حال دئ څه وُ په هجران کښ	نور خبردار نه یَم په زړه سومه سومه سوم
خلق راته وایی رنگ دِ بیا زیړ شو عاشق شوې	هیڅ منکري نکړم خلقه شومه شومه شوم

دود دَ عاشق دا دَئ چه په عشق کښ ملامت وړی
ځکه زه خوشحال ملامت وړمه وړمه وړم

نور به مخ په آئینه برابر نه کړم	نه به دواړه سترگي تورِي په رانځه کړم
نه به سپین لاسُونه سره کړم په نکرېځیوُ	نه به نور په ږمنځي ساز دَ سرو پښته کړم
نه به ماتی خونِی په مخ پرېږدم	نه به لاندِی باندی لب په پانُو سره کړم
چه دَ مینی یار می نشته چه ئې گوري	دَ صورت سینگار وَ کوُم یَوه ته وه کړم
درست صورت مي سرې لمبې شي شنې ډېوزی	چه دَ خپل مین دَ میني راز تر زړه کړم
که ژوندُون تر هر چه خوږ دَي په جهان کښ	اوس بې یاره په ما تریخ شو زه ئې څه کړم

هغه یار چه چرته دَي خوشحال دِ اوسي
دَی دِ خپله خوشحالي کا غم به زه کړم

هغه دم چه دَ ساقي پیاله نوش کړم	په مستیٔ ئې دواړه کونه فراموش کړم
په معنی کښ هم شراب یَم هم ساقي یم	طالبان دَ میو شته چه ئې مدهوش کړم
ناصحان راته دَ عقل دفتر لولي	خداي به نکا چه ئې زه په ویَل گوش کړم
دَ زاهد په صومعه کښ مي زړه تنگ شو	له دې پسته به خدمت د میفروش کړم
زه بلبله خوش نوا د دې چمن یَم	په موسم دَ گلو څرنگه خاموش کړم

چه په زړه ئې اثر نه کېږِي خوشحاله
څه فایده که تل په ور ورته خروش کړم

---

[1] د سورلی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هله مخ راته ښکاره کړه دیوانه شوم   په همه واړه عالم کښ افسانه شوم
لا مي ستا دَ مخ څراغ لېدلَي نه وُ   زه زړه سوَي لا هاله پرې پروانه شوم
اشنايي دي له ښادئ نه وه غم وه   چه دا هسي له ښادئ بيگانه شوم
ستا دَ زلفو دام مي وليده په لاري   له مسجده نه مقيم په بتخانه شوم
ستا دَ زلفو دَ زنځير هوس مي وکړ   نه چه زه له بې عقلی دیوانه شوم
آغرين[١] دي د ښو نه وُ بلا وُ   چه په ځان وزړه ئې هسي نښانه شوم
زه چه تل دَ لېونيوُ په شماره وم   بيا له کومه په ساعت کښ فرزانه شوم

زه خوشحال هم بې نظير يم په عالم کښ
چه مين په بې نظيري جانانه شوم

يَوَه نخښه درته وايَم دَ بې شرم   په وعده په قول نه وي نرم گرم
خدايه ما دَ هغو مل مکړه په لاري   چه ئې نه وي په ياریِ کښ آزرم
دَ ناکس یاری په مثل دَ اُورو ده   چه دَ باد په مخ کښ دروَمي ترم ترم
يوه بده زمانه شوه درېغه درېغه   په هر چا چه دَ ياریِ باور ورم
که هندو که مسلمان د پَت په کار کښ   چه مي وليدَل دَ هيچا نشته برم
څوک چه نرم ويل کا عمل ئې گوره   تِگان هم په خوله ويل کا نرم نرم

دَ هغو وَ مخ ته مه گوره خوشحاله
چه ئې سخت په بې شرمي کښ دَ مخ چرم

ن

په کاته شم وَ عالم وَته حيران   چه دا نس دَپاره څه کا دا سگان
هَسي چارِي ئې پيدا شِي له وجوده   چه په فکر ذکر نه وِي دا شيطان
تل قرآن دَ وړاندي ېسی قرآن لولِي   ولي هيڅ عمل ئې نه وِي په قرآن
په کوم لوري پسې ځم چرته ئې غواړم   دَ کيميا غُندِي ناياب شول دانايان
ښه سړی لعل و ياقوت دَي مونده نشيي   لکه نور کانِي لږ ندِي ناکسان
که په نور خلقو کښ ښه سړی مونډل شي   ولي ښه سړی به لَږ وِي افغانان
له هر څو ورته دا پند خبري وايِې   دَ پلار پند ئې هم ښه نه لګِي په ځَان
هره چار دَ پښتانه تر مغل ښه ده   اتفاق ور څخه نشته ډېر ارمان
دَ بهلول[٢] او د شير شاه[٣] خبري اورم   چه په هند کښ پښتانه وه بادشاهان

---

[١] دې کلمې ته په يوه قلمي نسخه کښ محشي "غشي" معني ليکلې ده، په دوو قلمی نسخو کښ آغزين راغلي دي، منسوب وَ آغزي ته يعني خار دار.

[٢] سلطان بهلول په هندوستان کښ د لوديانو کورنۍ مشهور باچا دي وروسته تر څلوېښت کاله پاچهی په (٨٩٤ هـ\١٤٨٨ع) کښ وفات شوی دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سپړ اوه پېړۍ ئې هسي بادشاهي وه   چه په دُوي پوري درست خلق وه حيران
يا هغه پښتانه نور وه دا څه نور شول   يا دَ خداي دَي اوس دا هسي شان فرمان
که توفيق دَ اتفاق پښتانه مومي
زوړ خوشحال به دو باره شِي پدا ځوان

په تېرو تورُو، ور درومي يکرنکان   په لمبو[1] باندِې ځان ولي پتنکان
دَ کنجکو قدر يَو، د دُرو بل دي   ننگېالو سَرَه څه ژوي بی ننگان[2]
ارتگي دَ زړه دليل دَ جنتي دَه   دَ دوږخ دَ اور لايق دِي دلتنگان
دَ بادشاه په سلطنت پوري خندا کا   په سپېرو ايرو لَړلي ملنگان
نور ماهي ئې تار په تار درومي له مخي   ماتوي لويي ببړۍ نهنگان
دَ هاتي دَ پاسه سپور ورته پيکه وي   چه دَ ميو پيالې اخلِي سرهنگان
څه دَ ځان صرفه اوس کار کوه خوشحاله
لکه کار کا پرهارژلي پلنگان

بېهوده په ځان غره دَي دا انسان   په ساړه په غارمه چينگه خوله حيران
لېونی ملال دلگير دَ خوب په ورِل کښ   نه دَ لوږِي نه دَ تندِي لَرِي توان
په يوَه ذره خبره خوار خسته شي   په يَوه ذره سر خوږِي شِي په ځان
پدا هسی رنگ څو کبر څو لوئي کا   چه نظر ئې له خودی وِي په اسمان
واړه عمر تېروي پدا غفلت کښ   تر هغه پوري چه ومري پدا شان
په ژوندُون چه دَ خپل ځان فکرونه نکا   پسله مرگه به هغه کا ډېر ارمان
زاهدان شيخان وَ هر لوري ته ډېر دِي
دَ خوشحال ختِك پکار دِي عارفان

پنډ بد روز بکر حيران بهاردر خان   هدايت ترين سوخته وُ تر دا ميان
شېخ ستار ماشه ټوپك عبدالرحيم وُ   دَ ټوپك کُنده خداي يار جامکی کامران
دَ ټوپك کُنده هر گز نه وي بې سيخه[3]   حق ناحق ئې پکښي جوړ کړ جهانخان
دَ تسمو په ځای گويا دا نور عالم وه   اسفند يار غَندی يو څو گېډِی پاجيان
مردکی دارو همه خواجه صادق وه   بند و قچی صاحب صوبه وُ پخپل ځان
پدا هسي غرڅه روخ دَ گذارنه وُ   په آزار به ئې گې وړ کا خداي جهان
په مثال خواجه خضري غرڅه خوشحال وُ
چه گزار ورباندِي وشو ناگهان

---

[3] شير شاه د پښتنو د سوری کورنی مشهور د هندوستان پاچا وُ، چه په (٩٥٢هـ\١٥٤٥ع) کښ وفات سوی دی، په عدل او انصاف مشهور دي.

[1] په سوځونکو لمبو سوځی پتنگان.

[2] ننگيالی سره زر کنجکی بې ننگان.

[3] بې سيخ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

څو گلرنگی چهرې راغلې په جهان   بیا فنا شوې لکه گل دَ گلستان
یو رمق دَی راته پاتو په فراق کښ   چه په مرگ له ما جدا شول ښه یاران
که دَ زړه سترگي دِ شته ننداره وکړه   په وصال کښ مهیا گڼه هجران
دَ هغه بقا فنا ده، بقا نده   چه تبدیل ئې په دنیا شي هر زمان
دا څه توري خاوري ندي چه پرې دروميې   خاوري شوی کښلي جونه دي ځوانان
چه را یاد شي ښه یاران و گور ته تللي   تل په ما وي دا غمونُو گڼ باران

همگي تر مځکي لاندِي شول خوشحاله
اوس دَ مځکي پر مخ نشته راز داران

څو خبر په قباحت نشي انسان   ښه و بد هوښیار نادان کړي یکسان
که یو کس په زر کس بیا مومې هم ډېر دي   په هر لوري صد هزار دِي ناکسان
هونبره ترس ځما له ډېره خو که نشي   څو په زړه یم له جاهله هراسان
دانایان په ناکامي کښ خوار حیران دي   کامراني دَ جهان څوک کاندي؟ خسان
پخپل ښکار باندي غوټې وهي بازونه   په مرداري باندي گرزي کرگسان
تفاوت ئې په کرده په فعل گوره   مچ، مچی دِي سَرَه واړه مگسان
چه په درست عمر کښ یو ځله تېره شي   نور اصیله توره نه غواړي متان
چه هر ډوډ ئې وار ووته هوس کاندي   دَ زربفتو هنر چېرې دَي آسان

که دِ زړه دَي چه لذیذ شعر ووایم
د خوشحال غُندي پیدا کړه خپل لسان

خوړ ژوندُون په سرې تریخ کاندي ښېلتون   په سوزانو لمبو پاس کښېږدي لړمون
چه څه زور قوت دَ زړه وِي په کوگل کښ   وار په وار ئې له دوو سترگو کا بیرون
تر دا هسې عمر، نه عمر بهتر دَي   چه تېرېږي ورځ و شپه په ځگرخون
په ځگر ځگر مي ولي صرفه نکا   دَ غم لیندېو راته وواهه زنگون
ځما زړه طومار دَ مهر دَ وفا دَي   څیراوه شي چا ئې زده نکړ مضمون
که کتان چه مهتاب څیري کا گانډه شه   سکه ځما دَ زړه دَ یار له لوریه کا څوک ستون
په هجران کښ که امید دَ وصال نه وي   زه همېش په هغه هسې لار کړم یُون

یَو دَ بل په ځای کښېني دَ دنیا دود دَي
زه خوشحال قائم مقام یم دَ مجنون

دَ زیبا جمال ئې ډېر دَی زیب و زین   ولي زړونه دَ عالم وړي په عینین
یَوَه سترگه ئې رحمان بله رحیم شوه   چه همه مراد پکښې دي د کونین
چه دَ ښهر زاهدان شیخان پیران دي   زړه دَ هر یوه کښان وړي په زلفین
لکه عین دِ خپل پلار خوني وژلي   پسو سرې سترگي راځي په شین شین
واړه لواړ سرونه نغرِي دَ دردمنو   دَ مزري تر خولې بتر دي د عشق عین
پخپل یار مي باور شته چه بل به نشي   غمازان که غمازي کا تر دا بین

(c) ketabton.com: The Digital Library

په رضا ئې خپل خاطر ورکړ، خپل یار ته
په خوشحال محصل نه وُ دَ چا تین

دواړه شملې پرېږدي برېښوي ورته خپل ځان — گوره هغه تُرکه به نظر کا په کوم ځوان
څو گلرنگ مخونه پدا خاورُو کښې بدرنگ شول — څو دَ خیال کړې بگړئ یاد لَري جهان
دور دَ دلبرُو دَ ښایست دَي یَو څو ورَځې — ژر له برمه پرېوزي لکه گل دَ گلستان
سرې سترگې اَوښتې لکه ډېر خونُونه کړي — خدایه خیریت کړې چه را درومي پدا شان
زړه مي لکه گوي دَي دَ مستې په میدان کښ — تل ئې هغه ترک وهي دا زلفو په چوگان
تل دَ تن هډونه را وگاږم په نوکونو — غم ئې دَ ناوک خورم چېرې مات نشې پیکان
پټه په نقاب وَه دَ هر چا ورته نظر وُ — مخ ئې را ښکاره کړ، ورته خلق شه حیران
مخ په وړاندې درومي پټ په څنگ ورته نظر کا
خوښ اوسه خوشحاله ښا ښه پېر وکړ اسمان

را ښکاره شوې کج فهمی د جهان — دَ جهان دَ کج فهمیو الامان!
دا هم ځاي دَ تعجب دَئ که ئې وینې — په بازونو چه غوټې وهې کارگان
دا هم ځاي دَ تعجب دَئ که ئې وینې — چه مغل کاندې بازی په افغان
دا هم ځاي دَ تعجب دَئ که ئې وینې — چه گیدړ په وازدو[1] ډک وَړی زمریان
دا هم ځاي دَ تعجب دَ حیرانی دَئ
چه لښکري په خوشحال کا بهرام خان

عارف سړی هغه دَئ چه ئې شناخت وشو دَ ځان — دَ ځان په معرفت کښ معرفت دَئ دَ سجان
چه وېرې دَ زړه نه وئ نه عمل لَري دَ نېکوو — په دا ئې نظر مکړه چه په یاد لولي قرآن
په کور کښ د بلا دی دا دَ نفس غلطي چاري — که ته په ځان شیطان نشې بل هېڅ نشته شیطان
حرص مکړه هوا پرېږده له هر چا نه پرېکړه طمعه — بل نوم به پتا نږدم په ځان نوم کښېږده سلطان
چه خداي ئې په لار نکا په وَیل نه په لار نشې — که پاڅوې له کوره وَ هغه وَته لقمان
عیسی په معجزه سَرَه ړانده سړی بینا کړه — دانا ئې په دعا نشو په عمر یَو نادان
که هیڅ ور څخه نه وی غم دئ نکا که دانا وئ
خوشحال ختِك گواهي لِي دَ دانا نشته ارمان

گوره راته څه وایې دا ستا دواړه چشمان — نور عالم نور ښکار کا، موږ دَ دین او دَ ایمان
مرې چه لینده ویني کارگه ستا داخال دَ ورځیو — ناست دَئ تورکارگه په څو په موتی د کمان
راغله په خندا خندا وړه وړه پوښتنه — چا ورته وَیَل دا په رقیب نکړم گمان
ورتې ورتې اُوښې تل ساړه ساړه آهونه — ستا په درد و غم کښ زه هم دا لرم سامان
نوره پیښکښی را څخه نشته په فراق کښ — یار لَرَه به وړمه دُر دَ سترگو په دامان
یَو زمان مي نه ځَي هغه یار دَ زړه له سره — څه شي که ئې زه په زړه یاد نه یم یَو زمان
پاتو یم له خپله یاره لیري لا ژوندَي یم — خداېږو په دا خپل ژوندون هر گوره یم پښیمان

---

[1] وازگو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پیا به ئې لا کله د بهار په سپوږمی درېغه   ونیسم په لاس کښ توري زلفي ډېر ارمان
خوښ اوسه خوشحاله دَ خپل یار په درد و غم کښ
درد دَ یار دَ میني لا بهتر دَئ تر درمان

که همېش دِ همنشین وِي تور ماران   ښه دَئ دا نه چه قرین وِي بد کاران
هر چه ستا عیب وَ تا وته ښکاره کا   په جهان کښ هم هغه گڼه یاران
په کردار کښ یار اغیار سَرَه بېلېږي   تر یارانُو ډېر لباس کا اغیاران
دَ کمذات یاری به هیڅ وفا وَ نه کا   لا په تېره بې نمازان او مَي خواران
لکه تخم هسي بر هسي ئې بوټي   نه ئې خوند مځکه بدل کا نه باران
دَ زړه راز و چاته نه وَیلَي بویه   چه دَ مځکِي په مخ نشته راز داران
په قیامت به یو په یو واړه ځواب لي   که مېړي ملخي پیمال کا شهسواران
دَ خوشحال باندِي سلام بادشاه دَ وخت دئ
په سپېرو ایرو لَړَلِي خاکساران

که هر څو ښایسته یې نه یوسفت یې دَ کنعان   که هر څو ډېر هوښیار یې نه مخَي یې دَ لقمان
که هر حڅ ډېر حشم لرې بادشاه دَ مملکت یې[١]   په زړه کښ فکر وَکړه څه بادشاه وُ سلیمان
څو کښلي ښه مخونه څو هوښیار څو بادشاهان وه   چه راغله هسي لاړل اوس ئې نوم دَئ په جهان
یو نوم دَي پاتو کېږي نور به هېڅوک پاتو نشي   په بد بدان یادېږي په نېکِي یادوِي نېکان
که نوم دَ حجاج اروې نوم دَ نوشیروان   په عدل کافر ښه شو، ظلم بد کړ مسلمان
که ښه کړې ساعت دا دَئ چه په شمار یې د ژوندیو   نه سود نه به فائده وِئ که په گور کښ کړې ارمان
کافر سرَی هغه دَئ چه دَ نفس په هوا درومي   مؤمن سرَی هغه دَئ، چه تل غم کا دا ایمان
هیڅ شك پدا کښ نشته چه په مرگ به واړه ومرُو   خو شك پدا کښ کېږي څوك به مومي گورستان
سخ به دَ هغه وِئ چه ایمان سَرَه ئې مرگ وِئ   گور په عزت بیا مومي پسې لولِي قرآن
وخت دَ ځوانی تېر شو اوس پېري راغله خوشحاله
نور کارونه پرېږده خو دَ گور کوه سامان

نس مي افریدی دَي څه غم نه لَري دَ دین   ښه فکر ئې لړ دَئ ډېرو بد ووته شین
زه دَ درویزه[٢] غُندِي ایمان ښیَم وَ ده ته   دَئ دَ پیر روښان غندِئ دَ کفر کا تلقین
دوشپېته کالُونه په حساب لرم خپل عمر   تور وېښته مِي سپین شو لا می زړه ندی هیڅ سپېن
نشته هغه دور دَ سرو یاقوتو په دبلی کښ   نه هغه نرگس دَئ نه دَ باغ هغه نسرین
زه بې غمه خوب کړم په پاسته بالښت سرینښي   پرېواته په گور کښ چه ځما وه هم بالین
ډوبی شوې پېرِئ دَ فنا په اباسیند کښ   ډېر پکښ لاهو شول چه ځما وه همنشېن
څه دَ غم پلَو دَئ چه ځما په سترگو پرېووت   نه وینم په سترگو حقیقت واړه مبین

---

[١] که هر څو ډېر حشم لَرِی بادشاه دَ مملکت وی.

[٢] اخند درویزه د پښتنو لوی مبلغ ملا دی دَ پښتو مخزن الاسلام لیکونکی چه د مغولی اکبر پاچا په عصر ئې د پیر روښان (پیر تاریك) د عقائدو پر خلاف تبلیغ کاوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هونبره رنځ په ځان کښ طبيبان پدا جهان کښ   مرم دارُو خپل نکړم پدا هسي کار نفرين
ولاړ ځای ئې سقر شو مګر خداي پرې کوم وکا ء
نفس و شيطان دواړه له خوشحال سَرَه قرين[1]

ندِي لب دئ جان من[2]   ښه ياقوت دئ دَ يمن
نن ما خپل ګښې له طنزه   ما خو نزده هونبره فن
بختور مي ئې نوم کښيښ   لا که نشي دروغجن
څو نې تاو کا چين ئې ګورم   شي بنده درته ختن
پښتنې په چين چين څوڼې   بخښي چين، تبت، ختن
ښې ښې ځي په شين شين   ښه غبغب ښه ئې ذقن
په پښې فيض ځني زېږِي
په زمين چه ځِي په فن

---

[1] چه خوشحال لری قرين.

[2] دا بدله له يوې قلمی نسخې څخه نقل سوه، په نورو کښی نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

و

آفرین دِ پدا سرو سترګو خونخوارو
چه بې تورو پرهارږُونه کا په خوارو
تورِي سترګي ئې تور بازبانه ئې نوکي
چه ځما خاطر ئې یووړ په نوکارو
چه اوچت اوچت وَهَل کا هغه باز وئ
پخپل باز باندِي نظر وِي دَ بز دارو
دَ وربل په هر هر تار ئې زړونه بند دئ
مشاطه وربانديِ نور پېښئ په تارو
په مذهب دِ عیادت مګر ګناه دَئ
چه دِ هیڅ پوښتنه نشِي دَ پمارو
لا دِ پی له دوارو شونډُو نه څڅېږي
په ځواب دی ژبې بند کړې دَ هوښیارو
خپل یاران به په پېغور کړي دَ وګړي
چه دِ دا د مهر نظر دَی په اغیارو
په ښایست که ښایسته تر ښاپېرۍ یې
ولي دا جهل دِ بد دَي په دا چارو
تل په تشو تسلو عاشقان تېر کړې
تا څه لږ غلولي ندي په دا چارو
بلبلان دَ ګلستان په منځ کښ ګرزي
کرګسان ګرزي په طمعه دَ مردارو
زمانه به ئې په سر ګلونه نږدي
هغه سر چه سزا وار وِي دَ لارُو لارُو
نیژدې یار سَرَه ورو ورو خبري کېږي
لیري یار وته وېل شي په چیغارو
یك تنها ئې دَ خوشحال خاطر یو نه وړ
په جمال ئې زړونه یووړه دَ بسیارو

آفرین دِ په ولول تورو سنبلو
چه ئې ځاي دَ پاسه ونیوه په ګلو
ما چه ستا دَ شونډو مَي سره مزه کړل
مستغني شوم دَ جهان له وارو ملُو
که په اصل پښتنه دَ هندوستان یې
دا دَ ظلم خوي دِ زده کړ له مغلو
مګر مور دِ دَ خطا دا ملك هوسی وه
چه دَ مښکو بوي دِ درومي له کاکلو
زه په هونبره تمنا کښ دا به څه شِي
چه ته هر کله په هونبره تغافلو
دَ هر ګل ثنا صفت کا په زر ژبه
پدا باغ کښ چه غوغا دَه دَ بلبلو
دَ خوشحال په زړه ئې هسِي چارِي وکړې
لکه باز چه زرکه یوسي په منګلوُ

بیا له کومه لوریه بوي راغَي دَ څونیُو
چه خاطر مي په هاي و هوي راغی د حڅونیُو
دا اوړده اوړده غمونه پرېشانی
چه ځما دِئ دا ئې خوي راغَي د حڅونیُو
هم پدا مي به دَ زړه پرهار ګانډه شِي
شکر شکر چه ئې موي راغَي د حڅونیُو
په هر مخ باندِي څه څوني ښایست نکا
لایق شوي یَو یَو روي راغَي د څونیُو
چه په خیال ئې په سپین مخ باندِي وَلول کړې
نو بهار ئې په هر سوي راغَي د څونیُو
پدا کوي کښ چه مقیم شوم خلقه ځکه
چه نګهت ئې پدا کوي راغَي د څونیُو
بیا به هم دَ مښکو نوم په ژبه واخلِي
چه خوشحال لَرَه ئې بوي راغَي د څونیُو

بند و بست دَ کائنات دَئ په خبرُو   یو تر سله صدقه شه سل تر زرُو
د َهمت په بال و پر سړی الوزي   مرغه پورته اَلواته کا په وزرو
ورته وایه توره کښېږده په صندوق کښ   هر سړَی چه مَرَنَي وِئ په تلبرو
یا دَ سپیني توري مرد شه یا عاشق شه   چه یادېږي په بدلو په سندرو
دَ عاشق بخره خواري زاري نا‌ندری[۱] ده   دَ معشوقي څه پروا له مَرَوَرو
له یوه دریابه خېژِي فرق ئې ډېر دئ   که نظر کړې دَ دریاب په مرغلرو
چه ئې غم دَ غلیم نشته بختور دَئ   خدایه ما کړې په شمار دَ بختورو
دَ خوشحال خټك خوښي په هغه وخت وِئ
چه برېښنا دَ سپینو تورُو شِي دَ زغرو

پرې غوغا کاښي بلبلو   تل به وخت نه وِئ دَ گلو
دا گلونه مسافر دئ   کال به تېر کا په راتللو
ستا په مخ به ئې ځښمه   ساقي مهر کړه دَ ملو
ځایکی دِ وَ ویشتَلم   کم خطا یې په ویشتلو
که صورت ژغورې له غمه   سترگِي نسه له کتَلو
دا دَ مهر وَیل پرېږده   زه دی خوښ یم په ښکنځَلو
ما وې څو مي به لا سوځې   په خندا ئې وې تر تلو
نه به باز نه به شهند شم   نه به راشې په منگلو
وعده درسته کړه خوله راکړه
خوشحال ندَي دَ غلولو

چه مي ولیده په زړه کښ حال دَ واړُو   مهو شاني قبلَوِي و بال دَ واړُو
په جمال غره که ډېر و بله ټول شِي   ستا جمال خجلَوِي جمال دَ واړُو
دَ کشمېر که دَ فرخار که دَ تاتار دئ   ښایسته ځما ښه یار دَی سیال دَ واړو
ما ئې ښه تحقیقي وکړه چه عاشق شِي   په هجران باندِي وخېژِی فال دَ واړو
سل و سل خبري کاندِي مرگ ئې مه وه   په یوه ځواب پوره کا سوال دَ واړُو
چه ورتله کا تله به هم ورځې کاندِي   سلامت به پاتو نشي مال دَ واړُو
و عنقا وته به څه لَرَه څوک دام ږدي   چه پرې راشِي خیري کاندِي جال دَ واړُو
که شیخان که زاهدان که عالمان دِئ   له عمل سرَه جوړ ندي قال دَ واړُو
چه ئې لافي دَ یارئ د اشنایی کړې
و خوشحال وَته ښکاره شو حال د واړو

چه په لار دَ رحیل راغَی روا رَو   څه کسرا او څه پروېز او څه خسرو
ناست په تخت څوک له منزله خبر نه وِئ   چه تخت څرنگه په باد درومي په دَو
نوي کور لَرَه را درومي راشه گوره   ځوانان څرنگه اَخته دئ پخپل لَو

---

[۱] یعني پېغور.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه مي سازه کړه دوهه د ملنګیَ   ما فیها دَ زمانې شول راته جَو
هم ئې وینم هم ئې اَروم ترې تېرېږم   چه په څنګ راته بَړوه کا بَوبو
دَ زړه نوي ښه یاران ور ځِني لاړل
دَ خوشحال دَ زړه ژوندُون وُ په دانو

دَ شهی زلفو مختولو   سر هوا پرېشانو طولو[1]
چه ئې لافي هر سَړی کا   عشق آسان ندئ فضولو
ځما راز مو په ملك خپور کړ   اې ځما اوښیو پدَولو
په کوڅه کښ دَ دلبرُو   حساب نشته دَ مقتلو
تاسو مشوِی تولی   ګښی ګښی دَ زړه نولو
دا خبرې چه خوشحال زده
نه دِی دا دَ نامعقولو

دَ ښادمنو په خندا ړو[2]   د غمجنو په ژړا ړو
دَ رندانو په رندیَ   د شیخانو په تقوا ړو
دَ وصال په سل خوښیَ   د هجران په زر بلا ړو
د بهار په ښو ګلونو   د بلبلو په نوا ړو
چه ترې سبروني هیڅ دئ   په هغه قد بالا ړو
چه مکحولې دي له نازه   په هغو سترګو شهلا ړو
چه نریِ تر وېښته دَه   په هغه باریکه ملا ړو
چه عاشق ور پسې مرینه   په هغه جمال زېبا ړو
چه راځِي دَ یار له لوریه   په هغه باد صبا ړو
چه پیغام راوړِي وصل   د هغه ناصد په پا ړو
چه دوهمه پکښې نشته   د رشتینو په رشتیا ړو
پدا هونبره سوګندُونه   صد هزار ځله بیا بیا ړو
چه تر ځان پتا مین یم
زه خوشحال خټك پتاړو

راته مه وایه پتا ړو[3]   چه پتا نه ړو په چا ړو
ته ځما دَ سترګو تور یې   پدا تورو سترګو ستا ړو
مخ دِ ورځ زلفی دِ شپه دي   په سبا ړو په مسا ړو
په جهان کښ مي ځان ته یې   نه چه نور، پتا جانا ړو

---

[1] یعنی اوړدو.

[2] ړو په پښتو کښ د قسم کلمه ده.

[3] دا بدله له یوې قلمی نسخې را نقل شوه، په نورو کښ نشته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یاد مي ته يې په خاطر کښ   هر زمان پخپل مولا ږو
ستا دَ پښو خاوري توتيا دي   چه ما ستا په خاکِ پا ږو
تمنا لَرم ستا ديره   پدا خپله تمنا ږو
تر خندا پوری دِ هيڅ دي   لال و دُر ستا په خندا ږو
يار خو ستا يم دَ چا نه يم
زه خوشحال ستا په لقا ږو

ستا په ورد سر فرازُو   تل سجود دَي د پې نېازو
ستا ملالو سترگو پوچ کړ   واړه کار دَ سحر سازو
سا يِوه وينا تېرې کا   تر هزار سخن طرازو
سپين او سره دَ دنيا دارو   دَ عشق گنج دَ جانگدازو
دَ خوشحال وَيَل هم واروَئ
راشي اې نوا نوازُو!

سپينو وازدو لَرَه ورغله پيشو   خوله به ونسي له وازدو نه په څو
د عاشق په زړه کښ خيل دَ معشوقې وي   دَ هندو په زړه کښ فکر دَ ټيکو
د لولِی پرتوگاښ پيه پرانزې   محبت ور سَرَه نشي بې پيسو
په خالي کيسه به نه رسي تر کامه   څه حاصل که بوعلي شي په کِسو[1]
د هغو بخره خواري ده تل تر تلو   چه زکوة خوري د کتاب په مسئلو
چه په هره کوڅه گرزي هرزه کار شي   تر دا هسي کښت زنجير ښه دَئ په پښو
يو خوشحال څه زړه کباب ندي لتانه
تا د خلقو زړونه کښېښول په لمبو

عجب کار دَئ ستا دَ شونډُو   ښه روزگار دَئ ستا دَ شونډُو
پرې پنډو دَي د ځوانانو   څه دربار دَئ ستا د شونډو
په کالونو له ما نه ځي   بد خمار دئ ستا د شونډو
کله ستا زلفينی زړه مِی   په کنار دئ ستا د شونډو
د يمن ياقوت آبدار دي   که آبدار دَئ ستا د شونډو
په صورت کښ مي ځان څه دئ   يو يادگار دَئ ستا د شونډو
په هجران کښ سرې سرې اوښي   دا نثار دَئ ستا د شونډو
ځکه ځان هسي عزيز دَئ   پرې گزار دَئ ستا د شونډو
چه د خضر ترې مايه ده[2]   چشمه سار دَئ ستا د شونډو
ځان بې ستا له شونډو پائي   شرمسار دَئ ستا د شونډو
دَ خوشحال ختِك په زړه کښ
انتظار دَئ ستا د شونډو

---

[1]کِسه له قصې څخه مفغنه شوې ده.

[2]چه د خضر تر ماء به دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که د زړه څه خو ترس ډار وَئ څه به ښه وُ　　لږ دِ مهر په ما خوار وَئ څه به ښه وُ
زه چه ستا له غمه راز کړمه په ور کښ　　که دِ غوږ ځما په زار وَئ څه به ښه وُ
چه په ما باندې پېغور کاندِي په عشق کښ　　ستا له حسنه خبر دار وَئ څه به ښه وُ
هر چه نن دَ زهد لاف کا په جهان کښ　　په لیدو دِ پرهېزګار وَئ څه به ښه وُ
پسله مرګه مي یو هسې مکان ګور شوي　　چه پرې تل د ګښلیو لار وَئ څه به ښه وُ
ستا په کوي کښ ډېر کوټه تازې پراته دي　　زه هم ګډ دَ دُوي په شمار وئ څه به ښه وُ
ستا په غم به پدا لږ عمر موږ نشِي
دَ خوشحال عمر بسیار وَئ څه به ښه وُ

کل قربان شه تر جمال دَ ښو یارانو　　ور ځارېږه تر مقال د ښو یارانو
دا صورت می څه ژوندَی په اروا ندئ　　تل ژوندَی دَئ په وصال د ښو یارانو
په خاطر کښ می بل حب محبت نشته　　پکښ ځاي دَئ دَ زړه خیال د ښو یارانو
که دوي ستا په رضا درومي یا نه درومي　　ته هر کار کړه په اقوال دَ ښو یارانُو
په جهان کښ دَ هر څه مثال مونده شِي　　ولي مه غواړه مثال دَ ښو یارانُو
په هر زیان زوال راضي یم پدنیا کښ　　خو دِ نه وِي یو زوال دَ ښو یارانو
مرګه ستا علاج که شوَي په هر څه وکړِي　　چه قتلان کړِې په هر کال دَ ښو یارانو
په جهان کښ که څه دِئ خو ښه یاران دِي　　خبر دار شه په احوال دَ ښو یارانو
ګښې ګښې ځان او زړه لَرَه راحت دئ　　که ئې ګورې خط و خال دَ ښو یارانو
دَ یارانو د یارئ په لذت پوه دئ
چه ثنا کاندِي خوشحال دَ ښو یارانو

لیوني شول پښتانه په منضبونو　　خدایه ما ژغورې له هسِی غضبونو
د کنګاش علم دَ چا دَی دَ تورزنو　　لکه څوک لولِي قرآن په مکتبونو
د کنګاش له علمه هیڅوک خبر ندئ　　خبر دار یم دَ هر چا په مشربونو
پښتانه لَرَه لوي عیب دئ که ئې ګورې　　چه نازېږِي دَ مغل په لقبونو
شرم ننګ نام و ناموس ئې په یاد ندي　　خو ویل کا دَ منصب دَ ذهبونو
دَ مغل سَرَه لیده په طمعه مکړه　　که کېدَي چېرې په نورو سببونو
خټك واله بلنځّه ښه ځما تر ملا ده　　نه ښېوه دَ نوکرۍ په قصبونو
د بادشاه د زندان شپه ځما په یاد ده　　چه تمامه شپه مي تله په یاربونو
پښتانه که جنګ مغل سَرَه په تبغ کا　　هر خټك نیوي مغل تر جلبونو
د خټك دَ ننګ جرګه نشته خوشحاله
را وَتَلِي دِئ　له کومو نسبونو

ما خوب لیده په خدا ږو، چه زه ته سَرَه پخلا یُو　　خوږې خوږې خبرِي دَ زړه حال وَ بَله وایُو
ما څخه کتاب دَئ پکښې واړه غزلونه　　تا څخه مینا ده دَ ګلزار　په تماشا یو
لاس تر لاس نیولِي سَرَه ګرزُو کښېنو پاڅو　　خپله خوشالي هوا هوس کړو په خندا یو

(c) ketabton.com: The Digital Library

پیاله کړې راته ډکه زه ئې ستا له لاسه واخلم — دَ شونډو بوسه راکړې بیا په نوره تقاضا یو
مطرب راته له ورایه په تارونو لیندی ښیي — په بم په ځېر جار وزی موږ ئې محو په نوا یو
ته کل واړه خوبی لرې زه واړه کامرانیَ — ښادی ته مخامخ غم و اندوه ته شاپشا یو
ناګاهه له دې خوبه دَ سحر په وخت را ویښ شوم — نه ته وې نه دِ وصل زه دا کار سَرَه جدا یو
ځو پایم په دنیا کښ دَ چا کار را سَرَه نشته — یو زه یم یَو دې غم دَئ، سره دواړه خواپخوا یو
خوشحال یواځې ندئ ځو په ملك کښ عاشقان شته
په خوب په بیداري کښ سَرَه واړه باد پیما یو

ما هغه سړی شمارلي دئ په ورَکوُ — چه په خوې کښ بې وفا عادت په سپکو
هغه باز تر مښګیر که لا بتر دَئ — چه غوټې ئې دِې په شلانډو[1] یا په مړکو
غافلان له دې دنیا سَرَه کا لوبې — لکه پېغله جن بازی کا په لوځکو
عراقی په اشارت کښ ځان ځرګند کا — ټټو سم په لارې نه ځې بې چابکو
چه ئې ډېرې اندېښنې دَ دنیا نشته — زه پدا خبره خوښ یم له هلکو
دَ عالم سَرَه خواړه نه خورې له کبره — لا تر روغه نه بهتر دَی کار دَ پکو
که په شهد ئې ساتې مزه ئې نه وئ — ناشپاتې دَ ثمرقند دَ هند په مځکو
دَ خوشحال وَیل که دُر قیمت بها دئ
وَ ناپوهو ته بتر دِئ تر کنجکو

مونږه مَې پرست یُو[2] — دَ ازل په میو مست یُو
په سما مو قدم یښَې — لکه مځکه هسې پست یو
هغې خولې وَته نظر کړه — هغه هسې نېست و هست یو
که په تخت دَ پاسه کښېنو — بیا یو مات کچکول په دست یو
حؤک دَ وصل خبرې کاندې — موږه خوش پخپل بربست یو
تل مو زړه پدا خوشحال دَئ
چه خپل زړه سَرَه پیوست یو

وَ دِ نه وینم زه ستا وصال په سترګو — که بې تا را دورمې بل جمال په سترګو
مېلمستیا مې دَ زړه وینې ورته کښېښنوې — چه مېلمه مې شو دَ یار خیال په سترګو
هغه دم مې دَ زړه داغ له دله دور شو — خو چه راغی ستا دَ ورځیو خال په سترګو
چه ډېر خلق سَرَه ناست وې عجب ښه شې — دَ مَیَنو سَرَه قیل و قال په سترګو
په غمزو په کرشمو په مکیزونُو — نن دِ نه وینم په ملك کښ سیال په سترګو
عارفان دَ قناعت په ګنج تونګر دِې — چه ئې نه راځې د خلقو مال په سترګو
دَ مکې دیوال به نور په خوله یاد نکړم — ما چه ولیده دا ستا دیوال په سترګو
ستا په ګوتو کښبیده رومال چه راغَی — زه له مینی موږم ستا رومال په سترګو
هغه مخ چه مې به تل لیده اوس ګوره — چه ئې نه وینمه ماه وسال په سترګو

---

[1] یعنی چونګښو.

[2] دا بدله له یوې قلمی نسخې ځخه را نقل سوه، په نورو کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه بې ستا له زيبا مخه بل مخ گورم   زه به چېرې کښېږدم دا وبال په سترگو
وَ ښه مخ وته له ورايه ځلبلاند شم   لکه وَويني لوغسي[۱] تهال په سترگو
نور عالم خو دَ يارانُو ناز په سر وړی
تل بازونه وړي دَ يار خوشحال په سترگو

هر نا اهل مزه څه زده دَ خبرُو   دَ خبرو لذت ښه دَي تر شکرُو
چه دانا ئې په دانش سرَه انشا کا   يَوه ښه خبره بهَ دَه تر زرو
بې استادَ دَ شاعري بې لاري تله دئ   ياوه گوي گرزي په لوړو په ژورو
تفاوت دَ خاص و عامو سرَه ډېر دئ   برابر نه دئ شبه دَ مرغلرو
دَ شهبازو دَ عنقا برابر ندئ   مچ او ماشي چه الوزي په وزرو
په چهارم اسمان به ناست لکه عيسی وم   که اسمان ته الواته شوَي په خبرو
عام به چېرې دَ خوشحال په وَيل پوه شې
دَ گوهرو قدر څه زده ښيښه گرو

يا په زړه کښ مهر ځاي وَئ دَ بتانو   يا ئې ورکړَي صبوری وَ عاشقانو
يا حيران عاشق په مرگ وَ مرَي چه خلاص شوي   يا ئې هونبره جورمه وَئ دَ چشمانو
چه ظاهر باطن ئې دواړه سرَه جوړ وئ   څه عجب خاصه مشرب دَئ دَ رندانو
چه په يار پسې روغ ځان سېځي په اور کښ   زه پدا رسم مَيَن يم دَ هندوانو
دَ خپل يار په بدو خاندم هوسېږم   چېري زړه نشي را ښه د رقيبانو
چه مي نوم په ژبه واخلي هسي خوښ شم   لکه ږغ دَ خلاصی وشي په بنديانو
بيا به صبر دَ خوشحال ختّك اُلجه کا
را څرگنده شوه سره کړې خوله په پانو

يو څه داغ لَرَم په زړه دَ نادرستو   دَ دې داغ علاج و نه کړ سستو پستو
يا ئې عين په زړه وَخوري يا زخمی ځي   چه هوسی په پره ور يشی[۲] دَ چستو
دَ بې ننگو بې ننگي مي به ارمان شي   خداي به واړه چاري ښې کا وړاندي وروستو
دَ ښو اوښې مې ويني شې ترې څاڅې   دا دَ تن جامه مي نه وِئ دَ اغوستو
دَ دردمنو حال دردمن په قياس معلوم کا   که ئې وايې ښکاره نه وِئ په تندرستو
دا غزل چه دَ خوشحال ورشي تر سرايه
ښه ياران به ئې نارې وکا په لوستو

هـ

ابلهي بد گماني تر هسي حدَه   تر نظر ئې له وسوسه هم بده
بد گويي خست بد نيت تر دا پهورته   سکه وروڼه ئې پرَدي کړل له حسده
که ښه نيت که ښه خلقت، که سخاوت دَي   دا ئې واړه له زړه لاړ له خولې له يده
په مجلس ئې برآمد له منځَه تللي   بَل مذکور پکښ خطا بې خوشامده

---

[۱] يعنی لکه دَ لوشلو حيوان چه تهالی او دَ لوشلو لوښی ويني او لوشلو ته نه درېږی.

[۲] ورسی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه په ملك دَ پلار غليم هغه ئې سترګي   په دوستانو ئې دَ پلار کينه بې عده
که دَ باغ انګور ئې ډېر وِي وَ خپل پلار ته   مګر درست ژنکوري ورکا له سبده
يا دِ ښه زويَ پيدا شِي له ښه پلاره   يا دِ هسي تنها اوسِي بې ولده
دِ ژونديُو دَ زړه رنج دَي دَ مړو شرم[1]   په ژوندُون دَ بابا ورشه تر لحده
دَ خوشحال عقل خطا نه وُ نور څه وُ
چه خاني ئې په بهرام کړله نامزدَه

آرزو لَرَم ساقي يو څو اقداحه   که ئې را کړې دَ خاصه ښيښې له راحه
چه دا هسي نوبهار درومې بې مَيو   دا خبره په هر چا دَه نا صلاحه
ځما پير وايي دَ ميو توبه ګار شه   دَ بهار په وخت توبه دَه نا مباحه
تل به وخت د نو بهار نه وِي ګلګښت کړه   په دا باغ کښ تر صباحَ تر رواحه
د نرګس ګلوُنه پلي سپاره راغله   ننداره ئې د بهار کړه افتتاحه
رنګارنګ غنچه دِ وا کړه په چمن کښ
د خوشحال دپاره ښه راغلې صباحه!

اورنګ زيبَ بې دليله!   په ظاهر باطن عليله!
لکه مچ په انګبين کښ   پسو بند شوې په قليله
په تسپو کښ دِ بلا دَه   هي توبه ستا له تهليله
دَ يوه صورت دَپاره   خېلخانه دی کړه قتيله
نه په زويه نه په پلار يې   په هر چا باندِي بخيله
پدا هسي بې عدلىَ   هلاکوُ سَرَه عديله
بېله خدايه بل يَو نشته
دَ خوشحال په سته سيله[2]

آه هم دا هونبره آهونه   دم په دم بيا ګناهونه
هم هغه پکښى پرېوزي   چه کښې چا ته ځاهونه
لکه باد هسِي تېرېږي   دَ فانى دنيا جاهونه
اور دَ آه هسى لګېږي   لکه اور په ګياهونه
ګوره بيا به په چا سر شِي
دَ خوشحال ساړه آهونه

---

[1] دَ زړه رنځ د مړو شرم.

[2] طرفتداري او حمايت.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اې پخپل گمان کښ بړوسه[1]   له اصلی کاره مایوسه
دانه نه یې چې دي مغز وِئ   بې دانې حبطه بوسه
وَ خپل عیب وَته ړُوند شوي   دَ پردې عیب جاسوسه
چه پیدا ئې خوشبویي شوه   اگر ښه شو تر آبنوسه
د طوطی برابر نه یې   که نگار لرې طاوسه
که غوټه یی[2] په چرگوړیو   په دا باز نشوې ټپوسه
لعل و در پرې حبطه دِئ   چه رنگ نه لَرِي عروسه
راشه مخ په آئینه کړه   چه چهره شِي در معکوسه
دَ خوشحال خټك توبه دَه
ستا له زرقه له سالوسه

ای چه مخ دِ ښایسته دَي په خالُونه   پدا خپل ښایست ډېر مکَوه خیالُونه
همېشه به دِ دا هسي ښایست نه وِي   دَ گلشن گلُونه نه وِي تر کالونه
چه دَ خپلو عاشقانُو ویال اخلې   هونبره ښه نه وِي په غاړه و بالونه
کله ما وته دعا، کله ښکنځل کړې   درته چا ښیل دا هسي جنجالونه
ډېر دِ ما غُندي غلولي په رنگ رنگ دي   څه بلا ئې په لباس په ټېټالونه
ستا دَ ورځیو خال کوتره دَ هوښا[3] دَه   تورِي زلفی دِ چاپېري ترې جالونه
دَ بلبل په خاطر هونبره بلا نه وِي   چه غنچه کا غوړېدل په اهمالونه
نه به باز نه به شاهین نه به شنقار شِي   که ټپوس دَ اَلوتو لَرِي بالونه
پدا څو توکه دِ هیڅوک باور نکا   په وعده دَ کښلیُو خوب دَي که فالونه
دَ مجنون په بېړی ناست دي مرگ ئې مه وه   چه په سپینو خولو ئې وښندَل مالونه
خبر دار وربا‌ندي روغ لېونیَ ندي
په خوشحال کښ چه پراته دِي دا حالون

اې چه ستا دَ یار له غمه استغفا دَه   که سینه دِ له زنگاره نه صفا دَه
هیڅ دَ خپل مَیَن دَ بدو غارت مشه   دَ اغیار تر وفا ښه دَ یار جفا دَه
دَ یار بد هم لکه ښه هسي حساب کړه   هم پدا دَ عاشقیَ اکتفا دَه
که ئې نېښ زیاده نه گنې تر نوشه   بېهوده دِ طمعه کړې دَ سفا دَه
مخامخ دَ یار و غم ته وَدَرېږه   که دِ غیرو اشنایی وَته قفا دَه
آه که یو ځله مې ولیدې په سترگو   چه مې تل تل ستا له غمه وا اسفا ده

---

[1] د بړوس کلمه سید راحت په معنا د خفه او ناراض راوړی ده، په محاوره کښ هم دغسي دئ. مگر د عبدالحمید ماشوخیل په دیوان کښ هم دا کلمه داسي راغلی ده: که هزار ځله مي بړوس دارو درمان کا – دا غ مي کله مرور دي ستا له درده. دلته یو محشي بړوس ته طبیب کښلی دئ، چه هم دلته هم هلته له موقع سره دا معنا سمه راځي.

[2] کې.

[3] د دې کلمی معنی مطلوبه ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ خوشحال دَ رنځ علاج به څوک په څو کا
چه زګېر وائېِ له طبيبه په اخفا ده

اېِ چه اصل دِ يَوَه قطره مني ده   پدا هسی رنګ وجود دِ څه مني ده
راشه زړه ورپوري مه تړه نادانه   که ئېِ ګورېِ دا فاني دنيا دني ده
عارفانو وته تلخه شوه تر زهرو   په غافل باندِي شيرينه تر ګنی ده
له ګدايه نه لا څه خو مخ جار باسِی   تل تشنه ناسته په وينو دَ غني ده
روغ ئېِ واړه په کمند دَ مکر بند کړه   آزادي که ځني شته دَ لېوني ده
تل دِ خوښ دَ خوشحال زړه دَ عشق پکار وِئ
خو يو عشق دَی چه دَ ده خوښي هني ده

بذګر چه دانېِ لوني په مځکه   دَ يوېِ دانېِ زر طمعي لَري ځکه
حقيقت دَئ که مجاز درته ئېِ وايَم   يَوه ښه ښايسته جل[1] بله کوچکه[2]
چه محنت په ځان قبول کا راحت مومي   خداي به نکاندِي خواري دَ هيچا ورکه
که خبر نه ئېِ خبر شه حال څه دَئ   په ظاهر ډېر تګي لَرېِ له ټکه
هر زمان به دَ اوُبو په فکر نه وُ   بېِ اوبو که ماتېدَي د تړي[3] سکه
دا پريشان پريشان وَيل مي د مستی دئ   چه دي مزي دَ ژوند بولم[4] څو ټکه
تر ليدلُو نه ئېِ نه ليدَل بهتر دِي   چه و مخ ته ئېِ نظر کېږي په کرکه
د دېِ باغ ګلونه واړه ښايسته دِئ   چه همېش ئېِ بقا نشته په کڅکه
چه ئېِ مينه دَ زړه سنګو روزي نشوه   په قيامت به دَ هغو تله وِي سپکه
که بوسه دَ هغېِ دنکي[5] دَ خولېِ غواړېِ   يا ئېِ دواړه څوني نسه يا څونګه
دا دی واړه ناپوهي نه دَه نور څه دَه؟   چه دَ لويو چارِي غواړېِ دَ هلکه
دَ بد ګوي دَ خولېِ خبري واړه روغي   چاړه[6] توره بېِ سندانه بېِ[7] څو ټکه
دا مي شعر په بياض کښ نه دَئ جمعَ   په کجکول کښ مي پرانه دِئ څو کنډکه
چه سرېِ شنوبېِ[8] ئېِ چښم په وخت دَ اوُړي   بادشاهي دَ اورنګ زيب ځما غړکه
کوم ياغيان هوډيان دئ پرېِ يستل له هوډه
چه دا هوښره ډېر دماغ لرېِ خټکه!

---

[1] يعني نجلی.

[2] لوچګه.

[3] محشي ورته کښلي دئ: تنده.

[4] يعني زلف.

[5] دسيد راحت په لغاتو کښ ابتدا په ساکن او په ګ دا کلمه په معني د لوړ قد او جګ راغلې ده.

[6] چړې .

[7] کوچنی مطرقه ده.

[8] شلوبې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بر سېرن شول پیوندونه　　په دل[1] نه لَري پندونه
که پدر دَي که پسر دَي　　سَرَه بېل لَري سندونه[2]
نه امېد شو سَرَه پاتو　　نه باور په سوگندونه
نه سزا دا بد کردار شی　　نه دَ غله ځی مروندونه
دَ اورنگ په ظلم مات شول　　دَ بابر دَ وخت بندونه
پدا هسي وخت خوشحاله
مرگ بهتر دي له ژوندونه

بیا ځیره[3] په سر کړه کښېږده له خیاله　　چه خوبا دي په خوله نوم واخېست خوشحاله
پیا سینه پسې په دواړه لاسه مږم　　لکه باز د هوبائي[4] ووزي له جاله
زه لا هسي کچو گول نادیده نه یَم　　چه لاله به بِهوَم ستا له جماله
که دَ مښکو انبارې مې په لاس کښېوزِي　　همگي به صدقه کړم ستا تر خاله[5]
ځما مینه هسِي نده چه نوربېږي　　که هزار رنگه جفا کړي ځما لاله
دَ عاشق عمر کوتاه دئ لا پدا یم
که دَ عمر هَرَه ورځ ئې شِي سل کاله

بیا له ورایه په خندا راغله نگاره　　دَ ښه کال خوبي ښکاره وِي تر بهاره
مختوری دَ رقیبانُو دَ یار وصل　　فلك ښه را سَرَه وکړه دا دوه کاره
دَ گلزار گلوَنه څه دِي راشه گوره　　تر گلونو ښایسته دواړه رخساره
لکه روح چه له قالبه نه واته کا　　په دا شان مي جدایي کېږي له یاره
دَ مانِي توره ئې څه توري پرې باسِي　　چه په زړه ئې یَو گزار وِي سل پرهاره
ځما خوار سَرَه چه تل غاړه غړي وه　　اوس نظر را باندِي نکاندِي له عاره
دَ عاشق په لاس ژړا دَه تَل د ژاړِي　　معشوقه چه وېره نکا له آزاره
د معشوقي دَ پالنگ لافي خطا دِي　　څو ځما په سر کښ پروت یې دَ سر پاره
دَ دې کلي طبیبان واړه نا ترس دِي　　دَ دارُو په طمعَ مه اوسه بېماره
که هر څو ئې پېتوې پسې ئې غواړې　　په دا باغ کښ به یَو گل نه وِي بې خاره
هر ساعت سَرَه یَو نَوي نَوي خیال وِي　　که ځما دَپاره بیا ور شِي ریباره
که څوک غواړِي چه خپل زړه په غم اخته کا　　آشنایي دَه لاس په لاس فتنه تیاره
په یرغ په مصلحت نه دَه ځایي ده　　دَ خوشحال چه سریکار شه له اشعاره

---

[1] پدل.

[2] یعنی کناره او گوښه.

[3] دا کلمه فقط په چاپي سنخه کښ (چیره) لیکلې ده چه په معنا ئې نه وپوهېدم.

[4] د دی کلمې معنا هم حل طلبه ده.

[5] له خاله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که پوستي له پوستو واوړي ګُندي واوړي
دَ خوشحال خو جار واته نشته له ښکاره

بیا مي څه دَ نورُو یار بولې تور مکړه — په ما خوار دِ ظلم ډېر وکړ نور مکړه
وایې سپی غُندي مِي څو په کوڅو ګرزې — څو ژوندَی په جهان پایم، بېغور مکړه
سر تر پایه اخلاصي یم په یاري کښ — په ناحق مِي لباسي بولې زور مکړه
چه په دوه پیالو دَ میو بد مستي کا — هغه څوک په مجالس کښ میخور مکړه
یَو عجیب دَ میو جام دَئ ساقي راوړه — خداوند ئې په دا منځ کښ نسکور مکړه
چه حرمت دَ عاشقانو بکښ نه وِئ — په هیڅ رنګ مِي په هغه کلي کور مکړه
آشنایي دَ ناکسانو دَ ځان غم دَه — ناکسان له خپله ځانه خمسور مکړه
زه چه نن دَ ببلتانه په اور وریتېږم — دَ دوږخ لمبه نسبت پدا اور مکړه
راز دَ عشق دَی فهم دار اوسه خوشحاله
ښکاروَنه ئې پخپل زوي و ورور مکړه

بې اخلاصه دَ یارئِ جواز نشته — خود پوهېږې بې اَودسه نماز نشته
دَ دانش مرغه هسي پورته ولاړ شه — چه هورې دَ کټه بازو پرواز نشته
که هر څو ئې په سَره اور کښ لولپه کړې — دَ یاقوت دَ اوبو ډار دَ ګداز نشته
هغه باغ چه تل مأوا وه دَ بلبلو — اوس په ده کښ دا بلبلو آواز نشته
دَ زړه راز وَ چا ته وَوایم حیران یم — په هر لوري چه نظر کړم همراز نشته
توکلتُ علي اللّه وینا یَوَه دَه
دَ خوشحال دَ زمانې سَرَه ساز نشته

باغ وَئ دَ ګلونو بکښ ناست وَئ زه او ته — ګل وَئ غوړېدلَي باندي نماست وَئ زه او ته
زیره زعفراني شوي یا ګلګونه معطره — لاس تر لاس نیولي سَرَه زغاست وَئ زه او ته
سپینه خوله دئ راکړَه بیا مِي هم در څخه غوشتَي — نورخواستونه نه وَئ خو دا خواست وَئ زه او ته
تل مي درد و غم وَئ دَ زړه کاست او مهر مینه — تل پدا دنیا دا کم و کاست وَئ زه او ته
رنګ دَ غماز ورک شه راست روزګار دِ در ناراست کا — ځاي دَ ناراست نه وَي سَرَه راست وَئ زه او ته
نمر خېژي خوشحاله چه خروس دَ سحر بانګ لي
شرط دَ پټ نیاز دَئ چه بر خواست وَئ زه او ته

بیا د مار غندي راضي له خپله بختَه — چه د غم له پوسته ووتم یك لختَه
بیا هغه حسن و جمال هغه لیده دِي — که د بخت سترګي مي خوږ وې څو وختَه
ګرد غبار لړي وریځې تر منځ ولاړې — بیا د نمر سترګه ښکاره شوله له ویختَه
خداي دِ وار، همت ورک نکا دَ مردانو — په دنیا کښ باندي راشي ګرانه سختَه
زمانې په هر بازار و ګرزَوَلَم — خبر دار ئې کړم د هر بازار له رختَه
د بهار په وخت ئې بیا نشو و نما وي — په خزان چه پاڼي پرېوزي له درختَه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خوشحال خټك طالع تر خرم[۱] ښه دي
چه بندي شو خاوند بيا ووست تر تختَه

پارسائي ئې دَ پارسا له لاسه يووړه — دانائي ئې دَ دانا له لاسه يووړه
چه مي کړې وه توبه له مي خورُئَ — په چشمانو ئې دَ ما له لاسه يووړه
معجزه چه دَ احياء ده په دوه لب ئې — لاس په لاس دَ مسيحا له لاسه يووړه
دلبرانو چه دعوا دَ دلبرئ کړه — دا دعوا ئې د هر چا له لاسه يووړه
راته پاتو دا يَوَه مسلماني ده — دا مي هم هغي ترسا له لاسه يووړه
ما وې زه به دَ عشق راز لَرم په زړه کښ — دا خبره مي ژړا له لاسه يووړه
چه دَ زړه صبر دَ يار له مخه غواړم — محبت مي دا دعا له لاسه يووړه
که دَ نورُو هوښياري په عشق کښ پس وړي[۲]
د خوشحال ئې لا پخوا له لاسه يووړه

پدا ساه نشته وېسا — هر دم ته وايه اللّه
هر نفس يو غنيمت دَئ — پهره دار اوسه دَ ساه
دَ سالك وَيَل کار کړه — که دَ ځان نه يې بد خواه
دا سالك وَيَل هم دا دئ — ته ئې وايه بې اکراه
چه له خلقه نه زړه پرېکړه — زړه پيوند کړه له اللّه
که هوا دِ کړله ترکه — نور قبول يې دَ درگاه
بادشاهي به دَ هر تن کړې — که دَ خپل تن ئې بادشاه
مُوتوا قَبُلَ اَن نموُتوا[۲] — پدا راز شه انتباه
په جوار ئې دَ قربت کښ — دَ کم شناختو نشته راه
دَ بيدارو دِ نصيب وئ — ښه دولت دَ سحر کاه
څه اميد دور و دراز کړې — پدا لَږ عمر کوتاه
تل توبه کوَه خوشحاله
چه دِ محو شِي گناه

په جهان که لويه چارده دَ مير ښکار ده — که دا چار گورې هر کار لَرَه پکار ده
څو قابو تالاښ دا واړه دي په ښکار کښ — چار دَ جنگ دَ مړنتوب که دَ پيکار ده
ورته هيڅ دَ ښکار دَ ذوق خبري مکړه — دَ هغه سړي چه طبعه دَ بيکار ده
آلوده دِي په ډېر غم دَ عمر ورځِي — چه په شمار دَ عمر نده ورځ د ښکار ده
په خوشحال باندِي دِ ښکار هوا ژوندُون شِي
مرده دله که پتا باندِي بېگار ده

---

[۱] محشي شاه جهان ورته کنبلي دي.

[۲] حديث شريف دی: يعنی تر مړينی دمخه ځانونه مړه کي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په خوني هاتي سوره شوه مي پرستَه | زه هم مست هاتي هم مست دَي دا هم مستهٔ[1]
خداي دَ درې واړه مستانو سره سر کړ | بله نشته یا به نیست شِي یا به هستهَ
نندارو لره ئې راشي نندارچیو | یوه لویه هنگامه شوله پیوستَه
چه ئې ستا زلفیني گنبوتې په لاس کښ | لاس ئې پرېوزه که ئې دَی پرېږدِي له دستَه
یار د ما څخه په کور دننه ناست وُ | زه بې روحه گرزېدم دَ ده په مرستَه
نه یاري نه آشنائي واړه لباس دي | چه خبر شوم د وگړي له بربستَه
ما په وړېو سترگو ډېر یاران خوړلي | په ځَیر ځَیر دِ مخ ته نه گورم له کستَه
د خوشحال په ځَان د ډېرو غشي لك دِي
خو هم ده زده دَي مرِي د چا له شستَه

په خوله کلمه لولي نمونځ روژه کاندِي کافر شته | دعوی کا دَ شیخیَ تر شیطانه لا بتر شته
منطق معني لولي درس فتوی قاضي گري کا | اکثر پدا فرقو کښ که ئې گروې کون خر شته
له گوره لوټه واخلِي استنجا لَرَه وران شِي | تقوی تر هسي حده په اولجه ئې وړي که زر شته
دَ بل کرَه چه ورشي پخپل روي بندیان پرانزِي | په ځَان باندِي چه راشِي کله روي دَ پیغمبر شته
یو ځَای آلوده ندي په دا هسِي دروېشانو | پدا دور که گورې دا ناپاک په هر کشور شته
بادشاه قطب اقطاب دي اُمراګان چه روته گرزِی | کړې ځیر ترلي دَ هر چا په سر میزر شته[2]
چه خاص د زمانې دِئ حال ئې دا دَئ نور وگړي | دَ غواوُ د خرو کلِي خالي نوم باندِي بشر شته
چه حال دَ پرهېز گارو سراسر واړه دروغ شو | رشتیا غواړې له چا نه چرته پاتو دا هنر شته
نه مهر محبت نه مروت نه وفا صدق | عالم سرَه برهم دَئ څو دا دور دَ قمر شته
اشنا له هیچا مشې له پخوا آشنایي ښه وه | چه اوس له چا آشنا شي نور ئې څو رنگه خطر شته
تر دې ژوند یو ښه دِی مره پراته په گورستان کښ | چه نه ئې دا مکرونه نه دا فعل نه دا شر شته
دروغ وَیَل هغه کا چه ئې وېره وِی یا طمع
خوشحال پدا اړ ندي حق به وایي څو ئې سرَ شته

په دا سرو شونډو ئې نه ده وینځَه توره | راشه خضر دَ حیوان په چشمه گوره
مخ دَ یار له خطه وخاته مستغني دَي | دَ غني وِي هر اسباب له خپله کوره
چه ئې سیوره په ما وه لکه بادشاه وم | همائي وه ستا دَ تورُو زلفو سیوره
ستا بارخو بله لمبه وربل دِ څه دَي | لکه تور لوگي چه ټول پاځَي له اوره
دَ خپل پله خاوري دِ بیَه په عنبر کړې | درته چا وې چه په دا بهار ئې پلوره
په څو بل لوري ته گورې ځَان نادان کړې | چه په ما باندي غوغا شِي لور دَ لوره
ته په دا حسن دَ گل غُندي زیبا یې! | که زوولې یې له خپله پلاره موره
چه په خوله ئې نوم اخلي روخ ئې نه دَي | عاشقي چه وېره کاندِي له پېغوره
زه له میو توبه وکرم توبه گار شم | دَ ساقي پیاله مي بیا کا توبه نوره
چه ئې څوک په کوڅه پَل ږدِي هغه سر خوري | په جوار باندِي ئې مه گرزه سر خورَ

---

[1] دا بدله په چاپي نسخو کي نسته.

[2] کړې څېرې ترلی د هر چا په سر میزر شته، دا مصراع په دو نسخو کښ دوه ډوله ده په قلمی نسخه کښ تر میزر لاندی محشی پرونی کښلی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که ئې ناز وَي که خیال وَي ما به یووړ   ولي ما سره ډېر کبر کا هرگوره
زور ئې واړه دَ خپل مخ[1] ورته ښکاره کړ   خوار عاشق ئې ځکه درست پرې یوست له زوره
چه معني ور سَرَه نه وِي وَیَل سپور وِي
خداي به نکا دَ خوشحال خبره سپوره

په ښېوه ښېوه رفتار کاندِي غزاله[2]   وایې یښې په مځکه نه کښېږدي له خیاله
و غمزو وَته ئې حکم دَي چه وژنه   هم هغه چه مینه کا ځما له خاله
دَ زړه حال ئې امانت پکښې لیده شِي   چه ئې تن په صافي صاف دَئ تر زلاله
له دوو سترگوُ خبر واخله چه ئې وژنې[3]   نور به څه پوښتې ځما دَ زړه له حاله
که شیرین اشنا وفا در سره نکا
په جفا ئې هم خوشحال اوسه خوشحال

په دا ښهر گښ دي نه وینم څوک سیاله[4]   خبر دار نه یَم دَ بل ښهر له حاله
په ښایست کښ دئ ارمان دَ صورت نشته   دریغه دریغه په خوي هم وی څه خوساله[5]
په دردمنو کښ نن زه یَم بې مانند   په دلبرُو کښ نن ته ئي بې مثاله
په دا سپین تندِي دئ طعن په آفتاب شِي   په آبرو دي گرو وَړی له هلاله
نن به ته دا کبر نه کړې نور به څوک کا   چه په خلقُو دئ نارې دِئ دَ جماله
که تل جنگ و خرخښې کړې زه برې خوښ یم   ښایسته دَ جهان نه وِئ بې جنجاله
چه د حال پوښتنه نه کړې مرگ مي راغي   کله کله مي خبریږه له احواله
په پنځه وخته چه لاس په دعا هسك کړم   ستا دَ عمر دعا[6] کړم په ډېر ډېر کاله
دا بې وخته سپین وېښته نه وُ بلا وُ
چه دَ کښلیو زړه ئې تور کړ له خوشحاله

په دا باغ کښ به دئ پاتِي نه وِئ گله   که خبر شې دَ خزان له تطاوله
دا څو ورځې غنیمت گڼه په باغ کښ   چه په تا باندِي سینه وهِي بلبله
مرتبه دَ هغه باغ څه پاتو نه وِئ   چه خالي وِئ دَ بلبلوُ له غلغله
و هغې ښېښې ته نه غړېږي سترگې   دَ ساقي څخه چه تشه شِي له مله
په دا پُل باندِي دَ خلقو گزر گوره   څوک پر بوزي، ځني پور بوزِي تر پله
په درست عمر به ئې نه ووزي له یادو   چه لیدلي وِئ تا رُو دَ باز منگله

---

[1] ځان.

[2] دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

[3] چه مي وژنې.

[4] دا بدله هم په چاپي دېوان کښ نسته.

[5] محشي ورته کښلی دئ یعني میانه.

[6] دعا گویم په ډېر کاله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مقدر به په هيڅ رنګ مبدل نشِي   که په ځان باندِي تل لولِي ځلور قله
عاشقان چه عاشقي کا غم به نه کا   دَ رقيب او دَ غماز او له چغله
څه کړم لاس و دست مي نشته قلندر يم   کښه ما به دنيا وبازله کله
په پالنګ به خوب په څو بې غمه کاندِي   چه خبر وِئ دَ فلك له تزلزله
هسي يار لَرَم ښايست ئې تر دا قياس کړه   چه دَ مښکوُ بوي ئې هيڅ دَئ له کاکله
دَ دلبروُ په ماڼي کښ هم مزه شته
بيچاره خوشحال ئې مري له تغافله

په راحت کښ په دولت کښ ياری ډېري   په محنت کښ په زحمت کښ ياران چيري
نه به هر کله بهار نه به خزان وِي   دا د ستوريو[1] چاري ونيسه په تېري
که مي لاس لکه درياب[2]له درو تش وِي   ولي سَترګي مِي درياب غُندِي دِي سېري
له يوې فتنې ئې ځان په دعا خلاص کړم   فلك بيا نَوِي فتنې کا را بر سېري
دَ دې دور په يارانُو باور نشته   په زمان ورته اغيار شِي يار دَ غوېري[3]
چه به ما ورته کاته له جاهَ نکړه   له هغو خبرِي اَروم تېر و ببرَي
پرورښ ئې که په شهد و په شکر کړِي   دَ خرما تر خوند به نه رسېږي ببري[4]
دَ دستار دَ مرتبې به نه رسېږِي   که په لعلو مکمل کړِي پائزېري
په ژوندون ئې دَ خوشحال دَ زړه دَ باسې
ستا کردې به ئې په ګور کښ نشِي هېري

په طلب کښ د سستي وينم دروېشه   چه وتَلي يې د دې خونی له وېشه
نعمتونه رنګا رنګ دئ په هر لوري   په غوښتوني باندی نده جفا پېشه
څو طلب هونبره موندل دئ په دا دور   بلکه لا تر طلب بخره مومي بېشه
د عسلو خواږه کله هغه مومِي   چه حذر کا دَ مچی له بده نېشه
لا دَوخته دَ طبيب طلب بايده دئ   څو لا پايې په دنيا دَ زړه له رېشه
په هيڅ دين کښ ما وفا ليدلې نه دَه   خبر دار يم د هر چا له دين و کېشه
په هر غشي چه زخمي شوم بيا مي وکوت   هغه غشي وُ په تن ځما له کېشه
هيڅ پروا اندوه دَ بل د بدُو نکړم   خوْ[5] دي پانڅي بلا له ځانه خوېشه

---

[1] دا د ستور، يوه چار ونيسه.

[2] لکه صدف.

[3] په بله نسخه کښ غېر راغلي دَي، غوېره او غوره سيد راحت په يوه معني راوړِي دَي يعني منتخب.

[4] دَ هغه وني مېوه دَه چه په عربي ئې سدِ يا نبق او په پارسي ئې کنار بولي.

[5] څو مي پانه څي بلا له ځانه خوېشه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په پیغام د بوسېِ[۱] سود نشي خوشحاله
چه ځما[۲] په خوله مین یې را نېژې شه

په هر لورِي دَي فغان دَ مرگ له لاسه   په هر لور په هر مکان دَ مرگ له لاسهَ
دَ اَدم صورت ئې مرگ لَرَه پیدا کړ   خرابی شوه په جهان د مرگ له لاسه
همگي پیغمبران که اولیاء وه   دُوي په مځکه شول نهان د مرگ له لاسه
عاقبت به شي بې شکه بی گمانه   دا وَدان کورُونه وران د مرگ له لاسه
راسه ته هم دَ توښې په سر انجام شه   کاروانونه شول روان دَ مرگ له لاسه
اې خوشحاله که په تن شاه جهان شې
هم به درومې په ارمان دَ مرگ له لاسه

په هره کوڅه گرزم که مي چا لیده رنگینه   گل مخه عنبر بویه هوسی چشمه مه جبینه
په خوله غنچه دهانه، په غاښونو در دندانه   په دوارو خوږو شونډُو تر شکرو لاشیرنه
په زنی لکه سیبه په غبغبو دلفریبه   په غاړه لکه زاڼې سبر قده تن سیمینه
په تور باڼه ناوکه په ابرو لینده بې شکه   په پوزه لکه لندي[۳] چه را پاڅي له کمینه
گلگُوني ختي واړه مرصع مني په غاړه   ټېکه پر تندِي اېښی په زلفینُو عنبرینه
په خوی خونی خون تېزه مهر چنه چنگ امېزه   بې باکه عاشق کشته بې پروا له دا دودینه
که زر خونُونه کاندِي زړه ئې نشِي لاندِي باندِي
لا نور وریسِې غوارِي خوشحالېږي څو چه مرینه

پدنیا کښ نعمتونه رنگارنگ شته   دَ دیدن دَ نعمت کوم نعمت همسنگ[٤] شته
عاشقی دِ هغه کا چه لېونی وئ   دَ هغو غرض پرې څه چه ئې فرهنگ شته
ما په عشق کښ دا همه واړه تر شا کړه   ته لا ښه یې چه دِ غم دَ نام و ننگ شته
ما وې زه به دَ زړه حال ورته عرضه کړم   یَو غماز ئې تر شیطان بتر تر څنگ شته
په اَشتِی کښ کشتن دَئ عاشق وژني   همېشه ژوندون هم دا دَئ چه ئې جنگ شته
خدایه ژر یو بل اورنگ لَره پیدا گړه   په جهان کښ ښاَدی نشته چه اورنگ[٥] شته
په وار وار ئې دَ خوشحال خاطر صیقل کړ
ولي کړه[٦] ته ئې لا پاتو څخو زنگ شته

---

[۱] په پیغام د بوسې سود د خوشحال نشي.

[۲] که ځما.

[۳] د دی ټکی معنی مطلوبه ده.

[٤] هم څنگ.

[٥] یعنی اورنگ زیب چه پاچا وُ.

[٦] ولی کښته ئې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پروت یم ستا په ور کښې په خیرات مي یاد لَرَه   دانا ښاد خاطر مي په پوښتنه ښاد لَره
څو کړې ظلم جور په څو رنګه طور طور   وکړه فکر غور اندېښنه دَ داد لَره
خیال دماغ دِ ډېر دَئ تر حساب تر حده تېر دئ   مرګ قیامت دِ هېر دَی ښه دا هونبره یاد لَره
مرم په انتظار کښې نشي په زاري زار کښې   سخت ځما پکار کښې تر سندان فواد لَره
شرعَ شته کتاب شته دَ عذاب دَ خوي عذاب شته   ښه که څه ثواب شته ته دا خوي معتاد لَره
خداي وته څرګند دَئ چه د خپل خاطر پسند دئ   څه مهر پیوند ئې هونبره دا عناد لړه
خوي خصلت چه ستا دئ واړه پټ ندي پیدا دي   مهر نازک دا دَئ ته ئې تل بنیاد لَره
ملك شته کښته پورته ګورم ستا دَ سترګو لور ته   مه درومه بل لور ته ځاي پدا سواد لَره

زلفي دِ زنجیر دِی پکښې ډېر زړونه اسیر دئ
څوک پدا تدبیر دِئ، چه خوشحال آزاد لَره

پدا کلي کښې څوک نه لرم نېکخواه   چه رشتیا وایَم هم دا لَرم ګناه
له ځوان مرده په خندا په هوس درومې   له نامرده جدا کېږې په آه آه
لکه سیوره وړاندِی وروستو را سَره ځِي   چه و هر لورِي ته ځَم سبا بېګاه
لکه لاس په شمار دَ زرو پول توربړِي   په دوستی ئې سړی هم شِي روسیاه
زه په رغم دَ صوفي خراباتي یم   چه دَ مکر ذکر کا په خانقا
دَ زاهد پکار کښې څو رنګ اشتباه وِئ   دَ اوباش پکار کښې هیڅ نشته اشباه
که څوک زړه سوځِي په ما ځاي دَ زړه سوي دئ   که مي لاس وَئ زه به ولی وم اکراه
چه ئې لافی دَ پاکی کړې څه ناپاک شه   راشه ګوره چه څه حال لَرِي تباه
وایې سر په عاشقی کښې درته څه دَئ؟   درته وایم که باور کړې یو ګیاه

رعیت لکه عیال ساته خوشحاله
په یاغی باندِي مهم کاندِي بادشاه

په هر کار کښې مصلحت شته   خپل پردِي ته نصیحت شته
چه لر بر له مصلحت شې   کله خیر برکت شته
دَ سړي هونبره ښادي دَه   چه په زړه کښې ئې همت شته
چه همت دَ سړي نه وِئ   مهیا ورته نکبت شه
سر هاله په تنه ښه دئ   که دَ سر سَرَه عزت شته
دَ سړِي چه عزت نه وئ   دَ ژوندون ئې څه حالت شته
په صحیح غني هغه دَئ   دَ هر چا چه قناعت شته
دَ نېستی ئې اندوه مکړه   که په تن کښې دِ صحت شته
چه صحت دَ صورت نه وِئ   څه په کار که دِ دولت شته
دین دنیا دِ مبارک شه   که دانا سَرَه صحبت شته

اوس یاري مکړه خوشحاله
دَ یاری سَرَه آفت شته

(c) ketabton.com: The Digital Library

پخپل قسمت راضي شه، تل دَ بل قسمت مه غواړه　　فراغت دِ مبارک شه که دِ ونېوه دا دواړه
دَ ژوندون پيوند تړَلي په يوه اومه سپنسي دئ　　دَ جهان غمونه پرېږده نور به څه ژاړې ځان ژاړه
خپل دِئ که پرَدِئ دِئ قلم وڅکوه په واړوُ　　دور دَ فساد شو پخپل زوي و ورور مه وياړه
هر چرته چه گرزم ځَنی هسِي چاري وينم　　کار مدار په نن شو، دَ سبا اندېښنه ولاړه
گوره کوم يِو باد دَئ چه په درست جهان را والووت　　زړه په چا ښه نشی لباسی شه خلق واړه
ما وېِ کلی مېشت دَی چه په کلي باندِي راغلم　　تش کنده پراته دِئ خالي مېنه دَه اوجاړه
هر چرته چه گرزي په لاحول ترِي تېرېږه　　سل بلا په زړه کښ سل دانې تسپې په غاړه
ډېره سودا وشوه سل دعوې دَ سود په طمعه　　وخت دَ مازديگر شو دلَ دادکان ونغاړه
تل وايې خوشحاله چه دنيا وته به شا کړم
لا خو دا دنيا دَه مخامخ درته وَلاړه

بر بر راشه نور وزه دل افروزَه　　ستا په وخت مي آسوده شي سترگي پوزه
ستا په وخت سترگي دَ باغ گلَونه گوري　　پوزه هم کاندي دَ بوي خوښي اندوزه
غوږ لا هم ستا له طفيله حظ حاصل کا　　مغني شي عندليب په څو څو سوزه
په وصال دَ معشوقې عاشق فيروز شِي　　دَ گلزار په وخت بلبله وِئ فيروزه
خپل غوړُونه ورته څلک[1] کړه کنُدي واروې　　راز دَ ميني دَ بلبلو له لوزه
د نوروز له فيضه بوټي خالي نه دي　　فيض رسي هم تر سپاندِي هم تر ځوزه
که همه عمر دَ باغ گلُونه گورم　　ځما خوا به پرې سړه نشِي هنوزه
دَ بهار هوا هر گوره ښه هوا دَه　　که آفتاب ورپسې ته نه وي تموزه
په راتله ورلَرَه ډېره خوښي راوړی
په خوشحال باندِي دي قدر دَئ نوروزه

پلاو وخورې يَوه لپه　　ننه پريوزې اندر غپهَ[1]
هيڅ خبر نه وي له ځانه　　نه له راسته نه له چپه
نه درود وي نه دي ذکر　　هندو هم به وي بې جپهَ[2]
چه هوا وی درته ښه کا　　زړه دي ځَي په هغه هپهَ[3]
په هر ځاي چه له چا کښېنې　　يا د راز وي يا د گپهَ
ته به ځان تر هر چا ښه کړی　　که ښه کېږې په غرډپه[4]
که پخپل فهم طبيب يې
د خوشحال تر فهم تپهَ[5]

---

[1] غپ د سپې ږغ ته وايي، دلته نه ورسره جوړېږي ممکنه ده چه غپه وي يعنی غوطه، يا به خپ وي يعني پټ او مستور.

[2] په هندي ذکر کول او خداي يادول.

[3] خواهش او هوس.

[4] په چاپي نسخه کښ (غړوپ) کښلې دي، چه معنا ئی نه ده جوته، اما لکه په قلمي نسخه کښ چه غرډپ کښل سوې دي، معنا لري يعني غر او دپ چه ځان لوړ گڼل او بر بر ويل دي.

[5] په چاپي نسخه کښ رطب کښل سوي دي چه معنا ئې نسوه راته جوته اما د قلمي نسخو تپ لکه چه صحيح دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په رشتيا ويل غوربړي د زړه غوټه — دروغجن خو دي لکه سپيَ د غُلو سوټه
په درياب کښ خښته واچوي هيڅ نشي — په هو څو څانڅکي خوره شِي اُومه لوټه
د هغې ښځې صحبت لکه دوږخ دَي — چه مېړه وته تل کښېنې په مخ نوټه[1]
پدا کار نادان هوښيار واړه پوهېږي — د کابل خربوزه بِه ده تر پهوټه[2]
حڅک خموُنه تَشَوِي مستي ئې نه وي — څوک دَ ميو عربده کا په څو ګوټه[3]
د هغه ياري په کار نده خوشحاله
چه له خپلې خولې وباسي وينا جهوټه[4]

په هره تنګه خوله کښ برابر ندي خواړه — په ځنو کښ حلوا دِي څوک نبات لَرِي تاړه
سَمِې کړې دېږې پخپل زړه لرې خپل يار ته — ځکه دِ دَ زلفو وېښته سَم وئ هم کاږه
بخت دَئ چه ئې اوس ستا له لبانو سرَه ښمه — تا مي چه دَنه زړه په سره پېزوان ځاړه
زه دَ زړه بدخواه وم ما پرې وکړِ پرهارونه — څه لَره مي وَئ دَ يار غمزو لَره لاړه
اور لرې په مخ کښ چه پټا مين کېدلم — ما به پدا بله لمبه ننه زړه ځاړه
زلفى دِ تور مار دي زه ئې هسي وخوړلم — مرَم راباندې نه جُې دَ دم ګريو هيڅ پاړه
مست يم مَي پرست يم زه خوشحال په خرابات کښ
له ميو به وانوړم که مِې وژنى په وراړه

تا وې نورِي تر ما ښې دِي پسې دروهه — راته وايه تر تا ښه دَه بله کومه
چه مِې ستا وَ خرخشو ته نظر وَکړِ — دَ جهان په مخ به نه وئ هسي سلومه[5]
دَ خاطر مرغه مي ستا په زلفو بند شو — اوس به چرته ځې چه نښتي دَئ په لومه
دا چه وايې دروهه صبر کړه له ما نه — بيا مي کومه بې صبري وه در معلومه
په عاشق باندې ئې تل ظلم و ستم وِي — ستا دَ سترګُو وېره نشِي له مظلومه
زه لا اوس په زړه تنګې نوې عاشق يم — په خندا خندا بورجل لَرَه را دروهه
په خوشحال باندې که تل نارې سورې وِي
باز پروا کا دَ کارګانُو له هجومه؟

تا هنر دَ سردارۍ نه زده بهرامه — سرداري دِ په خپل دور کړه بد نامه
هم تمامي خېلخانې لَرَه بلا شوې — هم خپل ځان لَرَه بلا شوې بد فرجامه

---

[1] يعني په تربو تندي وا نارضايي، په بله قلمي نسخه کښ دا مسرۍ داسي ده چه مېړه وته کښېنې په نغر لوټ.

[2] محشي ورته ليکلي دِي چه يو پول بې خونده ختِکي دي مګر دا د هند مشهوره مېوه ده.

[3] يعني يوه هنده او يوه جرعه.

[4] يعني دروغ، دا کلمه هندي ده.

[5] څرګند، نوموړی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تا طاهر دَ کم عقلی په جرگه مړ کړ   اوس فارغ شوې دَ طاهر[١] له انتقامه
تا خپل ځان لَرَه دَ مرگ رخنه پیدا کړه   خېلخانه دِ په بد خوي کړه بې آرامه
په دا هسي بد خویی بې بخت نه يې   چه لا نه يې دَ خوني هاتي تر زاله
مشر ورور دی په زندان کړ ته خاني کړې   دا خاني دِ شه په ځان پورې حرامه
چه خانی ته دِ هوس دئ زړه په زور کړ   لا ځايي وه ستا دَ زړه اندېښنه خامه
نور دِ نوم د ما دَ زويُو په شمار شمار مشه
د خوشحال خټك وينا پدا تمامه

تل په ځان کښېږدې تازه تازه نومونه   زه دِ پېژنم دَ زلفو په خمونه
نه ئې څوک ويني په سترگو نه په خون کښ   چه را رسي ستا له غمه دا غمونه
که مي ته دَ زړه له سوزه خبر نه يې   خبر دار مي پدا حال دي عالمونه
لکه ستا باڼه په شمار په حساب ندي   هسي ستا دَ سترگو ډېر دِي ستمونه
بيا مِي هسي دا غمزې په غشيو وله   لکه تل دِ په ما خوار کړل کرمونه
نه چه زه يواځې ناست يمه ويرژلَي   لور په لور دي ستا له لاسه ماتمونه
ستا دَ تورُي دَ گزار حاجت هيڅ نشته   په وکښل ئې د عالم خېژي دمونه
مگر څوک په غاړُو غرونو ژوندی گرزي   ستا سپروُ په ويڼُو وَلړل سمونه
چه ډېر ډېر به ئې کښېښول پرې پرهارونه   طبيبانُو څخه ورک شول مرهمونه
اوس دي غم لکه لوي غر دَي راته پاتُو   غر به نه اوړی دَ جا په اړمونه
يا دِ ستا دَ مخ ثنا خوشحال خټك کښ   يا دِ نه نيسی په گوتو قلمونه
چه خوشحال ئې په کاغذ يا په قلم کښ
په خاطر کښې هنوېره ندی المونه

تل چه ارته لمن څکوې په محَکه   غره توب لرې دَ مخ په خوبي ځکه
په ببېسر دي رنكارنگه ټکي گوره   پدا شان به ښايسته نه وِي لوڅکه
چه دا هسي شېوه گره ځني زو وې   سَرِی نه وُ ښاپېرَي وُ ستا ادكه
دَ مستی له مخه دا پرېشان ويَل کړم   چه دئ مزَي دَ ژوندون بولم څو ټکه
زه به تا وَته نژدې شم تا به گورم   که د ما گنده نه کېږي ستا کرکه
په بوسه مي دَ لبانو سر فراز کړه   همېشه په زړه لَرَم دَ شربت سکه[٢]
لبونی دي د جمال نه يَم نور څه يم   چه پخپله خونه نه پرېږدم ککَکه
لَون لَون شو لانونه[٣] دَ شاهانوُ   دَ هر در رالَرَه بس دئ څو کنډکه
سر بازم وصال دئ غواړم هغه زه يم   لکه څوک چه په بل لوري غواړِي ورکه
دَ ښايست بخره ئې ورکړه د ترکانُو[٤]   محبت را پيدا کېږِي له تاجکه

---

[١] ظاهر.

[٢] محشي تنده ورته ليکلې ده په چاپي نسخه (څکه) ليکلي ده، يعني ذائقه.

[٣] محشي ورته طعامونه ليکلي دئ.

[٤] و ترکانو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه ئې توره په کار نه وئ حبطه دَه   که ئې روغه وئ دَ سپینُو زرُو تکه[۱]
مگر تا څخه سامان دَ سلطنت دَئ:
چه په هوډ می سپېنه خوله غواړې ختکه!

تور وربل دِ په سپین مخ را آشفته شه   سمن زار دِ په سنبل کښ نهفته شه
عاشقانو دِ آرزو وکړه لیدن ته   چه دَ کښلِی مخ صفت دِ شنفته شه
څه خو سر له غرفې هسك کړه وئې گوره   لاله زار دِ په جوار کښ شگفته شه
تا چه زلفی پېچاپېچ سَره وَلول کړې   په گلونو کښ یو تور منگور خفته شه
هغه دُر دِ فخر کا که ئې تمېز شته   چه ئې پاسه دَ تېکی په تار سفته شه
ستا دېوال مگر دَ عشق په خښتو روغ دئ   چه ئې شیخ تر سیورِې کښېناست آشفته شه
ځکه هسې رنگه بوې لَرې خوشحاله
دا غزل چه دَ بهار په وخت گفته شه

په زړه مې هسې نهال یې اې له دوو سترگو غایبَه   که بله نامه وایم نامه ستا راشي په ژبه
هر دم مې دېره څله اضطراب شي ستا دیدن ته   په تَرِې باندې تل وي دَ اوبو مینه غالبه
تروه ترخه که نه وَې خوږو قدر به نه وُ   سکه ځکه جدائي شوه آشنایی سره واجبه
یوه دَ بېلتانه رنځور گرانه ده که نه وِي   نور همه زحمت آسان دي که نس خوږې دي که تبه
نا څاپه دوه مشتاق چه سَره وَوینې په سترگو   تر دا به بله نه وِي په جهان کښ عجائبه
په دېر ضرور خوشحال دَ یار له مخه جدا کېږي
اروا کله راضي وِي چه بېلېږي له قالبه

په هغه جهان به خلاص وِي له عذابهَ   که دلې ئې سریکار وِي له کتابه
واړه زه یم چه مې هسې شراب بد کړل   گنه کومه بدې غواړې له شرابه
د شیطان له چارو لیرې لیرې گرزه   یو درنگ مه اوسه بې چنگ بې ربابه
د ښه مخ په ننداره کې خیریت دَئ   که ځما له لوریه چار نشي خرابه
چه دا هسې ارت ملك په خپل سر تنگ کړې   په خلوت کښ دِ چه څه سود دَې شیخ و شابه
چه ئې سرې لمبې په ځان کړې قبولې   د ښه بوي نفس پیدا شوله گلابه
هم حېوان ئې هم سړی یې هم ملك یې   که ته ښه په ځان خبر شې له حسابه
که خبر له حاله نشې درته وایم   په بَل نام به باله نشې بې دوابه
که پخوا ئې خرابي ده چا لیدلې   بیا به هم وِي د وجود مېنه خرابه
هر طناب ئې و دانا وَته معلوم دَي   دا خېمه وَلاړه نه ده بې طنابه
دَ خوشحال ختِك په ژبه برکت شه
چه ویَل کا په پښتو له هَره بابه

ته چه هسې په غوغا درومې سیلابه   ولې هسې په ساعت کښ شې بې آبه
آفرین دِ په همت دَ لوي دریاب شِي   چه په هیچرې ئې چار نده کربابه

---

[۱] د قندهار په اصطلاح تېکی یعني غلاف.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه په پورته د کاغذ وګړئ درومي ــــ که رشتیا ده دا دِ درومي بې طنابه
د طوطي ژبه استاد غواړي د نطق ــــ ګڼه دَی به لا بتر وُ تر غرابه
چه په مخ کښ دِ نابود شِي واړه ستوري ــــ د اسمان په ستوریو وَ خېژه آفتابه
که لمبې ور باندِي بلي کا اېرې شِي ــــ د ژوندون هنر به نه ځِي له سیمابه
له یاقوته دِ هاله سیالي شبَه[1] کا ــــ که دَ اور په تاو کښ دا نشِي بې آبه
چه مرغونه وزر بیا مومي آلوزي ــــ هیڅ مقصود تر سرَه نه ځي بې اسبابه
په ځوانی کښ اوده وُ په زوړ والي
د خوشحال سترګي بیداري شوې له خوابه

توره چه تېرېږی خو ګزار لَرَه کنه ــــ زلفي چه وَلَول شِي خو خپل یار لَره کنه
ولي راته وایې چه په کښلیو نظر مکړه ــــ سترګی چه پیدا دِي خو دیدار لَره کنه
شیخ دِ نمونځ روژه کا زه به ډکي پیالې اخلم ــــ هر سړَی پیدا دَئ خپل خپل کار لَره کنه
تا وې چه ځما دَ خولې بوسه لکه دارو دَه ــــ غواړم دا دارو دَ زړه پرهار لَره کنه
ویني مې د زړه خورې مګر نور څه لَره ندي ــــ زړه ځما پیدا دَي تا خونخوار لَره کنه
څه ژړا فریاد کړې دَ شهی دَ تورو زلفو ــــ ته ورتلې پخپله دې تور مار لَره کنه
خود به ستا تر مخه دَ ګیاه غُندی څرګند شي ــــ ګل دَ لاله راوړه خپل رخسار لَره کنه
مَی شته چنګ و نَي شته دَ خپل یار سرَه خوشحاله
خپل بیاض په لاس کښ خو ګلزار لره کنه

تونګران په ملك و مال لَري تکیه ــــ دروېشان په ذوالجلال لَري تکیه
دَ عارف ژبه ئې بند ګړه له مقاله ــــ عالمان په قیل و قال لَري تکیه
دَ عاشق سرَه چه هونبره استغنا کا ــــ ښایسته پخپل جمال لَري تکیه
که تکیه دَه خو تکیه دَ یوه خدای دَه ــــ چه په بل ئې کړې څه حال لَري تکیه
دا نابودي تکیې ګوره دَ وګړِي ــــ چه په ستورِي چه په فال لَرِي تکیه
دَ دنیا تکیې ئې ولیدې په سترګو
نور به چا وته خوشحال لَري تکیه

تر هر چا دَئ د ما یار ښه ــــ شکر لب و شیرین بار ښه[2]
تر سنبولو ئې ښې زلفي ــــ تر ګلونو ئې رخسار ښه
توري سترګي تورِي ورځي ــــ تور ګېسو ئې تار په تار ښه
تنګه خوله ئې نېسته هسته ــــ لکه خوله هسي ګفتار ښه
لکه دُر هسي غاښونه ــــ لا تر درو سپین هموار ښه
تر وېښته ئې ملا نرئ ــــ تن ئې لا تر سپېین چوتار ښه
قد ئې ښه تر سبر ونې ــــ لکه قد هسي رفتار ښه

---

[1] په چاپي نسخه کي لمړی توري زبر او دوهم توري زور لري، په قلمي نسخه کي محشي (مشکېی) ورته کښلي دي، چه مصنوعي مرَی ځني مطلب دي.

[2] خدایه راکړه د ما یار ښه ــــ شکر لب و شیرین کار ښه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه هر ځای وته ئې گورم   سر تر پایه پریوار ښه
خدایه ماتې هغه خولې کړې   چه به وایي هندو بار ښه
هونبره کلي ډېر ښهرونه   پکښې نشته یَو نگار ښه
چه پکښې خواږه یاران دئ   پېښور تر هر دیار ښه
په موسم دَ ښو گلونو[1]   تر هر څه دَ میر ښکار ښه
ښه په هند کښ چنبا گل دئ   تر دا گل دَ وطن خار ښه
دَ سرای قدر نور چا نزده
په خوشحال دَي تر فرخار ښه

تا وژلی هم له خپله لاسه ښخ کړه   له دِ زړه باندي یخېږي زړه پرې یخ کړه
رقیبان دي لکه سپي دِي په کوڅه کښ   چه انگنِ دِ پاکیزه شی واړه چخ کړه
دَ جنت مېوې[2] مې نورُو ته بخښلي   کله کله ځما په خوله سېب دَ زنخ کړه
هغه واړه مهیا دی په هجران کښ   چه واعظ وَ ما ته شرحَ دَ دوږخ کړه
که پرواز دِ دَ شهباز دَ شاهین ندئ   دَ مطلوب په لوري پرونه دَ ملخ کړه
چه دَ قدر دَ وصال نه وُ خوشحاله
په فراق دِ ښو یارانو اوس آوخ کړه

ته چه دا حسن لرینه   ځکه هونبره کبر کړینه
تورِي سترگي په کجلو   په تنبولو شونډي سرینه
په مثال لکه شاهین یې   چه دَ زړُونو غوښې خورینه
که ته هر څو ښایسته یې   کبر مکړه وَ به مرینه
دَ خوشحال خاطر مفت ندي
فهم وکړه چه ئې وړینه

چه پلَو له مخه نه اخلِي دلبره   مگر شپه دَ خوار عاشق شوه بې سحره
نه ئې زړه په ما نرمېژِي نه گروهېږِي[1]   خدایه څه مِي سریکار شُو له کافره
نه مِي خوب نه مِي قرار نه مِي آرام شته   همیشه را باندِي تبه وِي شپېره[1]
دَ وصال امید رمق دَي لَږ را پاته   او کنه بېلتانه وَوژلم اکبره!
په یوَه نفس کښ زر خطونه راوړي   په هر لور چه غورزَوَم دَ زړه کوتره
دَ معشوقي په پالنگ به هغه خېژِي   چه له سَرَه نه بیرون کا دَ سر ویره
غلېواز چه هنر نه لَرِي آزاد دَي   باز په دواړُو پښو بندي دَي له هنره
څه وه څه شوه خبر نه یَم بیا به څه شِي   اې یوه خدایه ځما په حال خبره
څه یَوَه نېزه څه دوه څه تر دا زیاتي   دَ غریق اوبه چه پاس واوړِي تر سره
مگر خضر مي مدد شي دعا را کا   چه لاهو بېړی مِي وَوزِي له خطره

---

[1] دا درې وروستني بیته له یوې قلمی نسخې څخه را نقل شوه، په نورو کښ نشته.

[2] منې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځو ئې ځله هر ساعت شِي هونبره ځله
دَ خوشحال سينه لګېږِي له حجرهَ

چه دا هسي په پالنګ راغله نوخېزه الوداع دَه دَ خوشحال ختك پرهېزه
عقل لو عشق چه سَرَه دواړه په دعوه شي بل مجال دَ عقل نشته بې ګرېزه
هم پخپله جنګ آغاز کا جنګيالیِ هم پخبله صلح کاندِی صلح آمېزه
په بازي بازي وژلي کُټل نشي په خندا خندا خونونه کا خونرېزه
زه د کښليوُ په دا کار پوري حيران يم چه له چا نه زده کَوِي هونبره مکېزه
که له دله ئې شلوم شلوله نشِي دَ دلبرُو ياري ځو ده دلاوېزه
غچول ئې هسي نه دِئ چه څه پرېږدِي تر الماس ئې دَ غمزې توره دَه تېزه
قند و ګل سَرَه دا هونبره لذت نکا چه خوله ورکا دَ زورل سَرَه آمېزه
د معشوقي نوم عاشق په جهان خوز کا د شيريني بازار تود دَئ له پروېزه
که مي بې له تا نه نوره ياري وکړه راته ګوره را ځکوم حديث په بېزه
په کاته کاته زړه لا درته تاوتاو شِي دَ لرګي لښتي په غاښ کړې رېز مريزه
چه ئې سوز نه وئ له سازه يا ئې سر له[1] سرو نازه
دَ ژوندون راحت ئې کوم دَئ راته وَوايه همرازه!
غم مى واړه تار په تار شِیِ دَ هر تار له ښه آوازه
په هر ځُاي چه ښايسته وي ترې سلام مي دَئ له نيازه
ځما لاس له کاره ووزِي چه په کار کښ شې شهبازه
چه دَ کښليو ننداره کړَم
ورته پاتو شم خوله وازه

چه له عشقه بله چار ګڼی افزونه تر دا بله انديښنه نشته زبونه
باور وَکړه چه د عشق په کاروبار کښ که زيات نه يم کم هم نه يم تر مجنونه
ظاهري ګونه دَ زړه په حال ګواهي لي که هيڅوک ندي خبر له اندرونه
ته ناترس به ګوته هم پرې لنده نکړې که له دوو سترګو روان کړم دوه سيندونه
چه دَ زړه له تاوه وَوزِي غه خبره[1] اثر وکاندي آخر په واړه زړونه
کل عالم دَ بېلتانه له لاسه زار کا زه په ځو خبرو خوښ يم له بېلتونه
يو ئې قدر دَ وصال راته ځرګند کړ بل ئې سهل را ښکاره کړه نور غمونه
چه تا شان دَ ليلي کړ زه پوهېدلم چه به ستا له لاسه ځُاي کړم غاړي غرونه
چه يك لُخته دِ خوشحال له زړه نه وَيوست
در پوهېږم ډار دِ نکېږی له خونه

چه وفا ئې له چا نه مونده په مځکه وَ اسمان وته روان شو عيسی (ص) ځکه
په زرګونُو راته لاف کړې اوس يو نشته آشنايِي له هر چا ښه دَه بې ختکه
دَ هغو له خولې کړې خبرِي اَورم چه به ما وَرته کاته کوَل په کرکه

[1] هغه خبره چه د زړه له تاوه ووزی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ راحت په وخت چه تَل تر تا ځاربېږي   په سختي کښ وېزاربېږي له ابکه[۱]
ما وې واړه په احسان ځما بنده دَئَ   همگی ئې زيست روزگار وُ له کوتکه
دَ معني په سترگو گوره له دانا يې   په ظاهر جامه که ښه برېښي لټکه[۲]
مروت ياري ترې مه غواړه خوشحاله
هر سړَی چه اُوبه وَڅښي له اټکه

چه ئې تا غُندِي را درومي په پوښتنه   رنځوري دَه دَ هغه رنځور سودمنه
دَ بسير موتي د لاس د سکندر کړ[۳]   ښوريده ئې اشارت په جار و تنه
تل په تا پسې غمجن يم هونبره نکړې   چه مي وَ پوښتې څه حال لرې غمجنه
که دِ سر له ما نه غوښت لتا مې دريغ کړ   بيا هاله وايه وَ ما ته دروغجنه
زړه مي ستا په لاسو درکړ تا خراب کړ   هلك څه زده دَ زيبا طوطا ساتنه
خداي دي لاس دَ هغه چا په ته کښ پرې کا   چه په قصد به پرې کوِي دَ گلو وَنه
که يو ځل ئې طماغه[٤] له سَرَه پرېوزي   چوز و باز ووته څوک ښئي وهينه
که دَ کښليوُ وعده هر کله خلاف دَه   خداي دي تا دروغجن نکاندِي په ژمنه
وَ خوشحال ته خو هم دا وايه مطربه
چه ځار ځار کله به رايشې مينه!

چه نه لَرِي ننگونه   وئې مه وينې رنگونه
دا د ننگ دَپاره گرزم   پدا هسي گړنگونه
صد رحمت را باندِي ښايي   پدا هسي آهنگونه
په څو به ځَني درومې   چه دَ زړه لَرم زنگونه
مهدي له غاره ووزه   کښېږده پښه په پلنگونه
نه دين شته نه آئين شته   شرم لاړ په فرسنگونه
مختورن[٥] ظالمان ډېر دِي   چه آخلي قلنگونه
دَ عدل توره واخله   ملك اسلام کړه په جنگونه
بيداره اوسه زرکی   شاهين[٦] گرزي په څنگونه
خوشحاله فهم وکړه
چه پر ېوزي خرسنگونه

---

[۱] يعني پلار.

[۲] يعني هغه توره چه په جنگ کښ کار نه کوی، پڅه ئي مخ اوښتې توره.

[۳] د بسير لولو د لاس د سکندر شوه.

[٤] محشی ورته ټوپی ليکلې ده.

[٥] مختوري.

[٦] شهباز.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه دا هسی ښایسته ئي زیړه ګله — ځکه تا په ځان شېدا کړمه بلبله
چه ئې طور ستا دَ توروُ زلفو واخیست — ځکه بوي دَ مهر نه ځي له سنبله
دَ لبانُو بوسه بیا ورکړه مشتاق ته — چه مستي ئې لا اثر وکړي تر مله
چه په پټو سترګُو ناست لیدل دَ یار کړم — خلق څه خبر له هسې رنګه شغله[1]
راشه خپل وژلی ګوره پخپل وَر کښ — په غمزو په خرخښو په تغافله
چه دَ خلقُو له نظره ئې امان وئ — همېشه ورباندې لولم څلور قله
لکه یار را سَرَه وُ په هغه شان دئ — ښه چه بیا دئ مخ توري وشو چغله
لا به کله سر ځما په غېږ کښ کښېږدي — چه دَ مښکُو بوي دئ دروُمي له کاکله
څوک چه صبر ستا له مخه راته وایي — ځما څه غرض له صبر و تحمله!
درست عالم دئ په خوشحال باندې غوغا کا
باز پروا کا[2] دَ کارګانُو له غلغله

چه ئې بخره ازلي راغله اصیله[3] — دا فلك ئې همېشه ګرزي په سیله
چه عزیز ئې پخپل فضل و په کرم کړل — چار به نشې د هغو چېري ذلیله
چه پخپله ئې عطا په خلقُو نه کا — دَ هر مال بخره به واخلي له بخیله
دَ حاتم په مسند ناست هغه زلمَی دئ — چه دنیا ئې په هر چا باندې سبېله
دَ عارف په بخره علم لدُني دئ — په الست ئې روزی شوی بې تحصیله
چه ئې واړه آمنا و صدقنا کړه — دَ دانا وینا به نه ویي بې تاویله
دَ دې دور درویشان خلیفه بس دئ — اوس خپل ځان لَرَه بل کار کړه عزازیله
که کامل دئ په جهان هغه کسان دي — چه فارغ دي دَ دنیا له قال و قیله
عالمان دِي ره زنان چه غواړي نغاړي — عالم عالم لَرَه زده کړي څو دلیله
دا جاهل شیخان شیخان نه دئ شیطان دئ — چه فساد ئې پیدا کېږي له تهلیله
که دَ یاره نه جدا وِئ دوه درې لوېشتي — و عاشق وَته ښکارېږي دوه درې میله
زه هم ځکه په جهان کښ بې عدیل یم — په جمال مِي معشوقه دَه بې عدیله
چه آرام ئې دَ خپل یار په لیدوُ وشو
دَ خوشحال له دله څه غواړې تعجیله!

څه به ووایې خوشحاله — له تکمیله له کماله
د هغه مرغه څه نوم دئ — چه په اور کښ لَري ځاله
هم بېچون هم بېچګون دئ — هم بې مثله بې مثاله
هم بې سره هم بې پایه — بې وزره هم بې باله
په یَوَه نفس آلوزي — څو عنقا درومي څو کاله

---

[1] شخوله.

[2] باز پرواز کا.

[3] دا بدله په چاپی دیوانو کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَئَ میوه د هغه باغ خورِي   چه ئې ونه نا نهاله
چه په دا مشکل خبر شې[۱]
ځان به خلاص کړِې[۲] له جنجاله

چه په درست تومن اوڅارهَا   نن هغه ده ځما يارهَا
لا جنوټې سر کندي   چه حجاب نه کا له پلارهَ
يو سورکی پیزوان په پوزه   ور بلوټې يو څو تارهَ
مخ نسرينه مه جبينه   سنبل مويه پري وارهَ
شکر لبه پر طربه   هوسی سترګې ګل رخسارهَ
قد عر عره مو کمره   سر تر پايَ قلم کارهَ
په زړه سنګه شوخه شرنګه   جفا خويه زړه آزارهَ
زه ئې قتل په ليدل يم   دا را نه ده پروا دارهَ
چه مي نوم ورته څوک اخلي   و ښکنځولوُ ته تيارهَ
څه کړم کوم فکر علاج کړم   دم واهه نشِی له ډارهَ
د دې خوي خصلت دا هسي   ځما دَه مينه بسيارهَ
دا يَو څه علامت وشو   په ما خوار دَ خداي دَپارهَ
که پَتِ نياز ورځَني غواړم   په نياز نه ده خبردارَه
که خپل زور باندي ښکاره کړم   خيلخانه لَري خونخوارهَ
که ئې وغواړم په زرُو   زر هم ډير غواړي بې شمارَه
نه په زور شي نه په زر شِي   په جهان دِي دا دوه کارهَ
دَ خوشحال تکيه په خداي دَه
بيا پتا دَه شيخ رحمکارهَ

چه مي ستا کوڅه مأوا شه   غم ځما له زړه سوا شه
ستا کوڅه لکه بهښت ده   په بهښت کښ مِي زړه وا شه
زړه مي ستا دَ مخ په دور   له چمنه بې پروا شه
هغه راز چه دَ خلوت وُ   وَ هر چا وَته رسوا شه
عالم درد لَره دوا کا   دَ يار درد ځما دوا شه
شانه ورو وهَه په زلفو   پکښ زړه مِی سر هوا شه
چه ته مهر باندِي نکړِې
خوشحال ځکه بېنوا شه

چه مِي وليده پخپل انګښ ولاړهٔ   ما په ټيکي سترګي بيا مونده بيا ولاړه
که ښه مخ وته کاته کَول ګناه دِئ   دا ګناه دي وِئ دايم د ما په غاړه

---

[۱] محشي ورته ليکلي دي، چه مراد له دې هم مذکوره حقيقي زړه دئ.

[۲] خلاص کا.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو څه بځن[1] زړه ئې راکړ هسې وایم — چه د ما وَي دَ جهان دلبري واړه
زه جدا له یاره کوم خیر ناصحه! — په ژړا کښ راته وایه خیر غواړه
دَ ښه یار په جدایَی کښ گرم نه یې — که دِي دواړه لېمه ووزِي لا هم ژاړه
دَ طوطي خوراک شکرِي دِي خوشحاله ته
جگي جگي څه خو ورکړه دَ خولې لاړه

چه د زړه اخلاص دِ نه وِي له معبودهَ — لا عجب که ئې راضي کړې له سجودهَ
محرمانو اجازت موندلَي نه دَي — گڼه ډېر به ئې خبر کړل له دې سودهَ
محبت غلام بادشاه بادشاه غلام کا — خبر واخله له ایازه له محمودهَ
خداي ځما تر فهم ښه[2] د عشق هنر کړ — که دا جار ده نور عالم وته نابودهَ
تورو زاغو د گلونو قدر څه زده — له جماله ئې بلبله شوه خوشنودهَ
په سند به د همه زړونو مردود شې — که دِ چار شِي تر یوه پوري مردودهَ
تر مطلوبه پوري شرط دَ رسېدو دَي — که تمامه لار په وینو شې آلودهَ
خو یو بخت دِ ناسازي را سَره نکا — تل کینه کوه له ما سَرَه حسودهَ
کل مقصود دَ زړه هورې چه هغه یار وي — بخته را شه ته مي ور وړه تر مقصودهَ
ما خوشحال ئې سودا کړې نادیده دَه
که کالي په بهانه ځي بې نمودهَ

چه دَ دواړو سترگو ښېر در څخه شته — پرئې خوره له ځانه ښېر در څخه شته
آئنې وته نظر کړه او گل بوي کړه[2] — چه خپل مخ دَ گل په څېر در څخه شته
که د زړه ځما په زړه دَئَ چه ئې ټول کړې — ټولَوَه ئې چه کمشېر[3] در څخه شته
ډېر به ما غُندې په عقل تېر و بېر کړې — چه وربل دِ تېر و بېر در څخه شته
تل دعا درباندِي کا ځني خبرېږه — یو څو خوار له دله هېر در څخه شته
که جمال که ناز و خیال که کرشمې دِي — دا تر شمار تر حساب تېر در څخه شته
لَږ دَ مهر دَ وفا خویونه زده کړه — دَ جفا خویونه ډېر در څخه شته
عاشقان غریبان وژنه صرفه مکړه — دَ غمزې تېره شمشېر در څخه شته
کله ډِک مهر دَ خولې په خوشحال وکړه
خو که تش مهر برسېر در څخه شته

چه دا هسي رنگ مانې کړې بې گناهَ — ویره نه کړې دَ عاشق دَ زړه له آهَ
چه په هر لورِي روانه په شیوه شې — در سره ځما دعا درومي همراهَ
چه دِ هونبره ډېر دماغ وته وَگورم — بل دِ سیال په جهان نشته بې بادشاهَ

---

[1] په اصلي نسخه کښ بځن دي ته معني ئې نسو را ښکاره، د پښتو مرکې په لوي قاموس کي بخن په معني د رنگ لیکلي دي په قندهار کي هم دا کلمه سته مثلا واېي تور بخن، ژړ بخن وغېره، دلته هم ورسره جوئېږي یعني څرنگه زړ۰ ئې راکي.

[2] نظر کړه گل بسو کړې.

[3] د دې کلمې معنی حل غواړی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

معشوقه مي دَ عاشق غندنه نه کا ‌ ‌ گل بورا وته ونه وې توره سیاهَ
یا په ما باندې مَیَنه کړې دلبره ‌ ‌ یا مي مینه ځَني ما ته کړې اللّهَ
چا ته حال دَ زړه معلوم کړم خبر نه یم ‌ ‌ یَو نېکخواه په جهان نشته بې بد خواهَ
رقیبان دي غوغا کا پروا مې نشې ‌ ‌ شېر به کومه اندېښنه کا له روباه
په یوه گزار ئې درست مقصود پوره شو
چه نگاه ئې په خوشحال وشو ناگاهَ

چه له هر چا طمعه پرې کړې سلطاني ده ‌ ‌ که دِ زړه په خاموشي کښ سبحاني ده
دَ خاتم دَ سخاوت خبرى مکړه ‌ ‌ لا پدا کښ هم دَ طمعي نښاني ده
په څو رنگه دَ یارئ صفت کښږي ‌ ‌ زباني یاري، ناني یاري، جاني ده
تر جاني یارانو هر څه صدقه کړه ‌ ‌ هم پدا سبب پکار دنیا فاني ده
دَ دنیا په پرېشاني کښ جمعیت دَئ ‌ ‌ دَ دنیا په جمعیت کښ پرېشاني ده
چه له دوسته له دښمنه ښه سلوک کا ‌ ‌ دَ هغو سَرِیَو ښه زندکاني ده
چه په کور کښ مي څه وُ تر واړو تېر شُوم ‌ ‌ و خپل یار وَته مي هسي مهماني ده
په زرگونه کتابونه ملا لولي ‌ ‌ الف بس که ئې غرض مسلماني ده
په نادان بادِندي هم رحم شته خوشحاله
معذرت د نادانانو، ناداني ده

چه دا هسي ئې اغازه عربده کړه ‌ ‌ مگر تشه ئې له میو میکده کړه
عقل ډېره شعبِده لَرى په میُو ‌ ‌ ساقى تار پتار ئې هره شعبده کړه
ښه جمال لَره پیدا کړه ځما سترگى ‌ ‌ له غه پسه ئې جمال مشاهده کړه
یَو ځَل بیا له زېبا مخه پَلَو واخله ‌ ‌ دا په غم کښ پراته لا په غمزده کړه
ستا له غمه چه ډېر ډېر همېشه ژاړم ‌ ‌ د واړو سترگو مې خجله نربده[۱] کړه
دَ ویشتلو اه چه ولگي ښه ندئ ‌ ‌ لا دَ وختِه ئې دَ زړه له حاله زده کړه
دَ قلم له سَرَه تور لوگي روان شو
چه خوشحال دَ دې غزل مسوده کړه

چه ئې میاشت کړه دَ اسمان دَ پاسه شقه ‌ ‌ چه اَفتاب ئې را ښکاره کړ له شفقه
چه په سر باندې ئې ابر سایه بان وَه ‌ ‌ چه ئې پاتو جبرئیل شوله ابلقه
چه خوږې ئې دَ خولې لاړې تر عسلو ‌ ‌ چه همه علم ئې زده شو بې سبقه
چه جمال ئې ښایسته په ملاحت وُ ‌ ‌ چه دَ مښکو بوي ئې هېڅ وُ تر عرقه
چه سایه ئې دَ وجود په مځکه نه وه ‌ ‌ چه بره ورته گویا شو له طبقه
چه ئې تار په تار دَ باد په مخ خواره[۲] کړل ‌ ‌ دَ تورات و دَ انجیل واړه ورقه

---

[۱] "نربدا" یو رود دی په هند کښ.

[۲] خپاره.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دواړه[١] کوَن په طفیل دَ هغه دِي مرتب او مهیا په ډېر رونقه
چه د دوست دار دَ څلور یار دَ اهل بیت دئ په هغو دَ ښو گواهي وله مطلقه
دَ عربو[٢] ثنا هیڅ ورنه رَسیږي
دَ خوشحال ژبه مښود کاندي ناحقه

چه ئې خوب په پالنگ نه وُ بې د پرو له بالښتَه — راشه گوره ننداره کړه تر سر لاندي اومه خښتهَ
چه فاني دنیا دني دَه بود ئې نشته ناهني[٣]ده — څکه دا ده اې نادانه د هوښیار تر فهم زشتَه
دا دنیا خارشتي بزه ده په ساتل ئې څه مزه ده — شېون ئې وشړي له بزو نه چه ئې پوه شي له خارښتَه
چه هم تول ځي هم دلی[٤] دا طوفان دَئ که ژلی — چه ئې ویږي[٥]موندي نشي، هي توبه له هسي کښتَه
ما لیدلې پدا چشمانو وراني مېني دَ شاهانو — یکباره ورځني ولاړه چه ئې درسته دنیا غوښتَه
د لکونو پیدا غول[٦] کړه د جهان گنجونه ټول کړه — نه به ته نه به ستا پښت وي، بیا سنجرشو یو څو پښتَه
د سیلاب په مخ دَ کور دَي دا دَنِي فکر دِ نور دي — چا به نکړه هورته خونه چه به دا په سیلاب رغښَه[٧]
په دنیا کښ که شداد شې بیا به ته په بلا یاد شې — که بهښت په دنیا روغ کړې څه دِ سود دَي له بهښتهَ
هغو[٨]یو وړله له ځانه دا فاني دنیا اې ځوانه! — چه ئې تار په تار خوره کړه نه هغو چه ئې ونغښتَه
ما ئې ولیدل کارونه طور طور رفتارونه: — په ورتله په ستغ[٩] ختَنه په تلَه کندِي غُندي رغښتَه
که کم عقل که کانا[١٠] یې که هوښیار یې که دانا ئې!
د میر باز غُندي ورزغله د خوشحال غُندي ترې ترتښتَه

څو دَ ملك وارث و نه وهي سرونه — هونبره چېري قرارېږِي سمي غرونه
یا به ستا په وره ناره وِي یا به ژاړي — یا دِ تا له لاسه ویر دَ چا په ورونه
رخنه گر دَ ملك پرې بِده پخپل ملك کښ — په حکمت په زر وزور، په لښکرُونه
څُو په تورو، په توبریو، په نېز وشي — صد چندان شي په تدبیر په هنرونه
ورور او زوی دَ ملك په کار کښ قتل کیږی — نور په واړو باندِی جوړ شول محضرونه
بې دَ تېغ له آبه نوری اُوبه نشته — چه جنگجوی سَرَه ساړه کا تېرونه

---

[١]چه کونین په طفیل.

[٢]چه عرب ئې و ثنا ته نه رسېږي.

[٣]تر دې کلمې لاندي محشي "نا هضم" کښلي دي.

[٤]درمن، د غلې کوټه.

[٥]وږيَ.

[٦]په مجهول واو لښکر او فوج.

[٧]چه په مخ د سیلاب رغښتَ.

[٨]هغه.

[٩]په غره کي نرئ او سخته لار.

[١٠]محشي ناپوه ورته کښلي دئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ سردار دَ رياست و نه په وينو په لېړ شنو دَ اعداء کا ثمرونه
په ميدان کښ توئي ښې دِي دَ سرويني نه چه ډکه سينه وړي له ځګرخونه[۱]
يا دَ مرد غُندِی شمله دَ دستار پرېږده يا په سر کړه لکه شځه مېزرونه
خدايه چا وته ئې کښم څوک به پرې پوه شِي
ما وَيِلي هر يَو بيت دَي دفترونه

څوک به څه ساتې په پوهه په پندونه په وېښته سَرَه ترلي پيوندونه
په يَوه قفس کښ بند کارګه طوطا کړه سَرَه بېل به وِی دَ هر يوه سندونه
يا کُشتي د زورَوَرُو سره مکړه يا د دُوي غُندي پيدا کړه مړوندونه
موږ پدا عقل روغ نه يُو لېوني يُو معشوقه چه و عاشق وته غندونه
عاشقان دَ شاه دَ خولې يُو زر مو نشته که په سر ئې ليدَل مومو سرښندونه
چه باور دِ په رشتيا خبره نکا وَ هغو وَته به څه خورې سوګندونه
چه ناپوه سَرَه تېرېږی ډېر افسوس دي دَ دانا سړی کيميا غُندِي ژوندونه
پخپل ښکار پسی به څرنګ باز آلوزي چه باز دار ئې پسِې وا نکا بندونه
دَ شکرو خوند به هيڅ ورباندِی نه وِي چه خبر وِي دَ خبرو په خوندونه
تا دَ زلفو په زنځير کښ خوشحال بند کړ
آفرين دِ پدا هسي شان بندونه

څوک خبر دي له فتنو د دې جهانه نوِي نوي را پيدا شِي له دورانه
ما و تا غُندِي به څو باد وړي ياد کا که خبر واخلې له مځکي له اسمانه
چه له باده دمه ډک وه که ئې ګورې باد ئې خاوره په ملکونو کړه پرېشانه
په شان شان مي دَ وجود ننداره وکړه بيا به هم شِي څو رنګه په څو شانه
نه ئې زر نه جواهر شته يو تاوان دَئ که به ښه کړې ځَان ئې خلاص کړه له تاوانه
زمانه مي شوه په غاړه اې خوشحاله
که ئې ګورې نه لتانه نه له مانه

څه به وايم د دې نفس له آزميښتهَ نفس آدم دَي را يستلي له بهښتهَ
چه پکښې دَ دواړو کَونو مراد مومې هغه چار دِ تر نظر لاندي کا زشتَه
د کيميا د بوټي ګل کله مونده شِي چه د پښو تلي ګلګون نشي په غوښتَه
د سړيو په عظمت پوري حيران يم چه په ګور کښ توري خاوري هونبره نشتَه
بيا به څله څوک طلب دَ دنيا کاندي چه ئې خلاص نه وِي يو دم د کار له کښتَه
که تر سر لاندي بالښت کښېږدِي د َپرونو عاقبت به تر سر لاندي کاندي خښتَه
د دنيا مينه په مثل د خارښت ده هيڅوک نه وينم خالي له دې خارښتَه
د صحرا په کاڼي رخه[۲] د شيطان شوه عيسي سر په مځکه کښېښو له بالښتَه
د زړه مينه په مثال لکه پېټك ده چه د ګوي څښتن وَهَله هورته رغښتَه

[۱] نه چه خوړين له عيبه غاړی ځګرنه، يا نغاړي ځګرونه.

[۲] حسد، کينه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

غم ئې واړه د آشنا دَ بېلتانه دَئ
د خوشحال څه سریکار شه له جوړښتَه

څه بلا ډېره ښه ئې د بهار دَ گلو وختهٔ[۱]   که ژر در پسې نه وي د خزان سیلۍ سختهَ
په وخت دښو گلونو د وساله باده نوشلي   د زړه اندوه دِ واړه دا عشرت یو سي یکلختَه
په وخت د ښو گلونو په خلوت دَننه ناست یې   را وزه ننداره کړه ناسوتي شیخه بدبختَه
هر گل وته چه گورې گوښې گوښې ئې نگهت وي   په رنگ سَره یَو ندِي نه یَو سَم دَ بل له رختَه
په سم دِئ که پهٔ غره دِئ د بهار خاص گلونه   آخر به ئې رژون وِي د گلونو له درختَه
چه تعین[۲] دا هاړ گرمه سیلۍ راشي په چمن کښ   گلونه د لاله لکه بادشاه پرېوزي له تختَه
چه کښته پورته زاښي مرغاوۍ تله راتله کا
خوشحال ختِك خوښ کړي په جهان کښ دا دوه وختَه

څه دَ بدُو ږغ وُ چه ماښام را باندي وه شه   تندر وُ یا توپ وُ پرې مِي تخني تخني زړه شه
څه خوښي دَ ده وه، چه بیا ژر پسې اندوه وه   چا وې چه په رنځ کښ معظم[۳] په خوب اوده شه
دا ژوندون هیڅ نَدئ چه مي ساه وینی دا خلق   زه په ځان پوهېږم اوس مي کار لکه دَ مړه شه
ما وې زړه می سنگ دَئ، چه په هیڅ به نرم نشِي   راشه که ئې گورې په ژړا ژړا اُوبه شه
ما دَ معظم په لیدو مینه ماته نه کړه: څه دَ قضا رنځ وُ په هفته کښ څه وُ څه شه
رنگ ئې تر خوې ښه وُ، خوې ئې لا ښه وُ تر رنگه   گل وُ دَ گلابو شگفته شه نور په تله شه
دریغه دریغه که ئې مرگ په بد لېده وئ   څو به مي پرې ورکړل ولي مرگ مېلمه دَ ده شه
زور و ستم نه وُ، نه څه جنگ توري نېزې وې   بل علاج ئې نه وُ، دَ ده مرگ دَ خدای په کړه شه
زه یواځِې نه یم ډېر عالم پسې کباب دَئ   آه دَي پس کېږِي. روزي نه وُ روزي نه شه
ښه تاریخ ئې راغَی "بې بدل معظم"[٤]
خوشحال د دَه نیکه دَئ، دَ نیکه ئې داغ په زړه شه

څه غم د نعمتونو چه اختر راغَي درویښهٔ   په طمع په امید اوسه دَ هر غني له وېشه
یو گل مي په دا باغ کښ ناگهان په نظر کښېووت   عجب ئې خوشبویي وَه تر هر گلوُنو بېشه
چه ما وکړه پوښتنه دغه گل له حقیقته   ده کړي تحمل وُ د یوه اَغزي له نیشه
نافې چه له اوله خپل ځگر وَکړ سرې ویني   له ورَوسته ئې روانه خوشبویي شوله له رېشهٔ[٦]
په څو به دَ ویشتلیو له احواله نه خبرېږې   چه هیڅکله دي نه ده چېري پښه په اغزي رېشه

---

[۱] دا بدله په چاپي نسخو کي نسته.

[۲] چه تعینه دا هاز گرمه سیلۍ شي په چمن کښ.

[۳] معظم د خوشحال خان کوچنی لمسی وُ، چه دا بدله ئې د هغه په مرثیه کښ ویلې ده.

[٤] کلمات دَ "بې بدل معظم" د ابجد په حساب (۱۰۹۸) راځِي، چه دغه نو د معظم د وفات سنه ده.

[٥] دا بدله په چاپي دېوان کښ نسته.

[٦] له خوېشه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له دو اویا مذهب سَرَه به ساز وکړي له دله
خوشحاله که خبر شې په تحقیق دَ عشق له کېشه

چه بنیاد دَ عاشقۍ چا کاوه   دا ئې څه پدا کار نه پوهېده
په جهان ئې یوه څه بلا پیدا کړه   یوه خدایه کور ئې وران کړې د هغه
دَ هغه جهان دوږخ په غوږو اروم   دا دوږخ مي پدا سترګو ولیده
څوک ناحق دَ بېلتانه له لاسه ژاړي   آشنايي دَه چه تاختونه کا په زړه
دَ هلك له لاسه والوزي مرغۍ   په ژړا ور پسې سرَه کا دوه لېمه
هغه وخت چه دَ زانګو او دَ وُنِي وُ   په مرغۍَ هيڅ نظر نه وُ دَ ده
څو لوئېږي آشنايی پرې دېرېږي   درومي درومي په اورو کښ ښه وېښته
دَ وصال قدر غمجنو دَ فراق زده   دَ تشنه ژوندُون په څه دَئ په اُوبه
په حدونو سَرَه ولاړو اوس خوشحاله
په کوم لور نه سَرَه مُو مُو زه او ته!

ځما عشق په هغه شان دَئ لکه وه   ستا خاطر هغه سندان دَئ لکه وه
که ته هر څو بد قولی او بد عهدی کړې   قول عهد مي مهمان دئ لکه وه
خو خښې دِ لکه وې په هغه شان دي   فتنه ګر دِ سور پېزوان دَئ لکه وه
دَ رقيب خبره مه نغوږه اې ياره   چه رقيب هغه شيطان دَئ لکه وه
دَ بڼو په ناوکيو دِ غلبېل کړ   نښانه مي درته ځان دَئ لکه وه
په خاطر باندې مي داغ دَئ ستا له لاسه   ولي هسې بې درمان دَئ لکه وه
بل ګمان فکر خاطر لره در موږه   خوشحال ستا دَ بندګان دَئ لکه وه
چه دِ زړه هسې پرې ناز کوهَ دلبره
په خوشحال دِ خاطر ګران دَئ لکه وه

څو را سَرَه خلقه جفا ډېره هغه کس کړه   خداي مي پدا خوي کښ په ده مينه يَو په لس کړه
زار دَ خوار عقشق دَئ دَ محبوبې څه پروا ده   زه وَ غم ته روغ يَم ته تل خانده تل هوس کړه
زړه ئې دَ کافر دَئ خو په خوله کلمه لولي   څه ئې راته ستايې ما ليدلې دَه نور بس کړه
ګرزی په ګلونو کښ ګندګي ور پسې غوارې   څه ئې په جهان کښ بده بخره دَ مګس کړه
ښه چه را پيدا شوې دَ بهار زېريه ګله   تَل دِ يادَوَنه غندليب په هر نفس کړه
لېږ دي روانونه سبا کېږي اې ساربانه!   پاڅه دَ شتر په غاړه پوري اوس جرس کړه
ځه هغه شهباز شه، چه دِ ځاي په سر درو دَئ   نه لکه دَ کلي کارګه ګرزه غم دَ نس کړه
بخت دَئ که طالع دَئ که دا خپله فقيري ده   خداي مي چه شړیَ برابره دَ اطلس کړه
قدر دَ خپل ځان دَ عافيت ور څخه نه وُ   ځکه عاشقي هسي آغازه بوالهوس کړه
نورو حريفانو واړه ډکی پيالې نوش کړې
ښه چه دَ خوشحال پياله ئې ډکه په بکس[1] کړه

---

[1] سيد راحت زاخيلي ليکي: چه بکس په معنی د خورا لږ او نه څه دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځو جفا را سَرَه ډېره هغه کس کړه　　خداي مي مينه په ده باندې يَو په لس کړه[1]
ښه چه راغلې دَ بهار زيريه گله!　　اندېښنه دِ عندليب په هر نفس کړه
دَ گلزار په گل غرض نکا غُل غوارِي　　په جهان ئې بده بخره دَ مگس کړه
که زه خوار دِ دَ گلونو لايق نه يَم　　ستا له باغه عنايت را خار و خس کړه
درست عالم پدا خبره خبردار دَئ　　چه بلبله خپلي ژبي په قفس کړه
ته ئې شناخت، علم، ادب لَرَه پيدا کړه　　نه چه گرزه بيهوده چاري عبس کړه
دَ ژوندون په قدر هيڅ خبردار نه وُ　　عاشقی مي چه آغازه بوالهوس کړه
کله سول کله ژوندُون بخښل وَ ما ته　　دَ عشق اوره په ما چاري دَ قفس کړه
دَ دنيا غمونه لږ ندي خوشحاله
نن دَ يار وَ مخ ته گوره واړه پس کړه[2]

چه په عشق کښ ئې و نورُو ته پېغور شه　　اخ چه لاس په لاس په دَه پورِي دا تور شه
محتسب چه په اهداد وُ دَ مستانو　　دَ رندانُو سَرَه ناست دَئ باده خور شه
چه پرون ئې فاسقانُو سَرَه جنگ وُ　　نن هغه تر فاسقانُو لا څه نور شه
چه غيبت ئې بداوه دَ بل تر زنانه[3]　　راشه گوره په غيبت دَ پلارو مور شه
که دَ ډيرِي په وکښل ئې ورته وايم　　نصيحت دَ نېکخواهانُو باندِي اور شه
گوره څو عالم به لاندِي کا تر چلو　　نن چه دا درياب را وَخوت موج ئې زور شه
صنوبر چه هونبره ډېره لوئي غوښته　　ځکه هسي په باد ته په باد نسکور شه
چه ئې زړه تر کاڼی سخت هغه مي يار دَئ　　بدي بخري څه ځما کاڼی په کور شه
توري سترگ ئې بلا دِي عاشق گوره　　په بلا باندِي ور درومِي کر و گور شه
دا دَ خپل عمر دليل وکړه خوشحاله
چه لاله په باغ کښ وَغوړېده خپور شه

چه گټل خورول بخښل کا ځوان هغه　　چه توره[4] لَرِي دَ توري خان هغه
کان دَ لعل دَ ياقوت دَ گوهر څه دَي　　چه احسان ترې پيدا کېږي کان هغه
چه ئې ته په گېډه وخورې حبطه شِي　　دَ مجلس سَرَه چه خوږ شِي خوان هغه
که د مال دَئ که دَ ملك دَئ که د لېچو　　چه ئې توان دَ چا پکار شي توان هغه
په تمامه شپه په ورځ په مياشته کال کښ　　چه دَ خداي په يادو درومي آن هغه
چه دِ څوک دَ وړاندِي وروستو ځَي دا څه شِي　　په تنها وجود چه شان دَي شان هغه
وَ نور چا وته وران مه وايه خوشحاله
چه په قول عهد وران شو وران هغه

---

[1] خدای می لا ورباندی مینه یو په لس کړه.

[2] هر څه بس کړه.

[3] تر زيانه.

[4] د دې کلمه معنی حل غواړی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځان چه پېژني که ګورې ښه هغه   چه ناحق په ځان غره دَی څه هغه
واړه زړُونه فراغت وي په ښادي کښ   چه په غم کښ مردانه شي زړه هغه
سلامت لَره ئې نور عالم پیدا کړ   ملامت لَرَه چه روغ دَئ زه هغه
یا یاري یا اغیاري دَه که ئې ګورې   په دا دوه کښ نه ته دا شوې نه هغه
چه تر تا نه وړاندِی وروستو ځي مله ندِي   چه په لار در سَرَه سَم ځِي مله هغه
چه په عشق سَرَه ژوندِی دِئ هغه نه مرِي   چه بې عشقه ژوندِی ګرزِي مړه هغه
چه دروغ تر خوله وَ باسِي کله خوله دَه   چه رشتیا تر خوله وَباسِي خوله هغه

هیڅ حجت له هیچا مه کوَه خوشحاله
هر چه تا وته څوک وايِي ته هغه

څه لَرَه زړه وړې چه دَ زړه ساتل دي نه زده[1]   مست یم مستي کړمه ګڼه هر هنر مي ښه زده
تل په اوښیو وینو همېشه ژړا آهونه   نور را خبر نشول یا مي سترګو یا مي زړه زده
ذکر فکر نمونځ روژه طاعت ور لَره بویه   شیخ ملا زاهد عابد صوفی په میُو څه زده
کله دَ طوطیانو په ګفتار کښ دا لهجه ده   راشه که ئې ګورې زرکِي تا کله دا تله زده
روغ عالم به چېرې دَ دردمن په حال خبرېږي   درد چه په چا تېر دَي په دردمنو هم هغه زده
څه زړونه ئې وړي ستا بارخو پرېشاني زلفو   ښه وه دا خبره چه یا غله زده یا ئې مله زده
ستا دا سور پېزوان چه فتنه ګر دَي بې حسابه   څو رنګه فتنې چه دَ جهان دِي واړه ده زده
چېرې به له دِله یَو ډک مهر را بر سېر کړې   تل دِ که دا هسِي دلاسې تشي په خوله زده

څه پوښتې خوشحال دَ ښلتانه په اشتیاق کښ
سترِي په منزل پوهېږي ترِي په اوبه زده

چه پیدا چېرِي په ملك کښ یو حبیب شه   لکه خار ورته په څنګ کښ بل رقیب شه
محمد (ص) ته ابو جهل نصیحت کا   راشه ګوره څوک رنځور شه څوک طبیب شه
دَ دانا پخپل وطن کښ قدر نه وِي   دُر هاله قدر پیدا کړ چه غریب شه
په چمن کښ رنګارنګ ګلونه ډېر دئ   دَ زړه داغ مي دَ لاله دَ زړه نصیب شه
که ئې رنګ و بوي و ګل نه وَئ ورکړي   مبتلا به باندِي ولي عندلیب شه
راشه تور و سپین دَ سترګو ننداره ګړه   هغه یار را سَرَه لا تر دا قریب شه
چه پرون را سَرَه یار وُ خبر نه یم   نن له ما نه بیا وېزار په کوم تقریب شه
تناوُنه ئې دَ زلفو دِی دا زړه مي   لکه ملك دَ یاغي لاندِي تر تخریب شه

چه ئې پرېښوه یارِي دَ لېونیُو
ګمان مکړه چه خوشحال خټك لبیب شه

چه مي زړه پرې ښه کېده له واړُو بد شه   ښه خو دا چه اوس یواځې دا حد شه
که ژوندُون دَ خلقو دا دَئ ګه لیده شِي   ښه وَ ما ته مړي خلق دَ لحد شه
دَ دنیا یاران مِي ولیدَل په سترګو   هر سړَی ځما په سترګو لکه دد شه

---

[1] تا د زړه ساتنه نزده   مست یم می پرست یم ګڼه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه حیا شته نه وفا نه خپلوي شته خلق واړه په معني لکه مرتد شته
چه ئې نن کانده له ما سړه خپل قوم کا مگر دا جور له قومه په احمد شه
تفحص دَ تور و سپین نشته په چا کښ دَ همه عالم په سترگو کښ رمد شه
تور به چا ته یادوَم چه رد گمراه دئ چه پیدا څما له ځانه خلق رد شه
فرزندان چه مې له گېډې نه پیدا دئ پوخ څما له ناخلفونه کبد شه
په طالع په بخت دَ مال و ملك څښتن دئ بخت هغه دئ چه په بخره دَ بخرد شه
له هغه بخته څما توره بلا دَه: چه له هَرَه نا همواره په مدد شه
چه دَ پلار له ځانه ښه زویه پیدا شي ته به وایې چه ژوندون ئې مجدد شه
چه قابل ئې پیدا نشې په اولاد کښ که هزار زویه دَ پلار وئ بې ولد شه
دَ بهار گلونه هیڅ دي چه تېرېږي ښه هغه وَ ما ته گل دئ چه سرمد شه
که په ذات کښ دَ خوشحال آل و اولاد شته په صفات کښ لم یلد و لم یولد شه

یخ دَ نمو وَ تا وته نه دَرې خوشحاله!
په دا څه که یَو ورځې منجمد شه

څو په باغ کښ لا یو گل دَ نو بهار شته دَ بلبلو دَ طوطیانو پرې جیغار شته
نن دِ غم له ما نه ځان ساتي که ښه کا چه په سېل دَ بهار را سرَه یار شته
چه له یاره سرَه مست دَ گلو کښت کړم محتسب که را نیژدې شِي پایزار شته
شیخ ملا دِ څما غم په بهار نه خوري چه رباب و سرینده غُندې غمخوار شته
نه به زه دَ میو جام کښېږدم له لاسه نه څما له پارسایې سرَه کار شته
ما وَ خپلې پارسایې ته رخصت ورکړ په دا نورو پارسایانو مې اوس ډار[1] شته
ساقي بیا څما دَ ښهر خبر واخله! لا یو څو په کوڅو پاتو پرهېزگار شته
گل و مل ساز و سرود ساقي سرې سترگي[2] لا به ډېر عالم رسوا کا چه دا چار شته
چه په هَرَه پیاله عقل له ما زدویي دَ ساقي منت را باندې په بار بار شته
دَ گلونو په موسم کښ خوار هغه دئ چه ئې نه پیاله په لاس نه ئې نگار شته
نن هغه شاهِ جهان دَ زمانې دئ چه دسته ئې دَ گلونو په دستار شته
چه نا اهل په غفلت وربانديِ نه ځې ځکه وصل دَ هر گل په څنگ کښ خار شته
دَ بهار زېبا گلونه سوداگر دئ لخلخه به ځني پېرې چه خریدار شته

نن خوشحال دَ زړه داد دَ عشرت ورکړ
دا څو ورځې غنیمت دي څو گلزار شته

څو په باغ او په بوستان کښ لا لاله شته دَ بلبلو دَ طوطیانُو پرې ناله شته
نن دِ غم له ما نه لېرې لیرې گرزي چه په وخت مي دَ بهار په لاس پیاله شته
که می یار په لاس باده واخلِي ساقي شِي پرې مي ډار شِي چه ئې زهد صد ساله شته
را ئې وښیه چه څَم تر پښو ئې پرېوزم که په دهر کښ څوک ما غُندې واله شته
دَ بهار په زېبا گلو ډېر وېرېږم چه باران شي دَ باران سرَه ژاله شته

---

[1] وار.

[2] ساز و سرود د ساقی سترگی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ بهار په سيل تل درومه خوشحاله
يو څو ورځې چه دَ ګلو پر کاله شته

چرګ دي خپل چرګ والي کا که ئې رضا دَه   چه له بازه بازي کا دَ ده قضا ده
هغه چاربه مخامخ په مخه ورشي   چه دَ چا دَ هغې چارې تقاضا ده
څوک به خوښ سرَه پرېږدي په جهان کښ   دا دَ ځایه دَ دې دهر اقتضا ده
تېره چار چه یادَوي فایده ئې کومه   وَ دانا ته مضا واړه مامضا ده
دَ ګمان لرې به تار په تار خپرې کا   دَ یقین اندېښنه بهَ تر بیضا[1] ده
دَ خوشحال په ویل غوږ او فکر بویه
چه موندنه دَ خبرې په امضا ده

خپل پرَدي چه چا لینده په لاس اَخیستهَ   هر یوه کړه ما تشه درسته درستَه
چه قضا د ما د چا په غشي نه وه   د بادشاه لینده ئې هم کړه په ما سستَه
چه تعلیم ئې د سیفي[2] له ما نه اَخست   بیا هغو د ما د بدو وسیفي لوستَه
په زرګونه راته لاف کړې د یاریَ   په دولت کښ ئې د ما بلا اَخستَه
اوس چه ورځې د نکبت راغلې یو نشته   چه ځما دپاره ووزي له بایستَه
که بادشاه له تخته پرېوزي نا آشنا شي   بادشاهي ده د دولت په تار اَمستَه[3]
د نکبت وَرځې په مثل د دانو دي   ښایسته سرَي وباسي له ښایستهَ
هنرونه ئې عیبونه شي خوشحاله
د سرې چه چار دَ بخت شي سسته پُستَه

چه مي ولیده دَ زړه په سترګو خپل زړه   دَ خپل زړه غُندي مې وَ نه لیده بل زړه
عاشقي دَ خداي بلا دَه عاشق مشې   څوک په سرو سکروَ ټوپښې لَري تل زړه
په وَیل وَیل مي هیڅ تقصیر وَ نه کړ   که ستنېږي له دلبرُو په وَیل زړه
عاقبت به آفت سر لَرَه پیدا کا   چه جار وَزي دَ بتانو په بورجل زړه
ور ئې واچَول دَ زلفو خنځیرُونه   که هر ګز آموخته نه وُ په ترل زړه
دَ خپل سر په مهر هم دا هسي نه وي[4]   لکه خوښ شي دَ دلبرُو په ښکنځل زړه
ډېر ئې صبر شکیب وَکړ نه پایئږي   نور له تنه جدا کېږي په نیوَل زړه
دَ خوشحال خټك فریاد له نورُو ندي:
په دَه هونبره چاري وکړې واړه خپل زړه

---

[1] محشی ورته کنبلی دی چه مطلب لمر دی.

[2] محشي ورته ليکلي دي چه يوه دعا ده.

[3] محشي ورته ليکلي دي "پېيلي"

[4] د خپل پېر دعا هم هسی رنګه نه وی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه وایم هغه نکا دا ځما زویه گمراه اغېزه هیڅ پرې نشي یا خو ما گڼی بدخواه
که کار په دیو نشي په شماره دي دَ غوییو کمیي دَي دا دَ دیو که د ما دئ دا گناه
که ما دَ ځان بدخواه گڼي دا لا بله بلا ده هیڅ پلار به په جهان بدخواه دَ زویه وِي آه آه
چه پلار دَ چا مزَري وئ مزر کټَي ورځَني زېږي د ما زویه وگوره دَ جیفې گیدړ روباه
څو ډېر دئ که قابل وَي دا به څه بلا ښه کارو یو شیر دَ درگه ښه دَئ نه گیدړ پکښ پنجاه
د نورو نو څه اخلم د ټومي[1] بیوجه څو دي یا عاق یا عاق ته روغ دي خو دَ وارړو مخ سیاه
دَ ما په نامه زرشول دَ بی بی په ذات زرنیخ شول زرنیخ په نرخ دَ زرو کا قدرت لَری آله
هر کار ئې په تقلید دئ تحقیق نلَري پذات کښ نه نام نه ملگري شته[2] هونبره گنج هونبره سپاه

ارمان ارمان چه زوړ شوم یوَ قابل زویه مي نشته
چه زه خوشحال دعا کړم په سبا او په بېگاه

چه تا وَته نظر کړم نور مې هېر دِي ښایسته په طور دِ مین یم گڼه[3] ډېر دِي ښایسته
هم ځان راته ښکاره کا هم مي ورک شِي ژر له سترگو پدا کلي کښ واړه پري څېر دِي ښایسته
تلخي ئې دَ هجران بده بلا ده عاشق وژني چه دا ئې را په یاد شِي څه گنډ هېر دِي ښایسته
یاران لَری زرگونه دَ هر چا سَرَه ساز باز کا په قول په وعده ځکه تېر ببر دِي ښایسته
تل جور تل جفا ستمونه په عاشق کا په دا واړو کارونو کله سېر دِي ښایسته
دَ چین او دَ ماچین مي اروېدلي دِي په غوږو په سترگو مي لیدلِي دَ بونېر دِي ښایسسته

ځوانی ولاړه خوشحاله راوړه زر که عاشقي کړې
یا زر دِي یا ځوانی چه ورته زېر دِي ښایسته

چه پرېوزی څوک له پانه مومیتایی ور لَره بویه په کور کښ چه تیار شي روښنائي ور لَره بویه
چه کار دَ چا مشکل شِي تدبیر و بله کنښېني دا کار څه آسان ندي دانا ئې ور لَره بویه
په کاڼي کښ مرآت شته دَ کیمیا بوټي په غره کښ طلب چه د دې کار کا بینائې ور لَره بویه
که لُور دَ اورنگزېب وِئ معشوقه په اصل لویه دا کار ئې منظور ندئَ پارسائي ور لَره بویه
که هر څو ښایسته وِی معشوقه په هنر پسنده دا کار ئې هم پکار دَی بخت ځائی وع لَره بویه
که څوک ښایسته غواړِي په کوڅه کوڅه دِ گرزي په هر ښـهر په کلي گدائي ور لَره بویه

یَو زړه دَ خوشحال ندئ چه جهان پکښی لیده شِي
دَ هر چا زړه مرآت دَئ صفائي ور لَره بویه

حیران یَم نه پوهېږم چه له یاره مخ پوښل څه اغیار وته په قهقه لا له ورایه خندېدَل څه
که نه ئې وِي په زړه کښ دَ عاشقه سَره مهر سکه ده وته دا غنج و دا دلال او دا ښکنځل څه
هغه مي چه لیدلَي دَ خپل یار ښایسته مخ دئ که حوري که پري وِي وَ بل مخ وته کتل څه

---

[1] د دی کلمې معنی حل غواړی.

[2] نه ملك گېری شته.

[3] که نه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښه ئې دِي ويلي چه زړه يو دَي يار دِ يو دئ   ښه ده دا خبره چه سر يَو او سودا سل څه
وخت دَ يار دَ وصل كوك په كوك نارې وهَل څه   زار ژړا هغه كا چه د يار له مخه دور وِئ
خوشحال دِ ښه چه مړ كړِ ته په كوم توكي دلگير يې
تر سر دِ صدقه شم گنُدِي تا ته چا ويل څه

خپله پوهه به لَرم خپله لَره   وَ هر چا ته خپله پوهه دَه كره
كه فاسق يم كه فاجر يم دَ خپل ځان يم   دَ زاهد دَ عابد څه دِئ را سَرَه
ليونى كه مسخره دَئ و عالم ته   عالم هم وي لېوني ته مسخره
په معني پاڼي گلونه دِي خبري   دَ سرِي كرده دَ وني ثمره
نن يوازِي يك تنها له ياره ښه يم   څوك د غيرو د وهم نه وِئ را كره
دَ نور چا غرض پرې نشته چه صراف وِئ   هم هغه زده په سرَه په نا سَرَه
په ښوره مځكه كښ كله شِي گلونه   درته چا وې چه گلونه پرې كره
شاړي[1] تل په كُن پره گرزي[2] خوشحاله
مرَنى ليندئ به ځِي په سر پره

خوارِه عمر غُندي تلنه كوې ښه[3]   په مدت دَ ديدن ژمنه كوې ښه
په ناستې دِ رغېدن دَ بيمار وشي   په وَلاړي پښې پوښتنه كوې ښه
خوي دِ درست دَ ترهېدلي غرڅه واخيست   وراندِي ځې تر شا كتنه كوې ښه
دا دَ زړه ښهر مي ستا دَئ چه په سترگو   باندِي هر كله ختنه كوې ښه
په خوله ما سرَه دروغ دروغ يارئ   وېزارِي دَ زړه دذَنه كوې ښه
هم په څو رنگه غموُنه باندِي كښېږدِې   بيا گله له دې غمجنه كوې ښه
هم په څو رنگه عتاب كړې بيا پخپله   بورجل ځاي ته مي بلنهَ كوې ښه
په زمان كښ يو گلزار دَ وصل نهال كړې   بيا پخپل لاس ئې وكښنه كوې ښه
وصل هجر دِ دا دوارِه پخپل لاس دِئ   چه مانِه له خپل مينه كوې ښه
دَ خوشحال په زړه دِ كښېښول داغونه
پرې دَ مالگو دُوړَوَنه كوې ښه

خوله مِي غوښته له نگارِى را ئې نكړه   دَ رقيب په خوله شوه آري را ئې نگړه
ما وې دروميم ستا له وره دعا راكړه   په فرياد او په چيغاري را ئې نگړه
صبوري له جفا كاره ياره غوارِم   را ئې وكړې ځني چاري را ئې نگړه
په يوه جلوه له ورايه رغېدې نور   دا ځما سترگي بيماري را ئې نگړه
دَ يوې غمزې په طمعه ورته گوره   عمر تېر شو پدا لاري را ئې نگړه
په اميد وم چه يَوه پياله به را كا   هغه مستي شراب خواري را ئې نگړه

---

[1] شاړ يعنى سست او كاهل.

[2] درومی.

[3] دا بدله په نورو نسخو كښ نسته، له يوې قلمی څخه را نقل سوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

وَېِ در به کړم بوسه دَ خوږو شونډُو   را نېژدې نېژدې شوه باري را ئې نګړه
ګلدسته ئې چه له باغه وه ويلې   که ئې ورکړه وريباري را ئې نکړه
هسِي نه چه ئې د زړه دلاسا نزده   دلاسا لَرِي تياري را ئې نکړه
زه خوشحال دَ يوه کښلي په طلب وَم
دا فلك لَرِي بسياري را ئې نګړه

خاتمه که دَ سړِي په خيريت ده   تر صحت ئې چار بهتره دَ زحمت دَه
په زحمت کښ ئې نخوت له سَره وزي   رنځوري نافي دَ کبر دَ نخوت دَه
هر زحمت چه دَ سړی په وجود ورشي   معافي ئې دَ ګناه په روايت دَه
په يوه تبه چه لَږه په چا ورشِي   هغه هم د ګناهونو کفارت دَه
په هر چا باندِي چه ډېره تبه ورشي   په صحيح چه دغه چار دَ مغفرت دَه
هغه کس ولي دَ خداي دَي ګمان نشته   دَ هر چا چه صبوري په مصيبت دَه
غم ښادي چه وَ سړی وته رسيږي   همګِي واړه له ځايه په قسمت دَه
په ښادي کښې دي ئې شکر سړی کاندي   په غمونو کښ دَ صبر چار فرحت دَه
چه دا دوه چاري لَرِي حبيب اللّه دئ   په وَيل نده دا چار په عنايت دَه
وار په وار به په خوشحال باندِي ور دورمي
هَرَه چار چه دَ محنت يا دَ راحت دَه

دا تاو تاو زلفي ښکاره کړه تر نقابهَ[۱]   چه ځَار ځَار ئې شم له هره پېچ و تابهَ
زه چه چېري تا ته سوال کړم ته ښکنځَل کړې   نور به څه غواړم تر دا خاصه ځوابَه
د سمند سمونه سره په وينو درومې   ګوره بيا دِ د چا مېنه کړه خرابَه
تا به هسي بې صرفه قتلونه نه کړل   که دِ وېره شوَې له خونه له عذابَه
لکه څوک چه له تېرو تورو وېرېږي   هسي ډار ګَوم زه هم ستا له عتابَه
چه د کښلي زيبا مخ نظېر دِ غواړم   په نور څه مي نظر نشِي بې آفتابَه
که فتنې او خرخښې د کښليو دود دي   نه چه هسي هونبره ډېري بې حسابَه
زه خوشحال که له تا خواست کړم مستحق يم
خوله زکوة راکړه د حسن له نصابَه

دا ځَما زړګی پخپل زړګوټی[۲] نَسه[۳]   چه دي زړه دَئ ځَما زړه هم هسي کَسَه[٤]
دا دَ وړکيو خوي د څه ونيو په لاس[٥] کښ   چه زر زر څه ورکوي بيا ئې را نَسه
زه به هيڅکله د تا له وره وانوړم   که هر څو وايې چه مه راځَه ناغسه

---

[۱] له نقابَ.

[۲] زړګوټ کسه.

[۳] دا بدله په جاپي ديوان کښ نسته.

[٤] هسی نس.

[٥] په لاسو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که هر څو دَ شندی[۱] گل څه ښه لیده شِي　　روخ ئې ندي چه سیالي کا له نرگسه
چه ئې تل و غوا و غېلو[۲] ته سورې دي　　خداي دي واخله دَ بېدردُو مجالسه
هر دم دار ئې پخپل کار کښ دَئ خوښ کړي　　که سړی دي که پېری که کوس[۳] وغسه
چه یو هم دَ زړه ساتوني پکښې نسته　　توبه توبه دَ خټکو که اولسه
زه خوشحال چه په مزریو باندي تیځ[٤] کړم
تا ته څه رنگه گیدړ شوم رترومي[٥] کسه

دلربا پسره راشه　　ای زېبا بشره راشه
چه دَ ښهر ښایسته دِئ　　تر هر جا بهتره راشه
سر تر پایه واړه ناز یې　　ځما ناز پروره راشه
په خوږو خبرو شهده　　په خندا شکره راشه
چه دي نه وینم هېڅ عیب　　تمامي هنره راشه
توره شپه دي تورِي زلفي　　په ښه مخ سحره راشه
د سما قمر بوسه کړم　　د عنبرا قمره راشه
دَ راتلو لاري دي گورم　　اې ځما دلبره راشه
څه به وایم چه بې تا مرم　　اې په زړه خبره راشه
چه پسو تر و تازه ځې[٦]　　د چنډن شجره راشه
چه دي نه ویني نور ړوند شي
دَ خوشحال بصره راشه

دَ یار غم به په تنها صورت زغممه　　دا بیدرد عالم به نه را خبرومه
چه دا اوښِی مِي غمازئ دَ فراق دِئ　　زه ئې ځکه په گرېوان کښ تویَومه
همېشه ئې پدا فکر در مانده یم　　چه دَ خوږ خاطر علاج په څه کومه
ملامت ئې دَ عاشق دَ سر بگړی دَه　　دا بگړی له سَرَه چرته اچومه
دَ هجران دَ آتش لا لمبې تازه شِی　　څو دَ صبر اُوبه زه پرې پوړومه[۷]
آشنائي له جدایَی سَرَه ښه ده　　دَ مرهمو قدر داغ څخه گڼمه
له طبیبه خلق هیله دَ شفا کا　　زه خسته دَ خپل طبیب له لاسه مرمه

---

[۱] یوه ونه ده چه ترخه میوه لري په هندي ئې پکائن بولي.

[۲] چه هم ئې تل د غوا د غېلو نه بیور دئ.

[۳] د دې کلمې معني نسوه را ښکاره.

[٤] تېځل یعني د آس تند توپ.

[٥] عیناً ولیکل سوه.

[٦] یې.

[۷] په خوله او په نفس سَرَه اوبه څاڅکي څاڅکي پاشل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یاره ته چه جدایي جدایي وایې
زه خوشحال دَ دې خبري توان لَرَمه؟

دَ اسمان په حکم څه فتنه بر پاي ده   نزده چا چه قراري ئې په کوم ځَاي ده
بنديوان ئې اورنگ زېب لَرَه روان کړم   ننداره مي په هر ښهر په هر سراي ده
پښتانه مي چه حال وَوینِي کباب شي   په ليده مي دَ هر جا ژړا هاي هاي ده
لوي هلك مي ننداړو لَره را دروميي   دَ هندو دَ مسلمان ناره واي واي ده
زه هر چا وته موسېږم ترې تېرېږم   چه دَ واړو اندېښنه راته نماي ده
نه يواځِي په ما ظلم، ستم وشو   زمانه دا هسي تل کا پخپل راي ده
په هر ځَاي مي په څوکی راځِي فوزونه   د بد به مي دَ مزري يا دَ هماي ده
په وَلاړ کښ هاتي شمار په يوه غره دئ   اوچه پرېوزِي په دوه غرونه ئې آواي ده
زړه مي درست سوري سوري لکه غلبېل شو   محرومي دَ ليدو بده غم افزاي ده
گنُدِي وِي چه بازي بيا را وَجار وزي   همگي عالم وَيل کا چه اوس باي ده
که په اور کښ دَ سرو زرو وَښي پرېوزي   عيب نشته پدا کار کښ ئې جلاي ده
نورِي واړه تکيئې تار په تار خپرې شوې
دَ خوشحال ختِك تکيه په يَوَه خداي ده

دَ جهان خوښي همه دَ هغه کس ده   چه ميشته ئې دَ محبوبي په جوس[۱] ده
دَ ښه مخ له ننداري چه نظر نيسي   که ئې گورې هم دغه هوا دَ نس ده
که سوگند راځَني غواړې هم به وکړم   تر اول مي پتا مينه يَو په لس ده
دېری ميني آشنايی څه په کار ندِي   يَوَه زړه لَره يوه آشنائِي بس ده
چه دوه ښه خواږه مَين سَرَه دلگير کا   دَ غمازُو وينا څه دَ سترگو خس ده
بې پروا بې فهمه مه راځه خوشحاله
په پالنگ مي دېره وېره دَ عسس ده

دَ چمن په لوري وخوځه له کاځهَ   چه د گلو ننداره شِي انتساخه
گل چه ستا تر لاسه دراغي تازه شو   لاس د ِ لا لَرِي شرف د گل تر ښاخه
غنچه گل ستا له خولې سَرَه سيالي کا   خوله ئې باد په طما چه کړله فراخه
د ښه مخ خوبي د ِ ښه دَه لا تر گله   په زړه هم سختي لرې تر سنگلاخه
چه تر اور تر اوبو وزي هاله ور شي   سور پېزوان د ستا د پوزيِ[۲] تر سوراخه
غه خبري چه بې ستا له مخه کېږي   له هغو خبرو ونيوَي صماخه
په بېمارو سترگو تل پهي[۳] کښېښوې شِي
د خوشحال په لېمو پښه کښېږده گستاخه

---

[۱] محشی دې کلمې ته په قلمی نسخه کښ کوڅه او غولی ليکلی دی.

[۲] دَ شاه دَ پوزي.

[۳] پټی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ ښایست په کار کښ نه لرې څوک سیاله   دَ یارئ په کار کښ نه یې هونبره[1] ساله
هونبره کبر خیال چه ستا دَئ دَ چا نه دئ   څو به زار کړم ستا له کبره ستا له خیاله
ستا په تش لیدو ځما دَ رنځ علاج شِي   کښه مرمه وَوېرېږه له وبا له
تا ویشتلَي یَم پخپل ګزار پوهېږې   چه دَ سترګو دِ ګولی دِي څو مثقاله
پرې د صبر پهي[2] بِدم واړه خسا[3] کېږي   چه په زړه باندي مي داغ دَئ ستا له خاله
جګي جګي مانې مه کوه پخولا شه   خرخښو فتنو دئ زه کړم بې مجاله
خرخښو فتنو دی مرګ وَته نېژدې کړم   چه یَو دم را سَرَه نه یې بې جنچاله
راته ګوته ښوروې نا خواله وایي   حال به وَوینې دَ موږ دَ ځان زواله
دَ خانی دَ توري ځاي نشته په عشق کښ
معشوقې وته مریَي اوسه خوشحاله

دَ عشق بخره ازلي دَه په جنګ نده   په کتاب په مسئلو په فرهنګ نده
په قسمت ئې له ازله دَه راوړې   دا دَ سولو بخره اوس دَ پتنګ نده
خلقې ئې سَرَه درغنی[4] ککر کړې   لا دَ مستي دَ غمزې توره رنګ نده
تل دَ یار دَ صورت نخښی پکښی ګوره   له دنَنه آئینه دَ زړه رنګ نده
دا پیاله چه ما نوشلې دَه پرې مست یم   دا پیاله مي دَ شرابو دَ بنګ نده
دَ اغیار سَرَه یَو دَم ناستي ښه ندئ   هیڅ خپلوي مي دَ زجاج او د سنګ نده
دَ ګلونو په موسم کښ هغه خوار شول[5]   چه ګلرنګه معشوقه ئې تر څنګ نده
لېچي څه لَره غړي توره وکاږې   که دَ خوارو دَ وژو په آهنګ نده
که زه نه یم لېونَی په آهو سترګو   مسله مي دَ آهو پسې لنګ نده
کله کله خوار خوشحال وَته نظر کړه
دَ عاشق نمنځنه هیڅ عیب و ننك نده

دَ مجاز عاشقي عین حقیقت ده   وَ هغې ته زینه ښښې دَ صورت ده
تر ثرا تر ثریا که فهم وکړې   په څلور کنجه غوغا دَ محبت ده
په جهان به هیڅوک نه وُ که عشق نه وِئ   د بد به دَ عشق قائمه تر قیامت ده
چه په مینه کښ یو زړه او یو ابان وِئ   تر هر چا دَ هغو چار په برکت ده
دا یوه وینا دَ زړه په غوږو واروې   چه بهتره دَ اورنګ تر سلطنت ده
سر دِ دِرومي مال دِ درومي پت دِ نه ځي   د سری د چاری کل خوبي په پت ده
چه یَو ځله زړه دَ چا په مینه بند کړې   په شلول ځني کمي دَ مرموت ده
چه د نیت غلطي لَري بلا به ورشي   تر هر څه بده بلا غلطي دَ نیت ده

[1] محشي میانه ورته کښلي دئ.

[2] یعني د زخم پټی.

[3] یعنی بد بوي او متعفن.

[4] د دې کلمې معنا حل غواړی.

[5] هغه ګرم دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه ئې خداي ورکا وَ چا شکر د ِ کاندي　پـه جهان کښ لويه بخره دَ همت ده
په تېره الماس دَ پاسه قدم ږدي　يوه څه باريکه لار دَ شريعت ده
چه کېو ته نصيحت وايې خوشحاله
وايه څه فائده ستا دَ نصيحت ده

دَ سپېرو خاورو غوغا ده　چه پکښې غوزري هوا ده
و حباب وته وګوره　څه د ِ نوره تمنا ده؟
ګمان نکړم چه به ستا شي　دا چه ته وايې ځما ده
چه به کانده فنا کېږي　کانده نده نن فنا ده
دَ هلکو لوبې ګوره!　سرشته دَ هر چا دا ده
ته لا طفل دَ اوښي يې　که دي ږيره کربلا ده
دا درکاه يوه بوډۍ[1]　ګه خندا که د ژړا ده
چه ئې يو ځله اړاند کا　دا هم لويه تماشا ده
راشه وګوره په سترګو　چه دَ چا وه اوس دَ چا ده
خو يو وهم خوب و خيال دَئ　کوم ژوندون کومه دنيا ده
دَ نور چا نده خوشحاله
ستا دَ خولې وينا هم ستا ده

د شرابو مستي زر شِي نيست و هستهَ　لا يزاله مستي نه درومي له مستهَ
چه مي نوم په جهان لاړ شو درندیَ　درندی کار به نه پرېږدم له دستَه
که بادشاه ئې په زندان کا غم ئې نه وِي　د آزادو آزادي دَه له الستَه
نه ياري شته نه خپلوي واړه غلول دي　چه خبر شوم د وګړي له بر بستَه
د ښادی په اميد اوسي په غم کښ　تل په شپه پسې را درومي ورځ پيوستَه
د مقصود ګوهر په لوي درياب کښ پرېووت　غواصان پکښ غوټې وَهِي په مرستَه
په ادراک له قعره نه ګوري ساحل ته　هغه کب چه وېره وَويني له شستَه
د عاشق خاطر او خيال لکه درياب دَي　چه څپه ئې کله لوړه کله پستَه
د خوشحال له زړه د يار محبت نه ځي
لکه مينه د خپل بت له بت پرستَه

د سبا نسيمه! راشه[2] و ګلشن ته　د ګلونو انتظار دي شګفتن ته
زاهد څه خبر له عشقه چه عشق څه دَي؟　د ګلونو له حاله څه وايې زغن ته
زاهدان چه په پنځه وخته سجود کا　زه دا يم په سجده پروت يم و وثن ته
د ليدو په ننداره ئې نه مَړېږم　که هر څو په ځير ځير ګورم و ديدن ته

---

[1] دا ځائی يوه بوډۍ.

[2] زر راشه ګلشن ته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته خوبا، د شقايق په زړه کښ داغ ږدي   چه په شينْ[1] شين درومې و چمن ته
قهر مهر دِ دورځيو په منځ وينم   د جبين تخته دِ ښښې و لوستن ته
کله جنگ و خرحښې گرې کله مهر   زه په زړه ساده حيران شم هونبره فن ته
که د ما په مرگ دِ زړه دَي دايم زه هم   ستا جفا جور نزدې کړم و مردن ته
اوس دِ اور را باندي بل کړه په ستنه[2] شه   چه لوگي دِ ننه نه وزي پيرهن ته
که تل ستا له لاسته توره د ستم وي
ما خوشحال قبوله[3] کړی و گردن ته

د خوبا له بې نيازۍ سل اوخه   چه ځما له کاره تښتي په فرسخه
د يارۍ په کار و بار کښ فهم وکړه   چه را نه شي د بدانو سينه يخه
ځان او زړه صبر آرام ئې له ما يوړل   له ژوندونه خو هم دا څه وُ را څخه
که جهان په تا ښندم ته ئې قبول کړه   دَ مېږي په لاس خو ښه ده له ملخه
هر چه نن د محبت په اور وريته شول   ترو ئې کله پروا کېږي له دوږخه
ډېر بندي ئې د زلفينو په کمند شول   کله وِي چه به دوي خلاص شي له دې پخه[4]
خوار خوشحال چه بکښ پرېووت وتي نشي
څه بلا يې دَ شهی چاه زنخه

دواړه شونډي کړه په بيارته   دُر ريزي وکړه خپل يار ته
زه چه ستا و مخ ته گورم   زړه مي نه کېږي گلزار ته
گل له شرمه خولې پرېږدي   چه نظر کا ستا رخسار ته
که مي وار در باندي جوړ شي   منتظر يم و خپل وار ته
گله دا درباندْ[5] ښايي   چه ځير ځير گورې و خار ته
که وفا کا که جفا کا   يار، دم مه وَهَه اغيار ته
آئينې وته نظر کړه   که دِ مينه شي گلزار ته
زار وَ چا ته کړې خوشحاله
چه دِ نه گوري څوک زار ته

درته چا وې چه دَ يار سرَه جفا کړه   دَ اغيار سرَه وفا، مهر خندا کړه
چه دَ پله خاوري دِ سترگو لَره غواړي   دَ هغه سرَه فتنې جنگ و غوغا کړه
هغه ته يې چه له ما دِ محبت کړ   که غه هونبره مينه ما سرَه نور چا کړه
که په اور مي کښينوې په اور به کښېنم   چه دِ ځاى په سترگو کړم راته دِ شا کړه

---

[1] تر دې کلمې لاندي محشي ناز او خيال کښلي دي.

[2] ستنه يعني واپس او تر شا .

[3] ما خوشحال ده قبول کړې.

[4] محشي زندی تر لاندي کښلې دَه، مگر په بله قلمي نسخه کښ مخ ليکلي دي.

[5] ورباندِي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ بادشاه دَ ګداي څه وُ دَ يارئِ　څه کرم خداي مي ستا په مخ مينه پيدا کړه
که ځما په مرګ دي زړه تېغ را واخله　دَ قصاب غُندِي مِي بند په بند جدا کړه
زه خوشحال څه جيواری[۱] د سبګل نه يم[۲]
دَ دنيا خونه مي ستا په مخ ببېديا کړه

درسته شپه دئ په کوڅه کښ مرم له سوړه　لاس مې مات شه که دِي نکړم روړبوړه[۳]
ته په څو بې غمه خاندې خوشحالی کړې　ځما غاړه په ژړا در پسې بوړه
ستا دَ خوي دَ زلفو کار سَره يو رنګ دَئ　سر هوا لويي دا هوبېره سَمَه کوړه
حال دِي واړه وار په وار راته معلوم شو　ټګه ياره په زړه تريخه په خوله خوږه
ځما يار چه ميخوري کا په بدل ئې　ولي ما لره راځه د دردو روړه
پکښې زړه دَ خوار خوشحال دَئ چه خوږ[٤] نشي
دِمي ورو ورو دَ شهى زلفيني نموړه[٥]

د ماړه تر فهم هيڅ نده غنمينه　ولي وږي ته حلوا ده اوربشينه
په تونګو باندې اطلس لکه شړئ وئ　په نادار باندِي سرېه ده وربښمينه
وَ مجنون ته دَ ليلی خبري وايه　نه له علمه، له مذهبه، نه له دينه
هغه خداي چه دَ هجران غمونه را کړه　که دَ وصل ښادي را کا توان لرينه
خدايه کله به ديدن دَ آشنا را کړې　چه به زه پرې ماتَوم دَ زړګي مينه
يَو ځل بيا په حيات وليدي په سترګو　بيا له پسه لکه مردن وِئ هم دي وينه
نمر په کوم لوري پرېوزي چرته خېژي
په خوشحال باندِي يوه شوه توره سپينه

دَ ګلونو قدر چا زده　يا بلبلي يا بورا زده
په جهان کښ به يَو يوَ وِئ　چه هنر ئې دَ کيميا زده
چه وفا ور ځَني غواړې　بې وفا کله وفا زده
که جهان در خبر ندَئ　ما په تا زده تا پما زده
ته ښادي کړه زه به غم کړم　تا خندا زده ما ژړا زده
رنګ دِ ښه دَي خوي دي بد دَئ
زه خوشحال يم ما رشتيا زده

---

[۱] د دې مسرئ معني حل غواړي.

[۲] د دې مسرئ معنی حل غواړي. په بله نسخه کښ دا بيت په دې ډول دی:
خوشحال نه د يواليا نه قمار باز دی　د دنيا خونه ئې بيا تالا تالا کړه

[۳] که ونکړم روړ پطړم پي دې بدله کښ دَ سوړ، روړ، پوړ، روړ، نموړ، معناوي تحقيق غواړي.

[٤] چه خور نشي.

[٥] محشي ورته کښلي دي: يعني ړمنځوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ صبا باده گذر په چمن بیا کړه   په چمن کښ رنګارنګ ګلونه وا کړه
زه دِ توان دَ خرخښو لرلَی نشم[1]   که دِ زړه ځما په مرګ دَئَ دا ادا کړه
بې نیاز څه خبر له نازه چه ناز څه دَئَ   ستا دَ سترګو بلا واخلَم ناز پما کړه
زه له خپله بخته چا وَته فریاد کړم   چه پرُون ئې راته مخ وُ نن ئې شا کړه
خوله مي ډکه شوه په شهدو په شکرو   چه سحر مي ستا دَ لام و بې[2] ثنا کړه
عاشقي که سرا سر واړه بلا دَه   ما په ځان دَ زړه قبوله دا بلا کړه
زه خوشحال کم زوري نه یم چه به ډار کړم
په ښکاره ناري وهم چه خوله ئې را کړه

دَ دانا په ځان بلا شوه خپله پوهَ   چه هر ګز ئې خالي نه وِي له اندوهَ
چه فلك وَ چا ته عیش و عشرت ورکا   هونبره ډېر ورباندِي کښېږدِي څو ستوهَ
کله ونه دَ خزان په وخت لغړه   کله بیا خوبي دَ پاڼیُو پرې انبوه
په ناحق ئې په میدان په سَمَه غواړِي   چه دَ غرونو غرڅه نه ګرزِي بې کوه
چه مي ولیدې څو خولې هونبره خبري   را څرګند شول واړه دو اویا ګروه
پخپل زوي او ورور باور نشته خوشحاله
غافل مشه دا جهان له مکره دروهَ

درسته شپه دِ په کوڅه کښ مرم له سوړه   لاس مي مات شه که دِ نکړم روړه بوړه
ته په څو بې غمه خاندې خوشحالي کړې   ځما غاړه په ژړا در پسې بوړه
هم مي بې حسابه پوري کړه په سترګو   دَ رنجور غُندِي مِي بیا له سترګو توړه
ستا دَ خوي دَ زلفو کار سَرَه یو رنګ دئ   سر هوا لوئي دا هونبره سَمَه کوږه
حال دي واړه وار په وار راته معلوم شو   ټګه یاره په زړه تریخه په خوله خوږه
ځما یار چه میخوري کا په بدل ئې   ولي ما لَره راځه دَ دردُو روږه
پکښې زړه دَ خوشحال دَي چه خوږ نِشي
ډِمي ورو ورو دَ شهی زلفیني نموږه

دَ ناکس له آشنایی توبه توبه   دَ شونټی[3] له روڼایی توبه توبه
چه پردې ئې په الماس جراحان پرېکا   له دې هسي ښېنایی توبه توبه
چه وَ لَور ئې په زرګونو جن بدرنګه   له دې هسي کتخدایی[4] توبه توبه
چه په جهل و حماقت دانا ځان بولي   دَ احمق له دانایی توبه توبه

[1] د خرخښو لرم چه کړې ئې.

[2] ل او ب: لب.

[3] یو راز لرګی دی، چه د څراغ پر ځای ئې د روڼا دپاره لګوی عموماً د لرګو څراغ ته هم شونټی وائی.

[4] که خدایی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ سفله دِي دَ سیفه دِي واړه توکي　　له خودی خودستایی توبه توبه
که هزار رنګه شیخي، زهد، تقوا کا　　دَ جاهل له پارسایی توبه توبه
چه عمل ورسرَه نشته تش وَیل کا
دَ خوشحال له ګویایی توبه توبه

درخو[1] خود په آدم خان باندِي شیدا وه　　تر دا منځ دَ میروګي ژبه بلا وه
چه په منځ کښ دلال نه وِئ وصال نه وِئ　　په مجنون باندِي مَیَنه که لیلا وه
پخپل یار پسې ژړا ننه په زړه کښ　　دَ عالم سرَه په زور ځما خندا وه
چه غوټی ئې شګفته کړه په چمن کښ　　که دِ زده دا چاره واړه دَ صبا وه
چه ئې ګل دَ بهار ستا وَ مخ ته ونیو　　ستا د َمخ خوبي تر ګلو لا زیبا وه
هونبره رنځ محنت آفت ځني پیدا شو　　څو ځما دَ خوار خاطر مینه په تا وه
دا نن شپه چه په ما تېره شوه بې یاره　　ته به وایې په دوږخ کښ مي مأوا وه
نن خپل بخت را سرَه درسته مخامخ کړه　　چه پرُون راته یګلُخته شا په شا وه
ما وې زه یم چه پیاله لَرم په لاس کښ　　ولي دا پیاله په لاس کښ دَ هر چا وه
بس چه بیا ئې ستا جمال په نظر کښېوت
دَ خوشحال خټك د زړه ځَله[2] همدا وه

دَ یوه بادشاه په حکم شوم اګاه　　امر نهی مي قبول دِي دَ بادشاه
یا مهدي یې یا عیسی چه را ښکاره شوې　　په جهان دي غلغله وشوه ناګاه
دَ مهدي او دَ عیسی دَ وړاندي څه دئ　　هم د جال هم دَ دجال واړه سپاه
خیر آباد لَره دِ را یشي لښکره　　چه احوال دَ غلیمانو شِي تباه
چه خیبر لَره ما بولې قضا کېږي　　ډېر کارُونه په دا ملك دَ خیر خواه
دریا خان درویزه واړه په حضور دي　　ګویا زه هم په حضور یم دَ درګاه
خواه ناخواه که امر دا دَئ چه را درومه　　دا بنده به در روان شِي خواه نا خواه
دارنده دَ عریضې ځما دَ لوریه
زباني خبري هم لَرِي همراه!

د سپي غُل د دروغجن په خوله کښ تل کړه　　په رشتیا خبرُو خوله دَ سړي کښنُل کړه
هر عمل چه سړی کا مصمر به نشِي　　درته چا وې چه لوګي مکړه اوربل کړه
ګه پوهېږې چه دَ بل جهان حساب شته　　ته پدا جهان نظر پخپل عمل کړه
ستا د خولې چینه حنظل دَه هم عسل ده　　وَ هر چا ته تویَوَنه دَ عسل کړه
چه دَ دین دنیا کارونه درته پېښ شي　　دَ دنیا تر کاره کار دَ دین اول کړه
چه دَ مښکو دَ نافې شمیم را خپور شي　　را څرګندي توري زلفي تور وربل کړه
ساقي وخت دَ نو بهار دَئ شراب راوړه　　دَ شرابو سرَه نقل دَ خولې مل کړه

---

[1] درخو او آدم خان په پښتنو یوسف زو کښ دوه مینان وه چه په عصر ګښ د مغولي اکبر پاچا تېر سوی دی، میروئې ریبار وُ.

[2] هیله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نن خلل دَنَي اومَي مکږه زاهده   چه موسم دَ بهار تېر شِي بيا خلل کړه
چه يَو دم دَ عشق له اوره خالي نه وئ   خدايه څه د دَ عاشق تېتر منقل کړه
ستا دَ مخ په دَور زه جهانګير شاه يم   راته کښېنه کرشمې د نور محل کړه
ستا دا توري سترګي خو توري بلا دئ   درته چا وې چه ئې توري په کجل کړه
که هزار ځله شيخي کوې خوشحاله
چه ښه کښلي در نيژدې نور ئې کښل کړه

د ښايست سرَه سل نوري چاري بويه   چه عاشق په ځان مَين کاندې مهرويه
تل دَ مښکو بوي روان په بستر نه وئ   دربغه دربغه دَ مهرويو ګفتګويه
عاشق يو لکه لېوه په شمال پائي   بل په غټي سترګو خوب کا لکه سويه
په سبا پسی ئې مرم نه سبا کېږي   دَ هجران شپه ئې پما سوه تر کال لويه
ځما دواړه سترګي جوي ته سبر قد يې   سبرونه جدا ښه نده له جويه
اوس دَ جونو هوس مه کوَه خوشحاله
پښتنې جونه ترهېږي له دوه مويه

دَ ليلې دا مخ څو ډېره زيبائی ده   دَ مجنون ور پسې هونبره رسوائی ده
که مي سل هنره کړل تر سرَه نشول   يوه څرنګه نابوده آشنائي ده
چه د سترګو ئې تقوا سره مېرڅي ده   په ناحقه مي نېولې پارسائی ده
چه ئې سيوره په ما وه لکه بادشاه وم   ستا دَ تورو زلفو سيوره همائی ده
په وار وار را څخه يووړل عاشقيه   که هر څو را څخه پوهه دانائی ده
چه نه مهر نه تپاک نه پکښ شناخت شته   تر دا هسې وصل به جدائی ده
دَ خپل يار په مخ اوس ندي مين شوي
د خوشحال په زړه کښ دا مينه ځائي ده

د دنيا دَ سود دَپاره کوڼ او کوره   څه خو شرم مروت وته وګوره
په درست عمر هغه ځاي ورپسې غواړې   چه د پرېوزی له پلوه چرته توره
په زړګي باندي د توره سوی داغ شِي   چه د توره يا پيسه وزي له کوره
د لوي غره ګنډې پتا باندي پريوزي   چه دَ کوره د ډوډې وزي نان کوره
دَ دنيا مينه پتا باندې درياب شوه   ته پدا درياب کښ ډوب لاړې هر ګوره
که پدا درياب کښ هر څو لا نبوزن يې   عاقبت به پکښي بيا پرېوزې له زوره
که هر څو پخپل حرص کړې دنيا ټوله   دا به واړه دَ اجل سيلی کا خپوره
ګورستان لَره به هسی شان مفلس ځې   لکه وَزووې اول له خپلی موره
چه ئې خوښه عقيده دَ قلندر شوه
خداي به نکا دَ خوشحال عقيده نوره

دَ دلبرُو په ستايَنه   ما پخه کړه خپله ينه
ناترسي دَ ديو ګوره   چه په حال نکا پوښتنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه به ولي هسي خوار وم   که دَ حال وَي گوېږنه[1]
تل ئې خيال دَ تورو زلفو   شندي کا په زړه دننَه
چه جمال ئې را په ياد شِي   لاله گل ته کړم کَتَنه
دَ زړه سود دَ ده دَ قد کړم   په شمشاد په سبروَنه
نه سلام شته نه پيغام شته   نه ئې پيك شته نه ئې ژمنه
په ارمان ئې ورځ و شپه مرم   يوه نه لرَم نيازمنه
سپينه ږيره نده غم ده   ډېره مه کړه لَټَونه
چه نه زر وِی نه ځوانی وِی   عاشقي ده دروغژنه
پدا هونبره ډېره مينه   يوه نه لَرَم ميَنه
چه خوشحال نده موندلې
دغه دَي دغه غوښتنه

دَ جهان په مخ به ډېر وِي ښه مخونه   ولي زړه مي ستا وَ مخ ته وکړ خونه
کله کله مي له حاله خبر واخله   که دِ چېری اندېښنه کېږِي له خونه
دَ فراق په شپه سور کټ په ما سور اور شِي   يَو زمان مي باندِي نه لگی اړخونه
په ښو مي زړه وَ سترگو ته را گاږِي   لکه مست لَرَه کباب ځِي په سيخونه
نو بهار ئې په راتَللو شگفته شي   دَ لاله تر گلو ښه لَري بارخونه
څو غمزې ښېږې فتنې جلوې مانې کړِې   هونبره کېږِي په خوارانو شواخونه
که دا سرې شونډِي د لعل غاښ دِ گوهر دئ   شرارې دِي ستا په غاښو کښ ميخونه
توري زلفي دِ په لېچو باندِي زانگِي   ښاماران دِي دَ چندڼُو په ښاخونه
چه ئې يو زمان له سترگو جدا کېږِي
دَ خوشحال په مخ دَ اوښيو ځِي ورخونه

دَ جهان په مخ به نه وِي هسَي تا غُندي دلبرهَ   پريرويه، عنبر بويه، سنبل مويه، سمنبرهَ
گلعزاره زلفي ماره شهسواره خوش رفتاره   باده نوشه ميفروشه قصب پوشه مو کمرهَ
دلنوازه سر فرازه عشوه سازه لعبت بازه   خود پسنده سر بلنده شکر خنده لب شکرهَ
طربناکه گرېوان چاکه تَل بېباکه تش تپاکه   خود آرايه خود نمايه خود ستايه خوش هنرهَ
غزلخوانه خوش الحانه دُر دندانه لب خندانه
عنبر خاله پُر خياله تل خوشحاله د زړه غورهَ

دا ښه گل چه ئې کمي دَ جمال نشته   دَ وفا ئې حيف دا دَئ چه حال نشته
که وفا بقا ئې هم وَئ څه به ښه وُ   دَ ښايست ئې پدا دور څوک سيال نشته
عالم زړه په هيڅ خورسند کا چه وصال وئ   دَ هر چا بخره هجران دَئ وصال نشته
چه ئې وصف دَ جمال کاندِي تر سره   هر چا زده دَ واصفانو مجال نشته
منو نه منو نه ظلم جور پکښې پروت دئ   دَ ناترس خاطر ئې مهر مثقال نشته
دَ غمزې په تيغ عالم وژنی غم نکا   ته به وايې چه ثواب دَئ وبال نشته

---

[1] گروېږنه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکه ډک په ښو ګلونو په هر کال وُ   دَ دې باغ هغه ګلونه سرِ کال نشته
راته څه وايې چه يار پتا مين دَئَ   مختصر به درته وايم څه حال نشته

ما خوشحال وَته په زوره نارې وکړې
چا وَ ما ته ځواب راکړ خوشحال نشته

دا غليم سرَه به نکا مکر دروه   مګر ډېر تر بلا تېر په عقل پوه
بد خوئِی به دَ خپلوانُو سَرَه حؤک کا   چه پخپله پخپل ځان پسندي اندوه
ما چه وليدَل اتلس زره قومه   دَ خپل ذات سَرَه الفت کا هر ګروه
دَ محنت په وخت يَو مل را سَرَه نشته   دَ راحت په وخت زرګونه وُو انبوه
په خوښيه کښ زاړه لکه زلمي شي   ځوان زلمی تر زاړه لا کاندِي ستوه
دَ ګزار په ځاي اوس نه وينم هوسيه   په ځواني مِي له کبلي ليده په کروه
غر به هم لکه وېښته هسِي نرَی کا
که غمونه دَ خوشحال کښېږدي په کوه

دم به نه وَهې له خپله زورَ زرَه   که[1] دي وَ ويني يار وار وې کورَ کرهَ
چه وَتا وَته نيژدي شِي هغه تور شِي   په ستنه راځنِي ګرزه تورَ ترهَ
يو يو هور[2] دي چه شاهين ځني آلوزي   مشګيرک لکړ مکړ له هوره هرهَ
دَ صبا په ياد نشاط وِي دَ ګلونُو   که جنبش کا دَ بلبل له شور و شرهَ
پېښکښي غواړِي دَ اوښيو مرغلرِي   دا ګوهر په دواړُو سترګو وده[3] ورَه[1]
د خوشحال شعر حلوا دَئَ دَ شکرو
ستا په دا حلوا څه کار غُل خوره خرهَ

دواړه زلفي ئې پرېشاني په څوشانه   په جبين خورې ورې په لب خندانه
له مستَی ئې سر تور ګرېوان شلېدلي   صراحي په لاس نيولې غزلخوانه
په خمار ئې سترګي سرې و بله اُوښتي   نيمي شپې را باندِي راغله ناګهانه
سپينه خوله ئې ځما غوږ وته نېژدې کړه   په نرمي ئې دا وينا کړه را بيانه
زه خورې زلفيني ستا په پالنګ راغلم   ته تر اوسه لا اوده يې ځما ځانه
هر عاشق لَرَه چه هسي شاه ور درومي   نور ئې کومه آرزو وِي له جهانه
څو پيالې ئې پياپي وَ ما نه راکړې   دَ توبې پرده ئې واخيسته له ميانه
چه له هسي رنګه حاله خبر نشوې   شيخه ځکه ځما چار دَه په تا ګرانه
عشق راغلَي دَ توبې په ماتَول دي   هيڅ بدی را باندِی مه وايه نادانه
که خوشحال غُندِي دِ يار باده پرست وَي

---

[1] که ئې ووينې.

[2] محشي ځاله ورته ليکلې ده.

[3] يعني اوروه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تا به هم کړه دَ توبې خونه ویرانه

ذرې ته چه هسې برېښې منوره — که پوهېږې دا برېښنا دِ ده له نمره
وایې لار دَ ختو نشته وَ اسمان ته — زه به لار درته پیدا کړم بې هنره
دَ عشق شور که دَ عاشق دَ زړه قضا دَي — له دې شوره خالي مشې ځَما سرَه
هم دَ خلقو ملامت هم ستا ناسازي — دا به شوې چه یار مې ته نیوې په غوره
راز ئې ولي ښکاروه ښه چه په دار شُو — دَ منصور سزا تر دا وه لا بتره
ویر مې دا دئ چه له کښلو به جدا شم — څه له خپله سرَه نه دَه ځَما ویره
زه به غوږ دَ ناصحانوُ په پند نه کړم — که ئې اروې دا وینا ده مختصره
وایې وَمرَه چه دې زه له غمه خلاص شم — حُما دا دعوه لنډېږې تر محشره
دَ خوشحال ژړا په دا دَه نور څه نه ده
چه په مهر ورته نه خاندِي دلبره

راشه که ئې اروې دا خبره ده نادره: — چه وَواته له سترگو هغه ووزي له خاطره
مرم چه جدا کېږې ته مي روح یې که پوهېږې — مه دروځه لمانه راته تل اوسه حاضره
بخت مې مَرَور شِي چه په نورو دِ نظر شي — بخت راته ناظر شي چه وَ ما ته شې ناظره
هر حسن دِ ډېر دَئ دَ لیلا تر حسن تېر دئ — زه چه دِ مجنون کړم په چشمانو ئې ساحره
ډېرې دِې نگارې هوسی سترگې پرې وارې — تا غُندې به نه وئ شوخه شنگه دلاوره
شونډې دِ یاقوت دِې غاښ دې دُر دَ زړونو قوت دئ — درسته دِ دا تنگه خوله حقه دَ جواهرو
لام و بې ئې ځبېښه چه ښه کښلې شِې در پېښه — تل شکر وَکاږه چه شکرې خورې شاکره
ډېر دَ ملك شاهان دِي چه دَ کښلیو غلامان دي — تا دا قدرت ورکړ وَ دلبروُ ته قادره
تل له ډېره خیاله څو پېښې کړې له خوشحاله
هم روغه، هم جنگ کړې، مهر جنه هم قاهره

راته نیسي جانانه، دَ شرابو پیمانه — دَ شرابو پیمانه، راته نیسِي جانانه
معنې په چغانه، راشه بیا کښېږده لېندئ — راشه بیا کښېږده لیندئ، معنې په چغانه
کور دَی دا که بتخانه، بکښې تولې جونه ناستې — پکښې تولې جونه ناستې، کور دَئ دا که بتخانه
پاس په سر د آشیانه، تور کارگه قمر تر لاندِې — تور کارگه قمر تر لاندِې، پاس په سر د آشیانه
گوره جوړ دام ودانه، زلف و خال د هغې مستې — زلف و خال دَ هغې مستې، گوره جوړ دام و دانه
په گیسو کښېږده شانه، چه دَ مښکو بوې لا ډېر شي — چه دَ مښکو بوې لا ډېر شي، په کیسو کښېږده شانه
عشق مجنون کا فرزانه، شك گمان نشته پدا کښ — شك گمان نشته پدا کښ، عشق مجنون کا فرزانه
ته عاقل زه دیوانه، څه مو روخ دَ ملگریه[1] — څه مو روخ دَ ملگریه، ته عاقل زه دیوانه
دا غزل دَئ رندانه ما خوشحال ختك ویلي
ما خوشحال ختك ویلي، دا غزل دئ رندانه

---

[1] ته عاقل زه دېوانه څه مهرخ د ملگریه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

رنګينه کالي اغوستي را ښکاره شه ناګهانه — راته وګوره وَخانده خوشحالي مي کړه پر يوانه
خداي دِ تا له وړيو سترګو نه وژغوري دلربايه — چه ټيکه په جبين کښېږدې او سينګار وَکړې څو شانه
هغه دم چه تور ګيسو پخپل صورت باندئ خپاره کړې — خوشبوئي دَخاصه مښکو په درست غولې شي پرېشانه
ځان و زړه مې هم چاپېر ور سرَه دورمي اې نګاري — چه ګهي په شين شين په انګڼ کښ شي روانه
دين و زړه صبر و آرام را حئي ولاړل اوس پوهېږم — چه يَو ځان دَي راته پاتو دا به هم يوسي له مانه
دَ ياریٔ دَ آشنايي دودونه هېڅ له تا پټ ندي[1]
ولي څو کړم په خوشحال باندي خاوند کړَلې نادانه

زړه مي بيا واله مجنون شه ښه چه شه — پخپل يار پسې مفتون شه ښه چه شه
هغه غم چه په مثقال په شيرشاهي وُ — اوس تر منو نو لا افزون شه ښه چه شه
بې دَ يار د مخ له خياله بل فکرت مي — له خاطره نه بېرون شه ښه چه شه
دَ وصال په وخت مي قد لکه الف وُ — په هجران کښ لکه نون شه ښه چه شه
لکه قدر دَ وصال را څخه نه وُ — چه په بخره مي بېلتون شه ښه چه شه
په هوا په اشتياق ئې دَ سرو شونډو — که مي ويني درست لړمون شه ښه چه شه
زړه هر ګور په غيرو چارو مبتلا وُ — چه له غيرو چارو ستون شه ښه چه شه
زه ئې درست له هره حاله نه خبر کړم — چه دَ هند پلار مي يون شه ښه چه شه
هيڅ مکتب له يوه فيضه خالی ندئ — چه می ځای دَ سر زنګون شه ښه چه شه
عاشقان په عشق کښ هر کله زبون وئ — که مي زړه په عشق زبون شه ښه چه شه
چه ئې توره دَ غمزې راته په لاس کړه — که مي آس ورته هارون شه ښه چه شه
چه ئې پښه دَ دلبرئ په رکاب کړه
دَ خوشحال زړه ئې شګون شه ښه چه شه

زړه را پسې سر شو راته وايي چه وئېږه — وايه وايه وايه له وَيلو مه درېږه
تش شه له خروشه، څو په تا کېږي له جوشه — ژاړه ژاړه ژاړه په سبا بېګا نخولېږه
ظلم جور ستا دئ چه په نر ناحق پما دئ — مکړه مکړه مکړه له آزاره وَ وېرېږه
سوی لوغړن يم، تل په آه و په شيون يم — وسوم وسوم وسوم دورمه اور در وَلګېږه
اوس خو بې پروا يې که زه وَمرم بيا به وايې — مرمه مرمه مرمه څو لا پايم وَ پوهېږه
څه وايم چه څه کړې، سراسر واړه ښه نکړې — جګي جګي جګي په رشتيا مي مه قهرېږه
تل دي تېرېده دي ښه له هر چا سرَه ښه دي — ښه کړه ښه کړه ښه کړه دَ جېکخواه خبري نغوېږه
کبر لوئي مکړه چه دعا ګټې هغه کړه — وينه وينه وينه ولي مهر کړه تېرېږه
رېږدي غاړي غروُنه دَ خوشحال په فريادونه
واروه واروه واروه راشه څه خو وکروهېږه

زړه می يووړ[2] يو خورد ساله — ښايسته پري مثاله
په دوو زلفُو عنبر پاشه — دواړه ورَځيي ئې هلاله

---

[1] دودونه پټ ندي له تانه.

[2] زړه مي يووي خورد سال.

(c) ketabton.com: The Digital Library

توري سترگي ئې تور زاغ دئ   را پيدا دَ باز له ځاله
گلعذار ئې لاله گل دئ   غاښ ئې دُر شونډې ئې لاله
تر ښه قد و تر قامت ئې   سبر هم بې اعتداله
تر وَيل ئې نه رسېږي   دلربا شيرين مقاله
تر يانه پورى پوچى[1]   دَ خطا دَ ملك غزاله
دَ خوشحال معشوقه دا ده
خوله ئې ميم زلفي ئې داله

زه يو يار غواړم زيبا ښه   سر تر پايه دلربا ښه
ښايسته په شپږ جهته   هر اندام جدا جدا ښه
څو دَ ښهر ښايسته دي   دَئ په حسن تر هر چا ښه
تن ئې ښه دَ گل تر پاڼيو   تمامي قدر و بالا ښه
دواړه زلفي عنبر پاشي   گلغدار تر لاله لا ښه
توري سترگي توري ورځې   تور باڼه اوږده والا ښه
تنگه خوله حقه دَ لعلو   غاښ ئې دُر قيمت بها ښه
گبينه ئې سر دَ ژبي   دواړه لب ئې تر حلوا ښه
گلرېزي كا په خبرُو   تر شكرو په خندا ښه
څړه نيازو څړه ناز وئ   په جفا ښه په وفا ښه
كه مي وژني تېغ را واخلي   دَ ده تېغ لگي په ما ښه
كه هوا ده دَ ښه مخ ده   نشته ښه تر دا هوا ښه
هر چه دا هوا ئې نه وِئ   هغه ندئ په دنيا ښه
دا غزل چه خوشحال ووې
څوک به ووائي تر دا ښه

زمانه راته په څو پرته په څو وه   زه ئې واخيستم خوني مزري درَو وه
وداني ئې په ډېر غم په ځگرخون وه   ويراني ئې راشه گوره په څه دَو وه
دَ بېدردُو ياري ما غنم گڼله   چه مي وليدله سر تر پايه جَو وه
تندر تل په مناره باندي پرېوزي   دَ خسوف بلا دَ مياشتي په پرتَو وه
حق نا حق ئې وچ لانده وبله كښېښول   ظالمي دَ اورنگزيب پره د لَو وه
هغه تور هندو بچه به چرته غواړم   چه ځما دَ زړه متاع باندي گرَو وه
دَ زړه نوي ښه ياران وُ خداي جدا كړه
دَ خوشحال دَ زړه دمه په هغه نَو وه

زه خبر ور ځني نشوم بهار تېر شه   د گلونو لَون واړه په بل پېر شه
حيف دا چه دَ گلونو عمر لږ دَئ   په جهان كښ دَ اغزيو عمر ډېر شه

[1] بوڅي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ بهار بلبلي نه راځي په سيل[1]   مګر زړه ئې دَ بهار له سيله سېړ شه
هغه ګل چه دَ حمل وُ په جوزا کښ   ځاي ئې پاسه په سوات يا په بونېر شه
خوږ ژوندون جدا له ښه شيرينه ياره   په ما خوار باندې يا زهر يا ګنډهېر شه
هونبره غم دَ بېلتانه لَړي په زړه کښ
دَ خوشحال له دله ګښت دَ بهار هېر شه

زه هم چېری فرزانه يم لا تر اوسه   تَل بيخوده ديوانه وَم، ديوانه يم لا تر اوسه
جدايي نشته وصال دَئ ځني[2] بعد هم خيال دئ   له هغه چه[3] همخانه وم، همخانه يم لا تر اوسه
چه راغلي په جهان يم خبر شوي پخپل ځان يم   دَ رازُونو خزانه وم، خزانه يَم لا تر اوسه
په عالم ځما خبري، خلق کا په نيژدې ليري   په وګړي افسانه وم، افسانه يَم لا تر اوسه
چه د مخ پلو ئې واشو، يو مشال وُ چه نما شو   هغه دم پرې پروانه وم، پروانه يَم لا تر اوسه
ناوکی ئې د مژګان دي چه بلا د ما د ځان دي   ورته عمر نښانه وَم، نښانه يَم لا تر اوسه
چه ئې ځان سَره آشنا کړم له هر چا ئې شا په شا کړم   له عالمه بېګانه وم، بېګانه يَم لا تر اوسه
هغه بحر چه محيط دَئ په افراط او په تفريط دئ   دغه بحر در دانه وم، در دانه يَم لا تر اوسه
هغه شان له خپله ياره بې وکيله بې ريباره
زه خوشحال چه يګانه وم، يګانه يم لا تر اوسه

ساقيا آتش مزاجه   له صفا مينا زجاجه
دَ شرابو پياله راکړه   د همه زحمت علاجه
نه يَوَه پياله دَ ميُو   نه د درست جهان خراجه
زه او مَي اې محتسبه   که مي خو نه سِي تاراجه
ور ګدا دَ ميخانې شه   که شاهي غواړې له تاجه
د رندانو بازار تود وِي   دَ شرابو له رواجه
صومعې ته تله له ديره   ياره کار دَي بې منهاجه
دَ ساقي پياله را واخله   بکښ ډېر دَي ابتهاجه
ساقي هر کله دِ وينم   مه جبينه، مخ سراجه
دَ بلورو پياله ډکه
د خوشحال دَه احتياجه

ستا په داغ راغلَم له موره   خداي مِي مکړه د غمه[4] نوره
کم خدمت يَم په خدمت کښ   ځان لازم وينم هر ګورَه
که زه هر څو کم خدمت يَم   ته خپل شرم وته ګوره

---

[1] د بهار په سيل نه راځی بلبلی.

[2] ځني بعد و هم خيال دئ.

[3] چا.

[4] تغمه.

خانه زاد بندي کمين يَم   هم بې توانه هم بې زوره
توان او زور مي واړه ته يې   بې تا نه پېرم[1] په توره
بد غليم راته په ځَو[1] دي   له غليمه مِي وَژغوره
ته شفيع دَ قيامت يې
خوشحال وساته له اورهَ

ستا دَ زړه سختي مي سر تر پايه وليدله   سنگ به سينه ووړ کړي ستا له هسِي سنگه دله
څه خورا ښکاره شوه په خيل دَ سترگو ولاړه   ما وې دَ اسمان برېښنا وه نه مي بېژندله
نوره دنيا نشته چه څه وه را څخه خلقه!   وار په وار مِي واړه په دلبرُو وَښندله
ناز که کرشمې دي که غمزې فتنې جلوې دئ   اوس مي په دا کار کښ سَرَه درست وپسندله
گل چه شگفته شِي عندليب باندي نارې کا   نشته يَوَه کښلې چه پرې وبولم[2] بدله
ياد مِي هغه وخت دئ چه په شپه به سَرَه ناست وُو   شمعي به ژړا کړه، صراحي به خندېدله
اور چه په ځان بل کړي پخپل ځان باندِي لگېږي   اوس مِي دا خبره په زړه ښه وَلگېدله
تل گونه وَهلې، هر زمان ساړه آهونه   ما چه عاشقي کړه خود په ما به دا کېدله
سرې لمبې ئې بلي دَ خوشحال خټك په زړه کړې
سرې ختي اَغُوستي په دا لاري تېرېدله

ستا په سترگو کښ فتنې کاندِي خوابونه   تورِي زلفي دي هم ډېر لَرِي تابونه
که ته زر حجا به ونيسې په مخ کښ   را ښکاره وِي ستا جمال تر حجابونه
دَ جنت حوري که وَگوري ستا مخ ته   نور به واچوَي له شرمه نقابونه
که شعلې دِ را ښکاره شِي له جماله   لور په لور به سر څرگند کا آفتانونه
زه چه ستا دَ بېلتانه په لمبو وَسوم   نور مى څه دِى دَ دوږخ په عذابونه
ستا دَ خيال مېلمه مي ناست دَئ په کوگل کښ   تل مي خورې دَ زړه دَ غوښو کبابونه
تا وې ما وَتا ته ډېر ځله خوله درکړه   دَ يارى په کار کښ هم شي حسابونه
زه وَ تا ته دعا کړم ته ښکنځل کړې   هم لتا ښائيِ دا هسِي ځوابونه
ته چه حال دَ خپل عاشق غواړې په شرح
بويه دا چه خوشحال وکښِي کتابونه

ستا دَ راغلو منت ډېر لَرم نسيمه   چه گلوُنه غوړوې ځما په سيمه
و صبا وَته ئې هيڅ بېځايه نه دئ   چه خبر شوم دَ گلُونوله تسليمه
دَ بلبلوُ بې خودي بې ځَايه نده   چه مستېږى دَ گلونُو له شميمه
بيم دَ هجر دَ چا سَرَه جار وَزِي   هيڅ عاشق به خالي نه وِئ له دې بيمه
گل بلبل سَرَه ښه وصل لَرِي درېغه   که دا چارَ همېشه وئ مستقيمه
کله وصل دَ خپل يار کله هجران وِئ   سرښته دَ عاشقى دَه دا قديمه
دَ بهار په وخت چه کښت دَ گلزار نکا   هغه څوک به اندېښنه لَرَي سقيمه

---

[1] په چاپي نسخه کښ څو ليکلي دي، په بله نسخه کښ پځو دي چه معني ئې حل طلبه ده.

[2] ولولم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په بلبلوُ د گل بوي لکه وصال دئ   که ئې رنگ په سترگو ويني نديمه
هر ورق ئې معرفت دَ گردگار دَئ   و هر گل وته کاته وَکړه حکيمه
کله هر لوري ته گل دَ بهار گورې   کله نه وينې يو گل پخپله سيمه
يَو مى يار دوهم گلزار ساز و ساقي شته   نن مي کومه اندېښنه له غين و ميمه[1]
دَ گلزار په اشتياق دَئ په خزان کښ
په خوشحال باندي کرم وکړه کريمه

سترگی دِ مستان دِي ځما زړه ښيښبه مهينه   پړوکی پړوکی مه شه چه ئې کنج په کنج وهېنه
سپېن سبا دِ گوره دَ ټېکي په شفق بند کړ   جگي جگي جگي رايي واخله له جبينه
کښلي دي که گورې چه مخ پټ کله څرگند کا   گل دَ بهار ندِي را زېږِي له زمينه
واړه به سبب دَ بد اصلانُو دَ هنر وِئ   هر آفت چه گورې چه را پاڅِي له کمينه
مست په بهار راغلې په سرود دِ گوتي کښېښبوې   څو به لا وبا سې ډېر دِ وياسته له دينه
چرته لوئېدلې نوم دِ خپور په جهان نه وُ   غوغا وشوه په ښهر چه ئې کوزه کړې له زينه
تل جام دَئ د شرابُو ستا په لاس توبه په شونډُو   دَ خلقو لړمون شين دَي که پوهېږې ستا له شينه[2]
حيات لايزال به دِ حاصل شي که باور کړې   دَ زره ليدوني[3]دواړه که روشن کړې له ياسينه
دَ عشق[4] دَ محبت دَ ناوي مهر ماسوا دَئ   اول ئې درته وايم چه ئې ورکړې له کابېنه
هر څو ئې که پټه، په ټټر کښ وِي ساتلې   څه بده بلا ده نه پُټېږِی دَ زړه مينه
کله منت اخلِي دَ يوې گېډِي دَپاره   هر چه همت ناک دِي که په کور لړِی جوينه
زانِي بتي گوره چه په هر لوري غوغا کا   هيڅ درنه پوهېږم چه په چوته يې شاهينه
هر چه دانايان دي په امان امان تېرېږي   هي توبه له دوره الامان له دې آئينه
نوم به دِ هر گز په ژبه وانخلي په عمر:
دا يارِي دوستي چه ستا خوشحال ته شوه مبينه

سپېنه ږيره دَ مردانو کد خدايي دَه   دَ غاښونو پريوتَنه رسوايي ده
دَ سړی چه غاښ په ځَاي وئ ږېره سپينه   پدا هيڅ زوړوالي ندئ برنايی ده
دَ خضاب ځواني دَ چا ده دَ احمق ده   تر دا کله ږېره ښه په ښه نايي ده
زوړ سړی دِ دَ زوړوالي اندوه نکا   که په ځَاي ئې دَ چشمانو بينايي ده
زاړه مرد لَره ليده دَ دلبر څه دئ   په معنی دَ خوړو زړونو موميايي ده
شيخ به کله عاشقي له لاسه پرېښبوه   لاس و دست ئې نه رسېږي پارسايي ده
که خوشحال له عمر ولاړ تر اَويا تېر شو   لا په زړه کښ ئې دَ کښليو آشنايي ده
توری ږيرِی سره وصله ناداني ده   سپينی ږېري سره وصله دانائي ده
شيخ به ولي ننداره دَ کښليو نکا   چه دَ ده دَ زړه دَ خوږو موميائې دَه

---

[1] غين و ميم يعني غم.

[2] محشی ورته کښلی دی يعنی ستا له شين خاله.

[3] يعنی د زړه سترگی.

[4] د زړه د محبت.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زوړ خوشحال چه دَ دلبرو دیدن غواړي
دَ دلبرو په وصال کښ روڼائي[۱] ده

سر دَ سره بیا جنون را باندي زور شه
یا دَ میني لېونَی شوم خوي مي نور شه
که هر څو پندار کوي پروا پرې نکړم
دا هنر مي و عالم وَته پېغور شه
دَ ساقی دَ میو هسي شان اثر دئ
په خمار کښ مي دستار له سره خپور شه
حریفانو په هاي هاي باندي ناري کړې
چه ساقي دَ میو داد کړ جام نسکور شه
هو دا کار دَ ازمیښت ندئ نور څه دئ
چه څما بلا څما دَ سترگو تور شه
که گداي له لوږي مرئ علاج ئې نشته
چه د دور د خواجه روزگار په پور شه
په خاطر باندیي مي ډېر داغونه جوړ وه
ولي ستا له لاسه داغ باندي انځور شه
خوب خندا دِ له خاطره فراموش کا
دَ هغو چه دَ ویشتلی په چم کور شه
هر کالی چه د رضا پکښي مونده شِي
دَ خوشحال خاطر مي ښهر دَ لاهور شه

ښایسته نه دئ بلا دئ آشنایی ئې دَه له غمه[۲]
آشنایی ئې دَه له غمه زه ناري وهم عالمه
زه ناري وهم عالمه، عشق یَو یم دَئ په موجونه
عشق یَو یم دئ په موجونه. الحذر له هسي یمه
الحذر له هسي یمه، چه عالم پکښي فنا دي
چه عالم پکښي فنا دئ، دا دریاب روغ دَی له دمه
دا دریاب روغ دَئ له دمه چه ساحل ئې لیده نشي
چه ساحل ئې لیده نشِي ډېر غرقاب دئ تر قلزمه
ډېر غرقاب دئ تر قلزمه، نه زیارتېږی نه کمېږي
نه زیاتېږي نه کمېږي، تر ابده تر قدمه
تر ابده تر قدمه، چه شنا کا پدا یم کښ
چه شنا کا پدا یم کښ، چه دعواي لَرَی محکمه
چه دعواي لَرَي محکمه، هغه دُر وریسې غواړي
هغه دُر وریسې غواړي، چه بهار لَري اعظمه
چه بها لَري اعظمه، هغه دُر ئې ښه جمال دي
هغه دُر ئې ښه جمال دي، چه خوبی ده باندِي تمه
چه خوبی ده باندي تمه، په جمال ئې زلفي مار دي
په جمال ئې زلفي مار دي، خبر دار ئې یم له سمه
خبر دار ئې یم له سمه، په څو قسم تور ماران دي
په څو قسم تورماران دي، څوک دَدم دِي څوک بې دمه
څوک دَ دم دي څوک بې دمه، هغه مار خوشحال خوړلي
هغه مار خوشحال خوړلي، چه ژوندی دَئ تر دې دمه

ښځه بویه هوسناکه، خنده رویه، مهرجنه
پاکیزه په زیست روزگار کښ په ښه بوي باندي مینه
دَ صحبت په رموز پوهه، زړه ئې خلاص له مکره دروهه
کم خوراکه خوش پوشاکه، همیشه ناسته دننه
په وصال دَ یار خوشحاله، یار ئې خوښ له قیل و قاله
چه له یاره نه جدا شِي، هم غمجنه هم خیرنه
له نېکانو همنشینه له بدانو په زړه خوړینه
له موروالي ئې توبه کا که ئې مور وِئ دروغجنه
دَ مېلمه پکار حاضره، په پخوالی بهادره
حق دَ چاري په ځاي راوړي، په رنځور باندِي پوښتنه
پاکیزه ئې د کور صحن، نه په غولي کښ نور لحن
پر ستاري ترې خوشنودي، ښه دَ هر چا په ساتنه[۳]

---

[۱] برنایی.

[۲] په دې بدله کښ صنعت د ردالعجز علی الصدر مراعات سوي دئ.

[۳] ستَنه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که دا هسي څوک پیدا شي دَ خوشحال په لاسو راشیي
هیڅ تقصیر به ئې ونکا دَ یارئِ په پالَنه

قربان دي تر نامه شم محمدَ (ص) پیغمبره — اول ثنا دَ خداي ښایي بیا ستا ثنا ده غورَه
ادم که دِ پدر دَئَ په معني کښ ستا پسر دئَ — تر واړُو مرسلانوُ مقدمَ مؤخره
دَ نوح نجات له تا وُ دَ طوفان له امواجونو — گلزار په خلیل اور شو ستا له رویه اې سروره
چه خلاص شو له کشتنه اسمعیل مَړي قربان کړ[1] — چاړه دَ ده له حلقه ستا اروا کړه لَره بره
موسی په کوهِ طور دَ تجلي طاقت را نه وړ — تا ولیده دَ سر په سترگوُ خپل مولا بهتره
موسی ته څرگند نه وُ عِسی ته ښکاره نشو — په قاب او په قوسین په هغه اسرار خبره
ستا صفت به خوشحال څو کاندِي په ژبه
انه وانت المولا و افضل تره

نجومي چه قدم نږدي بې نجومه — موت و فوت و ناکامي مومي له کومه
چه گړي گړي دَ ورځو شپو تېرېږي — پکښې راشِي په چا ښکه په چا شومه
ځان به خلاص نکا دَ بد ساعت له شره — نجومي ئې که خبر دَئَ له علومه
ښېك و بد ئې په قبضه کښ دَ قضا دئَ — بېهوده خبري مه پېمه ور درومه
مقدر به په هیڅ رنگ مبدل نشي — هر سړی لَرَه ورځې بخره مقسومه
که په پوهه افلاطون دَ زمانې شي — دقیقه به دَ قدر نکړي مفهومه
گډُي[1] چرگ تر زمکه لاندي اُوبه ویني — ولی نه وینی په زمکه باندِی لومه
په تمځری نن دَ گانده حال معلوم دئَ — ولي بند شِي دَ هلکوُ په کړکومه[2]
ورځ و شپې سَرَه همه ندِي یکساني — نن یوه ده کانده بله شي معلومه
وَ سرِي ته وار په وار هغه رسېږي — چه دَ ده په پېشاني باندِي مرقومه
په خوشحال یوه هغه دَه بله دا شوه
بیا به گوره په قسمت پېښه شي کومه؟

که اغزي وي ستا له لاسه — تر گلونو دي دَ پاسه
د زړگوټي سر مي ته یې — که یاران لَرَم بې قیاسه
چه به بل تر تا را تېر کړم — دا ویي دَ زړه و باسه
که دَ نورُو سَرَه خاندم — جهان نه دَي بې لباسه
له ماڼیه به دِ ومرم — څه خو مخ را وجار باسه
که څوک تا غندي ښکارېږي — څربښت ببل دَي تر اماسه
تر هغه به نادان څوک وي — چه خرښه گڼې تر آسه
دَ اغیارُو سَرَه خانده
په خوشحال تندر پربباسه

---

[1] ملا چرگك.

[2] یو راز دام دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که په هند کښ نشته سپينه   هوسۍ سترگه مه جبينه
خدايه ته وَ ماته راکړې   يَوَه سبزه نمکينه
به دوو زلفو عنبر پاشه   په دوو شونډو شکرينه
چه هر ځاي وَته ئې گورم   ښايسته کښلې مهينه
هوسناکه ښېوه گره   شوخه شنگه زړه سنگَينه[۱]
دَ يارۍ په علم پوهه   سخندانه نکته چينه
ورځ و شپه کا ځني چاري
په خوشحال دَ کُښلي مينه

که هيڅ نه وائ چه ويل راشي له ياره   ټول دَ يار مهر په لاس راکړه ريباره
سره لاله په هغه مځکه شگفته شِي   چه خولې دِ باندِي اوري[۱] له رخسارهَ
دَ غمزې په تيغ مِي وژني زه دعا کړم   چه ځما په خون ئې مه نيسې دا دارهَ
چا وې خپل نتلي کښ چه ئې په ياد وِي   بخته وخت دَي چه ئې ونه وزم له شمارهَ
يوه شنه پاڼې خپل بخت په لاس را نکړه   خلق څو گلوُنه وړِي له دِې گلزارَه
په آرزو آرزو کښ هسي لېونی شِي   چه خبر شوم دَ عاشق سرِي له کارَه
که ئی درست په سيند کښ ډوب کړې هم به سېځَي   چه شېځَل ئې په نصيب شوله روزگارهَ
په وژو دَ عاشقانوُ هسي ځَغلِي   نيم بسمل ئې په ځاُی پرېښوم له تلوارهَ
چه ئې ستا په کوي کښ ځَاي ونيو نور موړ شوُ
د خوشحال خاطر له باغه له بهارَه

که گذر په خير آب آباد وَکړې نسيمه   يا دي گشت وشي دَ سراي دَ سيند په سيمه
په وار وار سلام ځما ورته عرضه کړه   ور سَرَه ځما دَ لوريه څو تسليمه
اباسيند وته ناره وَکړه په زوره   وَ لنډی ته وينا وَوايه حليمه
کندي وي چه بيا مي ستاسِي جام نصيب شي   په گنگا جمنا به نه وُ له قديمه
که دَ هند له هوا زار کړم څو به زار کړم   دَ اُوبو بلا ئې لابده عظيمه
که دَ نهر اَوبه څښې گلمې پرې باسي   هم دَ هر کوهی اوبه ندي بې بيمه
چه سرې اوبه دَ غره نشته په هند کښ   تری توبه که واړه ډک دَي له نعيمه
تل به هيڅوک نااميد په جهان نه وِئ   په کريابو کرم کېږِي له کريمه
دَ ويشتلي وَ صحت ته اميد وشي   دَ پرهار ئې چه کمي وشِي له ريمه
خدايه زړه مي په وصال دَ هغو خوښ کړه   دا چه اوس ورځئي لېري دَي دوه نيمه
عاقلان به هيڅ انکار ور باندي نکا   هر افعال چه صادر کېږِي له حکيمه
هميشه به په هند نه اوسې خوشحاله
عاقبت به عاصي ووزي له جحيمه

که مردي دي په دستار ده په منډوسه   سکه مردي دي مبارک برېتونه پوسه

---

[۱] دلنشينه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کشکی زه دَ نا مردانُو په شمار وَي چه فارغ وَي له ارمانه له افسوسه
د لوهړ ګلونه ښه دي تر نلګوس ولي بیا چېري لوهړ چېري نلګوسه
چه ظاهر باطن ئې دواړه حبطه وئ منافق سړی بتر ګڼه تر کوسه
په دروغ په نا راستی کښ ډېر غم دئ دَ رشتیا روزګار کوه بې غمه اوسه
چه به هر کله جفا کړې وفا هم کړه دَ اغزیو سَرَه ګل لَري پلوسه[۱]
په جهان کښ بد خویي واړه دوږخ دَه
د خوشحال له دله خوي دَ بدو یوسه

ستا له خویه نه مې خوړینه دَه اینه ځکه هسي وهم کانړي په سینه
که د زړه دَئ چه مي مینه در ښکاره شي راشه وَنیسه وَ مخ ته آینه
چه د زه دَ وَر ملنګ شوم خز به څه کړم راته توره شړئ بس دَه پشیمینه
کله کله راته ګوره ستا نوکر یم راته بس ده هم دا هونبره مهینه
خزینه دَ سرو مهرانو دَ شاهانو ستا دَ راز لَرم په زړه کښ خزینه
وایې ته کله په مخ ځما میَنَ شوې ستا په مخ باندې مین یم دیرینه
چه ځما سَرَه ئې ستا دَپاره کاندې خوښ یم ستا دَ رقیبانو په کینه
ماتېدل ئې هیڅ دشوار ندئ که ګورې چه وَ کانړي ته ېیژدې شی آبګینه
دَ بادشاه په تخت و تاج پوري خندا کا دَ درویش بوریا، ټوپیَ، پشمینه
انګوري ترخه شراب ور لَره بویه میخواران له ګبینه لرئ ګینه
ورځ هغه ښه دَه چه ته پکښي خوشحال شې
که شنبه که سه شنبه که آدینه

ښه ښه بخ بخ دلداره وفا جویه غمګساره
چه کنم چه چاره سازم چه د زړه[۱] کړم را کناره
به که ګویم از فراقت چه مې زړه شو پاره پاره
نکند بدل سرایت که زاري کومَ بی شماره
تو چه سنګلدل نکاري چه مې ستا وَکړه نندارِه
به عاشق بې سروبا ستم مکړه ستمګاره
به نګاه ګاه ګاهی مهر کړه دَ خدای دَ پاره
اې نګار من حذر کن دَ ویشتلیُو له آزارهَ
نرود ز درګه تو!
که خوشحال شړې سل واره

لا منت لَرَم پدا هم له اسمانه نندارِه دَ ابا سیند له میر کلانه
په تیراه په سوات په خوړه ور په ورشوم بیا مي کوم لوري ته ته بیایې اسمانه
لکه ګوي هسي په حکم دَ چوګان یم درست وجود پرهار پرهار یم له چوګانه
سر نوشت مي له ازله مګر دا وُ زه به څه لَره مانه کوَم له چانه

---

[۱] یوه د غره اغزنه ونه ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

قديمي دَ پښتنو جهل خرتوب وَ   اوس په طمعَ په حرص درومي له ميانه
که رشتيا وايم شير شاه دا هسي نه وُ   لکه موږ يو نه پيدا له کوهستانه
پښتانه چه بې ننگي کا څوک ئې څه کا   گورستان لَرَه به درومو له ارمانه
دَ ختکو دَ نفاق له ناپوهیَ   يا چه غم لرَم له خپله خاندانه
چا وته وايم څو به کښم څه هونبره ندئ   چه تمام شِي له مذکوره له بيانه
دا داغُونه چه خوشحال لَري په زړه کښ
رغېدل به ئې په تا کېږي سبحانه!

که غواړم نه يې مومم هسي تا غُندي مهوشه   خنده رويه سنبل مويه گلعذاره پياله کشه
سمن بره قد عرعره مو کمره لب شکره   آهو چشمه څړه خشمه مهرجنه منقشه
دلنوازه سرفرازه چشم بازه عشوه سازه   تيز نظره غمزه گره په دوو زلفو مشوشه
سر بلنده خود پسنده[1] خود نمايه دلربايه   د عاشق دَ ځان بلا په رنگ زيبا په خوي آتشه
طربناکه تل بيباکه گريوان چاکه تش تاپاکه[2]   زړه ئې سخت لکه آهن په مخ يوه آينه بې غشه
د زلفينو سر ئې تاو لکه نخوش د ماهي گېر شو
کله وي چه خوشحال خلاص شي له دې هسي رنگ نخوشه

که دا ستا سترگي دا وجار باسم ځان ته   له ښادیَ به نور شا کړم و جهان ته
يو زمان مي که دا ستا ليدل نصيب شِي   نور به سترگي پورته نه کړم گلستان ته
طبيبان دِ خپل دارو ور څخه کښېږدي   تا ويشتلي مينه نه کا و درمان ته
کفرستان د شاه د تورو زلفو گوره   چه په څه رنگه تاوېږي و ايمان ته
چه په ما باندي تېرېږي ستا په عشق کښ   خداي دِ هسي حال پېښ نکا مسلمان ته
په جورا[3] بورا به هم نکا وتنه   عاشقان کله خالي دِي و سهمان ته
اول ښه شهپر پيدا دَ الوتو کړه   بيا له پسه الواته کړه و اسمان ته
په فراق د ښو يارانو چه ډېر ژاړم   دواړه سترگي مي پېغور کا و باران ته
چه پخپله افغاني ژبه نادان دَي   په تورکي خبري څه وايې افغان ته
ما ئې دواړه شوندې بيا موندې په کور کښ   نور دِ لعلو لره درومي بدخشان ته
هغه شوندې چه ځايي بې پايو سرې دِي   هغه شوندې څه حاجت لري و پان ته
له خوشحاله ئې بهرام غُندي پيدا کړ
دم واهه نشي څوک څه وائي يزدان ته

ساقی بيا دَ ميو مهر کړه چه عيد شه   دَ رندانو دَ ښاديو وخت جديد شه
په هر لوري يو آفتاب دَي ځلېدلي   ښاپېرک ئې له جماله نه کور ديد شه
په هر څه کښ ننداره دَ هغه مخ کړم   چه له ډېري پيدايیِ ناپديد شه

---

[1] هنر منده شکر خنده.

[2] تپاکه.

[3] دا بيت عيباً وليکل سو، په ټولو نسخو کي دغسي دي، اما معني ئې نسوه راته ښکاره.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم هغه دي همېشه ژوندون موندلي   چه دَ مستي دَ غمزې په تېغ شهيد شه
زمانه په خلقو هسي ازمېښت کا   چه يوسف دَ قبطيانو زر خريد شه
واړه نخښی ئې په زړه وينم حضوري   که اشنا په ليري حد له ما بعيد شه
هر چه ستا دَور دَ سپيو په حساب وئ   په جهان کښ هم هغه سړی سعيد شه
خط و خال په ښه جمال باندي يو دود دئ   نه چه حسن دَ خوبا پدا مزيد شه
چه دِ نوم دَ خوار خوشحال په ژبه واخيست
په درست عمر کښ خو نن ورباندي عيد شه

سپين نمری[۱] اغوستي په ښنو سرې کوښي نو خطه[۲]   څه رنګه را درومي لکه تکه سپينه بطه
سل دئ سره کښېڼي واړه يَو تر بل بهتري   خداي ړوکه به زه کوم تا په واړو کښ غلطه
بخت غُنډي نا ګاهه ځما خوار کره سيده شو   راغله دِ په قصد وُ که دا راغلې بې نمطه
وايم[۳] چه که واړه زاري زه راوړم خپل کور ته   څوک چه چا ته زار کا دَ دلبرُو له سخطه
راشه سر مي پرې کړه لا به ښه شم په وفا کښ   خود په دا پوهېږې قلم لا ښه شېِ له قطه
ډېر په درياب کې شي واړه مېږ کا دَ وتلو   څوک پکښي لاهو شېِ ځني وريشي تر شطه
لوړي لنډي نورو ده خوشحال ده غوره کړې
نه لوړه نه لنډه په قد ښه روغه وسطه

سترګي ستا غړَوي زړه   سترګي ستا پټوي زړه
چه دا خوله خوځَوي دَی دَئ   ژبه ستا ويَوي زړه
چه څه کار په لاسو پښې کړې   دا هم ستا ښوروَي زړه
اوريده په دواړو غوږو   هم پتا آروَوي زړه
چه نېکي کړې يا بدي کړې   واړه تا سندوي زړه
چه خندا کړې يا ژړا کړې   خندَوي ژړوي زړه
دواړه کَونه لکه تن دي   کار دَ تن جوړَوي زړه
زړه بې چون و بېچګون دئ   څوک دا غوښه کڼی زړه
دَ خوشحال په زړه کښ يو دَئ
څوک ئې څه لټَوي زړه

ستا له خاله مي يو داغ دَئ په سينه   چه همېش را سَرَه يار دَئ ديرينه
تا چه واغوښتې دَ خيال جامې رنګيني   بله ستا په ډَول نشته رنګينه
يو ګلزار پکښي ناګاهه شګفته شي   چه په مخ دِ مخامخ شېِ آئينه

---

[۱] يعنی کالي او لباس.

[۲] دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

[۳] وايمه چه واړه زاري ما راوړي خپل کورته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بې پدا چه ښايسته وُو وته گوري　　په بل ځيز مي له چا نه کېږي کينه
ساقي نن له لاسه څه خو باده پرېږده　　چه په سر کښ مي خمار دَئ دوشينه
دَ بادشاه دَ سره تاج ئې مخې ندی　　دَ درېوش دَ سر ټوپۍ پشمينه
زه په عشق کښ مستثنا لکه مجنون يم　　چه مي نشته په ډېر قرن قرينه
دا څه راز د ميني ندئ په کوگل کښ　　دا مي ينښې دَه په زړه کښ گنجينه
مَی خوري لَره شنبه خوښَوِي خلق
وَ خوشحال ته څه شنبه څه آدينه

سا په غم کښ مي آرام له زړه بيرون شه　　دَ غرڅه غُندي مي خوب په ځگر خون شه
همېشه په غاړي غرُونه سرگردان يم　　پدا دور مي درست ډَول دَ مجنون شه
عاشقي سړی رسوا کا هاله وَمري　　ښه هغه چه مړ په تبه په طاعون شه
گوره څو عالم به لاندِي کا تر چلو[۱]　　چه روان مي تر دا دوو سترگو جيحون شه
هډيره ئې دَ شهيد په ځنگ کښ بويه　　هر سړی چه مړ په توره دَ بيلتون شه
په گلونو به ئې ږغ کاندِي بلبلي　　دا گلزار چه په بياض ځما زرغون شه
چه درست کال ئې بيا بيا وايم لا يو راز دئ　　دا يو راز تر دفترونو نه افزون نشه
په زر ژبه ئې ستايه واړه يو راز دئ　　عبارت که مختلف شه يو مضمون شه
عشق خوشحال وته يو هسِي سبق ورکړ:
چه ئې زړه د قال و قيل له درسه ستون شه

شپه دَ بېلتانه ده پهر پهر کال پما شه　　بانگ دَی دَ چرکانو په هزار هيله سبا شه
رايشي گلزار ته وار په وار نندارِه کاندي　　وار په وار پرې تېر شي اوس که گورې وار ځما شه
پېغام راوړي دَ وصل عجب ښه راځِي په مهر　　هد هد دَ يار له لوريه نن پما باد صبا شه
په وخت دَ مشغولا دَ گلو کله آواز کاندي　　چه درومي له گلزاره په چيغار چيغار طوطا شه
په درست عمر ئې مهر د سکوت په خوله وهلي　　ځما دَ زړه طوطي دَئ چه نن گورمه گويا شه
رنگ چه باندِي پرېوزي آئينه دَ زړه تبی شي
زړه دَ خوشحال گوره له هر زنگه مصفا شه

شيرازي که ښه خوراک وُ واروه تېر شه　　ملوکي که ښه پوښاک وُ واوره تېر شه
که خپلوي دَ زن فرزند وه حال ئې دا دئ　　که له خلقه زېست و ژواک وُ واوره تېر شه
که منصب وُ که خالي که سرداري وه　　که په لاس ملك و املاک وُ واوره تېر شه
فرش فروش نقش و نگار دَ محلونو　　که بستر مي عطرناک وُ واوره تېر شه
چه له ښکاره به په خيال راتلم وَ کور ته　　سور به تل ځما فتراک وُ واوره تېر شه
خپل پردي نېکان بدان له هره لوريه　　په دربار مي په بلغاک وُ واوره تېر شه
تار په تار دَ اکوړ خېلو کړی ولاړې　　پدا ږغ مي ځان هلاک وُ واوره تېر شه
اوس ئې روخ دَ ملنگیَ دَ دوهې دَئ
دَ خوشحال چه سراي او تاک وُ واوره تېر شه

---

[۱] تر څلو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شل کاروُنه پرېږده ننداره ئې دَ جمال کړه   دواړه کسي واخله په سپېن مخ باندي ئې خال کړه
کښېنه په انګړ کښ مخامخ چه ورته ګورم   تور لونګين د واړه چندڼ هار په سينه ټال کړه
راغلې و بازار ته درست وجود کړه لکه کسي   ګوره که ړوند نه ئې ننداره ئې دَ کمال کړه
تله دِي تېرېده دئ ښه له هر چا سرَه ښه دي   ونه دَ نېکی په دا باغ کښ نو نهال کړه
واړه ورکَول دَ جهان ګوره عاريت دئ   غم دَ بېلتانه ځما زړګيه په وصال کړه
بې دَ يار له ميني چه به کور دَ دنيا جوړ کا   واروه درته وايم خداي ئې ميني په زوال کړه
ته هغه رستم يې چه شاهان دِ طلبګار دي   چا درته تلقين کړ چه خدمت دَ پيرزال کړه
الف دِ دَي سريښي ستا په ميم چه درته ګوري   په دواړه لوريه زړه وړي په مخ دواړه زلفي دال کړه
نور خلق پښبو دي چه پرې بار نشته دَ ميني
بار لَري دَ ميني ناز و نياز په خوار خوشحال کړه

عيب جوي سرَه مي هونبره دَه کينه   و به نه نيسم وَ مخ ته آئينه
خداي دِ ما بېغمه نکا په دنيا کښ   زه او غم سرَه ياران يو ديرينه
ساقي څو خمار شکنی پيالې راکړه   چه په سر کښ مي خمار دَئ دوشينه
دا يم زه ورپسې سر يم که ئې مومم   په دوران کښ مونده نشي خزينه
نن ئې مکړه تفحص وايه چه نن دَئ   که ئې بيا مومې په قرن قرينه
لاله ځايه چه خوشحال په جهان راغي
دَ لاله غُندي ئې داغ دَئ په سينه

فراق څه رنګ را اُوړده کړه پما نن شپه   دَ جوزا شپه ئې بلدا شي په غمجن شپه
په فراق کښ مي په سترګو خوب حرام شه   په هيچا باندي ورمشه دَ لېچن شپه
چه رېبار ورته پيغام دَ وصال راوړي   په هوس هوس تېرېږي په مَيَن شپه
دَ فراق په شپه اميد دَ وصال څه دَئ   که ئې ګورې په معني کښ ورکه ستن شپه
دَ دوهې ملنګ هم تېره کړه دوهې ته   که تېرېږی په تونګرو په برستن شپه
روغ عالم بې غمه خوب کا خبر ندئ   چه په څه غذاب تېرېږي په دردمن شپه
وَ وصال وته هجران دَئ ورنيولَي   ښخه شوې وه دَ ورځې په لمن شپه
ورځ ئې ما ليدلې نه ده په درست عمر   خداي به نکا سپين سبا دَ دروغجن شپه
دا نن شپه چه په خوشاحل دَ فراق راغله
ور دِ نشِي هسِي سخته په دښمن شپه

که مي يَو ځله رسد وشي تر سيندهَ   نور دِ مه وينم په تورو سترګو هندهَ
نه به سترګي د سرِی په چا خوړې شِي   نه ئې ما ته په اوبو شِي دَ جا تندهَ
دَ پېپلو پاني خوره په غره کي اوسه   نه چه پان د هندوستان خورې ځما جندهَ[1]
په هغه بازار به څو سود و سودا کړې   چه کارګه پکښ قدري دَي تر شهندهَ
اې وروستيَ عقله دريغه که پخوا وَي   ما به ولي پخپل ځان کړه هونبره شندهَ

---

[1] يعني ځما ګله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هر چه وشول هغه واړه در بخښلي
اوس خوشحاله په لاس مه نيسه ناپسندهَ

که عالم وته دلخواهه[۱] بادشاهي شوه
عاشقي وَ ما ته لا عالي جاهي شوه
دَ تقوا په کار و بار ډېر خبردار یم
ولي څه کړم چه نصیب مي گمراهي شوه
شاهدانو ته دَ خضر عمر غواړم
حیف دا دَئ چه دَ عمر کوتاهي شوه
چه له ځایه ئې گناه لَره پیدا کړم
که نظر وکړې ځما بېگناهي شوه
یار مي ولیده له ورایه شکر دا دئ
چه قبوله مي دعا سحرگاهي شوه
لکه ستا کسي په خوارُو برابر شي
دَ طالع تر روڼا ښه دا سیاهي شوه
زه دَ یار په جفا هیڅ آهُونه نکړم
راته غم دَ رقیبانو بد خواهي شوه
ستا دَ سرو شونډُو په دَور مي حلال شول
ښه چه اوس روا دَ میو مناهي شوه
سربازي یا دَ پتنگ یا دَ عاشق ده
یا قسمت دَ مجاهد یا دَ سپاهي شوه
بخته دا ځله ئې راوله تر غاړي
چه ببېرئ مي پدریاب کښ تباهي شوه
که خبر له حاله نه وَئ څه به ښه وُ
و خوشحال ته غم دا خپله آگاهي شوه

که په زړه کښې دِ د یار مینه ځایی ده
سکه ناحقه دِ له غېرو آشنایي ده
مخ ئې کله دَ یوسف غُنډي زیبا دئ
دَ یوسف تر مخ ئې زیاته زېبایي ده
چه ئې راځئ دَ خپل خاطر وِي هم هغه کا
په دلبرو مسلمه خود رایي ده
که دِ زړه وي چه دا خوږ خاطر مي روغ کړي
دَ لبانُو مچه راکړه مومیایي ده
زه او ستا دَ دوارُو شونډو مَي هغو زده
چه ئې نن په لاس نیولې پارسایي ده
دَ معشوقي په ترخه کښ ډېر خواړه دِئ
چه ئې گورې نېکنامی ئې رسوایي ده
چه په خلقو کښ دوږخ دوږخ یادېږي
بل دوږخ په جهان نشته جدایي ده
په پېغور په تور په زور به ځَني نه ځي
دَ هر چا چه خپله بخره شیدایي ده
دَ افسون دَ سحر کار دا هسي نه وِئ
دَ خوشحال په زړه کښ دا مینه ځایي ده

که یو ځله مخ ښکاره کا له نقابَه
د ښایست نامه به واخلي له آفتابَه
لاله گل به ئې له مخه خوبي پور کا
په زلفینو به سنبل کاندِي بې تابَه
خلق څه لَرَه تهمت په زمانه ږدي
په[۲] چشمانو ئې دنیا کړله خرابَه
د خمار په علامت ئې سترگي سرې دِي
که چا بې وخته بیداره کړله له خوابَه
د خاطر ویني ئې نوش په ځاي د مېو
بیا ئې نقل هم د زړونو له کبابَه
خاصه مرگ د معشوقې د مقتولانو
چه جنت لره به درومي بې حسابَه
ځما زړه قبله نما شو نه جار وزي
و بل لور ته ستا د ورځیو له محرابَه
په وعده ئې زړه خوشحال مکړه خوشحاله

---

[۱] بهتره.

[۲] چه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د وفا طمع څوک نکا له حبابَه

که دیدن شوَي بې نصیبه   ما به ولیدې حبیبه
په پرهار مي اور بلېږي   دارو مه سېځه طبیبه
زه د یار یم یار ځما دي   تر منځ څه غواړې رقیبه
لېونی به لېونتوب کا   بې پروا دِي له ادیبه
و عاشق وته ناصحه   څه ویَل کړې بې تقریبه
تر فرهادَ تر مجنونه
په خوشحال پېښه عجیبه

که ناګاهه را ښکاره شِي هغه خوبه   زړه به یوسِي له عاقله له مجذوبه
رقیبان به سر نګون له غمه پرېوزي   که په راي کښ د خپل ېېر درومي محبوبه
هر زمان په نوی نوی غم اخته شوم   چه تل تل نوې شېوه کا دل آشوبه
د یوسف د مېني لاف واړه عالم کا   ولي بل پسې ړوند نشو بې یعقوبه
که لا څه درته د سر و مال وجود وي   په دا فکر به ور نشې تر مطلوبه
ته ئې تل په سر دعا کوه خوشحاله
که دِ نوم په ژبه نه اخلي محبوبه

که نیولې زرکه باز پرېږدي له چنګه[١]   زه هم له لاسه پرېږدم شوخ و شنګه
ور په ور کلي په کلي پسې ګرزه   دروېزه که دَ دیدن مومې ملنګه
ګل که هر څو ښایسته دَئ پیدا باغ کښ   که ئې وینې بیا اغزي لَرِي له څنګه
چه دِ توان رسي په لوي دریاب کښ ګرزه   په ببله کښ دي زوال وینم نهنګه
عاقبت به ککری ورباندِي کښېږدې   تر څراغ چه کېنې وښَي ګرزې پتنګه!
پند ګویان چه عاشقانُو ته پند وائِي   دَ هوښیار په پوهه سر وَهِي له سنګه
تر سهار مِی د یاره سَرَه ناز وُ   درسته شپه راته کوتاهه شوه تر درنګه
هغه یار که په پالنګ را سَرَه نشته   دا هم شکر چه ئې بوي ځَي له پالنګه
چه ئې زړه دَ معشوقې په مینه مست شي   دَ هغه سرِیُو څه له نام و ننګه؟
لېونی به لېونی نه وُ عالمه   که ئې بخره وَئ له عقل و له فرهنګه
که لیلې و نور عالم ته کښلې نه وه   پیدا څه، چه وَ مجنون ته وه خو شرنګه
دَ عمزې په تېغ ئې خوږ ښه یې خوشحاله!
مَرَنَي په روغ صورت نه ځِي له جنګه!

مرد هغه چه زړه ئې ویښ سترګي په خوبه[٢]   پخپل سپي[٣] ئی ګمان شي د لېونتوبهَ
درویشان دي دعا کا زه ئی په ځان کړم   که د زړه نه مي روان شي دا زهوبه

---

[١] دا بدله په چاپي نسخو کښ نده راغلې.

[٢] دا بدله په چاپي نسخه کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په مخ ډېره ښایسته ئې نوم دي څه دئ   د عاشق د ځان بلا فتنه آشوبَه
که په توره ئې ځواب ورکړی مردي ده   که وجود دي څوک آزار کاندي په چوبَه
په هغه لاري چه پل ږدې هسي وايم   که باڼو کړم د هغې لاري جاروبَه
که هر دم ورته ژړا کړم فايده نشته   سنگين زړه به ئې په چا نشي نروبَه
د دنيا سختئ تل نه وي غم مکړه   په حلوا گندي بدل شي دا اتوبَه[1]
که په تور د عاشقئ بنديخناه شي   د عاشق له دله نه ځي تلا توبَه[2]
که مي لاس ورباندي بر شې هېر مې ندي   ډېر سرونه به چت پت کړم په ميخ چوبَه
ستا په تش ديدن مي هسي زړه خوشحاله شي
لکه تږی په اوبه شي ښه خړوبَه

که رشتيني محبت لرې مه ناړه   په يوه ناره ببل شوي يار وژاړه
دَ رسا ويشتلی کله توان دَ ږغ وئ   په فراق کښ نارې مه وهه له باړه[3]
په معني کښ جدائي نشته وصال دئ   دَ آشنا په غم کښ خوښ اوسه تل وياړه
په هجران کښ هغه هسي شان وصال شته   لکه څوک له خپله ياره لاس تر غاړه
دا ديدن لکه په پټو سترگو کېږي   دا ديدن له وازو سترگو نه مه غواړه
ليلا پلار کره په سل پردو کښ ناسته   مخامخ وه وَ مجنون وته وَلاړه
پسله مرگه هم جدا نه وِئ رشتيني   په يوه لحد کښ ورشي سَرَه دواړه
دَ رشتيني ميني ډار د زوال مکړه[4]   چه رشتيني عشق لَرِي سلام په واړه
دَ يار غم دِ دَ خوشحال له دِله نه ځِي
دَ فاني دنيا خوښي که لاړه لاړه

که مليح يې دَ زړه مينه په مليح کړه   که قبيح يې درومه چاری دَ قبيح کړه
دَ بهار گلونه ډېر دِی واړه گوره   چه دِ زړه وِئ هغه گل پکښي ترجيح کړه
که دِ زړه دَئ چه دَ مخ ثنا ئې وايې   دَ بلبلی غُندي خپل زبان فصيح کړه
مسيحا دَ رنځ وَ هر لوري ته ډېر دِئ   دَ خپل رنځ دوا دَ وخته په مسيح کړه
له ازله ئې رند رند زاهد کړ[5]   زه به ډکی پيالې اخلم ته تسبيح کړه
په حسد په رخه څه ځما پروا دَه   چه دِ پټه کينه کړه اوس ئې صريح کړه
زه که بد يم هم دَ يار دَ سترگو تور يم   و هر چا وَته ځما دَ عيب تشريح کړه

---

[3] يعني نفس.

[1] ليټی، اړوب، ړوز، د مېده اوړو هغه ليټئ چې په اوبو کښ نرمه پخه شي.

[2] جوش او خروش.

[3] يعنی دَ گولئ خراش او زخم.

[4] نشته.

[5] له ازله ئې زه رند ته ئې زاهد کړې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ توبې درياب ئې تا لَره پيدا کړ   دَ گناه له تور يو ځان لکه صبيح کړه[۱]

دا دَ سر په سترگو مه گوره خوشحاله ته
که دَ زړه سترگي لرې ښه ئې صحيح کړه

که نيمگړې پياله را کړې ساقي تا زده   همگي مدار په نيت دَئ باقي تا زده
دَ شرابو په مستي بې خوده ولاړې   که له سره نه دِ پرېوزي تاقی[۲] تا زده
دَ بابا په رضا ځه جنت به مُومې   روايت مي درته وکړ عاقي تا زده
زه دئ وخوروم په مار دَ تورو زلفو[۳]   حال مي خود وينې په سترگو راقي تا زده
دَ خوشحال غُندِي همېش په ځان ناچاق يم
ته چه تل په صورت چاق يې چاقي تا زده

که هوښيار دئ که نادان دئ که سادکه غله   هيڅوک نه وينم دَ خپلي لاري صله
يو په غم شريك يار نه وينم په ملك کښ   خلق تشي تسلې کاندِي په خوله
دَ مېړيو غُندِي يُون دَئ و دانو ته   چه و ما وته عالم کا تله راتله
چه اميد دَ مېړي نه وي وَ دانو ته   وَ هغه لورِي ته نکاندِي هيڅ تله
خپل ويشتلې غرځه مه پرېږده خوشحاله
ځاي په ځاي ئې ويني توئِي دِئ په پله

گم گشته او گم گشته سَرَه رفيق شه   گم گشتن دَ دواړو تنو په تحقيق شه
دَ شرابو جام په لاس شاهد بازي کا   شيخ دَ ښهر عبادت پرېښ زنديق شه
يو ئې اصل سَرَه دوه اويا مذهبه   خدايه څه بني آدم فريق فريق شه
عشق څه هسي آسان ندئ هونبره خلقه   په بلخيو کښ خو يَو سرِی شفيق شه
دَ اسمان دَ ستوريو هم و بله فرق دئ   ځکه غوره په يارانو کښ صديق شه
چه توفيق ورسره مل شه کار آسان دئ   کل مدار دَ واړو خلقُو په توفيق شه
آزاده به له چا طمعه اميد نکا   چه به طمعه له چا کا کله عقيق شه
دَ غليم مهر په هيچا باندِي نه وئ   يو فساد ورباندي کاندي چه شفيق شه
وَ خپل بخت وَته تسليم کړه چه غليم دئ   همگي دَ غم په بحر کښ غريق شه
نور که سل پيالې آخلي دَئ دي سل څښي
چه خوشحال دَ باده نوشو په طريق شه

گوره دَ يار مخ ته بيا لبمه پرې ولوه   زړونه دَ بد رنگو رقيبانو ويلَوه
دا دَئ هغه مخ چه په هجران کښ پسې ته مرې   اوس ئې په وصال کښ دواړه لوريه کښلوه

---

[۱] په توريو تور يې ځان صبيح کړه.

[۲] طاقی.

[۳] زه ئې وخورم په مار.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لویه پېښبکښي دَه په وصال کښ درته وایم دُر ئې په لَمن کښ ورته ګوره تلَوَه
زه دَ بېلتانه په حال خبر نه وم خبر شوم خداي له خپله یاره نه هیڅ یار مه بېلَوه
تندر دَ رقیب په کور پرېوزی قهقه خانده سپینه آئینه دَ ششت[1] خپل یار ته ځَلوه
یو ځَله چه زړه دَ چا په مهر مینه بند کړې شرط دَ یارئ دا دَئ زړه بل ځاي مه نښلوه
کړي دِي دَ زړونو ستا دَ مخ په لور رواني واړه ملك بوستان دَئ په هر ځاي ئې ملَوه
درسته دِله خپلو نمریو وَ ایستم خوشحاله
یو دَ غاړي هار مي دَ ګلونو مه شلوه

لکه زه یم پیدا شوَي پدا مینه دَ نور چا به هسي نه وئ پیدا مینه
دَ قصاب چاړه په غوښو هسي نکا لکه کا د ما په زړه دَ اشنا مینه
درست عالم را باندي غاو کا زه حیران یم چه له زړه به په څو لیري کړم ستا مینه
په یوه تن کښ دا دواړه توکه نه وئ هم دَ حسن استغنا هم دَ چا مینه
نه به بوي دَ مښکو پټ شي په نافه کښ نه به پاتو شي مخفي دَ شیدا مینه
ما په سحر په جادو تقصیر وَنکړ دَ ناترس خاطر ئې نشي په چا مینه
په ژړا مي به دوه سترګي وچي نکړې که پما شوې دَ خپل یار په ژړا مینه
لور په لور ئې په همه عالم رسوا کړ
کشکه نه وَئ دَ خوشحال دا رسوا مینه

لکه[2] ستا دَ زلفو تاب شته په سنبلو کښ هم تاب شته
لکه ستا دَ خولو بوی دَئ هسي هم په ملك ګلاب شته
ستا دَ مخ ترې خال به بِه وِئ په خطا که مشك ناب شته
لکه زړه ځما ستا شوندِي نه کباب شته نه شراب شته
که و نمر ته خاته ګران دِئ دَ زلفیینو ئې طناب شته
چه کاته دِ په حساب شول دَ یارئِ هم حساب شته
کښلي ډېر وه ما ته یار کړې تل دَ ګلو انتخاب شته
کل پما شهد شکر دِئ که دِ قهر یا عتاب شته
مجنون مړ ندئ ژوندی دئ چه لا ما غُندِي خراب شته
دَ هجران په شپه مرګ غواړم ځما سترګو ستاسی خواب شته
چېری نه په بل مرګ وَمرم دَ غمزو دی هم شتاب شته
چه مي وژني کوز به کورم له اشنا سترګو حجاب شته
ما خپل خون ورته پل کړَي که د ما د مرګ غذاب شته
دَ چا مَي مي په کار ندئ چه مي خپل لبِ لباب شته
دروغجن یم که دا شعر دَ میرزا په درست کتاب شته
دا غزل چه خوشحال وَوې
نن ئې چا څخه ځواب شته

---

[1] یو راز پسول دی، چه هنداره پکښي وی. په یوه نسخه کښ شست هم راغلی دی، چه مطلب ګوتې ده.

[2] د لکه پر ځای کله ښه ورسره لګېږی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له حاله ئې خبر شه که شته شته که نشته نشته | قلاش و قلندر شه که شته شته که نشته نشته
که لَړه دَه که ډېره واړه ونيسه په تېره | په خوي دَ پيغمبر شه که شته شته که نشته نشته
دَ عمر څه اندوه کړې څه اندوه دَئ که ځان پوه کړې | ژوندَی تر گوره ورشه شه که شته شته که نشته نشته
بادشاه دَ بحرو برې، که قانع په خشك و تر يې | دَ دهر سکندر شه که شته شته که نشته نشته
که دُر دِئ که گوهر دئ که گلوُنه که شجر دِئ | دَواړُو بې خبر شه که شته شته که نشته نشته
بې وخته غواړې بد کړې بيهوده رخه حسد کړې | به صبر تونگر شه که شته شته که نشته نشته
مه ژاړه مه پرې وياړه غم ښادي پرېږده دا واړه | واقف پدا سير شه که شته شته که نشته نشته
بلا دِئ چه ټولېږی په هيچا نه پا تو کېږي | فارغ له سيم و زر شه که شته شته که نشته نشته
له ياره مهر غواړې که ئې نه مومې نور ژاړې | دَ يار په رضا سر شه که شته شته که نشته نشته
که وصل که هجران دئ دواړه ما وته يکسان دئ | آرام پخپل مقر شه که شته شته که نشته نشته
څو سعیَ څو طلب کړې انديښنې په روز و شب کړې | په واړه برابر شه که شته شته که نشته نشته
لږ عمر ډېر غمونه په زړه هونبره ستمُونه | قانع په خشك و تر شه که شته شته که نشته نشته

پخپل هنر نظر کړه څو ژوندَی يې خپل هنر کړه
خوشحاله شير نر شه که شته شته که نشته نشته

لکه مخ ځما د َيار دَئ نمر خو هسي وي کنه | لکه زه په عشق کښ زير يم زير خو هسي وئ کنه
دَ عالم ډېري خبري لور پَلور توري لښکري | زړه مې نه خوځي له ځايه غر خو هسي وئ کنه
بې دَ عشق له شور و شره چه هر گز ځما سَره | نه ځي نور څه هر څه درومي سر خو هسي وئ کنه
چه ئې رېبم عمل لا کا چه ئې ورک کړم ځان پيدا کا | ورَځ و شپه دا هسي کر کړم کر خو هسي وئ کنه
تا وې درومه نوم مې زبر کړه بل سبق له زړه بدر کړه | تل مي ته يې په خاطر کښ زبر خو هسي وئ کنه
و هغه ته مي سر کوز دَئ چه معلوم ورته رموز دئ | په خبره نه پوهېږي خر خو هسي وئ کنه
پدا باغ کښ يَوَه ونه تل تازه تره برخنه | چه ئې اُوړَي ژمَي بر خورم بر خو هسي وئ کنه
چه آزاد مريي ور درومِي خپل مراد ور ځني مومي | په هيچا ندئ ترلَي ور خو هسي وئ کنه

په يوه زمان تر ياره ورشي راشي څو گزاره
دَ خوشحال خاطر تېز پردَي پر خو هسي وِئ کنه

لا يزاله پادشاهي که چا موندله | کيخسرو به وَ خسرو ته نه سپارله
جام دَ ميو را پلاس کړه ساقي گوره | په هر لوري دا ځما دَ غم کرَله
په امان امان يوه لا تېره نه وئ | په زمان زمان ښکاره کا فلك بله
ډېر په باد ولاړَل د تا غُندِي باد وړي | ته ئې وروستو دُم کره يې ځما دله
جام و ساز ساقي بهار واړه اسباب شته | صراحي ولي خالي وينم له مُله

په جهان دَ نيکو نوم بويه خوشحاله
چه يادگار به وِئ تر تلو هم تر تله

لور ته لور مي په جهان گرېوان پاره شه | کور په کور مي دَ رنديه کار ښکاره شه
چه مي پته په لستوني کښ نوشله | دَ هغې پيالې جهان په ننداره شه

دا څه زړه ندئ چه اوس مهر پما کا
راته نرم هغه سخت سنګ خاره شه
چه دَ عمر څه مايه تر واړُو تېر شوم
دَ خوښې ملك ځما په اجاره شه
اوس به کوم ارمان کوم سوبه مي وشوه
چه رقيب دَ يار له وره آواره شه
دَ هغه قدر لرم ترېِ به ځاربېږم
چه په غم کښ چاره جوي دَ بېچاره شه
اوده بخت وته مي دېري نارې وکړې
وېښ له خوبه په وروستی نري ناره شه
جدائي ورځني مرگ دَئ سرَی وَ مري
دَ بتانو وصل عمر دوباره شه
که خپل ځان هوښاره وِی هوښيار به نشِي
اوس خوشحال دَ ليونيوُ شماره شه

له تا نه چه جدا شم په ناکام په ورځ و شپه
نه خوب نه مي خوراک دَئ نه آرام په ورځ و شپه
بل خيال فکر ئې نه وي بې د يار له رويه مويه
دَ زړه په حال خبر يم زه مدام په رځ و شپه
دَ مخ ثنا ئې وايم دَ زلفينو ئې صفت کړم
په خوله که په خامه وِئ صبح و شام په ورځ و شپه
يَو ښه نظر چه وکا، سرمايه مي دَ ژوندون شِي
کافي دَي خلوتي ته يَو بادام په ورځ و شپه
دَ مښکو دَ کافورو خوشبوئي به تر قربان کړم
که ستا له لوريه راشِي يَو پيغام په ورځ و شپه
دَ مښکو گل قندي به ئې خوشحال ترېِ صدقه کا
که ته مي سر فراز کړې په دشنام په ورځ و شپه

ما پټ درله[1] کوگل کښ همېشه اسرار دَ زړه
آخر ئې خوناب وکړ په هر لور پرهار دَ زړه
له ښېي اغزي مشکل دَئ په حکمت له تلي خېژي
دانا طبيب بايده دَئ چه وکاږي خار دَ زړه
دَ نورُو تونگري که دَ دنيا په سيم وزر شي
پدا به تونگر نشي بې ديدنه خوار دَ زړه
دَ شونډُو دارو ورکړه که ئې ته په روغول يې
په سترگو ئې علاج کړې، خو به مري بيمار دَ زړه
که ښه دَئ هغه زړه دَئ چه مين په هيچا ندئ
چه يَو ځله مَين شِي نور تر تلو زار دَ زړه
غمجن په ډار دَ هجر خوښ دَ وصل په اميد کښ
په اور او په اوبو کښ کړ خداي څه روزگار دَ زړه
دَ يار مهر تر ما راغي د ما مهر تر ياره
رشتيا ده دا خبره چه دَ زړه ده لار دَ زړه
چه خپل اختيار ئې ټول دَ خپل اشنا په لاسو ورکړ
رحمت ئې پدا کار شه خو هم دا دَئ کار دَ زړه
خوشحال خسته به اوس دَ خاطر راز وَ چا ته وايي
چه ولاړ ورته ئې شا کړه دماغي ښه يار دَ زړه

ما د شيخ او د ملا حکايت نزده
ما بې ميه نيه بل روايت نزده
چه ئې نوم دَ عاشقانو په شماره شو
دا هم ښه که بوالهوس محبت نزده
ته چه هسي په چمن کښ چمان کېږې
سبره تا ځما دَ يار په قامت نزده
عام عالم وته پخپله ځان نادان کړم
هسي مه وايه چه ما کنايت نزده
دَ درويش په زړه کښ درست کتاب مرقوم دئ
که په خوله ئې دَ عربو لغت نزده
وايې تا سره مي نيت دَئ دَ ياريه
هسِي هېښ يم گنه ما په تش نيت نزده
نادان يار به صدقه تر هوښيار يار کړم
نادان يار دَ آشنايي قيمت نزده
عاقلانو څخه څو رنگه حکمت دَئ
ليونيو يو دَ عقل لو حکمت نزده

---

[1] در په کوگل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

وَ عاشق ته نصیحت مکړه ناصحه! خود پوهېږي چه عاشق نصیحت نزده
دَ خدمت له نتیجې نه چه محروم شوم زه لایق نه یم که تا عنایت نزده
چه بې سته مېلمه کېږي هغه زه یم له آشنا مي دَ هندو غُندِي ست نزده
زاهدان چه نمونځ روژه کا جنت غواړي
ما خوشحال دَ مزدورئِ طاعت نزده

ما په ننگ دَ پښتانه ځوانان قربان کړه بیا مي غوره غوره جمعَ ښه ځوانان کړه
دَ سرِي دَلاسه مړه وَئ څه به ښه وُ لېوني کوټه سپی مړه گوره شېران کړه
هونبره کوټي کوټي کوټي ارمانونه هر نفس ځِي په ارمان ارمان ارمان کړه
په یوه ساعت ښادي په بل غمونه په لحظه لحظه تېرېږي د اسمان کړه
چه په شپه را سَرَه تول وو په زرگونه په سبا ئې له ما واړه ځان په ځان کړه
ځني مړه ځني ژوندي له ما جدا شول زه جدا په غاړه غرنو په ارمان کړه
چه شاهان ځوانان مي ومړل هاله مرد یم که دَ هر یَوه مي ساري سل ډمان کړه
یو مهلت دَ عمر بل مدد دَ بخت وئ په دښمن باندِي مي وشوې پدا شان کړه
لوي ئې قتل، هلك بند، ښهرونه سوي مال اُلجه بندیان دِ کال واړه جهان کړه
چه نو ښهر مي واهه کوهاټ مي پریښ لا هاله ځما دا کړه وُ دَ نادان کړه
چه بد اصل سَرَه ښه کا کله ښه کا دَ موزي سَرَه څه سود دَي دَ احسان کړه
ښه خو دا په خوشحال وشوه بیا تر کاله
گوره څه رنگه ښکاره شی دَ سجان کړه

ما د نیت خبره ووې و ناکس ته[1] نور څه نه په نن ئې ووې و عسس ته
خوږې شونډي به ئې نه مومې وَهَه ئې سر په دواړه لاسه وایه و مگس ته
دَي پخپله د خپل ځان په سوختن دَي د گداز له حاله څه وائې ققنس ته
زه چه نن دا رنگینه خبري وایم پرې پوهېږم چه به پاتو شِي بیا پس ته
و طوطینو ته مي پرېښوې خبري دا مرداره جیفه پاتو شوه کرگس ته
یا ئې رنگ یا ئې آواز د ځان بلا شِي څوک چه اَچوِي مرغونه و قفس ته
گله نور عیب دِ نشته عیب دِ دا دَي چه په وازه سترگو گورې و هوخس ته
د غفا[2] د کال بهار گوره خوشحاله
چه د مړو به ئې هوا وشِي هوس ته

مه وَی هسی کلی چه دَ چرگو کولې خورینه شل خمبې[3] په کور کښ د نېستئ له غمه مرینه
بل فکر ئې هېر دَی خو په غم دَ زرو پول دئ نر ښځي ئې واړه خو تنگې تنگې لرېنه
ډېر ئې ملکان دي پکښي ښه ملك هغه دئ هر چه بې ننگي کا دَ چا بډِی رشوت خورینه

---

[1] دا بدله په نورو نسخو کي نسته، له یوې قلمي نسخې څخه نقل سوه.

[2] غفا د ابجد په حساب ۱۰۸۱هـ کېږي.

[3] خمبه: انار خانه، د غنمو د ساتلو کوټه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کښېني په مسجد کښ دَ سودونو کا خبري   یا دَ خور دَ لُور دَ وَلوَرونو وَیل کړینه
لس کالونه تېر کا په یوه جامه خېرنه   کوز وجود برمنډ په سر څیره کښېږدِي زرینه
خاندي پروا نکا شرم نلَري د تېښتي   ډېرِي بې شرمِۍ دَ ژوندون دَپاره وړینه
جنگ لَرَه چه ورشِي نور څه هیڅ نکا بې تېښتي   جوړ چار وسله تښتي سکه ورور ته نه دَرینه
هیچیری د شولو دَ سړی برکت نه وِئ   شل شِي شول شِي شوم شِي چه همېش شولي کرینه
نوم دَ ودانۍ ویران ښهر دیَ خوشحاله
لا ترې ویران مشه ورځ په ورځ دَه کهترینه

ناز، نخرې، مهر خندا، فتنې، جنگونه   دَ خپل یار سَرَه هم تا زده دا رنگونه
کله کله خواپخوا غاړه غړی   کله تښته په دوو پښو په غورزنگونه
چه ځَما سَره ئې ناسته په پالنگ وه   اوس له ما په چرته لاړ په فرسنگونه
په لیدو پسې کچکول واخلي ملنگ شي   مینه کا دا هسي چاری آهنگونه
په نصیب دَ روغو زړُونو فراغت دئ   په قسمت دَ خوږو زړونو لهنگونه
عاشقي به هغه کاندِي چه تر شا کا   زیست، روزگار، شرم، پېغور، وېره ننگونه
چه بوسې دَ جفا جویو دَ خولې اخلِي   گنُدِي اخلِي دَ یاغیانو قلنگونه
څوک مایوس څوک په امید دَ یار دَ وصل   څوک پراته غاړه غړي په پالنگونه
په لیدو به ئې دَ گور مړي سر هسك کا   که پرې دروميي دَ پایلو په ژرنگونه
که پستې پستې خبري دراز نکا   دَ جنت دَ حورو مه وینم رنگونه
زه خوشحال دَ آهو چشم میني سر کړم
دَ غرڅه غُندِي په هسي گړنگونه

نن په سترگو ورځیو له ما خوار زهد تقوا وړه   ناز و غمزې وکړه عقل و صبر مي سبا وړه
شیخ ملا قاضي مفتي صوفي سَرَه یو ځَاي دي   پا څه ښېوه وکړه یو یو څېز می له هر چا وړه[1]
جور دَ اغزي وړي چه وَ گل وته هوس کا   یار که ښایسته وي ته ئې هم جور و جفا وړه
دَور دَ اورنگ دَئ دَ ریا زاهدان ډېر دئ   پټه په لستوڼي دَ شرابو ډک مینا وړه
تل چه عاشقان دِي پسې تعیین رقیبان دئ   ته چه عاشقي کړې دَ وگړي شور غوغا وړه
مال دَئ که می ملك دئ څو لا مړ نه یم ژوندي یم   هر چه ستا په خوا دِئ هغه واړه لا پخوا وړه
ډېري دِي نگاري ښایسته پري رخساري   نورو لره نور څه ته ځَما زړه په تنها وړه
شونډي دِ حلوا دِي عاشقان دَ حلوا وږي   ښه په وږیو ځَه په پَلو پټه دا حلوا وړه
تا ویل خوشحاله یو کالی به له تا غواړم
زړه دَي نور څه ندئ ښه در کړي مِي وَتا وړه

نن ئې بیا دَ دلبرۍ خنجر تر ملا شه   ښه چه سر ئې لا اوله په بارسا شه
ښه چه ژر دِ مختورۍ وشو رقیبه!   هغه یار چه مَرور وُ بیا پخولا شه
ما وې بخت به یو ښه یار را کا وَ ما ته   چه دَ درست جهان ناترس وُ یار د ما شه
گل پدا سبب ارزان درومي په بَیَه   چه ئې ډېره بقا نشته بېوفا شه

---

[1] یو څه څزه له هر چا وړه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په بلبلو باندي زېَري دَ بهار کا چه نرگس په هسي سخته څِله وا شه
راشه گل وَته نظر وکړه اَغزي ته گل په هونبره زيبايیه يار دَ چا شه؟
دَ فراق شپه ئې چه هونبره اوږده نه وه
په خوشحال باندِي هزار ځله[۱] سبا شه

نشته بانگ دَ مؤذن په درست تیراه مگر واورې بانگ دَ چرگ په سحر گاه
که اورکزي ئې سراسر واړه گمراه دِئ آفریدی دِئ تر گمراهو لا گمراه
دَ اسلام ارکان احکام حلال حرام شته آفريدي اورکزئ ندي پرې آگاه
نه ئې نمونځ دَ جنازو نه ئې امام شته نه زکوة نه سرسایه نه دَ زړه تراه
ښه هغه چه مستقیم په شریعت وِئ بد هغه دئ چه په شرعه وِئ تباه
دَ دنیا چارِي همه واړه فاني دِئ که باقي دَئ خو یو نوم دَئ دَ اللّه
چه يکلخُته دَ دنیا په کار ګښ غرق وِئ له هغه غافله زويه نه آه آه
په اوبو سره گندگی له تنه دروميِ په توبه په استغفار سَرَه گناه
موحد دَ تصوف دَ رسالو دَئ مسئله دَ شريعت کښِي گناه
کله کله چېري وَ وايي دا هونبره ځَني ځَني لآ اِلهَ اِلا اللّه
چه گناه همېشه کا توبه ئې نه وِئ
له هغه قومه خوشحال غواړي پناه

نامرد مل دَ چا مل مشه سر په بد نائي کل مشه
پی غوږي واړه مردار کا دَ خپل کور پیشو غل مشه
يَو چه دوه ورته ښکارېږي څوک په سترګوُ احوال مشه
چه يا سېب يا بهي کېږي بصل مشه حنظل مشه
دَ غوټی غندي موسېږه دَ ابرو تر منځ خل مشه
په ويَل که ډېر افضل يې
له خوشحاله افضل مشه

نسته هسي مينه د يارانو خاص الخاصه چه يو ځَبله ځَارېږي په جهان کښ له اخلاصه
يو راز دَي پدا کار کښ که ته ښه فهم پرې وکړې چه شمعَ سر جنبانه پروانه ورته رقاصه
له مرگ مي څه غم کړې چه دَ عشق په شريعت کښ قاتل په شرعه خلاص دَئ له ديته له قصاصه
له لاس مي رقيبان په تېره توره سَرَه پرې کا لَمن به دِ لا هم ځَما له لاسه نشِي خلاصه
زاهد به په عشرت ځَما له بزمه نه خبرېږي دَ عامُو څه مجال دَئ چه خبرېږي له خواصه
چه وگورم و تا ته همگي په درُو پرُ يې
څه خبږي اې خوشحاله له محيطه هم غواصه

نصيحت دَئ که ئې اروې درته وايي بېچاره نفس به ډېر څه درته وايي پسې مشې آواره
روحاني بخره دَ چا دَه چه ئې مينه په دروېش وِي نفساني بخره دَ چا دَه، چه جاهل وِئ هیچکاره

---

[۱] هیله.

چه وَهل خوړل خورول کا، هغه باز دَئ يا شاهين دَئ   چه ئې سوري لَره وړينه، يا مېږَی دَئ يا فاره
علم تا بيايي په پورته، جهل تا بيايي په کښته   يا عيسی لَره ور دورمه، يا قارون ته ځان سپاره
چه ئې علم فضل نه وِئ چه په تخت دَ پادشاه کښېنِي   يا يو يَږ دَئ يا لېوه دَئ، يا ئې ګاو و خر شماره
بېوفا دروغجن مشه، نا سپاس حق ناشناس هم   ره زني کړه بنګ شراب خوره څرخ وهَه په دو تاره
دَ نباتو حلوا مه خوره چه منت ور سره مل وِئ   خپل کشکاب دَ خپل محنت خوره په سر راوړه پشتاره
که وعده په قيامت وِئ، هوس مکوه وَ پورته   څو توانېږي ښځه مکړه که په مخ وِئ ستاره
په هوا په هوس تللم، لا تر اوسه هسي زغلم   وا ويلا دَ نفس له لاسه ګرېوان چا ته کړم پاره
څوک نېکخواه په جهان نه وه چه ئې ما ته هدايت کړي   چه خبر په قباحت شوم، پکښی ډُوب يم يکباره
لوی درياب دَی توره شپه ده پکښی ځي ځما بېړيه   خدايه خضر را ښکاره کړه چه لاس را کاندي ښکاره

هنر هم پخپل مقدار شته، دانش هم شته پخپل قدر
که يَو بخت ور سَرَه مل وِئ دَ خوشحال کړه ننداره

نه د ما د زړه لربر دِئ ښايسته   همېشه مي دَ زړه سر دِئ ښايسته
خپل ژوندون دَ ده دَ مخ دَپاره غواړم   له دننه مي خبر دِئ ښايسته
بت پرست دَ يوه بت يم نه دَواړُو   که بتان مي دَ آذر دِئ ښايسته
زه به مخ دَ يار مخَي نکړم دَواړُو   که ګلُونه سراسر دِئ ښايسته
زه له ډېري ځلي يو پرېږدم بل ګورم   سَرَه يَو تر بل بهتر دِئ ښايسته
خال و خط به ئې دما له زړه ولاړ نشي   که بيرون مي تر بصر دِئ ښايسته
په وار وار تري لعل و در دِي را توئېږِي   ستا ويل لکه سره زر دِئ ښايسته
په خطا که په ختن که په کشمير شته   نه چه دا مي تر دلبر دِئ ښايسته

که هر څو دَ ځوانی عشق لَرِي خوشحاله
دَ زړو، نه مکدر دِئ ښايسته[1]

نه ئې ملك نه ئې لښکر نه ئې ګنجونه   تر خانانو دماغي دي کښلي جونه
که خانان په زر په زرو په توره ناز کا   کښلِي مخ لَرِي ښېوې غنزې غنجونه
يا دَ کښليو دَ زړه راي دَئ چه مي وکوت   يا دَ لوي درياب په څو رنګه موجونه
څوک به روغ سلامت پرې نږدي په ملك کښ   بيا ئې باندِي کړل تاختونو ته سرجونه
په رقيب شه، په غماز شه، په بد خواه شه   چه به کښليو لَرَه ځِي هغه رنځونه
بل سر مه ځه په دلبرُو کښ ئې غواړه   اُوه ستوري دَ اسمان د وولس برجونه
زه نامي په دا خبره نه پوهېږم   چه عالم ئې راته کا په مخرجونه
په چا داد په لپه نمنځ کوې فلکه   په چا لونې په اوړيو په چجونه

دَ خوشحال خاطر ښېښه دئ مات دِ نشِي
ستا دَ سترګو مستي وري په څو کنجونه

نن دِ دور دَ خوبيه دَي دماغ ګړه   يا دَ يار په زړه مرهم ږده يا ئې داغ ګړه
په خندا خندا راځه غاړه غړي شه   د خپل يار خاطر له غمه نه فراغ کړه

---

[1] د زړونو په ګذر دِي ښايسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا دَ زلفو په تور تم کښ مې زړه ورک شه — چه ئې بیا موموم ښکاره دَ مخ څراغ کړه
دَ مخ خال دِ تور کارګه دَئَ ځما زړه وړي — دَ بازونو دَ شاهینو ښکار په زاغ کړه
دَ خلوت په مخ کښ ناست زاهدان ښه دِئَ — ساقي زه چه زاهد نه یم ګښت دَ باغ کړه
ساقي لور په لور ګلزار دَئَ چه لیده شِي — له توبې نه کړه توبه په لاس اياغ کړه
ګوره کوم لوري ته لاړ دَي مونده نشي
دَ خوشحال دَ زړه پیدا چرته سراغ کړه

نیمي شپې مي په پالنګ راغله دلبره — پريرويه، عنبر بويه، سمنبره
رنګينه جامې اغوستي زرنګاري — سره درسته تجلي وه پا تر سره
په سپين والي دَ مخ سپين لکه مؤمنه — په تور والِي دَ طُرې لکه کافره
سر يې تور، ښيښه په لاس، باده څښلې — دَ مستیَ پخپل ځان نه و خبره
دَ پائلو دَ څړيَ[1] ئې شرنګهار شو — زه له خوبه را پرتاب شوم ډير په ويره
ما وې ګوره ښاپيريَ وه، که حوره[1] — چه دا هسِي شان په ما شوه برابره
توري ورځِي يې لينده باڼه يې غشي — غاښ ئې در قيمت بها په لب شکره
په خندا خندا ئې دا وَوې وَ ما ته — چي و َما وَته نظر کړه بې بصره
ته ما نه پيژنې، زه هغه خوبا يَم — بله نشته په خوبی تر ما بهتره
عاشقان ځما دَ خولې په کلِي ډير دي — بختوَر ئې، چه مي وَنيوې په غوره
څو بوسې ئې دَ لبانوُ و ما راکړې — حقيقي پياله ئی راکړه له احمره
درسته شپه مُو سره راز په پالنګ وکړ — دَ وصال خوښي ئې لا نه وه تر سره
چه آواز دَ مؤذن دَ اذان وَ شو — په سحر له ما نه ولاړه ناز پروره
چي په ډير ارمان محبوبه ځِني درومي — کشکي شپه دَ خوار عاشق وَي بې سحره
چه له هسِي محبوبا خوشحال جدا شو
دَ آتش لمبې ئې درومِي له بستره

نشته هسي سر چه به خالي وي له دماغه[1] — کوم دَي هغه زړه چه به روغ پاتو دِي بې داغه
چرته پسې درومم په کوم لورِي به ئې موموم — ورکه مونده نشِي بې رهبره بې سراغه[1]
مست یم مي پرست يم همېشه اياغ په دست يم — يو ساعت چه ځِي راباندِي غم دَي بې اياغه
باغ دئَ د هغه دَئَ په هر چا چه دِ پېرځُو دئَ — زه په ارمان تل وَ يوه ګل يَم ستا له باغه
ګل دَ عندليب دَئَ په قسمت دَئَ په نصيب دَئَ — درومه درومه درومه په جيفه ګرزه کلاغه
تل هوا هوس کړه، تر اوله يَو په لس کړه — ستا له غمه څه دئَ که زه لاړم له فراغه
ورَځ وَرباندِي شپه دَه په تورتم کښ ئې ميشته دَه
کله به ليده شې د خوشحال دَ زړه څراغه!

وچ لرګي وبله کښېږده — اور پرې پورې کړه نور پرېږده
په تېرو تېرو اَغزيو — تا ته چا وَيل چه پښې ږده
پکښې ظلم ډېر ستم شِي — له بيداده ښهر لېږده

[1]دا بدله په چاپي ديوان کي نسته.

دَ خزان سیلی راغلې لکه پاڼي هسي رېږده
تل هلکان دَ خپلو اوښیو دَ گرېوان په اوښي بلېږده
په اعوذُ په لاحول سر آخله له سر وېږده
اوس پیري راغله خوشحاله
دَ ځوانِی چاري پرېږده

وخت دَ نو بهار دَئ، زه جدا له خپله یاره دریغه، دریغه، دریغه، چه بې یاره ځي بهاره
ژاړي غاړي غرُونه په احوال دَ عاشقانو سیل د واوره ندَي چه را درومي له کهساره
اور دَ خوږو زړو دي[1] چي دَ غره په ونو بَل شو شنې ډېوزي خېژي له نښتره، له چناره
غواړې چه احوال دَ فراق جنو، در معلوم شي گوره هغه زاړَي چه جدا ځِي له قطاره
دا څه معلومېږي چه جهان دَ ماتم ځاي دئ شنې جامې اَغوستې دَ طوطیانوُ له چیغاره
نوري نارې نشته، خو نارې د بېلتانه دِي راشه که ئې اروې دَ رباب له هره تاره
رنځ مي نه کمیږِي، په زمان، زمان زیاتېږي زر راځه طبیبه گڼه مرَم دَ خداي دَپاره!
مرگ دَ رقیبانو بل[1] ژوندُون د حبیبانوُ خداى ړو په هنگام د وصل کېږي دا دوه کاره
څه شو که لا دم وَهِي په شمار دَئ دَ ژوندیو رنځ چه لا دوا شِي، طمع پرى کړه له بیماره
پاتو سرِي نشول، چه دا گرزي ددو دام دئ ځکه ویره نشِي دَ دردمنوُ له آزاره
هسِي خوار و زار شوم زه خوشحال په عاشقی کښ
خپل دِئ که پرَدی دِئ راته نه گورِي له عاره

وړاندِي وروستو دوه عدمه پدا منځ کښی یَو دوه دمه
خو هم دا ئې چه لیده شي که څه نور څه یې آدمه
چه دا دوه دمه دِ نه وِي په حساب تر جیفه کمه
ستا غفلت وته حیرت یم پخپل ځان باندِی ستمه
دَ حرص په وزر گرزې هم په غرونُو هم په سمه
که بادشاه دَ درست جهان شې چار دِ تېره شِي تر جمه
بادشاهی به دي خلاص نکا چه اجل درشِي له همه
څو روزگار هونبره ئې فکر څو دنیا هونبره ئې غمه
په زړه یو درم یو داغ دي دوه داغُونه دوه درمه
څو عالم سرَه گډېږي غم به مومي له عالمه
چه وَ هر څه ته ئې شا کړه په هغو دَه مسلمه
چه نه څه اَروې نه وینې زړه دِ خلاص دَي له المه
ته هم ډېر ښه یې خوشحاله
ولي ځار دِ تر قلمه

ودره چه څه خو په یارئ شې خبره گورُو[1] به چه څه شېوه په لاس واخلې دلبره
لا د[1] څه تر اوسه هغه قدر ندي لیدلَي ځکه دَ خپل قدر په لافو سر یې صنوبَره[1]

---

[1]گوره.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځاي دَ چپ و راست چه د گافور دَ پاسه ندي   ته ئې څه سيالي له توروُ زلفو کړې عنبره
څوک چه نظر وَکا هغه ښه کښلي دلبر ته   ځي له ډېري ميني دَ يوسف سوره کازبره
ته ئې چه دَ مخ سَرَه نن شپه برابري کړې   شمعې! دا دعوه تر سبا يوسه برابره
مينه هسې څيز دَه چه په چا باندې مين شوې   ولي وينځه نه وې تر بې بې شې په تا بره[1]
لارې دې بې شماره زر کوځې دي تر معشوقی   څو به پکښي دِرومې قدر مه ږده بې رهبره
مه پرېږده له لاسه کار و بار دَ عاشقَی   چار دَ عاشقی تر هر څه دَه معتبرَه
هَرَه شپه چه درومې په خوشحال باندې دوږخ دَه
شپه د جدايیَ که رسېږې پيغامبرهَ[1]

هر عاشق چه بهره مومي له حضوره   په هغه باندې سلام له ما مهجوره
ښه دِ قدر دَ وصال دَ ساعت زده کا   وَ ناظر ته تل جلوه نکا منظوره
اوس د ديو جونو وينځو په ځاي نده   درخانی اَدم خانَ کره مشهوره
چه پدا هسې جمال ورځني زووې   بوره مور دِ ښاپېريه وه که حوره
يار به چا په يوه درنگ له لاسه پرېښی   جدائی له ياره نشې بې ضروره
صبر تا لمانه درست په کاته يووړ   بيا وَ ما وَته وَيل کړې نا صبوره
زه لا هسی په يارئ کښ غوځ نه يم   چه لَمن به دِ پرېږدم په تېره توره
لکه باد چه لوي نښتر وُلی په مځکه   هسې رنگ ور پسې ولوشتم بيخ پوره
دَ ښه يار ديدن دَ دراړو سترگو نور دئ   خداي دِ نکا دَ هيچا سترگي بې نوره
که اسمان او مځکه خوله وبله وروړي
دَ خوشحال خاطر به نه وِي بې سروره

هغه کار لکه په تور وه[1]   ما ليده چه په سپين نور وه
چا به مښك په کافور ورکړه   ولي بيه نه وه زور وه
تل په شپه بازار خپرېږي   په روڼا گوره چه خپور وه
يا يو خوب وُ چه ليده شو   يا يَو خيال خالي بيور وه
چه ځگر خورې دَ خپل زويه   عجب ښه مهر دَ مور[2] وه
اوه غله[3] پرې حواله وه   څه ناتار شه يو څه په کور وه
لږ ئې راکړه ډېر ئې يووړل   پوروړی ئې سود خور وه
ما ته وَليدې خوشحاله
چه دِ څو نبره زور و شور وه

هر سړی پخپل کنگاش پوهېږي ښه   پخپل زيست او په معاش پوهېږي ښه
بزرگر د کر د کيلی هنر ښه زده   بازرگان پخپل قماش پوهېږي ښه

---

[1] محشی ورته کنبلی دی، چه مطلب له تور او سپينه تور او سپين وېښته يعنی ځلمی توب او زوړتيا ده.

[2] محشی ليکی چه مطلب ځنی مځکه ده.

[3] يعنی اوه ستوری.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټولول به ئې هغه کا چه ممسك وئ   په بازَنه ئې قلاش پوهېږي ښه
څوک دِ هیڅ ورته د متې خبره نکا   عاشقان پخپل تلاش پوهېږي ښه
دَ شرابو صفت څه کوې نور چا ته   پدا کار رند و اوباش پوهېږي ښه
دَ عسلو په حلوا ماړه ناپوه دئ   گرسنه په نان و آش پوهېږي ښه
قلمزن حساب کتاب هندسه رقوم زده   شمشېرزن پجنگ پر خاش پوهېږي ښه
وَ خوشحال ته وایي خلق ښه پوهېږې
ظن دَ خیر دَئ دَي کاش پوهېږی ښه

هر چه ستا دَ زړه رضا واړه هغه کړه   څو چه زړه دَ چا خوږېږي هغه مکړه
که د کسب و د روزکار نه یې نه مرد شته   دَ نامرده پوډۍ مه خوره ځان خفه کړه
یار هغه چه دَ تنگۍ په وخت پکار شې   چه دعوا کا دَ یارئ حال ئې زده کړه
چه تنگځه دربندي درشي که مېړه یې   په تنگځه کښ دَ خواریه ځان ور مکړه
په خواري کښ زیست روزگار تر مرگ بتر دئ   یا دَ بل کېږه یا خپله گېږه بژه[1] کړه
له ځوانمرده هونبره غواړه چه د زیست شي   دَ نامرد خونه همه واړه الجه کړه
غلېواز دَ بل منگولي وته گوري   لکه باز لیري نېژدې خپله غوټه کړه
که دعوه دَ مړنتوب لرې په زړه کښ   آس دوند تلاښ په غشي په لینده کړه
یو هر بیت ئې دَ حلوا خوږه نمړئ ده
که مشتاق یې دَ خوشحال ویل مزه کړه

هر آفت چه په درست عمر را دو ځاروه   چه مي خیر کړ درست ځما دَ ژبې کار وه
چه وداني چاري وراني په ساعت کا   چه مي ولیده په چارو کښ تلوار وه
دَ هر چا یاري مي ولیده په سترگو   هم هغه راته بلا شه چه مي یار وه
نا همواري به هر گز ورپېښې نشي   که پخپله اندېښنه سرى هموار وه
صبرناکو سَرَه جور فلك نکا   دَ فلك جور له چا چه سبکسار وه
پدا باغ کښ مي ډېر گل تر نظر تېر دی   دَ هر گل تر څنگ ما ولیده چه خار وه
زړه په طمعه دَ وفا بې وفا کړه   پخپل ځان باندې پخپله ستمکار وه
که هر څو باندې مرهم بدي نه رغېږي
دَ خوشحال په زړه دا څه دَ غم پرهار وه

هر گز به توبه نکړم دَ ښه دَ نندارو زه   شیخان پیران دِ واروي دا یم وایم په ناروه زه
که ما دَ عشق خبره په ایما تر دا پخوا کړه   ښکاره به ئې اوس وایم په رباب په دو تارو زه
که نور عالم گلونه په دستور اوړي خپل گور ته   راوړم دَ یار له باغه هَرَه ورَځ په پشتارو زه
زاهد وائي و ما ته راشه کښېنه تسبیحات کړه   یَوه مي ده نیولې نه یم هیڅ پدا شمارو زه
گداي غُندي جار وزم سینه سوي په طلب کښ   که ډېر لَرم په کور کښ هر قماش په انبارو زه
پرهار ئې دَ بڼو دَ غشي لا بده بلا دَه   وتَلې یم دَ غشو دَ نېزو له پرهارو زه
خوشحال غُندي که سود لَري که زیان ځما قبول دَئ

[1]سید راحت دا کلمه په معنا دَ قرباني او خونریزي را وړې ده.

عادت یم دَ غمونو دَ اندوه په اجارو زه

هم خداي غواړې نادانه هم فاني دنيا نابودهَ
په څو به دِ روزي شِي فکر وکړه دا دوه سوده

چه سر په مځکه کښیږدې زړه دِ ډوب په اندېښنو شِي
په خداړو که خبر يې د خاصانو له سجوده

په زړه د کعبې مينه د کغبې په لور روان شِي
یو غول دَي په بیانان کښ بل[۱]سر سر کا بې مقصوده

یو وهم دَي که څه دَي، چه په خلقو باندِي پېښ شو
دنيا دنيا هيڅ نشته که نمود که نه نموده

سيلاب دَ پاسه راسي په غورځي په کښته درومي
موجوده د سېلاب دَ اوبو هم ده نا موجوده

اياکَ نعُبدُ لولې په سبع مثاني کښ
د زړه دِ څو هوا دِي، هغه واړه دِي معبوده

په صافه ائينه کښ هر چه وويني په سترګو
په لاس اخيسته نشِي آئينه په رنګ آلوده

په څو رنګه کنجونه په هر لوري په جهان کښ
ته باد په لاس شناځ[۲]شوې حبطه په هيڅ خوشنوده

خوشحاله ځواني ولاړه په پيرئَ کښ اوس مټ کړه
حاصل چه په ژوندون دي هغه چارو[۳] ګڼه زوده

هيڅ خبره نه وه چه به ما تر خولې يسته
ستا دَ خولې تشبيه مي غوټۍ ولي راوسته

ستا دَ خوږو شونډو چه ساړه شي بيارته ګرزي
ځکه مګس سر وَهِي دا هسِي دود سته

زه او ته پدا دور تر واړونه افزون يو
څه حيران مجنون وُ څه ليلا خواره خسته

ستا دَ تورُو زلفو ځنځيرونه دِئ په پښو کښ
نه شم چرته تلَلي درته پروت يم پا بسته

هر زمان ستا خيال دَئ چه ځما په سترګو ګرزي
ويښ يم که اوده يم که وَلاړ که نشسته

ګل اوسې په حسن اما ګل مشې په عمر
راغله سر فراز شوم ستا له باغه ګلدسته

واړه هغه حسن لطافت دَئ ستا په مخ کښ
چا چه دَ يوسف (رض) قصه و ما ته وَلوسته

ګله سبروَنه هسي سَمَه ده په قد کښ
چا نامه دَ سبر ستا وَ قد ته آخسته

ورځِي دِ لينده دِئ تور بانه دِ تېره غشي
وله صرفه مکړه چه دِ ډکه ده درسته

تا ويل و ما ته څو ډېر غم غواړې له ما نه
ستا په غم خوشحال يم څو را درومي پيوسته

زړه لرې دَ کاڼي په خوشحال باندِي پوست نشو
څه شو که د خولې خبره کړې چېري پسته

هر تشنه چه دَ وحدت په سيند سيراب شه
نور همه جهان و ده وته سراب شه

چه په زړه ئې دَ وحدت ډيوه شوه بله
تجلې به ئې له مخه ځِي آفتاب شه

چه دَ عشق دَ نافې بوي پرې لګيدلِي
درست صورت ئې سر تر پايه مشکناب شه

هر چه ولېږ له هستيه و نيستۍ ته
فراغت دَ دواړُو ګونو دَ غذاب شه

چه توروه ترخه قبول لکه درياب کا
هم هغه دَ قيمتي درُو مآب شه

چه لمبه ئې دَ آتش کړه په ځان تېره
له غه پسه دَ ګلابو ګل ګلاب شه

که په زړه کښ ئې سختي وه لکه پونډه
هم هغه دَ زمانې دَ اور په تاب شه

---

[۱]تل سر سر کا.

[۲]شناځ هغه ژي بولي، چه له بادَه ډک کيِ، او لامبو په کوي لکه د لامبو کڼو.

[۳]هغه چار ګڼه ته زودَ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه دَ ډېرو اندېښنو نه ئې زړه ورکړ پـه مثال لکه خسرې دَ درياب شه
دَ شرابو خوښـي هيڅ نه وئ بې نقله نقل څه دئ معرفت عمر شراب شه
دَ کمال کسب پايه دَ سعادت ده هغه ښه چه دَ کمال په اکتساب شه
ته هم زړه مراد وغواړه له عالِمه چه په علم ئې عمل وکړ کامياب شه
چه دوستي دَ محمد (ص) لرې په زړه کښ مينه دار ئې په اولاد او په اصحاب شه
چه له شرعي يَو قدم دروميِ بې روخه وگو شمال وته تيار لکه رباب شه
په هغه مِي زېرَی وکړ چه دفتر ئې واړه يک خاصه په کښلو دا ثواب شه
په حيات صورت به وگڼِي ځَان خاورِي
چه خوشحال غُندي خبر پخپل حساب شه

هر سړی چه په لاس ونيسي غلطه زمانه ورته پيدا کا ډېر سخطه
محبت محنت په خط کښ سرَه يَو شيِ محبت سره جدا شيِ له نقطه
مه يکلُخته مړني شه مه غوولي په دنيا کښ هره چار ښه دَه وسطه
مصلحت ئې په هر قط کښ دَ خوبی دَئ کاتبان چه قلم نه پرېږدِي بې قطه
د مرزي منگل گاوزي غواړي غويري[۱] د شاهين حمله په زاڼي دَه په بطه
بې ښه مخه به دئ قدر و قيمت نه وِي د ښه مخ قدر ښه زده کړه خال و خطه
چه مدد ئې مهتر خضر دَئ خوشحاله
د هغه ببرئِ ورسِي تر شطه

هو پدا قائل يم کښلي ډېر دِي لور پلور شته خداي ږو که دَ حسن سپاره تا غُندِي يَو سپور شه
تا وې چه غم مکړه يوه ورځ به دِ غم وخورم څه لَره به غم خورم چه مي تا غُندِي غمخور شته
ستا په سر سوگند خورم ته ځَما و سر ته لوړې ښه مهر دِ دا دَئ که لا ښه مهر دِ نور شته
اې چه راته وايې عاشقي شرم پېغور ده واړه مي قبول دِ که مي شرم که پېغور شته
خلق مى چه بولی ستا له مخه و گلزار ته بل بهار به څه کړم چه مِی يو بهار په کور شته
حکم امر ستا دَئ که مي بولې يا شړې مي:
څه به درته وايم دَ خوشحال بنده څه زور شته

يا ځَما دَ ببنايیِ نظر نشته يا پدا نېژدې ملکونو دلبر نشته
که اختر نه وِي دَ يار سرَه اختر دئ بې مَينَة که اختر دَئ اختر نشته
شپينه خوله که را کَوِي په ځَان اړ يم معشوقې له ما نه زر غواړِي زر نشته
په اول وصلت[۲] دَ عشق په توره لاړ شو دَ عاشق سرِی په تن پوري سر نشته
که غوټې پسې وَهې په لاس به در شيِ چا وې دا چه په درياب کښ گوهر نشته
نور توروه ترخه که خورې گندِې پيدا شي و طوطي ته هسِي وايه شکر نشته

---

[۱] د مرزي منگل کاوز غواړي يا غويره.

[۲] وهلت.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا غزا لَره به زه خپسر[1] کافر کړم — څه ارمان کړې چه څوک وژنم کافر نشته
په شامت ئې د ماترې[2] غر نړېږي — لا پدا دَ افریدیو بصر نشته
دَ شمال ښَینَه کا په جنوب دروميِ — دَ ښکارې سرې په ژمنه[3] باور نشته
که دَ جنگ پکار کښ ډېر دي حکمتونه — څو صابر نشي زلمیه ظفر نشته
څه عجب بادشاهي لکه خورشید کړم — یك تنها په جهان گرزم لښکر نشته
نن د وَاړو دلبرانو غوره ته یې — که دِ یَو لونگ په پوزه زیور نشته
دَ عنبرو بوې اَلوزي ستا په کوي کښ — واړه ستا دَ زلفو بوې دَئ عنبر نشته
په څو غره په غره دَ باز غُندِې پرواز کا
بیا به وایې دَ خوشحال ختِك پر نشته

یار مي بیا دَ رقیب یار شُو دریغه دریغه — په خبرُو دَ اغیار شُو دریغه دریغه
یو څو ورَځې ئې په زړه کښ مهر ځاې وُ — بیا بې مهره ستمگار شو دریغه دریغه
هغه گل چه مي ساته دَ زړه په وینُو — مل دَ هر خس و هر خار شو دریغه دریغه
و قصدمنو ته کاته ځما په قصد کا — دَ وژو مې روادار شو دریغه دریغه
بې له تا مي دَ ځگر وینې خوراک شوې — تېر مي عمر په دا کار شو دریغه دریغه
پسرلَې[4] چه تل بلبلو پر چیغار کړ — دَ خزان له لاسه خوار شو دریغه دریغه
بیچاره خوشحال په طمعه دَ وصال وُ
دَ هجران په غم گرفتار شو دریغه دریغه

یار مي غوښت چه مِې اندوه یوسي له دله — نه چه کا دَ ما په زړه دَ غم کرله
زړه مِي وسپاره وَ تا ته چه ساته ئې — نه چه ته ئې سَرَه وَ سرویه[5] په بله
یَو پیغام ئې دَ وصال را لَرَه راوړ — دَ جهان خوښې ئې ما وَته بخښله
له اوله عشقبازې راته بازې وَه — اوس همه راته را پېښه شوه مشکله
خدایه تا په ښایسته وو مبتلا کړم — چه له غمه ئې خالي نه یم هیڅکله
که همه دنیا ځما په لاس و دست وَئَ — ما به کُل دَ یار په زلفُو وَښندله
دَ هجران دَ تورِې هسې شان گزار دئَ — چه پرهار ئې بل ځاې نه کېږي بې دله
که دَ مستې دَ غمزې دَ تېغ مشتاق بې — لُمړې خپله خون بها کړه ورته پله
که مي دا ځله صورت له غمه خلاص شي — نور توبه له عاشقی له حاصله
ما په هیچا محصل نه وُ گمارلي — تا وَ ما ته خپل خاطر را کړ پخپله
که یاري دي دَ خوشحال سَرَه هم دا دَه

---

[1] محشی ورته کنبلی دی یعنی صورت او ځان.

[2] د یوه غره نوم دی.

[3] یا ځمنه یا زمنه یعنی وعده.

[4] غه بهار.

[5] یعني په شدت سره موښل او سولول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا ياري ئې[1] سر تر پايه وَ ليدله

يوه بده زمانه شوه دريغه   دَ هر چا مي دَ خاطر مينه آميغه[2]
مهر، مينه، محبت له زړونو لاړ شو   سينې ډکې شوې همه له مکره ريغه[3]
چه ئې ځاي په دواړُو سترگو باندي زه کړم   هم هغه مي هلاکت غواړي بې تېغه
چه دَ دې دور فتنو وَته وَگورم   ولي کانې تيرې نه ووري له مېغه
د زړه[4] راز له بېدردانُو نه پټ ښه دئ   که له درده دي سينه شي سَرَه هېغه[5]
په نوبت به د هر چا تر ځگر خېژي   د قضا نېزه و هر چا وته نېغه
که په تن شاه جهان دَ زمانې شې   هم دئ نه وينم خلاصی دَ مرگ له تېغه
که بازوان[6] ئې پسې ورو کاندِي بندونه   دَ کرغول[7] ئې علاج کوم دَئ بې کرېغه[8]
فهم وکړه که خود بين او خود نما شې   زمانه به دي پايمال کاندِي تر زېغه[9]
زورَور چه په لاس ونسِي ناسازي   هي توبه دَ زوروړُو له بلمېغه[10]
دا په خم ختلې غوا که هر څو لويشې   سيم وزر به ئې حاصل نکړې له لوېغه[11]
تا به چېري هونبره کبر هونبره خيال کړ   که دِ وئ رنگ زيبا په صورت سېغه[12]

چه دِ ښه له خويه بويه خبر دار شوم
له خوشحال سَرَه ياری کړې په دروېغه[13]

يار ځما کَرَه دنَنه   زه ئې سر يم په غوښتنه
عجب حال راباندِي پېښ دَئ   درومه هېڅ مکړه پوښتنه
دَ وصال لپه اوبه وَمري   اور چه ولگي په ينه

---

[1] مي.

[2] دا کلمه حل طلبه ده.

[3] محشي ورته ليکلی دئ فريب.

[4] د زړه داغ.

[5] دا کلمه حل طلبه ده.

[6] که بازدار.

[7] دا کلمه حل طلبه ده، په چاپي نسخه کښ گرغول دئ، په يوه بله نسخه کښ داسي دئ: د کرغولي علاج څه دَي بې کوريغه.

[8] دې کلمې ته په يوه قلمي نسخه کښ محشي تېښته ليکلې ده.

[9] دا کلمه حل طلبه ده.

[10] دا کلمه هم حل طلبه ده.

[11] دا کلمه په دوو قلمي نسخو کښ تويغ ليکلي ده، په يوه نسخه کښ محشي ورته کښلي دئ لوېشل.

[12] دا کلمه هم حل غواړي.

[13] لکه په عربي په پښتو کښ هم په شعري ضرورت سره اماله راځي، دروېغه اما له د دروا غ ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که په رنګ کښ زیړ لیده شې ګنګونه یې کرکمنه
کوم ماتم در باندې پېښ دَئ دَ اختر په ورځ خیرنه
خوشحال تل په غم کښ ښه دَئ
غم دِ نه ځِی له غمجنه!

یار مي کبرجن شو څه به ووایې و ما ته[۱] دروه صبوري کړه نور به څه وایم و تا ته
صبر به هر ګز له هسي یاره وکړي[۲] نشي دروه سکه دعا کړه چه دِ مینه شِي ترې ماته
تل دعا زاري کړم لا مي مینه پرې زیاتېږي ژاړه ژاړه ګُندي غوږ کا ستا ژړا ته
تل په ورتې ورتې[۳] ژاړم لا ئې زړه په ما ښه کېږي لا په ورتې ورتې ژاړه چه ئې لا شِي خوښي زیاته
خوښ به لا هاله شِي که زه ومرم په ژړا کښ وَمره چه دا مرګ دِ لا بهتر دي تر حیاته
زه په مرګ راضي یم رقیبان به خوارایخ کا مخ دَ رقیب تور شه، ګوره ته دَ یار رضا ته
ښه په مرګ راضي خوشحال یوه خبره وایم
یار که مخامخ په وخت دَ مرګ کښېني وَ ما ته

یو قرین هسِي پیدا نشو را څخه چه دِ ما په زړه ئې نکړه منګل ښخه[٤]
چه احوال دَ هر یَوَه راته معلوم شو هر یَوَه ته مي تیار کړل یو څو چخه
آشنایی دَ نا اهل عالم نه دئ په هر لوري تېرې تورِي دِي نا څخه[٥]
که په دو کښ چېري لږه بدري[٦] وخورم له چا بله وینا وانروم بې اخه
دَ هر چا سَرَه چه کښېني ورته رام شِي نور و غاړي ته تیار کا لومه پخه[٧]
کوټه سګ دَ زمانې هر ګوره ډېر شول لکه پزانګ[٨] د زاوه ونیسه کړخه
چه رقیب ئې خوار زار په نظر کښېوت
دَ خوشحال خو هم په دا شوه سینه یخه

---

[۱] لمړي مصراعونه پوښتني او دوهم ځوابونه دي.

[۲] وکړه نشي.

[۳] په ورته ژاړم.

[٤] ښخَ یا شخَ دواړه لګېږي.

[٥] محشي نېزه ورته کښلې ده.

[٦] یعني غلطي او خطا وتل.

[٧] محشي زندئ ورته ګښلې ده.

[٨] دا مسرئ په دوو قلمي نسخو کښ دغسي دَه، عیناً ولیکله سوه، په بله نسخه کي (واوه) لیکلي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ی

آدم خېلی افرېدۍ دِي سرې او سپيني   پکښي نشته ښايسته. په رنګ رنګيني
غټِي سترګي لوی بانه، فراخي ورځِي   شکر لبي، ګل رخساري، مه جبيني
تنګِي خولې لکه غوټۍ، هوار غاښُونه   سر ئې ګرد په تورُو زلفو عنبريني
په وجود کښ لکه ها[1] له وېښتو خلاصي   پېښې کمکی غُنډِي پنډۍ، پهن سرېني
ترنځی[2] کېدِي، سينه وري، ملا نرۍ   قد ئې سم لکه الف، په تن سيميني
که دَ باز غُندی میِ ګښت په غروُنو کېږي   ښکار ميِ هم شوَي ښايسته زرکي ثميني
باز که چوز وِي که کرج[3] طلب دَ ښکار کا   لا تر چوز وِي دَ کرج غوټې مهيني
يا اُوبه دَ لنډِي سيند يا دَ باړې دِي   چه په خوله مِي تر شربت لګي سيريني
دَ ما تري غاښي نېغ درومي اسمان ته   په خاته خاته لنډېږي باندِي سپيني
آدم خېلُو سَرَه زه په تيراه راغلم   نور رخصت ورکړَي خوږ په زړه خوږيني
مينه واړه کار دَ اور لَرِي خوشحاله
که لمبه ئې پټوې لوګي ئې ويني

ارتينې په عقل کمي   خود بخود دَ صورت غمي
ته دَ ديو سَرَه سَم يې   دُوي له تا سَرَه ناسمي
زر نېکۍ ور سَرَه وکړه   په يَوه ذره برهمي
درته زهر شي تا وژني   چه ئې ته ګټې مرهمي
دَ وفا په خوي کښ ندئ   هميشه جفا شيمي
دَ آدم په صورت روغي   په معني کښ نا آدمي
تا به ګرم په لږ ګناه کا   دوي په لوي ګناه نا ګرمي
څو ئې کج وړې هونبره کجي   څو ئې درد وړې هونبره خمي[4]
په هر کار کښ ديګر ګوني   په خوله رامي په زړه رمي
پاسه تن ئې ښايسته دئ   په درون لکه ارقمي
نور څه مه وايه خوشحاله
تر وجود ښې دِي عدمي

آشنائي دِ را ښکاره شوه بې وفا يې   چه ځما سَرَه آشنا دَ بل آشنا يې
وَ بل باغ وته به سترګي ګړې نکړې   چه ځما دَ باغ بلبله يا طوطا يې
لا به کله ځاي ځما په سترګو وکړې   ته مَيَن د ما دَ دوو سترګو توتيا يې

---

[1] ډنګری چه چاغی او لوئی نه وی.

[2] يعنی هګی.

[3] محشی ورته کرېزی ليکلی دی.

[4] څو ئې ګنج وړې هونبره کجی   څو ئې درد وړې هونبره زخمی، يا څو ئې خيال وړې هونبره خمی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه جدا له تا په سوز و په گداز یم ته په گښت دَ گلستان په لاس مینا یې
په لیدلو دِ خوښی در سرَه راوړې لکه تللي یاغي باز راغلَی بیا یې
دَ امید غوټې مي واړه شگفته شي چه دِ ووینم په ما لکه صبا یې
ستا په مینه پوري سل کا نخوالُونه دَ خوشحال دِ له په چا باندِی شیدا یې
مسلمان به درته څوک وایي خوشحاله
دَ هوا ځینار[1] په غاړه یو ترسا یې

آئنې وته نظر کړه شیوه گري خود به ستا د حسن وکاندي خبري
دَ رندو سترگو حاجت دَ رنځور نشته په بد رنگي ناوي څه بولې سندري
مرجونا[2] په مټ پرده دَئ پدا نه دَئ چه ئې راوړې مرعچچي مرغلري
چه نه مهر نه تپاک نه پکښ شناخت وي له هغو بې درد وتښته لري لري
چه میوه ئې د کابل خوړلې نه وِي د هغو تر فهم وڅکي دِي کُر گُري[3]
پټه مینه دَ سړي ننه لړمون خوري د وښو تر لمبې بد وِي اور د سرَي
زه که غره په غره جار وزم عیب کوم دي تل مزري گرزي په لوړي په ژوري
په ختا ختن دَ مښکو قدر نشته نه په هند کښ څه قیمت لَري شکري
حق باطل سرَه ښېلېږي را بر سېر کړه مځکي څو به دَ قارون خزانې نغري
چه دَ ننگ توره دِ واخیسته خوشحاله
درومه سوات ته څه خټك څه ئې لښكري

افعان بچه شوخي! هر گز په عاشق باندي لطفي نکني رحمي، دا هم کله څوک کاندي
یك لحظه بیا بنشین، ما خوښ په ښه خندا کړه قربان سرت گردم، چه نوُر و وَته خاندي
گل لاف لطافت زر چه ته په چمن راغلې ازغایت خجلت شد، سر گشته ستا دَ وړاندي
دکان شکر یعني ستا ښه خوږه خولگی افشان شکر یعني گاهي چه ته وخاندي
کبك دري و عنبر، دا دواړه حبطه شي گاهي که تو بخرامي، دوه زلفي آوېزاندي
خوشحال دلش شیرې ستا سترگي لکه شوي
ایواي که شد شېرې تر لکه شوي لاندي

اي دلبر لاهوري بالله که برخ اوري
خوبان جهان پیشت چون پیش مهي ستوري
پروای شکر دارد آنرا که تو مي زوري
خواهی که کنی شادم یکخنده بدین لوریي
غمهای تو بر جانم چون ابر اسد اوري
عالم بتو می بینم در دیدهٔ من توري

---

[1] د زبار مغنن دی.

[2] دا بیت عیباً وکښل سو، په یوه قلمي نسخه کښ پرده لیکل سوې ده.

[3] په قلمي نسخو کښ په کاف او راء لیکل سوي، مگر په چاپي نسخه کښ گُرگرِ دي. اما په خیال کُر صحیح دي ولي چه کور د غره بدخونده انگور دي او د دې کلمې املا په یوه قلمي نسخه کښ کور ده. گرگرد غره بله مېوه هم ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مي جنگی و می خندی اینهاست ز خمسوري
سوداي رخ خوبت اندر دل من شوري
در کویتو چون روهي
صد شیفت سر توري

ازلي بخره چه چا راوړه له خدایي نوریدل به ئې په چا شی راته وایي
چه دِ زړه راضی دَ چا په آزار نه وِئ ته پخپله بخره خوښ اوسه همایي
دا ئې واړه دَ فراقه نه فریاد دئ چه په څو رنګه نارې اَروې له نایي
که په اصل دَ سید بادشاه زاده وِئ[۱] چه هنر ور څخه نه وِئ مه ئې ستایي
که هر څو دِ زور قوت تر هر چا ډیر شي دَ خدایي دعوه ککړه که خدایي
یو ساعت چه په طاعت تېر کړې دا ښه دئ دَ دنیا له کر و فره هوي و هایي
کله ګل غُندي نماي کله بلبل شې څوک به نه وِي لکه ته یې خود نمایي
بله بخره به په زور له چا وانخلِي
دَ خوشحال بخره چه توره ده له ځاېي

اوس خو کار د وار د پار دئ که د زویه که د پلار دَئ
یا د ما زویه دا شان دئ یا د هر چا دا روزکار دَئ
نه په حق نه په ادب دئ خبر نه یم دا څه کار دَئ
چه پخپل اولاد نازېږي هغه کس کله هوښیار دَئ
دَ اولاد په کار خبر شوم اولاد واړه لَړم مار دَئ
دیرش مي زویه په شماره دئ دَ نمسیو مي څه شمار دَئ
لوی هلك واړه خبر دِئ هر یَو جنګ وته تیار دَئ
اورنګ شاه وته نظر کړه چه یو څه خوني خونخوار دَئ
ورونه پلار ئې وبله کښېښول بادشاهی کا شهریار دَئ
چه ژوندَی ګرزې خوشحاله
لا منت دَ ګردګار دَئ

اور ئې ولګي په خونه چه عاشق شي کور ئې خپور لکه د قیس او دَ وامق شِي
یَوه زړه لَره یوه مینه کافي ده څوک چه ډېري میني کا دَ غم لایق شِي
د مجنون له حاله څه وایم چه څه دئ په ژوندیو کښ به کوم تر ما فائق شِي
ډېر عالم دَ میني لاف وهي په ژبه مرد هغه چه په دا لافو کښ صادق شِي
چه ئې لار دَ خولې یَوه دَ زړه وِي بله یوه خدایه مخ دِ تور دَ منافق شِي
دَ راحت په وخت هزار یاران وِئ دَ محنت په وخت کښ یَو یو موافق شِي
دَ نیمګړو طبیبانو ادراک نشته
دَ خوشحال دَ رنځ علاج به په حاذق شِي

---

[۱] که په اصل دئ سید یا شاهزاده وی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اَه که یَو ځله مي یار راشي په دست کښي — لکه لوی ماهي دَ خوار صیاد په شست کښي
چه په هر زمان ئې ونیسي وَ مخ ته — دَ گلابو گل پیدا شي ستا په شست کښي
ناز غمزې شېوې چه تا زده نور چا نزده — سر یې نن دَ دلبرئ په بند و بست کښي
دا خوبی به دَ گلزار تر تلو نه وئ — ساقي ستا کومه خوبي دَه په نشست کښي
ساقي جام دَ میو مه پرېږده له لاسه — څو دَ عقل څه ذره وئ لا په مست کښي
دانایان فکرونه کا ور نه رسېږي — دَ دلبرو تنگي خولې په نېست و هست کښي
په بلند همت کښ پورته پورته درومي — کښته گښته ځي سړی په همت پست کښي
په طلب به ئې خوشحال تقصیر و نه کا
په مدد دَ طالع راځی په دست کښي

اې چه لافي دَ زنځور دَ رغېدو کړې — دَ خپل کلي رنځور روغ کړه ما به سو کړې[1]
نور به ستا په رضا ځم توبه وکښلې — خو که دا ځما گناه تر پښو کړې
یوه ورځ به په مرگي سَره جدا شو — یاره تل دَ بېلتانه خبري څو کړې
تور بانه راته ځنبې په دا پوهېږم — یوه ورځ مي به په دا تېرو نېزو کړې
د تیراه اوبه دِي وڅښې خوي دِ نور شو — آفریدي غُندي خبری دَ الجو کړې
چه په زړه ئې گرزوم په تا معلوم دئ — توریتي[2] غُندي وَیل تېوله دَ زړو کړې
ستا په خوي[3] مي وېره شِي ظالمان ځوان مري — له آزاده وېره وکړه ظلم څو کړې
که دَ غشی په ویشته سره خوږېږې — زه چه ستا په تیر زخمي[4] شم ما بخښو کړې
وایې تا وته به وکړم اوس ښکنځلي — لا به کله دا نبات په ما پېرځو کړې
دَ طوطا خبرِي هم دا هسې نه وِي — په بند بند و مشغولا وَیل ورو ورو کړې
ستا په ډېر مانې به حال دَ خوشحال څه شِي
چه په لږ مانِې ئې ډېر په اندېښنو کړې

برایه مي زړه خبري ستا دَ ناز وې — له خوښی به ئې یوه وینا باز باز وې
دَ هجران له دوکه مرم هغه مي وژني — چه به ما او تا جدا له غیرو راز وې
دوه په دوه به سَرَه ناست وُو تر صباحه — دَ یَوه راز مو انجام دَ بل آغاز وې
همگی په مثال شهد یا شکر وو — چه به تا راته ترخه ترخه ناساز وې
ستا له زلفو عقل سترگو ته فریاد کا — کله چا دَ غلو خبري په غماز وې
چه له یاره ئې بېلتون په ډېر ارمان وُ
دا غزل خوشحال په وخت دَ بانگ نماز وې

---

[1] یعني ما به ژوبل او زخمي کوې د قندهار په محاوره ئې مصدر (ښکرېیل) دي.

[2] دا کلمه دَ سید راحت په لغاتو کي داسي املا ده، ترویتي یعني نجومي ماخود له رویت یعني نجوم.

[3] په مرگ.

[4] زخمي شوم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا د عشق دریاب را وخوت چلي چلي　　عاشقان پکښ لاهو شول بلي بلي
که د سر ملاحظه نکړې[1] غواص شې　　مرغَلرې په دریاب کښ تلي تلي
دَ پتنگ محبت لا پسې زیاتېږی　　چه دَ اور لمبې لېدې شي بلي بلي
ناگهان ئې مخ ښکاره کړ بیا ئې پټ کړ　　په خندا ئې دا وېل چه جلي جلي[2]
ما وې چرته به وئ کان د خوږو قندو　　شاه وَ لب ته اشاره کړه دلي دلي
د عشق بخره عطايي لکه ايمان ده　　مونده نشي په کوښښ په ځَلي ځَلي
چه دئ خوله له ما غوښته و تا مې درکړه　　دا چه بيا له ما مانې کړې ولي ولي
همېشه پسې جار وزه شها غواړه　　که دِ پښې دَ طلب نه دِئ شلي شلي
زه خوشحال به بل دَيار برابر نکړم
په جهان که کښلي ډېر شي ډلي ډلي

بیا له کومه لوریه هسی را پیدا شوې　　چه ځَما زهد و تقوی لَره بلا شوې
ستا نظر لکه تور باز زړه مې تارو دئ　　په تور باز دَ تور تارو غوښې روا شوې
په بار بار دِ دَ خندا منت را باندِی　　چه په ما دی نظر وشو پخندا شوې
په فراق دی ځَما دواړه سترگي گوره　　ورځ و شپه لکه څڅواکی په ژړا شوې
هغه شونډې چه درود و تسبیحات وې　　راشه وگوره دَ میُو دَ مېنا شوې
وَ هر چا وَته دِ مخ دَ لاله گل دَئ　　که ځَما تر سترگو دا رنگه زیبا شوې
په باطن کښ دئ دَ زړه په سترگو وینِې
په ظاهر که له خوشحاله نه جدا شوې

بیا وَ ما وَته غمزې نگاري وکړې　　دَ جلاد تر تېغ ئې لا خونخواري وکړې
چا ئې شمار دَ زلفو هیڅ نکړ تر سره　　دَ تار تار ئې عاشقانو شماري وکړې
چه دلبري لَرَه دورمي یوه لار ده　　مشتاقانوُ پسې ډېري لارې وکړې
په نرې آواز کانه دې نه خبرېږي　　ځَکه ما هونبره په زورو نارې وکړې
څوک چه سترگي غَرَوِي تر هغه واړوُ　　ما په پټوُ سترگوُ ښې ننداري وکړې
څوک خبر ورځَني ندې خو ما هم زده　　چه ئې ما په دوو رخسارُو چارې[1] وکړې
ته چه ډېري آشنايِی کړې خوشحاله
په هر لورې دِې د غم اجارې وکړې

بې ياريه دِ دا خوار مرې ياره وه ئې　　رقيبان پدا خوارېږې خاره وه ئې
تا وې مخ به در ښکاره کړم صبر وکړه　　نور مې توان دَ صبر نشته ښکاره وه ئې
زر فتنې را سَرَه کړې زه ئې آخلم　　که يَو ځَل چېرې غلط شوم شماره وه ئې
تر جمال ئې ډېر پتنگ غُندې ځَارېږې　　ستا دَ حسن کمې نشته ځَاره وه ئې
چېرې نه چه سلامت له پرې ووزې　　يو عجيب غارى غوڅه دې څاره وه ئې
منتونه دِ دَ خولې را باندِې بار دِئ　　ستا تر سپينه خوله ځَارېږم باره وه ئې

---

[1] که د سر ملاحظه کړې غواص مشه.

[2] یعني سوځه سوځه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

وَ هر چا وته مرهم شه ورته خانده
گناهگار خو یَو خوشحال دَئ خواره وه ئې

بې ښایسته دَ هیڅ مخ ننداره نشي — چه گل پرېوزي محبت له خاره نشي
دَ هجران دشوار دشوار تر هر دشوار دئ — د چا چا دِ په هجران دشواره نشيي
اندرون خاطر مي درشت پاره پاره شو — اوله خولې نه مي فریاد له ډاره نشي
دَ دې هسي رنگه رنځ علاج هم دا دَئ — چه زگېر وَئ مي په طبیب اظهاره نشي
دَ خاطر علاج می ژر وکړه طبیبه! — چه مي زړه پاره دَ خداي دپاره نشي
دَ هجران له دوکه وایم چه نارې کړم — ولي څو کړم چه زبون شوم ناره نشي
ما پخپل صورت دا کار دَي ازمېلي — له هر څه نه صبر شی له یاره نشي
په وَیل کښ فهم وکړه اې خوشحاله
چه دَ یار دَ میني راز دِ ښکاره نشي

بې دَ یار له مخه نه وینم په کسي — دواړه کسي ملك دَ نمر په شغلو کسي
زړه مي ستا په زلفو بند شو تا کباب کړ — څوک شهباز هم دَ کباب دَ پاره نیسي
خداي دي ستا دَ غاښو شونډو امان وکا — لال و دُر په نظر مات کا بد حرصي
ما له خپلو شونډُو مه شړه بل لور ته — دَ حلوا له خوا نه نه درومي لوغسي
ستا دَ مخ په مینه سوځم لولپه شوم — دَ آتش لمبه هیڅ نه پرېږدې د سَسې
که ئې چېرې دَ قدم خاوري مونده شې
خوار خوشحال به ئې رنځور[1] لَره را نیسي

باد ئې لاس په پلَو کښېږدي سَرَه رېږدي — گل ئې مخ وَته نظر کا خولې پرېږدي
لاله ورایه رنگ و بوی ورته پیښکښ کا — چه په سیل دَ بهار دَ گلو پښې ږدي
څو مي ستا مَروَند دَ سر سروېږدَي نشي — سر به هیڅ کله کښېنږدم په سر ویږدې
هغه کس چه مي داغ ینبَی په خاطر دَئ — هم هغه به ښا مرهم ور باندې کښېږدي
څو خپل زړه نیسم دَ زلفو له سودا نه — راشِي بیا دوري درازي راته بلېږدِي
دَ خوشحال خاطر په مثل کاروان سراي دَئ
اندېښني پرې کاروانُونه ملي لېږدِي

بېهوده ئې دَ دستار په شمله خیال دَئ — چه په وخت ئې دَ مردیه حال بل حال دَئ
مرتبې دَ هر چا نَدئ سَرَه سَمې — دَ خره بار دَ فیل په شا باندې مثقال دَئ
څوک جرعه دَ میو نه لَري په جام کښ — دَ چا جام دَ صافو میو مالامال دَئ
دا گلشن دِ همېشه تر و تازه دئ — چه ئې خېز دَ ښو گلونو کال په کال دَئ
په خوزه مېوه دَ وني قدر شناخت دَئ — دَ سړي قدر د نیکو په خصال دَئ
په ناحق به گرم مانه له هیچا نکا — دَ بدانو غلیم واړه خپل افعال دَئ
که جنت لَره څوک بیایِي یا دوږخ ته — بله نه وینم په منځ کښ خپل اعمال دَئ
کشکه پاته شي تر تلو دا وَ ما ته — په دنیا مي دَ هر چا سَرَه جنجال دَئ

---

[1] رنځو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه دَ پلار او دَ نيکه هنر ئې نه وئ   هغه زويه پيدا شوي غير سيال دَئ
ته چه لافي دَ مردانو دَ ميدان کړې   په ميدان دِ کوم راوړَي استقلال دَئ
دَ شهباز تر ځايه کله بانښې رسې   که راوړي ئې له ځايه پرو و بال دَئ
که همه خلق ئې سر شې په غندنه
بېچاره خوشحال پخپل هنر خوشحال دَئ

بدبختان دَ مور په نس کښ بدبختان دئ   چه دَ مور له نسه پرېوزي هغه شان دئ
په دنيا کښ زيست روزگار په بدبختي کا   بل جهان لَرَه بد بخت شقي روان دئ
حميده چاري چه کا پکښ ناخوښ دئ   څو چه شي په ذميمه کښ دل شادان دئ
چه هوا ئې دَ خپل نفس په هغه لور ځي   پيروي ئې په هر کار کښ دَ شيطان دئ
که قدم چېري ثابت کښښېږدي په لارې   په دوهم قدم بيا ژر په زړه پښېمان دئ
کتابونه دَ اسمان دَ مځکي لولي   په عمل ئې فرق دَ مځکي دَ اسمان دئ
په باطن ئې زړه گمان سرَه لَرلَي   په ظاهر وَيل په ژبه مسلمان دئ
په خبرو کښ ئې فيض مونده نشي   مذبذب په قول، عهد په پيمان دئ
په طاعت په عبادت کښ که بلعم[1] شي   په آخر دَ نس په نغته[2] بې ايمان دئ
زه خوشحال خټک بنده دَ هغه چا يم
چه ئې رو دَ زړه دَ خولې سرَه يکسان دئ

بخت دولت دا واړه توکي فلکي دي   نه پذات نه په ښايست په زيرکي دي
دم به نه وَهي په دم وَهل کښ زيان دئ   نندارهِ دِ دَ جهان کا چه ذکي دي
غم اندوه شدت هغه وړي خپل زړه ته   چه په کار دَ مشيت په زړه شکي دي
په يوه نسب کښ نېك و بد پيدا شي   محمد (ص) و بو لهب دواړه مکي دي
چه په عقل پوهه کم دِی تر هلکو   نن هغه دَ دنيا مال لَرى لکى دي
دَ مردانو قدر ورک شو بلا دا شوه   چه په هر چا پوري ږېري غيڼکي دي
چه دَ پلار په خوي پيدا دئ هغه زويه   چه دَ مور په خوی پيدا شول کوسکي دي
څوک په غم دَ نام و ننگ په جهان راغله   څوک په فکر دَ طباخ د شحنکي دي[3]
هيڅا ما سرَه يارى نکړه تر سرَه   خټك واړه پوز پرې کړي بوڅکي دي
نه ئې بوي شته نه ئې رنگ شته نه ئې خوند شته حاسدان مي دَ سپلمُی خټکي دي
په زمان زمان ئې څرخ وِي وَ بل لور ته   اندېښني دَ زړه په مثل توتکي دي
کله يو سر کله بل سر لکه[4] کوډه   تدبيروُنه دَ هلکو مړدکي دي
رنگا رنگ ويل د خداي لَره خوشحاله
دا وَيل دِ لکه غشي ناوکي دي

---

[1] وايي چه بلعم باعور ډېر عالم يهودي و، چه آخر په هوا دَ نفس په مخالفت دَ حضرت موسى کافر سو.

[2] نغوته.

[3] څوک په فکر دَ طبق د ښانکي دِی.

[4] کله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا ئې واغوست سپین کمیس پټې پټې   باندې زلفې څنډوې لټې لټې
څوک به ستا سَرَه څه نرد کا دَ خوبیه   چه په هره منصوبه گټې گټې
وایې څوک به زړه د ما له لاسه خلاص کا   درېغه څه خبرې کړې کټې کټې
عاشقان به دِ له وره نه وانوړي   که هر څو ئې لکه سپی رټې رټې
چه نرې نرې سپینسې غږم دَ شعر   په بیاض باندې ئې ږدم اټې اټې
دواړه شونډې مې عسل دِي اې خوشحاله
په څه دود ئې په حرص څټې څټې

په خاطر باندې مې نه وئ پروتې لړې[1]   څو خاطر می لټوی[2] هونبره می کړې[3]
په بل رنگ مې به زړگې باندې سوړ نشې   رقیبان شول دَ نوکونو تر منځ شپږې
و هر چا وته چه وگورم فریاد کا   یو زه نه یم د جهان دِئ سېڼې خوږې
دا دوه توگه و هوښیار وَته یو راز دئ   د نامرد سرِې برېتونه برېت د مړې
په جهان به هیڅوک نه وِی چه آزاد وِی   ځَنی عشق اندوه بنده کړه ځَنی لوږې
چه احمق سَرَه یاری کړې خبردار شه   یوه ورځ به په تا وکا کار دَ یږې
چه بې علمه تصوف وایې باور کړه   دا مې واړه[4] بوس دانې سَره آغږې
هیڅ مذکور ور سره نه بویه نه ښه دَی   په نادان دې دَ دانش خبرې زوږې
چه دې لاس په گیرږ نه رسې خوشحاله
و مزریُو وته څه لاسُونه مږې

په څه شان ئې دواړه زلفې کج په کج کړې   یکباره ئی دَ عالم مېنی په چڄ[4] کړې
توری زلفې ئې زنجیر مخ ئې کعبه دَئ   دا زنجیر په لاسو وَنیسه که حج کړې
که یَو دم دئ دا زنجیر په لاسو کښېوزې   همېشه به دَ خپل زړه په حال فرج کړې
بیا هاله دَ یگانگیُ له حاله لاف کړه   که دَ غیر اندېښنې له زړه خرج کړې
زه تر نام و ننگ تېر شوم ستا دَ پاره   ته به څو ځما دَ کار دَپاره بج[5] کړې
قند و گل چه یادَوم مقصود مې دا دَئ   څو بوسې که له ښکنځا سَرَه مزج کړې
ما خوشحال له خپله ځان نه خاطر موړ کړ
چه دا هسې دَ غمزې په تېغ حرج کړې

په ځوانانو پورې پیچمی[6] کا ولاړې   ته په شپینه ږیره خوله ور ځَنې غواړې
دَ ځوانی هوس مکوه چه زوړ شوې   اوس له تا نه ځوانِی چارې ولاړې

---

[1] په خاطر باندې مې پروتې ندې لړې.

[2] پټوې.

[3] ئې کړې.

[4] یعنې کورونه ئې ور غلبیل کړه. دا د پښتو محاوره ده.

[5] یعنې ښته او گواښل.

[6] یعنې ریشخند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تېر ساعت به دِ دَ عمر بیا رانشِي   ورَځ و شپه که په زار زار ورپسې ژاړې
که ئې بیا له مځکي اَخلِي سود ئي کوم دَئ   چه له خولې په مځکه پرېوزي دَ چا لاړې
د خوشحال ویل په زړه دَ ارویدو دِئ
چا ته نه کاندي........................

په هَره زمانه تر لیلا کښلې پیدا کېږي   مجنون ور لَره بویه چه په مخ ئې شیدا کېږي
په رنگ په هنر نده نه دا کار په سحر و دم دئ   یو سِر دي دَ زړه مینه چه په چا هویدا کېږي
چه څوک په مهر مینه سَرَه خپل پیوند محکم کا   که سل توري را واخلِي[1] سَرَه چېرې جدا کېږي
یا حسن دَئ یا عشق دَئ دَ دنیا پدا بازار کښ   په ناز او په نیاز سَره دا دواړه سودا کېږي
خوله ونغاړه ناصحه چه و ما ته نصیحت کړې   ښه مخ وته مه گوره وایه دا به په ما کېږي
په سر تړلي ندئ نه اندوه دَ دوږخ کاندي   دا کار چه عقشقان کا وایه کله په چا کېږي
به رب د ما سوگند دَي واړه گل په ما اغزي شي   چه بې له زیبا مخه مي گلگښت په صحرا کېږي
خپل زړه مي لوي مفتي دئ روایت ورځني غواړم   چه صبر کړم له یاره وائِي کله روا کېږي
یاري چه تازه وکړې صبر فهم پکښې بویه   په ورو ورو نوي یار په هنرونو اشنا کېږي
انبار انبار پراته دِئ عاشقانو ته غمونه   پېغور دَ عاشق دا دئ چه ئې غم وَته شا کېږي
که ناز کا که خیالونه واړه وړه دَ دلبرانو
خوشحال چه مین شوې که ئې نوري بلا کېږي

په څه دود ئې ځاي نېولَي ستا تر څنگ دئ   دَ رقیب خبره مه منه بدرنگ دئ
زه چه ډېر ډېر ستا له ډېره جوره ژاړم   تر دوو چشمو مي چشمه بحر د گنگ دئ
ښاپیریه دِ په هورته هورته گرزي   نن په دا لوري دَ شاه د باهو شرنگ دئ
لاس ئې مه پرېږده له لاسه خوله ئې واخله   پرېوتلی په یاغی راجا قلنگ دئ
په زړه مهر محبت په خوله ښکنځَل کا   څه عجب زیبا دَ دوو مینو جنگ دئ
لکه سپی دَ خپل څښتن جور و جفا وړي   خوار عاشق تر معشوقه پوري بې ننگ دئ
په رو رو باندي قدم کښېږده خوشحاله
خداي دي بل دَ جا خطا نکا گړنگ دئ

په زړه سخت بې مهره یار یې   جفا کار و دل آزار یې
که هر څو په کوکو ژاړم   ته لا خوښ ځما په کار یې
تا ویشتلي یم فریاد کړم   که خبر په خپل گزار یې
زه مرهم کړم له تا طمعه   ته مي مالگه دَ پرهار ئې
زه به تل ژاړم و تا ته   که ته خوښ ځما په زار یې
زړه دِ وسپاري و غم ته   دَ هغو چه ته دلدار یې
څوک به څه وائِي و ما ته   ته یو ځرنگه نگار یې
چه پخپله عاشق وژنې   هم ئې ویر کړې په چیغار یې
کوم گناه دي عاشق کړَې   چه ئې خیره په ناتار یې
کله درد کله دوا شې   کله خار کله گلزار یې

---

[1] سل توري ور واخلې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په خوشحال دِ غم نازل کړ
چه اغیار سرَه کنار یې

په کاته کاته مي سترگي په خاته شي   چه خبر دِ دَ راتلو را باندي وشي
ته خو اوس له ما نه ولاړې مروَر شوې   دا ځما یاري دِ هم گندي په زړه شي
گوره تا را باندي کومي کوډي وکړې   که په ښنو در ځَني درومم زړه مي نه شي
چه دیدن دَ مَین وکړمه تازه شم   لکه کښت چه په باران سرَه اوبه شي
دَ ښه یار ښېلتون دَ ستوني پرېکوَل دي   په یرغ به ستوني چېري پرېکاوه شي
په ارمان د هغه وخت یَم درېغه درېغه   که دَ زني سبب ئې بیا د ما په خوله شي
دَ خپل یار د جدایی هسي کار دَئَ   لکه ساه چه له وجوده په واته شي
بخته هونبره مدد بیا را سرَه وکړه   چه په غېږ کښ مي بیا تللي یار اوده شي
دَ خوشحال سلام په واړو ښو یارانو
گوندي بیا مي په لیدو و سرَه زړه ښه شي

په ښه مخ به څو تابان یې   ښه تر میاشتي دَ اسمان یې
که پرون وې زړه او سترگي   راشه نن ځان دَ جهان یې
لکه سیوره په پښو پروت یم   زړه هورې چه ته روان یې
خداي په ښه جمال یوسف کړې   په گروړونو هم ارزان یې
که دِ دوه کونه قیمت شي   په دوه کونه رایکان یې
دواړه شونډي دي یاقوت دي   مرغلری په دندان یې[1]
په رشتیا وَیل بد مه وړه
خوشحال ستا دَي ته دَ ځان یې

په وار وار دِ د خندا منت را باندي   چه له ورایه را ښکاره شې راته خاندي
چه ئې زړه تر کاڼي سخت دَي پر مین شوم   لاس دِ نشِي دَ سرِي تر کاڼي لاندي
چه بل مخ وته نظر کړم د هِداد شم   توري زلفي ئې دُرې دِي آوېزاندي
چه ئې توره د غمزو راته تېره کړه   اوس خو بِهَ شهیدي دَه ستا دَوراندي
رنگ و بوي دِ د خپل ځان هسي پیدا کا   که په رنگ د یاسمین دَي گل دَ سپاندي
زه به څه لره له نوره خلقه زار کړم   په ما واړه چاري زړه دي چه ئې کاندي
اوس خوشحال ختِك خپل یار په غېږ کښ ونیو
رقیبان دِ سترگي اړوِي نغلاندي[1]

پښتانه که آدم زاد دي   په خویونو کښ هناد دي
نه حکمت لَري نه عقل   خوښ هر گوره په فساد دي
نه دَ پلار په وَیل کار کا   نه په نغته دَ استاد دي
چه په دیو گښ یو ښه وي   دَ هغه دَ سر جلاد دي

---

[1] په خبرو دُرافشان یې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو دَ بل په کمي ناست دي ځکه تل په بلا یاد دي
اول زه دا نور له پسه څو شته واړه دَ هیداد دي
په نفاق ئې واړه ورک کړل که شجاع دِ که جواد دي
نه ئې قدر شته نه پدل ډېر تر مور او تر جراد دي
دا لا شکر کړه خوشحاله
چه بنده نه دِي آزاد دي

په گرد کوي توگشتن مراد ځم دئ بود که روی بینم که کعبه ما دئ
من این جمال ترا خود مثال کي یابم که خود جمال تو از ماه و مهر پیدا دئ
منم که غیر ترا در جهان نمی بینم خلاف نیست خبردار حق تعلی دئ
نمی شوم متحمل بروز وعده وصل بیا بیا که دلم خوار زار بې تا دئ
جدا زروی تو چونم بگویم ای مه من[۱] چناچه تشنه وَ اوبو ته نا شکیبا دئ
گمان مبر که بگردد ز عشق تو خوشحال
چرا که بررخ خوب تو ډېر شیدا دئ

په نیکي به له بدانو نه خلاص نشې بویه دا چه لکه دُوي وِي هسي ته شې
دَ غنمو په لذت به نه پوهېږي دَ هر چا چه زیست روزگار وِي په اوربشې
دَ غلیم سترگي به ټاګنی خسرِي که په زړه کښ ورته کسي دَ لښه شې
دَ بد خواه د بد خواهیه خلاصي نشته که اسمان ته الواته وکړې مرغه شې
په پاکی کښ به دِ گډی کا میتاځي په صفت کښ که بد ذات سر اوبه شې
دروغجن به دِ بیا لیري کا دَ زړه نه که هر څو ئې په رشتیا پوري په زړه شې
د بد گویو له ویلو خلاصي نشي په پاکي که تر فرښتو نه ورته ښه شې
آفتونه په گډون کښ دي خوشحاله
ښه خو دا چه که دا یم غرڅه دَ غره شې

په ښایست کښ دي څوک نشته دَ سپالِی که دِ څه خو مهر هم وي نتیالِی
ورځ په ورځ دي دَ خوبی گل غوړېږي ته لا اوس دا نوي بوټي په زالِی
په پسا له به مینه کا چه رنگ ئې نه وِي ته گلرنگه څه محتاجه د پسالِی[۲]
ستا دَ مخ سپاهیان همه توري پرې باسي ولي دوه سترگي دِ لا دِي جنگیالی
زه چه ستا دَ وَر په تورو خاورو پروت یم راته خس دي دَ بخملو نهالِی
دَ پایلو په آواز سَرَه دِ وېښ شِی چه پرې درومې تصویرونه د قالی
ته خو اوس دَ زهد لاف کوې زاهده که ئې وَوینې زړه ټینگ کې مرد هالی[۳]
زه به نیت درباندي وهارم باور کړه که دِ ځای دي د هاتی په انبالی

---

[۱] به آرزویتو چو نم.

[۲] پساله يې.

[۳] هاله يې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خداي دِ امن دَ خوشحال دَ سترگو وکړه
په خندا خندا چه ځِي په خوشحالی

په دانا مي دَ ناپوه ديدن الم دَئ   د ناپوهو د صحبت نتيجه غم دئ
چه دانا مي دَ نادان سَرَه گډون کا   دا ئې واړه پخپل ځَان باندي ستم دئ
بد سړَی که په ظاهر سړَی ليده شي   په باطن کښ نور څه ندئ مار لړم دئ
دَ بدانو په صحبت کښی دين دينا ځِي   شك پدا خبره مه وکړه قسم دئ
د ناپوه سَرَه په جشن حاضر مشېِ   دَ دانا سَرَه قبول کړه که ماتم دئ
که بې عقل تر يوسف ښايسته روغ وي
دَ خوشحال خټك په پوهه يو صنم دئ

پدا قول دَ درست خلقو اتفاق دئ   گُله ستا خو څو ورځې طمطراق دئ
که دَ رنگ خوبي ئې ستا يې بود ئې نشته   په جهان کښ که باقي دئ خو اخلاق دئ
هسي يار دِ غوري خداي را گړ په غېږ کښ   چه په نونس توکه دئ په حسن طاق دئ
لکه تږي و اوبو ته په تلوار دئ   خسته هسي دا خپل يار د مخ مشتاق دئ
سلامت دِ ارزاني وِي په شيخانو   ملامت ئې بخره کړي د عشاق دئ
چه يَو ور په سړی وتړي بل وا کا   رزق به هر چا ته رسېږي خداي رزاق دئ
گه ئې سر له تنه درومي نور به نشي
دا خوشحال چه دَ خپل يار سَرَه ميثاق دئ

په ورو ورو څه خو خبر شوم ستا له ميني   لکه اور ليدلي نه لوگي ئې ويني
پردېسي حيران برېشان له خلقه تشي   دا پتا پسې جوگي شوم که مي وينې
چه په تا پسې ژړا کَوم دَ اوښيو   عاقبت به دا ژړا وکړم په ويني
چه هغه ساعت په ياد کړم لولپه شم   چه به تا راته خبري کړې شيريني
څوک به تا غُندي پيدا په جهان نه وئ   هوسی سترگي، عنبر موئي، مخ نسريني
هغه وخت را څخه ولاړ چه مي به کنبل کړې   دواړه ستا ميگوني شونډې شکريني
که خمتا واغونډې لا ښه شې تر نورُو   که څو رنگي جامې واغونډې ورېښميني
ته مي پاس د زړه په سر باندِي ميشته يې   نوري واړه يو سر بل سر دلنشيني
ستا په خوي پوري حيران يم خوي دِ څه دئ   په ثنا را سَرَه جنگ کړې نازنيني
لکه زه پتا مجنون دا هونبره نه وُ   نه فرهاد هسي مَيَن وُ په شيريني
عشق تنها څه په ليده دَ سترگو ندئ   لا دَ خولو په صفت هم کاينې خوړيني
دَ خوشحال د زړه دَ خوني لکه څراغ ئې
لا به کله را ښکاره شې مه جبيني!

په درياب کښ چه جهاز بيائي نا خداي دئ   چه ساتي ئې دو بَوي ئې هغه خداي دئ
بادشاهي ئې په نصيب او په قسمت وئ   چه سايه دَ چا په سر کاندي هماي دئ
څوک چه طمعه له چا کا په حقيقت کښ   که بادشاه دَ درست جهان شي لا گداي دئ
درته چا وې چه پرې مه پرانزده غوټيه   تأمل دَ هر سړي گره کشاي دئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

یا د ښو زویو سندري وې د زړو[1] یا د توري په میدان کښ هوي و های دئ
د هغه دَ غلطی اندوه نه وئ چه رفیق ئې په سفر کښ رهنمای دئ
وچ ککړ ټټر داغداغ په منځ کښ هیڅ نه چه نارې دَ جدايیه وهي ناي دئ
خوي خصلت وته ئې هم نظر دَ کړو دئ که جمال ئې په څو رنګه دلربای دئ
په هزار ژبه ئې ستایه بلبله ګل پخپله دَ خپل حسن خودستاي دئ
که باغونه که راغونه که څه نور څه
چه دِ زړه پکښي خوشحال شو هغه ځاي دئ

په هر ځاي چه قدمونه په خرام ږدي سل منته پدا مځکه په هر ګام ږدي
زه به چېري آزادي ور ځني مومم چه دلبره راته تل دَ زلفو دام ږدي
که تر نوم او تر ننګ تېر شوم غم ئې نشته عاشق هر کله قدم په ننګ و نام ږدي
نه بهار شته نه ساقي شته، نه مینا شته اوس به څوک ځما په لاس دَ میو جام ږدي
څُوک ئې نه پسندي پما هسي بدنام شوم دَ نیکې نام چه څوک په ما بد نام ږدي
په صحیح سالك هغه دئ پدا لار کښ چه قدم دَ ترقی په مقام ږدي
زه د کښلیو په پښو سر ږدم که نور خلق خپل سرونه دَ پیرانو په اقدام ږدي
ستا دَ خیال فکر نه درومي له دله په زړګوټي مي داغونه صبخ و شام ږدي
راشه ګوره دَ خوشحال دَ خاطر ویني
په بیاض باندي چه هر حرف د کلام ږدي

په ناحق په ما منت کاندي وګړي ما دا هسي منت ندئ دَ جا ورَي
زه له ځایه دماغي په جهان راغلم ما دا هسي دماغ اوس ندئ را ورَي
که درست باغ دَ میو ډک و ما ته کښېږدې تر همت پوري مي څه دئ یو خسړي
په یوه ښېلك[2] ئې نن تر هر چا به کړم بل ئې هم دئ په سبا راته نومړي
هغه کوم سبق د ناز او د نیاز دَئ چه و ما ئې په ایځې[3] ندئ را کړي
په خوږه خندا دَ خضر عمر را کا په مانې سَرَه مي بیا کا لکه مړي
یو څه بند مي دَ غماز په غاړه پرېووت لا تر اوسه ګرزوم دَ غاړي پړي
له اصلي فولاده هاله تېغ رغېږي په وار وار چه ځني لاړ شی اوسپن خړي
دَ جهان په واړو ونو نظر وکړه هَرَه ونه خپل خپل خوند لَري خپل زړي
زه د یار غمونو درست په زړه رنځور کړم لا مي نه دئ دَ زړه حال و چا ته سپړي
دَ تازیانو په میدان باندي غوټې دئ کوته هم ورپسې زغلي لبغړي
چه و چا وته شمار یا ئې بیان کړم هونبره غریو مي له فراقه ندئ نغړي
هغه مخ ئې پخپل کور په پالنګ ښا موند
چه خوشحال وُ په طلب ور پسې سترې

---

[1] یا د ښځو ئې سندري. یا د ښوزوېو سندري د زووو دِي.

[2] محشی ورته غشی لیکلی دي.

[3] ایځګی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په سینه کښې مې اوده مینه پهر جا کې[١]   ځما ستا محبت ګوره کیسي لا کې
دَ رقیب وینا ئې یاده شوه که څه شوه   سپینه خوله ئې په خندا راوړه پهر باکې
په بازي بازي وژلي کټل نشي   ځکه ما په مسخرو وژنې بیجا کې
زه خوشحال چه لا له ورایه ور ښکاره شوم
په خندا خندا ئې وې چه اَو میرا بیرا کې

په دا کلی کښې ډېر کښلي   چونې چونې خلق دِي وکښلي
ما په دواړو کښې یو یار کړ   نور مې شمار کړل لکه کښلي
هغه هم هسي بد خوي دَئ   چه په زور را سره نښلي
که د ده له چارو وایم   را ئې هېڅ ندي برېښلي
ولې څه کړم پرې مَین شوم   چه څه کا واړه بخښلي
خو مَین په هیچا مشې   په بلا دی مین لښلي
ګاه کباب په جدائي کښ   ګاه په وصل زړه وکښلي
عاشقان دِي سینه سوي   له اندوه سَرَه اَخښلي
په خمار هغه پوهېږي   چه شراب ئې دِي نوښلي
په دنیا کښ به هر چا وِئ   په ارمان لاسونه مښلي
چه و ما وته ئې فاش کړل   څه رازَونه دِي پوښلي
دَ خوشحال غُندي په عشق کښ
نشته نور په رنګ ځېښلي

پښتانه په عقل پوهه څه ناکس دي   کوټه سپي د قصابانو د جوس[٢] دي
بادشاهي ئې د مغل په زرو بایله   د مغل د منصبونو په هوس دي
اوښ له باره پخپل کور کښ ورغلي   په اولجه د اوښ دَ غاړي د جرس دي
دَ نفرین لایق په نام سره بنی دئ   له اوله که دا نور ورپسی پس دي
بې ننګان دَ بې ننګِی کار و بار کا   ننګیلالي د ننګ پکار کښ هر نفس دي
سر ئې هوري قندهار بل ئې د مغار دي
تر دا منځ همه میشته واړه عبس دي

په هر کسب کښ چه یې حبیب اللّٰه بې   که له خدایه له رسوله نه اَګاه بې
په محشر به له تا عدل ایمان غواړي   که په تخت دَ پاسه ناست دَ ملك بادشاه یې
نفسه تا دا هسي زه مذبذ بین کړم   هم توبه هم ګناهونه څه ګمراه یې
نور څوک څه لَره بد خواه ګڼې ناپوهه   چه پخپله دِ خپل خوي، دَ ځان بدخواه یې
زمانه به دِ بد رنګ کا غره شمه   که هر څو پخپل جمال کښلي تر ماه ئې
په خاته کښ ئې هیچېری ثقل نشته   تل چه پورته کښته کېږي یوه ساه یې
که پخپل ګمان کښ ځان و تا ته کوه دئ   و قضا وته پمثل لکه کاه یې

---

[١] د دې بدلی د پای کلمې هندی دی چه ذواللسانین صنعت پکښې مراعات شوی دی.

[٢] محشی ورته کښلی دی: غولی او انګړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ خوشحال وېسا په سخت ساعت په تا ده
اې چه ته دَ درمانده وُو پشت پناه يې

په دا څه که دَ بنګښ راته ږنګ ږنګ دئ   زه هم ښه يم د ما هم برغو[١] تر څنګ دئ
عقل زور دَ غوريه خېل تر بنګښ زيات دئ   غوريه خېل را سَرَه هم وَلاړ په ننګ دئ
د بنګښ نه هونبره زور وينم نه توره   دا په کوم توکي له ما سَرَه په جنګ دئ
غوريه خېل که په ناکام ور سَرَه زيست کا   په رضا ورته بنګښ نيولی تنګ دئ
غوريه خېل او بنګښ دواړه مغلي دي   همېشه ورته مغل وهلي لنګ دئ
که زه ګورې[٢] دُرد آشام ورسره شمار يم   خوار هغه چه ئې لما سَرَه آهنګ دئ
هر ملخي دَ سر بازيه هنر څه زده   چه پدا هنر کښ سر ښندي پتنګ دئ
لا تر اوسه ئې ماغزه په قرار ندي   چا چه ما سَرَه وهلي سر په سنګ دئ
د کينډيو[٣] په ځګو کښ ئې ګولۍ دئ   که ليدلَي چا د ما دَ ښکار تفنګ دئ
لا په خوب کښ په لرزه پرېوزي له کټه   چه د چا تر غوږ د ما د توري شرنګ دئ
که پدا دَرومي ګورې هغه زه يم   چه مي داغ په خاطر يښَي د اورنګ دئ
درست جهان مي و مغل وته خيبر کړ   ځاي په ځاي ئې پښتانه وَته قلنګ دئ
ځني څه لوئي دعوې لَرم په زړه کښ   ولي څه کړم چه پښتون واړه بې ننګ دئ
خو طالع را سَرَه هسِي مدد نکا   ګنه تېر مي تر فريدونه فرهنګ دئ[٤]
د خوشحال دَ زړه د حال ننداره وکړه
که په تخت دَ پاسه کښېني هم ملنګ دئ

تا په دوو سترګو مکحولي   چه ئې واړوې ملولي
په حيرانو عاشقانو   سل بلاوې کړې نزولي
نه ئې شمار نه ئې حساب شته   خلقې دِ کړې مقتولي
راز مي هيچا ښکاره نکړ   ځما اوښی دِ ی پدولي
نه په سر يم نه په مال يم   نه په ملك يم نه په پولي
پوه په نام و په ننګ نه يم   په فروغي په اصولي
چه دَ عشق الا بلا دِي   همګي مي دِي قبولي
لاف مي ستا دَ پالنګ وکړ   که رسېږم تر مقبولي
هيڅوک نشته چه پرې پوه شِي   ښې خبري دِي معقولي
چاری واړه په قسمت شي   نه په ځَلي نه په ځَولي
بخت په کور ورکړه خوشحاله[٥]
تار په تار زلفي مختولي

---

[١] د دې کلمې معنی حل غواړی.

[٢] که زه ګورې درد آشامو سره مل يم.

[٣] دا کلمه حل غواړی.

[٤] ګڼه تېر مي تر شېر شاه بادشاه فرهنګ دی.

[٥] بخت به کور درکړی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته په څو دَ دنیا میني مبدل کړې / فکر نه رسي هورې پسې جدل کړې
هره ورځ دَ دې فاني دنیا دَپاره / زر فتنې الا بلا دغا دغل کړې
که دِې خپله مدعا پکښې درستېږي / بې صرفه به اور دَ پلار په خونه بل کړې
که کافر درته دَ سود خبري وکا / دَ خپل سود دَپاره ځان د کافر مل کړې
که دِې سل چاري دَ زړه واړه پوره شي / په حرص به دوه سو نورو ته ټګل[1] کړې
چه دَ عمر بقا نشته واړه هیڅ دئ / که ګنجُونه دَ قارون په کور کښ تل کړې
چه په دواړُو سترګو ړوند په غوږو کوڼ شوې / لال په خوله غفلت په لاسو پښو هم شل کړې
په پنځه کښ دي دَ ځان رستګاري دَه / ته پدا کښ هم په څو رنګه خلل کړې
که څلور دِئ که پنځه که شپږ اُوه دئ / له اصلي چارُو ئې واړه معطل کړې
ښې خوږي چاریې دَ دین درته ترخې شوي / نفس ترخې چارِي وَ تا وته عسل کړې
عاقبت به دئ دَ ګور په خاورُو خوب وِئ / چه ئې اوس په نهالي او په بخمل کړې[1]
ستا پخوا هم دَ دنیا طالبان نور وُ / چه[1] ئې مېني تار په تار خورې اجل کړې
بهشت ځاي دَ پرهېزګارُو دَئ خوشحاله
ته بهشت وَته هوس په کوم عمل کړیې؟

ته چه سترګي توروې خود به پوهېږې / لونګین چه ښوروې خود به پوهېږې
سر تر پایه جامې واغوندې ګلګوني / ځان چه هسي جوړَوې خود به پوهېږې
تور سنبل دَ باد وَ مخ وَته وَلاړې / چه په ګل ئې خوروې خود به پوهېږې
په ورځ سل ځله آشتي کړې هم جنګونه / هر دم خوي چه نوروې خود به پوهېږې
هم په لاس د میوه جام را کړې چه نوش کړه / بیا مې جام نسکوروې خود به پوهېږې
خپله څه دَ درست جهان فتنې نازُونه / چه عاشق ته پوروې خود به پوهېږې
مګر لږ دِی دَ خوشحال دَ زړه غمونه
باندې نور ټنډوروې خود به پوهېږې

توري سترکي ستا دِي اې زیبا نګاري مستې / تور نرکس شهلا دِي اې زیبا نګاري مستې
تا چه بوسه را کړه زه پرې بې حسابه مست شوم / شونډي دِ صهبا دي اې زیبا نګاري مستې
ما چه ستا دا ښه کنبلي بارخو په سترګو ځېر کړه / ګل د لاله دا دِي اې زیبا نګاري مستې
خوله[1] به دِ آخلي چه پر ستا دَ خاطر مینه / ډېر په تا شیدا دِي اې زیبا نګاري مستې
هر چه ستا له ظلمه و نور چا وته فریاد کا / واړه بې وفا دِي اې زیبا نګاري مستې
خوب کاندي بې غمه یا ئې چېري قراري شي؟ / څوک چه بې له تا دِي اې زیبا نګاري مستُې
چارې په ما وکړې وائي چاري ځما ندي / ستا نَدِي د چا دِي اې زیبا نګاري مستې
تا ووې خوشحال ته نوري لا تر ما زیبا شته
څوک تر تا زیبا دِي اې زیبا نګاري مستې

---

[1] خوله به دِ هغه خوري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته چه هسي حکم ناز کړې په وګړي   په تا څه دَ چا پوره دَ چا نيمګړي
دَ درياب سَرَه درياب وي يو څو وخته   بيا په هر لورى پراته وي اوبو وړي
چه ئې څو په پورته لوړي لوړي وَړِي   د هغو مانۍ وګوره چه لوړي
لکه ته يې بېهوده ياوه باد وړي   جهان څو دا هسي ياد لَري باد وړي
طمطراق دَ جهان کل واړه عبث دئ   هوښياران‌و وته کم دَي تر خسړي
دا چه تا وته ژوندى دئ ژوندي ندئ   دا وَ ما وته ښکارېږِي لکه مړي
چه خوږې مېوې لري خوشبوي ګلونه   پخپل باغ کښ دي کښېښووې هغه زړي
په آواز سَرَه سرى بنديخانه دئ   د څاروي علاج په ترکېږِي په پړي
جنتي دوږخي پټ ندئ ښکاره دئ   خپل عمل دِي په نوم نوم واړه نومړي

زلزله په جهان ګډه شوه خوشحاله
دَ اسمان له شدتونو کنډي رغړي

ته چه خيال په زر زري جامو کړې غچي[1]   د اسمان ستوري بهي نشِي په دا ټچي
که بادشاه دَ مملکت شِي په تخت کښېني   چه به تل په جهان نه وِي دا په پچي
ځان چه کم ګڼي تر بله هغه لوي شِي   دَ سليمان ګُتې پدا راغله په خچي
ځما ستا په خوله به مرګ کا توري خاوري   که ته هر کله حلوا خورې زه خمچي
وداني دَ درست جهان په محبت شِي   راشه ګوره محبت دَ مچ دَ مچي

زه خوشحال که خپل مين په ژړا مومم
په ژړا به پسې نه کړم سترګي وَچي

ته هغه ليلى يې چه دِ تل په بخره ناز دئ   زه هغه مجنون يم چه مي تل سر پسې نياز دئ
ما وې خو يو زه يم نن شهره په عاشقي کښ   لا تر ما د نور وګړي لاړ ليري آواز دئ
زه تر عشق ځارېږم تر هغو چه عاشقان دئ   واړه عشق پکار دئ حقيقت دئ که مجاز دئ
رايشى له کومه ځاي په څو وکا په زړه کښ   هېڅ پرې نه پوهېږم عشق يو څه سوز و ګداز دئ
هې دَ خداي دَپاره تفحص را پسي مکړه   پلار ته وايه نشي عشق يو هسي مخفي راز دئ
توري توري زلفي کبود خال لکه کوتره   راشه که ئې ګورې پرې بندي يو څه شهباز دئ
سکڼي د زړه ولي چه په شونډو کښ موسېږى   تېغ ئې دَ غمزې دا ځله لا څه تېره ساز دئ

هر څوک يو يو بت لَري خپل بت وته سجود کا
بت دَ خوشحال ته يې تل ئې تا وته نماز دئ

تمامه شپه دَ ژمي په هي هي پما تېرېږِي   چه ته د ما طبيب ئې رنځ به لا ځما زياتېږي
دا سحر دَئ که مينه که څه لا بله بلا ده   که هر څو ئې له دِله هېرَوم نه را هېرېږي
خپل زړه وته نظر کړم پدا هونبره محبت کښ   يَو هسي مستسقي شو چه په بحرنه اوبېږي[2]
يوسف د زمانې دئ درست جهان په روشندلي   دا يو جهان لا پرېږده چه په دوه جهان پېرېږي
دنيا لکه حلوا دَه، ښه شيرينه مزه ناکه   حريص ئې لکه مچ دئ باندِي غورزي نه مړېږي

---

[1] په دې بيت کښ دَ غچ او ټچ معني جوته نسوه، سيد راحت ليکلي چه غُچي يو تکيه کلام دي چه په اصل کښ (خو چه) وُ، دا بيت حل طلب دي.

[2] نه سړېږى.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه ننگ کا ننگیالی دئ ورته ینبي دي وه کاره   یا کام دَ ننگ حاصل کا یا دَ دوي مینه سپېرېږی
که مښك[۱] وُ که گوهر وُ همگي ولاړل خوشحاله
و ځان وته وگوره چه اوس څه عمر تېرېږي

توري سترکي ستا دِئ بیا په تورو رنجو کړې   دوه توري بلا دِئ پرې مي وژنې بابا مرې
وخاندې و ما ته شونډي بوڅي په ناخوال کړې   دا فتنې ښېوې دِ بیا له کومه دِي راوړې
زر دِ که په وَر مري په هیجا دِ زړه سوي نشي   زړه لرې دَ کاڼي بیا خپل ځان بولې ښه زړې
هیڅ در نه پوهېږم که رشتیا وایې که پېڅمي   ما وته دِ خوله دَه په خندا خندا نومړې
پټي پروتي ښې دِي څه به دم وهم و چا ته   ما څه هونبره ندئ ستا فتنې ناسازي وړې
ما وې چه ځما ده موزي یووړه سیه چشمه   څه شو کوټه نېسي دَ پرې هوسیه سترې
ته پدا خیالونو په ښېوو غمزو موجونه   سیند دَ اباسیند سوې چه څو څو بېړۍ نغړې
څه لَره خوشحاله تا دَ زړه کیسې ښکاره کړې؟
ستا دَ ظلم ندي ما و چا ته کیسې سپړې!

تر هر چا نه د رشتینو کار اول دئ   خداي پخپله دَ رشتینو سَرَه مل دئ
په معني قلپه روپي زه مخ ئې تور شه   هر سړی چه په یاری کښ په زړه غل دئ
دَ بد بویو بد بوئي به پټه نشي   که په سل پردو ئې ونغاړې بصل دئ
که دَ زړه سترگي دِ شته ننداره وکړه   دَ جهان په واړو چارو کښ خلل دئ
ابا سیند وَته نظر کړه وَدرېږه   ستا دَ عمر دَ اوبو غُندي چل چل دئ
که دَ خولې وَیل دِ ښه دئ پدا څه شِي   چه ښکاره دِ و عالم وته عمل دئ
نه به زوړ پرېږدي نه ځوان نه نن زوولي   چه ناڅاپه ناتارُونه کا اجل دئ
بد کردار به نیك گردار نشي خوشحاله
دَ شیطان لښکروُ لاندي کړ قبل[۲] دئ

تا یاری له ما نه پرې کړه که پښېمان ئې   بیا را درومه هغه زړه یې هغه ځان یې
همېشه د ما دَ باغ زرغون طوطا وې   اوس خبر نه یم طوطا دَ کوم بوستان یې
زاړه هم کله ځوانان وه وار ئې تېر شو   په زړو پوري خندا مکړه که ځوان یې
یو جهان دا د ظاهر بل د باطن دئ   راته ووایه دَ کوم یَوه جهان یې
که طامع په سریر پاس کښېنې گداي دئ   که وَآز وَته دِ شا کړله سلطان یې
په بل ځاي مي پېرځو نه یې دَ یار غمه   ته د ما د زړه د مات کودي[۳] ریحان یې
غم الم به دِ وَ نه رسیي وَ زړه ته   که دَ خپلي ژبي هر کله پاسبان یې
ته جوهر دَ لویی نه لرې خوشحاله
د کم شناختو په بازار هسي ارزان یې

---

[۱] محشی ورته لیکلی دی چه مطلب له مشك وا گوهره تور وېښته او غاښونه دی.

[۲] محشی حصار ورته کښلی دی.

[۳] دا کلمه عیناً ولیکه سوه تصحیح او حل طلبه ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تا چه دانا سازي چاري دي را کړي   لا دِ خوار سره نده بابا مړي
چه مي هسي شان په خوارو سترګو ګورې   ما دِ دا ناسازي نه دِئ چا ته سپړي
ته پدا حسن دَ ګل غُندِي پيدا يې   بوري[۱] مور که ښاپېرۍ يې را وړې
راته وايې صبوري در څخه څه شوه   تا په تورو سترګو نده له ما وړې
بيا په کوم توکي دا هسي بې قولي کړې   تا وَ ما ته سپينه خوله نده نومړې
دَ تقوا سپاهيان چه ستا په کوڅه تېر شي   دَ عمزې په تېغ ئې کښېنوي پځري
دَ خوښئ مفرح را عنايت کړه   تا دَ غم ګولۍ ډېري دِئ را نغړي
ګوره کوم به دِ په بخت په طالع مومي   خلقې دِئ په طلب در پسې ستړي
په پله پله در پسی ځم دَ پرېښو نه يې   ځايګهي ويشتلي درومي له بغړي[۲]

چه مَيَن شوې درست دَ يار په رضا درومه
اوس که خپله رضا کړې خوشحاله پړې[۳]

تر دا دوو سترګو مي اوښي بهېدلې   په فراق کښ تر لَمنی څڅېدلې
ستا دَ وصل اش رمق دَی راته پاتُو   وايې څه رنګه بې ما نه پائېدلې
ستا په غم کښ مي دَ زړه ننداره وکړه   بکښي واړه سرې لمبې وې بلېدلې
دا هم بخت چه په بالښت دَ خسته راغلې   وی دي اوس په زکندن ئې خندېدلې
زه نه ګرم نه ملامت نه مِي حڅوک يار کړ   ته په کوم توکي دا هسې قهرېدلې
ځاي په ځاي درته بلبلُو مېشته وکړه   لا دئ اوس دَ باغ غوټۍ غوړېدلې
اوس دِ يار په غېږ کښ ونيوه هوس کړه   چه ئې ډېر په بېلتانه کښ رنځېدلې[٤]
ځکه تل دَ باد له لاسه خوري څپېري   چه له قد سَرَه دِ سرو سمېدلې
اوس ئې جور و جفا وړه دا دئ سزا دَه   فکر وکړه چه په چا مين کېدلې
دَ رقيب ګونه چه نده شوه لېده دئ   چه وَ ما ته په تولی کښ موسېدلې
په زړه ياد لَره دا اور چه دئ را بل کړ   يَو تر شا نظر دئ نه کړ تېرېدلې
بې دَ يار له مينی واړه لکه باد دئ   چه په زړه مي ډېري ميني ګرزېدلې

چه په تلل شوې له خوشحاله لکه عمر[٥]
که ئې ډېره بلا کړه نه درېدلې

تورو زلفو دِ په غوړو دِئ خولې ښې   په څو تار په تار پرېشاني سَرَه نښې[٦]
دا ځما دَ پرېشانيه نه څه وائې   که ئې لا نوري اوړدې دِي درته بلښې

---

[۱] بلی.

[۲] د دې کلمې معنی حل غواړی.

[۳] مخفف دی د پړيي يعنی ملامت هستی.

[٤] پخسېدل.

[٥] لکه عمر له خوشحاله.

[٦] تشی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نندارچي چه ورته گوري کټ کوټ کېږي   دَ مخ نخښي دِ بلا دِي کوښي گوښي
تر لبانو دِ خجل آبحيات دئ   په باڼه په سترگو سهم و تېر کښي[1]
چه مين شي قبلوي مکر دروهونه   په ياري مي قبول کړي که بنگښي[2]
زه خوشحال دِ دَ بدئ نېکي گواهي لم
دَ ښايست مخي دِ نشته په خوي وشي[3]

ته چه دا دماغ لرې   څوک به څه فراغ لرې
توره شپه دِ د دواړه زلفي   پکښي مخ څراغ لرې
دا د خال دَ ورځيو ندئ   دا دَ زړونو داغ لرې
واړه باغ دَی په گلونو   يو څه کښلي باغ لرې
که ساعت دئ ساعت دا دئ   چه په لاس اياغ لرې
چه طوطی دِ دَئ په لاس کښ   څه نظر په زاغ لرې
بيا و کوم لوري ته ورک شو
دَ خوشحال سراغ لرې

ته چه دا ښکلې چهره لَرې نگاري   ځکه تا په عاشقانو وَکړې چاري
چه دِ لاري دَ ديدن راباندي بند کړې   د ما اوښي په گرېوان ځي لاري لاري
چه گهي گهي دِ وَوَينم له ورايه   دا لا هم بې بخته نه يم شکر باري
هره ورَځ تازه ماڼَي تازه جنگونه   تَل دِ ما ته تېرې تورې دِي تياري
که دِ غاښ و شونډِي گورم دُر مرجان دي   که دِ مخ وته نظر کړم مه رخساري
دريغه نور نور سحرگر په ملك پيدا شوي   چه دا ستا سحر ئې مات کړَي سحر کاري
خو په ما باندِي چه راشِي ځان نادان کا   گڼه نشته نوري تا غُندِي هوښياري
په کوڅه ئې باد گدر نکا خوشحاله
ته له کومه ساز وې ورته ريباري

ته چه سر تر دېوال هسك کړې سرې گوري   د کس تا ونخښي دِ نشته تر وا نوري
که دِ زړه د غينِ په عشق نه وِي بايللَي   په واده په وير څه هر لوري ته ښوري
پرده پوښي په ضرور وزي لمانځه ته   سترگي وازي په بازار گرزِي سر توري
يا ئې نيت د کاسيرئ[4] يا د مېړه وي   هره کنُده چه لاس سره کا سترگي توري
په هغې باندي گواهي دَ بدئ وله   چه ئې گنبت په نورُو خونو خپل وَر پوري
د مېړه په ړېره نه خاندِي نور څه کا   چه دَ بل سَرَه خبري کا خمسوري[5]
دَ خوشحال وَيل به بې مضمونه نه وِي

---

[1] تير کښ يې.

[2] بنگښ يې.

[3] وش ئې.

[4] فاحشگي يا قحبه والی.

[5] آسان، آزاد، بې باک.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چېري نه چه ئې مزاقو سرَه شموري

تر مکې تر مدینې ولاړې حاجي / لا دَ نفس له خویه هیڅ نه یې ناجي
صفائي دَ زړه په کار ده نه دَ ږېري / څو په ږېره گرزوې شانه عاجي
صوفي لافي دَ سلوک کا هم دا لافي / سراسر گنه دَ ده بې منهاجي
په ملا توره تیاره شوه چه حق پوش شو / که په لاس ئې فتاواي وِئ سراجي
علم څه دئ په معني کښ گبینه دئ / کاسه هم ور لَره بویه خراجي
دا تاراج لکه شیخان کاندي په مکر / افریدي ندي دا هسي تاراجي
دا ئې سحر دَ بابل د مځکي راوړ / چه درست اوښ په کُت کښ ومانډه حاجي
نور به وساتم خپل رخت پخپل صندوق کښ / پدا ملك دَه دَ ښه رخت بې رواجي
نه جیحون دَئ نه سیحون دئ لا افزون دئ / دَ خبرو دریابونه مواجي
که صاحب په لاري پلی نفر سپور ځي / خو هم بیا صاحب صاحب پاجي پاجي
له اوله تر آخره په جهان کښ / دَ سید غُندي حؤک نشته معراجي
زه خوشحال ختك په حب دَ اهل بیتو
خارجي او رافضي کړم اخراجي

تور وربل به ئې وَ چا وَته غوړېږي / په وصال به ئې دَ جا ټتر سرېږي
دَ شونډانو له بوسې به ئې بس نکړم / په خوږو نباتو کله څوک مړېږي
نور به کومه آرزوي لَري په زړه کښ / چه ئې سترگي کښلي مخ وَته غړېږي
عاشقان تر تورُو خاورو لاندي نه مري / پدا سپین وېښته به څرنگه زړېږي
بیا به توري بلا لا توري بلا کا / چه ئې تور رانجه وَ سترگو ته اوړېزي
دَ ښو ناوک ئې نه دري تر زغرو / څوک به هسي ناوکیو ته برېږي
دَ فراق غمجن په مرگ تر ژوندون خوښ دئ / چه په غم کښ په آه آه سَرَه سرېږي
دَ جهان عمارتونو ته نظر کړه: / ځني نوي نوي شي ځني نړېږي
ما وې نن دَ زمانې ژبه ورزه یم / یوه کس وته د ما ژبه اړېږي
د دې باغ گلونه لړ ندئ خوشحاله
تازه تر تر تازه ترو نور غوړېږي

تازي سپی چه په نمړئ مومې وېړیا دئ / سپین و سره باندي ښنده که په بهار دئ
په کوټه باندِي دا دواړه حبطه دئ / چه د تش په غولی گرزي هم بلا دئ
که ئې ته په منت مومې دا یې مخله / که دَ چا په باغ کښ بوټی د کیمیا دئ
بخت چه کوږ شي یوه تن ندئ راوړي / چه د خداي باندي پېرځو دئ د هر چا دئ
دَ اسمان پېرې دائم نه وئ یکساني / که ئې څرخ دئ نن پتا کانده په ما دئ
یوه ورځ به ئې دا رنگ زیبائی نه وی / راشه گوره چه گل څه رنگه زیبا دی
دَ هر چا یاران دا هسي بې وفا دئ
که خو یار دَ خوشحال هسي بې وفا دئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته دِ تل اوسې پدا شهر يارى كښې   که زه عمر تېروَم پدا خوارى كښې
غم دَ يار دَ جفا هيڅ را سرَه نشته   خداي دي ما بې پته نكا په يارى كښې
هغه يار دي خداي له هرَه رنځه ژغورى   زه که پروت يم همېشه په بيمارى كښې
په زارى زارى به ما په ځان مَيَن كړ   که ئې مينه زياتېدلاى په زارى كښې
لکه باز دَ زړه په وينو آموخته شو   بل به نه وِئ هسې ترُک په خونخوارى كښې
دَ رېبار منت ئې دېر را باندې بار دئ   چه مې يار مونده دَ ده په رېبارى كښې
خداي په ما باندې نادان کړ بخت مې تور دئ   که وېښته چوې په دېره هوښيارى كښې
نا قرار دَ خوشحال زړه همېشه ښه دئ
يو زمان دِ نه وِي بند په قرارى كښې

جهان شرم نام و ننگ دئ   که دا نه وِي جهان رِنگ دئ
چه وفا ور ځخه نشته   گل به څه کړې چه خو شرنگ دئ
چه ئې عشق تر سرَه کړې   نور حڅوک نشته خو پتنگ دئ
د ښايست کمى ئې نشته   ولې يار مى په زړه سنگ دئ
ترښکنځلو ئې ځاربېږم   بيا ئې چا سرَه دا جنگ دى
په ښاغليو جهان اَرت   په غوولېو باندې تنگ دئ
ښه چه راغللې په غېږ كښ   بيا مې لبرې دَ زړه زنگ دئ
چه خوشحال باندې ناستې کا
دا پوزَې ندئ اورنك دئ

چه پخپل عيب بينا شي   سړى هاله درست دانا شي
ناداني ئې پټه نده   چه له ځانه ئې ثنا شي
دَ بلا اندوه به نه کا   چه له خداي سرَه اشنا شي
په دنيا به دين حاصل کا   چه خبر په لَن تنا شي
په جهان باور پيدا کا   چه رشتينې ئې وينا شى
چه غني په قناعت شو   له هر چا ئې استغنا شي
ابدي ژوندُون به خپل کا
چه خوشحال غُندې فنا شي

چه توفيق ورکَوي رب العالمين دئ   له آزاده په ستنه اوسه درست دين دئ
په هر لور چه غورزوې سړى هوا ده   دَ هوا فرس وَ هر لورى ته زين دئ
څوک چه خوښ نه وي له ځانه هيڅوک نشته   هر سړى خپسر دانا گڼې يقين دئ
په بهبود دَ خپلې چارې هر څوک مې کا   پخپل زړه کښ هر تنگ خرڅ بالا نشين دئ
دَ دستار دَ سيورې رنگ واړه يکرنگ دئ   که دستار په سر يا سوريا تور و سپين دئ
حبشي که په ځان نوم د کافور کښېږدي   سر تر پايه و هر چا وَته مبين دئ
ازمېښت دَ دهرو گوره خوشحاله
چه ملك دَ شياطين سرَه قرين دئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه خون په غاړه کېږي له دې کاره څه خو غم دئ　　یاران ځما په کور کښ زه په کور کښ یم ستم دئ
چه هونبره ښه مخونه پدا خاورو کښ په ګور دئ　　چه د یو لَره دروم ګور و ما وته ارم دئ
پیري داغله زبون شوم که څه نور څه علالت شو　　چه زه کړم هغه نشِي هغه ملك هغه عالم دئ
که ښه وایم وَ چا ته هم ئې بد نیسِي په زړه کښ　　یا بخت دي دَ مغلو یا ځما څه عقل کم دئ
نه بخت دي دَ مغلو نه زه هيڅ په عقل کم یم　　دا کل واړه پېري ده چه مي کار برهم درهم دئ
مغلو ته چه ګورم هغه هسي مغل نشته　　د تورو وار ئې تېر شو اوس ورپاتو یو قلم دئ
پښتون په زرو نیسي په فریب په ټېټالونو　　په ما ئې اثر نشي لا په ما دَ خداي کرم دئ
نه مچ یم نه کارګه یم چه په کړو مرو کرزم　　یا باز یم یا شاهین یم پخپل ښکار می زړه خرم دئ
که ما غُندي نور هم وَئ پدا کار به ډېر خوشحال یم　　چه ما غندي څوک نشته ځکه پروت را باندِي غم دئ

ایمل خان دریا خان دواړه په ښه رنګ تېر شول په ننګ کښ
دَ دواړُو په فراق کښ ځما تل آه و ماتم دئ

چه تا ګورم حیران شم چه ته څه رنګه بشر یې　　زووَلي يې له حوري که سرِی پرِې پیکر یې
د ماء و طین له میانه څوک دا هسي پیدا ندئ　　پدا حسن جمال تر میاشت و نمره لا بهتر یې
چه شونډو ته دِ ګورم تر یاقوتو لا تېرَي کا　　چه زلفوو ته دي ګورم په عنبرُ معنبر یې
که هو څو دَ لاله ګلُونه ښه دِي په چمن کښ　　په دواړو اننګیو داغ دَ واړو دَ ځګر یې
که خوار دِي هغه خوار دِي چه محرم دي له دیدار دي　　که سخ دَي د هغو دَي چه ئې ته نورالبصر یې
که آه نالش مي وَکړِ مسلمان نه یم کافر یم　　را واخله تېره توره که مشتاق دَ ما دَ سر یې
په حسن په ښایست کښ دِ څوک سیال په جهان نشته　　که دا عیب دِ نه وَی چه په زړه لکه حجر یې
زه ستا له ډېره غمه همېشه په آه واوه یم　　په څو په آسایش بې غمه پروت پخپل بستر یې

خوشحال وته دِ ووې چه بې ما به په څو پایې
په څو به ژوندَی پایم ته مي خود په حال خبر یې

چه دا هسي بې نیازي کوې دا ښه کړې　　زه به نور یاران پیدا کړم ته به څه کړې
دَ بل څراغ غُندي په شپه دَ هجران راشه　　چه په راغله مي روښان د واړه لېمه کړې
خوله ما نه نوره مکړه دَ زړه مینه　　نور مي کل واړه منلي دِئ چه څه کړې
د ما زړه ورځني صبر وُ چه ګنګ دئ　　نن ځما طوطا یو څو خبري وکړې
په ژوندون له ما نه مه ځه دَ یار غمه!　　ته به سم د ما له ساهي سرَه تله کړې
ګوره بیا دِي څه په زړه کوم مي ګناه دئ　　چه لیدو لَره دِ درشم ځان اُوده کړې
دَ غمزې توره دِي ماته شه په ما کښ　　غم می دا دَئ پس له ما به نور پر مره کړې
وایې ستا په عیادت د ما رضا ده　　مګر ومرم هاله سر د ما په وره کړې

چه تر خولې د ببلتانه دَ ویَل وباسی
د خوشحال ختِك روزګار په اور اوبه کړې

چه دَ پلار په نصیحت نکا ږغري　　دَ هغه زویه دانه شه په مري
دَ پرُون ورځې به نن حلاوت نه وئ　　که ئې ګورې ورځ په ورځ ده کهتري
لکه موږ دَ بابا زویه وُو په نغته　　اوس په دا دور له چا طمعه لَري
که له پلاره زویي مومي په راي درومي　　ګنه نکا زیست روزګار دَ پسپري

(c) ketabton.com: The Digital Library

نور ئې واړه سربښتې برهم درهم شوې　　خو په ځاي دَه سربښته د نوکري
دا هم هيڅ حق دَ نمك ته نظر نکا　　په نايافت کښ بهانه غواړي نري
اوس په سپينه ږېره زر غواړه خوشحاله
که په زړه لرې دعوې دَ سر دري

چه په خيال په زر زري جامو کښ درومي　　که نظر په خوار وکړې ثواب به مُومي
بکښې ځرنگه هوښيار مرغونه بند دئ　　ستا دَ ورځيو خال دانه دي زلفي لومي
ستا دَ شونډُو سره به ولي هسي نه وي　　چه پرې هر کله دَ زړونو ويني شومي[۱]
زه به تا غلطه نکړم په ټولی کښ　　که هر څو دَ خلقو[۲] جونه شِي هجومي
دَ مجنون مينه يواځُي په ليلي دَه　　تر نظر پوري ئې نوري دي معدومي
ناز نخرې ښېوې غمزې فتنې خيالُونه　　پدا کار به وِي تا غُندِي څوک سلومي
دَ ښايست سَرَه هزار کارُونه نور دئ　　چه ئې ته لرې، نه نوري بروسي شومي
چه رضا ئې په جفا وي نور مي ستايي　　دَ دلبرُو خرخښې دِئ را معلومي
و خوشحال ته چه دَ نورُو نوم آخلي
بې له تا[۳] به مينه ما ته شِي په کومي؟

چه په سب دَ ابوبکر د عمر دئ　　که په خوله کلمه لولي هم کافر دئ
دَ هغو په مرگ ثواب گڼلَي بويه　　چه بدگوي دَ ذي النورين دَ حيدر دئ
رافضي خارجي دواړه باور وکړه　　تر سگانو تر کوسانو[٤] لا بتر دئ
تر مهدی پوری يوولس دِی يا دوولس　　چه همه زويه نمسی دَ پيغمبر دئ
همه واړه امامان وه دَ خپل دور　　همه واړه دَ دنيا دَ دين سرور دئ
له اوله تر آخره که گروهېږي　　دَ بي بي اولاد مي واړه نور بصر دئ[٥]
چه دوستي ئې دَ سيد نه وِئ په زړه کښ　　دَ هغو سرِيو تل خاوري په سر وِئ
تر هلال او تر بلال (رض) ئې صدقه شم　　لا رانجه مي دَ پله خاوري دَ بوذر (رض) دئ
په سرو زرو کښ کمي دَ قدر نشته　　صحابي دَ پيغمبر واړه سره زر دئ
زه خوشحال خټك هغه سني مذهب يم
چه ياران را باندِي واړه برابر دِئ

چه په سپينه ږيره کا ځواني نکاري　　پخپل ځان باندِي به و کا ځني جارِي
که په خوله دَ زاړه يار تر سر جارېږي　　په زړه ندی ځواني هيڅ دَ زاړه يارِي
نيك و بد پدا جهان کښ پيدا کېږي　　نيك و بدي دَ زاړه نه دِئ وېزاري
خو ښه ځوان د ځواني ښځي په غرض دئ　　که بادشاه وِي دَ زاړه نه وِي آزارِي

---

[۱] د زړه ويني پشومي.

[۲] د خلقو خونه.

[۳] بې له تا ئې مينه.

[٤] دې کلمې ته محشی د خربشوی ترجمه ليکلې ده.

[٥] د بتول اولاد دی واړه تور بصر دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په کم ذات په اصيل هيڅ ندئ راغلي   ښځې واړه دَ ښه کار دِي طلبګارِي
زوړ دِ ځواني ښځي نکا که ئې کاندي   فکر بويه چه له ښه ځايه دي بارِي
له ښه ځايه له ښه کوره ستر پوښي   په حيا په شرم ننګ وِي خبردارِي
چه په پلار نيکه دَ ننګ و ناموس نه وِي   هغه ښځې قباحت ته دِي تيارِي
اوس پخپلو زَړو خوښ اوسه خوشحاله
دا د دَور ځواني مکړه ناپکارِي

چه خداي په بت مين کړم که دا عيب دَي هم وِي دي   سجود که دوڅن کړم که دا عيب دَي هم وِئ دي
عالم وائي عاشق شوې زه سوګند خورمه چه کله   درست خلق دروغجن کړم که دا عيب دَي هم وِئ دي
که نور خلق خپل زيست کا زه سر تور مسله لنګه   په ملك ګرزم ديدن کړم که دا عيب دَي هم وِئ دي
کافر يم که ئې وباسم هغه ساعت له ژبي   ستا نوم چه زکندن کړم که دا عيب دَي هم وِئ دي
که ستا کوڅه جنت سَره څوک سَمه راته کښېږدي   کوڅه به دِ وطن کړم که دا عيب دَي هم وِئ دي
تحسين لره بل نه لرم چه هونبره ډېره مدحَ   د خپل شعر سخن کړم که دا عيب دَي هم وِئ دي
چه ځوان وم دا يم زوړ شوم په رشتيا رشتيا خبره   عالم د ځان دښمن کړم که دا عيب دَي هم وِئ دي
شيخان او زاهدان واړه پټ پسې شا ويل کا   په مخ ئې منبرهن کړم که دا عيب دَي هم وِئ دي
که نور په صهبا مست دِي زه خوشحال په خرابات کښ
مستي ئې په ديدن کړم که دا عيب دَي هم وئِ دي

چه مي ولېيدې دا ستا سترګي خونخوارِي   چه تر اوسه لا ژوندَي يَم شُکر بارِي
په يارئَ به دِ هېښ وِي چه غلط شِي   چه څلور پيسې لَرِي دَ هغه يارِي
ما يَوه دَ زړه په غوره دهَ نيولې   که هر څو په جهان ډېرې شِي نګارِي
وې[1] ئې څو لرې ګلې ځما زړه کښ   تر حساب و تر کتاب تېرې بېشمارِي
دَ مېړي چه وزر نه وِي هونبره ښه وي   قباحت دَي تجاوز له خپلې چارِي
اوس به ولې په غلا غلا دَ ميني کار کړم   چه په حال مي خلقې شوې خبر دارِي
په خاطر به دِ قراره قرارِي وِي   که دا خپلې سترګي ونيسې قرارِي
بې اثره به دا اوښي پاته نشِي   چه مِي ورځ او شپه په مخ ځِي لارِي لارِي
نه يواځِي دَ لاله په زړه کښ داغ دي   په دا باغ کښ سينې ډېرې دِي داغدارِي
په خوشحال ئې عندليب غُندِي اور بَل کړ
چه پلَو له مخه واخيست ګل رخسارِي

چه صحبت د ملوکانو سره کاندي   بويه دا چه ويل نه کا لاندي باندي
په رشتيا وَيل دِ هسي باوري شِي   چه پيدا کا خپل عزت د ده دَ وړاندې
که ئې دواړه پېښې تڼاکي په خدمت شِي   د خدمت منت د نه[2] کا په ده باندې
حاسدان به ئې زوال د دولت غواړي   همېشه دِ لوګوي[3] و ځان ته سپاندې

---

[1] وايي څو لرې.

[2] وَنَکا.

[3] يعني دُودَوِي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د غضب په وخت دِ ليري ځني گرزي د خوښی په وخت دِ عيش ور سَره کاندي
چه نادان ته نصيحت وايې خوشحاله
دا دِ واړه ناداني دَه په ځان خاندي

چه نظر دِ په اغيار هورې دلې وئ ځما اوښي په بارخو ولې ولې وئ
ته چه هسي ښايسته يې گرم خو نه يم که مي تل در پسې هسي وا ويلې وئ
چېري نه چه څه دِ ورسي خاطر ته که له چا سَرَه مي تشي تسلې وئ
يو ځَل بيا سر توره مسته را ښکاره شه چه گيسو دِ په سپين مخ شملې شملې وئ
ته به وايې دَ گلاب په گل شبنم دئ چه بارخو دِ د نماستې په وخت خولې وئ
دَ رقيب له ويری بل لوري ته سترکي او دَ زړه مي ستا وَ مخ وته حملې وئ
په عاشق باندي دَ پلار نصيحت اور دئ اوس به چېري د دې نور خلق په خولې ويړئ
چه له سترگو مي[1] غړېدی غنم رنگه جدائې ئې لکه قحط دَ غلې وئ
د ناپوهي خوبا ټول مهر په يار شي دَ هوښياري په سر څو تېري ماملې وئ
زه خوشحال به دِ وانوړم له ليدنه
په دربار دِ که هر څو پروتې کلې وئ

چه دانا نه کړې گردش دَ زمانې نور به زده نه کړې دانش د زمانې
زر پېرې لَري دَ سترگو په ځنبل کښ خبر دار شه په روش د زمانې
په يوه زمان دِ شاه بيا دِ گداې کا څه باور په نوازش د زمانې
په خزان کښ دَ بوستان په ونو راشه څه وُ څه شو بيا پوشش د زمانې
کله مځکه سپېره ډاگ کله گلوُنه څه اميد په آرايش د زمانې
د سفله غُندي ئې ورکړل را نيول دئ غره مشه په بخشش د زمانې
د حلوا سَرَه ئې زهر هلاهل دئ که لذت لَری خورش د زمانې
پت اميد دِ پلار دَ زويه سَرَه پرېکا څوک دِ نه غواړي سازش دَ زمانې
شاه جهان بادشاه دَ چا په بند بندي دئ راشه گوره آزمايش د زمانې
حقيقت ئې سر تر پايه را معلوم شو راته مکړه ستايش د زمانې
زر علته زر فساده زر عيبونه پيدا کېږي په کاوش د زمانې
چه ئې شا کړه دَ دنيا وَ آسايش ته هم هغه کا آسايش د زمانې
چه دا هسي ئې گردې دَ زړه پياد وئ
لا خوشحال لري خواهش د زمانې

چه دا هسي ورَځي غوټه کړې خبري بد خواهان به زړه را يخ کا شبوه گري
يا ځما تر فهم ښه شوې، عاشق ړوُند دَي يا څوک نشته په ښايست تر تا نادري
ستا تر شونډوُ تر غاښونو به ئې ځار کړم که ياقوت دِي که سره لال که مرغلري
دا څه جام دَ ميو نه دَي چه ئې ته څښې دا مي ويني دَ عاشق دِي چه ئې نغري
هغه کار لکه دوه تورُو سترگو وکا هسي کار نشې په توره[2] په لښکرې

---

[1] ئې.

[2] په تورو په لښکرِ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوه قدمه بېلتون هم له یاره مرگ دَی   څوک په څو[۱] پایي ژوندَي له یاره لري
دَ بنو ناوک ئې ښوَي درومي تر زړونو   دَ ترکانو غَشي ښوَي درومي تر زغري
دواړه شونډي يي د خوشحال ختِك په خوله کړه
د طوطیانَو ور کوَي خلق شکريِ

چه می زړه پسې مېښ مېښ شي   صبر و هوښ پسې لېښ لېښ شي
د هغو شونډو شربت به   یا نصیب چه کله چیښ شي
په پرهار مي ظلم کېږي   چه توبري ځَني وکیښ شي
په خزان کښ نوري وني   توان لري چه سبر سریښ شي
زه ئې ناسته په پالنگ یم
که خوشحال له خوبه ویښ شي

چه ژوندی دي غم دئ نکاندي د لوږي   شنه طوطي لَرَه شکري نه دِئ لږي
په شکروُ په نباتو ئې[۲] سود نشيِ   چه په چا [۲]شوې ستا دَ خولې خبری زوږي
په لحظه لحظه دي ووینم قهر قهر   په ځايي خصلت دا هسي خوږې[۲] خوږي
ستا په لبو[۲] به لباب شم په دا خوښ یم   که هر څو می دَ اوره غُندي اَغږي
دا چه اوس درته حاضر دئ ښه ئې گوره   په هجران به ئې آخر لاسُونه مږي
عقل و هوښ ئې و سرِي وته پیدا کړِ   دا چیچل داړل دَ پړانگ دئ یا د يږي
دا ببدرد که په ظاهر سړي لیده شِي
وَ خوشحال ته مج مېږي دئ ماشي سپږي

چه ما کړی په جهان کښ رڼا سترکي۲   بې له تا مي خوږې نشوې په چا سترگي
که ستا[۳] له مخه وگورم بل مخ ته   په قطع دئ ړندې شِي ځما سترگي
ښکاري چه غرڅه وُلي ورته گوري   ته یو سر بل سر مکړه له ما سترگي
هر گور[٤] مي له هیبته وار خطا شې   چه[٥] واړوې دَ ما ته شهلا سترگي
خوشحال غریب په در درته وَلاړ دئ
ته هم کله و ما ته کړه وا سترگي

---

[۱] به څو.

[۲] سترگه مفرد او جمع ئې په اوسنی املا سترگي په معروفه یا راځي، مگر چه په اصلي نسخو کښ د گاف په زېر وُ نو موږ پر خپل حال په دغه ردیف کښ پرېښو.

[۳] که زه ستا.

[٤] هر گوره له هیبته.

[٥] چه ته واړوې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه مزري خپلي منګلي نه کا کښلي هونبره نه وئ څربي غوښي ورته تلي
مرجوبا[۱] دَ دُر مرجان هاله اُلجه کا چه قبول کاندِي دَ بحر خوني ګلي
عاشقان چه تر سر تېر شِي هاله کُښل کا دَ دلبرُو پستې خولې لکه بخملي
باز چه والوزي له ځَالي هاله ګورِي دَ کبکانُو ښايسته سترګي کجلي
چه دَ اور بڅرى باد سَره رفيق شِي بيا هاله کا په ملکونو لمبې بلي
چه سيلاب دَ غره دَ سَرَه نه روان شِي بيا هاله بيا يې په مخ دېري خځَلي[۲]
په تحصيل پسې ئې ځَکه[۳] کوښښ بويه که قسمت به دَ چا زيات نشي په ځَلي
خبر هنر له لاسه مه پرېږده خوشحاله
خوره خوره وه وه واړه غصې خورولي[۴]

چه و باز ئې ورکوَلې تېريې نوکى تر ټټو به ئې يستې دَ زرکي څوکي
دا باښې نظر دَ چتىْ[۵] په لکىَ د شهباز نظر د ميور[۶] په څوکي
دَ کارګه توره مشُوکه دَ ګندګى دَه قند لايق دَئ دَ طوطي دَ سرې مشوکي
د ګلرنګو ناز په هر کله دَ ورو دَئ بيهوده بې ځَايه ناز کا رنګ املوکي
يا به سر دَ خپل ورمېږ په وينو رنګ کړم يا به کُښل کړم دغه ستا شونډِى ملوکي
اَفرين دِ په دا تورُو شهلا سترګُو چه ئې کښلي دَ کشمير کړلې مملوکي
لا به کله هغه ګل په چمن راشِي دَ نرګس ګلُونه ګورِي سترګي بوکي
دَ هجران له غمه هيڅ سرَى خلاص ندئ څوک په ورو ورو ژړا ژاړِي څوک په کوکي
چه توبه دَ مُلو کا، په وخت دَ ګُلو پرې ښايي که دَ هغو په ږيره توکي
يا د ښو زلميُو ږغ دَي په ميدان کښ يا دَ ښو دلبرُو ځَي په جهان کوکي
دَ زاړه خوشحال ځَوانى په بوسه نکا
پښتنې جونه بخيلي بد سلوکي

چه يَوه مي دَه نېولې په رشتيه مي ده نيولې
لکه يو يو مرد ئې نيسي هم هغه مي ده نيولې
څوک دِ هيڅ ملامت نکا عجب ښه مي ده نيولې
اوس به نه درومي له ما نه چه له زړه مي ده نيولې
په هيڅ رنګ به پرېښوه نشي چه تر پښه مي ده نيولې
ګُندي وِي را باندِي راشِي سر پره مي ده نيولې

---

[۱] يعني غواص.

[۲] يعني خس او خاشاک.

[۳] ځله.

[۴] دا مصراع حل تلبه ده، په نسخو کښ ئې املا مختلفه ده مثلاً (خوره، خوره دواړه غصې خورولي يا خوره خوره وه وهه واړه غصې خورولي.

[۵] د شتى په.

[۶] يعني طاوس.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که ئې نه وینم په سترګو ښایسته مي ده نیولې
ګُندي سَمَه شِي عالمه که کړه مي ده نیولې
د خوړو هیله خوشحال کړم
چه ترخه مي ده نیولې

چه یِو ګړَي په جمعَ زړه ښه مخ وته وګورِي   که درسته دنیا ستا شِي هم څه نده دا تر پورِي
دا خوي ځما قدیم دَي چه[1] ما اوس ندَي راوړي   چه بې له زیبا مخه راته خس وې چاري نورِ
دَ خلقو تهمت یَو سر دَ هجران غمونه بَل سر   هم ته مي به له هسي رنګه سختي بلا ژغورِي
دا اور چه په ما بَل دَي دَ خپل یار له جدایی   نه ګرم نه ملامت یَم که تل ویني ژاړم تورِي
آشنا ته وایه نشِي نا آشنا به څه خبرېږي   دا راز چه له ما نه دَي اروېدلي خپلي سپورِي[2]
ناوک ئې د مژګانو دَ ابرو په کمان جوړ کړ   ما نه زده د چا تر زړه به ووزي پوري وورِي
ښه باز دِ دَ خوشحال ختك خاطر په لاسو کښېووت
په قدر ئې خبر شه چېري نه په لړ ئې پلورِي

چه ئې هسي لایعقل ولاړم په شومي   دا پیاله دَ چا دَ لاسه دَه څه نومي
خدایه څه دِ یو باد وَرَي زړګي را کړ   چه همېش دَ عشق دَ باد په مخ کښ درومي
پدا هم لا رقیبان کا په ما رخه   چه مي زړه دَ یار په یاد وُ راحت مومي
ما لا حرف نه وُ له یاره بدل کړي   دَ سحر خروس دِ وویشت شي په کومي
بیلتانه دَ ما په قصد چاړه تېره کړه   د قصاب دلسوزي نشي په ورغومي
واړه دوک مي دَ اشنا دَ بېلتانه دئ   په دروغه سر ترم بهانه د دومي[3]
چه ئې بې له ده بل خیال نشته په زړه کښ
دَ خوشحال دلبره کومه ده څه نومي؟

چي دَ عشق په ګرانه لار کښ ډېر خطر دئ   هر قدم چه پکښ اخلم ډار دَ سر دئ
که سینه مي سَرَه چاک کړې و به وینې   چه مي ستا له غمه وینی درست ځګر دئ
ستا دَ مهر باران نه اوري چه شین شي   ما په زړه کرلَي ستا دَ میني کَر دئ
ستا په راز به ژبه هم نکړم خبره   تَل تر ژبی رسېدلَی راز سمو دئ
زه له عشقه خبر نه یم چه عشق څه دئ   هونبره اَروم چه له حسنه ئې اثر دئ
چه ئې عشق تر سره کړي هغه کم دئ   پدا کار کښ لاف وهلي یوه هر دئ
صبر مه غواړه له ما د عشق په کار کښ   جو دانه صبر پر ما باندِي لوي غر دئ
عاشقي لا زه ته نه وو چه پیدا وه   نه چه ما وتا ګډ کړي دا هنر دئ
خو ځما طالع ښه ندئ یار جفا کا   ګټه کوم یو په وفا تر ما بهتر دئ
د عشق غم له خلقه پټ لَره خوشحاله
څه ئې پټ کړم چه جهان ځني خبر دئ

---

[1] څه.

[2] مور.

[3] یعنی زکام او یخ وهل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه پیدا شوه جدائي کشکه نه وَی اشنائي
دَ بلبلي بخره نول ده د گل بخره زېبائي
تا چه شان د لیلې واخیست که مجنون شم را ښائي
د لیلې دَپاره سر شو خوار مجنون په گدائي
چه عاشق شو قبلوی دې پېغور رُونه رسوائي
ستا په در دوهان[1] وهلي درته ناست یم دوائي
که پل بل لوری ته واخلم ته مي بوله هر ځائي
چه به زه بې تا نه پایم بې چیجي لوښې پائي
چه ئې ولیدې په سترگو
خوشحال ځکه تا ستائي

چه ئې درې څیزه حاصل وئ دَ هغه خوښ به تل وئ
اول خپل صورت ښاغلي بیا ئې ښه صورت واصل وئ
غه دریم وایم چه کوم دئ دَ دنیا دولت ئې خپل وئ
چه پدا کښ ئې یو نه وئ پرېشاني به ئې په دل وئ
چه ئې یو وِئ پدا درې کښ غم به تل باندي نازل وئ
هر چه درې واړه ئې نشته که چا مړ کړ هم د گل وئ
دَ خوشحال ویل معقول دِي
پرې به خوښ شي چه عاقل وئ

چه بندي د یار دَ زلفو په کمند دئ بهانه ئې د خلاصَی دغه بند دئ
سر مي یار وَته پېښکښ کړ لا شرمېږم دَ نادارو عذر پټ ندئ څرگند دئ
نه شکري دئ نه قندي نه نبات دئ دَ شهی د شونډو لا گوښي بل خوند دئ
څه صفت دَ هسی حسن په غزل کړم چه په نونس بابه کل شکل پسند دئ
څه به غم د مال و ملك د دین و دل کړم چه لا ستا له غمه روغ گرزم انند دئ
یَوه زړه لَره یوه اشنائِی بس ده نور به دېري یاری نه کَوم سوگند دئ
پخپل زړه مي به دا هسي شندي نکرې کله هم دَ عاشقِی کار پسند دئ
د خوشحال ختك دِ ستا په سر شوگند وئ
که ئې بې تا په نور څه زړه خورسند دئ

چوهړي دَ خپلي خوني په بوي خوښ وئ ولي بوي ئې په چمیار باندِي آتش وئ
نور وگړی دَ چمیار له خوني تښتي په چمیار دَ خپلي خوني بوي دلکش وئ
هسي رنگه دَ هر چاري تفاوت دئ یو تر بل پوري مطعون او مشوش وئ
دَ دهقان فهم په پاله[2] یا په یوم دئ
دَ سپاهي نظر په توره په تیر کش وئ

---

[1] دو نهـ.

[2] یعنی دَ یوی تبش.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه دلبره دلربا ده هغه ته يې — چه خود رايه خود ستا ده هغه ته يې
چه دَ کبر دَ فتنو دَ خرخښو ئې — په همه عالم غوغا ده هغه ته يې
چه مشتاق دِ دَ خندا دَئ هغه زه يم — چه دِ تل وَ ما ته شا ده هغه ته يې
په جهان که ښاېسته وه بې حسابه — چه په واړو دی خندا ده هغه ته يې
دَ پسرلي گلُونه څه دِي چه ئې ستايم — تر گلونو چه زېبا ده هغه ته يې
ستا د مخ مي په څراغ نشته وتَنه — چه دَ توري شپې روڼا ده هغه ته يې
خپل عاشق سَره وعده نکړې تر سَره — چه په عهد بې وفا دَه هغه ته يې

که هر څو دِي دَ خوشحال معشوقې ډېري
چه ورتېره تر هر چا ده هغه ته يې

چه ايرو غُندِي ئې پروت په دربار نه وئ — دَ هغو به وَ اسمان وَته لار نه وِئ
عندليب چه په گل رايشي ناري کا — وائې دا چه يَوه ورځ به گلزار نه وئ
دَ زړه چاک مي به په هيڅ سَره ور نشي — څو گنډلي ستا دَ زلفو په تار نه وِئ
ستا د زلفو نوم به نور په خوله وانخلم — دَ هوښيار پاړو تور مار سَرَه کار نه وئ
تر هندوي مه شه کم دَ يار په پت کښ — چه ئې هيڅ له بله اوره نه ډار نه وِئ
په ما هر زمان اختر دَئ چه يار وينم — بې اختره به هاله شم چه يار نه وِئ
په کوم ځاي مي به مرهم کښېږدي طبيبه! — چه دَ يار دَ غشي نخښه پرهار نه وِئ
په هغه دَ عاشقِي نوم حرام دَئ — چه په يار پسې ئې درست صورت خوار نه وِئ

هيڅ مانه له ياره مه کوَه خوشحاله
دَ دنيا ساعت به تل په قرار نه وِئ

چه په زلفو عنبر ساده هغه ته يې — چه په شونډُو شکر خاده هغه ته يې
چه نازک ئې دئ اندام دَ گل تر پاڼې — په قد ښه تر عرعر لا ده هغه ته يې
که هر څو شِي په جهان محبوبي ډېري — چه خوشرنگه تر هر چا ده هغه ته يې
له عذابه له وبا له دِ ترس نشِي — چه پدا دور ترسا ده هغه ته يې
چه اثر مي دَ ژړا وربانديِ نشي — چه پدا زړه حجر آسا ده هغه ته يې
چه تمامه شپه دِ خوب په ما حرام کړ — چه دَ ستر سحر بلا ده هغه ته يې

چه له ميني ستا په سر لوړي خوشحال دئ
چه دَ ده دَ سر قضا ده هغه ته يې

چه ئې عمر دَ څارويو سَرَه تېر وئ — زيست روزگار دَ هغو هم په هغه څېر وئ
چه سلطان غُندي رانده شي څوک ئې څه کا — که هر څو ور څخه علم هنر ډېر وئ
ځوانان واړه برابر ندي په وزن — ځني من، ځني نيم من ځني نيم سېر وئ
که په زړه باندِي پراته دِئ زر غمونه — چه مي يار په نظر کښېوزِي واړه هېر وئ
دَ شکر و تر حلوا به ئې لا ښه خورم — که دَ يار له لاسه زهر يا گنډ هېر وئ
دَ ښه مخ په نندارِه به لکه روغ ځم — که په تن مي پرهارُونه دَ شمشېر وئ
هر عاشق دِ عاشقی ته هوس نکا — دَ عشق لاف دِ هغه ځوان کاندِي چه شېر وئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

دربېغه بیا را سَرَه ژر غاړه غړي شوي   چه فلیل په زلفو پوري دَ اجمېر وئ
دَ خوشحال خټك خو کښلي مخ په کار دئ
که د سوات که دَ پکلي که دَ بنېر وئ

چه په زړه ئې ستا دَ غم غشي سیده شي   قراري به ئې له دله رمېده شي
همېشه به ئې سریښی په زنګون وئ   په فکرت به ستا دَ زلفو خمېده شي
توري سترګي توري ورځې سَرَه زیب کا   بیا په تېره چه و سمه پر کښیده شي
په ټټو باندِي ئې خط دَ وېښتو ندئ   دا ئې سیوري دَ څړی ده چه لیده شي
ستا خوبي ځما په پوهه ډېر تېري کا   دَ یوسف خوبي که هر څو اروېده شي
په ښو باندِي مي پښې په احتیاط ږده   چېري نه چه مي بانه پرې خلیده شي
ځان و زړه مي هغه لور وَته پرواز کا   هغه ځاي چه ښه دلبره شنیده شي
زه پدا سبب په دوو سترګو مَیَن یم   چه چهره دَ ښو یارانو پرې لیده شي
له قسمته زیاتي مه غواړه ناپوهه!   و هر چا ته خپله بخره رسیده شي
لاس په لاس ئې ګرزوي هنر اَموزي   چه ښکاره دَ هنرمندي کښیده شي
په ژړا مي به و نه غلوې خوشحاله
که دئ سرې ویني رواني تر دیده شي

چه ښېرې وَ ما ته وکړې ژونده وې مي   چه مي یاد کړې په ښکنځلُو نهاله وې مي
دا چه وایې راته خَیر ګوره چه موړ شې   که تمام عمر دئ ګورم مړه وې مي
غمازانو اَغزي توي دَ غمازئ کړل   چه دَ دوي په وینا غوږ کړې پرې څکوې مي
ما خپل زړه وَته وَیل چه اې بد خویه   څه په هر صورت مَین شې سوړه وې مي
وئې عمر مي پدا بد خوئي تېر شو   څه دا اوس راته ویل کړې اړه وي مي
که می سر په عشق کښ درومي هم دِ لاړ شي   خپل وژلی راته شمارې وېره وې مي
که دَ زهرو پیاله راکړې هم به وایم   خداي دِ خیر وَ تا درکا ژونده وې مي
چه ګهي په مخه رایشې کنکس[1] خورې   یو تر شا نظر وَنکړې ځوره وې مي
کشکه زه درباندِي نه وَی مَین سوي   تا ناداني مینه نه زده پخه وې مي
ما خوشحال څخه په ذات دورنګي نشته
دَ زړه حال مي در معلوم دَئ ویه وې مي

چه دروميې په انګئ کښ درست انګئ سَرَه یو ګل شي   د مښکو بوي را پاڅي چه دِ تار په تار کاکل شي
چه سترګي کړې ور پورته په نرګس شي بلا سازه   چه زلفي کړې نمودي حبطه واړه سنبل شي
دَ ملا دَ وېښته فرق به دِ هیڅ یَو سَرَه و نکا   که واړه دانایان می په دا فکر تأمل شي
عالم وایی و ماته له ښه مخه صبر وکړه   حیران یم له ښه مخه په څو صبر و تحمل شي
دَ خوشحال خاطر ئې هسي ځني یووړ تورو سترګو
کله صید دَ شاهینو تر مښکو تر منګل شي

---

[1] دا کلمه عیناً ولیکله سوه، راحت زاخیلی ګنګوسی په معنی د پټه خوله والی او خاموشی او سر ګوشی را وړی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چا به راکړ په پالنګ دا هسي کښلې　　که مي نه وَئ په ازل په قسمت کښلې
شیخ دَ حورو صفت کا زه دَ دلبرَو　　دا ځما هغه دَ ده دعوا پرېښلې
عاشقان ئې صد هزار دئ په هر لوري　　سر ګښته حیران پرېشان ګونه ځېښلې
په دربار ئې سنا سي شه ورته کښته　　تار په تار دَ سر وېښته ایرې موښلې
که هر څو دَ خلقو جونه ښایسته دئ　　ما یَوه ده غوره چوڼ پکښي وکښلې
لا به کله ننداره دَ هغه مخ کړم　　چه مي ګډه دَ خاطر ده پسې لښلې
دَ هغې پیالې مستي لَرم په سر کښ　　چه پرون مي دَ ساقي له لاسه څښلې
نه د منښکو پټېدنه نه دَ عشق شته　　په اذل ئې نه دئ دا پردې پوښلی

چه مي تل دَ مخ ثنا وایې خوشحاله!
په صله مي سپینه خوله درته بخښلې

چه ګلرنګه معشوقه لَرِي په کور کښ　　دَ صحرا سیل دِ وسېځی په اور کښ
په هجران کښ مي ژړا هغه خندا شوه　　چه مي یار سَرَه خندا وه په بیور کښ
لکه لوند خرڅوړي تا وکړې نم ئې نه وئ　　بېلتانه هسي پخوړ[1] کړم پخپل زور کښ
دَ عشق ښور دِ دَ عاشق له دله نه ځي　　په جهان ئې فیروزی دَه پدا ښور کښ
په هر ځای چه دَ رندانو مجالس وئ　　تر قیامته به یادېږم په څلور کښ
شور و شر به دَ رانجا[2] په جهان نه وُ　　که د هېر صورت پیدا نه وَئ په شور کښ
که خبر به دَ دُرخاني د مخ نه وئ　　آدم خان به ځَني څه غوښتل په کور کښ
پښتنې جونه دِ زلفی باد ته نیسي　　چه شمال ئې بوي راوړي په رنتهبور کښ
دَ عاشق له نام و ننګه سَرَه څه دئ　　څه مي غم که آشنا مومم په پېغور کښ

دَ خوشحال دَ زړه مي ښه ننداره وکړه
سمندر غُندي بازي کا په بل اور کښ

چه له ورایه را څرګنده مسته شاشي　　دَ جمال ئې په څو رنګه تماشا شي
چه پلَو په مخ کښ وَنیسي ماښام کا　　چه پلَو له مخه لیري کا سبا شي
دَ جمال خوبي ئې زیاته دَه تر نمره　　چه دیدن وته ئې غټ ګورې په چا شي
تر یانه پوری ئې ګوډه سي کوتره　　تر وَیل پوري ئې ګنګ ګویا طوطا شي
حبشي زلفي ئې پاس په سینه زانګي　　یماني بارخو ئې ګل غُندِي نما شي
مرګ می سل ځله قبول بېلتون دِ نه وِئ　　دَ دې هسی یار بېلتون تر مرګ بلا شي
په مانِې ئې مرده شو یو کرَه عید وئ　　په خندا ئې جوهري لرَه ژړا شي
توري خاوري دَ رقیب په سر کا توئې　　چه ګله له منځه وباسِې پخولا شي

چه په نه لیدو ئې نه ومرې خوشحاله
ځکه هسِې دا جهان بلا په تا شي

چه محبت په ځان قبول کا نور راحت شي　　چه عارف دَ مصیبت شي عافیت شي
که فلك ئې دَ مزری په خوله کښ ورکا　　خدای دئ نکا چه عارف پکښ غارت شي

---

[1] ښښتېځَلی او په تکلیف اخته.

[2] رانجا او هېر په هند کښ دوه مینان وه چه په هندی کښ ئې قصه مشهوره ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکه باد کله ئې مخ کله ئې شا دَه　بیهوده غرور دَ هر چا په دولت شي
یو لاله په غوړیده بل رژېده کا　شگفتن دَ باغ د گلو په نوبت شِيٰ
دَ یوه مانې شي سر دَ بل نړېږي　په جهان کښ نوی نوی عمارت شي
وا ویلا ژړا ناره ساړه آهونه　خو هم دا په ورځ و شپه په هر ساعت شي
دا همه چاری دَ ده دِئ چه را کېږي　یَوه خدایه کور دِ وران دَ محبت شي
هغه شان لکه په توروُ اوس په سپین دئ
د خوشحال مجاز به کله حقیقت شي

چه راغلی په حیله دَئ　عقل ځکه عقیله[۱] دئ
که مثال ئې له ما غواړې　عشق مزري عقل نیله دئ
آشنائي ئې دا جمال ده　چه مین په جمیله دئ
پرواز نه پرېږي پرپري کا　اور څو بل په فتیله دئ
خوار مجنون دَ عشق په کار کښ سپك په قام په قبیله دئ
هم خالق ته هم مخلوق ته　واړه کار په وسیله دئ
دَ خبري په میدان کښ
نن خوشحال ختك قبله دئ

چه ښکاره په آرایش کښ شگفته شي　صلوات ئې په جمال باندِې گفته شي
آشفته کاندي روزگار دَ پرهېز گارو　چه ئې زلفی په عذار و آشفته شي
چه ئې نه وینم زه هسي ځلبلاند شم　لکه گل له عندلیبه نهفته شي
چه دَ غوړو دُر ئې نه وینم په سترگو　دُر گوهر مي په هر هر بانه سفته شي
دَ وصال په وخت هم خوب دَ عاشق نه وئ　ترو بې وخته په هجران په سوخته شي
ښه خو دا چه ئې برقع په مخ پرَته ده　او که نه پرېږ به وگړَي الپته شي
زړه مي وائې چه ورتلي په درئې اېل کړَي　په هر ځاي چه ښه محبوبه شنفته شي
وَ خوشحال ته د دې باغ غنچه ښکاره وه
چه به دا رنگه گلونه شگفته شي!

چه ادب لَرِي سرَی سرَی هاله شي　بې ادب سړَی سرَی کله باله شي
څه پتونه ئې په شمار په حساب ندئ　که په چا د آشنایۍ پت پاله شي
چه همت دَ سړی څو قدر ئې هونبره　دَ تمیز په تله هر سرَی تاله شي
دولتمن سرَی هغه بلاَي بویه　چه له سینده ئې جدا دَ چا واله شي
هر سړی چه دولتمن شي که دانا وئ　په هر کار کښ دې نظر پخپل کاله شي
که دَ توري کار دَ ځوان دَئ یا د نور څه　مصلحت دَئ دَ هغه چه په زاله شي
دولتمن دِ په هنر په علم مټ کا　که هر څو ښایسته مخ وِئ بیا پساله شي
څوک دنیا وته مریونه دي خوشحاله
شاه زلمیو ته دَ لوبو چنغاله[۲] شي

---

[۱] یعنی پېښېتړ، هغه شی چه د اوبښ پېښه په تړی.

[۲] چنغاله هغه نجلی بولی، چه مېړه ئې معلوم سوی او نامزده شوې وِی، اما واده ئې نه وی سوی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه ړانده وته اسمان ښئيي يا ستوري واېه رُوند به ئې په کومه سترګو ګوري
روڼا ورځ په ښاپېرک باندِي تور تم شوه روښنايي دَ نمر ښکارېږي په هر لوري
که ځښتن ورته زورل[۱] کا يا ښکنځَل کا مريی هم په زړه کښ هسي ځښتن زوري
بيا به شنې په پاڼيو نشي وچي وني که باران د ښښکال په شيبو ووري
زور قوت دَ هر چا سم برابر ندئ څوک له ځايه زوروَر شول څوک کمزوري
راشه نن دِ د نخاس ننداره وکړه يو کالَي په بها پېري بل ئې پلوري
چا دَ سر دَ پاسه سور منديل تړلي ځني هسي خوار حيران ګرزي سر توري
دَ چا حکم دَ چا لاس درباندِي نشته پخپل بخت پخپل قسمت پريوزې غوري
په تلوار په اضطراپ چه صبر نه کا
دَ خوشحال خاطر سيماب شو سرَه ښوري

چه مي خپل مَين نيولَی تر آغوش دئ دَ جهان هوس مي واړه فراموش دئ
ساقي زه څه هوښيار نه يم باده راکړه لېونتوب دَ لېونيو پرده پوش دئ
چه پرُون ئې اهانت دَ مي خور وکړ نن هغه دَ ميو ډک سبو په دوش دئ
ساقي ترس دَ محتسب دَ دُرې نشته چه بابا ئې دَ مجلس سرَه مي نوش دئ
هدايه وقايه څه لولې وَ ما ته چه ځما دَ ناي و نَي په آواز ګوش دئ
دا ګلګون شراب دَ کومي ميخانې دي چه صوفي ئې په جوعه سرَه مدهوش دئ
دَ بهار په وخت به څه له ميو اَوړم چه سرود دَ مغني په نوشانوش دئ
بيا به دا ګلوُنه نه وِئ ميخوري کړه دَ بلبلو په آواز کښ دا سروش دئ
ډېر دَ باد سپاره په خيال تر ما تېرېږي همېشه پدا بازار کښ پوشا پوش دئ
چه په ډېر ارمان دَ يار له مخه بېل شو
دَ خوشحال په بخره هر کله خروش دئ

چه لرې پخپله خونه کښ خوشخویَ دَ جنت هوا به هم کړې درې شويَ
دين دنيا ئې دواړه کنښوتل په لاس کښ چه په کور کښ ده خوشخویَ هم خوش رويَ
دَ بلبلو غوغا تل په هغه ګل وِئ چه صفت ئې شِي له رنګه هم له بويَ
زه دلې له غمه مرم چه جدا کېږې په شانه سرَه د شاه دَ زلفو مريَ
چرته وېر چرته سندري په جهان کښي که ئې ګورې دهر نه دَئ بې هاي هويي
ګلدستې دِ دَ بهار را لَره راوړې پيکه ښه راغلې په وخت دَ يار له سويَ
په جنت کښ پراته چېري چرته درومي
چه خوشحال شړي عالم د ېير له کويَ

چه په آن و آن په مځکه په اسمان دئ په غمونو په ښاديو کښ انسان دئ[۱]
دا يوه ځمځه دَ ځان وينی بلا شوې چه سرِی سرَه ئې غم په هو زمان دئ
دَ نامرد دَ مرد پدا تفاوت وشو په نامرد شرم آسان دی په مرد ګران دئ
کشکه ته پدا دنيا همېشه پائې! په احتياط احتياط کښی ډېر خلق طوفان دئ

---

[۱] زورې کا.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که دَ ځان که دَ ایمان بد خواه می ډېر دی   ما په خدای باندِی سپارلی ځان ایمان دئ
ببګیالی چه دَ اخلاص توره په لاس کا   ډېر لښکر ئې تر همت پوری کاروان دئ
له اوله تر آخره څو روزګار شته   چه عالم باندِی غوغا کا دا جهان دئ
په ښادی سَرَه شریك دی اولسونه
غم یواځِی دَ خوشحال خټك دَ ځان دئ

چه وربل دي په سپین مخ آشفته کېږي   په ماښام کښ رویا ورځ نهفته کېږي
که د مخ ښایست ئې دا دَئ چه لیده شي   لا به ما غُندي پرېږ ډېر الپته کېږي
په بڼو ئې اوښي ندِئ آوېزاندي   همګي دُرو ګوهر دئ سفته کېږی
یو ئې رنګ یو ئې نګهت یو ئې وِی پانې   پدا باغ کښ عجب ګل شګفته کېږي
په ژړا مي به پوهېږې خوب و نه کا   هغه څوک چه په ګیسو ئې خفته کېږي
دَ خوشحال دَ خولې خبري خوشي ندئ
دا همه دَ یَوه حاله ګفته کېږي

چه مور پلار ځني آزار شِي هغه عاق دئ   دَ عاق زویه ځاي دوږخ په اتفاق دئ
هغه مور او پلار به خلاص نه وِئ له غمه   چه فرزند ځني زوولي بد اخلاق دئ
هغه زویه به آخر په خواري خوار شي   چه ښکاره ئې دَ خپل پلار سره نفاق دئ
دَ اورنګ بادشاه په دور رسم دا شو   چه هر زویه دَ خپل پلار دَ سر مشتاق دئ
نن هغه قطب آفاق ګڼِي خپل خپسر   چه ګواه ئې دَ عاقوالِي درست آفاق دئ
ناخلف زویه په ګور خلف دِ غوارِي   هر پدر چه دَ پسر په اشتیاق دئ
دا ځما همه ګله ده دَ ټټوانو   را ئې وَښیه چه کوم پکښي تفچاق دئ
دَ ټټوانو نه همه ټټوګي زېږي   که الغېر[۱] ئې دَ عرب یا دَ عراق دئ
دَ هغه اسلام اسلام ندي خوشحاله
چه بهتر ورځنی ګبر په میثاق دئ

چه دَ خولې ویَل ئې نور دَ زړه ئې نور وِئ   دَ هغه به مخ په دواړه لوریه تور وِئ
دَ ناپوه سَرَه راضي نه یم په باغ کښ   دَ دانا سَره قبول لَرم که اور وِئ
که په لاس کښ ئې ډک جام کښېږدي څه سود دئ   دَ هغه چه له ازله جام نسکور وِئ
نالایق زویه دِ خداي دَ چا لوي نه کا   چه په ځان دَ ده له خویه پلار او مور وِئ
ښه لایق زویه مور پلار په ښکي یاد کا   نالایق دَ پلار آزار دَ مور پېغور وِئ
یو لایق زویه دَ پلار کرهَ لوی ښه دئ   نالایق په څه شمار که درې څلور وِئ
دَ غوولي زویه شور وِی پخپل کور کښ   دَ ښاغلی په جهان کښ شر و شور وِئ
که هر څو دَ سرِي ډېر زویه پیدا شِي   بیا په واړُو کښ خو یو زویه انځور وِئ
هغه زویه خو په ګور ښه دَئ خوشحاله
چه بهرام غُندي یواځِي دَ خپل کور وِئ

---

[۱] په ځني نسخو کښ د دې کلمې املا (ایغر) ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه دا هسي سحر ګري سترګي ستا دئ   په ناحقه دَ تقوا لافي ځما دئ
پښتني جونه مي ولېدې په سترګو   څوک چه ترُکي دَ خطا ستائي خطا دئ
ښاپېريه که هر څو ستائي وګړي   ستا تر حسنه تر جمال په شمار د چا دئ
تا چه وَويني مَين در باندي نشي   هغه زړونه غندي کاڼي دَ ببېديا دئ
واعظان چه يادَوِي دَ جنت حوري   ما پدا سترګو ليدل په دنيا دئ
يا به ستا زلفيني ونيسم په لاس کښ   يا به سر درباندِي بايلم دوه وينا دئ
دَ ناموس خبري مکوه خوشحال ته
عاشقان له نام و ننګه بې پروا دئ

چه مي کړي هر آثام دئ   که په خوله که په اندام دئ
اوس له واړو توبه ګار يم   په اخلاص مي دا کلام دئ
تر کرم را باندِي وکړ   ستا کرم په هر چا عام دئ
په دوه سترګي مي منلي   چه دَ شرع هر احکام دئ
واړه امر مي قبول دئ   ترې توبه چه نهی نام دئ
استقلال دَ توبې راکړ   دَ شيطان دَ بلا دام دئ
ما ساته دَ ده له شره   نفس مي مدعي خود کام دئ
په توبه کښ ثبات راکړه   لکه حکم دَ اسلام دئ
پخپل لاف به هيڅ ونګړم   که زه لافی کړم لاف خام دئ
چه توفيق له تا نه وِئ   دَ زاهد زهد حرام دئ
په هغه لاري مي بيايه   چه پرې يښَي نبي ګام دئ
نور به څه کرم ډېر خواستونه   دا يَو ما لَره تمام دئ
چه ثابت وَلاړ په دين دَئ
دَ خوشحال باندي سلام دئ

چه په زړه ئې ګرزوې وړې وړې[1]   يَوه ورځ مي به له وره وشړې
چه په تا پوري ئې زړه نه وِئ ترلي   په هغه پوري زړه څه لَرَه ترې
که مي وږمي ساړه ډېر وِئ قبلوه ئې   مرې ايرې دَ نغري څه لَره لرې
چه ځَير ځَير ئې مخ ته ګورم نه مرېږم   دا ځما سترګي به کله شي مړې
ستا خوږې شونډي نبات دي رقيب مچ دي   ښه خو دا چه ئې له شونډُو وَشړې
څو ځَوانان دِ پخپل ځَان دِ کښېنولي   لا به څو در باندِي کښېنوې زړې
ياره ته چه له اغيار سَرَه خندا کړې
دَ خوشحال په لړمانه درومي چړې

چه د بخت د تالو سپين دئ تور به نشي   چه شيرين دئ له ازله شور به نشي
هر چه غوږ دَ محبت لَرِي په زړه کښ   که پرې زر کالونه تېر شي سپور به نشي
د دې نورو بازارونو خپرېدل شته   يو بازار دَ محبت دَئ خپور به نشي
خو چه وَزېږي له موره چه بدذات وی   په وروری ئې غلط مشه ورور به نشي

[1] دا بدله له يوې قلمی نسخې څخه را نقل سوه، په نورو کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه له یاره سَرَه کښېنم رقیبان مې | تل په بد نظر کاته کا کور به نشي
څوک چه زور سَرَه ښکاره کا وزیانېږي | که پخپله بوسه را کا زور به نشي
هسی نه چه زور مي نشته زړه دَ گورم | ته پخپله مهر وکړه زور به نشي
و هر چا وته رسېږي خپله بخره | چه ئې پلي په ازل کړ سپور به نشي
لاس په لاس سودا بهتره تر هر څه ده | مسافر په لار ولاړ یم پور به نشی

که هزار ځله حکمت هنر تدبیر کا
دَ خوشحال په باب چه شوي نور به نشي

چه په حسن په ښایست دي زوروَري | دَ هغو وائي بدلي یا سندري
رغېده ئې ستا دَ خولې په دلاسا دئ | دَ رنځورُو دارو ندئ له تا لیري
ما چه ستا دَ خوږو شونډو و لذت بیا موند | نه مي شهد په غرض دئ نه شکري
عقل خپل فوزونه تار په تار خپاره کا | چه پرې رایشي دَ عشق خوني لښکري[۱]
دَ بڼو په تیر ئې بیا سَرَه پاش پاش کا | که خپل زړه وته پوښم دَ صبر زغري
تریانه دِ دَ خطا آهو خجل شي | چه په شین شین یون کړې ښېوه گرې
یو نظر په درست صورت علامت وکا | په مثال لکه بڅری وچی سري
تر خوږه خندا دِ ځار شم راته خانده | چه پرېوان کړې په ما لعل و مرغلري

چه څوک بې عشقه څه وائی باور وکړه
لکه باد دِي په خوشحال هغه خبري

چه دَ خپل عقل وَیل کا هغه کله خردمند دئ | چه پوښتنه مصلحت کا هغه هم دَ عقل بند دئ
چه می فهم فکر وکړ پدا خپله دانائي کښ | بل نادان را ښکاره نشو که نادان دَئ خود پسند دئ
تر مشرقه تر مغربه چا دا هونبره جهان وَغوښت | عقل علم هم دا هسي په جهان کښ چند در چند دئ
گړ شه وغواړه باغونه په هزار رنگه مېوې خوره | راشه راشه راته وایه سَم دَ واړو لذت خوند دئ؟
لعل الماس دي په جهان کښ دُر مرجان شته دي مشکښی | واړه هیڅ پوشیده نه دي دَ هر چا قدر څرگند دئ
هر سړی چه محنت نکا هغه کله راحت مومي | راشه راشه رنځ قبول کړه که ته گنج غواړې ښه پند دئ
که ته راشې له اسمانه جبرئیل شې پدا څه شي | خوف رجا راوړه اې ځانه کاردَ توري یا دَ شخوند دئ
څوک چه حکم ریاست کا سیاست دِ کا په شرع | اوس لا بلکه خلق بد شه په توره عمل هم سند دئ

ډېر به ښه ښه زویه راوړي دا نه پلاره څلور میندي[۲]
نن په واړه پښتانه کښ یو خوشحال لایق فرزند دئ

چه امید پدا ایام لي | دا امید ئې نا تمام لي
عافیت غغوښتل له دهره | دَ سبا هیله له شام لي
کل امید خامی تکیئې دئ | څوک به څه تکیه په خام لي
په سراب دَ تږي خوی دئ | دَ اوبو گواهي مدام لي
زه له غمه جار باسم | دئ را وړاندي شي سلام لي
په هیبت دي ناست و خېز کا | چه مزري څخه مقام لي

---

[۱] چه پرې رایشی تنها دَ عشق لښکری.

[۲] نه پلاره او څلور میندی، نه اسمانه او څلور عنصر دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دغه خون په خپله غاړه   چه دَ بیم په ځاي آرام لي
دَ خوشحال بلا هغه شو
چه سوگند دَ ده په نام لي

چه پخوا مي په خاطر نه وې لیدلي[۱]   فلك ډېري ننداري را وښیلې
وار په وار مى واړه ولیده اغیار وه   چه همېش ئې دَ يارئ لافي وَهلې
په بخښښ ئې نر ناحقه غلطي كړې   وار په وار به جهان واخلي واړه خپلي
چه خبر له ځانه نه وه ما خبر كړه   له هغوى څو خبرى واروېدلې
نه هغه شته نه په خوله كښى هغه غاښ شته   چه به ما په اننگيو وه چیچلې
چه په خوله مي كښلول پرې نازېدلم   دَ هغو دَ خولې مي واروېدلې ښكنځلي
چه ئې نن وكړ په چا كانده په تا شي   ویړیاندي چاري واړه دِئ په تللى
چه همېش به په تسلیم راته وَلاړ وه   دَ هغو مي څو ناسازى دِئ زخغملي
دَ جهان گلونه واړه بې وفا دِئ   بیهوده وربانديِ میني كا بلبلي
كشكه زه يو خر غڅكي وَئ سړى نه وئ   هونبره چاري سړیتوب را ونمايلې
دوه رفیق دِي دَ يوه په وَيل ړغ كړم   دا دوهم را باندي غرپ وهي چه غلې
نه د دين نه دَ دنيا دي ځني نوري   دَ ياغي دَ اېل په منځ كښ و بلښلې
چه اوربشي كرِي كله غنم وشي   پټه نه ده چه كرې هغه آخلې
يو ئې ټوله په محنت گا بل ئې يوسي   راشه گوره چا اولجه كړه چا ساتلې
يا دارو دَ لېونتوب وكړه خوشحاله
يا ناحقه دروغ خلقه سرَه ملې

چا ئې راز د خولې تحقيق ندئ موندلي   كه صفت ئې واړه خلقو دَئ ويلَي
په چشمانو كښ ئې سحو دَ بابل دئ   په ملال ملال كاته كښ ما ليدلَي
يَو نظر ئې راته وكړ نور په تله شوه   د ما زړه وړي دَ ښو په تار پېيلَي
و چمن لَره چه درومم تللَي نشم   د مخ باغ ئې تر لَمني يم نيولَي
په هر لوري كښلي ډېر دِي خلق وائي   څوك دِ يَو راته ښكاره كا هسي كښلَي
چه و مرگ وته مي مينه ستا غمزه كا   خداي دِ ستا له لاسه روغ كا د ما څلَي
تر جلب نيولَي تل باندِي سپارلي كا   زړه مي پټ مړني سپور دَئ خال دِ پلَي
چا به بې دَ عشق له كاره بل كار نه كړ
د خوشحال دَ خولې ويل كه چا منلي

چه سړى تر عقل تېر شِي مخبط شِي   زيست روزگار دَ مخبط سرَه غلط شي
دَ حرص درياب تر شرقه دَئ تر غربه   حريصان پكښ غوټې خوري لكه بط شي
نن څما بېړئ لاهو شوه په درياب كښ   لا به كله دا لاهو بېړئ په شط شي
دته درزي جامې قدر قيمت ډېر وئ   دَ اَغوستي سر و پاي قدر وسط شي
غاښ وتلى ږيره سپينه ازموينبت دى   لا د ما و عاشقئ وته نمط شي
جاودانه خوښي دا ده په جهان كښ   چه دِ زړه دَ عشق په كار كښ منسبط شي

---

[۱] چه پخوا په خاطر نه وې ما ليدلې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښایسته یاران مي هسي ملك ته ولاړل   چه نه ځاي دَ پیغامونو نه ئې خط شي
دَ خپل یار وَ تېغ ته سر کښېږده خوشحاله
دَ قلم خوبي هاله ګڼه چه قط شي!

چه د لویو کتابونو دانشمند وِي   دَ هلکو کتابونو په کار بند وي
چه خرما ئې دَ بلوڅ نه وِي خوړلې   و هغو وته پټوي[1]خرما خوند وي
چه دَ هند په شکر قندو خبر نه وي   و هغو وته ګسځري شکر قند وي
دَ اټك په مناره به نظر نه کا   چه هغه ته دَ دهلي ملك څرګند وي
هر سړي دَپل وطن ثنا صفت کا   د هر چا تر فهم کښلي خپل فرزند وي
دَ ناپوه سړي دَ پند سَرَه کار نشته   ما چه ولیده دانا محتاج دَ پند وي
زه خوشحال ئې دَ دانش په سترګو وینم
د هر چا چه بده پوهه غلط سند وي

چه ئې مخ تر ګل زېبا دَئَ یار ځما دئَ   چه په مخ ئې عندلیب شوم کار ځما دئَ
چه ئې تش په کوڅه تېر شوم لېوني شوم   که ئې ووینم په سترګو زار ځما دئَ
که واعظ مي له ښه مخ له میني نیسي   که مي لاس وربانديِ بر شي پلار ځما دئَ
بې له کښلیه زېبا مخه که ګلزار دئَ   چه هر ګل وته نظر کړم خار ځما دئَ
چه هر لوري وته درومم په غم اوړم   ته به وایې غم یکلخته ښکار ځما دئَ
همېشه به په ما وار دَ رقیب نه وُ   بیا له خپله بخته خوښ شوم وار ځما دئَ
دَ خپل یار سَرَه دوږخ ځما قبول دئَ   که بې یاره جنت مومم نار ځما دئَ
بت پرست کله دَ بت له میني اوړي   زه که مینه دَ یار پرېږدم عار ځما دئَ
زه خوشحال چه دَ منصور په مذهب خوښ شوم
اوس څه غم چه زه دَ دار یم دار ځما دئَ

چه دَ خلقو نېکخواهي لَري په زړه کښ   مبارک شه بادشاهي لَري په زړه کښ
که ئې غوږ دَ دانشمند په نصیحت وئَ   څه عجبه آګاهی لَریی په زړه کښ
دَ ناصح په نصیحت به اصلاح نشي   هر سړَی چه تباهي لَري په زړه کښ
دَ مردانو په معراج به ورتلي نشي   که دَ سعِي کوتاهی لَري په زړه کښ
مختورن دَ دواړُو کونو نه دئَ څه دئَ   چه هر چا سَرَه سیاهي لَري په زړه کښ
نېك بختان به اندېښنه کاندي دَ نېکو   ګمراهان به مناهي لَري په زړه کښ[2]
په هغه هنر کښ ټینګ اوسه خوشحاله
هر هنر چه سپاهي لَري په زړه کښ

---

[1] دا کلمه حل غواړي.

[2] نېك ګردار سره به فکر وی د نېکو   بد بختان به ګمراهی لری په زړه کښ

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه مي اوښي هسي اَل[۱] شوې   دواړه سترګي مي سره لال شوې
چه په نور څه پسې ندي   واړه ستا دَ مخ په خيال شوې
ليونَی شوم خوب مي نشي   راته ته پري مثال شوې
نور مي محو شول له دله   چه مي ته په زړه نهال شوې
دَ زړه داغ دِ مبارک شه   چه مَيَن دَ شاه په خال شوې
خلق خوښ ګرزي هوس کا   د ما زړه ولي بد حال شوې
مګر نول دَ بېلتانه دئ   په ناله کښ لکه نال شوې
نور څوک هم شته دَئ اې غمه
که يوائې دا خوشحال شوې

چه ئې تل کښېښوې په سر دَ خيال دړئ   تور وېښته شو دَ هغې سپيني وړئ
دَ روانو اوبو کار دَ عمر يَو دئ   بيا به ورځ و شپې را نشي دَ نړئ
محبت بې خدايه واړه که ئې ګورې   دَ درياب په مخ دَ خليو پل تړئ
ته پدا حسن جمال چه درته ګورم   نه پوهېږم ښاپېرئ يې که سړي
بې مدد دَ باد نه رسم مراد ته   که هر څو روانوم دَ زړه بېړئ
ستا دَ زلفو له ښاماره وېره نکا   چه تر خوله ئې ستا دَ ميني شي جړئ
دَ خوشحال زړه په تقوا کښي لکه غرو
ستا په مينه بکباره شو و ووړي

خداي راکړه په غېږ کښ د رويبار منت را باندې   سپينه خوله سرې شونډې دواړه زلفي اوېزاندې
يار را سَره يار دَي د هر غم مي غمګسار دَي   غم اندوه مي نشته چه رقيب را رخه[۲] کاندې
پرېږده چه پرې سوځي ستا د مخ بلا آخلي   عشق دِ لکه اور دَي عاشقان دِ لکه سپاندې
دا څه بارخونه دي، نه پرېشاني توري زلفي   پروتو دِي په ګلو د سنبلو پاني تاندې
زه ور پسې دروړم دَ يوه نظر په طمعَ   بيارته نظر نکا هسي درومي مخ په وړاندې
بخت نه دِي نور څه دَي په دا هونبره دېره مينه
ژاړي رخه کروني چه خوشحال خټك ته خاندې

څو بېړئ پدا سيند کښ ډوبي ولاړې[۳]   چه تخته ئې مونده نشيی که ئې غواړې
فراق هر څه ته لمبې دئ لګولي   لکه لوند لرګی په اور يبښي څو ژاړې
غم ښادي سَرَه ترلي دِي له ځايه   هغه هونبره به وژاړي څو د وياړې
چا ئې نوم راته وا نه خيست چه دَ چا دئ   مناري مي دِېري وَليدې وَلاړې
په زرو رنګه غموُنه دَ جهان شته   په زرُو رنګه ناري واوره دَ خراړې[۱]
لکه راي ځما دَ زړه هغه لا نور دئ   خلق څو خبري کاندې غاړي غاړې
دا طومار څه هسي نه دَئ چه تمام شَي   غوړوِي ئې پټوي ئې، لولي نغارې

---

[۱] محشی ورته کښلی دی يعنی سرې.

[۲] حسد او بغض.

[۳] دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دین دنیا لَرَه په کا و خپله کرده ده   لوند وِي حلق د هر سړي پخپلي لاړې
چه بې غمه بې وبا له ئې خواړه دِي   د بادشاه تر خوا نه به گڼم خڅاړې
غافلان په غوږ کاڼه دِئ نه ئې اروي
دَ خوشحال خټك دَ خولې خبري لواړې[١]

څو چه مینه دَ دنیا پرېوزی په زړه کښ   هونبره غم شدت بلا پرېوزِي په زړه کښ
څوک له ځایه پاکیزه ځني ناپاک دئ   دانا پاکو بد په دا پرېوزِي په زړه کښ
په یوه ښیښه کښ شاش د قارورې دئ   او دَ بلي ښه صهبا پرېوزِي په زړه کښ
چه څه نه ویني نه اَوري نه څه وائې   دَ سړي هغه هوا پر ېوزِي په زړه کښ
چه څه ني ویني نه اروي نه څه وائي   وایه کومه تمنا پرېوزِي په زړه کښ
نېك و بد پخپل قسمت وِئ له چا نه وِئ   په ناحق کینه له چا پرېوزِي په زړه کښ
نه په پند ځَي نه په بند ځَي نه په نور څه   چه مزه دَ ناروا پرېوزِي په زړه کښ
چه صحبت دِ له چا کېږِي هسي ته شې   هم هغه خو یو نه ستا پرېوزِي په زړه کښ
دَ بلبل محبت یو دَئ له بلبل وِئ   چه د گل ئې هر سبا پرېوزِي په زړه کښ
نا آشنا عالم دَ چا په فکر گرزِي   اندېښنه خو دَ اشنا پرېوزِي په زړه کښ
د بهار په وخت دا درد وِئ دَ دردمنو   چه ئې سیر دَ صحرا پرېوزِي په زړه کښ
د خوشحال غندي به ښېل شي له عالمه
د هر چا چه دا سودا پرېوزِي په زړه کښ

څوک په لوري دَ کعبه ځِي په هی هی   څوک دیورې لَره چلېږی په جی جی
دواړه توکه په معني په حقیقت کښ   په هر لوري غوزوي واړه دی دی
عاشقان ئې سل هزار یَوه معشوقه   په هر لوري ورپسې دئ په پی پی
څوک په کور دننه ناست ور سره کېل کا   حؤک همېش ور پسې گرزي په لی لی
مېخانه یَوه هزار پکښې خمونه   دَ مستانو ئې نارې دِي چه می می
که همای دئ که کجر دئ که کرگس دئ   دَ هر چا مي خپل خپل شان دئ خپل فی فی
که څوک وصل د خپل اصل پسې غواړِي   چه نارې دَ خدایۍ وَهي نی نی
زه خوشحال چه دَ وحدت په میو مست شوم
وایم دا چه کاوس کله وُ کی کی؟

څوک به ستا د مخ نقاب کارتي پټي   څوک به ستا په اننگیو کښېږدي کوتي
که دِ بیا نوي شېوې په خاطر نه دِي   د وُربل غوټۍ دِ څه له ده آرتِي
مظلومانو وته څه خو نظر وکړه   په دربار دِ فریادِي دِي څیري ختِي
چه ئې پسي شاله ما هونبره ویل کړه   مخامخ د هغو ولي ژبي نښتِي
پخپل یار به ئې کېدې دا هسي شندي   چه همېش د رقیب خبري نغوتِي
یار په هر لوري جلوه کا ورته گوره   که دِ نه دئ د لیدلو سترگي تِتِي
په نوروز کښ دا غزل واخله مطربه   په آواز به دِ بلبلي شِي ساکتِي
گل ته چا دا هسي زېب و حسن ورکړ   چا ئې هسي تِه په تِه پاڼي پرانتِي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خوشحال په پالنگ بیا راغله سر شاره
په زعفرانو په چووه[۱] لَړلِې ختِي

ځما مرگ هغه زمان دَی چه رشتیا دَ یار هجران شِي — که هجران له منځه وَوزِي نور به هر مشکل اسان شي
زه به ځان جهان ښندَمه، په اشنا پسي به ځمه — پرېِ به پاسه قدم ږدم، که دښتونه بیابان شي
تا زړه ورکړ یوه هرنه یوه هر یوه بشر نه — لکه اوبه دَ جوي له سَرَه هورې ځَي چه ښېل وان شي
یَو خدنگ ئې وَویشمه وائي بل به دِ هم ولم — ورته پروت سر مي نېولَي چېرِي نه پدا پښېمان شي
ما دَ شاه دَ خولې سودا کره په کروړونو ئې بها کړه — خوله ئې لنډه دَ هر چا کړه مگر دا په شاه جهان شِي
له یو هسي مي روزگار دَئ، چه گه یار کله اغیار دئ — په همه کاره هوښیار دئ خو په ما باندِي نادان شي
دَ خوشحال خاطر سوختنه دَئ ستا په جور آموخته دئ
درد و غم ئې اندوخته دئ هم دا درد ئې بې درمان شِي

ځما مَیَنه یاره چه نن ناست ځما په کټ یې — موندلی مي په بخت یې که موندلی می په مټ یې
آرام شته دَ زړه کام شته دَ چمن لاله غوړېږي — په دَور دَ شرابو ساقي ولي هسي لټ یې
نه دین لَرم نه دل لَرم نه صبر شته نه عقل — په دواړو سترگو ورځیو تا لا کړوني دَ درست هټ یې
چه مخ وته دِ گورم لکه نمر هسي ځلېږې — قربان دِ تر جمال شم په معني تر نمره غټ یې
چه ته را څخه نه وې یو کنگال[۲] دَ زمانې وم — پادشاه دَ درست جهان یم چه له ما سَرَه لټ پټ یې
پېرې به په گلزار کړې که بلبله دَ گلزار یې — گندگۍ لَره به دروميِ که په اصل تور گونگټ یې
دوه درې حجانه څه دئ چه ئې ته په مخ کښ نېسې — په زر پردو کښ کښېنه بیا د ما وته په چپټ[۳] یې
په خوب په بیداري کښ همېشه په فکر ستا دَئ
اورنگ وته خیبر دَئ وَ خوشحال وته کوهټ یې

ځما زویه دَ ننگ ندي نمر پټار[٤] دئ — پرې پوهېږم چه همه واړه مردار دئ
نه ئې لویه اندېښنه نه ئې لوي کار شته — دَ مغلو وَ طباخ وَته تیار دئ
دَ منصب دَ اضافو خبري کاندِي — په عزت په حرمت کله خبردار دئ
اتفاق یگانگي ئې سَرَه نشته — همگي روان په بېله بېله لار دئ
یَو څرگند قابل هر گز په دوي کښ نشته — که و دېرشو ته نیژدې د ما په شمار دئ
په الکش الکش[٥] ئې ستړي کړم ښکار نکا — د کوټه سپِۍ کوکري پکښې سه چار دئ
یو څو دي پکښې هر گوره نا پکار دئ — دا نور زویه مي لا لږ او ډېر پکار دئ
نه دَ نوم دئ نه دَ شرم نه دَ ننگ دئ — اندېښنې ئې د ناکس دَ ناسردار دئ
نه له پلاره نه پیدا دئ نه له موره — خو صندوق بخچې ئې دواړه مور و پلار دئ
چه به تلل دَ نا قابل سرِی دَ وړاندي — څو دا هسي بېرقونه نگونسار دئ

---

[۱] څووه.

[۲] په شیدو ککړ لوښی چه اوبه ولغړوی، کنگال یې بولی.

[۳] دا کلمه په یوه نسخه کښ چټ لیکلې ده.

[٤] برگ بروگ ځناور یا مار.

[٥] په الکیش په الکیش.

شکایت له نورو مه کوهَ خوشحاله
چه خپل زویه هم په ننگ له تا وېزار دئ

ځما خرابه دله ته یو ځرنگه خراب شوې   چه وو در ځځه لاړل، په هر ځيز پسې کباب شوې
دَ مښکو دور تېر شو دَ کافورُو دور راغي   چه نوم دِ د شباب وُ په نامه دَ شيخ شباب شوې
دَ باغ نرگس دِ هم لکه تازه وه هسي ندئ   دَ باغ دَ لاله گلو دِ هم پاڼي پيچ و تاب شوې
دَ خولې حقه دِ ډکه په گوهرو وَه خالي شوه   په حزن په حسرت دَ يوه هر درِ ناياب شوې
په باغ[1] به دِ چه کښليو ښايسته بلبلو ږغ کړ   يوه بلبله نشته ثمرې ئې دَ غراب شوې
ببرئ دِ دَ سينې په زور چه پاسه تله په غرونو   غوټه خوري پکښ گرزي اوس خسرې دَ درياب شوې
مزري به دئ له ترسه په هيبت وه په کوهسار کښ   نيژدې درته وېغ وېغ کا دَ گيدړو لا جواب شوې
چه ډکي په ښو مښکو په عنبرو هغه خولې وې   بد بوئ چار چوبې د زمانې په انقلاب شوې
په عمر چېرې وېښ وې بيا به هم چېرې ويښېږې   هَي هَي دَ خوشحال بخته ولي دا رنگه په خواب شوې
پېرې لَرې خوشحاله دَ اسمان ننداره وکړه!
چه څه وې پکوم شمار وې دا زمان په څه حساب شوې

خلقې واړه دَ شاه د خولې په غم دئ   چه د شاهي خوله ئې کښل کړه هغه کم دئ
چه د شاه د زلفو خيال لَرې په زړه کښ   هغه تل په زړه پرېشان په صورت خم دئ
که په زړه باندې ئې زر داغونه جوړ شي   چه دَ يار له داغه آه کا هغه گرم دئ
عشق يو څه عظيم بادشاه دئ که ئې گورې   چه گدا ئې له سلطانه محتشم دئ
ته دَ عشق سپروته سهل نظر مکړه   چه بې زرو بې لښکرو لکه جم دئ
دا دَ عشق د گدايانو هسي چار ده   چه د فقر په جامه کښ محترم دئ
دَ چندڼ دَ وني ځکه بوي روان شو   هر چه ولي ئې دَ عشق په اوبو نم دئ
چه له عشقه خبر نشول خداي ئې واخله   که ظاهر صورت بادشاه دَ کل عالم دئ
د آتش لمبه کړو لَره پيدا ده   په هغو دَ آتش څه غرض چه سم دئ
که په زړه زخم لرې دارو طلب کړه
د خوشحال وَيل دَ خوږو زړو مرهم دئ

خلق فراغت کا زه تل ستا په غم نيولَي   څه بده بلا وې زړه ما نه وې پېژندلَي
له کبره ډېره خياله به څه سم وايې و چا ته   دَ کلي د محلت سَرَه چه زيست کا نا نمنځلَي
له گوره نه به پاڅي رنگينه جامې اغوستي   دَ حشر په ساعت به هم ځرگند وئ تا وژلي
چه سترگي په رنځور کړې برنده کښېنې خوري زلفي   چه غټ به درته گوري يويو مرد بويه بللي[2]
هر گز به اروېدلي دَ ليدلو مخي نکړم   خوبی دَ يوسف اروم ستا جمال مي دَئ ليدلي
په ورځ دَ جدايیِ څوک څه وائي و ما ته   مرده وته هم کله نصيحت دَئ چا ويلي
که پسله مرگه زړه دَ خوشحال وگورې په گور کښ
هر گز به دَ ښه مخ محبت نه وئ ځني تللي

---

[1] په باغ کښ چه د کښليو.

[2] يو يو بويه مرد بللي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خلق نادیده دئ په خبروُ پسې ځغلي ځار تر عارفانو چه په حال دئ پوهېدلي
دو اویا مذهبه پکښې هونبره قال و قیلَ واړه سر هوا پخپل مطلب پسې دئ تللي
ډېر دئ کتابونه مشتمل په دېرش حرفونه کل واړه که ګورې له الفه دِئ زوولي
سل بهي سل سېبه چه ئې مات په یَوه ځائ کړې سل به بلل نشي سَرَه یو دئ لا لیدلي
واړه نور دَ نمر دئ هم دَنه هم دَباندې هر چرته دا نور دئ په هر ښهر په هر کلي
زه خوشحال ختِك یم دَ رندانو په مذهب کښ
نور وَیل مي نه زده مختصر دِئ ما وَیلي

خوله دئ غنچه ګل ده تور ګیسو دَ سنبل پاڼې پښې دِ دِئ دَ زرکې سپنه غاړه دِ دَ زاڼې
شونډې دِ ژوندون بخښې په سترګو کړې خونونه ژبه دئ شکرې ده دننه په زړه پاڼې[1]
مهر دِ له دله لکه مو له مخه ورک شو رایشه نا ترسی لُور دَ ترک که د پټانې[2]
هیڅ پرې نه پوهېږم دا دِ زنې که مټه ده خال دِ دَئ په زنې که دانه ده د ممانې[3]
ته په پالنګ پرېوزې زه حیران په فکر لاړ شم پنډ دَئ د ګلونو که دا ته په پټه په پاڼې
زه هغه خوشحال یم چه دِ راز لَرم ساتلي
ولي هسي وایې چه تا عشق نزده ناځانې[4]

خندني هسي لر بر ګرزي برسېرې برابر په تورو ورېښې سر تېرې
یَو مرغه په سر و په سپینو قیمت مومي بل هزار حیله په توره پیسه پېرې
په غوټه کښ ټپوس کله لکه باز دئ که ئې خلق دَ منګلو ښښتن شمېرې
مړني لیوه حمله په ښکَر ورکا د نامرد یا په ورغومی یا په لهټېرې[5]
دا دوه څیزه پټوه په څه به پې شئ د نامردو نامردي د ښځو نمېرې[6]
اوښتو لره پخه کوتر بایده دئ دَ باز یو هنر هیڅ نزده کټمېرې
په جاهل خلق کښ ورک شوه چه عاقل دئ
یو یو بیت به دَ خوشحال پېرى په زېرې

خسته زړه مي چه نګار هورې هورې وئ هو بلبل مي چه بهار هورې هورې وئ
زه ئې ځکه دَ زلفینو په ارمان مرم هر څوک وائي چه ګنج مار هورې هورې وئ
که ته یار غواړې ورځه رقیبان ګوره د ګلابو ګل چه خار هورې هورې وئ
د ښادئ خوان ئې نورُو ته کښېښې غم ئې واړه چه دَ خوار هورې هورې وئ
په هیڅ رنګ ئې اوښته ورځنی نشته لېونی منصور چه دار هورې هورې وئ

---

[1] مطلب ئې پان دی، چه خوله سره کوی.

[2] پټان یې.

[3] مېوه ده چه په غره کښ کېږی.

[4] نادان یې.

[5] دا کلمه په یوه نسخه کښې لېرى لیکلې ده، دَ سیند خاوند کښلی دي، چه لټېره یعنی بله ګرداو بیهوده.

[6] د ښځو حېض راتلل (دریاب، پښتو لغت) .

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټپوسي مي په مردارُو باندِي ګرزي — و هندی[۱] شهند چه ښکار هورې هورې وئ
په ګلونو باندي ګنبت ګاندِي بلبلي — پروانه غريب چه نار هورې هورې وئ
نه په باغ وِئ په راغ نه په بل لوري
د خوشحال خاطر چه يار هورې هورې وئ

ختِکي له ختِکي نه خوند اَخلي — همسايه له ګاونډِی نه پند اَخلي
څه به غم دَ صغيره ګناه هغه کا — چه په غاړه کبيره ځرګند اَخلي
هوښياران دَ نېکخواهانُو وَيل نغوږي — ناپوهان دَ بد خواهانو سند اَخلي
دَ مظلوم اَهونه کانِی د غره سېځي — ظالمان به آزارُونه چند اَخلي
دَ هغه لاسونه مه سېځِي په اور کښ — چه له پښو دَ بنديانو بند اَخلي
که په زړه کښي ډېر غبار دَ غليم پروت وئ — پرې خوروه چه غبارونه شخوند اَخلي[۱]
خوشحال خپلو خوږو شونډُو وته پرېږده
چه طوطا خوږه مزه دَ قند اَخلي

خوږې شونډِي دِ شکري ندئ څه دئ — کښلی غاښ دِ مرغلري ندئ څه دئ
بې له تا چه راته نور مخونه ستائی — دا و ما وته خبري ندئ څه دئ
چه تسخير په تورو سترګو کا دَ زړونو — سيه چشمي سحرګري ندئ څه دئ
چه د زلفو په خنځير ئې مزري بند کړل — هوسی سترګي زوروَرِي ندئ څه دئ
چه د باغ سبري ئې پستي تر قامت دئ — پښتنې په قامت ستری[۲] ندئ څه دئ
وايې نوري ميني ليري کړه له دله — ستا دَ مخ په دور ليري ندئ څه دئ
چه لاشه[۳] ئې دَ خوشحال په زړه څو خېږي
سرې لښتی ئې سرې ښوري ندئ څه دئ

خبر ور څخه نه وم په څه خيال راغله پېري — په لوږو په ځوَرُو دم در حال راغله پېري
د سترګو په جوهرو مي په سی[٤] کښ را ښکاره شوه — په منښکو په ګوهرو مي په کال[٥] راغله پېري
تر مرګ څه کمه نده ما ئې ښه ننداره وکړه — په زور او په قوت په ملك و مال راغله پېري
په زړه چه را په ياد شي دَ ځوانی تلاښونه — د وَاړو تلاښونو پايمال راغله پېري
دَ مخ ده که دَ تن ده که دَ لاسو که د پښو ده — د کل واړو خوبيو په زوال راغله پېري
اقبال په مثال ګل دئ تن په مثل لکه بوټي — په تن باندي چه راغله په اقبال راغله پېري

---

[۱] يعنی زننده.

[۲] يعنی جګی او لوئی.

[۳] لاشه يا لشه يعنی نېښ.

[٤] محشی ليکی چه سی د ابجد په حساب ۷۰ دی يعنی پر اويا کالو می د سترګو ليده لږ سوه.

[٥] محشی ورته ليکی چه مطلب له منښکو تور وېښته او له مرغلرو سپين غاښونه دی، او کال په ابجد ۵۱ کېږی چه پر دغه سن وېښته سپېن او غاښونه وزی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ور درومه آئينې په يَوه کنج[1] دَ مخکي پرېوزه   د کښليو په جمال په خط و خال راغله پېري
چه جونو وَته گوري خجالت ورځي پخپله   په عشق او محبت کښ انفعال راغله پېري
نه ښکار شته نه گزار شته اوس دِ جوړ سلامت گرزي
دَ تورو د غره بزونه، په خوشحال راغله پېري

دا چه وايې چه ډېر مهر په فلانې کړې   په ياري دِ رضا نده بهانې کړې
ستا وصال په دعا غواړم نه ئې مومم   ما په ډېر ورتله راتله ستړي ستانې کړې
زړه مِي ستا وَ تير ته نخښه دَئ قتال!   پرې به کله جوړ دَ غشيو پر خانې کړې
چه جمال وَته دي گورم حيرانېږم   خداي په ما باندِي يوسف دَ زمانې کړې
سحر گر په سحر توري اوبه پرنې[2] کا   تا ځما اوښي په مخ دانې دانې کړې
زه چه شونډِي ستا په شونډُو باندِي کښېږدم   وايم نوشي مي دَ مېو پيمانې کړې
ځما زړه لکه مزرَي وُ خاوند خداي مي   ستا دَ سترگو وِ هوسيُو ته ژانې[2] کړې
دَ خوشحال په دود به ستا ورته پراته وِئ
چه په پښو ئې ستا دَ زلفو زولانې کړې

دا چه وايې چه دا بد کړې يا دا ښه کړې[2]   که رشتيا وايم زه نه يم واړه ته کړې
چه په بين الا صبَعين[1] زه خبر دار شوم   په لحظه کښ څه چاري په زړه کړې
په خطا باندِي عطا په طاعت قهر   چه په وهم فهم نه وِي هغه وکړې
دا چه اوس وَ واړه خلقُو ته رسېږي   چه دِي کړي په ازل دِئ هغه کړه کړې
دَ هر چا په باب چه شوِي هغه کېږي   په هيڅ رنگ به خپل مبرم حکم نور نه کړې
چه ښېگاه ډکي په شهد و په شکر دَئ   په سبا دَ هغو خولو خاوري په خوله کړې
چه هر دم د العطش نارې وهينه   په ساعت ئې د مقصود په رود اوبه کړې
په يوه مځکه يوه باغوان کَرَلِي   عباسي گلوُنه زيړ و سپين و سره کړې
د سحر گټنه ډېره تر هر څه دَه   ځني ځني ورته وېښ ځنی اوده کړې
چه په تور وېښته مغرور پخپل پرهېز شي   دَ صنعان غُندئ ئې خوار په سپين وېښته کړې
آلوده لَړلَي درغَي درگاه ته
هيڅ مي نزده چه به حال د خوشحال څه کړې

دا خونِي سترگِي چه ته لرې دلبرِي   په کشتن به خلقې کاندې ډېرِي
لا به کله ځما خوار طالع مدد کا   چه به ستا سترگِي په ما شِي برابرِي
په حرام حرام راځه چه بوي ئې واخلم   دواړه زلفي په عنبرو معنبرِي
په عارض دي دَ زړه داغ دَ لاله ورکړ   ياسمن دي داَ پېغور کړل سمنبرِي
باز د جال کوتره وَوينیِ پر وَرشِي   ټپوسي باندي پېرې کا لر و برِي
گوره چرته وي په چرته گرزېدلې   چه فراق کړې هونبره اُوښِي را خبرِي

---

[1] کنج د زنگ پرېوزه.

[2] دا بدله په چاپي دېوان کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

محتسب دِ ځنې لیري لیري کرزيِ
مست خوشحال څخه کوتك دَئ د ډنبريِ[1]

دا معنې دِي زورَوري [1]سمِي چېرِي دِي خبري
ځوک چه لب کا سره بیارته ځنې توئي شي سکري
ځوک چه کښېوزي په ويلو واړه وايي خاوري سَري
دَ مشکينو په بازار کښ تويی نه وي مرغلَري
خپلي خپلي شلومبې ستايي چه سلومبې پلوري گجُري[1]
هر هر سکني ئې وَگوره په هنر زَغيرِي زغري
ډېر دِ ښه ووی خوشحاله
بس کړه مه دروِمه ډېر لیري

دواړه شونډي دِ خوږي شکر پاري دئ — دَ گلابو گل د دِ واړه رخسارې دئ
دَ هغه خوني څه باک دَ چا له مرگه — چه په تېغ ئې روغي شوي مناري دئ
چه دِ لاف دَ سپيني خولي کا هغه سر خوري — په دربار دِ دَ سرونو انباري دئ
د خپل يار کره دی گل نشته له باغه — دَ اغيار کره پراته په پشتاري دئ
دَ دردمنو له آزاره وېره وکړه — ورځ و شپه ئې ستا په وربانديِ ناري دئ
شيخه ته راته دَ پند خبري وائې — چه مي غوږ ورباندي ندئ شماري دئ
پدا اور کښ دِ د ما لَمن و نه سوه — په هر لوري رسېدلي شراري دئ
حريفان ډکي پيالي اخلی له ورايه
د خوشحال خټك په بخره نناري دئ

دَ الفت غُندي ئې ته په قامت سم کړي — خداي ځما دَ زړه په سر بانديِ رقم کړي
مخ به چېرى راته سم کړي په ياري کښ — که دا خوي به تل ځما دَ عمره سم کړي
دا گلزار دَ هيڅ گلزار سَرَه سَم نه دئ — چه زلفيني په سپين مخ راته خم خم کړي
در پوهېږم چه مي سر وته په څو يې — که هزار ځله ځما په سر قسم کړي
چه له دم سَرَه مي کښته پورته کرزي — ته په ما بانديِ دا چاري په کوم دم کړي
هم دِي وَوژلم پخپله هم بيا گوره — بيا په ما بانديِ ټتر وهې ماتم کړي
چه په زړه مي کرزيدې هغه خبرِي — کور په کور په هر ديار خوري عالم کړي
دَ هجران ورځې چه کښې پشمار دَ عمر — دَ قضا کاتبه عدل که ستم کړي؟
چه ويار وته تَل غندې رقيبَ! — څه په دا به دَ يار مهر له ما کم کړي
چه دِي سر تر پايه درست په غم کښ ليو[1]کړم
راته وايې اوس خوشحال اوسه څه غم کړي

دَ ځوانی په خوبيه کښ څه شك دئ — د پېریِ عمر درست له عيبه ډک دئ
پرهارونه مي په زړه تازه تازه شي — د ورولي په پرهار باندي نمك دئ
که څه ښه در باندي راشي پر خوښ مه شه — په ښاديِ پوري هر کله غم لك دئ

---

[1] دا کلمه عيناً وليکله سوه، معني ئې حل طلبه ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هیځُ فریار دَ چا د ظلم جور مکړه — په هر چا باندي چه شندي کا فلك دئ
غم ئې بې حکمته ندئ پیدا کړَئ — د نامرد دَ مرد په منځ کښ غم محك دئ
څو چه ډېر ډېر لذتونه ډېر غمونه — ښه هغه چه بس ئې ګېډي ته کنډک دئ
توره چا وته ترِم چه زه ملنګ شوم — ښه خو دا چه مي په غاړه یو کوتك دئ
تفحص که څوک دَ خوږو زړونو کاندِي
د خپل قوم له لاسه ورک خوشحال خټك دئ

د عطار خوني عطار وته اظهار دئ — که جلاد ئې د خطا د د ملك تا تار دئ
خدایه ته مي په ښه مخ باندي مَین کړه — دَ عاشق دَ عاشقی سَرَه څه کار دئ
څوک ئې هونبره مینه کښېږدی په کوکل کښ — عندلیب چه په ګلونو مینه دار دئ
نه لیلی زده نه مجنون زده پدا منځ کښ — یو نازک لطیف رموز باریك اسرار دئ
د هر څه رموز مونده شي په جهان کښ — چه نظیر ئې مونده نشي ځَما یار دئ
عقل صبر و دل و دین ولاړ شه په عشق کښ — خو را پاتو یو ژوندون شه پدا لار دئ
د دې ښبهر دلبر واړه زړُونه سَم خوري — پل به نږدی پدا لوري چه هوښیار دئ
ساقي زه دَ جرعه نوشو غُندي نه یم — ډکي ډکي پیالې راکړه ځَما وار دئ
که دِ وینم په سترګو ستا په یاد مي — شګفته تازه دَ عمر لاله زار دئ
چه سنبل ئې دَ زلفینو نمودار شي — هغه ځَاي دَ تورو مښکو څه مقدار دئ
تا هر ګز دَ چا دَ زړه دلاسا نزده — چه پتا باندِي مَیَن شول تل ئې زار دئ
مګر ستا دَ زلفو نوسي ئې وکاږي — چه مي مات د بېلتانه په زړه کښ خار دئ
دَ سونډک مونډک سیلۍ آحري کیږي — په بلبلو خبر وکړ بیا بهار دئ
په وصال کښ ئې بادشاه دَ زمانې وُ
چه له کښلیو نه جدا شو خوشحال خوار دَئ

وایم له تا ولاړم که په ناسته می ملال یې — کبر لوئي مکړه که هر څو صاحب جمال یې
ولاړم ستا له وره ستا په یادو به مشغول وم — ولاړم له ما نه ځِی دا چه ته می په زړه نهال یې
زه غریب نامرد یم څه و ما وته ګوابښېږې — قهر کړه هغو ته چه دِ سیل دئ یا ئې سیال یې
هېڅ ګناه مي نشته چه مي وژنې یا مي ولې — واړه دِ مستي ده نه ترلي په وبال یې
خدای خو خبردار دئ چه له تا به ئې دریغ نکړم — لږ و ډېر مشتاق ځَما دَ سر که یا د مال یې
تل جور ستم کړه هغه نه یم چه زړه بد کړم
سل جور جفا کړه بیا لېمه د خوار خوشحال یې

د دنیا خاني میري په زور و زر شي — عاشقي په نور څه نشي پخپل سر شي
و عاشق ته نصیحت په مثال څه دئ — لکه اور چه په پوکلو تازه تر شي
کار ځَما او دَ مجنون سَرَه یو رنګ دي — لکه دوه لرګي په اور کي سر په سر شي
چه په دار ئې آبدست کړ پخپلو وینو — کوم سړی به دَ منصور تر ځَایه ور شي
څو به راز دَ زړه پنهان لَرم له خلقه — عاقبت به لوي هلك ځَني خبر شي
په هر باد پسې پرېشان پرېشان جار وږم — که په بوي مي ستا د زلفو سوړ تېتر شي
خوار خاطر مي چه مقیم شو ستا په ورکښي — کله وئ چه ستا له وره ور په ور شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله کله چه په مهر بوسه راکړې　　ستا تر خوله دِ صدقه شهد و شکر شي
چه په غولي ئې نظر وکړم ستا له ورایه　　خارو خس ئې راته گل د پیغمبر شي
زه به هیڅکله وانوړم ستا له کویه　　کور او کلي که همه راته لښکر شي
که هر څو سرَی وېښته چَوِی په پوهه　　چه قضا وربا‌ندي راشي کور و کر شي
دَ یار غم له خلقه پټ لَره په زړه کښ　　که لاله غُندي دِ ویني درست ځگر شي
چه ئې وروځي ور ښکاره کړې خلقو بویه
چه خوشحال ئې دَ کښتیِ قلندر شي

دریاب څه دَ جالې دَپاره نه ځي که څوک وائي　　پخپله رضا دورمي جاله هم ورسَرَه بیائي
په غرونو واوري اوري بارانونه په ملکونو　　له هیچا خبر ندئ چه په موږه هم څوک پائي
په دوولس برجه گرزي نمر پوره په دوولس میاشتي　　پدا خبر دار ندئ چه صیفي دَئ که شتائي
په درست جهان کښ گرزي باد حیران په څلور کنجه　　په هر لوري چه گرزي نا خبر چه څه پیمائي
مېوه غلي گلونه ځني رنگ رنگ نعمتونه　　له مځکي پیدا کېږي مځکه پروته گل ولائي
څلور واړه عنصر چاکران دئ اې خوشحاله
چاکر هغه خدمت کا چه صاحب باندي فرمائي

دَ دانا په حال نادان کله خبر دئ　　چه پخپله نادانِی کښ اوتر دئ
د لېچن په سترگو وځلېده ستوري　　و عالم ته ئې ناري وکړې چه نمر دئ
دا داغونه مي چه ښښي په ځگر دئ　　خو هم ما زده چه مي پوخ ځني ځگر دئ
که څوک خپلي سترگي وساتي غم نشته　　چه په زړه تندر پرېباسي خپل نظر دئ
خداي دِ هیڅوک پدنیا کښ عاشق نکا　　عاشقي پخپل صورت باندي لښکر دئ
لېونَی زړه مي پرون په خندا ولاړ وُ　　راشه گوره چه نن بیا په ژړا سر دئ
چه د فکر مرجونا له بحره وکیښ'
راشه گوره د خوشحال کلام گوهر دئ

دَ چا به څه لره مانِه له بله شي　　نیك و بده په عمل موندله شي
هر چه وَکړِي هغه به وَرېبي　　له خپله لاسه هره کرَله شي
دا خود نمایه محبوبه گوره　　چه کله گل شي کله بلبله شي
کله غوغا کا په خرابات کښ　　کله دَ ذکر په حلقه داخله شي
لون لون ښښوې ئې ډېری دئ　　اول به کومه یَوه ویله شي
نورو خوښیو وته به شا کړې　　که دَ یار دَ میني خوښي دِ خپله شي
شمعي چه ژبه په راز اوږده کره　　ځکه ئې هسي کله وهَله شي
چه زاهدان ئې په زهد مومي　　دَ عاشقانو په آه گټله شي
جفا ئې واړه په وفا حساب کړه　　دَ یار جفا په وفا نیوله شي
که اور در لگی چا ته مه وایه　　چه اور را بل دَئ سینه مي سوله شي
خوشحال فهم کړه مجلس دَ عامو دئ
د منصور پیاله به په منصور نوشله شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا نه زهد پارسائیی دي چه کېږي　　په هر لوري رسوائیی دِي چه کېږي
نصیحت دَ دانایانو لکه باد شو　　دَ وګړي خود رایيِ دِي چه کېږي
هر ناپوه پخپله پوهه افلاطون شو　　څه نابودي دانایيِ دِي چه کېږي
مخ بد رنګ زر و ګوهر زېور پرې پوري　　څه بې ځایه زېبایيِ دِي چه کېږي
نه ئې داد نه ئې دهش نه ننګ نه شرم　　دا دَ خلق کد خدایيِ دِی چه کېږي
دَ رشتیني میني بوي نشته خوشحاله
دَ دروغو آشنایيِ دِي چه کېږي

دَ دنی دنیا دا هسي قرارداد دَئ　　چه ګهي ئې را نیول کله ئې داد دئ
عاقبت به دَ دنیا په غم غمجن شي　　هغه زړه چه دَ دنیا په ښادي ښاد دئ
دَ دوشش نارې وهي دوه خال ئې پرېوزي　　دا دنیا په مثال نر د سړي نراد دئ
له دنیا نه هیچا کام موندلي ندئ　　که شیرین وُ که خسرو وُ که فرهاد دئ
دَ دنیا مثال که وګورې عاقله!　　په حساب لکه اُوبه یا لکه باد دئ
نه اوبه په یوه ځاي کښ قراري کا　　نه دَ باد په یوه ځاي باندِي اِستاد دئ
مبتلا ئې همېشه په زړه محزون دئ　　طلبګار ئې هر زمان په بلا یاد دئ
تر وفا ئې د جفا خویونه ډېر دِئ
ځکه هسي دَ خوشحال ځني فریاد دئ

دَ عاشق په زړه دباندِي بار دَ یار وئ　　خداي دِ نکا چه به لاندي تر بل بار وئ
یَو ځل بیا سر توره مسته را ښکاره شوي　　چه ئې زلفی آوېزاندي په رخسار وئ
ستا په نه لیدن ئې شمار نه ئې حساب شته　　اندېښنې په زړه اړاندي صد هزار وئ
چه تا ووینم تازه غزل انشا کړم　　پرې بلبلي فریاد کاندي چه ګلزار وئ
په درست ملك کښ چه څوک لافی دَ ښایست کا　　همګي دِ لکه سپاندي ستا بخار وئ
ستا تر هر چاري ځارېږم بلا دا شوه　　په ما خوار پوري چه خاندې څوک به آر وئ
تا وَیله چه خپل زړه و ما ته راکړه　　دا خوار زړه مي ستا دَ وړاندي که پکار وئ
زه خوشحال دَ یار دیدن وته تلوار کړم
تل بلبلي ځلبلاندي دَ بهار وئ

دَ ښو غشي ئې کل واړه د لدو زدي　　عاشقان دَ دغو غشیو غم اندوز دي
نن مي بیا په نظر کښېوته مهر شه　　تر لباس ئې شرمنده اهل نوروز دي
په مثال ئې توره شپه دا توري زلفي　　ګلعذار ئې څراغُونه شب افروز دي
په بارخو باندي ئې خرپ دئ د غاښونو　　دا چیچل مي دَ عاشق نو اموز دي
اغوستن لره ئې پاڼی د سوسن دئ　　که دَ نورو جامې روغي شمند روز دي
د کوتری اشارت د دیو مرګ دئ　　عاشقان تر کله تېر بازونه بوز دي
سر تر پایه په لمبه باندي ګذر کا
د خوشحال وَیل پدا سبب دلسوز دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ نادان په یاري څه لره څوک ویاړي — هر زمان ښکاره یاري را ځني غواړي
دَ یاریِ هنر هیڅ ورځخه نشته — که پندونه ورته وایم راته ژاړي
هسي مست بې پروا یار ځما په کار دئ — چه د خلقو پېغورُونه سَرَه نغاړي
دَ رقیب په بد ویل عاشق داړه شي — لکه سپی پخپلو داړو سرې داړي
ډېر می وګانډه ګرېوان د عشق پکار کښي — نور په ما نشي وهل د ګرېوان نماړي
دَ وصال په وخت امان دَ رقیبانو — دَ بهار په موسم ډېر ګرزي غوباړي[1]
هر شاعر څخه تازه مضمون دَ ځان دئ
د ښه لیندي صدقه خوري د ښکار شاړي

دَ همه خلقو نظر پخپل بهبود دَئ — په هر څه کښ ورته څرمه خپل مقصود دئ
چه څه درد دَ عشق لري ترې به ځارېږم — که مؤمن دئ که کافر دئ که جهود دئ
چه خپل یار وَته نظر وَکړم خوشحال شم — تر جمال پوري ئې بل جمال مفقود دئ
دَ یار مخ که په ظاهر له ما جدا شو — په باطن کښ هر زمان راته نمود دئ
دَ عاشق دَ آه له غشي بویه ویره — چه توبري ئې تمامي زهر آلود دئ
دا آسمان چه سراسر کبود لیده شي — پرې پوهېږې پورته لاړ دَ زړونو دود دئ
بیا ځما طالع مدد وَکړ په خداړو — چه رقیب دَ یار له وره نه مردود دئ
دَ جهان ښادیِ کل واړه ځما دئ — غم مي کل واړه په بخره دَ حسود دئ
دَ خپل ور خاوري که ورکا ځان ئې واخلي
دَ خوشحال خټك پدا سودا کښ سود دئ

دَ خاطر مي له اندوهه نه څه ننګ دَئ — که ئې زده چه دا ښادیٔ ساعت یَو درنګ دئ
لا مي یو خدنګ له زړه وتَلي نه وئ — بیا ځما په زړه نوبت دَ بل خدنګ دئ
هر سحر په ما له ورایه تېغ وکښلي — خول په سر یېښي راځي په نیت دَ جنګ دئ
تر چشمانو مي اوره ګټه بې نمه — تر محنت پوري مي غر لکه لا سنګ دئ
په خروار عیش و عشرت کاندي وګړي — خو د ما دَ زړه په بخره عیش تنګ دئ
ما دَ زړه په سترګو رنګ د زړګي وکوت — همګی دَ غم په سرو وینو کښ رنګ دئ
دا اسمان چه پاس په سر باندِي څرخېږي — په چا چتر مرصع په چا پلنګ دئ
دَ دنیا په لوئې څه باور خوشحاله
پرُون دَور دَ خرم[2] نن دَ اورنګ دئ

دلربا خوبا وربل دِ تېر و بېر دئ — هو هو تار ئې دَ عاشق تر زړه چاپېر دئ
دَ اوزبك تاړاک مي هم دا هسي نه وئ — لکه ستا د سترګو تاخت په خوارو تېر دئ
د ما زړه چه دَ مزري تر زړه تېرَي کا — ستا دَ سترګو وَ کبلَیوُ وته زېر دئ
هغه راز چه به ما تا سَرَه تنها کړ — نه به هېر شي له خاطره نه مي هېر دئ
د غمزې په تېغ ومرم خوني مي ته یې — بیا به وایې چا وهَلي په شمشېر دئ

---

[1] یعنی د خره مچ.

[2] خرم: شاه جهان، چه خپل زوی اورنګ بندی کَی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ خوشحال و مرگ ته څه توري وکاږې
دبنو ناوک دِ هم ور لَرَه ډېر دئ

دا کلام مي دئ هغو ته چه په هوش دئ   نصيحت ته ئې نيولي دواړه گوش دئ
په ټکي ټکي جامو کښ که لويي ده   دَ سپلمی ملخي هم الا چه پوش دئ
دَ مردانو دَ خپل شرم کاروبار دئ   نور ئې هر څه له خاطره فراموش دئ
دَ زنانو په حساب دِي مردان مشه   چه له زېبه له زينته هم آغوش دئ
شړئ ور پښتون به سل په ډکه يوسي   کشمېرى چه بغرگ شالونه ئې په دوش دئ
هوښيارانو څخه ډېره هوښياري ده   په مجلس کښ چه سامع نشته خاموش دئ
په هغو ئې دَ جهان ښادي پېرځو ده
چه په غم کښ دَ خوشحال سَرَه په خروش دئ

دا ويي ځما دراز دئ   دا منزل دور و دراز دئ
تازي سوار دئ پکښي پاتو   ځُه ټټو څه ټټو تاز دئ
دَ نائي ډېره ناسازه   دَ بل ډېرى وته ساز دئ
دَ دانش کښېدې بويه
نه دَ سرو زرو طراز دئ

دَ کمال لافي دِ نکا نا درستي   چه تلقين ئې دا کامل نه وِئ آخستي
دانشمند دَ معما په علم پوه دئ   دَ ابجد په حساب څه خبر نا لوستي
هيڅ کمي و ځان ته نه پرېږدي په ژبه   دَ کردې په کار کښ غوڅ په گيسو سکښتي
دَ دانا تر سر مي دُر گوهر نثار کړي   دَ نادان په سر مي پنډ دَ خاورو لوستي
ارادت ئې بر سېرن په وراندي نه ځي   دَ خپل پير په عيب سر شه يقين سستي
دَ ململو قدر چا وته ښکاره دَئ   چه ململ ئې همېشه په تن آغوستي
په هغې يارئِ څه باور خوشحاله
چه پيوند ئې په وېښته سَرَه آمستي[1]

دَ يار غم کله اغيار وته وَلاړ دَي   دَ يار غم خو هم خپل يار وته وَلاړ دئ
د هغه بادشاه له ملکه عالم تښتي   چه د ظلم و آزار وته وَلاړ دئ
بې همت سړى له هر کاره غرېږي   همت ناک سړى هر کار وته وَلاړ دئ
د هغه شاعر مخ تور شه چه په طمعه   و هر وَر و هر دربار وته وَلاړ دئ
خلق هيڅ را خبر ندي چه په عشق کښ   څو فکرونه و ما خوار وته وَلاړ دئ
چه دِ توري زلفي ووينم حيران شم   په حيرت سړى تور مار وته وَلاړ دئ
په بورجل باندي دِ هسي نا قرار شم   لکه څوک چه و گلزار وته وَلاړ دئ
ليوني خوشحال په نن دَي ديدن ورکړه
د سبا فکر هوښېار وته ولاړ دئ

---

[1] محشی ورته ليکلی يعنی تړلی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا ستم چه خپل آشنا دَئ په ما کړئ نا آشنا سړی به نه وئ په چا کړئ
په یاریٔ دِ ئې هیڅوک غلط نشي وار په وار ئې درست عالم دي تر شا کړئ
گوره سر به ئې په رندکه په زاهد شي د غمزې خنجر ئې اوس دئ تر ملا کړئ
دَ مخ خال ئې تور تارو دَئ په گلزار کښ دَ زړه باز مي دَئ نظر پسې وا کړئ
خدایه ته ئې دَ زړه مهر په ما وکړه چه دِ زه په ظالم یار یم شیدا کړئ
دَ فراق غمونه هسي را پسې دئ درسته شپه ئې و ما خوب ندَئ را کړئ
زه به ولي دَ ښه مخ نندارې نکړم نندارې لره ئې زه یم پیدا کړئ
یَو وصال دَ ښو یارانو بل هجران دَئ
چه خوشحال ئې په خندا په ژړا کړئ

دَ تقوا لافي وهي دَ صادقی په قاضي ئې گواهان تېر دَ فاسقی
په رشتیا خبرُو هم متردد یم په وسواس کړم دَ عالم منافقی
دا چه وائي څوک به هست کړم څوک به نیست کړم سکه دعوا کاندي سړَی دَ خالقی
که عذرا په ملك کښ شته مخ دِ ښکاره کا زه په تن کښ زړه لَرم دَ وامقی
آدم زاد په تفاوت سَرَه پیدا دي یَو په بل تېري لَري دَ فایقی
دَ بزرگانو په مسند هغه تېرَي کا چه لري واړه اسباب دَ لائقی
ننگیالیو سَرَه وېره دَ سر نشته سر سړی پرېکا دَ خره په سارقی
نمر په گوته پټاوه نشي خوشحاله
هېڅ منکر مه شه دَ خپلي عاشقی

دَ هغو چه گرزېدَنه ستا په تل شي ستا په تل به ئې آخر سرُونه تل شي
ستا چشمانو مي زړه یو بڼو قبل کړ دَ هغو به څه احوال وِئ چه قبل شي
دَ وصال دَ ناوي مهر څه دَئ غم دَئ هغه هم واړه یکباره معجل شي
عشق یو څه دَ مزري برېت دی په کوگل شي دَ رنځور ئې په څو ورځې رنگ بدل شي
ښایسته که هر څو لافي دَ ښایست کا چه ئې ته په نظر کښېوزې نور خجل شي
یو گلزار په یوه درنگ کښ شگفته شي چه ئې زلفي په بارخو باندې وَلَول شي
تر هرر حرف ئې دَ خطا نافې ځارېږه
آفرین دِ د خوشحال پدا غزل شي

دا چه گرزي کښېني پاڅي پایڅې لنډې[۱] شانکي وَهِي در بلي څربي لنډي
دا همه واړه زهزن د طریقت دِي خپلي خوني لَرهَ ورِي پردیٔ گنډي
نیك و بده چه و چا وته رسېږي پخپل ځان تري دا دواړه په بوېنډي[۲]
د عالم رخنې تره په سبا دَي مره خبر نه دَي دا گیدي[۳] له خپلي انډي

---

[۱] دا بدله عیناً وکښله سوه اکثر ابیات ئې حل طلبه دي.

[۲] په بله قلمي نسخه کي بوېنډ کښلي دَي.

[۳] گیدي سید راحت په معني دَ خره راوړي دي یعني دا خر له خپله انډي (بار) خبر نه دَي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورنځور ته ورکوه صحت په نذر[1] کښلي زوي[2] په دروغ ورکړه و شنډي
قتلولَي ورکولَي باور وکړه چه هم دا دِي په دنيا کښ دَ دين خنډي
چه به بې خداي يقين په نور څه کاندي د هغو دَ ايمان يو ورې شيطان ونډي
عالم کفر ته وباسه په زمان کښ دَي تر خپل ايمان وتلي لا په څنډي
شرعَ منډ۰[3] د بني ده چه ولي دَي يو قدم په بل سر نه درومي له منډي
دا ئې ذکر دَ کامل نه دَي اخستي لکه خرونه نارې شوري[4] وهي ترنډي
لا به کله دا سګان وژنې خوشحاله
چه به دا ثواب حاصل کړې پنډي پنډي

دا سړی خو په ادب سره سړَی دئ چه ادب ور سَرَه نه وئ نور څاروی دئ
چه وفا ور څخه نه وئ سړَی نه شه تر هغه نه په وفا کښ بهتر سپی دئ
عادلان می دَ جنت دَ ګلزار ګل دئ ستمګر مي دَ دوږخ دَ اور لرګي دئ
سپی چه چا سره آشنا شي چه بر وَخورِي و هغه ته ئې ټم نه وِئ څو ژوندي وئ
دَ انصاف د ښبتن غم دَ دوږخ نشته دَ انصاف مي تر طاعته لا پرخی[5] دئ
په ښه خوي دَ سړی قدر قيمت کېږِي بد خصلت سَړی يا د يو دَئ يا پېړی دئ
چه ئې علم هنر نه وِئ ځَني تښته بې هنر سړَی که وګورې لا شي دئ
چه په پند په نصيحت دِ بندي نشه تور زنجير ور لَره بويه که مزري دئ
په روا په ناروا دَ ملحد څه دئ په مذهب دَ ملحدانو کوکري ورَی دئ
دَ راحت په وخت دَ يار تجربه نشي چه محنت در سره واخلي يار دِ دَئ دَئ
هر زاهد چه زهد واخلي بې مرشده
دَ خوشحال ختټك په پوهه تش ملخی[6] دئ

دواړه شونډي دئ شراب پرتګالي دئ په سره والي له ياقوتو په سيالي دئ
په سپين والي په ښايست په زېبايَی واړه غاښ ئې مرغلري لآلي دئ
په ښېوه ښېوه چه پل کښېږدي په لاري کښلي پښې ئې دَ ګلزار په پايمالی دئ
په کاليو سَرَه مخ ښايسته کېږِي ستا په مخ ښايسته ستا دَ مخ کالي دئ
په طلب په استغنا چه تجربه شول عاشقان معشوقي دواړه جنجالي دئ
نن هغه سړی که غواړم مونده[7] نشي چه خوشحال د ما دَ زړه په خوشحالي دئ
هره چار ئې قبلوه که پرې مېَن يې ښايسته کله له خياله نه خالي دئ

---

[1] دا کلمه په ټولو نسخو کښ نظر راغلې ده مګر ندر به صحيح وِي.

[2] کښلي زوي ورکوه دروغ د شنډ.

[3] دې کلمې ته محشي لار ترجمه کښلې ده.

[4] دا کلمه په هره نسخه کښ جلا املا لري.

[5] د ضرورت نه زيات (درياب، پښتو لغت)

[6] پلی دی.

[7] نه ئې مومم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ورېښمينو نهاليو دِ نور خوب کا   دَ کوڅې خاوري ئې ما ته نهالي دئ
دَ فراق په وخت د ما سترګو ته ګوره   په ژړا ژړا شېبې ښنکالي دئ
تل ژړا نارې بلغاکي خوب په څو کا   چه ميشته دَ فراقجن په حوالي دئ
زه دَ مستي په پېزواند باندِي مَين يم   که دَ مخ کالي ئې غوره غوټيالي دئ
نوم ئې مه اخله خوشحال وته په ژبه
مخ ئې تور که په ياري کښ ټېټالي دئ

دَ هوښيار دَ نادان هونبره تفاوت دئ   څو دَ مځکی دَ اسمان په منځ کښ وت[1] دئ
نادان څورب فراغت ګرزي خوښي کا   هوښيار تل تر انديښنو لاندي چت پت دئ
که په ما باندي څرخ خوری پروا ئې نکړم   د هر هر کله دانا سره په ښنت دئ
که حاتم شي يا رستم شي خوله ئې ګوره   چه ئې لافي د خولې وکړې نور انډت دئ
عشق يو مست هاتي وَلاړ سَرَه ښورېږي   دا په ځان خوني عاشق ئې مهاوت[2] دئ
چه دِ کم اختر پرې وشو لوي به هم کړې   چه خيرن در څخه نشي دا يوخت دئ
څوک د بل د کورته[3] خوري ور پسې ګرزي   چا خوړلي به درست عمر ښکار د ګورت دئ
د تحصيل او د ترتيل بلا په ده شه   چه ملا د حق ګويی په کار ساکت دئ
حاجي ولاړوُ و مکې ته راغي ده مي   په دروغو په حرص ډک کړئ کت دئ
چه ديدن ئې دَ ګلرويو سَرَه کېږي   مي دِ خوري نوروز دِ کا بهار ئې نت[4] دئ
چه په کور کښ ئې کښېږدي په چا ئې نه خوري   خدايه مال ئې و ما راکړه چه معنت[5] دئ
چه کردار ئې موافق د ګفتار نه وئ   هميشه دَ دروغجن په ږېره ډت دئ
دَ باطن په سترګو ګوره هغه مخ ته   ظاهري نظر دَ نمر په ليدو تت دئ
دَ خوشحال کلام شيرين دئ تر نباتو
چه په خوند ئې خبر نه دئ ورته کورت دئ

دَ سوخته وو، يو وصال دئ   چه هجران پکښ محال دئ
دَ يار غم چه معشوقه شي   نور ئې وصل لا يزال دئ
که هزار پردې تر منځ وي   هغه واړه اتصال دئ
چه راځي دَ يار له لوريه   ورته بس هغه شمال دئ
چه په عشق کښ ئې سوخته وئ   ور ښکاره هغه جمال دئ
دَ هغه بيلتون له کومه   چه تل خوښ دَ يار په خيال دئ

---

[1] يعنی سوری او درز او فاصله.

[2] دا کلمه هندی ده يعنی فيلبان.

[3] يو قسم پخکړې چه د اربشو د اوړو او شوملو نه جوړېږی (درياب، پښتو لغت)

[4] يعنی غنيمت.

[5] دا کلمه عيناً وليکله سوه په ځنو نسخو کښ مغت راغلې ده تحقيق غواړی که داسی سی معنا ورکوی، مال ئې و ما را کړه غنيمت دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مخ دَ یار گوره په تیل[۱] کښی
دَ خوشحال خټك مثال دئ

دَ فساد فکر نشته خداي حاضر دئ　　خپل ساعت به تېروم عمر آخر دئ
اطاعت دَ اولو الامر ځکه نکړم　　خلیفه د زمانې په زړه کافر دئ
پلار ئې ووژي په بند ورونه په توره　　په آزار دَ مومنانو بهادر دئ
دَ ابلیس غُندي مکرونه ئې په زړه کښ　　په فریب کښ تر ابلیسه لا ماهر دئ
په باطن ئې ودانی ته نظر نشته　　په ظاهر که ودانیِ ته ناظر دئ
دَ چا زړه به ځني روغ په دنیا نه وئ
د خوشحال خټك چه چاود ځني خاطر دئ

دا دنیا ده چه پدا کښ څه موجود دئ　　دَ دنیا سَرَه همه واړه نابود دئ
بد هغه چه ئې نظر په سود و زیان دئ　　ښه هغه چه نه په زیان نه ئې په سود دئ
نه محمود شته نه ایاز دور ئې تېر شو　　په جهان پاتو خبري دَ محمود دئ
د خپل دین د خپل ملت سیله ثنا کا　　مؤمنان دِئ که ترسا دِئ که جهود دئ
تربیت ئې له فلکه دَئ موندلَي　　که پوهېږې چه دا درې واړه موجود دئ
که آفتاب دئ که ماهتاب که واړه ستوري　　ورځ و شپه په عبادت کښ دَ معبود دئ
پخپل حکم به ئې بیا سَرَه تازه کا　　دا هډونه چه په مځکه کښ فرسود دئ
آغوستن که ئې زربفت وِئ که شړیه　　پدا دواړه توکه ښه سرِی خوشنود دئ
که دَ لیري که نیژدې شمارونه مکړه　　چه به درومي یا را درومي واړه زود دئ
په قیامت په بل ژوندون چه شك گمان کا
شگ پرې مه راوړه خوشحاله چه مردود دئ

دَ هوښیار غلطي نه وِئ او که وئ خو دَ خندا شي　　پخپل عقل غره مشه که غره شې حیف دا شي
دَ دنیا مینه ډېر مکړه دَ دنیا مینه څو ډېر کړې　　و زړه ته به دِ هونبره ډېر غمونه را پیدا شي
قربان ئې تر همت شم ځني هسي لیوني شته　　که تخت د سلطنت وِئ پرې دَ دوي کله پروا شي
چه ستا نصیب قسمت دئ که طلب ور پسې نکړې　　په غېږ کښ به دِ واړه خواه ناخواه در لَره راشي
دَ یار دَ زړه ساتنه په مثال دروغ کالي ده　　هیڅ حال د کالي نه وئ که پیوند دَ کالي بیا شي
چه باز دِ پرواز وکا په طلب ورپسې گرزې　　که بخت مدد کاري کا چه ئې ونیسې بیا ستا شي
نادان دئ که هوښیار دئ له هر چا نه عقل اخله　　یا تور عشي خطا کا دَ هلك غشي رسا شي
چه دئ وخوړ هغه ستا دئ مال چه نخورې[۲] بلا دا شي　　په مرگ یا په ژوندون به په نصیب گوره دَ چا شي
مدد د طالع بویه چه هنر سَرَه همراه وئ　　هنر به سود ونکا دَ طالع که درته شا شي
په زړه کښ خپل غرض دئ چه هیڅوک ځني خلاص ندئ　　یا یافت دئ یا نیافت دئ چه خندا شي یا ژړا شي
خپل ځان وته ئې وائي خوشحال دا خوږې خبري
حلوا ده د نباتو　که تر خوله دِ دا حلوا شي

---

[۱] تیلې یعنی اورلکیت یا کوگړ (درياب، پښتو لغت)

[۲] تحویلدار یې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دنیا بده بلا ده چه و ما وته ښکارېږي　　په دې له خپله پلاره سکه زویه وېزارېږي
چه څوک و بله خپل دئ ولي فهم فکر نکا　　چه مرگ شته په دنیا کښ سره ولي نه ځارېږي
په هر لوري چه گورم و عالم وته حیران شم　　وینا د هیچا نده په دنیا سَرَه خوارېږي
و بل ته توره واخلي پدا کار کښ ډېر حیران شي　　چه خپل دِ په بدي شي ستا وَ جنگ ته تیارېږي
چه بخت را سَرَه مل وُ مار به مار ته څومښکی شو　　چه بخت و ماته شا گړه څومښکی راته مارېږي
دنیا دَ مست هاتي په خوي خصلت ده که ئې گورې　　چه یو مهاوت ومړ بل ئې شاته تیارېږي
عالم عالم غمونه چه خوشحال وینی له خپلو
غم خور ئې که پیدا شي خپل پردي ته به شمارېږي

دَ ناکس دَ تربیت سَرَه څه کار دئ　　دَ سنگیر دَ زراعت سَرَه څه کار دئ
که خپل پلار ئې په ډېر مهر ورته وائي　　دَ نادان دَ نصیحت سَرَه څه کار دئ
که تر ملا ډکه درسته په ښه آس سپور شي　　دَ نامرد دَ شجاعت سرَهَ څه کار دئ
ورځ و شپه دِ په آرام باندِي تېرېږي　　دَ بې ننگ دَ حمیت سَرَه څه کار دئ
په پالنگ که درته کښېني کښلې حوره　　د نامرد د ښه صورت سره څه کار دئ
د گاوزو ور مېږونه مزري نموړي　　د گیدړو د قوت سَرَه څه کار دئ
چه هوسیه په میدان وهي تازیان دئ　　دَ کوټه د دې حالت سَرَه څه کار دئ
فصاحت دَ باغ بلبلو څخه غواړه　　دَ کارگه دَ فصاحت سَرَه څه کار دئ
چه له ځایه یې په بخره سلامت شو　　د زاهد دَ ملامت سَرَه څه کار دئ
درومه هر لوري ته گښت کوه خوشحاله
دَ رندانو دَ خلوت سَرَه څه کار دئ

دا دروغ دَئ چه په ستوریو سود و زیان شي　　سود و زیان واړه په حکم دَ سبحان شي
که دَ رنگ خوبی ئې شته لوئي له کومه　　دَ کاغذ گلونه هم دَ گل په شان شي
زمانه په طبیعت دَه دَ هلکو　　هلك تل چه و چا ورکا ژر پښېمان شي
دَ دنیا اقبال چه مخ کا وَ نادان ته　　دانشمند ئې دَ خبرو نه حیران شي
دَ منصب سَرَه دَ ما خبري دُر وې　　اوس راضي یم که په چا باندِي مرجان شي
گوره کومه چار به کانده مخ ښکاره کا　　دَ عالم خبري ډېري تر دا میان شي
دا دنیا لالچ څو ډېر اندوه ئې ډېر وئ　　چه ئې ډېره ټولَوي ډېر پرېشان شي
دانشمند څخه چه مال دَ دنیا نه وئ　　وَ عالم وته په مثل دَ نادان شي
زه خوشحال خټك هغه یم قدر نشته
دا مي واړه له افغانو نه افغان شي

دا مستي به دي تَل نه وِي څو به گرزي　　په خمار سره اَوُښتي سترگي سري
که بې شماره خزانې کړي سَرَه ټولي　　دَ دنیا ارمان به بیا وَگور ته وري
ستا پخوا دَ طبیلو څښتن وگوره　　چه په کور باندِي ئې گرزي غوا و خري
همېشه وایي فاني دنیا گنده دَه　　که گنده دَه ولي نه تېرېږې ترې
په دنیا څو ډېر مین هونبره غمجن شِي　　جگي جگي راشه مکړه مینه پري

(c) ketabton.com: The Digital Library

يَو غفلت بل جهالت دريم شهرت دَی
دَ خوشحال دَ خان بلا دِي هم دا دري

دا يم راغلم پدا عمر چه می ويني — زلمی توب را څخه يوور ږېری سپيني
يَو دا ښکار بل دَ کتاب بل دَ دلبرُو — په جهان کښی نوری نشوې دا درې ميني
دَ همت جامه مي سپېنه پاکښيزه ده — پرې دوستی دَ زرو څه وه لکه ويني
شېخ ملا زاهد عابد ور خبر ندئ — چه په زړه کښی دَ عاشق دي دلنشيني
که ټېر وَهې له تيرِی گمان مکړه — چه به مهر په تا وکا زړه سنگيني
دا دوو گَونو مراد کل درکا په غېږ کښ — په خندا چه در کنار شِی مه جبيني
نور به کوم ارمان دا گنج دَ کنجينې کا
چه په غېږ کښ ئې نيولی تن سيميني

دَ باطن په تجلي ظاهر صفا وِئ — دَ بد ذات په آشنائي کښ سل جفا وِئ
لکه نوم چه دَ کيميا دَ عنقا اروې — تر دا دواړو نه نايابه لا وفا وِئ
د ناکس سړی نه زر خبري واروې — په يَوه وينا ئې کله اکتفا وِئ
د دې دور په يارانو غلط مشه — مخامخ ئې درته مخ قفا قفا وِئ
دَ هغه طبيب طلب کَوه خوشحاله
چه دَ مخ په تجلي کښ ئې شفا وِئ

د ما کومه اندېښنه ده که ما پرېږدي — ته به نوم د بې وفا په خپسر[1] کښېږدي
زه يو هسي يار لرم که مي روزي شِي — که صفت ئې درته وکړم و به رېږدي
ته سرِی يې که څاروي يې رنگ دِ ورک شه — د بهار په سرو گلونو باندِي پښې ږدي
ما په ډيرو سټو اور دَي لگولَي — په دا څه که څو خسرې باندي کښېږدي
زه چه ستا په دا اُوږدو زلفو مين شوم — لا به څو دور او درازي راته بلېږدي
د خوشحال خاطر په مثل سجنجل شو
واړه ته د خپل جمال نخښې بکښې زدي

دا څه بارخو دي ستا دَ تورُو زلفو لاندي — پروتي دي په گلو د سنبلو پاڼي تاندي
تل ئې په طلب وم آخر خوښ له خپله بخته — هسي يار مي بيا مونده چه عالم ئې کيسې[2] کاندي
قيس وُ که وامق وُ که فرهاد وُ که خسرو وُ — هر چه عاشقي کا[3] سل رحمت په واړو باندي
نور خلق فاني دِي که باقي دِي هم هغه دِي — هر چه په فاني دنيا يادېږي ورد ستور ړاندي
نوري کيسې څه دي و خپل ځان ته نصيحت دَي — شمع ته نظر کړه خود[4] به وژاړې چه خاندي

---

[1] دا کلمه په ټولو نسخو کي دغسي ده، په بوه قلمي نسخه کښ محقي ځان ورته کښلي دي، ممکنه ده چه مخفف د "پخپل سر" وي.

[2] دا کلمه په ټولو نسخو کي دغسي ده، يا به کيسی وي په معني د معما او چيستان، يا به مفغن د قصې وي.

[3] هر چه عاشقان دِي.

[4] خو به وژاړې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته ګوره په چرته، زه خوشحال په کوم ملکونو
پاس په زړه پرتې دي ستا د تور وربل پیاندي

دواړه سترګي مي چه ستا په لور دوخته شوې   په لمني کښ مي اُوښي اندوخته شوې
په مانړي مانړي ئې خوره مزه ئې اخله   ته ځما دَ زړه په وينو آموخته شوې
په لکونو په کروړونو دِ بها دئ   دَ يوسف غُندي په سهل فروخته شوې
ما وې ته ځما دَ توری شپې څراغ يې   ولي تلې په بله خُونه افروخته شوې
چا دا اور در لګولي دَئ خوشحاله
چه لاله غُندي دا هسي دلسوخته شوې

ډېر مئين په تازه مینه سره تېر شيْ[1]   په هجران ئې خوړ ژوندون زهر ګنډېر شي
لا يو غم مي تمام نه وئ څه نصيب دَئ   چه ناڅاپه نور غمونه را برسېر شي
زه په وير دَ معظم په غم کښ ډوب وم   خبر نه وَم چه طاهر به تېر و بېر شي
لکه ډېره دَ طاهر نوې په زني   دَ هر هر وېښته ئې غم را باندي ډېر شي
خدايه هسي غم بل ما ته پيدا مکړه   چه په ده مي طاهر خان له دله هېر شي
"طاهر وَ مړ په شباب کښ" دا تاريخ دئ
چه به کال دَ ده وَ مرګ ترې را برسېر شي

راستي لاره ده بادشاهي   پکي نشته ګمراهي
دَ رشتينو پروا نشته   دَ جهان په بد خواهي
دَ رشتينو سره مَل وي   تل نصرت دَ آلهي
دَ رشتينو ځاي جنت دئ   دَ قرآن په ګواهي
بيا به نه مومې خوشحاله
په راستي کښ تباهي

رفتار ئې مستانه دئ   په غمزه کښ يګانه دئ
دا پسر په لب شکري   چه هر غاښ ئې دُر دانه دئ
که په سترګو ئې نظر کړې   کل له نازه همخانه دئ
که و مخ وته ئې ګورې   لاله ګل ئې نښانه دئ
پدا پېچ و تابو زلفو   چه دَ مښکو خزانه دئ
لا ئې پی ځاځي دَ شونډُو   په هر کار کښ فرزانه دئ
ځما ځان تر ده فدا شه   چه هم ځان هم جانانه دئ
نه چه زه په ده مئين يَم   دَ همه خلقو ستانه دئ
خپل صورت ستائی پخپله
دَ خوشحال زبان بهانه دئ

---

[1] دا بدله خان دَ خپل زوی طاهر په مرثيه کښی ويلې ده، په آخر بيت کښی "ظاهر و مړ په شباب کښی" دَ ابجد په حساب (۱۱۳۰) راځی، چه دَ مړينی کال ئې دَی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

رنگ دِ ورک شه بده روې   را پسې يې سينه سوې
له يوې فتنې دِ خلاص شم   را پيدا کړې بله نوې
ستا غمونه هسې ټوغ کړم   وکښې نه شمه سيلوې
چه اوده وې هونبره ښه وې   کشکه تل وَي اوده شوې
پرې به کله باران وشي   چه به و ټوکېږي سوې
فصل نه کوي خوشحاله
څو پټې نشي په يوې

را ښکاره دِي د دې دور لنډ لستوني   پردي مال وته اوږده لاسونه موني[1]
که په باغ ئې دَ يتيم دَ کنډي گډ کړې   دَ انگورو به خواږه ړنکوري چوني
دَ خوږو مزه پوښتي بزه ئې هېره   ښې ځربي لنډي وهي ور باندي سوني
کله سر په سينه ومنډي سرگي شي   کله سر موږي دَ مار لکه سربوني[2]
چه په ښهر په اولس کښ ساده هېښ وئ   ورځ و شپه پرې حواله وئ لکه کوني[3]
پخپل ځاي لکه شا خوږي خر خوله خشکه   په بل کور لکه آس په راتب پوني[4]
که څه کار دَئ دَ رندانو دَئ خوشحاله
چه ظاهر باطن ئې دواړه دئ مخ روني

راشه گوره نامردان بلا وَهَلي   دَ بري ميدان پرېږدي لري ته زغلي
دَ اسمان دَ پاسه گنبت نندارہ نکا   کوز د مځکي د تلی په منځ کښ ملي
کم دليل دِ دَ سر دواړه سترگي وخوري   په تور تم د جنازې سره ځملي
مره هغه چه نه ئې نوم نه ئې نښان شته   تل تر تله په ژوندون پائي ښاغلي
څوک پخپل پټي کَرل کا دَ اغزيو   چا پخپل پټي گلونه دِئ کرلي
پسينه کرله هونبره فائده نکا   چه په وخت کرله وکا بر آخلي
دَ کرلو وخت آخر شو تخم لَږ دئ   خوار هغه چه ئې له کره لاس ختلي
چه محنت په ځان قبول کا راحت مومي   رنځ و گنج سَرَه دا دواړه دِئ تړلي
چه لذت شهرت ترک نکا ولي ندئ   اولياء ندئ دَ نفس په خوښي تللَي
دَ هوا ترکَول عروة الوثقی دي   درويشان پدا وَيل دِي پوهېدلي
چه دَ نفس د ظلماني کوهي را ووزي   دَ هغو سترگو ملکونه دِي ليدلي
درخانی پکښي يو آدم خان خوښ کړ   يوسف زئي ځوانان ډېر وه سپاره پلي
څو مخلص تمام خالص نشې خوشحاله
خطر ونه دِي چا پېر در جار وتلي

---

[1] سرمايه، رقم.

[2] موش خرما، خړ رنگه ځناور چی د مار سره جنگ ئې ډېر مشهور دی.

[3] گنځی.

[4] ميده شې، ووړ شې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډېر مين وه چه ئې لافي کړې د ميني — په ارمان و بله تېر شول که ئې ويني
څوک چه يار په اوښيو ژاړي ژړانده — ژړا دا ده چه ئې وژاړي په ويني
دَ رشتيني ميني کار خو دا خپل زړه دي — دروغجني ميني غواړي توري سپېني
دَ مجنون او دَ ليلى مينه رشتيا وه — دَ پروېز او دَ فرهاد او دَ شيريني
ستا په رنگ به په جهان راغلي نه وي — په جهان که ډېري تېري دِي رنگيني
توري سترگي دئ شهلا نرگس دا باغ دئ — توري زلفي دِ سنبل دي مخ نسريني

له د يو خاورُو نه چه گل زېږي خوشحاله
دا پدا چه تل ور درومي مه جبيني

راشه گوره څه کارُونه درنگ په درنگ شي — په ساعت دَ دنيا چاري په بَل رنگ شي
واړه وَسوځي په اور کښ خبر نه يم — بيا له کومه را پيدا هونبره پتنگ شي
لا به کله مخامخ را سرَه خاندِي — چه کاته ئې گه گهي راته په څنگ شي
چا وَيل دَ کښبليو جنگ پسې آشتي وئ — ولي ما سرَه آشتي نکا په جنگ شي[1]
په هر چا باندِي ئې زړه دَئ لکه ژاوله — خو په ما باندِي چه راشي زړه ئې سنگ شي
حال دئ وگوري د ما بيا دِ آهنگ کا — دَ هر چا په عاشقى ته آهنگ شي
په فراق دَ مهوشانو لا چينه دئ — که روان څما له دواړو سترگو گنگ شي

تا په خپله رضا وينو په غوره
اوس دِ ولي دَ خوشحال دَ يارى ننگ شي

راشه لېونى شه چه دئ نور خلق غم خور شي — څو چه هوښياري کړې غم به لا درباندي زور شي
هيڅ پرې نه پوهېږم چه دَ چا وَيل رشتيا کړم — سل رنگه خبري پدا منځ کښ لور په لور شي
صبر دَ دردمنو زړونو هر کله اثر کا — خدايه لا به کله دَ غماز سرى مخ تور شي
زر هنر وکړه نصيحت په کوم حساب دئ — هر چه ځائي خوي دِئ فکر مکړه چه به نور شي
يو هندو بلا دَئ چه په مکر ټيکه کښېږدي — څوک به ترې خلاصېږي هغه ځاي چه درې څلور شي
سپين جمال دِ گوره ښايسته په تور خالونو — تل په کښبيده باندي ټکى دَ انځور شي
درسته شپه مي تېره په فرياد او په نارو کړه — شپه ئې دَ هجران وه سور پالنگ په ما سور اور شي
غير بېگانه چه اخلاصي شي ورور هغه دئ — ورور چه بېگانه شي راته وايه کله ورور شي

ډېر دِي په دا چم کښ چه پټ پټ دَ ميني لاف کا
ولي اوس يوازي وَ خوشحال وَته پېغور شي

را ښکاره چه دَ دلبرى وَ مخ خال شي — لکه ښکار دَ ښکاري ولگي خوشحال شي
په څو ژبي شاعري په جهان کېږي — دَ هر چا ثنا صفت دَ ښه جمال شي
دنيا دار کره چه نه وئ ښې دلبري — اور دِ پوري دَ دنيا په ملك و مال شي
په وصال دَ سمنبرو زړه تونگر شي — چه ئې نه ويني په سترگو خوار کنگال شي
چه عاشق دَ معشوقې په عشق کښ غرق شي — جدائي له منځه ولاړه تل وصال شي
ارمان دا دَي چه به زه همېشه نه وم — همېشه به سره گلونه کال په کال شي
دَ گلونو وخت تېرېږى ساقي گرم يې — که دَ جام په راکوَلو دِ اهمال شي

لکه باغ چه په گلونو مالا مال دئ
د ما جام دي په شرابو مالا مال شي

---

[1] تل ئې ما سرَه آشتى ده که په جنگ شى.

(c) ketabton.com: The Digital Library

راشه گوره دَ يارانو بې غمي   هونبره مهر هونبره مينه محرمي
زه دا هسي په فراق په اشتياق کښ   حقيقت ئې راته نه کړ قلمي
اسمان لېري مځکه کروړه عاشقان دي   چه په څو رنګه غمونه تل زغمي
ما پدا جهان کښ غوښته مونده نشوه   که په بل جهان پيدا شي خرمي
څوک چه دم دَ همدمیٔ وَهي ترې سوړ شوم   چه مي وليده دَ خلقو همدمي
چه په هيڅ ساعت خالي نه وِي له غمه   مګر غم لَره پيدا دَي آدمي
هيڅ طبيب نشته چه حال ورته معلوم کړم   چه په کوم زحمت کښ پروت يم المي
ته چه ما ته عربي خبري وايې   دَ عربو ژبه څه زده عجمي
که خبر په دا مثال يې وئې وايه   چه په ګوته يوه ګوته دوه غمي
بادشاهان به ئې مېڅ کم نکا خوشحاله   که يو خداي دَ سړی نشي په کمي

که قدم دِ دَ وفا په لاري ټينګ کړ
دَ خوشحال په پوهه دا ده رستمي

راشه ګوره خلقه نصيب په څو خوري   توري نور ځوانان وهي منصب صد وخوري
په غارونو کښ مزري څټي منګلي   په تياره د ګردې و ازدي پيشو خوری
هغه ډک طباخ په سپی خوړلي ښه دئ   چه تر څنګ ئې دَ عورتو پر سوپر وخوری
لکه څوک چه ډک چلم څکوي په غم کښ   فواقجن هسي لوګي دَ انديښنو خوری
دَ فلك د نا قابل سَرَه عيرت دئ   نا قابل به دَ نباتو حلوا څو خوری

لا به کله هغه ګنج ورکوې بخته!
چه خوشحال به ئې په پليو په سپرو خوری

را ښکاره شوې دَ جهان بې وفايیٔ   نور مي را څکاوه قلم په آشنايیٔ
لکه اور په بوټی ولګي بيا نه وئ   يو څو ورځي دَي ارمان دَ جدايیٔ
روښنائيی دَ معرفت تر نمر والا ده   څوک دِ و نه وزي له هسي روښنايیٔ
له يوه څاڅکي نه څه صورت پيدا کا   هم په خداي ښائي کارونه د خدايیٔ
تا هاله و ګل خبل زړه ورکړي بلبلي   که ئې تل وَئ دا بازار د زېبايیٔ
په ګلزار کښ ناستي هم دا هسي نه وِئ   چه خبر شوم ستا له قدره تنهايیٔ
چه پخپل کوښښ بهبود دَ دنيا غواړِي   تا ته هېڅ نه دِئ دَ خلقو دانايیٔ
چه ځما دَ درد علاج لَره پيدا دِئ   زه له چا غواړم دا هسي موميايیٔ
چه بلا ورسره وصله دَ فراق ده   دَ دلبرُو حسن څه لَره ستايیٔ
چه ګوهر تر خر مهرو په قدر کم دئ   مګر نشته جوهري دَ بينايیٔ

چه په چرته ښه صورت هوري ئې زړه دئ
څو ثنا کړم دَ خوشحال دَ پارسايیٔ

رحمت په اکوړی شه چه ئې ونيوه ځاي سراي   چه ښه فهم ئې وکړې باور وکړه ځاي دَئ ځاي

(c) ketabton.com: The Digital Library

تور غر ئې د هوېدی دئ تر تیراه پوري سم تللي   نیلاب و لنډی دواړه عجب سر ینبي په پاي
پرې سازه لویه لار دَ هندوستان و خراسان ده   گذر ئې دَ اټك دي چه ترې ترس کا شاه گداي
هر فیض د دَ جهان څه چه یادېږی پرې را درومي   که ملك ئې باراني دَئ څه بهار لري هاي هاي
که سوات که اشنغر که بېښور دَئ دا ملکونه   رجوع لَري وَ ده نه فیض ور درومي دَ هر ځاي
په هر لوري ئې ښکار شته دَ شاهین دَ باز دا هر څه   واه واه کاله باټه ئې چه ئې ښکار دئ دلرباي
ځوانان ئې چاق درست چست و چالاک دئ په هر کار کښ خوش ستړگي سپین او سره بلند بالا دئ په نماي
پکښې میشته مي زویه خېلخانه نمسي اولس دئ[1]   چه څوک پکښي میشته دي په امان اوسه دَ خداوي
اسمان ځني جدا کړ لاس دَ چا رسي اسمان ته
خوشحال له سرایه ندئ جدا شوي پخپل راي

زلفي د دلداري چه زنار فرمائیي   څه لَره و ما ته څوک بل کار فرمائیي
سهل دَي دا امر که مي سر و مال قبول کا   څوک به دا وَیل کا چه دشوار فرمائیي
څه لَره اې عقله ډېر له صبره راته وایې   زه بنده دَ عشق یم دَی تلوار فرمائیي
څو راته ناصحه نصیحت کړې لېوني مي   کله هسي کار کا چه هوښیار فرمائیي
ما ترې توبه وکړه چه دَ عشق په شریعت کښ   دین مذهب هغه دئ چه دلدار فرمائیي
قطع لېوني دي چه دَ یار دَ مخ په دَور   څوک وَ ما ته سیر د گلزار فرمائیي
خپله رضا پرېږده که رشتیني ئې په عشق کښ
کړه هغه خوشحاله چه دِ یار فرمائیي

زوړ سری چه د ځوانی هوس کاندې   ورته وایه چه د څه په کُنه خاندې
چه په کال کښ ئې زړتوب وي هم ځواني وي   د سري تر کاره ښه دَي کار دا سپاندې
لکه هسي په ځوان موړ شي چه ئې نه خوري   کله ځوان ته سترگي آړَوِي نغلاندې
په نیتونو په صوتونو په لاسونو   خلقې دِي سَرَه یو تبله هړاندې
اوس په سپینه ږېره څه له مرگه ډار کړم   یاران توري ږیري ولاړل تر ما وړاندې
چه د مځکي مخ ئې لاندِي وُ تر حکم   راشه وگوره هغه تر مځکې لاندې
دا عالم رېگ روان دَي که ئې گورې   خو هم هسي سَرَه اَوړي لاندِ باندې
د قضا تنور ما ولیده په سترگو
ما خوشحال چه پکښ سیځِي وچي تاندې

زه چه ستا دَ مخ گلزار گورم په کور کښي   دَ بهار گلونه وسېځم په اور کښي
ما پدا تندي اخیستي ستا دَ پاره   که زه تا غُندي یار مومم په پېغور کښي
دَ ټولی په مخ کښ ځَي په شین شین   لکه مست هاتي چه یون کاندي په بور[2] کښي
اوس په هر چرته جهان په بلا ډک شو   که پخوا به لباسي وه په لاهور کښي
په قراره قراري کښ عالم خوښ دئ   ما دِ خداي لَري دَ عشق په شر و شور کښي
که رستم دَ زمانې شې گمان مکړه   زمانه به دِ پرېښږدي پخپل زور کښي

---

[1] کر زویه که نمسی که خېلخانه ده که اولس دی.

[2] هغه رودبار چه څنډی ئې زنگل وِی، دَ قندهار د جنوب و خوا ته یَو رود هم په دغه تقویب بوری بولی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ سلیمان په ګوتې کښلې دا وینا وه   چه دا تخت به دَ سلیمان نه وي په ګور کښې
د خوشحال دِ له هغو نه لاس په سر وئ
چه به ځاي د ګوتې غوارې په څلور[١] کښې

زه خو شرابي یم شیخه څه را سرَه جنګ کړې   بخري ازلي دئ کشکي ما دَ ځان په رنګ کړې
ښه وایې واعظه برکت شه ستا په ژبه   ښه یې په وَیلو دَ دریاب اوبه کرنګ[١] کړې
ولاړَل و جنت ته چه په پوهه خبر نه وُو   ولاړل وَ دوږخ ته چه ئې لافی دَ فرهنګ کړې
پند دَ محمد (ص) دَ ابو جهل پکار نه شو   څوک به ئې صیقل کا چه ئې خداي اَینې زنګ کړې
کښېنې په خلوت کښې شیخه سود ئې راته وایه   ولې پخپل ځان دا هسې ارت جهان تنګ کړې
زه خو دَ زړه درد غواړم په هر یوه مذهب کښې   تا زده ستا خبرُو چه نقلونه رنګا رنګ کړې
رایشه مطربه! دَ نوروز سرود آغاز کړه   ښې نغمې زړه سوزې په رباب په نئ و چنګ کړې
هر لوري ته ګل دِئ شقایق نرګس سنبل دئ   بې ګلزاره بد که وَ بل لوري ته آهنګ کړې
چا در پسې ډېرې توښې واخیستې طلب کا   ځنو مسلی دَ بې ننګی در پسې لنګ کړې
کاشکې[١] دَ عمل تله درنه په قیامت شې   موم په رقیبانُو په عاشق باندې زړه سنګ کړې
مرګ لَرَه ئې واړه دَ دهلی لښکر راغلَې:
ته لا دَ خوشحال په مرګ ځان روغ نه کښې ننګ کړې

زلفی ئی سبب دِئ د عاشق دَ پرېشانی   نندارہ ئې بهانه ده دَ بېحدې حیرانی
درد مې سرشته ده دَ هزار رنګه دارو وُ   غم ئې لا تېرې کاندي تر ډېرې ښادمانی
زخم ئې مایه دَ لاربزاله حیاتګي دي   ورانَې ئې دَئ موجب په جاودانه ودانی
محتسب چه احتساب لَره ور ځي مجال ئې نشته   که دَ برندو سترګو مست ئې همېشه کاندي ورانی
ما په عشق کښې رسَولی دَې خپل کار تر هسې حده   لکه څوک په مېړ د توري سزاوار شي دَ خانی
زه خوشحال ختِك د عشق په کار هونبره خوشحال یم
څو سلطان غره پخپله بادشاهي او سلطانی

زه او عشق بې قراري   دم په دم ژړا زاري
تېغ وکښلې را ښکاره شوه   خوار عاشق دِ ځان سپاري
چه هر دم په ما ستم کړې   ستا دا هسې ده یاري
ستا له مهره ستا له لطفه   زه لَرم امید واري
دا یم ستا دَ غم ورَی وړم   شرط دَ عشق دَئ بردبادي
خاکپاي اوسه خوشحاله
لوی به کاندي خاکساري

زه اول در خبر نه وم چه دا هسې بې وفا یې   په ورځ سل سوګنده وکړې بیا له واړویې پروا یې
ما چه زړه و تا ته درکړ خلقې را باندې غاو کا   ولې هسې خبر ندئ چه ته څه رنګه زیبا یې
اې چه ما وته وَیل کړې چه په کښلیو نظر مکره   څوک به ستا په وَیل غوږ کا چه دَ مرګ خبرې وایې

---

[١] محشی ورته لیکي چه مطلب څلور یاران (رض) دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ما یو وېښته د خپلې معشوقې تر حورې ښه دي — ملا څه په هر زمان دَ جنت حوري راته ستا یې
د ګلونو قدر هر زاغ و زغن نزده طوطا زده — هسې مه وایه نادانه چه په څه صورت شیدا یې
دا څه توري سترګې ندئ چه ځما زړګي ئې یووړ — دا څه لا نوري بلا دي خدایه ته دا نابینا یې
دانه خال نه زنخدان دَي نه پرېشانی توري زلفې — دا یو راز اَلهي دَئ که ته پوه پدا وینا یې
دا دَ خلقو ملامت دَئ که پېغور دَئ د وګړي — دا همه ځما قبول دئ خو که ته له ما پخولا یې
نن به څراغ په کور کښ نه ږدم چه ګمان هیڅوک ونکا — دا نېژدې دَ چم وګړي چه نن ښه مېلمه ځما یې
ما وَیل چه د زړه غم به درته وَوایم چه راشې — غم به څه وایم و تا ته چه په راغله غم زدا یې

چه دَ زلفو نافې تل تل څنډوې دَ باد و مخ ته
خوشحال خود په تا پوهېږي چه هوسیه دَ خطا یې

زړه به ستا له جوره ظلمه په څو ځان وړي — غم دَ درد به دِ تر کومه پدا شان وړي
ما دا هسې رنګ هندو لیدلَي نه وُ — چه په حسن دین و زړه دَ مسلمان وړي
هغه لاس چه دِ کوتاه دَئ تر لمني — هر زمان ئې په بېړ غم کښ تر ګریوان وړي
دَ هغه عمر څه حال حلاوت نشته — چه ئې بې له تا په غم کښ په پایان وړي
چه هرس دَ هغو شونډُو غاښو کاندي — دَ ارمان ګوتی هر دم پخپل دندان وړي
ستا دَ زلفو و َچوګان وته حیران یم — چه دَ زني ګوي دِ څرنګ په میدان وړي
پکښې بند زړونه وګاږي که ئې ګورې — چه دَ سر زلفیني تل تر زنخدان وړي
چه دِ زړه په ما هغه حکم فرمان کړه — د ما زړه به د تا هر حکم فرمان وړي
دَ خاطر خوښي مي هر کله پدا ده — چه دا ستا غمونه هر کله پرېوان وړي
دَ نور چا په ما څه کار دَئ زه پرې خوښ یم — که مي دین و زړه همه واړه تبان وړي
دَ وفا خصلت چه خداي ندئ ورکړي — څوک به څه لَره په کښلیو دا ګمان وړي

دَ زړه مینه ئې په کښلیو ماته نکړه
خوار خوشحال به له دنیا نه دا ارمان وړي

زر ځما تر لاسه نه راځي وېرېږي — که هر څو مي دلاسه ور سره کېږي
ځما لاس ورته تر اوره هم بتر شو — لا په اور کښ ئې یَو درنګ ساعت تېرېږي
زه او زر سَرَه له ځایه غلیمان یُو — په جهان کښ غلیمان سَرَه رغېږي؟
چه غلیم دَ مرني بېه نظر کښوزي — نور ئې زړه دَ ده و مرګ وته پر کېږي
شاه زلمی به خپل غلیم کا تر ځان وړاندی — و نامرد وته به سل حیلې درېږي
په قرآن کښ ستا اصوال په غلیم یاد دئ — بل به کوم حجت تر دا قوي یادېږي
کاڼي زر که سَرَه وګورې یو رنګ دئ — فرق ئې دا دَي چه په زرو زړه رغېږي
هغه زر تر کاڼی لوټه لا بتر دئ — چه ئې وَمنډې په مځکه نه خرڅېږي
چه اوبه په ځای حصار شي نور خسا شي — صفائي ئې هم پدا ده چه بهیږي

تل دِ لاس په غلیم بر اوسه خوشحاله
غلیمان دِ شرمنده تر تا ځارېږي

ساقي ګل شګفته کېږي — خس له باغه رفته کېږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

که دَ باغ خوښي په زر شي　　دَ راغ هسي مفته کېږي
دُر گوهر ځما بې ميو　　په مژگانو سفته کېږي
که ئې پټ لَرم له خلقه　　راز مي نه نهفته کېږي
باد دِ زلفي آشفته کا　　ځما زړه آشفته کېږي
هغه راز چه به ما تا کړ　　په محفلو گفته کېږي
دَ خوشحال بخته بيدار شه
تَل څوک کله خفته کېږِي

ستمگر به همېشه په دنيا نه وئ　　پس له مرگه به لعنت لعنت په ده وئ
هسي خوښ دَ ظالمی په کار وَلاړ دئ　　ته به وايې مرگ ئې نشته تل به ژوئ
ظالمان په نور څه هيڅ راغلي ندئ　　خو دنيا وته ځوئېږي لکه روي
چه د خپلي کامرانی په کار راشي　　که عالم ته وبا لا شي پرې ئې زړه وئ
په گفتار کښ دَ فرښتو سرَه سيالي کا　　په کردار کښ شيطانان ترې پوري څه وئ
که په سول ئې دَ دنيا مقصود حاصلېږي　　دَ مکې په وره به هم پوري کا سوئ
پخپل زويه ورور يې زړه نه وئ ترلي　　دَ خپل پلار و مرگ ته هم موړي[1] ورغوي
په هغه چاړه قلم روغ کا قرآن کښ　　په هغه چاړه دَ وروره مري سکومي[2]
په رکوع کښ تسبيحات دَ مال و ملك کا　　په سجود کښ خپل حشم غواړي که ښه وئ
که نېکخواه ورته دَ پند خبري وکا　　چه دَ بدو خصلت پرېږدي زړه ئې چوي
زه خوشحال چه دَ اورنگ بادشاه نوکر يم
که وَ زويه ورکَول کړم زړه مي نه وئ

ستا له جوره ظلمه هيڅ نکړَي ژړلي　　چه له وره دِ په څو گرزم شړلي
همېشه ځما دعا په غوږو اروې　　يَوه ورځ دِ په ښکنځا نه يم زېږلي
رقيبان دِ لکه سپي په کوڅه غاپي　　هم ترې څيرې جامې وروهم هم خوړلي
چه به ته دَ هغه ټال په پريو زانگې　　هغه پړي دَ ورېښمو وئ غړلي
قافلې دَ همراهانو شوې رواني　　ما هم بار دَي دَ خپل کوچ پسې ترلي
حاسدان بې غمه خوب کا درېغه درېغه　　چه په کور ئې دَ بلا نفيل نړلي[3]
د خوشحال ئې و کرم وته اميد دئ
که هر څو په گناهونو دَي لړلَي

سا دَ کښلی مخ په خال مي زړه په داغ دئ　　پدا داغ مي له عالمه زړه فراغ دئ
سخ چه ناست يم دَ گلونو په چمن کښ　　بيا ساقي راته نيولي ډک اياغ دئ
يا د ښو زلميو خيال دي په شمله کښ　　يا دَ ښو جونو دَ تور وربل دماغ دئ

---

[1] ژويی.

[2] يعنی پرې کول او پوستول.

[3] نړلی يعنی غوغا کول او دربول او ډَبَول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ زلفينو په تور تم كښ به ئې غواړم   دا ورک زړه که را ښکاره کا مخ څراغ دئ
چه دَ کښليو دَ جمال ننداره کاندي   وَ هغو ته سپيره ډاگ سير دَ باغ دئ
په سپين مخ ئې تازه خط نوی ټوکېږي   زه به زړه ورځني ژغورم روږ[۱] دي زاغ دئ
دَ گلونو په بوي ځي په گلزار ورشي   دَ گلونو بوي بلبلو ته سراغ دئ
نه په اصل هونبره ښه نه ښايسته يې   تا په کوم توکي راوړي دا دماغ دئ
دَ خوشحال سترگي هورې چه ښايسته وي
خلقه زړه ئې نه په باغ دَئ نه په راغ دئ

ستا وصال لکه درياب دَئ زه ماهَی   په هجران دِ هر زمان دَئ په ماهی
په ژړا بی ځني خواست دَ شپېني خولې کړ   په خندا ئې وې چه څه کا دا سرِی
ويې څوک يې چه ځما په کوڅه گرزې   ښه حاضر ځواب مي ورکړ ستا مريَی
هم په څو رنگه ناله هم په تن نال شوم   ښلتانه را باندي وکړ کار دَ نَی
دَ ځوانی بهار څه ښه دَي درېغه درېغه   دا بهار که همېشه په دنيا وَی
گل، سنبل، نسرين، نرگس لاله غوټيه   دَ مقدم سَرَه دِ راوړه[۲] درست پسرلَی
چه ئې ونيسم په غېږ کښ راته گوري   لکه مست دَ مور په پيو کم کبلَی
دا شيرين ياران به نه وينم چه وَمرم   خدايه ما په جهان تَل لري ژوندی
غم خو ستا دَ رسوائی کړم نه دَ سر کړم   که مي دا اندېښنه نه وي تا کتَی
هسي ستا دَ ښلتانه په آتش سوځم   لکه څوک په لمبه کښېږدي وچ لرگَی
ډېر صفت دَ ښاپېريُو اَرويده شي   ولي ستا دَ مخ څوک نه وينم مخَی
په ښايست کښ هيڅ لقب درباندي نشته   که دِ څه خو دَ عاشق نمنځه کړَی
اورنگ زيب به د کابل دَ خلل غم کا   ساقي وخت دَ نوبهار دَي راوړه مَی
چه زړه سوَی دِ دَ خوشحال په فرياد نشي
په سينه کښ دِ سندان دَي که زړگَی

ستا په غم کښ لکه زه يم بل به نه وِئ   دروغجن يم که بل هسي لکه زه وِئ
ستا له غمه مي ځگر له وينو ډک شو   چا ته وويَلي نشم زړه مي چوِئ
تا ويل ځما ديدن قيمت بها دئ   زه حيران يم ستا دَ مخ بها به څه وِئ
سر به درکړم په بها کښ ديدن را کړه   په سودا کښ خلل مکړه که دِ زړه وئ
هسي گل دَ گلستان په منځ کښ نشته   هر چه ستا رنگ و بوي پوري په ده نه وئ
که تل تا لَره درځم ملامت مکړه   دَ بلبلو تل و گل وته ورتله وئ
د ښه ځيز پوښتنه مه کوَه له اصله   دَ يو هر دوکان چه وِي کالي دِ بله وئ
که صورت ژغورې له غمه کاته مکړه   زړه هاله په غم اخته شي چه کاته وئ
زه خوشحال چه آشنا وينمه[۳] خوشحال شم

---

[۱] روږد يعنی آموخته او بلد او آشنا.

[۲] راشی.

[۳] ووينم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکه گل چه تازه شوي په اَوبه وِئ!

سړی هونبره څو ئې نیت وئ   جامه هونبره څو قامت وئ
ګرګډن ګردن دَ فیل خوري   څه مېړی څه ئې قوت وئ
نه هر خره دَ عیسی بار وړي   نه هر سر سَرَه دولت وئ
وَ صورت ته نظر مکړه   په ګرده دَ مرد قیمت وئ
زه مرَیَي دَ هغه کس یم   چه صورت وِئ هم سیرت وئ
که صورت سیرت دِ جوړ شول   سر تر پایه عنایت وئ
دَ خوشاحال په وینا غوږ کړه
په ویَل کښ ئې لذت وئ

ساقي تل به دئ دا ست وئ که به نه وئ   له جهانه به مهلت وِئ که به نه وِئ
راشه ېک دَ میو جام په مي ناب کړه   تل به هسي فراغت وِئ که به نه وِئ
هر هوس چه دَ صورت کړې نن ساعت دئ   ګوره کانده به صورت وِئ که به نه وِئ
په رشتیا وَ ما ته وَوایه طبیبه!   چه دَ رنځ مي به صحت وِئ که به نه وِئ
دَ وصال وعده دِ وکړه ستا سوګند دئ   پدا کار کښ به غفلت وِئ که به نه وِئ
که په تا پسې ملنګ دَ مسلې شم   شاه په تا مي به قیمت وِئ که به نه وِئ
سپینه خوله که بې ریباره ور پېښکښ کړم
په خوشحال به مي منت وِئ که به نه وِئ

ستا په تور مي مال تالا مانۍ نړېږي   راشه ګوره که پدا دِ زړه سرېږِي
ستا غمونو لَره هر کله ژوندون وئ   پدا لږ عمر مي زړه کله مړېږِي
وایې ما وېشتلي څه کا حال ئې څه دئ   په کوڅه کښ دِ لا دم وَهِي غړېږي
دَ فراق په شپه ئې خوب په ما حرام کړ   وائي مالګي مي په سترګو کښ دوړېږي
لا به ګوره څه شان شان غوټۍ وا کا   دَ ښایست بهار ئې اوس نوَي غوړېږي
ما به هیڅ په ورت ورت نه ژړل عالمه   ولي څه کړم چه مي ننه زړه ژړېږِي
دَ رشتیا خبري خېر و برکت دئ   په قاضي دَ دروغجن ژبه اړېږي
دَ خوشحال ختك په کار پوري حیران یَم
مینه لا وربانَدی زور شوه څو زړېږِي

سخ د آئینې دئ چه دِ مخ وته تل ګوري   سخ دَ لونګین دَئ چه دِ پاس په ټټر ښوري
نه دِي ستا دَ غوږو غټي غټي مرغلری   وصل دِئ په میاشت پوري یو سر بل سَره ستوري
روغ مي کړې له رنځَه چه د خولې ښېرې دِ اورم   شهد و شکر را ګړې چه مي ستا شونډي وزوري
ظلم دِ دَ سترګو پما خوار هر ګوره ډېر شو   څه کړم توان مجال دَ زور وَر لَري کمزوري
زه که ډوب په غم یم تل دِ ډوب وم چه عاشق یم   تا دِ خداي معشوقه تل هَري بلا ژغوري
ما وته ارزان دِئ ډېر په مښکو په عنبرو   څوک به توري خاوري ستا د پله په بها پلوري
تل ځَي ستا وَ لور ته په ارمان ارمان کاته کا

(c) ketabton.com: The Digital Library

سپین ئې په کاته شي دَ خوشحال دَ سترګو توري

ساقي راکړه وَ ما می   یَو ځو جامه پیاپَی
دا هم ظلم دَئ که ګورې   چه بې میُو ځي پسرلَی
هغه ځاي چه ګل و مل وئ   ورع ځو کاندي سرَی
ګوره څه وایي پر غوږ کړه   چه آواز کا چنګ و نَی
بیا به تېر شاعت را نشي   آه ارمان ارمان هَي هَی
دَ دنیا ژوندون هم ښه دئ   که تر تلو همېش وی
چه تر تلو همېش ندي   نور ئې وګڼه لا شَی
دېر مَین ئې و بله تېر کړل
فلك نه لَري زړه سوَی

ستا په زړه د دنیا ځلي[1]   دَ دوږخ لمبې دِئ بلې
چه دَ ګور لَړم ماران دِئ   هم دا ځلي دئ پېیلي
که دِ یَو ځله ځان خلاص کړ   غم دِ نشته هورې ولي
دا لَړم شلوه له دِله   که دِ نه وِئ لېچی شلي
چه به وه تسپې په لاس کښ   مخ ئې تور ږېرې ئې کلي
ته اصیل ځان دِ مریَي کړ
هي توبه خوشحاله ولي؟

ساقی چه مهربان شِي په پیاله کښ مَي زیاتېږی   چه مَي ور ځَني اخلِي دَ رقیب ښیښه ماتېږي
قربان ئې شم تر سترګو په طالع کښ زورور دئ   چه هر کله ئې سترګي په زیبا جمال لواتېږي
بوسه دَ سپینِي خولې راکړه بد مه وړه مستحق یم   دَ حسن له نصابه دِ ځو توکه زکاتېږي
آفت دَ هلکوالي وُ جمال دَ هغې تُرکي   چه کال باندِي تېرېږي آفت لا څه تازه[2] کېږي
ژوندون دَ عاشقانو دَ معشوقي په وصال دئ   چه بیل شي له معشوقه ژوندي ندي وفاتېږي
چه اوسپني تر خېژي هغه کانې رنګاررنګ دئ   ترخې خوږې ترې خېژي ځوک فولاد ترې مراتیږی
دَ چا خوني چه وَ مرِي پسله مرګه شي مېراتي
دَ چا خوني خوشحاله په ژوندُوني مېراتېږي

سترګی دِي که ورځَي که ئې زلفي که اوربل دئ   ځو توري بلا دي چه مي زړه پکښي قبل دئ
چرته به خلاصېږِي دا بلا تر زړه چاپېري   مخ ته ئې که ګورې لا په سرو لمبو اوربل دئ
خیال ئې دَ زلفینو عقل و صبر و دین و زړه وړي   نه پرېږدي په کور کښ ښه کالي دَ خوني غل دئ
نور عالم لا پرېږده چه عاشق وته څه وایي   پلار که نصیحت کا و عاشق وته خجل دئ
قیس وُ که وامق وُ بیا فرهاد ورپسې نور وه   ما را ورې ندَئ دا دَ میني دود اول دئ
مینه الستي شته لباسي شته نفساني شته   مېښك شته دئ هم هوړه نفساني لکه بصل دئ

---

[1] دا بدله په نورو نسخو کښې نسته، له یوې قلمی نسخې څخه را نقل سوه.

[2] آفتیږی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هر چرته یو مخ دَئ که په سترگو احوال نه یې   یو چه ورته دوه شي خود پوهېږي چه احوال دئ
جام بینا ته ورکړه چه ئې ډک یوسي تر ځایه   جام ورکړه رانده ته هسي ووایه چه تل دئ
عشق دئ نور څه ندئ چه غواص په دریاب ډوب کا   ځان سوځي په اور کښ ښځه عشق ور سَرَه مَل دئ
ځاي په ځاي چه گورم زه خوشحال ورته حیران یم[1]
بله غوغا نشته همگي دَ عشق کل کل دَئ

ستم دِ دَ عینینو یاره عین عنایت دئ[2]   بند دِ دَ زلفینو دَ خلاصِی کنایت دَئ
په شپه ځما وَیل کله آمېز وُ له هستی   په ورځي ځني دور یم هغه حرف چه شکایت دئ
خبري دَ مجنون او دَ لیلا ولاړې زړې شوې   ځما و ستا خبره تازه نوی حکایت دئ
دَ ما او ستا خبري دِي پټ راز څه هسي ندئ   چه چا ته ئې پیدا یا بدایت یا نهایت دَئ
په مخ چه ښایسته شوې که په پسول پسللی نه وئ   ساده دَ ورځیو خال دئ د درست حسن کفایت دَئ
هېڅ کله له مرگه دَ خوشحال اندېښنه مکړه
چه وې وژنې دلبري خون ئې روغ په روایت دئ

سر په بېدي بېد یا ونیوي ژړلي   په صحرا دَ ونو پاڼي پټ خوړلي
که اشنا که نا اشنا واړه لیدل شي   دَ همه واړو په ډېره ورخړلي
چه دَ قام دَ خېلخانې په حال خبر شوم   څه روزگار به پکښي شي په غم لړلي
په ناحق مي آزادئ ته تلاش کړ   په زندان دَ اورنگ زېب ښه وم تړلي
خپل پردی چه دَ دنیا شکر خواره دي   لکه مچ هسي له ځانه وشړلَی
دَ ما حال به و هغه وته معلوم وُ   که دا هونبره ډېر آهونه چا نغړلي
که خوشحال پنجهزاري کا مه ئې وینه
دَ مغل له نوکری دئ اغېړلي[3]

شین مرزي چه گېډي داړي   باند نخېژي خسي زاړي
څه عظمت[4] څه مهموتي دئ   چه په مرگ به ئې څوک ویاړي
دَ ښادی سترگي دي ووژي   پربېږده دَي ور پسې ژاړي
په یَوَه غوټه یَو نیسي   باز نه دوه تارو ونغاړي
عابد خان ځما شنقار دئ   په غوټه وهي دوه څاړي
هم شنقار مي هم شاهین شته   هم ښه باز لَرم لك غاړي
وخت دَ ښکار دَئ سهیل وخوت   خپل خپل ښکار به پسې غواړي
زه په ښکار یم دَ سر خابو   وراندي زاغ راځي مرداري
خرقه څېري دَ زاهد شوه   رنگ ئې نه وینم دَ نماړي

---

[1]شم.

[2]دا بدله له یوې قلمی نسخې را نقل شوه، په نورو کښ نسته.

[3]یعنی قی وهل، بد هضم کېدل.

[4]عظمت خان او مهموتی او ښادی خان د خان معاصرین وه، چه په دې بدله کښې یاد سوی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژر به ورک شي مدعي مي   يو څو مچ دئ دَ غوباړي
ازمیښت گوره دَ دهر   راته لیندي شول اوس شاړي
تېغ پرې سور مکړه خوشاله
چه لایق دِئ دَ څو باړي

شفاعت دَ محمد (ص) ثابت په نص دَئ   دا په دا چه دَئ دَ درست جهان اخص دئ
دَ موسی دَ عیسی کله دا صفت وُ   دَ لولاک نعت پده باندِي مختص دَئ
اولیاء ئې دَ امت واړه ممتاز دئ   هر ولي ئې په ارشاد کښ مرخص دئ
سر حلقه دَ اولیا وُ هغه شماره   چه شیطان ئې بندي کړي په قفس دئ
دَ رستم دَ مړنتوب خبري هیڅ شوې   ذوالفقار چه ئې یاد شوي په قصص دئ
دوستداران دَ اهل بیت له اوره خلاص دئ   بې دوستیه ئې عالم کله مخلص دئ
په وِلا که دَ علی رافضي کېږِي
سکه خوشحال ئې په وِلا کښ مشخص دَئ

ښې ښې شپې شي ځَني پېښي   غېږ په غېږ شي شفت حُببېښي
څښي څښي ښیښې تشېږِي   نن به شي بخښني ښې ښې
چېن چېن څوښي ځِي په شین   بتي زشتي فتنې پېښي
شي په چین تشي پوښتني   چین چین څوښي پښتنې شي
هسي ځِي په شین شین   نخښي نخښي ختي پښې ښې

ښه سر راست ټوپك دئ چه نظر ځَني لر بر شي   گوره چه گزار دَ کم خطا په چرته شر شي
ولي هسي نه وئ چه وېښته چوي په عقل   بیا چه درې څلور مصلحت وکاندی ښه چرشي
څوک چه مخه ولی لیندی ډېر و بله کښېني   کله په سپینکي دَ هلك غشی برابر شي
نوري لولی هیڅ دئ دَ نسب که دَ نور څه دئ   ښه لوئي هغه دَه چه لوئي ئې په هنر شي
ډېر دَ سروریِ دعوا کاندي په جهان کښ   یو سړی په زرو کښ په بخت سَرَه سرور شي
آس تر کته لاندِي شا په څو ځَایه زخمي وئ   ځَاي دَي دَ حیرت په رابتونو ساته خر شي
یو توریتي نشته چه خپل حال ورته معلوم کړم   کله به د ما دَ بخت دَ ستوري لا اثر شي
زور لرې که عقل پدا دواړه مه نازېږه
بخت راوړه خوشحاله چه دِ کار لکه سره زر شِي

ښه هغه چه ولاړ بې خوده په خیال ستا دئ   که اشغال دئ په جهان کښ اشغال ستا دئ
ښه مي ولیدل په سترگو واړه کښلي   چه تر واړه لا تېرَي کا جمال ستا دئ
دَ دنیا په مخ به ډېر وِئ ښه مخونه   چه تر هر څه ډېر لذت کا وصال ستا دئ
دواړه زلفي دِ حلقه کړې لکه لومي   چه دانه دئ پدا لومه کښ خال ستا دئ
دواړه پښې گلگوني سرې پدماغ درومې   گوره بیا څونبره وگړي پایمال ستا دئ
ته کشتن دَ غمزې کړه مه وَدرېږه   مقتولانو قبول کړي وبال ستا دئ
تا خو نوم دَ جنجالي را باندِي کښېښ   که په زړه کښ مي جنجال دَئ جنجال ستا دئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

که همه دَ خلقو کښلي سَرَه ټول شِي   خسته زړه مي په ټولی کښ لېوال ستا دئ
چه دِ څوک په کوڅه تېر شي نور مېَن شي   چه تمام له عشقه روغ دَي ديوال ستا دئ
که مثال دَ صورت غواړې گوره مياشته   چه پوره دَ دوو هفتو شي مثال ستا دئ
چه سبا بېگا ئې لوند لَرم په اُوښيو   ياد گاري را څخه پاتو رومال ستا دئ
څو ريبار در سَرَه نه بيايې دَ وړاندې   چه په چم به ئې تېرېږې مجال ستا دئ
که په قهر ئې شړې په لطف ئې برلې
چه ئې نه پرېږدې په هيڅ کښ خوشحال ستا دَئ

ښاپېرک که په هوا ځي په تور تم کښي[1]   په راتله دَ رڼا ورځي دَئ په غم کښي
لکه چتي درسته ورځ درومي په پورته   هغه هونبره باز شاهين درومي په دم کښي
د چندڼ او ښوانه[2] فرق سَرَه هيڅ نه وُ   که چندڼ تر ښوانه ښه نه وِئ په شم کښي
چا له ډنډه دُر گوهر نه دِئ وکښلي   قيمتي لولو لالا غواړه په يم کښي
که گيدړ په خم کښ رنگ شو پدا څه شي   خو بيا هم هغه گيدړ دئ په شيم کښي
زاهدان شيخان مي وليدل نامرد دئ   مرد عالم رباني دَي په عالم کښي
څرخ مي ځکه په سر لوني گلونه   چه ئې خاوري غُندي پروت يم په حرم کښي
که هاتی دَ بادشاه ومري غم ئې نشته   چوهري دَ سپی په مرگ دئ په الم کښي
عشقه واړه ستا د غمونه خرخښې دئ   چه په سوات را سَرَه گرزي هم په سم کښي
گوتي وَمنډه په غوږو ترې تېرېږه   ذاکر زر ذکرونه کا زړه په درم کښي
که خوښی د وصال ورسَرَه نه وِئ   عاشقان کله خوښېږي په ارم کښي
هغه چر دواړه گوټو ته نظر کا   چه ئې وِئ سترگي نيولي په صنم کښي
آفرين دِ په وَيَلُو شه خوشحاله
چه دَ تورو رژول کړې په قلم کښي

ښه هغه چه ښه ئې رنگ ښه ئې جمال دَئ   ښه هغه چه په قوت دَ هر چا سيال دئ
ښه هغه چه په ميراث خاني مېري کا   فراغت بې غمه ناست صاحب اقبال دئ
ښه هغه چه که احمق وِئ که جاهل وِئ   په طالع په تخت صاحب دَ ملك و مال دئ
ښه هغه چه په رشوه قاضي گري کا   په مسند دَ قضا ناست په قيل و قال دئ
ښه هغه چه ډېر لښکر ورپسې درومي   ډېر ئې کبر ډېر ئې جاه ډېر ئې جلال دئ
ښه هغه چه په مجلس دَ ملوک ناست وِئ   تمامي عمر ئې زيات روزگار ټېټال دئ
په عالم کښ بدي نشته واړه ښه دئ
چه وَ بدُو ته روغ دئ يو خوشحال دَئ

ښارونی دِ غواشينِ پسې غواړې   باز دَ غره ښايسته زرکي سَرَه نغاړې

---

[1] دا بدله له يوې قلمی نسخې څخه را نقل سوه، په نورو کښ نسته.

[2] راحت زاخيلی ښوون په معنی د زيتون دَ وَنی راوړی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که په رنګ کښ لکه غلوځه[۱] هسي روغ دئ   دَ خوږو هیله وَمکړه له غوباړي[۲]
یو اَواز دَ ښو آسونو دَ ششنا دئ   بل آواز د ګنده خرونو دئ چه ناړي
څوک ژړا دَ آخرت دَپاره کاندي   څوک د دې جهان دَ سود دَپاره ژاړئ
دَ ګزار دَپاره لیندي په څو ناست دئ   دَ قطرې په حرص ګرزي پسې شاړي
مرتبې دَ دواړو ندئ سَرَه سمي   څوک دَ ځایه باز شهند څوک چوړي ځاړي
که دَ څنګ پرونه ئې هر څو کښلي روغ دئ
دَ بازونو پرواز مه غواړه له ځاړي

ښه سړی ګڼه هغه چه په زړه صاف وئ   همېشه ور څخه شرم هم انصاف وئ
چه دا څو توکه ئې نه وئ سړی نشه   هر چه کاندي نور د ِ کا هغه معاف وئ
په دنیا چه دا عالم سَرَه خلاف کا   لکه سپی چه په مراده ئې خلاف وئ
نوشیروان چه مخ په عدل په انصاف وُ   که ئې ګورې تر قیامته ئې اوصاف وئ
که دانا سړی بدرنګ وِی پدا څه شي   که د ښه توري ساز شوي بد غلاف وئ
دَ هیچا غرض پدا خوبرو نشته   قلپ سره چه سره پېژنی صراف وئ
جوهري به ئې خود کار سَرَه ښکاره کا   تر یاقوتو که شبه په رنګ شفاف وئ
دَ یاری دپاره ګرزم نه ئې مومم   چه وفا لري هغه په کوم اطراف وئ
دَ بخملو په اودل به خبر نشي   په شماره که د اودنیو بوریا باف وئ
عشق په حق په باطل هیڅ ندئ راغلي   تر کعبه ئې ډېر وَ بت وته طواف وئ
ښایسته هر ګوره ډېر شول پرې وېرېږم
ما خوشحال چه دَ تقوا وهلي لاف وئ

عاشقان که ستا دَ لاسه په جفا مري   باري شکر چه په عهد په وفا مري
ببېدلان مي دَ هجران په تېغ قتیل وي   دا یَو حرف دَئ چه په توره دَ قضا مري
زه مرده وم ستا دَ جام په ګوټ ژوندي شوم   چه ئې دا جرعه نوشلې غه په چا مري
زړه مي ستا طرې طراري ته هوس کا   ځان مي ستا غمزې بیماري ته رشتیا مري
اې تازه ګله بلبلي ته نظر کړه   په نوا کښ ستا له شوقه بېنوا مري
خوار خوشحال په مرګي حال دَئ ځکندن کا
راشه ګوره په ارمان دَ لیدو ستا مري

عاشقان له بېش و کمه آسوده دئ   له وجوده له عدمه آسوده دئ
دَ ساقي له لاسه ډکي پیالې اخلي   په مستي کښ دم تر دمه آسوده دئ
بت پرست دئ دَ مغان په خرابات کښ   خوش خرم خوشحال له غمه آسوده دئ
ورځ و شپه باندي تېرېږي په ښادي کښ   هر زمان مي له ضمه آسوده دئ
تل ساقي دَ میو داد کا بې منته   کریمان مي له کرمه آسوده دئ

---

[۱] یعنی د شاتو مچی.

[۲] د خره مچ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

همېشه شونډي دَ جام په مورگه[1] ينبي   په خاطر له جام جمعه آسوده دئ
بادشاهان که خزانې و بله آسپي   دا گداي مي له درمه آسوده دئ
په درياب گښ ئې دَ عشق دَيئ غسل کړی   له حدوثه له قدمه آسوده دئ
اې خوشحاله که نظر دربانديِ وکا
ډېر ئې تا غُندِي له دمه آسوده دئ

عاشقان چه دَ معشوقي دلداده دئ   له همه واړه غمونو آزاده دئ
په يَوه لحظه کښ هست په بله نيست شي   که ئې گورې عاشقان په زړه ساده دئ
مگر زه له ځَايه غم لَره پيدا يم   په هر دم راته غمونه آماده دئ
نه يو زه دَ نظام پور په گوټ گښ پروت يم   سوختگان ئې په هر لوري افتاده دئ
په درون دَ عاشقانو نظر وکړه   دَ لاله غُندِي دَ داغ سَرَه زاده دئ
ترک تاجيك عرب عجم عاشقان واړه   مست بې خود دَ ديو خمرو په باده دئ
دَ هوا خدايان دِ ليري کا له دله   يَوه خداي وته چه ناست په سجاده دئ
چه تر خپلی رضا تېر شي اولياء شي   اولياء له هَرَه غمه آزاده دئ
غوبانه شپانه ظاهر سړی ليدل شي   په معني کښ دَ پاده سَرَه پاده[2] دئ
شيخه ته چه ډېر طاعت کړې جنت غواړې   و جنت وته ورتله په اراده دئ
عاشقان که معشوقه په تېغ ورژني   ور مېړونه ئې و تېغ ته نهاده دئ
چه دَ ننگ په چارُو نر نه دئ خوشحاله
که ئې نر وينې په سترگو هم ماده دئ

عمر هر زمان گداز کا لکه واورِي   يا به ستا له مرگه واورم يا به واورِي
هغه تېر ياران به بيا بيارته[1] را نشِی   که په سر باندِی را لونم توری خاورِي
بړبوکیٔ[1] چه پوزې واخلی پورته درومی   نه پوهېږم چه به کوم لوری ته ماورِي[1]
زور دَ چڅ د وړلو نه لری نادانه   نه پوهېږم چه دا دروند وری په چاروِي
په سمن دَ شهلا نقش دَ سيور زېب کا   په شېوه چه سترگی کوزی له حيا ورِي
دواړه سترگی مِی چه ستا په مخ دوخته شوی   عجب ښه له ځَانه دوه قبله نما ورِي
دَ خوشحال غُندِی به ډېر دا هسی نور وئ
ته چه هسی رنگه زړُونه رو نما ورِي

ارتبې په عقل کمي   خود بخود دَ صورت غمي
ته دَ ديو سَره سم يې   دُوي له تا شره نا سمي
زر نېکیٔ ور سره وکړه   په يوه ذره برهمي
درته زهر شي تا وژني   چه ئې ته گنې مرهمي
دَ وفا په خوي کښ ندي   همېشه جفا شيمي
دَ آدم په صورت روغي   په معني کښ نا آدمي

---

[1] يعنی کناره.

[2] دې کلمې ته محشی ليکلی دی: يعنی چارپای.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تاس به گرم په لږ گناه کا   دوي په لوي گناه نا گرمي
څو ئې کج وږې هونبره کجي   څو ئې درد وږې هونبره خمي
په هر کار کښ ديگر گوني   په خوله رامي په زړه رمي
پاسه تن ئې ښيسته وي   په درون لکه ارقمي
نور څه مه وايه خوشحاله
تر وجود ښې دي عدمي

غم اَخر شو دَ ښادئِ روزگار راغَي   چه موسم سو دَ گلونو گلزار راغي
په تلوار ئې تياري دَ سيل کاندي   و بلبلو وَته وايه بهار راغي
پدا هسي خاصه وخت دَ ښو گلوُنو   دَ مطرب دَ ساز اَواز مي په کار راغي
دا ئې واړه له خزانه نه فرياد شي   چه گلونو ته طوطي په چيغار راغي
دَ هجران مشقت ډېر وُ خداي اَسان کړ   بيا مي سخ دَئ چه عشرت د ديدار راغي
که په نوُرو باندي هر کله اختر دَئ   په ما دا زمان اختر دئ چه يار راغي
لون لون کالي بيا پېري خواجه شو
چه خوشحال دَ يار دَ مخ په بازار راغي

غم ښادي چه په چا وېر شي[1]   لکه وېر شي هسي تېر شي
سر رشته ئې مونده نشي   گوناگون دَ دور پېر شي
چه په خوا په خاطر نه وِئ   هسي چاري په تا دېر شي[2]
په هجران کښ غم دَ يار دئ   چه همېش تر زړه چاپېر شي
هر چه وَواته له سترگو   عابت له دِله هېر شي
چه به سخه په خوشحال کا
گُندِي ژر دَ ده په څېر شي

غنيمت گڼه گلُونه ميخوري کړه په چمن کښي   چه به پس له هفتې نه وِی دا گلونه په گلشن کښي
په غنچه چه تطاول کا صبا دا کله باطل کا   دَ بلبلو کام حاصل شی[3] دَ گلزار په شگفتن کښي
وطن ښه دَئ که غمخور وِي ښه ياران دِ لور په لور وي   څو چه شته که هونبره نور وئ لا غريب يم په وطن کښي
هم مانې شته هم عتاب شته هم ترخه تروه خواب شته   نه ئې شمار نه ئې حساب شته څه خوبښي ده په ديدن کښي
اور اوبه نده نور څه ده چه په تله يا په راتله ده   په راتله په اور اوبه ده اور را بل کا په رفتن کښي
که ئې تل په ظلم زړه وئ که مې زړه له غمه چوِي   خداي دِ نکا دا به نه وِئ چه ئې خوږ کړم په گفتن کښي
چه بلبلي وته گوري له اَوازه ژبه ژغوري   د بلبل په اَواز ښوري هونبره ژبه په سوسن کښي
چه جدا شی وَ دِ مرينه له غمونو چه خلاص شينه   څوک چه بې ياره پائنه سود ئې کوم دَئ په زيستن کښي

[1] وېر شی د قندهار په محاوره (ورشی) مگر دا کلمه په يوه نسخه کښ ډېر شی ليگلې ده.

[2] دير شي يعنى درشی.

[3] حاصل کا.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که دَ سپی غُندِي ئې ولي په رو روبه پسې زغلي
خوار خوشحال به ئې اَخلي څو چه ځان لَري په تن کښې

گله ته چه په بلبلو هونبره خیال کړې   دا خیالونه همگي پخپل جمال کړې
دا جمال به دي جاوید په جهان نه وِي   ښه خو دا ګڼه چه شکر په دا حال کړې
دَ انصاف په سترګو ښه ننداره وکړه   جهان څو کښلي چهره هسي پایمال کړې
ډېرِي خونې دَ هجران په لمبو وسوې   ما لیدې چه تجلې ئې په وصال کړې
دا بهار ګلزاره ښه یې خوې دي بد دَئَ   چه راتلَنَه یَو څو ورځَي په درست کال کړې
تر قدرت به دي ځارېږم ذوالجلاله   رنګارنګ ګلونه ښه[1] هسِې نهال کړې
دَ بلبل دَپاره تَل وَي په چمن کښ   د پسرلي ګله تله ولي دم در حال کړې
که دي سترګي دَ عرفان شته مبارک شه   دَ ګلزار په ننداره چه استقلال کړې
ګل ته هسِي رنګ و بوي ورکړيَ چا دَئَ   دَ لاله دَ ګل چا هسي پاڼې لال کړې
چه ګلونه دَ ګلشن همېشه ګوري
لکه خضر هونبره عمر دَ خوشحال کړې

که په زغرو په چپَو کړی نېزې څوړې[1]   چه نیکي در څخه نشته واره کوړې[2]
دَ هر چا سَرَه خوږه ژبه بایده دَه   په خوږه ژبه ما هم وزی له سوړې[3]
واړُو دُوړو سَرَه فوج دَ سپرو نه وئَ   په جهان کښ لړې نه دِئَ تشی دوړې
یاوه ګوي دراز زبان مه شه که ګورې
بیهوده خبري مکړه پوچې بوړې[1]

که په زړَه کړې دَ خوشحال خبري زبري   دَ دانش له کاره نه دِي لري برِي
خلایق په تفاوت سَرَه پیدا دِئَ   پوهی نه دِي سَرَه واړه برابري
په زرګونوُ کښ یَو دوه سړِي خبر دَئَ   نوري واړه خلقې دِي ناخبري
لکه کار دَ خوي خصلت په تفاوت دئَ   هسي زېړِي په ښایست سَرَه دلبري
دَ سیرت زیبایي ښه دَه تر صورت
چاري واړه د باطن دي معتبري

ګه مي یاد که مي نایاد کاندِي مخدوم دئَ   دَ چاکر مي له څښتنه حجت کوم دئَ
دا ګدا ئې وَ وصال ته څه هوس کا   چه بادشاه ئې له لیدنه نه محروم دئَ
په عاشق چه ستا له لوریه ظلم وشو   اوس په هر لوري چه دَئَ درومي مظلوم دئَ
همېشه ئې سوړ سوړ آه وئَ ګونه زېړه   دَ ویشتلو حال که نه وایې معلوم دئَ
په جهان کښ چه څه رنځ وُ څه محنت وُ   هغه واړه سَرَه ټول شول عشق ئې نوم دئَ

---

[1] دا بدله په چاپي نسخه کښ نسته.

[2] محشي ورته لېکي یعني عیجن او دروغ.

[3] سید راحت لېکي، چه بطزي کزي ته وائي، په قندهار کي بُري بولي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه یار چه وفا دار دَئ مونده نشي   په جهان کښ دَ وفا هنر معدوم دئ
دَ خاطر ویني مي خوري په ننکي ننکي   له گناهه وېره نکاندي معصوم دئ
که یار سر غواړي له ده نه نه به نکا   هر چه پوه دَ عاشقۍ په رسوم دئ
چه په عشق کښ موافق نه وئ اې دله   دَ هغه لیدَل په څه گورې چه شوم دئ
دَ دوږخ لمبې به نه رسي عاشق ته   چه دَ عشق په توره مړ شو غه مرحوم دئ
ما خوشحال ته ستا دَ خولې اسرار مکشوف شو
که دا راز دَ چا له سترگو نه مکتوم دئ

که مې نوم په ژبه نه اَخلې هیچري   په تش نوم به دي هم سود کوم دلبري
دَ زاهد دَ سترگوُ اَب هونبره په ځاي دَي   چه ئې سترگې باندې[1] نه دي برابري
دَ ښادیی نوم پرې زور[1] دَي تَل تر تله   چه په زړه ئې ستا دَ غم شیتي[2] شي سري
زه به څه ځني مانه کړم یَو زه نه یم   په غمزه ئې خلقې کړلې ډېري
دَ ښو سپوره ئې خار[3] په ښو څرخېږي   له حیا چه کوز کوز گوري ناز پروري
شونډي ستا لکه نبات هسي خوږې دي   تریخ ویل ځني نه ښایي لب شکري
وایي شته په چین ما چین کښ کنبلي ډېري   خداي دي نه کا چه تر تا به وې بهتري
بې خبر له ځانه ډېر ورته[4] پراته دئ   ته یې هم په حال خبر شه بې خبري
دَ ختا دَ ملك نافي واړه خجل شي   چه د تا زلفي ښکاره شي معنبري
که دي چېري دَ آشنا په لور گذر شي
دَ صبا باده! ځما سلام پر وري

که یَو دم دَ یار په غم فراغت کښېني   پدا دم به له عالم فراغت کښېني
که دِ کار دَ محبت وینو په لاش کښ   پدا کار به خوښ خرم فراغت کښېني
که گداي شي دَ مغان په خرابات کښ   همېشه به لکه جم فراغت کښېني
ډېر و لږ دَ زړه زحمت دَئ که عاشق شې   ته به تل له بېش و کم فراغت کښېني
که اختر دَئ که نوروز دَئ خو هم دا دئ   مخ په مخ چه له صنم فراغت کښېني
که په کوي کښ ئې مقام وکړې زاهده   په خاطر له ارم فراغت کښېني
لاس په لاس بهشت دا دي خوشحاله
چه خپل یار سرَه ېیو دم فراغت کښېني

که دا عقل دَ همه خلقو یکسان وَئ   سکه بایده وَ چه همه سرِی لقمان وَئ
د دې لال قدر به نه وُ په عالم کښ   که دا کاڼي واړه لال دَ بدخشان وئ
په پخسر[4] به دَ هر چا کرَه پراته وُ   که دا دُر مي دَ ژلی غُندي ارزان وئ

---

[1] په قلمي نسخو کښ زوږ ليکلي دي داسي: نوم پر زوږ دي تل تر تله.

[2] شتي.

[3] دِ خار.

[4] دا کلمه عيناً وليکه سوه په ځنو نسخو کښ پېخر راغلی دی تحقيق غواړی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هيڅ حساب به ئې په هيڅ جنګل کښ نه وُ　　که درمي[۱] واړه کني دَ هندوستان وئ
په خوراک به خرو غويو نه قبلولي　　که ډېره دَ وني پاڼي واړه پان وئ
دا ټپوس به هم په لاس دَ بادشاه ناسست وُ　　که دَ باز او دَ شهند غُندي ئې شان وئ
دَ ليلی او دَ مجنون مينه به هيڅ وه　　که همه خلق لېلی او مجنونان وئ
ما خوشحال دَ حقيقت په ژبه ووې
دريغه دريغه که څوک پوه پدا زبان وَئ

که صورت وته دِ ګورم په صورت کښ يو حيوان يې　　که معنو وَته دِ ګورم شاهزاده دَ کل جهان يې
چه ظلوم جهول يادېږې کنت کنزا هم پوهېږې　　ته و دا ته نظر مکړه چه دا غوښې استخوان يې
چه مسجود وُ دَ ملکو ځاي ئې پاس وُ په فلکو　　ته خلف دَ هغه هسې خليفه پدر نښان يې
غوښې هډ څه په کار ندی داد ګاو دَ خره هم وئ　　دَ ګدای په ګند کښ پټه ته يو څرنګه سلطان يې
چه ئې ستا په حال پېغور شو تر ابده ئې مخ تور شو　　دَ چا نوش يې دَ چا نېښ ئې د چا درد دَ چا درمان ئې
د دنيا عقبی باغونه پکښې واړه نعمتونه　　واړه ستا دَپاره جوړ دئ ته مقصود دَکن فکان يې
که هر څو ګلونه ډېر دِئ تر حساب تر شماره تېر دئ　　دَ فطرت په حديقه کښ نو باوه دَ ګلاستان يې
نور به څه وايې خوشحاله له دې حاله له احواله!
هم دا هونبره وَيل بس دئ که پوهېږې نکته دان يې

که په باغ کښ رنکارنګ ګلونه ډېر وِئ　　هسی نه چه دَ ګلاب دَ ګل په څېر وِئ
آشنايي دَ ګبينه دَه که شکري　　چه خواږه ئې په څو رنګه را برسېر وِئ
ستا دَ ور دَ سپيو څو ثنا صفت کړم　　چه تر پيره ميره زړه وته را تېر وئ
آرزو به دَ حيوان دَ اوبو نکا　　عاشقان دِ چه دَ خولې په ميو سېر وئ
چه په عشق سَرَه ژوندي دي مرګ ئې نشته　　که په ګور کښ تر دا تورو خاورو زېر وئ
دَ غمزې توره ئې هر چرته وژل کا　　لور په لور ئې شهيدان په دا شمشېر وئ
تل ئې لوبي دي د ما د زړه په وينو　　ستا دَ سترګو آهو ما ته لکه شېر وئ
ستا دَ زلفو هر هر پېچ وته چه وګورم　　همګي په رنګ و بوي لکه کستېر[۲] وئ
په خوشحال دِ يو زمان ليده وَ نکا　　يو زمان ورته تر کاله هم لا ډېر وئ
مګر هيڅ ئې دَ زړه حال ور ښکاره ندئ
چه ليده ئې دَ خوشحال سَرَه ډېر ډېر وئ

ګه دَ لويو کتابونو دانشمند وئ　　دَ هلکو کتابونو په کار بند وئ
چه خرما ئې دَ بلوټ نه وِئ خوړلې　　و هغو وته پټوي[۳] خرما خوند وئ
چه دَ هند په شګر قندو خبر نه وئ　　و هغو وته ګاځري شکر قند وئ
دَ اټك په مناره به نظر نه کا　　چه هغه ته دَ دهلیَ ملك څرګند وئ

---

[۱] يعنی نل.

[۲] دا کلمه عيناً وليکه سوه، معنی د مشکو به وی يا يو قسم خوشبو دار ګل.

[۳] د مېزری دانه او تخم (درياب، پښتو لغت) .

(c) ketabton.com: The Digital Library

هر سړی دَ خپل وطن ثنا صفت کا　　د هر چا تر فهم کښلي خپل فرزند وئ
دَ ناپوه سړي دَ پند سَرَه کار نشته　　ما چه وليده دانا محتاج دَ پند وئ
زه خوشحال ئې دَ دانش په سترګو وينم
دَ هر چا چه بده پوهه غلط سند وئ

که راضي مي په جفا[۱] او په وفا يې　　نور را درومه چه زه ستا يم ته څما يې
بې له ما که جهان ستا شي په اوربشه　　چه زه ستا شم که اوربشي خورې دارا يې
که دِ طمعه دَ مخلوق له وره پرېکړه　　بادشاهي دِ مبارک شه که ګدا يې
غاړي غرونه خبر دار دئ چه مجنون يم　　که جهان پدا خبر دَئ چه ليلا يې
ستا دَ غم په توره مړ په وردِ پروت يم　　کله کله راته ګوره مسيحا يې
جګي جګي په ليمه مي قدم کښېږده　　چه ړندې سترګي مي روغي شي طوطيا يې
کله ما و تا روزګار په يوه ځاي کړ　　بر بر راشه دَ يار سپيه چه اشنا يې
چه ياري له ياره کړې دَ سود له مخه　　په خاوند مي دِ سوګند وي بې وفا يې
چه دَ يار سَرَه پخپل غرض ياری کړې　　دَ ياری بلا په تا شه يار دَ چا يې
چه دِ بولم معطل مکړه را درومه　　که دَ باز غُندي حاضر په ږغ دَ بيا يې
په دربار مي چوتري دي دَ سرونو　　راشه واروه چه پخپل وَژل شيدا يې
چه دِ خوي خصلت دَ رنګ سَرَه جوړ ندئ　　رنګ دي ورک شه که هر څو په رنګ زېبا يې
پدا هسي ښايسته جمال چه ستا دَئ　　غم شدت فتنو اَفت لَره پيدا يې
په اميد دِ دَ ليدو په ور کښ پروت يم
ګه ته هر څو له خوشحاله بې پروا يې

کله خپل بشر دَ ګل غُندِي نما يې　　کله کله دَ بلبل په ژبه وايې
چه هر هر زمان په هر شګل جلوه کړې　　عجائبه دلربايه خود نما يې
په يوه وېښته دِ نه ارزي دوه کَونه　　په غايت لکه ګوهر قيمت بها يې
دَ خپل درد دوا به زه له چا نه غواړم　　چه هم ته محبوبه درد يې هم دوا يې
کله ناز کله ښکجځل کړې کله مهر
له خوشحاله مَروره که پخولا يې

که ئې لري له جماله نه جلباب شي　　حبطه به ئې تر مخ پوري اَفتاب شي
که ئې بوي دَ پېچا پېچو زلفو ورشي　　په خطا کښ به بې قدره مشکباب شي
څو بوسې که له دشنام سَرَه اَمېز کا　　شماتت به ئې په قند و په ګلاب شي
که هر څو له زېبا مخه خاطر نيسم　　زړه مي بيا په اضطراب لکه سيماب شي
يکباره ئې قرارَي له ما نه واخيست　　درسته شپه په ما احرام شه که مي خواب شي
دَ هغو طاعت قبول ندي نور څه دئ　　چه سجده ئې تل دَ ورځيو په محراب شي
دا پياله چه څما نوش دَه زه پرې مست وم　　دا مستي مي نه په بزم دَ شراب شي
دَ رندانو دَ شرابو هسي کار دئ　　چه زاهد ئې هم په بوي سره خراب شي

---

[۱] په جفا هم په وفا يې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نا محرم مي و صحبت ته څه هوس کا　　چه ځما له محرمانو هم حجاب شي
که یو ټول دَ ښایسته وَو سَره کښېني　　خو هم بویه دَ همه وُو انتخاب شي
غه روپي چه دَ ټنگ سال له لاسه نه وئ　　و صراف وته ظاهره په هر باب شي
دروغجن غشي که هر څو ثابت روغ کړي　　خو به بیا دَ هلوکانُو تېر پرتاب شي
دَ خرما وَنه خو سازه کړي له مومو　　دَ خرما غُندِي به کله ترې دوښاب شي
ما خوشحال چه په پښتو شعر بیان کړ
دَ پښتو ژبه به اوس په آب و تاب شي

که په عشق کښ زړه دَ نورُو په لیده ځي　　ځما زړه په اورېده تر لیده ښه ځي
نوري ميني ئې ځما له دِله یووړې　　یکباره مي په لیدو پسې لېمه ځي
هسي یاد بویه چه یَو ځَله یار یاد کړې　　نور دِ ویني لکه باز تر هر وېښته ځي
پکښې خیال دَ سبر قد و دَي پالم ئې　　چه مي هر کله تر دوو سترگو اُوبه ځي
که په زړه شوي زه به اوس دَ یار سَرَه وم　　چا وې دا چه پښې هورې درومي چه زړه ځي
نه په زړه ده نه په پښو دَ خداي په کړه دَه　　دا غریب سړَي همه دَ خداي په کړه ځي
که دَ مال وه که دَ ملك وه که د زر وه　　وار په وار مي دَ زړه مینه له هر څه ځي
دَ دنیا مینه په زړه باندي لوي بار ده　　آزاده به بار په زړه و گور ته نه ځي
روغ به خوب دَ بې غمې کا خوشحاله
چه څه خوښ دَ زړه لري خوب د هغه ځي

که میوه دَ چندڼ نشته هسي شنډ دئ　　لا ئې ښه تر میوه دارُو ونو ځنډ دَئ
وایې زه به په تا وکړم ځني چاري　　زه دَ دې چاري ارمان لَرم ډېر ځنډ دئ
که مي ځان ځي که جهان پرې به ئې نېردم　　ما نیولی اوس دَ عشق دَ سپرو منډ دئ
پېدا لار دَ شهسوارانُو ختل گران دَي　　گوډه څو به باندِي خېژې ملکنۍ[1] دئ
زه او دا دَ هر ناکس سازي ناسازي　　که رشتیا وایم خپل ځان را باندِي پنډ دئ
که مثال ئې په دنیا غوارِي له ما نه　　چه الا بلا پکښې وِي هغه ډنډ دئ
دَ چړې دَ لاره کار نشته ناپوهه　　چه تبرُونه پرې ماتېږي هغه خنډ دئ
یا سبا دَئ یا غرمه دَه یا ماپښین دَئ　　مازدیگر دَ ښکار تکل کړم ساعت لنډ دئ
څوک دَ حج، څوک دَ تلقین څوک دَ مکتب شول
یَو خوشحال په واړه خلقو کښ لونډ دئ

کام دَ زړه که هر څو ښه دَئ　　تر ایمانه نه ښه نه دئ
چه ئې دا اندېښنه نه وِئ　　هغه کس سړَی په څه دَئ
اعتبار پېدا دنیا کښ　　دَ سړی لکه لېمه دئ
دَ هر چا چه لېمه نه وِئ　　که بادشاه دئ خوار په زړه دئ
سپی به ښه کړم تر مزري نه　　سپی دَ کور مزري دَ غره دئ
خرکه بد دئ بیا وري وړي　　بد سړی بتر تر خره دئ

---

[1] دا کلمه په یوه نسخه کښې جلا لیکلې ده مله کنۍ یعنی مه ځه چه کنده په مخ کښې ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته ئې ویښ وینې په سترګو   غافل ویښ ندئ اوده دئ
په رشتیا کښ زوال نشته   دا د ما کلام په وله دئ
اولیا بللي بویه   چه حلال په خوله په زړه دئ
ته ئې سست وینې په سترګو
دَ خوشحال اختیار تېره دئ

که په حسن دَ کشمیر خوبا اوښار دي   یا د چین او دَ ماچین یا دَ تاتار دي
پښتنې جونه چه ما په سترګو ځیر کړې   هغه کل واړه خجل دَ دُوي تر کار دي
په ښایست باندِي ئې ختم دا وینا ده   چه په اصل دَ یعوب قوم و تبار دي
هېڅ حاجت نشته دَ مښکو دَ ګلابو   په پنځه وخته لمانځه عطر عطار دي
که ټیکه که کېماله که نور سنګار دي   دا همه تر تورو زلفو پوري خوار دي
که اوړنی[1] مقیش دوزي که سالو[2] دي   دا همه واړه تر سپین پروني ځار دي
تر صورت ئې دَ سیرت خوبي افضل ده   تر ظاهر ئې دَ باطن خواړه بسیار دي
کل روزګار ئې سر تر پایه پرده پوښ دي   نه ګرېوان تر نامه ښیری په بازار دي
له حجابه پورته غټ کتلي نشي   نه آموخته په ښکنځلو په پایزار دي
ما خوشحال له ډېرُو لږ دي ښه وَیلی
له دې حاله ګوي مګوي وَیل بې شمار دَي

کله رند غُندِي ملا واقف دَ راز دَئ   دَ کتاب دَ مسلو زبان دراز دَئ
زه مریَي دَ هغه چا یم ترې ځاربېږم   چه دَ زړه سَرَه ئې جوړ دَ خولې اواز دئ
چه ئې رَو دَ خولې دَ زړه سَرَه یَو نه وي   که په هر لمانځه اودس کا هم بې نماز دئ
وار په وار ځما په زړه کا هسِي چارِي   که دَ سترګو ئې غمزې دئ که ئې ناز دئ
لا به ډېر ګلوُنه وا شی پدا باغ کښ   دَ ګلزار دَ غوړېدَلُو ئې آغاز دئ
ښوک به نه وئ چه به غاو وربانديِ نکا   د َهر چا وَ ملامت ته عاشق ساز دئ
ځان و تن سَرَه مثال کړه دواړه توکه   محنت که حقیقت دَئ که مجاز دئ
چه عزت ترې پیدا کېږي قناعت دئ   چه خواری ور ځنی زېږي هغه آزاد دئ
زه خوشحال له خپله بخته دلګیر نه یم
چه ځما ستوري ځائي دښمن ګداز دَئ

که هر ښو پخپله پوهه کښی سقیم یې   دَ حکیم په حکم کار کړه نور حکیم یې
که په خوله په غوږ په سترګو ښه زده نکړې   نور ور دروهه ازلي سیه ګلیم یې
دَ سیرت خوبي پیدا کړه چه جوهر دَه   په صورت خو هډ وغوښه وینه ریم یې
پیر اوستاد مرشد به واړه درته شا کا   که په جهل مرکب کښ مستقیم یې
عاقبت به دِ په بخره ندامت شي   چه دا هسي دَ جاهل سَرَه ندیم یې
دا دانش چه دَ هندو دَ شمار حساب دئ   که ته دا دانش دانش کښې لئِم یې

---

[1] پروني، چادر.

[2] که شالونه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سخاوت په روايت په روخ په رنگ کړه — نه چه درسه دنيا وَ بازې کريم يې
همېشه په زړه خوشحال اوسه غم مکړه
په اخلاص چه وَ دانا وَته تسليم يې

که هر څو په هوا پرونه وَهِي چتي — بيا ئې زړه وِي په ډکي دَوني نښتي
شاه زلمی توري[1] نېزې خوري تردد کا — په برېښنا دَ توري تښتي تېر اَرتي[2]
سترگه ور اور اورکي ويني چه برېښي — نوې مياشت په سترگو نه ويني سترگ تتي
ناسوتي عالم په څو په دنيا شخ دئ — هلك تل دَ مور په تي پوري وئ نښتي
دَي دَ خپلي گوتي غم کاندي که نه وئ — په شگون کښ عالم ښه گڼي شپږ گوتي
په هر ښکار به بې خطا چورب آلوزي — ما خپل باز دئ په پهرو پهرو پرانتي
که ئې بل له بد بويی سېږمې نيسي — دَ خپل بوي په بد بوئي خوښ وئ خسا گوتي
څوک به څه لَره خوشحاله ته نصيحت کا
عاشق نه دئ نصيحت دَ چا نه نغتي[3]

که هر تار ئې دَ کوڅې مشك تا تار دَئ — دَ کوڅې تر تار ئې ښه دَ زلفوو تار دئ
هغه ځاي چه مي دَ زلفو بازار جوړ شي — هغه ځاي مي دَ ماڼيو[4] تش بازار دئ
چه لذت دَ تورُو زلفو را تر زړه شي — دَ ماڼيو زيست روزگار کله په کار دئ
دا خبره څه عجب دَه چا ويلې — چه دَ تورو زلفو بد سوي تاتار دئ[5]
چه دَ تورو زلفو خيال ورڅخه نشته — توري خاوري ئې په سر عمر ئې خوار دئ
که همه دنيا پرې وَښندي هم هيڅ ده — هغه کس مي چه دَ زلفو خريدار دئ
خوار خوشحال چه ډېر صفت کاندي دَ زلفو
په قيمت دَ تورُو زلفو خبردار دَئ

که هزار ځله هنر کا هيلي بيلي[6] — څوک به نکا دَ ازل چاري تبديلي
دَ ازل حکم په مثل دَ هاتي دَئ — دَ سري فکر مثال پري دَ ډيلي[7]
دَ حيات اُوبه سکندر په هيلو غوښتې — حضر بيا مونده عبث شوې دَ ده هيلی
يَوه څرنگه خونرېزه لار دَ عشق ده — پکښې ډېري قافلې شولې قتيلي

---

[1] توری تېرې خوری.

[2] په برېښنا دَ توری تښتی تېز اَرتی يا په پرېښنا دَ توری نشی تېز اَرتی.

[3] نغوتی.

[4] دا کلمه په يوه نسخه کښی ماڼويو ليکلې ده يعنی څوڼی چه يوې خوا او بلی خوا ته وی.

[5] ناتار دی.

[6] خپلی سيلی.

[7] يو راض چمنی واښه دی.

عشق یو هسي پوديرشم توري را زده کړ   چه په دېرش توري څکوم دَ قلم کيلي[۱]
عاشقانو ته اندک دَ دنيا مال دَئ   تر همت پوري کثيري دِي قليلي
دا دلبري چه په دا کشور کښ نن دي   په کشمير کښ به ئې نه مومې عديلي
هغه تُرکه چه ځان جوړ کا را ښکاره شي   تر جمال ئې حوري هم ندئ جميلي
په ارمان ارمان مي ځان راغي په شونډو   تا دَ شونډُو دارُو نه راګړه بخيلي
بيا هاله دَ محبت په کوځه پَل ږده   که دِ ويني لکه ما کړلې سبيلي
خپل پردی به دِ هيڅوک سيله وَ نکا
اې خوشحاله که دِ بخت نشي په سيلي

که خاطر دِ دَ خوشحاله نه دلګير دئ   په خوشحال باندي هم ستا دَ ماښي وير دئ
دَ بيمار ساهه په شونډُو باندِي راغله   دارُو ګر ئې لا علاج ته په تدبير دئ
دَ موسی په معجزه به څه ګروهېږي[۲]   دَ فرعون چه هامان غُندي وزير دَئ
يار ځما په پالنګ ناست زه ولاړ په خوب يم   سرا سر ځما له لوريه نه تقصير دئ
ما خپل سر تر فلك وليده په پورته   د دې خوب مي معبره کوم تعبير دئ
بيا مي کينه سترګه لاندي باندي راپي   مګر بيا مي زړه يارئِ وته خير دئ
په وفا سړی دِ يار دَ هيڅا نشي   چه دايم ئې په يارئ کښ تزوير دئ
په ژړا پوري مي خاندِي چه مي وکوت   دا همه واړه د ما د بخت تاثير دئ
هيڅ يَو مخ به ئې مخي دَ ښايست نکړم   ما چه ستا جمال ليدلي په ځېر ځېر دئ
د ما زړه دَ يار زلفيني سَرَه ګوره
ليوني په ليونتوب کښ په ځَنځِير دئ

که پکار دِ ده دَ خداي پېژندګلي   پير وي دَ محمد (ص) کړه دَ علي (رض)
هر آيت چه به راته پاسه له عرشه   لا په عرش به ئې علي وُ متلي
محمد چه هغه راز ئې په معراج کړ   يکايك وُ و علي وته جلي
په محشر به هغه تور مخونه پاڅي   چه ئې نه دِی توري خاوري دَ تلي
محمد علي چه دوه ويني په سترګو   پدا کار کښ احولي دَه احولي
دَ زړه زنګ په بل صيقل نه ليري کېږي   په دوستي ئې دَ علي ده مصقلي
که دا هوبنره وَيل کا ورته رخصت دئ   محمد دي پيغمبر علي ولي
چه په بغض دَ علي يا د عمر(رض) دي   رافضي دي خارجي دَي خللي
دَ علی دَآل دوستي دَ ايمان زړه ده   څوک دي شك پدا په زړه نه راولي
چه تر منځ دَ چار يارانو بد وَيل کا   په مذهب کښ دَ هغو ده درغلي
دَ علي دَآل په مدح کښ جنت دَئ
دَ خوشحال ختِك پدا دَه تسلي

---

۱ يعنی خط او د ګاډِی د عربې خط.

۲ يعنی منل او ګرويدن.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که رُویت ئې نا ممکن وَئ په دنیا کښې   دَ اَرنی وَیل به نه وُ په موسی کښې
چه موسی وته ځواب لن ترانې وُ   څه عجب جلوه لیدله شي پدا کښې
چه په ملك په ملکوت کښ مونده نشي   هغه هسې څیز ئې اېښې دَئ پما کښې
زه حېران یم پدا خلقو نه پوهېږم   تږې مري ولاړ تر حلقه په دریا کښې
چه په لا احصی وَیل ئې خبر دار کړم   چا د ما ژبه گویا کړه په ثنا کښې
دَ عاشق دَ معشوقې سرَه یو راز دَئ   چه هیڅوک ترې خبر ندئ په دنیا کښې
چه لیلې کړه دَ مجنون کونډئ[۱] ماته   خوار مجنون ئې سر افراز کړ په هر چا کښې
نور که هر څو پاکیزه زه گناهگار یم   غم مې نشته بیا مې ځاي دَئ په ماوا کښې
دَ خوشحال دَ هغو لار سرَه جدا دي
چه ئې غواړي په مسواک په مصلي کښې

که چرگان کرکره[۲] دار دي   بیا و باز وته ناچار دي
نه یَو باز دَ ښکار دَپاره   نه که چرگ چرگې هزار دي
دَ معشوقې ښښوې واړه   دَ نور چا ندي دَ یار دي
عاشق عشق لَره پیدا دئ   کفر دین ئې څه په کار دئ
عاشقان دَ معشوقې دي   نه دَ مور دي نه دَ پلار دي
دَ خپل وَر عاشقان گوره   چه په څو پراته خاکسار دي
په هغو دَ خداي نظر دئ   چه مَین په ښه دیدار دي
عشق ناپوه وَته اسان دئ   ورته گران دئ چه هوښیار دئ
په خوشحال به عیب نکا
چه په حال ئې خبر دار دي

که اسمان دَ چا په حکم جار وتلي   ځني څه چارې به وشوې تا کتلي
په رندو باندې لا هسې توره شپه دَه   که همه عالم ئې وینې نمر ختلي
هم ئې هیڅ راته پرې نښول هم بیا وائي   چه ډاډه اوسه لا هیڅ نه ئې نتلي
بیا ئې شکل په څه شان راته ښکاره کړ   لکه باز وي له کرېزه را وتلي
چه ادب ور څخه وي صحبت هغه کا   بې ادب له مجالسه وي یستلي
هغه یار مې لکه باز په پرواز ولاړ شو   طالع بیا ځما تر لاسه را وستلي
ځان چه نن تر مَین ځار نکړې خوشحاله
ځان به تا وي وَ نور چا وته ساتلي

که په کور کښ د سر دي دَ بدخشان وئ   یا ږنکورې دَ انگورُو یا رمان وئ
چه ئې زړه ور څخه مور وي نه ئې گوري   دَ ورِ سترگیو ورته څو رنگه ارمان وئ

---

[۱] دا کلمه تحقیق غواړي ممکنه ده چه گونډه وي، یا به کونډيَ وي یعني په مقابله کي دَ گا دریدل.

[۲] یعنی طره او کاکل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مور به څه پوښتې له نغن[۱] چه نغن څه دي　　وړي سپی خوړلي نغن ته نګران وئ
کله کښلي معشوقې ته نظر نه کړې　　کله کوڅې درته هم راحت جان وئ
په ساعت ساعت کښ حال باندې نوربړي　　چه مي ولیده سړی کله یو شان وئ
دَ سړی فکر په مثل دَ سیماب وئ　　اضطراب ئې هر هر خوا ارمان ارمان وئ
کله کله ښاېسته شي په ګلونو　　ګله کله لکه باغ باندې خزان وئ
کله کله دَ خوښی په صحبت کښېني　　کله کله په غمونو کښي حیران وئ
چه دایم په یَوه حال دَئ هغه خداي دئ　　چه حالونه پرې ور درومي دا انسان وئ
آخر تله دي له جهانه باور وکړه
که هر څو خوشحال ژوندی پدا آوان وئ

که هر څو یې پدا خپل حسن کښ لويَ　　دَ یارۍ حق هم پېژندلی بويَ
ما به زړه لتا نه وتاړه په بله　　که موندي شوي هسي تا غُندي دلجويَ
دَ شرابو په خوړو کښ فهم وکړه　　چه دِ نه شي دا پیاله له لاسه نويَ
چه مکان ئې نا پیدا نښان ئې نشته　　څوک به څه غواړې دَ شپینُو بازو هويَ[۲]
د تشنه خودَ اوبو سَرَه مقصود دئ　　که اُوبه ئې دَ دریاب وِئ یا له جويَ
عاقبت به برخوردار پخپل مراد شِي　　که دَ پلار په نصیحت کښ درومي زويَ
دَ خوشحال وَیل خواږه تر نیشکر دي
که په خوند ئې خبردار شې وئې ژويَ

که ته خوله و ماته نه راکړې ملکۍ　　بلي هم راته نومړې دَه خولکۍ
په غمونو کښ دي هسي ځنځیري[۳] شوم　　لکه اوړکۍ چه زبون شي په بلکۍ[٤]
په کړکتیو[٥] کښی دِ ډېر زړُونه پراته دي　　پدا دوه زلفو دَ زړونو یې غلګۍ
چه ځراغ ورځني دورمي پتنګ خوار شي　　یو زمان له ما نه مه درومه دلکۍ[٦]
ما دَ ښو مخونو ښه ننداره وکړه　　نشته تا غُندِی زیبا بله جلکۍ
ما ساده پښتانه څه زده چه ئې وائي　　په پارسي پارسي خبرو مغلګۍ
جدائي ئې هسي سخته په خوشحال دَه
لکه ځي دَ چا له ځانه نه سلګۍ

---

[۱] یعنی د تبی ږوړئ.

[۲] ها یا هوی یعنی هګی او بیضه.

[۳] زنځیری شوم.

[٤] د وړو ماشومانو د ستونو مرض.

[٥] پړکه، دام، جال.

[٦] د دل اسم تصغیر.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که اشنا که نا اشنا دئ   بولاق واړه بې وفا دِئ
که ئې خوښښ کړې یا ئې خپل کړې   شاهي بیگ غُندی بلا دئ
چه آصف خرم ښه نشه   نور خرم په یار دَ چا دئ
خوشحال که یار غاروه   هم دَ ده نه دا غوغا دئ
که ئې ځان کړم یا ئې زړه کړم   ځان و زړه کله ځما دئ
نه ئې ننگ شته نه ئې شرم   نه پخپل قول وینا دئ
چه گوتك ورته ښکاره کړې   لکه بنځې واړه ستا دئ
پخپل سود پخپل مقصود دئ   بند په خپله مدعا دئ
د سیالانو خوې ئې ندَي   په بېکار خصلت پیدا دئ
مخامخ و تا ته خپل شي
پردی واړه پس شا دئ

که په فضل شي څه غم دَئ   که په عدل شِي ماتم دَئ
له گناهه به خلاص نه وِئ   چه په نوم بنی آدم دئ
چه ظلوم جهول ئې یاد کړم   که پوهیږې ډېر کرم دئ
په لاتقنطوا تکیه دَه   گڼه اور ووري تور تم دئ
زه هغه ناتوان ضعیف یم   چه مېږې تر ما محکم دئ
پدا ضعف هغه بار وړم   چه ترې تښتې درست عالم دئ
که لویې ته مي گورې   میاشت و نمر دَ ما پرچم دئ
اسمانونه مي خیمې دِي   پرې دَ ستوریو زینت تم دئ
لا مي نور باغونه نور دِي   کمکي باغ مِي دَ ارم دئ
غم مي هیڅ نشته خوشحال یم
که خپل بخت را سَرَه سم دئ

که دَ یار دَپاره غم شدت څوک مومي   په خندا خندا دِ مخي ور درومي
دَ هغه سرِي یاري څه یاري نده   چه بې یاره ئې اوبه درومي تر کومي
زه له ورایه ورته گورم یار مي گوره   دَ اغیار سَرَه دَ میو پیالې شومي
ما به څه پوښتې د ما دَ یار له نومه   یو بې رحم بې وفا بې مهر نومي
نه ئې زه یوازې قتل په غمزو یم   څو ئې ما غُندي په ورکښې دي لړومي
په فراق ئې دَ ما اُوښې هسې تله کا   لکه څوک چه اخته سوَي وِئ په دومي
دا دواړه بدان نه گوري له کسته   په ښه مخ باندِي و مشه دانې سپومي
که تازه یارئِ ښې نه دي خوشحاله
څوک به نه خوښوِي غوښې دَ ورغومي

که سړی په مصلحت کښ لَربر نشي   زه ضامن چه دَ ده کار به ابتر نشي
و هغه ته سړی مه وایه چه پوخ[1] وئ   آراسته څو سر تر پایه هنر نشي

---

[1] چه پوچ وی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که هر څو مشکل کارُونه درته پېښ شي   فکر مکړه چه اَسان به په زر نه شي؟
ما چه ولیده خو زر دي پدنیا کښ   خو سَړی دِ ئې په مینه کافر نشي
زویه یار که لاف ګوي باوري ندئ   څو په ډېري حادثې دِ باور نشي
دَ رستم دَ مړنتوب خبري اَروم   ولي څوک به بې لښکره صفدر نشي
چه دَ مرد دَ نامرد شناخت ور څخه نه وئ   بد صاحب څخه دِ هیڅوک نوکر نشي
دَ خوشحال خبري واړه نصیحت دئ
مګر خر وِي چه په زړه ئې اثر نشي

که تا وته حیران دئ دَ لیلی حکایت کړوني   و ما وته په ځان دئ دَ مجنون روایت کړوني
د هر وېښته په سر لَرم زه تا سره زر کاره   خبر ندئ له حاله دا بې کار نصیحت کړوني
څه ښه وشول طالع وې چه ئې ولیدې په سترګو   تر ما پوري خجل شول دا د ما ملامت ګروني
دَ حسن یغما چه دِ الجه راوړي دَ زړونو   پخّك دِ ستا وَ سترګو ته بېل کا قسمت کړوني
چه درد لَري په زړه کښ دَ هغه دارو موندل شي   هیچا لیدلي ندئ دَ بېدرد طبابت کړوني
چه زه دَ بت سجود کړم مخامخ راته حاضر دئ   څه څیز ویني حیران یم دَ مسجد عبادت کړوني
کوم ملك دَئ له ما پاتو چه مي پل ندئ پریښي   هر ځای به ورته یاد کړم که څوک سته سیاحت کروني
چه دو اویا مذهبه راته یو شول صلح کل یم   دَ کوم یوه مذهب دَي اوس ځما عداوت کروني
په هسي ځاي مين يم چه ئې نوم واروي وګړي
نور تښتي تار په تار شي دَ خوشحال حمایت کړوني

که هر څو په سر د خیال د ستا زرین ږدې   عاقبت به سر دَ خاورو په بالین ږدې
دَ سلیمان غُندي هم پرېوتل له تخته   په فرس باندِي به څو دَ زرو زین ږدې
دغه پښې به دِ خوراک شِي دَ چمچیو   چه ئې اوس په شین شین په قالین ږدې
په ارمان به خالي لاس ورځني درومې   که په کور کښ په هر لوري سره اوسپین ږدې
په الا بلا که ټول دَ دنیا ګنج کړې   پخپل زړه به داغ په دم واپسین ږدې
چه کردار ئې دَ ګفتار سرَه سَم وِي   تش ګفتار واړه په ځان نابدي نفرین ږدې
تا په زړه کښ سل خدایان دِي کښېنولي   راته وایه سر و چا ته په زمین ږدې
دَ غفلت تسپې په ورځ و شپه جار باسې   څو منت به په کرام الکاتبین ږدې
هر اَیت ئې دَ معنو په سترګو ګوره   دَ صورت سترګي تر کومه په یاسین ږدې
یو قدم که په رشتیا له دنیا واخلې   خداي ږو بل قدم په پاس په علیین ږدې
که اسلام دَ خلقو دا دَئ اوس خو بویه   چه هندو غُندِي ټیکه پخپل جبین ږدې
زمانې څه نا انصافه را ښکاره شوې   پانیاتونه پدا دور آخرین ږدې
شاه جهان غُندي بادشاه په بند بندي کړې   په اورنګ باندِي خطاب د محی الدین ږدې
دَ مچی لاشه هم جوړه ور سَرَه وړې   په هر حلق کښ چه خواږه دَ انګبین ږدې
دَ خوشحال خټك کوم جرم کوم ګناه دئ
چه په زړه کښ ئې آهونه آتشین ږدې

(c) ketabton.com: The Digital Library

که منصور غُندي کافر دَ محبت شي — ته به هاله مستقيم په شريعت شې
دَ هوښيارُو مجالس به ورته هيڅ شي — که دَ عشق دَ لېونيو په صحبت شې
دَ جهان خواږه به تا وته ترخه شي — که خبر دَ يار دَ مينى په لذت شې
فراغت به دِ هاله وَ زړه ته ورشي — که له خلقو کناره کنج و خلوت شې
دَ جهان په خزانو به دي خندا شي — که تونګر په خزانو دَ قناعت شې
که نظر دَ کيمياګر در باندِي وشي — که ته خاوري ئې تر زرو به قيمت شې
دَ بې آبي مرغلري هيڅ قيمت وِي — په زيبا سيرت به قدر دَ صورت شې

اې خوشحاله بتخانې دِي زړې[1] پوندي
خليلي ناره پرې وکړه په همت شې!

که په مخ باندِي خالُونه عنبرين ږدي — [2]هونبره داغ به په خاطر د ما مسکين ږدي
دَ پيالې اُوبه خوږې شي تر نباتو — په پياله باندِي چه دواړه لب شيرين ږدي
خدايه زړه په ما دَ کښليو مهربان کړې — ته په زړه کښ دَ بتانو مهر و کين ږدي
دواړه زلفي چه وَلوَل سَرَه حلقې کړي — په هر وَل کښ ئې ګلونه دَ نسرين ږدي
خداى دِ نکا چه ئې يَو سر کړم يا بل سر — که تل مي په دا چشم جهان بين ږدي
ستا دَ پله خاوري رنځور غُندي آخلم — په هر ځاي چه قدمونه په زمين ږدي
ستا تمامه خندا بخت دَئ څوک ئې مومي — په دا نيمه خندا طعن په پروين ږدي
چه ليدلې دي دَ عشق قمار خانه دَه — په لمړئ بازي به يار ته دل و دين ږدي

آفرن دِ په وَيَلُو شه خوشحاله
په بياض باندِي عجب شعر رنګين ږدي

ګله ته چه زيبايى د دې چمن يې — خار و خس وته په څه په خنديدن يې
دَ خپل ځان په قدر ولي نه پوهيږي — پدا باغ کښ خو يَو ته نازکبدن يې
دَ بلبلو ږغ به تل در باندِي نه وِئ — کښليه ګله په وفا کښ مبرهن يې
پخپل بوي دَ بلبلانو خاطر خوښ کړه — يَو څو ورځې چه تازه پدا ګلشن يې
که جفا و چا ته وايم شمار ئې نشته — پدا هونبره ستمونو جان من يې
چه دَ يار له جوره چا وته ژړا کړي — دَ يارئ بلا په تا شه دروغجن يې

په ياري پوري دِ پيچمي کا خوشحاله
فکر ښه وکړه په چا باندِي مين يې

ګل کرَم اغزى ترې زيږي — نوشدارو مي زهر کيږي
چه مي څراغ په اوبو بل وُ — اوس په تېلو نه بليږي
که ئې مخ وِي که ئې شا وِي — پخپل بخت هر څوک پوهيږي
هَرَه ورځ که سل غمونه — له جهانه را رسيږي
ځما زړه پدا ډاډمن دئ — غم ښادي واړه برېږي

---

[1] دا کلمه په ځنو نسخو کښى زړ پوندى ليکلې ده، يعنى نسل، ختِه، نسب.

[2] دا بدله په نورو نسخو کښى نسته، له يوې قلمى نسخې څخه را نقل سوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم خزان هم به پسرلی وي   چه اسمان په سر څرخېږي
ځما اُوښی ګرمي ندئ   که سیلاب غُنديِ بهېږي
په حضور دیدن ئې ویني   ظاهر خان ځني ښلېږي
اوس خو اور په خوشحال بل شو
بیا به څرنګه سړېږي

که هر څو دئ ښتني جوني طنازي   دا دَ هند سکښي هم نه دِئ بې نیازي
نه ئې جنګ نه ئې ماتی نه ئې هوډُونه   څړه[1] مهري څړه مېني څړه نازي
خو یوه زړه پړه[2] نا سازه در کا   په ماني کښ نه دعوې کاندي آغازي
په خدمت کښ تر صباحه لکه شمعه   په یوه قدم ولاړي ځان ګدازي
په غمزو په کرشمو په مکیزونو   فرخ بخشي، غم تراشي، دلنوازي
په ادب په ظرافت په رموږ پوهي   دَ صحبت په علم څو رنګه ممتازي
که هزار جورو جفا ویني له تا نه   بیا له تا سرَه خندا کا په خوله وازي
نَوِي نَوِي شېوې کا درته جوړېږي   په څو رنګه جلوه کا جلوه طرازي
د ښو څوکي ئې نېغي ځي تر زړونوُ   چه تېره تېره کاته کا لکه بازي
په جیو جیو درته پسې خبرِي وایي   هر زمان له تا په څو رنګه همرازي
عجب سرې په پاښو شونډي درته خاندي   میخي غاښ په مسي تور عشوه پردازي
غټ غټ تِي لکه انار په ملا نرئِ   سر تر پایه دَ اوُمو وربښمو سازي
دَ صورت په لطافت بې مثله روغي   په قامت تر سر وِئ وني سر فرازي
خرخښې ئې دَ خوشحال له دله نه ځي
که جدا دِي دماغي باریك مجازي

که مي سترګي د باور کړې سرَه لواتي۳   په جهان کښ خو نېکي دَه نوري باتي٤
که دِ لاس د نېکي نه رسي دَ زړه کړه   راشه واروه "الاعمالُ بِالنیاتي"
په جهان کښ که حجاج که نوشیروان وُ   هم دا داد، او دا بیداد شُو ځني پاتي
له قسمته به نه کم نه به څه زیات شي   دا دواړه اندېښنې دِي کم و زیاتي
که په څه هنر دِ هونبره توان رسېږي   چه به ته کړې د مرګي لښکري ماتي
بیا هاله په جهان خوښ ګرزه هوس کړه   ګڼه نوري اندېښنې دِي بې ثباتي
د دنیا وداني خوني چه لېدې شِي   عاقبت به ئې نوم شِي د نېکی پکښ پاتي
سر تر پایه د خوشحال سره لباس کړې
خداي دِ واخله لباسي دنیا کم ذاتِي

---

[1] سه مهري.

[2] منت.

[3] محشي پرانتي ورته لیکلي دئ.

[4] یعني نوري تشي خبري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لاس په لاس مو سَرَه وَکړِې څه چارې[1] — چه پرُون مو تور منګور وژي په لاري
دواړه پښې له تا نیوَل له ما اخستل — زه به پاس په سترګو کښېږدم ستا پایزاري
څه اغزي لري په مخ کښ زړه مې سکښې — اې په تور باڼه د ما د زړګي خاري
دَولت والي به ئې څو ثنا صفت کړم — چه صبا کړې دَ غنچې پاڼي وېزاري
چه مي پاس په غاړه پروتی څنډېدلي — ښې وې ستا مختولي[2] زلفي تار په تاري
چه په تا باندې ئې جوړ کړم زړه مي ښه شې — نوم دَ حوري دَ پرئ اې نګاري
غړول ئې هم وتا وته ښکاره دي — چه دا تورې سترګې ته لرې خونخواري
څه کوَم، که ته ښکنځل کړې لا خوشحال شم
چه کوَمه ستا دَ مخ زیبا نندارې

لکه یار را سره یار ووُ هسي ندئ — چه ډېر ډېر به مینه دار وُ هسي ندئ
که په څو رنګه به ما ور باندې ناز کړ — چه دَ ناز مي به خریدار وُ هسي ندئ
دَ بهار بلبلي ژاړه څو په تا شي — لکه تل تازه بهار وُ هسي ندئ
شکر شکر چه ئې څه خو خوي بدل شو — چه یك لخته ستمکار وُ هسي ندئ
ستا دَ مهر دَ باران باندې کمي شو — چه مي جوړ دَ زړه ګلزار وُ هسي ندئ
یا ئې وېره شي له خونه یا ئې هېر کړم — چه مي مرګ ته په تلوار وُ هسي ندئ
ډېرى مینې دَ خوشحال عقل تغیر کړ
لکه نور کله هوښیار وُ هسي ندئ

لاله ګل ئې تر جمال پورى بد ررنګ دَئ — دَ زلفینو ئې دَ چین له مښکو ننګ دَئ
تورى ورځي ئې لیندى باڼه ئې غشي — دَ عاشق تر زړه ئې تللي هر خدنګ دئ
دواړه سترګي ئې په تن توري بلا شوې — همېشه ئې دَ عاشق له دله جنګ دئ
ته به وایې حبشي شکري پېري — هغه خال ئې چه دَ دوو شونډُو تر څنګ دئ
تجله ئې دَ جمال لکه مشال شوه — خوار عاشق پدا جمال باندي پتنګ دئ
چه له غوږو ئې مقصود د مومي لښتى ده — چه له پوزي ئې مراد مومي لونګ دئ
په ښایست کښ ئې تقصیر دَ صورت نشته — څه خو دا عیب لَري چه په زړه سنګ دئ
دَ هر چا پخپل غرض پسې کوښښ دَئ
دَ خوشحال ئې په جمال پسې آهنګ دئ

لکه بڅَن[3] چه حلوا خوري — عاشق سپینه خوله دَ شا خوري
څوک دِ غاؤ ورباندې نکا — واړه خپله خون بها خوري
زه ئې تل خورم خوږې شونډې — که دا نور من و سلوا خوري
دواړه تي ئې ناشپاتى دي — چه ئې یَو یَو امرا خوري

---

[1] دا بدله په چاپي دیوان کښ نسته..

[2] دا کلمه په ټولو قلمي نسخو کښ دغسي ده، چه معني ئې نسوه را ښکاره.

[3] حریص (دریاب).

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه هیڅ مرني ندئ چه به توره په قضا خوري
هم عاشق مرِي ستا له لاسه هم سوگند په سر د تا خوري
وړی څه پوښتې له حاله چه روا که نا روا خوري
خوله ئې پټه خوره خوشحاله
باز دَ ښکار غوښې په غلا خوري

لکه قلپ مهر په لاس باندِي برېښنا کړې چه دَ اور په تاو کښ پرېوزي ځان رسوا کړې
هیڅ ځما په زړه کښ ستا اشنایي نه وه کومي چارې لَرَه خداي د ما آشنا کړې
که ډېر بد را سَرَه کړې په ښه ئې نیسم خپلی میني راته ستا ترخې حلوا کړې
چه په تا باندِي مین شوم حال مي گوره مگر خداي ځما خوارى لَرَه پیدا کړې
که وعده دِي دَ لیدو په ماخستن وئ په بورجل باندِي دِ ناست په ما سبا کړې
که د ما په دوکان ناست يې کالي گوره په زر سل ځایه په څو ځایه سودا کړې
کله مخ کله دَ شا وِی و بلبل ته گله ته چه ښاېسته شوی دا په دا کړې
په دا خوي دي اور د ما په کوگل بل کړِ زه د شمع غُندِي ژاړم ته خندا کړې
چه وفا دي دَ خوشحال سَرَه ونکړه
راته وایه اوس به چا سَرَه وفا کړې

له شیخه خبر نه یم چه په کوم عمل مشغول دئ چه عشق ئې را فرمائي هغه کار ځما قبول دئ
عشق لکه بادشاه دَئ زه په مثل دَ چاکر یَم چاکر چه دَ صاحب په حکم نه وِي نا معقول دئ
دَ سبا نسیمه پاڅه په تلوار تلوار را درومه په هغو مي سلام وایه چه په ور کښ ئې نزول دئ
بل استواځی دَ عاشق د معشوقې په منځ کښ نسته پدا میدان کښ گوره محبت دَ ده رسول دئ
دَ یار غم مي له خلقه پټ پنهم درله په زړه کښ ولی څه علاج ئې وکړه چه مي رنگ دَ مخ پدول دئ
چه په تور دَ لېونتوب مي هر سرِی په زَولنو شو گرم ئې خلقو مه کړي هم هغه ځما د کول دئ
هم هغه دَئ همېشه ژوندون موندلَي له باور کړې چه دَ مستي دَ غمزې او د جلوې په تېغ مقتول دئ
دَ گلونو پاڼِي بویه گه کمیس شِي دَ ملوکي دَ ورېښمو له کمیسه ئې نازک بدن ملول دئ
گوره ښه جمال چه لا به کله ور ښکاره کا
دا چه همېشه دَ خوار خوشحال ور پسې نول دَئ

لکه زلفي دَ هغو چه سودا ستا وِئ بویه دا چه ئې سروُنه تر پا ستا وِئ
لکه دَ سبر ونه لاف کا ستا تر قده بویه دا چه دا په قدوبالا ستا وئ
هغه زړه چه تا ویشتلي زړه هغه دئ تا ویشتلي زړه به تل په هوا ستا وئ
په خاطر کښ به ئې ځاي دَ نور څه نه وئ په هغه زړه چه هوا تمنا ستا وئ
کله وِئ چه ستا له لاسه چا ته ژاړم که هر څو بې حده جور په ما ستا وئ
که په سل رنگه زېبا دَ چمن گل دَي دَی به څرنگه په رنگ دَ لقا ستا وئ
د خوشحال غُندِي به مست گرزي په میو
چه هوا دَ برندو سترگو دَ چا ستا وئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

له اوله په سر جوړي کا دړی　　بیا ټېکه په ورځیو ښښې[1] خونړی
جړاوې حلقې په غوږ ښېسر په پوزه　　قیمتي دَ مرغلرُو دوه لړی
مرصع باهو په لاس ګوتي په ګوتو　　ژر نګهار ئې دَ پایلو دَ څړی
په ښېوه ښېوه عاشق ته ځان ښکاره کا　　په غمزه ئې زړه کا وَو وړی
چه له هسي محبوبا ئې آشنایی وئ　　پرې به کېږي پادېشونه دَ نړی
په وصال به ئې په څو رنګه هوس کا　　په هجران به ئې ساه راشی تر غړی
سر تر پایه آراسته شي په څو رنګه　　په لیدلو ښاپېری دَه نه سړی
دَ زلفینو ښاماران ئې هسي ندئ　　چه خوړلي ئې رغېږي په جړی
خلقو زه دَ تورُو زلفو لېونی یم　　لا مي ښه په خنځیرونو وتړَی
زړه ئې هسي دَ هجران غمونو موړ کړ
دَ خوشحال تر ستوني ندرومي نمړی

لکه زه په یار مین یم بل نه وِي مین هسي　　لکه زه پسې غمجن یم بل نه وي غمجن هسي
هم مي ووژني پخپله هم پما باندِي ژړا کا　　څه ښه یار دَئ ښه ئې مینه وژل هسي شیون هسي
مخ ئې درست سَرَه ګلزار دئ رنګا رنګ لَرِي ګلونه　　تفرج دَ بهار ګوره پکښې نشته ګلشن هسي
زړه داغدار غرقه په وینو لاله ګل وَته وګوره　　هیڅ شهید ندي راوړي له ازله کفن هسي
تورُو زلفو ته ئې ګوره ښایسته دواړه رخساره　　دَ جهان په مخ نه وِي[2] سنبل هسي سمن هسي
لکه زه ئې ننداره کړم ورځ و شپه پخپله خونه　　خوار مجنون لېدلَي نه وُ په درست عمر دیدن هسي
که دَ ګل پاڼي ئې خط کړې لا به هم باندِي څرخېږي　　دا نازک بدن چه ستا دَئ دَ چا ندي بدن هسي
که ئې رسم یا ئې دود دَئ یا وفا دَ هندوګی　　چه له یاره سَرَه کښېني حؤک به وکا سوختن هسي
چه څوک ټاپ در پسې وکا سَرَه ټك وهي لاسونه　　دا ژوندُون دَئ مردن ندَئ که دِ وشي مردن هسي
دَ ارم آرام مي بیا موند ستا په غولي کښ خوشحاله[3]　　خوښ له بخته له قسمته چه ئې را کړ وطن هسي
چه خوشحال خټك ئې وایي په پښتو ژبه خبري
په پارسي ژبه به نه وِئ که پوهېږې سخن هسي

له غمونو به خلاص شې دَ غم خوېش یې　　که بد ګوي و بد آموز　بد اندېش یې
مه بد وایه مه بد اروه مه بد ګوره　　درویشي دِ مبارک شه نو درویش یې
ستا په زخم به دارُو مرهم نور کښېږدي　　که په ځان مرهم دارُو دَ چا په رېش یې
که دِ ځان پخپله شمار تر هر چا کم کړ　　نور ځما په پوهه ته تر هر چا ښېش یې
یا به دد یا به منګور یا به لړم یې　　که داړل کړې یا چیچل یا په چا نېښ یې
پخپل دین نظر لَره دینونه ډېر دِئ　　څه جاسوس دَ چا دَ دین دَ چا د کېش یې
که هر څو در ځَنی غړېږم بده خویه　　څه په هَره کوڅه بیا وَ ما ته پېش یې

---

[1] کښېږدي.

[2] د جهان په باغ کښ نشته.

[3] خوشحال شوم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په کردار توره مشکنې يې خوشحاله!
په گفتار سرَه دَ سپينو درو وېش يې

ما ليدلی دِي په دا سترگو پوهړي[۱] — لکه نخښي دَ هر چا غشِي ته برِي
په زړه څو ځايه وړتوپنۍ ئې روغي — په خوله نر ناحق و هر چا وته زيري
په خندا خندا ئې اوښی ځي تر سترگو — لکه چرگه دَ مستی وهي چقړي
په سبا بېگاه ئې فکر نور څه نه وئ — تل ئې ذکر د ذکر دئ ولپړي[۲]
هيڅ له خپله خويه نه اوړي په عمر — که ئې دَرِي په تندي کړې دړي وړي
همېشه سترگي نيولي و خپل ښکار ته — وغوټې وته وار ساز کا[۳] لکه لگړي
ږغ ئې ولاړ په درست جهان د بد کارئ — سور بيرغ د چټگي پوري په لگړي
په چووه په عطر غرقه سر تر پايه — دَ اجمير په فليل دواړه زلفي غوړي
د محل دننه ناستي زربفت پوښي — چوهړي ته ووزي پريوزي په غوشيړي[٤]
که ئې پلار نيکه له ځايه بادشاهان وئ — نه د پلار نه د نيکه په شرم اړی
مړ هندو غندي په سر و لمبو کښ وسوځ
چه ئې ولېدې خوشحال دَ اور لوخړي

مخ ئې را ځرگند کړ ويې هسي رنگ اَفتاب وئ — زلفی ئې نمود کړې ويې هسي مشکناب وئ
وې مي خپله عمره په شتاب له ما نه مه ځه — ويې که دِ عمر يم دَ عمر تله شتاب وئ
هسي ئې بې اَبه دَ گلابو گل تر مخ شو — زرمنه که وسېځي حرام که پکښي اَب وئ
هجر مي وژلو ته تيار دَئ که خوله راکړې — هجر به هلاک شي زه به خلاص شم ستا ثواب وئ
مرم دَ عشق له لاسه نه دَ مستي په غمزه مرم — کار تېره چاړه کا لاس او زړه خو دَ قضاب وئ
هر چه ته ئې وليدې په تا ئې زړه باي نه کړ — زه وايم سړی ندي هغه به هم دواب وئ
نن کانده هر گوره په آزار دَ زړونو مټ کړې — هسي فکر نکړې چه آزار دَ زړه عذاب وئ
نور به دَ خپل يار سرَه ځرگند مهر آغاز کړم — څو مي به له خپلو له پردَيُو نه حجاب وئ
ستا دا بې نظېر جمال چه وَوينم په ده کښ
تر زر سحر خېزئ ښه خوشحال ته هغه خواب وئ

ما چه ستا په جمال سترگي کړې رُنې — کښلي واړه ستا دَ مخ دی د بنې
چه په داد و په فرياد مي نه رسېږي — دا دلبري بې پروا دِي که کڼې
گنُدي وِي چه بيا مي راشي په منگل کښ — لکه باز دَ زرکي توې کا بنې
سپهنه زنه ئې منه سمرقندي دَه — گوره څوک به خوږ کا زړه پدا منې
که دِ سپين بارخو کبود کړم په چيچلُو — اوس مي نه گڼې هاله مي به گڼې

---

[۱] بد لمني ښځي.

[۲] وله پر.

[۳] و غوټې ته وار ساز کا.

[٤] مردار ځاي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بخته ته که دَ خوشحال سرَه مدد کړې
دَ رقیب په سر ئې وَشلوه پنې

ما خو توبه وکړه که زړه هم را سرَه مل شي
عشق دَئ چه همېش ئې په توبه باندې یرغل شي
ډېر کاندې فکرونه دا سرې په ډېر رنگونه
کاشکي دَ چا چارې پدا خپل فکر فیصل شي
څو وایې پندُونه درومه اې نصیحت گویه
زه څه هغه نه یم چه و ما وَته اتکل شي
هوبنره رسوایې دم وهَل دَ پارسایې
راشه که ئې گورې چه دا څه دغا دغل شي
کار دَ عاشقې څه آسان او سهل ندئ
اوس چه پشیماني کړې دِله دا فکر اول شي
زهد په لاس واخلم چه به نه گورم دلبر ته
خیال ئې دَ زلفینو راته بیا دَ زهد غل شي
زه وایم که تل دَ بنایسته وو ننداره کړم
شرم دَ پېرې تر دا منځ راته خلل شي
تل به په ارمان ارمان مگس موړې لاسونه
یاد ئې چه په زړه دَ شاه دَ لام و بې عسل شي
اور دَ محبت دَئ چه ځما په زړه کښ بل شو
گوره پدا اور به اور په څو ځایه نور بل شي
زه په بېلتانه کښ دَ وصال نارې وهمه
څوک چه اوُبه واخلي و پایاب وته ئې زغل شي[1]
کښېنمه په طمعه دَ مَین دَ مخ په اور کښ
نور ځایونه پرېږده که تنور راته بورجل شي
نه رسي تر یاره هر چه ډېري اندېښني کا
نوري کیسې پرېږده دَ عشق کار په توکل شي
گې شم په گلشن کښ لَمن ډکه کړم دَ گلو
بیا بې خوده ولاړ شم واړه گل را څخه تل شي
هر چه بد غلیم دَئ گرفتار په عاشقی شه
اور ئې پیدا نه ولي دَ ده سینه منقل شي
هونبره دَ خوشحال خټك تقوی زهد پرهېز شته
ستا چه توری زلفي په سپین مخ باندِې ولول شي

ملاحت چه صباحت سرَه آمېز شي
دَ دلبرُو حسن هاله شور انگېز شي
خداې پخپله په بنه مخ باندې مَین دئ
خداې ئې واخله چه له کښلیو په پرهېز شي
په زمان به د زاهد خونه اُلجه کا
که د سترگو دَ ترکانو ئې پرې خېز شي
دَ غمزې سمند ئې جوړ کړو جولان ته
گوره بیا به ئې په چا باندې مهمېز شي
دَ دوږخ لمبې به هم ورځني ډار کا
که دا اور مې دَ خاطر په حشر تېز شي
دَ عشق بوې مې به ولاړ نشي له هډُونو
که هر څو په تورُو خاورو کښ رېز رېز شي
چه گه ناز کا گه عتاب کا کله مهر
دا ئې واړه له خوشحال سرَه مکېز شي

مخ د آئینه دئ باندې ندې تر سېرې
آه دا خوار عاشق دئ ډار ئې وکړه دَ چېرې
سر تر پایه زېړې زعفراني جامې اغوستې
راشه توري زلفي فلیل پوري اجمیري
تا وې چه دَ مخ قدر قیمت مې پتا څو دئ
څو به درته وایم په ما دوه گَونه پېرې
راز دَ خوار عاشق دَئ چه په شپه دَ جدایی
درسته شپه بې خوابه دَ اسمان ستوري شمېرې
تا وَیل ځېر ځېر مې مخ ته گوره کُندې موړ شې
زه یَم هغه وړې څه له ما غواړې سېرې

---

[1] په ځنو نسخو کښ داسی دی: و پایاب ته ئې اړل شی. زغل به د زغستل مخفف وی، اړل په معنی د حرکت او رغبت دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تا سَرَه په سیل دَ ګلونو سهیلی هسي نمائي کا لکه بلبل دَ سبري[1]
واړه را څرګندي دي دَ درست کلي دلبري ته ګل دَ نرګس يې نوري ګل دَ ګنډېري
سترګي دِ بلا دئ چه ئې واړوي ملالی زخم پيدا نه دننه زړُونه خڅيري
ته چه په ښه حسن جمال تیره تر لیلي يې
ځکه تر مجنون دَ خوشحال ږغ دَئ دَ تېري

مزري کله پرهېز ګار دَئ خو راغلي په خپل ښکار دئ
خوره خوروه له خپلو لېچو مزري دا کا چه رويدار دَئ
چه په توره ترک تازي کا هغه هر کله کامګار دئ
چه اخلاص لري په زړه کښ هغه واړه ايمان دار دئ
چه ئې زړه نه وِي دَ توري هغه زړُونه څه په کار دئ
ننګيالي چه په ننګ راشي نه په زويه نه په پلار دئ
سل دَ ښکار تر تازي ځار شه کوټګان چه دَ بازار دئ
مور دِ نشي باندي بوره چه مېړُونه دَ کار زار دئ
څوک چه شته تر شرقه غربه د تورزنو خدمتګار دئ
سر دِ نه غړوِي خوشحاله!
دَ بلا نه چه سردار دئ

مخ دي په پلو کښ که څراغ دَئ چه بلېږي خوله ده چه وَیل کا که شکري دي تلېږي
سترګي دي که وروځي که په څو کښ تېر انداز دي شونډي دي که غاښ دئ که دا لعل دُر ځلېږي
زړه دَئ په کوګل کښ که دا کاڼي په سپين زر کښ قد دَئ که شمشاد دَئ چه تازه نوي څلېږي
مهر خندا پرېږده دَ دلبرو درته وايم تش خالي کا ته ئې هم په هيچا نه چلېږي
چا ئې چه په غولي باندِي ينبي چېري پل دئ بيا چه ځني دورمي په ځاي پاتو شي شلېږي
تا ويشتلي ګوره چه جدا له نوره خلقه سرې سترګي اوښتي په ژړا ژړا نخولېږي
ستغ لري هم ځوړ لري دَ غره غُنډي سينه مي تل باندي دَ اوښيو کاروانونه دِئ چلېږي
څه حساب شمار کړې چه په سر ګرزي دا ژونده څو عالم ئې دَل[2] کړ لا به څو عام دلېږي
لاف به مېړه نکا که ئې چېري تر خولې وووت بيا که نور وَيل کا نور دَ ده ړيره کلېږي
هيچا ئې صفت دَ مخ دَ موتر سَرَه نکړ سل د سخندان په ورځ و شپه سَرَه للېزي[3]
زه خوشحال پښتون چه په پښتو په پارسي طاق يم
لا مي په پښتو ژبه کښ ژبه در غلېږي

---

[1] وقف سوی ځای، دَ مسجد یا زیارت دپاره کوم ځای جلا کول، چه له هغه ځایه هیڅوک ښکار او نوره شخصي استفاده نسی کولای.

[2] يعني ووړ او ميده.

[3] لل يعنی ويل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ما څه شوندې غاښ دَ هغه يار ندي ستايلي   راشه که ئې گورې لعل و دُر مي دِي پېيلي
هر چه عاشقي کا خوب خندا باندی حرام شيِ   نور عالم به څه کړې ما په ځان دئ آزميلي
ځني عاشقان هوا هوس کا په وصال کښ   څوک جدا له ياره په آه آه کښ زېړ ځبېښلي
يو مزي وېښته په طريقت کښ لوي حجاب دئ   ځکه قلندر ږېره بريتونه دِي خريلي
ما پدا جهان کښ بل استاد ندئ ليدلَي   پېر مرشد مي عشق دئ واړه عشق دي را ښيلي
سل سره بني دِ تر دا يو غزل ځارېږه
نن چه دا پښتو دَه گرلاني خوشحال ويلې

ما چه وکوت دَ دنيا خلق مختوري   قابوچي دي واړه گوري پتاو سيوري
چه ئې څه دَ دنيا سود څه ئې فايده وِئ   دَ خپل زړه په يرغ نيسي هغه لوري
خپل ئې لا په بدي پاڅي تر پردَيُو   خو دِ خداي دَ بدو نکا دَ چا ستوري
يا دَ لېچو زور پکار دَئ يا دَ زرُو   خوار هغه شو چه په دواړه وِئ کمزوري
سر تر پايه منافق واړه بد بوي دئ   که په سر ئې سپين منديل دَئ لکه اوري[1]
کال پل کال چه ورته وگورم نور نشه   دَ لاله دَ زړه په داغ ختلي غوري[2]
د ناپوه بخره ښادي دَ هوښيار غم ده   څوک به وران کا دَ ازل دَ قلم توري
دَ يوه گوله په خوله دَ بل په زړه کښ   په حساب لکه کړ وري[3] شه دوه موري
غل بې غمه ننداره کاندِي خوشحاله
په تهمت ترلي ساد[4] درومي سر توري

ما فراق دَ حبيبانو ژړَوِي   زړه په ما دَ رقيبانو سرَوِي
چه سيلاب ځما د اوښو را روان شي   عمارت د ما دَ صبر نړوي
عشق ځما په عقل وکړ هسي چاری   چه هلك مي په خبره واړَوِي
مه هجران وَي مه دَ ده ترخه غمونه   چه مي تل له خوږه عمره مَړَوِي
دَ فراق په شپه ئې خوب په ما حرام کړ   دائم مالگي مي په سترگو دوړَوِي
په پيغام ئې دَ وصال هسي تازه شم   لکه باد دَ گل غوټۍ غوړَوِي
يمه پوخ دَ عشق پکار لکه کَودري   نور مي څه دَ غم وَاورته کړَوِي
په ليدوُ پسې ئې مرم سخ دَ هغو دئ   چه وَ مخ وته ئې سترگي غړَوِي
که دَ زړه په محبت شِي خوشحال ځوان دئ
پدا سپين وېښته ئې خلق زړه وِي

مښك افشانه په کاکل يې   عنبر بېزه په سنبل يې!
چه و مخ وَته دِ گورم   په مخ درسته لکه گل يې

---

[1] يعنی سپلنی، خردل، چه دننه تور او دباندی سپين دی.

[2] غور په معنی د پيغور ده.

[3] يعنی پسه.

[4] پاک، سوتره، ايماندار (درياب)..

(c) ketabton.com: The Digital Library

تنگه خوله دِ غنچه گل دَه   په لبانو لکه مل يې
په رفتار کښ لکه زرکه   په گفتار لکه بلبل يې
پښتنه يې په بد جهل   ستمگره تر مغل يې
پدا تورو شهلا سترگو   هم شاهين هم ئې منگل يې
څو خوبئِ دَ جهان دِي   آراسته په واړه گل يې
لکه سبر په چمن کښ   په قامت په تجمل يې
دَ خوشحال وَ مرگ ته ناسته
په غمزه په تغافل يې!

مار که هر څو پېچ و خم ځِي   خپلي سوړي لَره سم ځِي
دَ غفلت له خوبه وېښ شه   شېرين عمر دم په دم ځَي
مرگ به هيڅ سړی پرېنږدي   وار په وار به درست عالم ځَي
بې دليله به ځَان ورک کا   مسافر چه په تور تم ځَي
دَ پېښو وار ئې خطا کېږي   چه قاضي لَره څوک گرم ځَي
که قضا وَته تسليم شِي   هم پدا له دِله غم ځَي
دَ دوږخ دَ اور علاج کا   چه سحر تر سترگو نم ځَي
هغه عمر لکه باد دَئَ   چه په غم دَ بېش و کم ځَي
چه تور مښك دِ حبطه کړل   په کافورو څه ستم ځَي
چه نه تول لَراي نه پوله[1]   هغه هر چرته خرم ځَي
منډي پرې مړده خوشحاله
که دِ سر لکه قلم ځَي

مست دَ هغه مخ يَم چه مخموري لري سترگي   هسِي پرې غوځېږم وايي توري لري سترگي
يار مې په ښايست کښ بې نظېره بې مانند دئَ   لا په درست صورت کښ ډېر مشهوري لري سترگي
ډېري کښلي سترگي ما ليدلي دِي دَ کښليو   تا غُندي يَو يَو په بڼو پري لري سترگي
سل ځَله دي شيخ ملا صفت ورځَني کاندِي   ښې به ستا تر تورُو سترگو حوري لري سترگي؟
ناست دي لکه څړي[2] رقيبان و خوار عاشق ته   ځَکه ستا له مخه هوري دوري لري سترگي
هر چرته چه ته يې هغه لور ته مې نظر دَئَ   هر چرته چه زاڼي شاهين هوري لري سترگي
نشته په جهان کښ تل طلب ور پسې کړمه   يو هسي منظور چه نن منظوري لري سترگي
نه گوري و چا ته څو پخپل ښايست غره[3] دَه   گوره دا خيال په څو مغروري لري سترگي
سخ دَئَ دَ هغه چه خوښ خورم دَ يار په وصل   هر ساعت دَ يار په مخ مسروري لري سترگي

---

[1] چه نه پول لری نه پوله.

[2] سيد راحت ليکلي، چه څړئ هغه لرگي ته وايي، چه د ستون پر سر ئې کښېږدي، او شهتېر پر واچوي مگر دغه معنا دلته ښه نه ورسره لکېږي.

[3] وی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

راشه که ئې ګورې چه خوشحال په درد و غم کښ
ورځ و شپه بې تا په اوښيو پرېږ لري سترګي

مګر رسم دين آئين هسي لرې　　چه دا خوار زړه مي غمګين هسي لرې
دا دَ زړونو مېني ورانې پرتې ښې دئ　　چه تل آس دَ جفا زين هسي لرې
عاشقان به لکه مچ وربانديي ګرزي　　دواړه لب چه شکرين هسي لرې
څه نسرين[1] دِ دَ سنبل سَرَه دسته کړه　　چه دَ تورو زلفو چين هسي لرې
دا يو ستوري دَ اسمان دئ که تېکه ده　　چه ئې ښښي په جبين هسي لرې
کله کله به مرهم وربانديِ کښېږدې　　که همېش مي په زړه خوږېن هسي لرې
لکه مخ ځما دَ يار دَئ اې باغوانه!　　په درست باغ کښ يَو نسرين هسي لرې
په کوڅه کښې ئې څه ته ګرزې زاهده　　که دا خپل عقل دوربين هسي لرې
مياشت به څه لَره اوس لافي دَ خوبى کا　　ته دلبره چه مخ سپين هسي لرې
که هر څو ښايسته ډېر لرې کشمېره!　　لکه يار يَو نازنين هسي لرې
چه ئې پورته کړې ګلونه تر ښکاره شي　　يو پلو دواړه آستين هسي لرې
دَ خوشحال په حال به چېري ترحم کړې
مستي ته چه زړه سنګين هسي لرې

ښېتر ستا دَ قد سيالي و نه کړه دنګي　　اور ئې بل کړ پخپل ځان په ننګي ننګي
سَرَه ښه دَ زړه خوښي کاندي همزولي　　نه دَ لوى نه د هلك، وىَ[2] يار دا کنګي
په خيال خيال ئې تر پوې بدري[3] و مه خوره　　وَ منديل شملې پرېښې سپور دَ منګي
دَ خوشحال وَيل و هر چا ته ښکاره دي
نه دَ مښکوُ بوي پُټېږي نه دَ هنګي

نصيحت دَ دانايانو دَ کتاب دَئ　　دَ احمق ځواب هم نه ځواب ځواب دَئ
چه عيسى په غرونو تښ له احمقانو　　دا تعليم ئې راته پاتو پدا باب دئ
لکه دد دَ صحرا ډېر دِي په هر لوري　　په هر ځاي دَ احمقانو څه حساب دئ
سړي واړه سَرَه سم ندي په عقل　　يو آفتاب دئ بل مهتاب دَئ بل شهاب دئ
يَو په قدر شهنشاه دَئ په دنيا کښ　　بل دَ دين په مرتبه قطب اقطاب دئ
دَ هوښيار چه له نادانه زيست روزګار شي　　که ئې ګورې دا هم سخت ګنده عذاب دئ
دا سړى دئ چه اغزى دئ سر تر پايه　　دا سړى دَئ چه همه ګل ګلاب دئ
ما خوشحال چه ځان له خلقه کناره کړ
دا پدا چه نادان ډېر دانا ناياب دئ

---

[1] نسترن دی د سنبل سره دسته کړه.

[2] دِی.

[3] په ځنو نسخو کښ بودری ليکلې ده يعني نوک خوړل او خطا وتل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه د عشق مدار یواځې په دیدن دئ   پدا کار کښ لا په هورته شنیدن دئ
ښه چه شپه دَ جدایئِ خدای آخر کړه   سبا کښېږي اوس دَ صبح دمیدن دئ
تل په ستغ په خوږ دَ اوښیو قاصدان دي   چه طلب ئې دَ دلبرُو دَ دیدن دئ
دَ خطا آهو په بوي دَ نافې ښکار شي   راته بس دَ هغو زلفو شمیدن دئ
دا ستم په عاشق هغه کا نه نور څوک   چه و کښلیو ئې ورکړي دا دَیدن دئ
کله کله به آرام د ما دَ زړه شي   که یك لخته ئې زده کړي رمیدن دئ
خوند دَ شهدو دَ شکرُو راته هیڅ دئ   څو مي یاد دَ هغو شونډُو مکیدن دئ
نور دارُو ور لَره مکَوَه طبیبه!
چه خوشحال ور پسې مري هغه دیدن دَئ

نفس شیطان دواړه بلا دئ   را پسې څرگند په غلا دئ[1]
ځني چاري لَړي پټی   ځني چاري ئې ملا دئ
دَ هغو جزا سزا کا   چه په جهل مبتلا دئ
خدای ئې خلاص لَره له عُجبه   څوک چه ناست په مصلی دئ
دَ دنیا دَ هوا چارې   سر تر پایه ابتلا دئ
جاه به چاه شی وَ هغو ته   چه دَ جاه په تولا دئ
دَ دنیا ښادئِ واړه   که باور کړې واویلا دئ
اندیښنې گوره خوشحاله
چرته سري په قلا دئ

ناقرار زړُونه قرار شوي   د زړه غم ئې تار په تار شوي
دَ هجران غموُنه لاړي   بیا دَ وصل دندو کار شوي
هغه لاس چه بې حنا دئ   بیا حنا سَرَه نگار شوي
شانه ورغلي تر زلفو   رانځه سترگو سَرَه یار شوي
دَ پایلو دَ څړیِ   په هر لوري ژر نگهار شوي
په گنگو دِ زیړ پروني   په څو وه سَرَه خالدار شوي
وار دَ غم دَ ژړا لاړي   وار دَ بوس او د کنار شوي
په عذار دَ مهوشانو   بیا کبود کبود پرهار شوي
چه خوشحال ور پسې مرینه
ور ښکاره هغه دیدار شوي

نن ځما کره مېلمه عزېز دَ خدای دي   چه ئې پاس ځما په سترگو باندي ځای دئ
پخپل ځای نانديِ قائم دَئ لکه قطب   همېشه دَ گم گشته وُو رهنمای دئ
چه پرې څه خو توجه دَ فکر وکا   یَو زه څه چه دَ هر چا مشکل کشای دئ
چه گذر ئې پدا غولي باندې وشو   سعادت ئې ور سَرَه راوړ همای دئ
ما پرې اوس د غلطِی کرښه وکښه   پخپل رای مي چه منلي دَ ده رای دئ

---

[1] را پسېالا الا دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ پادشاه څخه ئې مه غواړه چه نشته   هغه گنج لکه په کور کښ دَ گداي دئ
تناونه به ئې ورسي تر نمره   لکه زلفي چه ئې سرېښي په پاي دئ
دَ ښه حسن به ئې څوک کاندي ستاينه   چه دَ خپل حسن پخپله خود ستاي دئ
لکه عمر لارغه[1] رايشي ژر درومي
په هجران ئې دَ خوشحال خټك هاهاي دئ

نن دَ يار دَ لاسه بيا يو تير راغلي دئ   بد رسا دَ ځان په وړلو خير راغلي دئ
زه چه دو اسپه له عشقه تبنم پټېدلم   بيا را پسې گوره گير اگير راغلي دئ
ښه چه پکښي بند شو وَئې مشلوه له زلفو   زړه مي ليوني دئ په خنځير راغلي دئ
چرته يې اې عشقه چه وربوز ئې راته مات کړې   بيا گوره چه عقل په تدبير راغلي دئ
څو نبره ښايسته يې چه دَ مخ په ننداړو دِ   درست وگړي مات شه ما وې پير راغلي دئ
ټول محبوبه راغلې سمن بوئي سيه چشمي   ما وې چه ته راغلې درست کشمير راغلي دئ[2]
څوک که جهان نيسي په لښکرُو هغه ترک مي   گښې ځان دَ زړونو په تسخير راغلي دئ
زړونه ئې زخمي کړه چه ئې گوتی په بم کښېښوې   غوړ باسه له بمه اوس په ځير راغلي دئ
وچولي چه تر يو کړې ورته نه گورې په مهر
وايه له خوشحاله کوم تقصير راغلي دئ

نادانان پخپلی چاري ښه پوهېږي   دانايان که ئې په چارو اندوهيږي
چه نادان ئې په مخ وخوري هاله پوه شي   گڼه هونبره په خبره نه گروهېږي
کاڼي بوټي وچ لانده هر څه پر مخ وړي   مشيت لکه درياب دَي چه بهېږي
چه سرې اوبه ئې کښېوزي په نظر کښ   کله تږي له سرو اوُبو سهېږي
په هغو خوړو پېښ مشې چه ئې نخورې   سرَی هسي په ليدو ورته سوهېږي
که وَيل ئې په هزار رنگه سودمن دِي
دَ خوشحال په وَيل کله حؤک گروهېږي

نن ځما په خېلخانه کښ څونبره غم دَئ   چه حيران ځموږ په کار پوري عالم دَئ
ناخلف زويه اغزي کري خپل پلار ته   د خلف زويه گلزار له عمره سم دئ
نا قابل زويه دوږخ غُندي پيدا دئ   ښه قابل زويه په خونه کښ ارم دئ
ښه فرزند دَ پلار په خونه څراغ بل شي   بد فرزند دَ پلار په خونه کښ تور تم دئ
په لوي والي کښ ئې خوي د دام وَ دد دَئ   اوس دَ زويه خوبي هونبره وئ چه کم دئ
نالايق زويه ننگ نام دَ بابا ورک کا   که ولاړ ئې دَ نيکه دَ پلار علم دئ
دَ قابل سرَه به غم دَ نام و ننگ وِئ   ناقابل په غم نيولي دَ شکم دئ
چه دا هسي رنگه سپي ځني پيدا شول
لا په شك يم چه خوشحال كله آدم دئ

---

[1] يعني رهرو، او مسافر او پر لاری تلونکی.

[2] ما وې چه په راغله ئې کشمير راغلی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نور ځوک نشته لاندي باندي   واړه دَي دَي چه څه کاندي
د ده حکم به نور نشِي   که ژړا کوي که خاندي
دَی قادر دَي باندِي ښايي   که کيميا کا ګل د سپاندي
څو سينې ئې کړې قراري   چه په غم وې ځَلبلاندي
څو رِې بيا وربانديِ پاس کړل   چه پراته وُو تر بل لاندې
خلقې ئې دِي که ګورې   سَرَه يو تر بل هړاندي
په ليدو دَ يار مړې شوې
دَ خوشحال سترګي نغلاندي

نه مي زړه په سرداري درست خوشحال دئ   نه ځما دَ خېلخانې څه حال احوال دَئ
دَ ختك اُولس په ننګه نه پوهيږي   کار ئې درست دَ ناديده وو په خصال دئ
پښتانه لکه مګس وربانديِ ګرزِي   ورته ښېي دَ مغل دَ حلوا تال دئ
نور ئې واړه تکئي تار په تار خپرې شوې   اوس په منځ کښې يو کرم دَ ذوالجلال دئ
ايمل خان دريا خان واړه خورد بين ولاړل
اوس خو پاته و مغل ته يَو خوشحال دئ

و سرِي وته دا خپل عيب وښته دَئ   دَ بل عيب ورته لا کته تر غره دئ
پخپل ځان پسندنه نېکه په بل بده   دا مذهب دَ مؤمنانو مذهب نه دئ
هنر وريې نېك سير يې لوړ اختر يې   که بل تا وته تر خپله ځَانه ښه دئ
چه مي يَو ځَله اخلاص ور سَرَه وشو   يار که سل ځَله جفا کا تور لېمه دئ
بيا دِ خپل مَيَن د ما له سترګو نه ځِي   که په سترګو کښ مي څرخ لکه بانه دئ
چه غمونه درته راوړي سترګي غوږ دَي   چه دِ ځان دَ بل مريَي کا هغه زړه دئ
که خواړه خوري که اوبه څښي پدا څه شی   مرده دل که ژوندي وينې شمار په مړه دئ
د ما زړه تر کاڼي کلك وُ ښوي ترې پرېووت   تر الماس ئې دَ غمزې غشي تېره دئ
که ياران مي تر حساب تر شماره تېر دي   په کوګل کښ می زړه يَو دَئ دَ يوه دئ
دَ سرِی دَ صورت کار دا هسي نه وِئ
چه ئې زړه دَ خوشحال يووړ لا نور څه دئ

و څراغ ته دَ اور پښتي حال معلوم دئ[1]   په دا منځ کښ دَ خبري حاجت کوم دئ
يو د بل له حاله نه کاندِي پوښتنه   دَ دې ښهر په عالم کښ بد رسوم دئ
يا يك لخُته هغه يار واړه جفا زده   يا له ما سَرَه جفا کا بخت مي شوم دئ
نن چه زه باندِي مَيَن يم په ډېر رنګه   درئې وښيَم چه کوم دَي څه ئې نوم دئ
يَو په حسن بل په دا چه عاشق وژني   په دا دوه توګه په درست جهان کښ سلوم دئ
نندارچی ئې دَ جمال دئ نور څه ندئ   چه په هر لوري هر ځَاي خلق هجوم دئ
چه ګلُونه دَ بهار باندِي ليدل شِي   دَ بلبلو سير تل په هغه بوم دئ

[1] دا بدله له يوې قلمی نسخې څخه را نقل سوه په نورو کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه به هر يَوه ته حال وايې خوشحاله
دَ لېمو په حال خبر کله ادوم دئ

واژګونه شوې همګي دَ دنيا چاري[1]   چه ليدې مي هَسيي نه دِي واړه لاري
زوی ئې پلار سَرَه کا رُونه دَ غليم کا   لُونِي مور ته لکه بَنِي دِي تياري
چوهړِي[2] پلا وشولې خوړه حلوا خواري   په سيد باندِي حلالي دِي مرداري
باوري دَ بادشاهانوُ لکه غله شول   رهزنان ئې په دربار کا ځَني چاري
بلبلان طوطيان حيران په بيابان ګرزي   په ګلزار باندِي کارګان کاندِي چيغاري
په وښو د َعراقيانو ژواک ژوندوُن دَئ   راتبونه[3] وهي زويَ داَ حماري
نادان خوښ بې غمه خوب په فراغت کا   په هوښياروُ باندِي راشي شل دشواري
په ښتنو باندِي حکم کا مريوُنه   تر مېرمنوُ تَل وينځِي دِي روېداري
په دوران دَ عالم ګير بادشاه خوشحاله
خانه زاد ئې واړه بخرِي لَرِي خواري

ورځ په ورځ دَ باغ غنچې دِي چه غوړېږي   دَ بلبلو وړي سترګي پرې مئړېږي
چه ښه مخ وته نظر کاندي لازم دئ   که ئې سترګي وَ بل مخ وته غړېږي
جګي جګي ماڼي مکوَه پخولا شه   چه پما دَ رقيبانُو زړه سرېږي
دَ عاشق خاطر په مثل دَ نافې دئ   که کالُونه پرې تېرېږي نه زړېږي
زه جدا له ياره خوب په شپه و نه کړم   وايي مالګه مي په سترګو کښ دوړېږي
روغ عالم خندا خوښي هوا هوس کا   پرهار ژلي په غمونو کښ نرېږي[3]
نور عالم ئې تار په تار تښتي له غشيو
يو خوشحال دَئ چه ئې غشيو ته برېږي

وايم خلق نه دري   زړه مې يوړ يَو مزري
دا خبره چه زه وايم   تر وېښته ده لا نری
چېري نه وئ لېوني شم   چه په خوب وينم پری
زه له ياره سَرَه څه يم   دَ يوه مزي مری
چه ئې خوند دَ ميوې خوړ وي   هم هغه بوټې کري
ته هم خر ور سَرَه مشه   که څوک خر شي په خري
په کهترو دِ نظر کا   څوک چه غواړِي مهتري
بله نه ګوري بل مخ ته   تل دَ سترګو کړم ړغري[4]

---

[1] دا بدله په چاپي ديوان کښ نسته.

[2] مزدور او خاوري پاکونکي.

[3] ژړېږی.

[4] ړغول او ژغول يوه معنا لري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ وروشتي پسرلي نرگس دئ
دَ خوشحال قدر لَري

و ښه مخ وته نظر دَئ هر چا کړي نه دا دود دَئ په جهان کښ ما راوړي
زه به هيڅکله له عشقه نه وانوړم که هر څو راته وَيل کاندي وگړي
ما وَيل چه زړه به نه ورکوَم چا ته ولي څه کړم چه بد زړه لَرم و ووړي
دَ عاشق دَ ربښتينيِ نخښه دا دَه چه په عشق کښ سر حساب کاندِي خسرِي
په يو گوټ به ئې دَ عشق دَ ميو هېر کړې که دِ واړه دَ جهان لذت دئ نغرِي
چه په ښاخ باندي ئې اوړي ژمي گل وئ خداي ځما په زړه کښ نهال کړ هسي زړي
چه به بيا په څه علاج په لاس کښېوزي
دَ خوشحال خاطر ئې ندی هسي وړي

و مجنون ته دَ ليلا له شونډُو وايَ لال و دُر ياقوت وَ نورُو وَته ستايَ
دَ مجنون له ودانی سَرَه څه کار دَئ هر چه ورانه ويراني هورې ئې بيايَ
چه به بله اندېښنه کاندې اغيار دئ يار دِ څوک دَی چه دِ نه ووزي له رايَ
درست جهان دِ تېرې توري درته واخلي يَو وېښته به دِ کنډَو نکا بې خدايَ
ما دا هسي دماغ اوس ندئ راوړي زه دا هسي دماغ راغلم له ځَايَ
وايې کانده به خپل مخ درته ښکاره کړم زه په کانده مانده نه يم نن ئې نمايَ
دَ دولت شهپر کارگانو څخه نشته که ئې غواړې خو ئې غواړه له همايَ
ته دَ زړه اَغزي په کوم طبيب وکاږې چه و کښلي ئې اَغزَي ندي له پايَ
دَ منصور په حال خبر نه يې خوشحاله
درته چا وې چه دَ راز خبري وايَ

ورته گوره ځما يار څه ننداره دئ[۱] لکه اوړمکی په ستوريو کښی ښکاره دئ
څو عاشق په معشوقې باندِي مَين شي هونبره دَئ و معشوقې ته بېچاره دئ
ما وې عشق خو يَو ښه څېز دئ خبر نه وم چه دَي لا تر مست هاتي نه خونخواره دئ
چه نصيب ئې دَ ښه مخ ننداره نشوه هغه څوک ځما په پوهه آواره دئ
غم ځما له دِله نه درومي بل لور ته ته به وايي چه ځما په اجازه دئ
عقل، علم، هنر مه يادَوَه ما ته چه مي وليده مدار ئې ستاره دئ
هغه زه يم چه دَ اوښ وري په شا وړم دَ غوا وري ځما په پشتاره دئ
چه علاج ئې په چا نشي څوک ئې څه کا چه په ما باندِي ئې زړه سنگ خاره دئ
غم په نورُو يَو ځل وَريشي بيا تېر شي خو پما باندِي که گورې سل باره دئ
چه ئې هېڅ دَ ښايسته وُو مينه نه وِئ رنگ ئې مه وينې چه نفس اماره دئ
دَ ښه مخ ننداره نکا خلوتي شو زاهد ځان ژاړي بې ځايه هيچکاره دئ
بادشاهان دِ هم سيالي ور سَرَه نکا:
خوشحال ستا دَ ور مرييو په شماره دئ

---

[۱] دا بدله په نورو نسخو کښ نه وه، له يوې قلمي څخه را نقل سوه.

ولاړم قلندر شوم دا مي حال دا مي احوال دئ　　مات کچکول په لاس کی بل مِي ګند دَ دنیا مال دئ
وران وګړي ګوره په څو قلب کارُونه کاندِي　　واړه اقبال غواړي ولي لابقا اقبال[۱] دئ
زه تر هغه ځار شم چه ئې راکړه تر ځان ځاره　　ځار تر ما هغه شه چه ځار شوي تر مثقال دئ
هیڅ په منځ کښ نشته په خالي دکان غوغا دَه　　ما چه فهم وکړ واړه وهم خوب و خیال دئ
یَو په ګور کښ ښخ کا، بل په ګور کښ نکا فکر　　درېِ ورځې ماتم وي څلورمه ورځ بل حال دئ
ما خو لاس په غوږ کړل ځني تښتم که خلاصېږم　　خلق پر خوارېږي شهوت څه عظیم جنجال دئ
نور عالم به څه کړي دَ خپل ځان په خلاصي مټ کړه
لاندِي يې خوشحاله دا يو څه دَ بلا جال دَئ

وېِ مِي که زه درشم ستا تر ځايه خوله به را کړېِ؟　　وَېِ سکه هزار سَرَه لَرېِ چه دا وینا کړېِ
وېِ مي چه په مخ دِ توري زلفي تور ښامار دئ　　وَېِ تروسکه، څه لَرَه ښامار وته ویسا کړېِ
وېِ مي چه په کوم توکي به تا وته نزدېِ شم　　وَېِ چه که سر له تنه بېِ تیغه جدا کړېِ
وېِ مي چه په تا هر ګوره لېوني يم　　وَیی چه په دا عقل به لا صورت رسوا کړېِ
ٰوی می چه ما تا سَره خندا په یوه وخت کړه　　وَیېِ هغه څوک وُ چه ئې تا سَرَه خندا کړېِ
وېِ مي چه هر ګوره کبریا شوېِ خداي دئ ویني　　وېِ چه که کبر کړم ستا څه دَي چه غوغا کړېِ
وی می چه دَ سپینی زیبا خولی عاشق دی زه يم　　وَېِ چه خداي څه دا عاشقیِ هم ویړیا کړېِ
وېِ مي چه له نتي دي چارګل په پوزه زیب کا　　وَېِ دا خبري کړه هاله که چا په تا کړېِ
وېِ مي که زه ستا په کوي کښ وَمرم ستا رضا دَه　　وَېِ کشکي خلاص له دردِ سَرَه سپی ځما کړېِ
وېِ مي چه په رنګه خوشحال په تا مَین دَئ
وَېِ دَ خټك سرِی دَ میني څه ثنا کړېِ

همېشه مي تر پرهار ویني بړېږِي　　که هر څو باندِي دارو ږدم نه لړېږِي
که فریاد له درده کړم ملامت نه يم　　چه پرهار په پرهار وشي خو خوږېږي
همېشه مي دَ یار یاد دَ زړه سبق شو　　چه ډېر ډېر ئې یادَوم زړه مي خوږېږي
زړه مي ګل دَ نیلوفر مخ ئې آفتاب دَئ　　نیلوفر مي و آفتاب وَته کږېږي
دَ خوشحال دَ خوشحالی وخت هم دا دَئ
چه رباب سرینده جوړ سَرَه غږېږِي

هېڅ صفت ئې نه ځائېږی په تحریر کښ　　چه دَ زلفو مښك عنبر کړم په نظیر کښي
ستا دَ مخ دَ شونډُو مثل را معلوم شو　　لکه نهر دَ جنت شهد په شیر کښي
نه چه خوله دَننه زړه مي هم په خوږ شي　　چه دِ نوم دَ شونډُو واخلم په تقریر کښي
ما چه ستا دَ څهرې ښه ننداره وکړه　　څوک به ستا په حسن نه وِئ په کشمیر کښي
زړه مي ستا په زلفو بند شو پرې خوشحال شوم　　لیوني تړلي ښه دَئ په ځنځیر کښي
که هوا دَه که سودا دَه پکښي ستا ده　　بل خیال فکر مي هیڅ نشته په ضمیر کښي
زه چه ستا په تیر زخمي شوم فراغت شوم　　چه عجب دارو دي یښېِي وه په تیر کښي

---

[۱] د "اقبال" حروفونه چه قلب شی لابقا شی یعنی چه پاتېده نه لری.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکه بوي دَ يار دَ زلفو دَئ عطاره هسي بوي نشته په مښکو په عبير کښې
محبت مي هډ و پلو سرَه مخلوط شو ناصحانو راته شا کړه په تدبير کښې
چا به هونبره دَ عشق گنج را عنايت کړ که مي نه وَئ خپله بخره په تقدير کښې
دَ خوشحال ويل په نورُو کښ څرگند دئ
لکه ږغ دَ ويره ژلي په گڼ وير کښې

همېشه مي له ښه مخه گفتگوي شي چه په لوښي څه دِئ هغه ترې توي شي
دَ بلندي په قامت باندِي مَيَن شوم هر چه لوئې چاري کاندي هغه لوي شي
چا خپل يار په غېږ کښ ونيوه خوښي کا لا دَ چا ورپسې هسي جست و جستجوي شي
دَ منصور غُندي به غل دَ خاص و عام شم که ښکاره مي و عالم ته گوي مگوي شي
په زړه هونبره پروتي ندئ چه ئې شمار شه اوس ئې چا وته سپړ نه موي په موي شي
خارو خس سرَه ئې څه مهر پيوند دَئ دَ بلبلو مينه تل په رنگ و بوي شي
نه به زهد وِئ نه علم نه څه نور څه که څرگنده مي عالم ته پدا روي شي
ځکه هر کله خوشبوي او معطر دئ دَ صبا ئې چه په چم کښ تگ و پوي شي
دَ ناپوه ياري په مثل دَ ډک جام دَه له هر څو ئې ښه ساتم را څخه توي شي
دَ خوشحال ژړا څه نر ناحقه نده:
چه ئې تېره درسته شپه په هاي و هوي شي

هر دم تر نقاب لاندي و عاشق ته شېوه[1] کاندي
تازه اوربل اودلَي توري زلفي آوېزاندي
انگڼ ئې ښايسته کړ چه را ووَته دباندي
ځما په مرگ دِ زړه دَي چه بې درودو سرَه خاندي
څه ظلم څه ستم کړې چه پلو نيسې دَ وړاندي
څه عجب غزل ئې ووې
آفرين په خوشحال باندي

ءهر گناه چه په توبه په استغفار ځي دَ هغه گناه به څه په زړه کښ ډار ځي
ساقي راشه سره شراب راکړه سرې شونډي تر چشمانو دِ ځارېږم چه بهار ځي
په هر چين کښ ئې دَ څوټو مښك دَ چين دئ لخلخې ځني توئېږي چه په لار ځي
دَ خپل زړه خبري واړه ويراني کا يار هغه چه همېشه په زړه دَ يار ځي
جهان ځاي دَ خوښي ندئ وَ ناورين دئ چه طوطا له گلستانه په چيغار ځي
په وار وار چه په دنيا باندي راغلي عاقبت به ځني واړه وار په وار ځي
که له درده مي خبر ندئ وگري چه مي سرې ويني تر سترگو په رخسار ځي
دَ هغه طبيب نوم څه اخلې په ژبه چه بيمار ور لَره رايشی بيمار ځي
که مي پېژنې هغه ليونَي زه يم چه نادان را لَره رايشي هوښيار ځي
دروغجن به همېشه وِئ په خزان کښ دَ رښتينو په مخ هر کله بهار ځي

[1] جلوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د رقیب خلل به نه ووزي له میانه   وخت نېژدې راغي دَ وصل دندو کار ځي
چه محروم ئې دَئ له میو یَو خوشحال دَئ
ګڼه واړه حریفان ځني سر شار ځي

هره مینه چه په خال په زخه کېږي   هغه واړه دَ ښه مخ له مخه کېږي
زړه[۱] دلگیر مشه دَ خلقو په جفا کښ   په عاشق دَ رقیبانو رخه کېږي
خاوند خداي دِ سر زنش دَ هغو وکا   چه په جال ئې دَ دردمنو سخه کېږي
غه مرغه به له همایه څه پرواز کا   چه لا اوس ئې تن وجود په پخه کېږي
که هوس کوِي خوشحال هوس ئې نهېل[۲] شه
غه هوس چه به بې ستا له مخه کېږي

هر زمان چه دَ فلك مهر بنیاد شي   نا مرادي د مانې[۳] پخپل مراد شي
په هر شام پسې سحر شته نظر وکړه   عاقبت چه څوک غمجن شي بیا به ښاد شي
ساقي نن دَ سر شارئ شراب راکړه   محتسب چه حاضر ندئ څه هِداد شي
چه نه مَئ نه معشوقه پسرلی رفتن کا   نن ځما له خپله بخته نه فریاد شي
یَو له بله زده کَوِي دَ جهان دود دَئ   له اوله چه شاګرد شي بیا استاد شي
یار به مخ راته ښکاره کا لکه شمعه   عاقبت[٤] به دَ رقیب خو را نامراد شي
یا دېر زر بویه یا بخت بویه یا توره   چه په سپینه رېږه څوک دَ چا داماد شي
دَ ملحد په زړه به نه لګي خبري   که وَیل دِ ورته تل دَ نون و صاد[٥] شي
زمانه به ئې پربېږدي و ثبات ته   په هوا چه دَ حباب غُندي پر باد شي
صورتی عمر فاني دَئ باقي دا دَي   چه ئې پسله مرګه نوم دَ نېکو یاد شي
عقله ته له عشقه لیري لیري ګرزه   مخالف چه سَرَه وریَشي فساد شي
دَ هغه سړی په مرګ ژړا هیڅ مکړه   چه دَ بدو نوم ئې خپور په هر بلاد شي
په هر ځاي باندِي ئې زړه دَئ لکه ژاولي
په خوشحال باندي ئې زړه لکه فولاد شي

هر سړی که رشتیا ګوي وِئ   نه دَی مړ که سرئې ګوي وِئ
دَ لویی لافي به نکا   چه په اصل هنر جوي وئ
که ئې نغاړې پټ به نشي   په هر ځَای چه رنګ و بوي وئ
چه خپل یار له ما بېلتون کا   د ما سترګي پسې جوي وئ
په بېلتون دَ مَیَناڼُو   زړه تر دوو سترګو را توي وئ

---

[۱] ته دلگیر مشه.

[۲] مایوس، نا امید، محروم (دریاب).

[۳] نامرادی د نړۍ، یا مراد دَ زمانې.

[٤] عاقبت به د رقیب په سر مراد شی.

[٥] نون و صاد یعنی نص چه په اسلامی احکامو کښی اساس دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه قیمت دَ کالي څونبره   پسی هونبره جستجوي وئ
څو جفا کا زه خوشحال شم
یار دِ هر کله بد خوي وِئ

هر ناپوه زلموټی څه زده، چه څه دَه دَ عشق بازي   ترو څه مچ څه ئې مجال چه په هوا کا پروازي
هر قلاش چه خپل صورت په عشق کښ باي کړ که باور کړې   په مذهب دَ عاشقانو هم شهید وئ هم غازي
که دَ یار به غم کښ وَمري خاصگي ژوندون هغه دَئ   که په پښو ئې تندي کښېږدي هم دغه دَه ممتازي
حقیقي سجده هغه دَه چه دَ یار په لور[1] ئې کړې   د کعبې ته چه سجده شي دا سجود دِي مجازي
تورُو زلفو ئې په باد کړه ډېر سرُونه دَ مظلومو   توري سترگي ئې په زړونو کا همېشه ترکتازي
اې خوشحاله چه عاشق شوې اوس له خپله سَرَه تېر شه
دا څَما خندا خندا ته بازي مه گڼه بازي

هغه دم چه مي دَ یار سره صحبت وئ   دَ فرښتو آواز په ما باندي زحمت وئ
گه له یار سَرَه باده خورم په خلوت کښ   باده! ستا دِ له غه ځایه نه رخصت وئ
ښه یاران چه سَرَه ناست وِئ محبت کا   چه اغیار وَرباندِي راشي قیامت وئ
تل گدای په بادشاهانو مَیَن شوئ   نه دا کار به له ما خواره نه بدعت وِئ
عاشقي مي خداي له ځایه خوي خصلت کړه   هم هغه کاندي سرِی چه ئې خصلت وئ
ستا د شونډوُ تر لذت به نه رسېږي   که هر څو مي دَ شکرُو زیات لذت وئ
ما به زړه د معشوقې له لاسه خلاص کړ   ولي درېغه که له عشقه اجازت وئ
دَ زنخ دَ څا دَ بند فراغت غواړم   په تنور کښ پراته کله فراغت وئ
ښه صورت خو هم هغه چه زړه ئې یووړ   نه چه کړه اووړه ئې ښه وی ښه صورت وئ
ما به سترگي لکه باز درلې اندرتې[2]   که مي زده وئ چه دَ سترگو بد شدت وئ
خو به مه راځه په ملك څما دَ سترگو   گڼه ځان به دِ په وینو کښ لت پت وئ
شیخ به ولي دَ رندانو عیب نکا   تل له مرد سَرَه نامرد په غم غیرت وئ
ستا په زلفو کښ مي خوار خاطر ښاد نشو   دَ مومن په کفرستان کښ څه حرمت وئ
مگر واړه جوهري په مرگ تام شول   چه تر دُر به دَ ژلیِ زیات قیمت وئ
بل جنت ئې شیخه تا وَته بخښلي
دَ خوشحال دِ هم دَ یار کوڅه جنت وِئ

هغه مخ چه ښایسته دَ ننداړو وئ[3]   چه ئې وینې دَ هر چا پسې هو هو وئ
دَ بلبلو له بلغاک نه دلگیر مشه   هغه ځاي چه رنگ و بو وي گفتگو وئ
که هر څو ښایسته ډېر دي گمان نکړم   چه به بله لکه ته پاکېزه رو وئ
تور گیسو پر همگي صورت خپاره کړه   چه دِ درست صورت همه دَ مشکو بو وئ

---

[1] په لوری کېږی.

[2] پټې (دریاب) .

[3] دا بدله له یوې قلمی نسخې څخه وکښل سوه په نورو کښی نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه به سترګي ستا له مخه نه وانخلم — مخامخ که تیر انداز راته یو ځو وئ
قاصدان ځما دَ اوښیو کښته پورته — همېشه دَ کښلي مخ په جستجو وئ
نن چه ته لمانه ځې زړه مي خوشحال کړه — یاره ستا وعده به کله دَ راتلو وئ
کاتبان به ئې په کومو ګوتو کښښینه — غه خبري چه سوځونکي تر لمبو وئ
دَ سحر په بلا ته یاد شې اې چرګه! — ستا په بږغ دَ عاشق زړه په پرهرو وئ
دَ خوشحال خټک له حاله خبر دار شوي
چه په زړه به ئې دَ عشق داغونه ځو وئ

هغه څه دَي روغ صورت دئ — چه بهتر تر سلطنت دئ
دَ دنیا دولت که ښه وئ — یَو دولت نه ښه عزت دئ
چه ډېر ښه دئ تر توقیره — یَو عفت بل صداقت دئ
چه سړی له غمه خلاص کا — هغه څه دَئ قناعت دئ
په طاعت که ته لوئي کړې — حبطه هغه طاعت دئ
چه فایده لري بې شماره — هغه څه دئ، مصلحت دئ
په منت چه ورکول کا — هغه کله سخاوت دئ
چه دوږخ دئ په دنیا کښ — دَ ناپوه سره صحبت دئ
خپل نیت ښه لره خوشحاله
که څه ښه دَئ خو ښه نیت دئ

هغه یار که په ظاهر له ما جدا دَئ — په باتن کښ هر زمان را هویدا دَئ
دَ ژوندیو یو سَرَه ګرزي په علم کښ — خوار عاشق په معشوقه باندي فدا دئ
کښت چه وسیځي باران ورباندي مشه — که په خوارو به کرم کړې ساعت دا دئ
که ئې غوارم په کوګل کښ مونده نشي — زړه مي ولاړ دَ ښایسته وو په سودا دئ
خدای به امن دَ هر چا له سترګو وکړه — یو عجب صحبت دَ مینی ابتدا دئ
زه به زار ګَوم له دِله نه له یاره — چه په څو په بې پروا باندي شیدا دئ
خپله مینه په عاشق باندِي سور اور شوه — چه پرې سیځي خبر دار باندي خدا دئ
ګوره څو قرنه کالونه باندِي تېر شوه — چه فرهاد په بې ستون کښ لا صدا دئ
زه خوشحال به چا ته څه وایم له حاله
دَ زړه حال دَ مخ په رنګ پوري پیدا دئ

هر سړی چه دَ اخلاص په لاري درومي — که هر څو په غرونو درومي نه به نغومي
نومیدي د ښه بادشاه په درګاه نشته — هر سړَی چه خدمت کا نتیجه مومي
د ما زړه دَ ټول دلبرو تر میان ورک شوم — نوم دَ کوم یوې آخلم چه څه نومي
ښه چه زه په عاشقی کښ شهید شوم — پدا لاري کښ څه لږ ندئ لړومي
ما دَ سویو ښکار کاوه هوسی ښکار کړه — د ما زوق به کله تله دَ بل تر کومی
نور دِ صافي پیالې خوري نصیب ئې غم دئ
که خوشحال په درد و دوک کښي پیالې شومي

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه یار چه له ما لیري په هواد[۱] دئ همېشه راته حاضر دَ زړه په یاد دَئ
دَ وصال خوښي ئې هم لا هونبره نده چه مي زړه دَ ده له خیاله سَرَه ښاد دئ
بېهوده له یاره زار کوَم وَ چا ته دَ خپل یار له جوره چا موندلي داد دئ
پما واړه چاري وکړې آشنایی په ناحق مي له بېلتونه نه فریاد دئ
چه مي هیڅ اثر دَ آه وربانديِ نشي دا ناترس خاطر ئې کاڼی که فولاد دئ
دَ خطا هوسی په بوي دَ نافي ښکار شِي راته بس دَ هغو زلفو بوي مراد دئ
ته چه ما وته ارشاد کوې په عشق کښ کله غوږ دَ عاشقانو په ارشاد دئ
چه په هیڅ توکي د ما له زړه نه نه ځِي دَ خپل یار دَ میني څه محکم بنیاد دئ
یو زمان ورځَني خلاص نه یم په عمر په ما خوار بانديِ دَ عشق جور معتاد دئ
څه عجب ښه بوي راځِي دَ یار له لوریه نن ځما دَ زړه دمه دَ صبا باد دئ
تل گرېوان په اوښیو لوند ساړه آهُونه
چه خوشحال مَین کېده دا ئې هِداد دئ

هر خاطر چه نا قرار شِي قراري ئې په دیدار شي
چه خپل زړه و چا ته ورکا هغه څه په خواري خوار شي
هسِي سیند لَرم په سترگو چه جمنا ورته رودبار شي
یَو څه راز لَرم په زړه کښ هیڅوک نشته چه راز دار شي
هسي ژاړم له بېلتونه چه غلیم را سَرَه یار شي
زه هم عار لَرم له خلقه که دَ خلقو له ما عار شیي
واویلا علاج ئې څه کړم پرهارونه په پرهار شي
هونبره دېر پیران شیخان دِئ نشته یَو چه مدد گار شي
په بېلتون دَ خندا مخو
دَ خوشحال ژړا آزار شِي

هوسی سترگي لب شکري په غاښو یې مرغلري
تا به ستایم په څو رنگه ستا ثنا دَ مخ دلبري
چه جمال وَته دِي گورم حیرانېږِ َم سمنبري
خوي دِي نن را سَرَه نور دَئ دَم واهَه نشِی له ویري
ذکر ستا د تنگی خولې دَئ رنگینه پري پېکري
زړه چه ستا سَرَه یاري کړِي سلامت به اوسِي چري
شور دِي گډ کړِ په وگړِي صبر وړُوني شور و شري
صبر وړې چه له تا دور شِي طربناکيِ ناز پروري
ظاهر نن له تا جدا یم عینِ ما ته برابري
قامت سَم لرې تر سرو کچ کلاهي قد عرعري
لیرِي مه دروِمه له ما نه مخ په ما کړه مخ قمري

[۱] هیواد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نور به ستا له وره نه ځم وینا دا ده پرده دري
هر چه ستا رضا هغه کړي
خوشحال وَینوې په غوري

هي هي توبه لتانه ستا له خويه بويه تښتَي د ما خاطر دِ وريت کړ لکه سيخ په لمبو ينښَي
له سترګو ورځيو زلفو له بڼو به دئ ځان څه وړم دَ مخ سپايان دِ هسي راته جوړ لښکر زه ګُښي[1]
د ما په بخره نياز دئ چه عاشق يم زه به نياز کړم دَ ناز اسباب مي واړه معشوقې وته پريښيَ
په مخ دَ مهوشانو چه څه خال و خط ليده شي بلا دَ ځان دَ زړه دي که ئې ګورې ګُښي ګُښيَ
عاشق په انديښنو کښ دَ تازي غُندي نس نغښتي غافل په بې غمي کښ دَ سنډه غُندي بد غوښيَ
بد خواه دِ په قصد کړې دَه خوشحاله ملا محکمه
څه وېره څه اندوه کړې ته هم ورونه يې چابلښيَ

هر چرته چه ته کښېنې هغه ځاي دَ ګلو باغ شي چه درومې په چمن کښ دَ لاله شينه داغ داغ شي
چه باد دِ توري زلفي په سپين مخ کاندي پرېشاني دَ مښکو دَ عنبرو بوي پرېشان په هر دماغ شي
په زلفو کښ دِ ورک د ما زړګي شو مخ څرګند کړه دَ ورک کالي غوښتنه تل په توره شپه په څراغ شي
چه ما مزه موندلې ستا دَ شونډو دروغځن يم که دا مزه به هم مونده دَ ميو به اياغ شي
پيغام ځما اې باده تر شيدا بلبلو وروړه لا شك چه پدا باغ کښ دَ ګل بوي د ګل سراغ شي
يَو دم دَ خوار خوشحال سَرَه ته هم فراغت کښېنه
چه زړه ئې له د يو ډېرو انديښنو څه خو فراغ شي

يا ما زده يا مي سترګو چه نن شپه را باندي تېر دئ يا ما زده يا هغو زده چه وهلي په شمشېر دي
دارو ئې د درد مکړه نه ئې روخ دَ رغېدو دئ چه خود په زړه داړلي دَ خوبا دَ چشمو شېر دي
له درده نه خلاصېږم چه طبيب پسې طلب کړم ګڼه هيڅ کمي ئې نشته طبيبان په جهان ډېر دي
عاشق دِ لا دوخته خپله زېرمه دَ کفن کا چه تور بانه ئې غشي و کشتن وته دلير دي
عاشق ته ښکارېږي لکه مخ په آئينه کښ دَ شاه دَ جمال نخښي که تر زر نثقَ تېر دي
څه ته و ما ته وايې اې ناصحه چه عشق هېر کړه چه بې دَ عشق له کاره مي نور ټول کارونه هېر دي
خوشحال ختِك چه بيا مونده لذت دَ يار د شونډُو
و ده وته نور واړه دَ جهان خواږه ګنډ هېر دي

يا خو مکړه لېوني سَرَه ياري يا دَ ګند د پهوړی[2] کړه تياري
چه په نور څه ئې حساب ګڼی هغه زده زه بې ياره عمر کل ګڼم خواري
چه دَ يار دَ راغلو زېري په ما وکا تر هغه سري به زه شم بلهاري[3]
په خرام کښ د هوسی علامت ګوره دَ ګزار وار ئې خطا کړ دَ ښکاري

---

[1] زه کښی.

[2] پهوړی يا پوهړی يعنی بوريا.

[3] محشی ورته قربانی ليکلی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځما حال به و هغه وته معلوم وِئ   چه تمامه شپه بيدار ستورِي شماري
خداي دِ تا په جهان تل لَرِي اي باده   چه ځما دَ يار تر منځ کړې رهباري
معطر دَ شاه دَ زلفو نه را درومې   ستا له بويه نافه ځار شه تاتاري
چه وعده دَ يار دَ وصل نېژدې کېږي   دَ عاشق له زړه نه درومي قراري
که ئې ستا د وروځيو خال په نظر کښېووت
دَ خوشحال شي نور له غمه وېزاري

يَو قدم چه په خلاف دَ نفس روان شي   په هغه زمان ولي هغه انسان شي
چه دَ نس په حکم درومي هغه خوار وئ   سړى توب ور څخه مه غواړه شيطان شي
دا سړى چه فربنته دئ هم شيطان دَئ   که سړى و خپل عمل ته نګران شي
يو په بد عمل کښ ځي تحت الثراي ته   بل په ښه عمل کښ پاسه په اسمان شي
دا سړى دى چه په عقل کښ سړى دئ   دا سړى دئ چه په عقل کښې ددان شي
دا خونونه په ټوپك په توره نشي   دا خونونه چه دَ خلقو په زبان شي
تربيت که دَ باغوان له لاسه مومي   په هر ځاى باندې ګلونه دَ بوستان شي
هوا ستا د سَرَه چه کښېني يَو څو ورځي   دَ هغه هنر په ده کښې نمايان شي
دَ نېکانو په صحبت کښ به ښه کېږي   اوليا له اوليا نه را عيان شي
چه مغلو سَرَه کښېناسته مغل شه   دَ افغان سَرَه که کښېنې نور افغان شي
دَ خوشحال سَرَه که کښېنې يَو څو کاله
دا دَ غره خټك به واړه شاعران شي

يا په تخت باندې بادشاه وَئ   يا درويش دَ خانقاه وَئ
چه په لار دې هغه ډېر دئ   يَو څو ما غُندي ګمراه وَئ
زه هر دم په بسم اللّه يَم   که ياران په بسم اللّه وَئ
چه ئې کار دَ مېړه نه وئ   هغه نه وَئ مېړه داه[١] وَئ
په شماره مي زويه ورک دئ   که يو څو بکښي واه واه وَئ
غاړي غرُونه ځني ډک دي   سر انجام که دَ سپاه وَئ
ابلقي په کار کښ هېڅ وئ   يا درست سپين وَئ يا سياه وَئ
توره شپه دَه دَ غمونو   دَ ښادئ صبح ګاه وَئ
په خوشحال به ئې بد نه وې
ګه ئې څوک په حال آګاه وَئ

لمړى ټوک بشپړ سو

---

[١]محشي ورته وينځه کښلى دى، يعنى خدمتکار.

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library